

**WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY
W BIAŁYMSTOKU**

**PODLASKA MAPA
ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014.
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY
NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM**

BIAŁYSTOK 2015

Opracowanie:

Aneta Niegierysz
Marta Sosnowska
Michał Staniszewski
Marzanna Wasilewska
Magdalena Wasiluk

Wykonawca badania ofert:

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku i
„EU-CONSULT” Sp. z o.o. w Gdańsku

ISBN 978-83-62258-73-4

**© COPYRIGHT BY WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W BIAŁYMSTOKU
BIAŁYSTOK 2015**

Wszelkie prawa zastrzeżone

Nakład 80 egzemplarzy
Printed in Poland

Publikacja bezpłatna

Wydawca:

Wojewódzki Urząd Pracy
ul. Pogodna 22
15-354 Białystok

tel.: 085 74 97 200, fax: 085 74 97 209

<http://wupbialystok.praca.gov.pl/> sekretariat@wup.wrotapodlasia.pl

Druk:

SPIS TREŚCI

WSTĘP	7
1. METODYKA BADANIA.....	9
1.1. Charakterystyka produktu Podlaska Mapa Zawodów i Kwalifikacji (PMZiK)	9
1.2. Materiał źródłowy analiz	10
1.3. Analiza ofert pracy zidentyfikowanych w 2014 roku w województwie podlaskim	10
1.4. Analiza podaży pracy: osoby bezrobotne zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy oraz absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych	13
1.5. Identyfikacja i analiza zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych	14
1.6. Określenie sytuacji społeczno-gospodarczej na poziomie województwa i powiatu	15
2. POPYT I PODAŻ NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONU PODLASKIEGO	16
2.1. Potencjał rynku pracy w województwie podlaskim	16
2.2. Popyt na pracę w województwie podlaskim	21
2.3. Podaż pracy w województwie podlaskim.....	37
2.4. Zróżnicowanie kondycji zawodów w województwie podlaskim.....	47
2.5. Podsumowanie.....	53
3. POPYT I PODAŻ NA ZAWODY NA POZIOMIE POWIATOWYM	56
3.1. Powiat augustowski	56
3.1.1. Potencjał powiatowego rynku pracy.....	56
3.1.2. Popyt na pracę w powiecie augustowskim	59
3.1.3. Podaż pracy w powiecie augustowskim	67
3.1.4. Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym.....	71
3.1.5. Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym.....	73
3.1.6. Podsumowanie.....	77
3.2. Powiat grodzki: miasto Białystok.....	79
3.2.1. Potencjał powiatowego rynku pracy.....	79
3.2.2. Popyt na pracę w Białymstoku	82
3.2.3. Podaż pracy w Białymstoku	90
3.2.4. Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym.....	95
3.2.5. Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym.....	97
3.2.6. Podsumowanie.....	102
3.3. Powiat białostocki	104
3.3.1. Potencjał powiatowego rynku pracy.....	104
3.3.2. Popyt na pracę w powiecie białostockim.....	107

3.3.3.	Podaż pracy w powiecie białostockim.....	114
3.3.4.	Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym.....	117
3.3.5.	Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym.....	118
3.3.6.	Podsumowanie.....	122
3.4.	Powiat bielski	124
3.4.1.	Potencjał powiatowego rynku pracy.....	124
3.4.2.	Popyt na pracę w powiecie bielskim	127
3.4.3.	Podaż pracy w powiecie bielskim.....	133
3.4.4.	Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym.....	137
3.4.5.	Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym.....	138
3.4.6.	Podsumowanie:.....	141
3.5.	Powiat grajewski	143
3.5.1.	Potencjał powiatowego rynku pracy.....	143
3.5.2.	Popyt na pracę w powiecie grajewskim.....	146
3.5.3.	Podaż pracy w powiecie grajewskim.....	153
3.5.4.	Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym.....	157
3.5.5.	Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym.....	158
3.5.6.	Podsumowanie.....	161
3.6.	Powiat hajnowski.....	163
3.6.1.	Potencjał powiatowego rynku pracy.....	163
3.6.2.	Popyt na pracę w powiecie hajnowskim.....	165
3.6.3.	Podaż pracy w powiecie hajnowskim.....	172
3.6.4.	Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym.....	176
3.6.5.	Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym.....	177
3.6.6.	Podsumowanie.....	180
3.7.	Powiat kolneński	182
3.7.1.	Potencjał powiatowego rynku pracy.....	182
3.7.2.	Popyt na pracę w powiecie kolneńskim.....	185
3.7.3.	Podaż pracy w powiecie kolneńskim.....	191
3.7.4.	Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym.....	195
3.7.5.	Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym.....	196
3.7.6.	Podsumowanie.....	200
3.8.	Powiat grodzki: miasto Łomża.....	202
3.8.1.	Potencjał powiatowego rynku pracy.....	202
3.8.2.	Popyt na pracę w mieście Łomży	204
3.8.3.	Podaż pracy w mieście Łomży	212
3.8.4.	Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym.....	216
3.8.5.	Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym.....	218
3.8.6.	Podsumowanie.....	222
3.9.	Powiat łomżyński	224
3.9.1.	Potencjał powiatowego rynku pracy.....	224
3.9.2.	Popyt na pracę w powiecie łomżyńskim	226
3.9.3.	Podaż pracy w powiecie łomżyńskim.....	234
3.9.4.	Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym.....	238

3.9.5.	Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym.....	238
3.9.6.	Podsumowanie.....	241
3.10.	Powiat moniecki.....	243
3.10.1.	Potencjał powiatowego rynku pracy.....	243
3.10.2.	Popyt na pracę w powiecie monieckim.....	246
3.10.3.	Podaż pracy w powiecie monieckim.....	252
3.10.4.	Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym.....	255
3.10.5.	Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym.....	256
3.10.6.	Podsumowanie.....	259
3.11.	Powiat sejneński.....	261
3.11.1.	Potencjał powiatowego rynku pracy.....	261
3.11.2.	Popyt na pracę w powiecie sejneńskim.....	263
3.11.3.	Podaż pracy w powiecie sejneńskim.....	270
3.11.4.	Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym.....	273
3.11.5.	Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym.....	274
3.11.6.	Podsumowanie.....	277
3.12.	Powiat siemiatycki.....	279
3.12.1.	Potencjał powiatowego rynku pracy.....	279
3.12.2.	Popyt na pracę w powiecie siemiatyckim.....	281
3.12.3.	Podaż pracy w powiecie siemiatyckim.....	288
3.12.4.	Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym.....	291
3.12.5.	Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym.....	292
3.12.6.	Podsumowanie.....	295
3.13.	Powiat sokólski.....	297
3.13.1.	Potencjał powiatowego rynku pracy.....	297
3.13.2.	Popyt na pracę w powiecie sokólskim.....	300
3.13.3.	Podaż pracy w powiecie sokólskim.....	308
3.13.4.	Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym.....	311
3.13.5.	Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym.....	312
3.13.6.	Podsumowanie.....	315
3.14.	Powiat grodzki: miasto Suwałki.....	317
3.14.1.	Potencjał powiatowego rynku pracy.....	317
3.14.2.	Popyt na pracę w mieście Suwałki.....	319
3.14.3.	Podaż pracy w mieście Suwałki.....	327
3.14.4.	Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym.....	332
3.14.5.	Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym.....	334
3.14.6.	Podsumowanie.....	338
3.15.	Powiat suwalski.....	340
3.15.1.	Potencjał powiatowego rynku pracy.....	340
3.15.2.	Popyt na pracę w powiecie suwalskim.....	342
3.15.3.	Podaż pracy w powiecie suwalskim.....	349
3.15.4.	Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym.....	352
3.15.5.	Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym.....	353
3.15.6.	Podsumowanie.....	356

3.16.	Powiat wysokomazowiecki	358
3.16.1.	Potencjał powiatowego rynku pracy.....	358
3.16.2.	Popyt na pracę w powiecie wysokomazowieckim	362
3.16.3.	Podaż pracy w powiecie wysokomazowieckim.....	368
3.16.4.	Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym.....	372
3.16.5.	Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym.....	374
3.16.6.	Podsumowanie.....	377
3.17.	Powiat zambrowski	379
3.17.1.	Potencjał powiatowego rynku pracy.....	379
3.17.2.	Popyt na pracę w powiecie zambrowskim.....	382
3.17.3.	Podaż pracy w powiecie zambrowskim.....	389
3.17.4.	Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym.....	393
3.17.5.	Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym.....	394
3.17.6.	Podsumowanie.....	397
SPIS TABEL.....		399
SPIS WYKRESÓW.....		408

Wstęp

Niniejsze opracowanie jest efektem prac badawczych prowadzonych przez Wydział Badań i Analiz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Białymstoku w ramach produktu „Podlaska Mapa Zawodów i Kwalifikacji”. Przedkładane opracowanie jest kontynuacją badań w tym zakresie przeprowadzanych systematycznie od 2009 roku w ramach projektu Podlaskie Obserwatorium Rynku Pracy i Prognoz Gospodarczych.

Podlaska Mapa Zawodów i Kwalifikacji 2014 jest to analiza popytu i podaży pracy w województwie podlaskim w ujęciu regionalnym i lokalnym, opierająca się na badaniu ofert pracy pochodzących z szerokiego spectrum źródeł publicznych i niepublicznych. Jej uzupełnienie stanowi badanie obecnej i przyszłej oferty ponadgimnazjalnych szkół zawodowych publicznych i niepublicznych oraz analiza struktury zawodowej bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, pod kątem identyfikacji cech zasobów siły roboczej.

W rezultacie przeprowadzonego badania powstały, zawarte w niniejszym raporcie:

- mapa popytu na pracę w województwie podlaskim i jego poszczególnych powiatach z uwzględnieniem wielkości i struktury zapotrzebowania na zawody;
- mapa zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych;
- ocena szans na podjęcie pracy przez reprezentantów poszczególnych zawodów, w których odbywa się kształcenie na terenie województwa podlaskiego.

Praca nad raportem badawczym wymagała wyodrębnienia czterech grup analiz:

1. Badania popytu na zawody na podstawie monitoringu ofert pracy pochodzących ze źródeł publicznych i niepublicznych przeprowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku w okresie 01.01 – 31.12.2014r.,
 2. Badania obecnej i przyszłej oferty ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w województwie podlaskim,
 3. Badania bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa podlaskiego,
 4. Badania szans zatrudnienia w zawodzie,
- oraz syntezy prac badawczych przeprowadzonych w ramach wyżej wskazanych analiz.

Przeprowadzona analiza syntetyczna pozwoliła na realizację następujących celów:

1. Określenie aktualnej wielkości i struktury zapotrzebowania na zawody w województwie podlaskim w ujęciu regionalnym i dla poszczególnych powiatów województwa podlaskiego;
2. Opracowanie mapy zawodów wraz ze wskazaniem zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w ujęciu regionalnym i w poszczególnych powiatach;
3. Uchwycenie sezonowości w zakresie poszukiwanych pracowników w regionie i poszczególnych powiatach województwa podlaskiego;
4. Opracowanie syntetycznych wniosków dla regionu i poszczególnych jego powiatów w zakresie przeprowadzanych analiz.

Przedłożone opracowanie składa się ze wstępu, rozdziału metodologicznego oraz dwóch głównych rozdziałów analitycznych.

W rozdziale pierwszym opisano metodologię badawczą w zakresie analizy ofert pracy zidentyfikowanych w 2014 roku, analizy bezrobotnych zarejestrowanych w podlaskich urzędach pracy w 2014 roku oraz analizy absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podlaskiego w 2014 roku.

Rozdział drugi dotyczy województwa podlaskiego i prezentuje relacje pomiędzy podażą a popytem na zawody z uwzględnieniem potencjału rynku pracy, popytu na pracę na podlaskim rynku pracy, podaży pracy, szans na znalezienie pracy, zróżnicowania kondycji zawodów na rynku pracy.

W rozdziale trzecim dokonano analizy popytu i podaży na zawody na poziomie powiatowym. Każdorazowo uwzględniano potencjał powiatowych rynków pracy, popyt na pracę na poziomie powiatów, podaż pracy w powiatach, szanse na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynkach lokalnych oraz zróżnicowanie kondycji zawodów na lokalnym rynku.

1. Metodyka badania

1.1. Charakterystyka produktu Podlaska Mapa Zawodów i Kwalifikacji (PMZiK)

Podlaska Mapa Zawodów i Kwalifikacji – Edycja 2014 jest kontynuacją dorobku Podlaskiego Obserwatorium Rynku Pracy i Prognoz Gospodarczych¹. W niniejszym raporcie zaprezentowano wyniki analizy popytu i podaży pracy w województwie podlaskim w roku 2014 w ujęciu regionalnym i lokalnym. Niniejszy raport stanowi przedłużenie dotychczasowych badań prowadzonych w tym zakresie przez Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku, we współpracy z Wykonawcami analiz obejmujących swoim zakresem lata 2011, 2012, 2013². Dlatego też, aby zachować porównywalność danych, przyjęto zbliżoną do poprzednich edycji metodykę prowadzenia analiz, obejmującą w szczególności: strukturę raportu analitycznego, układ zestawień tabelarycznych oraz zakres prowadzonych analiz, modyfikując ją w wybranych obszarach.

W raporcie, podobnie jak w latach ubiegłych, skupiono się na przedstawieniu wyników następujących analiz:

- analiza popytu, obejmująca przegląd oraz przedstawienie ofert pracy według zawodów w województwie podlaskim w roku 2014,
- analiza podaży pracy, w zakresie:
 - liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w podlaskich powiatowych urzędach pracy,
 - liczby absolwentów podlaskich ponadgimnazjalnych szkół zawodowych na poziomie regionalnym i lokalnym,
 - perspektyw (szans) znalezienia pracy w obrębie powiatu oraz województwa w ujęciu zawodów oraz grup dużych zawodów.
- analiza niedopasowania popytu i podaży w ujęciu lokalnym (powiatowym) i regionalnym (identyfikacja zawodów deficytowych, zrównoważonych oraz nadwyżkowych).

Analizy struktury zawodowej absolwentów podlaskich ponadgimnazjalnych szkół zawodowych dokonano na podstawie *Klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego* (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2011r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, Dz.U. z 2012 poz. 7 z późn. zmianami), natomiast analiza struktury zawodowej ofert pracy i zarejestrowanych bezrobotnych opierała się na *Klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy* (Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania, Dz. U. z 2010r. Nr 82 poz. 537 ze zm. z 2012r.), gdzie zawody szkolnictwa zawodowego nauczane w systemie oświaty zostały oznaczone znacznikiem „S”.

¹ Z dniem 31 marca 2014r. Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku zakończył realizację projektu badawczego pn.: „Podlaskie Obserwatorium Rynku Pracy i Prognoz Gospodarczych” (PORPiPG)

² *Podlaska Mapa Zawodów i Kwalifikacji*, Edycja 2011, Edycja 2012, Edycja 2013, PORPiPG, Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku, Białystok 2012-2014.

1.2. Materiał źródłowy analiz

Materiał źródłowy analiz zaprezentowanych w niniejszym raporcie stanowią następujące bazy danych:

- baza ofert pracy, upublicznionych w województwie podlaskim w roku 2014, opracowana przez pracowników WUP w Białymstoku oraz firmę badawczą EU-CONSULT Sp. z o.o. obejmująca oferty powiatowych urzędów pracy oraz oferty pochodzące z innych źródeł,
- baza osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy woj. podlaskiego,
- baza absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podlaskiego, udostępniona przez Kuratorium Oświaty w Białymstoku, zweryfikowana i uzupełniona,
- wyniki dotychczasowych badań prowadzonych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku,
- bazy danych statystyki publicznej Głównego Urzędu Statystycznego (w szczególności Bank Danych Lokalnych),
- inne dokumenty i bazy danych powiązane z zakresem prowadzonych analiz.

We wszystkich spośród przedstawionych w niniejszym raporcie analiz, jeżeli nie wskazano inaczej, w interpretacji popytu na pracę odnoszono się do liczby wolnych miejsc pracy. Ze względu na charakter prowadzonych analiz, w szczególności konieczność interpretacji uzyskanych wyników w ujęciu regionalnym lub lokalnym, dokonano dodatkowego rozróżnienia pomiędzy miejscami miejsc pracy ze względu na miejsce świadczenia pracy (osobno prezentując dane, w stosunku do których miejscem świadczenia pracy było tylko województwo podlaskie).

Należy tu jednak nadmienić, iż o ile wyciąganie pogłębionych wniosków dotyczących sytuacji na rynku pracy na poziomie województwa może być uzasadnione, o tyle w przypadku powiatów, w których znacząca część ofert koncentrowała się w powiatowych urzędach pracy, nie jest to możliwe. W odniesieniu do tych jednostek terytorialnych niektóre z analiz nie mogły zostać przeprowadzone, pozostałe natomiast zostały przedstawione w zawężonym zakresie.

W toku prowadzonych analiz zidentyfikowano także szereg nieprawidłowości w pozyskanych danych (w tym. m. in. obejmujących niepełną lub błędną klasyfikację ofert pracy w zakresie przyporządkowania kodu sekcji PKD2007). W takich przypadkach zdecydowano o ograniczeniu interpretacji pozyskanych danych do uzasadnionego merytorycznie zakresu.

1.3. Analiza ofert pracy zidentyfikowanych w 2014 roku w województwie podlaskim

Analiza strony popytowej rynku pracy oparta została o informacje na temat upublicznionych w województwie podlaskim w roku 2014 ofert pracy z powiatowych urzędów pracy oraz ofert pochodzących z innych źródeł.

Z punktu widzenia interpretacji wyników przedstawionych w niniejszym raporcie istotne jest uwzględnienie szeregu kwestii wynikających z przyjętej przez Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku metodyki zbierania danych o wolnych miejscach pracy w województwie podlaskim w roku 2014³. W szczególności ograniczenia te dotyczą takich kwestii jak zakres źródeł uwzględnionych w procesie gromadzenia danych o wolnych miejscach pracy oraz przyjęta metodyka eliminacji ogłoszeń powtarzających się. Jeśli chodzi o źródła danych o wolnych miejscach pracy, baza danych zawierała informacje, zgromadzone w wyniku analizy ofert pracy zamieszczonych w okresie 1.01.2014r. – 31.12.2014r. w następujących źródłach:

- www.praca.pl,
- www.bialystokonline.pl,
- Gazeta Wyborcza (wydanie regionalne),
- Powiatowe Urzędy Pracy,
- Biuro Karier Politechniki Białostockiej PB,
- Biuro Karier Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania WSiFiZ w Białymstoku,
- Biuro Karier Uniwersytetu w Białymstoku UwB,
- Biuro Karier Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Białymstoku,
- KW OHP woj. podlaskie,
- augustowski lokalny portal internetowy <http://ogloszenia.augustow24.pl/praca.htm>,
- www.bialystokonline.pl Zakładka ->Ogłoszenia drobne ->praca: szukam pracownika,
- bielski lokalny portal internetowy, <http://bielskpodlaski.olx.pl/praca-cat-190>,
- grajewski lokalny portal internetowy, e-Grajewo: <http://www.e-grajewo.pl/ogloszenia,zatrudni,13.html>,
- hajnowski lokalny portal internetowy, Hajnówka.info: <http://olx.pl/praca/hajnowka/>,
- kolneński lokalny portal internetowy, Kolno24: http://www.kolno24.pl/index.php?option=com_sobi2&catid=2&Itemid=60,
- łomżyński lokalny portal internetowy, 4lomza: <http://www.4lomza.pl/og12.php>
- moniecki lokalny portal internetowy, <http://www.e-monki.pl/>,
- sejneński lokalny portal internetowy, Przegląd Sejneński: http://www.przegladsajneński.pl/index.php?option=com_marketplace&page=show_category&catid=5&Itemid=35, dodatkowo: <http://sejny.net/ogloszenia/praca>,
- siemiatycki lokalny portal internetowy, Siemiatycze-online: <http://ogloszenia.bialystokonline.pl/siemiatycze-m243.htm>
- sokólski portal internetowy: <http://oglaszam.pl/ad-category/praca/>, dodatkowo: http://ogloszenia.bialystokonline.pl/praca-k5.htm?sortuj=data&jak=desc&kat=5&miasto_id=244&woj_id=10
- suwalski lokalny portal internetowy, Suwalki.info: <http://www.praca.suwalki.info/index.php?dzial=ogloszenia&kategoria=134>
- wysokomazowiecki lokalny portal internetowy, portal Wysokomazowieckie: <http://www.wysmaz.pl/ogloszenia/praca/>
- zambrowski lokalny portal internetowy, zambrow.org: <http://www.zambrow.org/>

³ Szczegółowy opis metodyki pozyskiwania danych oraz struktury bazy danych zawarty jest w dokumencie pt. *Podlaska Mapa Zawodów i Kwalifikacji, Analiza rozkładu oraz charakteru popytu na zawody i kwalifikacje w województwie podlaskim w ujęciu regionalnym i lokalnym w I półroczu 2011 roku*, Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku, Białystok 2011, s. 9 i nast.

W przyjętym katalogu ograniczono ogólnopolskie źródła ogłoszeń o pracę do analizy jednego najpopularniejszego portalu www.praca.pl, na którym struktura zgłaszanego popytu na pracę jest zbliżona do struktury dotychczas analizowanego portalu www.pracuj.pl. Ograniczono również zakres analizy ofert publikowanych w wydaniach papierowych gazet regionalnych do Gazety Wyborczej i jej dodatku Gazeta Praca, rezygnując z analizy ofert publikowanych w Gazecie Współczesnej i Kurierze Porannym.

W odniesieniu do wszystkich ofert możliwe było zidentyfikowanie miesiąca, w którym dana oferta została upubliczniona. Mając jednak na uwadze sposób prezentacji danych przyjęty w poprzednich raportach (układ kwartalny), podjęto decyzję o kontynuacji dotychczasowego podejścia. Natomiast dane strony podażowej przedstawiono w układzie rocznym ze względu na niewielkie zróżnicowanie wielkości i struktury rejestrowanego bezrobocia w okresach półrocznych.

Przyjęta metoda eliminacji powtarzających się ogłoszeń o pracy obejmowała dwuetapową selekcję. W pierwszym etapie eliminowano ogłoszenia, które pojawiały się ponownie w danym źródle w krótkich odstępach czasu (jako oferta powtarzająca się traktowana była każda z ofert publikowana w tym samym źródle okresie krótszym niż 14 dni). W drugim etapie ogłoszenia poddawane były eliminacji ofert powtarzających się w ciągu miesiąca w różnych źródłach, z uwzględnieniem zestawu wszystkich zmiennych. Należy jednak przypuszczać, iż w przypadku niektórych zawodów (jak np. sprzedawca, przedstawiciel handlowy), w których pracodawcy prowadzą ciągły nabór pracowników (występuje duża rotacja pracowników), liczba miejsc pracy zidentyfikowana w ogłoszeniach o pracę może być zawyżona i odbiegać od stanu faktycznego.

W wyniku prowadzonych analiz, dokonano prezentacji oraz interpretacji danych na poziomie każdego z powiatów oraz całego regionu, w następującym układzie:

- wolne miejsca pracy w przekroju podmiotów rekrutujących,
- rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie w ujęciu grup wielkich zawodów,
- popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów z uwzględnieniem miejsc stażu,
- popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w przekroju źródeł ofert pracy,
- zestawienie 50 zawodów najczęściej poszukiwanych w skali województwa i 20 - w skali powiatu,
- profesje poszukiwane najliczniej poza PUP,
- miejsca pracy w przekroju działów gospodarki,
- zapotrzebowanie na pracowników według branż (zawody najliczniej reprezentowane).

W niniejszym raporcie pominięto analizę kompetencji, umiejętności oraz cech osobowych pracowników, zakładając, że oczekiwania pracodawców w tym zakresie nie ulegają tak dynamicznym zmianom i bez uszczerbku dla aktualności informacji badanie kompetencji, umiejętności oraz cech osobowych poszukiwanych pracowników może być przeprowadzane w okresach dwu-, trzyletnich.

W każdym z przypadków, w których miejsca pracy znajdowały się na terenie województwa podlaskiego, były one identyfikowane jako miejsca pracy w poszczególnych powiatach ziemskich i grodzkich lub jako całe województwo podlaskie. Określony sposób postępowania zależał od treści zawartej w ofercie pracy. Dodatkowo, w bazie danych

zgromadzono informacje o ofertach, w których jako miejsce wykonywania pracy wskazywano:

- inne województwo (bez dodatkowego uszczegółowienia),
- cała Polska – gdy jako miejsce pracy wymieniono obszar całego kraju nie identyfikując konkretnego województwa,
- zagranica – gdy jako miejsce pracy wymieniono w ofercie inny kraj niż Polska,
- więcej niż jedno miejsce pracy – gdy w ofercie jako miejsce wykonywania pracy zawierano stwierdzenia typu: „więcej niż jedno województwo”, „kraje europejskie”, „inne kraje” i „cały świat”.

Wyniki badania, podobnie jak w poprzednich edycjach PMZiK, prezentowane są oddzielnie dla województwa podlaskiego, miast na prawach powiatu oraz powiatów ziemskich.

1.4. Analiza podaży pracy: osoby bezrobotne zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy oraz absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych

Badanie podaży pracy oparte zostało o analizę baz danych zawierających informacje o bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w ujęciu rocznym (wg stanu na 31.12.2014r.). Badanie objęło swym zakresem dane będące przedmiotem sprawozdawczości publicznych służb zatrudnienia, obejmującej bezrobotnych z uwzględnieniem zawodów i specjalności według Klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy 2010 (KZiS).

Jednakże, ze względu na wysoki poziom szczegółowości KZiS utrudniający lub uniemożliwiający merytoryczną interpretację uzyskanych wyników, dokonano częściowego uogólnienia wyników analiz (zarówno w odniesieniu do podaży pracy, jak i popytu na pracę).

Zgromadzone dane pozwoliły na sporządzenie następujących zestawień i analiz na poziomie powiatów oraz całego regionu:

- struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiatach na tle województwa podlaskiego,
- zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych w powiatach na tle województwa podlaskiego,
- miejsca pracy a liczba bezrobotnych w ujęciu grup dużych KZiS.

Powyższe analizy uzupełniono o pogłębioną analizę liczby i struktury absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych województwa podlaskiego oraz potencjalnych kierunków zmian w tym zakresie. W tej części badanie oparte było o dane dostarczone przez Kuratorium Oświaty w Białymstoku oraz informacje pozyskane bezpośrednio ze szkół. W toku procedury badawczej dokonano interpretacji sytuacji w następujących obszarach:

- absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w latach 2013-2015 w przekroju zawodów i specjalności,
- krótkookresowa prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych na lata 2015-2016,

- zestawienie podaży zasobów pracy (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu na pracę (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w obrębie powiatu.

1.5. Identyfikacja i analiza zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych

W niniejszym opracowaniu, w celu identyfikacji zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych na poziomie powiatów i regionu posłużono się, podobnie jak w roku poprzednim, metodyką klasyfikacji zawodów proponowaną w dokumencie pt. *Ostateczna wersja metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy*⁴. Aby dokonać identyfikacji zawodów deficytowych, zrównoważonych oraz nadwyżkowych, w obrębie każdej jednostki terytorialnej wyznaczono uproszczony wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) w zawodzie. Wskaźnik ten jest ilorazem średniokresowej liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych do średniokresowej liczby ofert pracy w danym zawodzie. Ze względu na charakter pozyskanych danych, w badaniu uwzględniono okresy półroczne. W interpretacji pominięto zawody o niewielkiej liczbie ofert pracy, jak również niewielkiej liczbie nowo rejestrujących się bezrobotnych. Na skutek przyjętego ograniczenia w zestawieniach ostatecznie nie uwzględniono tych zawodów, w których liczba bezrobotnych lub miejsc pracy była w badanym okresie niższa niż 20 (w przypadku mniejszych powiatów 10) większej z wartości: średniego napływu bezrobotnych lub średniej liczby miejsc pracy zidentyfikowanych w najbardziej popularnych ze względu na liczbę miejsc pracy bądź wielkość napływu bezrobotnych zawodach w danej jednostce terytorialnej (w obrębie danej kategorii zawodów: deficytowych, zrównoważonych, nadwyżkowych).

Do klasyfikacji zawodów przyjęto następujące wartości wyznaczonego wskaźnika:

0 – brak zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie, zawód skrajnie deficytowy;

(0; 0,7) – przewaga ofert pracy nad napływem bezrobotnych, zawód deficytowy;

$\leq 0,7; 1,3 \geq$ – zbliżona liczba ofert pracy i napływu bezrobotnych, zawód zrównoważony;

(1,3; ∞) – liczba ofert pracy mniejsza niż napływ bezrobotnych, zawód nadwyżkowy;

brak wartości – brak ofert pracy, przy jednoczesnym napływie osób bezrobotnych, zawód skrajnie nadwyżkowy.

Przyjęta metoda pozwoliła na określenie zawodów nadwyżkowych i deficytowych, z uwzględnieniem rzeczywistego przepływu osób poszukujących pracy oraz pojawiających się na rynku lokalnym miejsc pracy (w zakresie objętym dostępnymi zasobami danych). Wartość wyznaczonego wskaźnika może być łatwo interpretowana jako liczba bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy, przypadających na jedno miejsce pracy w danym zawodzie w obrębie danej jednostki terytorialnej. Dokonując interpretacji wartości wskaźnika nie można jednak zapominać, iż pozwala on jedynie na ocenę sytuacji w konkretnym zawodzie w ujęciu dynamicznym, uwzględniając wielkość strumienia ofert oraz bezrobotnych (abstrahując od liczby bezrobotnych pozostających w rejestrach urzędów

⁴ *Ostateczna wersja metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy*, raport opracowany przez Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych sp. z o.o., na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Łódź 2013.

pracy w danym zawodzie w końcu okresu sprawozdawczego). Może to zatem spowodować, iż zawód, w którym stale zarejestrowana jest znacząca liczba bezrobotnych zostanie sklasyfikowany np. jako zrównoważony (gdy na rynku w danym okresie pojawi się zbliżona liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych i miejsc pracy). Jednocześnie jednak warto zauważyć, iż w skali województwa podlaskiego, liczba bezrobotnych noworejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w roku 2014 (we wszystkich zawodach), stanowiła w przybliżeniu ok. 87% ogółu zarejestrowanych w PUP osób. Co więcej, w grupie zawodów, których reprezentanci zarejestrowali się w powiatowych urzędach pracy, występowały zarówno zawody o napływie bezrobotnych większym, równym, jak i mniejszym niż liczba osób pozostających bez pracy w końcu okresu sprawozdawczego.

1.6. Określenie sytuacji społeczno-gospodarczej na poziomie województwa i powiatu

Wszystkie z prowadzonych w ramach badania analiz osadzone zostały w kontekście aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu i województwa, który tworzy przegląd podstawowych wskaźników ekonomiczno-społecznych, charakteryzujących każdy z powiatów oraz region. Dzięki wykorzystaniu szerokiego spektrum mierników, publikowanych w ramach statystyki publicznej, dokonano określenia potencjału lokalnych rynków pracy. Analiza ta stanowi wprowadzenie do każdego z podrozdziałów niniejszego opracowania.

2. Popyt i podaż na zawody na poziomie regionu podlaskiego

2.1. Potencjał rynku pracy w województwie podlaskim⁵

Województwo podlaskie zajmuje powierzchnię 2 018 702 ha. W jego skład wchodzi 17 powiatów, w tym trzy powiaty grodzkie. Ogólną sytuację społeczno-gospodarczą województwa, przy szczególnym uwzględnieniu potencjału lokalnego rynku pracy, można przedstawić za pomocą wybranych wskaźników, które w porównaniu do średniej krajowej ukazują sytuację w województwie podlaskim.

Gęstość zaludnienia w województwie podlaskim wynosi 59 osób na 1 km² i w porównaniu do średniej krajowej (123 osoby na 1 km²) jest niższa o 52%. Niska gęstość zaludnienia jest bezpośrednio związana z wysoką lesistością województwa, która w porównaniu do średniej krajowej jest większa o 1,3 punktu proc. (29,4%).

Liczba mieszkańców województwa podlaskiego zmniejsza się. W końcu 2013r. w woj. podlaskim mieszkało 1195,0 tys. osób, czyli o 3,7 tys. mniej niż przed rokiem (o 0,3%). O spadku liczby mieszkańców zdecydowało ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, które wyniosło -2,1 na 1000 ludności; dla Polski wskaźnik ten osiągnął wartość -0,5. Innym decydującym czynnikiem był ujemny przyrost naturalny. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców województwa ukształtował się on w 2013 roku na poziomie -1,3 i odbiegał od wskaźnika ogólnokrajowego wynoszącego -0,5. Ubytkowi ludności towarzyszą niekorzystne zmiany struktury wiekowej. Pogłębia się obciążenie ekonomiczne grupy ludności w wieku produkcyjnym grupą w wieku nieprodukcyjnym w województwie (57,3%), choć jest niższe niż średnio w kraju (57,5%). Wskaźnik ludności w wieku nieprodukcyjnym, przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2013 roku w porównaniu do roku 2012 zwiększył się o 0,3 punktu proc. Powyższe zmiany negatywnie wpływają na ilość i jakość potencjalnych zasobów pracy w regionie i mogą w przyszłości stanowić zagrożenie dla konkurencyjności gospodarki i rozwoju gospodarczego regionu.

Inaczej niż w roku poprzednim, w 2013r. obserwujemy w województwie wyższy niż średnia w kraju (o 14,3%) wskaźnik dotyczący dochodów ogółem budżetu województwa na 1 mieszkańca (woj. 478,75zł, Polska 418,69zł), a także wyższy od średniej w kraju (o 9,2%) wskaźnik określający wydatki ogółem budżetu województwa na 1 mieszkańca (woj. 468,86zł, Polska 429,25zł). Dochody ogółem budżetu województwa w 2013 roku wynosiły 572,8 mln zł i były wyższe od wydatków ogółem o 11,8 mln zł (561,0 mln zł). W województwie podlaskim obserwujemy niższe o 23,2% od średniej krajowej nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca (woj. 4610zł, Polska 6004zł). Zdecydowanie niższe od średniej krajowej, bo o 54,3%, są również nakłady na działalność badawczo-rozwojową przypadające na 1 mieszkańca (woj. 171,08zł, Polska 374,32zł).

⁵ Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014. Województwo podlaskie, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014 <http://bialystok.stat.gov.pl/statystyczne-vademecum-samorzadowca/>, BDL GUS

W województwie podlaskim liczba zarejestrowanych podmiotów w bazie REGON przypadająca na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym jest niższa niż średnia w kraju (woj. 1271, Polska 1667). Niedostateczna liczba miejsc pracy w porównaniu do zasobów siły roboczej przekłada się na dość wysoką stopę bezrobocia rejestrowanego, które w 2013r. wynosiło 15,1% aktywnych zawodowo (w kraju 13,4%). W parze ze stopą bezrobocia idzie wskaźnik wyrażający liczbą pracujących na 1000 ludności, który w porównaniu do średniej w kraju jest mniejszy o 1,9% (woj. 281,0, Polska 286,5). Sytuacja na rynku pracy jest ściśle związana z kondycją ekonomiczną gospodarstw domowych. W województwie podlaskim przeciętny rozporządzalny dochód na 1 osobę w gospodarstwie domowym jest niższy o 3,1% od średniej krajowej (woj. 1258,2zł, Polska 1299,1zł).

Ogólną sytuację gospodarczą województwa podlaskiego można rozpatrywać przez pryzmat jego bogactwa, wyrażonego m.in. poziomem PKB na mieszkańca, który w 2013r. (wstępne szacunki) był niższy niż średnia w kraju o 27,2% (woj. 31426zł, Polska 43168zł). Stawia to województwo podlaskie na dalekim 14 miejscu w rankingu województw ze względu na wysokość PKB. Niższy poziom PKB mają tylko województwa lubelskie i podkarpackie⁶.

Wykres 1. Wybrane wskaźniki województwa podlaskiego w relacji do średniej krajowej w 2013 roku (Polska = 100)

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Statystycznego Vademecum Samorządowca 2014. Województwo podlaskie*, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

⁶ Wstępne szacunki produktu krajowego brutto wg województw w 2013r. Notatka informacyjna, GUS, Urząd Statystyczny w Katowicach styczeń 2015 <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/rachunki-regionalne/wstepne-szacunki-produktu-krajowego-brutto-wedlug-wojewodztw-w-2013-r-4,2.html>

Dokonując analizy przedsiębiorstw funkcjonujących w województwie podlaskim ze względu na dział PKD 2007, obserwujemy, że spośród 96517 podmiotów zarejestrowanych w końcu 2013r. najczęściej firm funkcjonuje w następujących branżach (działach): *handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* (16 417 firm), *roboty budowlane specjalistyczne* (7 512), *transport lądowy oraz transport rurociągowy* (6 395), *opieka zdrowotna* (5 837). Łącznie w tych czterech dominujących działach PKD koncentruje się 37,5% wszystkich wojewódzkich przedsiębiorstw, podczas gdy wśród ogólnopolskich firm 33,4%.

Warunki przyrodnicze i społeczne województwa przekładają się na specyfikę profilu działalności gospodarczej podmiotów tam funkcjonujących. W tabeli przedstawiono sześć działów PKD reprezentowanych najsilniej (na całym kraju) w województwie podlaskim.⁷

Tabela 1. Specjalizacja gospodarcza województwa podlaskiego: działy PKD o najwyższym udziale podmiotów funkcjonujących w woj. podlaskim w zasobach krajowych (2013)

Dział PKD	Nazwa działu	Liczba podmiotów	% zasobów krajowych
02	leśnictwo i pozyskiwanie drewna	911	4,7
75	działalność weterynaryjna	411	4,2
01	uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	2814	4,1
08	pozostałe górnictwo i wydobywanie	128	3,7
16	produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	1337	3,7
31	produkcja mebli	933	3,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Największy odsetek podmiotów w porównaniu do zasobów krajowych występuje w działach gospodarki związanych z rolniczym charakterem województwa oraz z jego naturalnymi zasobami. Dostrzega się funkcjonowanie wyraźnego układu zależności pomiędzy przyrodniczą specyfiką województwa a rozwojem ekonomicznym w obszarze aktywności gospodarczej regionu.

Potwierdzeniem tego jest struktura nowo rejestrujących się podmiotów. W tym przypadku również dostrzegalna jest zależność, iż specyfika potencjału naturalnego województwa przekłada się na charakter działalności firm zarejestrowanych w 2013r. Na tle kraju największy odsetek nowych działalności uruchomiono w następujących działach PKD: *leśnictwo i pozyskiwanie drewna* (5,8% wszystkich nowopowstałych działalności w kraju; nominalnie 76 podmiotów), *uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową* (3,6%; 108 podmiotów), *działalność organizacji członkowskich* (3,2%; 191 podmiotów), *produkcja mebli* (3,1%; 69 podmiotów)⁸.

⁷ Do analizy włączono działy PKD, które w województwie posiadają reprezentację minimum 100 podmiotów

⁸ Obliczenia własne na podstawie kategorii BDL. Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów własnościowych, http://stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=490877&p_token=0.3054224216609871#.

W przypadku osób pracujących, na koniec 2013 roku w województwie ich liczba wynosiła 400 090 osób (2,8% wszystkich pracujących w kraju). Większość pracujących znalazła zatrudnienie w sektorze usług (43,4%). Drugą co do liczności grupę stanowiły osoby zatrudnione w rolnictwie (37,5%). Pozostała grupa pracowników znalazła zatrudnienie w przemyśle i budownictwie (19,1%). Struktura pracujących w gospodarce narodowej regionu zdecydowanie wyróżnia się na tle kraju nadreprezentacją pracujących w sektorze rolniczym (Polska 20,5%) przy jednoczesnym niedoreprezentowaniu sektora usług (Polska 56,6%) oraz przemysłu i budownictwa (Polska 26,3%)⁹.

Średni poziom zarobków w gospodarce województwa podlaskiego w 2013 roku wynosił 3 432,7zł i był o 11,5% niższy niż przeciętne miesięczne wynagrodzenie w kraju (3877,4zł). Najwyższa średnia płaca w województwie występuje w sekcji *działalność finansowa i ubezpieczeniowa* i wynosi 147,5% średniej wojewódzkiej, zaś najniższa dotyczy sekcji *działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca* (61,7% średniej wojewódzkiej)¹⁰.

Terytorialnie województwo podlaskie skupia 17 powiatów, w których potencjał rynku pracy jest zróżnicowany. W celu wykazania tegoż zróżnicowania, przeprowadzono ranking powiatów z wykorzystaniem wybranych wskaźników charakteryzujących sytuację społeczno-gospodarczą. Rangowania dokonano w oparciu o obliczenia wykonane w programie „Taksonomia numeryczna” autorstwa M. Kolendy. Jako stymulanty przyjęto następujące wskaźniki: *ludność na 1 km², przyrost naturalny na 1000 osób, podmioty gospodarcze w rejestrze REGON na 10 tys. ludności, różnica między dochodami a wydatkami ogółem budżetów powiatów, nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca, przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto*, natomiast jako destymulanty: *wskaźnik obciążenia demograficznego, stopa bezrobocia rejestrowanego w %*. Zgodnie z uzyskanymi wynikami najlepsza sytuacja społeczno-gospodarcza w 2013r. wystąpiła w powiatach grodzkich, stolicach podregionów. Pierwsze trzy miejsca zajęły kolejno miasta: Białystok, Suwałki i Łomża. Wśród powiatów ziemskich najlepszą kondycją charakteryzowały się gospodarki powiatu bielskiego, łomżyńskiego i grajewskiego, najgorszą notę uzyskały powiaty hajnowski, siemiatycki i sokólski (Tabela 2).

Szczegółowy opis uwarunkowań społeczno – gospodarczych poszczególnych powiatów przedstawiono w kolejnych częściach opracowania.

⁹ Obliczenia własne na podstawie danych GUS, *Pracujący w gospodarce narodowej w 2013 roku*, <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/praca/pracujacy-w-gospodarce-narodowej-w-2013-r-,3,10.html>,

¹⁰ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Wynagrodzenia*, http://stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=490877&p_token=0.2466838708855632#

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 2. Ranking powiatów woj. podlaskiego ze względu na wybrane wskaźniki opisujące sytuację społeczno-gospodarczą w 2013r.

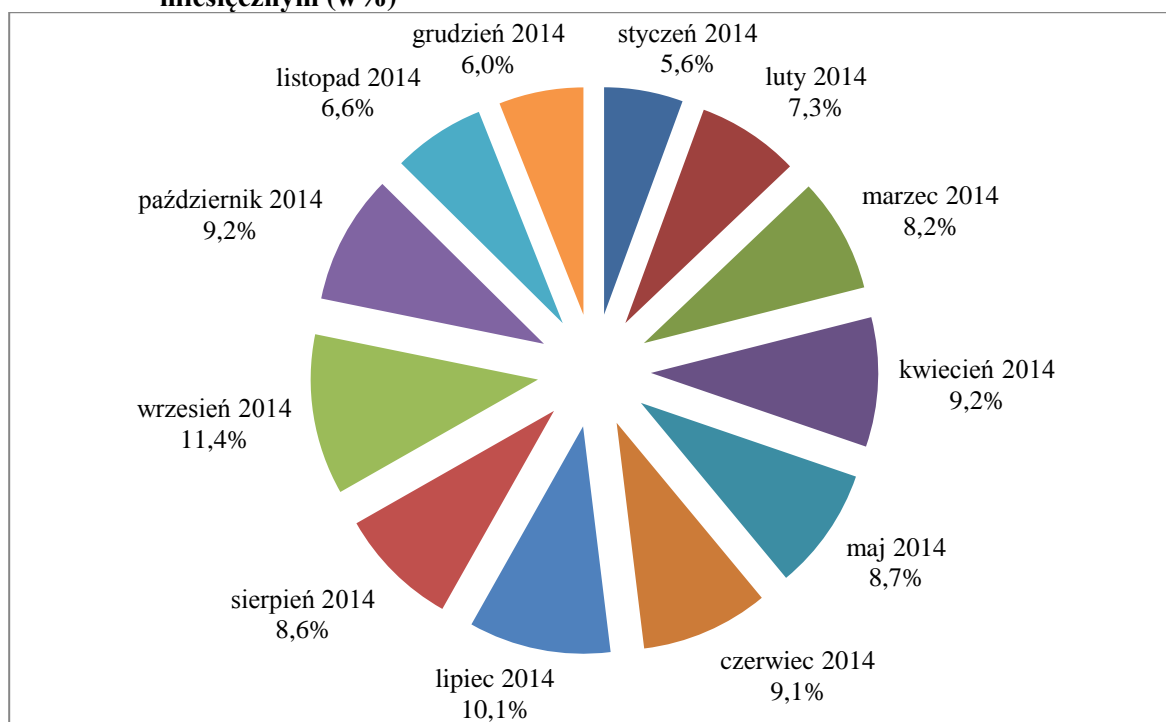
Powiat	Pozycja rankingowa	Ludność na 1 km ²	Przyrost naturalny na 1000 osób	Wskaźnik obciążenia demograficznego	Dochody ogółem budżetów powiatów na 1 mieszkańca	Wydatki ogółem budżetów powiatów na 1 mieszkańca	Różnica między dochodami a wydatkami ogółem budżetów powiatów	Nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca	Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto
M. Białystok	1	2891,0	1,1	53,8	4663,3	4883,7	-220,4	2721,5	1723,8	13,7	3627,0
M. Suwałki	2	1058,0	1,2	51,5	4434,8	4429,5	5,3	2655,1	1520,9	12,9	3125,5
M. Łomża	3	1920,0	1,1	50,6	4280,5	4422,1	-141,6	1898,3	1503,6	17,0	3120,1
bielski	4	42,0	-4,2	66,4	904,6	872,8	31,8	2322,5	1105,4	10,3	3988,2
łomżyński	5	38,0	-0,3	59,6	580,3	602,6	-22,3	3331,2	921,3	13,6	3409,1
grajewski	6	51,0	-0,7	55,9	1009,4	956,2	53,2	1748,6	966,0	22,7	3781,2
suwalski	7	27,0	-0,1	60,6	1024,9	953,7	71,2	1776,8	826,6	11,0	2975,5
zambrowski	8	61,0	-0,4	58,0	1001,1	1024,0	-22,9	1655,7	1156,7	16,3	3194,3
augustowski	9	36,0	-2,4	58,8	982,8	920,6	62,2	1042,1	1135,5	20,0	3577,2
wysokomazowiecki	10	46,0	-2,5	62,4	1034,5	1126,8	-92,3	1909,8	1105,2	9,4	3373,1
bialostocki	11	49,0	-1,6	56,5	780,2	777,9	2,3	1408,3	1258,3	18,3	3099,0
moniecki	12	30,0	-3,1	58,5	1035,5	1000,6	34,9	504,3	869,1	13,7	3272,9
sejneński	13	24,0	-2,2	60,9	1035,0	947,0	88,0	442,2	931,2	20,8	3380,7
kolneński	14	42,0	-2,6	57,3	676,7	633,1	43,6	494,3	967,0	20,4	3208,9
sokólski	15	34,0	-2,7	60,1	841,0	817,9	23,1	618,5	862,8	17,8	3204,5
siemiatycki	16	32,0	-6,4	62,8	1007,0	1008,9	-1,9	887,7	902,9	11,2	3017,0
hajnowski	17	28,0	-9,0	66,3	881,9	862,8	19,1	757,6	1090,8	13,8	3317,6
woj. podlaskie	x	59,0	-1,3	57,3	891,2	877,1	14,1	1827,2	1270,6	15,1	3432,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Statystycznego Vademecum Samorządowca 2014. Województwo podlaskie*, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

2.2. Popyt na pracę w województwie podlaskim

Stronę popytową rynku pracy scharakteryzowano za pomocą liczby ogłoszeń o pracy i liczby miejsc pracy upublicznionych za pośrednictwem różnych źródeł w 2014r. W analizowanym roku w województwie podlaskim upubliczniono ogłoszenia o pracę dotyczące świadczenia pracy na terenie województwa, w których poszukiwano 43221 pracowników. Natomiast niezależnie od miejsca świadczenia pracy w woj. podlaskim poszukiwano 61530 pracowników w 396 zawodach.

Wykres 2. Zróżnicowanie popytu na pracę w województwie podlaskim w 2014 roku w ujęciu miesięcznym (w%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Analizując zróżnicowanie popytu na pracę w ujęciu miesięcznym, zauważamy, że największe zapotrzebowanie na pracowników w 2014r. wystąpiło we wrześniu i lipcu (11,4% i 10,1% rocznego popytu na pracę). Natomiast najmniejszy popyt na pracę w województwie podlaskim wystąpił w styczniu (5,6%) i grudniu (6,0%).

Tabela 3. Zróżnicowanie popytu w województwie podlaskim w przekroju grup źródeł ofertujących (powiatowe urzędy pracy a pozostałe źródła) w ujęciu miesięcznym 2014 roku

Miesiące 2014r.	Powiatowe Urzędy Pracy		Pozostałe źródła ofert		Razem	
	N	%	N	%	N	%
Styczeń	1890	6,8	1561	4,6	3451	5,6
Luty	2886	10,4	1598	4,7	4484	7,3
Marzec	2834	10,2	2185	6,5	5019	8,2
Kwiecień	2560	9,2	3101	9,2	5661	9,2
Maj	2318	8,3	3049	9,0	5367	8,7
Czerwiec	2105	7,6	3487	10,3	5592	9,1
Lipiec	2579	9,3	3640	10,8	6219	10,1
Sierpień	2150	7,7	3140	9,3	5290	8,6
Wrzesień	3047	11,0	3984	11,8	7031	11,4
Październik	2667	9,6	3005	8,9	5672	9,2
Listopad	1702	6,1	2340	6,9	4042	6,6
Grudzień	1088	3,9	2614	7,8	3702	6,0
Ogółem	27826	100	33704	100	61530	100

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Dane liczbowe odnoszą się do oferowanych miejsc pracy.

Dokonując analizy zróżnicowania popytu na pracę, wzięto również pod uwagę rodzaje źródeł ofertujących pracę w ujęciu miesięcznym. Przy nieistotnym miejscu świadczenia pracy pracodawcy częściej korzystali z innych niż powiatowe urzędy pracy źródeł ofertowania (54,8% wszystkich ofert). Najwięcej ofert pochodzących z powiatowych urzędów pracy wystąpiło we wrześniu, lutym i marcu (kolejno 11,0%, 10,4% i 10,2% rocznego udziału ofert), najmniej natomiast w grudniu (3,9% udziału ofert powiatowych urzędów pracy). Z pozostałych źródeł ofertowania najczęściej pracodawców korzystało we wrześniu i w lipcu (11,8% i 10,8% udziału ofert), najmniej natomiast styczniu i lutym, tj. 4,6% i 4,7% udziału ofert.

Tabela 4. Zróżnicowanie popytu na pracę w woj. podlaskim w 2014 roku w ujęciu terytorialnym (zidentyfikowane miejsca pracy w przekroju rodzaju źródeł ofertujących (powiatowe urzędy pracy a pozostałe źródła))

Miejsce pracy	Powiatowe Urzędy Pracy		Pozostałe źródła ofert		Popyt na pracę Razem		
	N	%	N	%	N	%	
Białystok	5551	58,9	3872	41,1	9423	100	21,8
Suwałki	1234	26,6	3405	73,4	4639	100	10,7
Łomża	2150	55,3	1739	44,7	3889	100	9,0
powiat augustowski	2215	81,4	506	18,6	2721	100	6,3
powiat białostocki	1527	80,8	364	19,2	1891	100	4,4
powiat bielski	1357	76,6	414	23,4	1771	100	4,1
powiat grajewski	1600	82,8	333	17,2	1933	100	4,5
powiat hajnowski	1855	84,2	347	15,8	2202	100	5,1
powiat kolneński	1020	81,5	232	18,5	1252	100	2,9
powiat łomżyński	652	37,7	1079	62,3	1731	100	4,0
powiat moniecki	978	88,6	126	11,4	1104	100	2,6
powiat sejneński	1475	92,5	119	7,5	1594	100	3,7
powiat siemiatycki	724	88,9	90	11,1	814	100	1,9
powiat sokólski	1869	84,9	333	15,1	2202	100	5,1
powiat suwalski	313	51,0	301	49,0	614	100	1,4
powiat wysokomazowiecki	1577	91,3	150	8,7	1727	100	4,0
powiat zambrowski	1729	67,8	821	32,2	2550	100	5,9
całe województwo	-	-	1164	100,0	1164	100	2,7
Ogółem	27826	64,4	15395	35,6	43221	100	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Dokonując analizy zróżnicowania popytu, brano również pod uwagę rodzaje źródeł ofertujących w ujęciu terytorialnym. Pracodawcy oferujący miejsca pracy w województwie podlaskim w 64,4% korzystali z pośrednictwa Powiatowych Urzędów Pracy. Największy udział ofert składanych w powiatowym urzędzie pracy wystąpił w powiecie sejneńskim (92,5% ogółu ofert) i powiecie wysokomazowieckim (91,3% ogółu ofert), najmniejszy natomiast w mieście Suwałki (jedynie 26,6% ogółu ofert). W zdecydowanej większości powiatów ziemskich (w 11 z 14) udział ofert powiatowego urzędu pracy przekroczył 70% wszystkich ofert (średnio 78%). Sytuacja przedstawiała się inaczej w powiatach: łomżyńskim (37,7%), suwalskim (51,0%) oraz zambrowskim (67,8%).

Tabela 5. Lokalizacja miejsca świadczenia pracy ofertowanej w woj. podlaskim w 2014 roku

Miejsce pracy	Liczba miejsc pracy	
	N	%
powiaty ziemskie woj. podlaskiego	24106	39,2
Białystok	9423	15,3
Suwałki	4639	7,5
Łomża	3889	6,3
więcej niż jedno miejsce	469	0,8
Zagranica	2676	4,4
całe województwo	1164	1,9
inne województwo	5100	8,3
cała Polska	858	1,4
brak danych	9206	15,0
Ogółem	61530	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Analizując lokalizację miejsca świadczenia pracy można zauważyć, iż wśród 61 530 miejsc pracy najczęściej ofert dotyczyło świadczenia pracy w powiatach ziemskich województwa podlaskiego – 39,2% miejsc pracy. Natomiast 15,3% ofert pracy dotyczyło świadczenia pracy w Białymstoku. Z kolei ogłoszenia pracodawców poszukujących pracowników spośród mieszkańców woj. podlaskiego do pracy poza granicami województwa stanowiły 12,7% wszystkich opublikowanych ofert, w tym 4,4% dotyczyło pracy za granicą.

Tabela 6. Zagraniczne oferty pracy w przekroju zawodów najpowszechniej rekrutowanych (N>30) i najpopularniejszych krajów docelowych świadczenia pracy

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Niemcy	Holandia	Wielka Brytania	Francja	Belgia	Norwegia	Czechy	Austria	pozostałe kraje	Ogółem
833203	Kierowca samochodu ciężarowego	28	2	12	1	0	4	0	0	347	394
341202	Opiekun osoby starszej S	233	0	22	1	1	1	0	1	17	276
711202	Murarz S	32	5	11	8	9	0	0	0	14	79
711502	Cieśla szalunkowy	13	24	1	1	0	1	0	0	25	65
711404	Zbrojarz	37	5	0	0	2	0	0	1	4	49
711501	Cieśla S	27	9	0	3	4	1	0	0	4	48
833202	Kierowca ciągnika siodłowego	4	1	0	0	0	0	0	0	39	44
222101	Pielęgniarka	37	0	1	0	2	0	0	0	1	41
634002	Zbieracz owoców, ziół i innych roślin	11	11	0	2	3	0	0	0	12	39
312304	Mistrz produkcji w budownictwie ogólnym	16	12	0	0	5	2	0	0	3	38
741103	Elektryk S	26	1	1	3	1	0	0	0	6	38
722204	Ślusarz S	25	1	0	4	0	2	0	0	3	35
721204	Spawacz metodą MAG	28	2	0	0	1	1	0	0	1	33
723104	Mechanik samochodów ciężarowych	12	8	8	0	2	0	0	0	2	32
751104	Rozbieracz – wykrawacz	5	12	0	13	0	0	0	0	1	31
	Ogółem	1190	191	124	119	92	50	39	30	841	2676

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Dokonując analizy zagranicznych ofert pracy, można zauważyć, iż najwięcej takich ogłoszeń kierowano do *kierowców samochodów ciężarowych*. Miejscem docelowym świadczenia pracy w tym wypadku najczęściej były kraje europejskie. Kolejnym najpopularniejszym zawodem wśród zagranicznych ofert pracy był *opiekun osoby starszej*, przy czym miejscem docelowym świadczenia pracy najczęściej były Niemcy. Wśród innych popularnych zawodów, w których odnotowano zagraniczne oferty pracy, znalazły się m. in. zawody związane z branżą budowlaną (*murarz, cieśla szalunkowy, cieśla, zbrojarz*), czy też z przetwórstwem przemysłowym (*mistrz produkcji w budownictwie ogólnym, spawacz metodą MAG, rozbieracz – wykrawacz*).

Tabela 7. Oferty pracy krajowej poza granicami województwa podlaskiego w przekroju zawodów najpowszechniej rekrutowanych (N>100)

Kod zawodu	Nazwa zawodu	N
332203	Przedstawiciel handlowy	409
711404	Zbrojarz	200
711202	Murarz S	183
833203	Kierowca samochodu ciężarowego	175
251401	Programista aplikacji	170
235306	Lektor języka włoskiego	147
235301	Lektor języka angielskiego	120
235302	Lektor języka francuskiego	115
235304	Lektor języka niemieckiego	115
235303	Lektor języka hiszpańskiego	114

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Do najpowszechniej rekrutowanych zawodów w województwie podlaskim, których miejsce świadczenia pracy zlokalizowane było poza granicami województwa, należą: *przedstawiciel handlowy* (nominalnie 409 miejsc pracy), *zbrojarz* (nominalnie 200 miejsc pracy), *murarz* (nominalnie 183 miejsca pracy), *kierowca samochodu ciężarowego* (nominalnie 175 miejsc pracy), *programista aplikacji* (nominalnie 170 miejsc pracy) oraz *lektorzy języków obcych*. Pracownicy do pracy krajowej poza granicami woj. podlaskiego w zdecydowanej większości rekrutowani byli poprzez inne źródła ofertowania niż PUP.

Tabela 8. Popyt na pracę w 2014 roku a zasoby demograficzne powiatów ziemskich woj. podlaskiego¹¹

Powiat ziemski	Liczba ofert pracy w 2014 roku	% ofert pracy	% mieszkańców regionu w wieku produkcyjnym
Augustowski	2721	6,3	4,9
Białostocki	1891	4,4	12,3
Bielski	1771	4,1	4,5
Grajewski	1933	4,5	4,1
Hajnowski	2202	5,1	3,6
Kolneński	1252	2,9	3,3
Łomżyński	1731	4,0	4,3
Moniecki	1104	2,6	3,5
Sejneński	1594	3,7	1,7
Siemiatycki	814	1,9	3,8
Sokółski	2202	5,1	5,8
Suwalski	614	1,4	3,0
Wysokomazowiecki	1727	4,0	4,8
Zambrowski	2550	5,9	3,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS, *Ludność 2014* oraz danych WUP w Białymstoku.

¹¹ Przez zasoby demograficzne rozumie się liczbę osób w wieku produkcyjnym zamieszkujących w danym powiecie.

Zestawiając ze sobą popyt na pracę oraz zasoby demograficzne powiatów ziemskich, można zauważyć, iż największa podaż pracy, tj. odsetek mieszkańców regionu w wieku produkcyjnym znajduje się na terenie powiatu białostockiego (12,3%), najmniejsza natomiast w powiecie sejneńskim (1,7%). Największy udział ofert pracy (4,4% wszystkich ofert z woj. podlaskiego) występuje w powiecie augustowskim (6,3%), gdzie udział liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi 4,9%. Najmniejszy natomiast udział ofert pracy (1,4% wszystkich ofert) generuje powiat suwalski, gdzie udział liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi 3,0%. Są to obszary największych dysproporcji między zasobami demograficznymi a popytem na pracę.

Tabela 9. Miejsca pracy zidentyfikowane w województwie podlaskim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących

Źródło upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy	Województwo podlaskie ^A				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014								Województwo podlaskie ^B	
	2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		2014	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Powiatowe Urzędy Pracy	27826	45,2	23336	34,8	7610	58,7	6983	42	7776	41,9	5457	40,7	27826	64,4
Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe	18837	30,6	19933	29,7	2745	21,2	5254	31,6	6411	34,6	4427	33	11065	25,6
Ogólnokrajowe internetowe serwisy pośrednictwa pracy	7564	12,3	9628	14,4	909	7	1905	11,5	2597	14	2153	16	3136	7,3
Prasa regionalna	5377	8,7	12465	18,6	1224	9,4	1849	11,1	1341	7,2	963	7,2	193	0,4
Biura Karier	1326	2,2	1317	2	314	2,4	431	2,6	266	1,4	315	2,3	575	1,3
Ochotnicze Hufce Pracy	600	1,0	325	0,5	152	1,2	198	1,2	149	0,8	101	0,8	426	1
Ogółem	61530	100	67004	100	12954	100	16620	100	18540	100	13416	100	43221	100

^A – dowolne miejsce wykonywania pracy w ogłoszeniach kierowanych do mieszkańców woj. podlaskiego;

^B – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie;

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy z 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

W 2014r. największym kanałem dystrybucji ofert pracy pozostaje powiatowy urząd pracy, gdzie zostało upublicznionych 45,2% wszystkich badanych ofert. Podobnie jak w roku poprzednim, istotną rolę w tym zakresie pełnią również internetowe serwisy pośrednictwa pracy (ogólnopolskie i lokalne), które obejmowały łącznie prawie 43% wszystkich ogłoszeń o pracę. Mniejsze znaczenie w procesie rekrutacji, choć jedynie w wymiarze ilościowym, mają akademickie biura karier i Ochotnicze Hufce Pracy. Nadal można zaobserwować spadek znaczenia mediów prasowych: ogłoszenia o pracę publikowane w Gazecie Wyborczej dodatek Praca w 2014r. stanowiły mniej niż połowę ofert publikowanych rok wcześniej.

Przegląd danych w ujęciu kwartalnym informuje o ofertach pracy w danym źródle upublicznianych sezonowo. W odniesieniu do powiatowych urzędów pracy najwięcej ofert

zidentyfikowano w III kwartale, podobnie jak w przypadku ogólnokrajowych i lokalnych internetowych serwisów ogłoszeniowych.

Tabela 10. Rozkład miejsc pracy zidentyfikowanych w województwie podlaskim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów

Kod zaw	Nazwa grupy wielkiej	Województwo podlaskie ^A				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014								Województwo podlaskie ^B	
		2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		2014	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	13730	22,3	13698	20,4	2608	20,1	4113	24,7	4208	22,7	2801	20,9	8868	20,5
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	12505	20,3	13063	19,5	2963	22,9	3503	21,1	3365	18,1	2674	19,9	10337	23,9
2	Specjaliści	8266	13,4	8413	12,6	1459	11,3	2078	12,5	2770	14,9	1959	14,6	3976	9,2
3	Technicy i inny średni personel	7955	12,9	8247	12,3	1809	14	2147	12,9	2236	12,1	1763	13,1	5365	12,4
9	Pracownicy przy pracach prostych	7259	11,8	7960	11,9	1289	10	1943	11,7	2430	13,1	1597	11,9	5903	13,7
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	5289	8,6	4426	6,6	973	7,5	1342	8,1	1693	9,1	1281	9,5	3550	8,2
4	Pracownicy biurowi	4772	7,8	4370	6,5	1417	10,9	1057	6,4	1309	7,1	989	7,4	4185	9,7
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	1246	2	1826	2,7	322	2,5	303	1,8	331	1,8	290	2,2	681	1,6
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	459	0,7	452	0,7	104	0,8	120	0,7	173	0,9	62	0,5	338	0,8
	Bez zawodu	49	0,1	4549	6,8	10	0,1	14	0,1	25	0,1	0	0,0	18	0,0
	Ogółem	61530	100,0	67004	100,0	12954	100,0	16620	100,0	18540	100,0	13416	100,0	43221	100,0

^A – dowolne miejsce wykonywania pracy w ogłoszeniach kierowanych do mieszkańców woj. podlaskiego;

^B – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie;

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy z 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Analizując rozkład popytu na pracę w ujęciu grup wielkich zawodów zauważamy, że w 2014 roku, podobnie jak w roku ubiegłym, najwięcej miejsc pracy było adresowanych do grupy 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** – 22,3% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w województwie. Niewiele mniej, bo 20,3% wielkości popytu na pracę stanowiła grupa 5 **pracownicy usług i sprzedawcy**. W porównaniu do roku poprzedniego nie zmieniła się sama struktura zawodowa zapotrzebowania na pracowników. W części grup zawodów nastąpił wzrost popytu, głównie na pracę **operatorów i monterów maszyn i urządzeń** – o 19,5% oraz **pracowników biurowych** – o 9,2%, a w części spadek zainteresowania pracodawców, m.in. pracownikami **na stanowiskach kierowniczych i**

wyższych urzędniczych – o 31,8% oraz, z drugiej strony, **pracownikami przy pracach prostych** – o 8,8%.

Przegląd danych w ujęciu kwartalnym informuje o grupach wielkich zawodów poszukiwanych sezonowo. W odniesieniu do **robotników przemysłowych i rzemieślników** największy popyt na pracę zidentyfikowano w III kwartale, natomiast w przypadku **pracowników usług i sprzedawców**, miało to miejsce w kwartale II. W większości grup wielkich można zaobserwować najmniejszy popyt w ostatnim kwartale roku.

Tabela 11. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w województwie podlaskim w 2014 roku w przekroju źródeł upubliczniania informacji o miejscach pracy

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Województwo podlaskie		Źródło upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy											
				Powiatowe Urzędy Pracy		Ogólnokrajowe internetowe serwisy pośrednictwa pracy		Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe		Prasa regionalna		Biura Karier		Ochotnicze Hufce Pracy	
				N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	1246	2,0	157	0,6	626	8,3	230	1,2	210	3,9	23	1,7	0	0,0
2	Specjaliści	8266	13,4	1854	6,7	3418	45,2	1713	9,1	436	8,1	814	61,4	31	5,2
3	Technicy i inny średni personel	7955	12,9	2504	9,0	1885	24,9	2762	14,7	537	10,0	221	16,7	46	7,7
4	Pracownicy biurowi	4772	7,8	3249	11,7	228	3,0	1054	5,6	53	1,0	109	8,2	79	13,2
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	12505	20,3	6722	24,2	779	10,3	4278	22,7	428	8,0	91	6,9	207	34,5
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	459	0,7	245	0,9	0	0,0	182	1,0	25	0,5	0	0,0	7	1,2
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	13730	22,3	6334	22,8	302	4,0	4456	23,7	2548	47,4	38	2,9	52	8,7
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	5289	8,6	2475	8,9	235	3,1	1727	9,2	817	15,2	5	0,4	30	5,0
9	Pracownicy przy pracach prostych	7259	11,8	4269	15,3	89	1,2	2433	12,9	297	5,5	24	1,8	147	24,5
	Bez zawodu	49	0,1	17	0,1	2	0,0	2	0,0	26	0,5	1	0,1	1	0,2
	Ogółem	61530	100	27826	100	7564	100	18837	100	5377	100	1326	100	600	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Analiza popytu na pracę reprezentantów grup wielkich zawodów według źródeł miejsc pracy pozwala na ukazanie kanałów rekrutacji specjalizujących się w poszukiwaniu określonej kategorii zawodów. Analizując sytuację w województwie podlaskim, można stwierdzić, iż powiatowe urzędy pracy, podobnie jak lokalne internetowe serwisy pośrednictwa pracy, specjalizują się w rekrutacji dwóch grup zawodowych pracowników, na

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014

ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY I KWALIFIKACJE NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

których pracę popyt jest największy, a mianowicie **pracowników usług i sprzedawców i robotników przemysłowych i rzemieślników**. Natomiast ogólnopolskie e-serwisy pośrednictwa pracy wyspecjalizowały się w rekrutacji pracowników z grupy **specjalistów** oraz **techników i innego średniego personelu**, podobnie, co rozumiały – biura karier, których oferta jest skierowana głównie do studentów i absolwentów szkół wyższych.

W ramach niniejszej edycji badania *Podlaska Mapa Zawodów i Kwalifikacji* zidentyfikowano popyt na pracę w 234 zawodach (niezależnie od miejsca świadczenia pracy). Poniższe zestawienie prezentuje 50 zawodów najczęściej poszukiwanych w województwie podlaskim w roku 2014.

Tabela 12. Zestawienie 50 najczęściej poszukiwanych zawodów w województwie podlaskim w latach 2013-2014

Lp	Kod zaw.	Nazwa zawodu	Województwo podlaskie				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014							
			2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał	
			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	522301	Sprzedawca S	2856	4,6	2574	3,8	689	5,3	785	4,7	730	3,9	652	4,9
2	332203	Przedstawiciel handlowy	2458	4,0	2867	4,3	543	4,2	745	4,5	632	3,4	538	4,0
3	515303	Robotnik gospodarczy	2308	3,8	2347	3,5	875	6,8	615	3,7	484	2,6	334	2,5
4	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	1792	2,9	2005	3,0	273	2,1	473	2,8	535	2,9	511	3,8
5	931301	Robotnik budowlany	1589	2,6	1719	2,6	163	1,3	498	3	631	3,4	297	2,2
6	411004	Technik prac biurowych S	969	1,6	978	1,5	340	2,6	197	1,2	267	1,4	165	1,2
7	432103	Magazynier	813	1,3	517	0,8	166	1,3	223	1,3	218	1,2	206	1,5
8	711202	Murarz S	798	1,3	1068	1,6	152	1,2	264	1,6	245	1,3	137	1,0
9	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	788	1,3	819	1,2	301	2,3	140	0,8	199	1,1	148	1,1
10	524902	Doradca klienta	754	1,2	1718	2,6	130	1,0	214	1,3	231	1,2	179	1,3
11	512001	Kucharz S	716	1,2	715	1,1	128	1,0	284	1,7	176	0,9	128	1,0
12	941201	Pomoc kuchenna	665	1,1	582	0,9	159	1,2	193	1,2	197	1,1	116	0,9
13	712501	Monter / składacz okien	608	1,0	644	1,0	395	3,0	90	0,5	70	0,4	53	0,4
14	332101	Agent ubezpieczeniowy	599	1,0	382	0,6	151	1,2	232	1,4	104	0,6	112	0,8
15	513101	Kelner S	593	1,0	642	1,0	124	1,0	187	1,1	176	0,9	106	0,8
16	251401	Programista aplikacji	588	1,0	1260	1,9	102	0,8	154	0,9	98	0,5	234	1,7
17	911207	Sprzątaczką biurowa	559	0,9	503	0,8	172	1,3	127	0,8	173	0,9	87	0,6
18	712301	Monter ociepleń budynków	531	0,9	413	0,6	43	0,3	247	1,5	173	0,9	68	0,5
19	341202	Opiekun osoby starszej S	519	0,8	477	0,7	85	0,7	114	0,7	175	0,9	145	1,1
20	243305	Specjalista do spraw sprzedaży	475	0,8	696	1,0	60	0,5	119	0,7	161	0,9	135	1,0
21	711601	Brukarz	466	0,8	440	0,7	54	0,4	115	0	215	1,2	82	0,6
22	722204	Ślusarz S	451	0,7	296	0,4	83	0,6	137	0	157	0,8	74	0,6
23	711404	Zbrojarz	450	0,7	373	0,6	44	0,3	216	0	126	0,7	64	0,5
24	711501	Cieśla S	418	0,7	472	0,7	67	0,5	142	0	138	0,7	71	0,5
25	721204	Spawacz metodą MAG	417	0,7	310	0,5	60	0,5	80	0	177	1,0	100	0,7
26	531104	Opiekunka dziecięca domowa	409	0,7	162	0,2	80	0,6	151	0	99	0,5	79	0,6
27	514101	Fryzjer S	391	0,6	438	0,7	85	0,7	96	0	134	0,7	76	0,6
28	325905	Opiekunka dziecięca S	389	0,6	781	1,2	65	0,5	30	0	182	1,0	112	0,8
29	832202	Kierowca samochodu	376	0,6	282	0,4	48	0,4	79	0	142	0,8	107	0,8

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY I KWALIFIKACJE NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Lp	Kod zaw.	Nazwa zawodu	Województwo podlaskie				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014							
			2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał	
			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
		dostawczego												
30	752205	Stolarz S	355	0,6	263	0,4	54	0,4	93	0	123	0,7	85	0,6
31	331301	Księgowy	350	0,6	256	0,4	50	0,4	83	0	131	0,7	86	0,6
32	712303	Tynkarz	348	0,6	923	1,4	111	0,9	89	0	92	0,5	56	0,4
33	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	331	0,5	346	0,5	68	0,5	80	0	96	0,5	87	0,6
34	817290	Pozostali operatorzy urządzeń do obróbki drewna	331	0,5	52	0,1	3	0,0	16	0	106	0,6	206	1,5
35	422201	Pracownik centrum obsługi telefonicznej (call center)	325	0,5	372	0,6	95	0,7	72	0	62	0,3	96	0,7
36	524404	Telemarketer	320	0,5	251	0,4	36	0,3	132	0	87	0,5	65	0,5
37	711504	Szutnik	299	0,5	50	0,1	23	0,2	221	0	20	0,1	35	0,3
38	712101	Dekarz S	297	0,5	371	0,6	22	0,2	124	0	91	0,5	60	0,4
39	933304	Robotnik magazynowy	295	0,5	85	0,1	29	0,2	58	0	57	0,3	151	1,1
40	522304	Sprzedawca w branży spożywczej	293	0,5	187	0,3	63	0,5	33	0	125	0,7	72	0,5
41	513202	Barman	290	0,5	252	0,4	55	0,4	96	0	78	0,4	61	0,5
42	411003	Pracownik kancelaryjny	285	0,5	245	0,4	91	0,7	71	0	86	0,5	37	0,3
43	962201	Pracownik prac dorywczych	284	0,5	702	1,0	20	0,2	11	0	106	0,6	147	1,1
44	931205	Robotnik drogowy	283	0,5	312	0,5	86	0,7	95	0	75	0,4	27	0,2
45	753303	Szwaczka	277	0,5	246	0,4	67	0,5	76	0	61	0,3	73	0,5
46	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	272	0,4	301	0,4	81	0,6	55	0	53	0,3	83	0,6
47	753105	Krawiec S	263	0,4	238	0,4	38	0,3	64	0	85	0,5	76	0,6
48	243106	Specjalista do spraw marketingu i handlu	258	0,4	220	0,3	48	0,4	101	0	53	0,3	56	0,4
49	833202	Kierowca ciągnika siodłowego	257	0,4	104	0,2	63	0,5	23	0	135	0,7	36	0,3
50	814204	Operator maszyn i urządzeń do produkcji okien z tworzyw sztucznych	250	0,4	18	0,0	202	1,6	13	0	13	0,1	22	0,2
		Pozostałe zawody	30522	49,6	34730	51,8	6012	46,4	8067	64,6	9760	52,6	6683	49,8
		Ogółem	61530	100	67004	100,0	12954	100,0	16620	100	18540	100,0	13416	100,0

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy z 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Najczęściej poszukiwanym zawodem w województwie podlaskim był *sprzedawca* (4,6% zdefiniowanego popytu). Jeśli analizę zawężymy do 20 najczęściej poszukiwanych zawodów, to dominuje popyt na pracę **pracowników usług osobistych i sprzedawców** – 11% całości popytu w województwie (*sprzedawca, robotnik gospodarczy, doradca klienta, kucharz, kelner*), **techników i innego średniego personelu** – 5,8% popytu (*przedstawiciel handlowy, agent ubezpieczeniowy, opiekun osoby starszej* – a więc z naciskiem na „inny średni personel”), **pracowników biurowych** – 3,2% popytu (*technik prac biurowych, pozostali pracownicy obsługi biurowej, magazynier*) oraz **robotników przemysłowych i rzemieślników** (*murarz, monter/składacz okien, monter ociepleń budynków* – a więc popyt na pracowników w budownictwie).

W ponad połowie ww. najczęściej poszukiwanych w 2014 roku zawodów na podlaskim rynku pracy nastąpił wzrost liczby miejsc pracy, m.in. zwiększyło się

zapotrzebowanie na pracę *magazynierów* (+296 ofert), *sprzedawców* (+282), *pozostałych operatorów maszyn do obróbki drewna* (+279), *szkutników* (+249), *opiekunek dziecięcych domowych* (+247), *operatorów maszyn i urządzeń do produkcji okien z tworzyw sztucznych* (+232), *agentów ubezpieczeniowych* (+217) i *robotników magazynowych* (+210).

Natomiast największy spadek zapotrzebowania na pracę dotyczył *doradców klienta* (-964 oferty), *programistów aplikacji* (-672), *tynkarzy* (-575), *pracowników prac dorywczych* (-418) i *przedstawicieli handlowych* (-409).

Dokonując analizy popytu na pracę, brano również pod uwagę oferowane miejsca stażu. Należy jednak podkreślić, że staże są realizowane bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Są to miejsca aktywizacji zawodowej, na których nabywane są umiejętności potrzebne do wykonywania pracy na danym stanowisku pracy. Oznacza to, że miejsce stażu nie powinno być traktowane jako pełnowartościowe miejsce pracy, ale może stanowić potencjalne miejsce pracy, jeżeli po zakończeniu okresu aktywizacji z osobą bezrobotną podpisano umowę o pracę na stanowisku, na którym odbywała wcześniej staż. Długookresowa obserwacja rynku pracy wykazuje jednak, że w państwach o niskim popycie na pracę staże są jedną z pożądanych form aktywizacji jako szansy na zdobycie doświadczenia zawodowego.

Miejsca pracy w postaci stażu w liczbie 9407 stanowiły 21,8% ogółu ofert pracy zidentyfikowanych w 2014 roku w woj. podlaskim, a więc o 2581, o 37,8% więcej niż w poprzednim roku (w 2013r.: 6826, tj. 14,8%).

Najczęściej miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu dofinansowanego przez powiatowe urzędy pracy, dotyczyły zawodu *sprzedawcy* (nominalnie 982 miejsca pracy w postaci stażu), przy czym najwięcej takich staży odbyło się w mieście Łomży (nominalnie 124 staże). Znaczna liczba miejsc stażu dotyczyła zawodu *technika prac biurowych* (nominalnie 680 miejsc pracy w postaci staży), przy czym najwięcej staży odbyło się w mieście Białymstoku (nominalnie 112 staży) oraz zawodu *robotnika gospodarczego* – było to 507 miejsc stażu, z czego najwięcej odbyło się w powiecie sejneńskim (nominalnie 129 staży) (Tabela poniżej).

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 13. Staże dofinansowane przez powiatowe urzędy pracy w 2014 roku wg zawodu i miejsca odbywania stażu (N>50)

Kod	Nazwa zawodu	Ogółem	Powiaty grodzkie			Powiaty ziemskie														
			Białystok	Łomża	Suwałki	białostocki	augustowski	bielski	grajewski	hajnowski	kolneński	łomżyński	moniecki	sejmeński	siemiatycki	sokólski	suwalski	wysokoma-zowiecki	zambrowski	
522301	Sprzedawca S	982	56	124	29	8	85	66	60	40	63	31	54	62	41	98	0	63	83	
411004	Technik prac biurowych S	680	112	100	2	30	8	73	45	1	73	26	5	12	72	44	0	6	69	
515303	Robotnik gospodarczy	507	3	48	1	2	12	5	27	54	92	46	32	129	27	6	0	20	3	
411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	499	6	5	2	2	61	22	17	30	40	0	74	59	0	54	0	116	7	
432103	Magazynier	205	17	49	16	6	8	6	3	5	7	1	10	7	8	15	0	12	28	
941201	Pomoc kuchenna	197	13	30	7	1	14	9	11	5	10	1	9	12	7	37	1	12	11	
411003	Pracownik kancelaryjny	163	2	8	2	1	5	5	0	45	24	0	0	33	4	13	0	8	9	
931301	Robotnik budowlany	146	4	9	7	0	8	5	3	1	10	13	9	15	2	7	0	10	6	
911207	Sprzątaczką biurową	129	0	4	0	0	0	9	11	7	26	2	12	35	8	0	0	15	0	
514101	Fryzjer S	118	30	19	3	4	5	6	3	1	8	4	9	2	3	2	0	10	4	
334306	Technik administracji S	111	23	28	0	6	8	1	6	0	16	19	0	2	1	0	0	0	1	
921301	Pomocniczy robotnik przy uprawie roślin i hodowli zwierząt	100	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	92	0	3	1	0	0	
325905	Opiekunka dziecięca S	97	1	1	8	2	6	3	8	0	4	0	3	8	11	24	0	10	4	
412001	Sekretarka	94	4	10	1	1	2	3	6	0	18	1	3	15	3	11	0	2	13	
512001	Kucharz S	93	14	3	13	5	8	7	5	3	3	1	5	2	1	4	0	4	4	
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	89	3	8	6	2	3	2	4	6	4	8	8	2	2	2	0	9	16	
513101	Kelner S	89	6	8	12	3	3	6	4	3	5	3	2	6	5	6	0	2	6	
431101	Asystent do spraw księgowości	87	21	8	0	2	7	2	0	1	12	0	8	3	3	7	0	6	6	
961302	Robotnik placowy	75	0	0	0	0	1	0	0	6	19	0	14	35	0	0	0	0	0	
331301	Księgowy	75	23	15	0	2	1	9	3	3	1	0	4	1	3	3	0	0	3	
332203	Przedstawiciel handlowy	74	12	8	3	1	1	1	3	0	3	3	2	3	0	1	0	1	15	
251401	Programista aplikacji	74	20	1	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
243106	Specjalista do spraw marketingu i handlu	70	17	4	2	4	1	1	1	0	1	4	2	0	0	3	0	0	0	

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Kod	Nazwa zawodu	Ogółem	Powiaty grodzkie			Powiaty ziemskie														
			Białystok	Łomża	Suwałki	białostocki	augustowski	bielski	grajewski	hajnowski	kolneński	łomżyński	moniecki	sejneński	siemiatycki	sokólski	suwalski	wysokoma-zowiecki	zambrowski	
712301	Monter ociepleń budynków	66	13	7	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	0	0	2	0
833203	Kierowca samochodu ciężarowego	56	1	0	7	0	0	0	4	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0
711101	Konserwator budynków	55	0	3	0	0	1	1	4	2	4	0	1	11	3	24	0	1	0	0
524902	Doradca klienta	55	8	2	7	2	3	3	5	0	0	1	2	5	6	0	0	1	3	0
334390	Pozostali pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	55	3	4	1	3	0	0	2	0	1	0	13	27	0	1	0	0	0	0
332302	Zaopatrzeniowiec	53	0	1	0	0	1	2	0	0	8	0	0	6	0	23	0	6	6	0
531202	Asystent nauczyciela przedszkola	52	1	7	0	3	9	3	4	1	3	3	1	6	4	4	0	2	1	0
	Pozostałe zawody	4261	553	340	129	131	214	231	197	138	273	127	154	456	143	387	13	121	193	0
	Ogółem	9407	966	854	262	223	476	481	436	352	728	294	436	1050	358	779	16	439	491	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 14. Miejsca pracy w województwie podlaskim w latach 2013-2014 wg sekcji PKD

Sekcje PKD 2007	2014 ^A		2014 ^B		2013 ^{B*)}	
	N	%	N	%	N	%
G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	2369	5,5	3526	5,7	3423	5,1
C Przetwórstwo przemysłowe	1732	4,0	3114	5,1	3158	4,7
K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1213	2,8	1652	2,7	1458	2,2
F Budownictwo	1424	3,3	3417	5,6	2433	3,6
J Informacja i komunikacja	631	1,5	1920	3,1	1365	2,0
N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	349	0,8	591	1,0	1262	1,9
M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	390	0,9	704	1,1	1116	1,7
I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1063	2,5	1501	2,4	1050	1,6
H Transport i gospodarka magazynowa	554	1,3	1442	2,3	1095	1,6
S Pozostała działalność usługowa	208	0,5	358	0,6	810	1,2
D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	127	0,3	200	0,3	263	0,4
P Edukacja	283	0,7	1196	1,9	439	0,7
L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	124	0,3	177	0,3	233	0,3
O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	112	0,3	132	0,2	141	0,2
A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	140	0,3	260	0,4	150	0,2
Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	68	0,2	280	0,5	291	0,4
E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	28	0,1	42	0,1	81	0,1
R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	220	0,5	374	0,6	97	0,1
B Górnictwo i wydobywanie	10	0,0	19	0,0	56	0,1
T Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	480	1,1	699	1,1	97	0,1
U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	2	0,0	0	0
Sekcja niezidentyfikowana	31696	73,3	39924	64,9	47986	71,6
Razem	43221	100	61530	100	67004	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie; ^B – dowolne miejsce wykonywania pracy

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy z 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Przyporządkowując zidentyfikowane miejsca pracy do sekcji PKD, zauważamy, że w województwie podlaskim najwięcej miejsc pracy związanych było z sekcją *G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle* – łącznie 2369 ofert zatrudnienia (5,5% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w województwie). Duże zapotrzebowanie wystąpiło również w sekcji *C Przetwórstwo przemysłowe*, gdzie miejsca pracy w tej sekcji generowały 4,0% łącznego popytu w województwie. Trzecią istotną sekcją PKD ze względu na wielkość popytu na pracę była sekcja *K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa*. W tym segmencie odnotowano 2,8% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w województwie.

Tabela 15. Miejsca pracy oferowane w województwie podlaskim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki¹²

Dział PKD		Liczba miejsc pracy ^B	
		N	%
47	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	2228	3,6
43	Roboty budowlane specjalistyczne	1592	2,6
41	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	1558	2,5
62	Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	1415	2,3
85	Edukacja	1197	1,9
49	Transport lądowy oraz transport rurociągowy	1139	1,9
56	Działalność usługowa związana z żywnością	1054	1,7
64	Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	928	1,5
45	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	730	1,2
97	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	670	1,1
10	Produkcja artykułów spożywczych	580	0,9
46	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	572	0,9
65	Ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego	526	0,9
55	Zakwaterowanie	452	0,7
61	Telekomunikacja	320	0,5
31	Produkcja mebli	303	0,5
93	Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	288	0,5
96	Pozostała indywidualna działalność usługowa	265	0,4
42	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	245	0,4
01	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	236	0,4
16	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów	236	0,4
25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	236	0,4
32	Pozostała produkcja wyrobów	220	0,4
23	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	213	0,3
28	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana	207	0,3

^B – oferty kierowane do mieszkańców woj. podlaskiego; dowolne miejsce wykonywania pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Przyporządkowując zidentyfikowane miejsca pracy do działów gospodarki, zauważamy, że w województwie najwięcej miejsc pracy związanych było z *handlem detalicznym, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi (dział 47)* – 2228 ofert zatrudnienia (3,6% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w województwie). Dość duże zapotrzebowanie na pracowników wystąpiło również w działach 43 *roboty budowlane specjalistyczne* i 41 *roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków*, gdzie miejsca pracy w tych dwóch działach generowały 5,1% łącznego popytu w województwie. Kolejnym działem PKD, w którym odnotowano znaczną liczbę miejsc pracy, jest dział 62 *działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem*

¹² W tabeli zaprezentowano działy PKD, w których wśród zidentyfikowanych ofert pracy w roku 2014 poszukiwano co najmniej 200 pracowników, niezależnie od miejsca świadczenia pracy (należy zaznaczyć, że cecha „dział PKD” została przypisana do 35,1% wszystkich podlaskich ogłoszeń – w przypadku pozostałych nie ustalono tego związku).

w zakresie informatyki oraz działalność powiązana. W tym segmencie odnotowano 2,3% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w województwie.

2.3. Podaż pracy w województwie podlaskim

Podaż pracy przedstawiono za pomocą uproszczonego schematu przepływu zasobów siły roboczej (z pominięciem osób pracujących), tj. liczby bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy oraz liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych zlokalizowanych w województwie podlaskim. Przyjęte podejście wynika z dostępności i sposobu zbierania danych.

Analizując podaż pracy województwa podlaskiego, wyrażoną w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, przedstawiono strukturę bezrobotnych w ujęciu dziesięciu grup wielkich zawodów oraz zaprezentowano 50 zawodów i specjalności najliczniej reprezentowanych przez bezrobotnych w województwie.

Tabela 16. Struktura bezrobotnych w województwie podlaskim w latach 2013-2014 w ujęciu wielkich grup zawodów

Województwo podlaskie (ogółem)					
Nazwa grupy wielkiej	2013		Nazwa grupy wielkiej	2014	
	N	%		N	%
7.Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	15394	21,7	7.Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	12823	21,2
5.Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	8802	12,4	3.Technicy i inny średni personel	7941	13,1
3.Technicy i inny średni personel	9507	13,4	5.Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	7857	13,0
9.Pracownicy przy pracach prostych	5078	7,2	2.Specjaliści	6484	10,7
2.Specjaliści	7329	10,3	9.Pracownicy przy pracach prostych	4472	7,4
8.Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	3338	4,7	8.Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	2789	4,6
4.Pracownicy biurowi	2248	3,2	4.Pracownicy biurowi	1918	3,2
6.Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	1421	2,0	6.Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	1223	2,0
1.Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	273	0,4	1.Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	247	0,4
0.Siły zbrojne	5	0,01	0.Siły zbrojne	5	0,01
Brak zawodu	17494	24,7	Brak zawodu	14635	24,2
OGÓLEM	70889	100	OGÓLEM	60394	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W województwie podlaskim grupa 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** była najliczniej reprezentowaną grupą bezrobotnych wśród wielkich grup zawodów. Populacja pracowników tych zawodów w 2014 roku w miejscowej strukturze bezrobotnych wynosiła 12823 osoby, co stanowiło 21,2% wszystkich zarejestrowanych. W strukturze bezrobotnych niekorzystnie prezentowało się ponadto położenie osób przypisanych do grupy 3 **technicy i inny średni personel** oraz grupy 5 **Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy**. Ich procentowy udział wśród osób pozostających bez zatrudnienia wynosił odpowiednio: 13,1% oraz 13,0%. Należy zauważyć, że bardzo zbliżone rozkłady w strukturze bezrobotnych uzyskano w badaniach z roku poprzedniego. Trudna sytuacja na rynku pracy odnosiła się również do osób bezrobotnych bez zawodu, których było 14635, co stanowiło 24,2% wszystkich osób figurujących w rejestrze.

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 17. Zawody i specjalności najliczniej reprezentowane przez bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa podlaskiego w końcu 2013 i 2014 roku

Województwo podlaskie (ogółem)									
31.12.2013					31.12.2014				
Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	N	% bezrobotnych	Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	N	% bezrobotnych
1	522301	Sprzedawca S	3912	5,5	1	522301	Sprzedawca S	3380	5,6
2	722204	Ślusarz S	1386	2,0	2	722204	Ślusarz S	1124	1,9
3	331403	Technik ekonomista S	1227	1,7	3	931301	Robotnik budowlany	1094	1,8
4	931301	Robotnik budowlany	1218	1,7	4	331403	Technik ekonomista	952	1,6
5	753105	Krawiec S	1060	1,5	5	711202	Murarz S	893	1,5
6	311504	Technik mechanik S	1059	1,5	6	753105	Krawiec S	885	1,5
7	711202	Murarz S	1006	1,4	7	311504	Technik mechanik S	869	1,4
8	314207	Technik rolnik S	843	1,2	8	515303	Robotnik gospodarczy	779	1,3
9	515303	Robotnik gospodarczy	836	1,2	9	314207	Technik rolnik S	682	1,1
10	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	791	1,1	10	512001	Kucharz S	667	1,1
11	752205	Stolarz S	783	1,1	11	752205	Stolarz S	655	1,1
12	512001	Kucharz S	738	1,0	12	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	640	1,1
13	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	719	1,0	13	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	625	1,0
14	242217	Specjalista administracji publicznej	651	0,9	14	514101	Fryzjer S	571	0,9
15	514101	Fryzjer S	649	0,9	15	242217	Specjalista administracji publicznej	559	0,9
16	751204	Piekarz S	600	0,8	16	751204	Piekarz S	518	0,9
17	613003	Rolnik S	585	0,8	17	613003	Rolnik S	511	0,8
18	723105	Mechanik samochodów osobowych	574	0,8	18	723105	Mechanik samochodów osobowych	482	0,8
19	512002	Kucharz malej gastronomii	564	0,8	19	512002	Kucharz malej gastronomii	476	0,8
20	751201	Cukiernik S	562	0,8	20	911207	Sprzątaczką biurowa	475	0,8
21	911207	Sprzątaczką biurowa	551	0,8	21	751201	Cukiernik S	456	0,8
22	311204	Technik budownictwa S	503	0,7	22	311204	Technik budownictwa S	435	0,7
23	263102	Ekonomista	493	0,7	23	432103	Magazynier	423	0,7
24	235107	Pedagog	492	0,7	24	235107	Pedagog	403	0,7
25	432103	Magazynier	473	0,7	25	263102	Ekonomista	389	0,6
26	722314	Tokarz w metalu	438	0,6	26	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	380	0,6
27	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	435	0,6	27	722314	Tokarz w metalu	362	0,6
28	411004	Technik prac biurowych S	424	0,6	28	411004	Technik prac biurowych S	353	0,6
29	834103	Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych S	381	0,5	29	834103	Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych S	305	0,5
30	752208	Stolarz meblowy	377	0,5	30	752208	Stolarz meblowy	318	0,5
31	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego S	354	0,5	31	713102	Malarz budowlany	298	0,5
32	713102	Malarz budowlany	349	0,5	32	513101	Kelner S	294	0,5
33	753303	Szwaczka	339	0,5	33	753303	Szwaczka	294	0,5
34	351203	Technik informatyk S	333	0,5	34	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego S	285	0,5
35	513101	Kelner S	308	0,4	35	351203	Technik informatyk	284	0,5
36	931205	Robotnik drogowy	299	0,4	36	931205	Robotnik drogowy	276	0,5
37	311924	Technik technologii odzieży S	296	0,4	37	311924	Technik technologii odzieży S	275	0,5
38	712601	Hydraulik	295	0,4	38	242190	Poz. specjaliści ds zarządzania i organizacji	256	0,4
39	242190	Pozostali specjaliści ds.	264	0,4	39	731809	Tkacz	230	0,4

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Województwo podlaskie (ogółem)									
31.12.2013					31.12.2014				
Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	N	% bezrobotnych	Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	N	% bezrobotnych
		zarządzania i organizacji							
40	933304	Robotnik magazynowy	264	0,4	40	933304	Robotnik magazynowy	230	0,4
41	311512	Technik mechanizacji rolnictwa S	254	0,4	41	832203	Kierowca samochodu osobowego	224	0,4
42	832203	Kierowca samochodu osobowego	250	0,4	42	243106	Specjalista ds. marketingu i handlu	213	0,4
43	731809	Tkacz	249	0,4	43	261906	Prawnik legislator	212	0,4
44	243106	Specjalista do spraw marketingu i handlu	236	0,3	44	712601	Hydraulik	212	0,4
45	522305	Technik handlowiec S	235	0,3	45	334306	Technik administracji S	210	0,3
46	334306	Technik administracji S	234	0,3	46	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	201	0,3
47	311922	Technik technologii drewna S	228	0,3	47	522305	Technik handlowiec S	197	0,3
48	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	227	0,3	48	962902	Dozorca	195	0,3
49	962902	Dozorca	226	0,3	49	311512	Technik mechanizacji rolnictwa S	194	0,3
50	741207	Elektromonter (elektryk) zakładowy	222	0,3	50	941201	Pomoc kuchenna	185	0,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

Podobnie jak w roku poprzednim i wcześniejszych latach, w 2014r. największą podażą pracy charakteryzował się zawód *sprzedawcy*, w którym liczba zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 3380 (5,6% ogółu bezrobotnych w województwie), a następnie *ślusarza* z liczbą bezrobotnych 1124 (1,9%), *robotnika budowlanego* (1094 bezrobotnych; 1,8%) i *technika ekonomisty* (952 bezrobotnych; 1,6%).

Tabela 18. Podaż edukacyjna województwa podlaskiego 2013-2015 w przekroju zawodów oraz liczby kształcących ponadgimnazjalnych szkół zawodowych

LP	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2013	Liczba szkół kształcących w zawodzie	Absolwenci 2014	Liczba szkół kształcących w zawodzie	Przewidywani Absolwenci 2015
1	351203	Technik informatyk S	748	37	600	26	634
2	325509	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy S	296	19	452	17	524
3	514207	Technik usług kosmetycznych S	328	16	424	14	476
4	331403	Technik ekonomista S	382	14	353	14	254
5	334306	Technik administracji S	349	17	330	13	378
6	311504	Technik mechanik S	313	14	291	12	282
7	422402	Technik hotelarstwa S	373	20	289	16	273
8	314207	Technik rolnik S	500	25	283	15	380
9	311513	Technik pojazdów samochodowych S	297	12	261	12	212
10	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	358	28	252	25	274
11	541315	Technik ochrony fizycznej osób i mienia S	117	6	251	6	256
12	343203	Florysta S	144	4	245	6	329
13	311204	Technik budownictwa S	289	12	237	10	167
14	325402	Technik masażysta S	135	7	192	8	162
15	532102	Opiekun medyczny S	108	6	189	7	288
16	514105	Technik usług fryzjerskich S	335	16	176	9	148
17	431103	Technik rachunkowości S	132	8	153	8	203
18	712904/ 712905	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie/ Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie S	102	7	150	9	108

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

LP	Kod	Nazwa zawodu	Absolwenci	Liczba szkół	Absolwenci	Liczba szkół	Przewidywani
19	343403	Technik organizacji usług gastronomicznych	164	9	148	7	130
20	311410	Technik mechatronik S	151	7	139	6	152
21	321301	Technik farmaceutyczny S	169	5	133	7	113
22	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	106	5	128	6	121
23	522305	Technik handlowiec S	111	6	122	7	109
24	514101	Fryzjer S	155	20	112	17	124
25	422103	Technik obsługi turystycznej S	134	10	108	6	108
26	321104	Technik sterylizacji medycznej S	-	-	105	3	103
27	314202	Technik architektury krajobrazu S	102	5	97	5	61
28	314403	Technik technologii żywności S	116	7	96	4	129
29	341204	Opiekunka środowiskowa S	46	3	95	4	126
30	311303	Technik elektryk S	76	5	94	6	60
31	324002	Technik weterynarii S	71	3	92	3	118
32	311104	Technik geodeta S	80	2	91	3	102
33	341201	Asystent osoby niepełnosprawnej S	75	3	86	4	100
34	515203	Technik turystyki wiejskiej S	19	1	85	3	96
35	351103	Technik informatyk S	89	3	84	2	58
36	325101	Asystentka stomatologiczna S	66	3	82	3	95
37	341203	Opiekun w domu pomocy społecznej S	68	3	77	2	113
38	333107	Technik logistik S	93	5	74	3	62
39	741203	Elektromechanik pojazdów samochodowych S	51	3	72	4	67
40	325601	Ratownik medyczny S	107	5	64	2	-
41	512001	Kucharz S	147	9	61	2	268
42	751201	Cukiernik S	66	16	55	13	70
43	325905	Opiekunka dziecięca S	14	1	52	2	32
44	331402	Technik agrobiznesu S	121	7	48	3	50
45	613003	Rolnik S	31	5	48	7	37
46	311408	Technik elektronik S	66	4	47	4	45
47	325907	Terapeuta zajęciowy S	40	2	47	3	44
48	333906	Technik organizacji reklamy S	101	7	45	3	50
49	325102	Higienistka stomatologiczna S	40	2	44	3	49
50	711202	Murarz	28	8	35	7	-
51	752205	Stolarz S	65	18	33	15	50
52	343602	Muzyk S	23	10	32	3	15
53	311922	Technik technologii drewna S	31	2	30	3	30
54	513101	Kelner S	33	3	30	1	14
55	741103	Elektryk S	35	5	30	7	40
56	834103	Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych S	32	5	30	4	21
57	751204	Piekarz S	41	14	28	12	35
58	311911	Technik cyfrowych procesów graficznych S	28	3	26	2	49
59	233008	Nauczyciel języka angielskiego	21	2	24	2	bd.
60	343404	Technik żywienia i usług gastronomicznych S	-	-	24	1	34
61	311206	Technik drogownictwa S	15	1	23	1	42
62	322001	Dietetyk S	25	1	23	1	17
63	311512	Technik mechanizacji rolnictwa S	27	2	21	1	42
64	421108	Technik usług pocztowych i finansowych S	-	-	20	2	-
65	722204	Ślusarz S	14	2	17	2	21
66	741201	Elektromechanik S	21	4	17	4	16
67	325511	Technik ochrony środowiska S	21	2	16	1	19
68	314203	Technik hodowca koni S	24	2	14	2	6
69	311927	Technik transportu drogowego S	-	1	13	1	23
70	512002	Kucharz małej gastronomii S	191	19	13	1	-
71	722307	Operator obrabiarek skrawających S	15	2	13	1	20
72	333108	Technik spedytor S	23	2	11	1	11
73	411004	Technik prac biurowych S	39	4	10	1	17
74	712604	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	23	5	10	3	2
75	712616	Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych S	2	2	10	1	12
76	343601	Aktor scen muzycznych S	-	1	9	1	12
77	751105	Rzeźnik - wędliniarz	13	4	8	4	-
78	721306	Blacharz samochodowy S	6	3	6	3	13

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

LP	Kod	Nazwa zawodu	Absolwenci	Liczba szkół	Absolwenci	Liczba szkół	Przewidywani
79	311924	Technik technologii odzieży S	11	1	5	1	11
80	333106	Technik eksploatacji portów i terminali S	-	1	5	1	29
81	911205	Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej S	11	1	5	1	10
82	611303	Ogrodnik S	4	1	3	1	11
83	742102	Monter - elektronik S	2	2	2	1	1
84	751107	Wędliniarz S	-	-	2	1	6
85	711204	Murarz – tynkarz S	1	1	1	1	32
86	712603	Monter instalacji gazowych S	1	1	1	1	-
87	732301	Introligator S	6	1	1	1	1
		Pozostałe zawody	556	47	222	11	601
		Ogółem	9369	617	8582	482	9403

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku oraz danych zebranych bezpośrednio ze szkół.

Analizując podaż pracy w ujęciu liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, w 2014r. odnotowano 8582 absolwentów, którzy byli kształceni w 87 zawodach. W porównaniu do roku poprzedniego zmniejszyła się zarówno liczba absolwentów - o 787 osób (2013r. – 9369 absolwentów), jak i liczba kształconych zawodów (2013r. - 102). W 2014r. pojawili się nowi absolwenci w 7 zawodach (m.in. *technik sterylizacji medycznej, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik usług pocztowo-finansowych, technik transportu drogowego, technik eksploatacji portów i terminali*).

W 2014r. najwięcej absolwentów szkół średnich zawodowych zdobyło zawód *technika informatyka (600), technika bezpieczeństwa i higieny pracy (452), technika usług kosmetycznych (424), technika ekonomisty (353), technika administracji (330), technika mechanika (291), technika hotelarstwa (289), technika rolnika (283), technika pojazdów samochodowych (261), technika ochrony fizycznej osób i mienia (251)*. Do najliczniejszych profesji kształconych w zasadniczych szkołach zawodowych w 2014 roku zalicza się *mechaników pojazdów samochodowych (252), monterów zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (150), fryzjerów (112), następnie opiekunów medycznych (189), opiekunki środowiskowe (95), asystentów osoby niepełnosprawnej (86), opiekunów w domu pomocy społecznej (77), elektromechaników pojazdów samochodowych (72), kucharzy (61) i cukierników (55)*.

Biorąc pod uwagę krótkookresową prognozę obejmującą absolwentów w roku 2015, należy spodziewać się zwiększonej podaży absolwentów w zawodach: *kucharz, opiekun medyczny, technik rolnik, florysta, technik bezpieczeństwa i higieny pracy, technik usług kosmetycznych, technik rachunkowości*. Zmniejszy się natomiast napływ absolwentów w zawodach: *technik ekonomista, technik budownictwa, technik pojazdów samochodowych*.

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 19. Zmiana podaży potencjalnej a zmiana podaży realnej zasobów pracy w województwie podlaskim w latach 2013-2014

LP	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2013	Absolwenci 2014	Zmiana podaży absolwentów [%]	Bezrobotni 2013	Bezrobotni 2014	Zmiana podaży realnej [%]
1	351203	Technik informatyk S	748	600	-19,8	333	284	-14,7
2	325509	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy S	296	452	52,7	33	14	-57,6
3	514207	Technik usług kosmetycznych S	328	424	29,3	44	68	54,5
4	331403	Technik ekonomista S	382	353	-7,6	1227	952	-22,4
5	334306	Technik administracji S	349	330	-5,4	234	210	-10,3
6	311504	Technik mechanik S	313	291	-7,0	1059	869	-17,9
7	422402	Technik hotelarstwa S	373	289	-22,5	193	157	-18,7
8	314207	Technik rolnik S	500	283	-43,4	843	682	-19,1
9	311513	Technik pojazdów samochodowych S	297	261	-12,1	47	53	12,8
10	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	358	252	-29,6	791	640	-19,1
11	541315	Technik ochrony fizycznej osób i mienia S	117	251	114,5	19	19	0
12	343203	Florysta S	144	245	70,1	7	11	57,1
13	311204	Technik budownictwa S	289	237	-18,0	503	435	-13,5
14	325402	Technik masażysta S	135	192	42,2	57	70	22,8
15	532102	Opiekun medyczny S	108	189	75,0	8	20	150
16	514105	Technik usług fryzjerskich S	335	176	-47,5	75	84	12
17	431103	Technik rachunkowości S	132	153	15,9	11	16	45,5
18	712904/ 712905	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie/ Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie S	102	150	47,1	170	160	-5,9
19	343403	Technik organizacji usług gastronomicznych S	164	148	-9,8	149	121	-18,8
20	311410	Technik mechatronik S	151	139	-7,9	20	15	-25
21	321301	Technik farmaceutyczny S	169	133	-21,3	65	43	-33,8
22	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego S	106	128	20,8	354	285	-19,5
23	522305	Technik handlowiec S	111	122	9,9	235	197	-16,2
24	514101	Fryzjer S	155	112	-27,7	649	571	-12
25	422103	Technik obsługi turystycznej S	134	108	-19,4	74	70	-5,4
26	321104	Technik sterylizacji medycznej S	0	105	+	0	0	0
27	314202	Technik architektury krajobrazu S	102	97	-4,9	29	21	-27,6
28	314403	Technik technologii żywności S	116	96	-17,2	89	85	-4,5
29	341204	Opiekunka środowiskowa S	46	95	106,5	16	15	-6,3
30	311303	Technik elektryk S	76	94	23,7	177	156	-11,9
31	324002	Technik weterynarii S	71	92	29,6	44	37	-15,9
32	311104	Technik geodeta S	80	91	13,8	92	82	-10,9

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

LP	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2013	Absolwenci 2014	Zmiana podaży absolwentów [%]	Bezrobotni 2013	Bezrobotni 2014	Zmiana podaży realnej [%]
33	341201	Asystent osoby niepełnosprawnej S	75	86	14,7	14	7	-50
34	515203	Technik turystyki wiejskiej S	19	85	347,4	4	5	25
35	351103	Technik teleinformatyk S	89	84	-5,6	15	10	-33,3
36	325101	Asystentka stomatologiczna S	66	82	24,2	12	11	-8,3
37	341203	Opiekun w domu pomocy społecznej S	68	77	13,2	25	25	0
38	333107	Technik logistyk S	93	74	-20,4	24	22	-8,3
39	741203	Elektromechanik pojazdów samochodowych S	51	72	41,2	87	82	-5,7
40	325601	Ratownik medyczny S	107	64	-40,2	39	37	-5,1
41	512001	Kucharz S	147	61	-58,5	738	667	-9,6
42	751201	Cukiernik S	66	55	-16,7	562	456	-18,9
43	325905	Opiekunka dziecięca S	14	52	271,4	113	97	-14,2
44	331402	Technik agrobiznesu S	121	48	-60,3	114	112	-1,8
45	613003	Rolnik S	31	48	54,8	585	511	-12,6
46	311408	Technik elektronik S	66	47	-28,8	202	176	-12,9
47	325907	Terapeuta zajęciowy S	40	47	17,5	43	26	-39,5
48	333906	Technik organizacji reklamy S	101	45	-55,4	17	23	35,3
49	325102	Higienistka stomatologiczna S	40	44	10,0	13	13	0
50	711202	Murarz S	28	35	25,0	1006	893	-11,2
51	752205	Stolarz S	65	33	-49,2	783	655	-16,3
52	343602	Muzyk S	23	32	39,1	12	12	0
53	311922	Technik technologii drewna S	31	30	-3,2	228	179	-21,5
54	513101	Kelner S	33	30	-9,1	308	294	-4,5
55	741103	Elektryk S	35	30	-14,3	64	56	-12,5
56	834103	Mechanik - operator pojazdów i maszyn rolniczych S	32	30	-6,3	381	305	-19,9
57	751204	Piekarz S	41	28	-31,7	600	518	-13,7
58	311911	Technik cyfrowych procesów graficznych S	28	26	-7,1	2	1	-50
59	233008	Nauczyciel języka angielskiego	21	24	14,3	93	72	-22,6
60	343404	Technik żywienia i usług gastronomicznych S	0	24	-	0	0	0
61	311206	Technik drogownictwa S	15	23	53,3	22	24	9,1
62	322001	Dietetyk S	25	23	-8,0	32	32	0
63	311512	Technik mechanizacji rolnictwa S	27	21	-22,2	254	194	-23,6
64	421108	Technik usług pocztowych i finansowych S	0	20	-	0	1	-
65	722204	Ślusarz S	14	17	21,4	1386	1124	-18,9
66	741201	Elektromechanik S	21	17	-19,0	107	106	-0,9

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

LP	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2013	Absolwenci 2014	Zmiana podaży absolwentów [%]	Bezrobotni 2013	Bezrobotni 2014	Zmiana podaży realnej [%]
67	325511	Technik ochrony środowiska S	21	16	-23,8	97	2	-97,9
68	314203	Technik hodowca koni S	24	14	-41,7	9	10	11,1
69	311927	Technik transportu drogowego S	0	13	-	0	0	0
70	512002	Kucharz małej gastronomii S	191	13	-93,2	564	476	-15,6
71	722307	Operator obrabiarek skrawających S	15	13	-13,3	23	24	4,3
72	333108	Technik spedytor S	23	11	-52,2	13	10	-23,1
73	411004	Technik prac biurowych S	39	10	-74,4	424	353	-16,7
74	712604	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	23	10	-56,5	73	63	-13,7
75	712616	Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych S	2	10	400,0	1	3	200
76	343601	Aktor scen muzycznych S	0	9	-	0	0	0
77	751105	Rzeźnik – wędliniarz S	13	8	-38,5	198	167	-15,7
78	721306	Błacharz samochodowy S	6	6	0	102	94	-7,8
79	311924	Technik technologii odzieży S	11	5	-54,5	296	275	-7,1
80	333106	Technik eksploatacji portów i terminali S	0	5	-	0	0	0
81	911205	Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej S	11	5	-54,5	2	4	100
82	611303	Ogrodnik S	4	3	-25,0	36	30	-16,7
83	742102	Monter - elektronik S	2	2	0	7	3	-57,1
84	751107	Wędliniarz S	0	2	-	10	7	-30
85	711204	Murarz – tynkarz S	1	1	0	24	28	16,7
86	712603	Monter instalacji gazowych S	1	1	0	8	2	-75
87	732301	Introligator S	6	1	-83,3	15	14	-6,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku oraz danych WUP w Białymstoku.

Dane zaprezentowane w powyższej tabeli obejmują zmianę podaży pracy pomiędzy końcem 2013 i końcem 2014, w przekroju 87 zawodów, w których w roku 2014 pojawili się absolwenci. Spośród 26 zawodów najliczniej reprezentowanych przez absolwentów rocznika 2014 (liczących co najmniej 100 absolwentów skali województwa), w 15 zawodach odnotowano spadek liczby tychże absolwentów; największy dotyczył: *techników usług fryzjerskich, techników rolników, mechaników pojazdów samochodowych, fryzjerów, techników hotelarstwa i techników farmaceutycznych*. Z kolei w analizowanej grupie najliczniejszych zawodów absolwentów największy wzrost liczebności miał miejsce wśród *techników sterylizacji medycznej, techników ochrony fizycznej osób i mienia, opiekunów medycznych, florystów, techników bezpieczeństwa i higieny pracy, technologów robót wykończeniowych w budownictwie, techników masażystów i techników usług kosmetycznych*, i w przypadku *opiekunów medycznych, florystów, techników masażystów i techników usług kosmetycznych* współlistniał ze wzrostem poziomu bezrobocia w tych zawodach.

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 20. Zestawienie podaży pracy (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu na pracę (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w 2014 roku w województwie podlaskim według szansy na podjęcie zatrudnienia

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2014	Bezrobotni zarejestrowani w końcu 2014 roku	Podaż (absolwenci + bezrobotni)	Popyt (oferty pracy 2014)	Szanse na znalezienie pracy w zawodzie
411004	Technik prac biurowych S (grupa zaw. 4110)	10	565	575	1969	342,4%
325905	Opiekunka dziecięca S	52	97	149	270	181,2%
911205	Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej S	5	4	9	14	155,6%
513101	Kelner S	30	294	324	472	145,7%
712604/ 712616	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych/ Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych S	20	66	86	106	123,3%
742102	Monter - elektronik S (grupa zaw. 7421)	2	100	102	117	114,7%
741103	Elektryk S (grupa zaw. 7411)	30	198	228	241	105,7%
541315	Technik ochrony fizycznej osób i mienia S (grupa zaw. 5413)	251	253	504	408	81,0%
431103	Technik rachunkowości S (grupa zaw. 4311)	153	111	264	208	78,8%
512001	Kucharz S	61	667	728	538	73,9%
732301	Introligator S (grupa zaw. 7323)	1	54	55	40	72,7%
722307	Operator obrabiarek skrawających S (grupa zaw. 7223)	13	556	569	391	68,7%
341204	Opiekunka środowiskowa S	95	15	110	70	63,6%
611303	Ogrodnik S (grupa zaw. 6113)	3	181	184	113	61,4%
712904/ 712905	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie S/ Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie S (grupa zaw. 7129)	150	168	318	190	59,7%
751105/ 751107	Rzeźnik-wędliniarz /Wędliniarz S (grupa zaw. 75110)	10	309	319	178	55,8%
752205	Stolarz S (grupa zaw. 7522)	33	1035	1068	503	47,1%
321301	Technik farmaceutyczny S	133	43	176	80	45,5%
712603	Monter instalacji gazowych S	1	8	9	4	44,4%
325907	Terapeuta zajęciowy S	47	26	73	32	43,8%
522305	Technik handlowiec S	122	197	319	139	43,6%
711202/ 711204	Murarz/Murarz – tynkarz S (grupa zaw. 7412)	36	925	961	399	41,5%
721306	Błacharz samochodowy S	6	94	100	41	41,0%
233008	Nauczyciel języka angielskiego	24	72	96	39	40,6%
333106	Technik eksploatacji portów i terminali S	5	0	5	2	40,0%
343602	Muzyk S	32	12	44	16	36,4%
514101	Fryzjer S (grupa zaw. 5141)	112	699	811	286	35,3%
722204	Ślusarz S (grupa zaw. 7222)	17	1153	1170	398	34,0%
341201	Asystent osoby niepełnosprawnej S	86	7	93	31	33,3%
343601	Aktor scen muzycznych S	9	0	9	3	33,3%
514105	Technik usług fryzjerskich S (grupa zaw. 5141)	176	699	875	286	32,7%
514207	Technik usług kosmetycznych S (grupa zaw. 5142)	424	156	580	183	31,6%
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S (grupa zaw. 7231)	252	1352	1604	465	29,0%
325101	Asystentka stomatologiczna S	82	11	93	26	28,0%
311303	Technik elektryk S	94	156	250	67	26,8%
334306	Technik administracji S	330	210	540	143	26,5%
341203	Opiekun w domu pomocy społecznej S	77	25	102	25	24,5%
333108	Technik spedytor S	11	10	21	5	23,8%
741201	Elektromechanik S (grupa zaw. 7412)	17	633	650	150	23,1%
325102	Higienistka stomatologiczna S	44	13	57	13	22,8%
311104	Technik geodeta S	91	82	173	38	22,0%
751204	Piekarz S	28	518	546	118	21,6%
512002	Kucharz małej gastronomii S	13	476	489	99	20,2%
751201	Cukiernik S	55	456	511	102	20,0%
343203	Florysta S	245	11	256	44	17,2%
325511	Technik ochrony środowiska S	16	2	18	3	16,7%
324002	Technik weterynarii S	92	37	129	21	16,3%
311408	Technik elektronik S	47	176	223	33	14,8%

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2014	Bezrobotni zarejestrowani w końcu 2014 roku	Podaż (absolwenci + bezrobotni)	Popyt (oferty pracy 2014)	Szansa na znalezienie pracy w zawodzie
351103	Technik teleinformatyk S (grupa zaw. 3511)	84	10	94	13	13,8%
325402	Technik masażysta S	192	70	262	33	12,6%
422402	Technik hotelarstwa S (grupa zaw. 4224)	289	157	446	56	12,6%
741203	Elektromechanik pojazdów samochodowych S	72	82	154	19	12,3%
333906	Technik organizacji reklamy S	45	23	68	8	11,8%
322001	Dietetyk S	23	32	55	6	10,9%
351203	Technik informatyk S (grupa zaw. 3512)	600	288	888	71	8,0%
325601	Ratownik medyczny S	64	37	101	8	7,9%
311927	Technik transportu drogowego S	13	0	13	1	7,7%
422103	Technik obsługi turystycznej S (grupa zaw. 4221)	108	78	186	14	7,5%
311504	Technik mechanik S (grupa zaw. 3115)	291	1219	1510	102	6,8%
314403	Technik technologii żywności S (grupa zaw.3144)	96	363	459	31	6,8%
532102	Opiekun medyczny S	189	20	209	12	5,7%
333107	Technik logistyk S	74	22	96	4	4,2%
311911	Technik cyfrowych procesów graficznych S	26	1	27	1	3,7%
613003	Rolnik S	48	511	559	19	3,4%
311922	Technik technologii drewna S	30	179	209	7	3,3%
515203	Technik turystyki wiejskiej S	85	5	90	3	3,3%
311206	Technik drogownictwa S	23	24	47	1	2,1%
343403	Technik organizacji usług gastronomicznych S	148	121	269	5	1,9%
834103	Mechanik - operator pojazdów i maszyn rolniczych S	30	305	335	6	1,8%
311204	Technik budownictwa S	237	435	672	8	1,2%
311513	Technik pojazdów samochodowych S	261	53	314	3	1,0%
311924	Technik technologii odzieży S	5	275	280	2	0,7%
311410	Technik mechatronik S	139	15	154	1	0,6%
325509	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy S	452	14	466	3	0,6%
331402	Technik agrobiznesu S	48	112	160	1	0,6%
314207	Technik rolnik S	283	682	965	5	0,5%
322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego S	128	285	413	2	0,5%
311512	Technik mechanizacji rolnictwa S	21	194	215	1	0,5%
331403	Technik ekonomista S	353	952	1305	5	0,4%
314202	Technik architektury krajobrazu S	97	21	118	0	0,0%
314203	Technik hodowca koni S	14	10	24	0	0,0%
321104	Technik sterylizacji medycznej S	105	0	105	0	0,0%
343404	Technik żywienia i usług gastronomicznych S	24	0	24	0	0,0%

Uwaga: w przypadku niektórych zawodów dane dotyczące liczby zarejestrowanych bezrobotnych i ofert pracy przedstawiono dla całej elementarnej grupy zawodów (numer grupy zawodów w nawiasie) ze względu na zbliżony zestaw czynności wykonywanych na danych stanowiskach pracy/ w ramach danych specjalności należących do jednej grupy zawodów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku, Kuratorium Oświaty w Białymstoku oraz danych zebranych przez Wykonawcę bezpośrednio ze szkół.

W celu określenia szans absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych na znalezienie pracy w wyuczanej profesji w regionie dokonano zestawienia zidentyfikowanego popytu na pracę (rocznego wolumenu zidentyfikowanych miejsc pracy, dla których wskazano województwo podlaskie jako miejsce świadczenia pracy) oraz podaży pracy (liczby absolwentów oraz zarejestrowanych bezrobotnych). Iloraz popytu i podaży wyrażony w ujęciu procentowym przedstawia prawdopodobieństwo podjęcia pracy przez abiturienta na „otwartym” rynku zatrudnienia. Strona popytowa nie obejmuje miejsc pracy dostępnych w rekrutacjach zamkniętych – naborze pracowników bez upublicznienia informacji o wolnych miejscach pracy oraz nie jest wrażliwa na czynniki związane z preferencjami pracodawców.

W grupie kształconych zawodów w województwie podlaskim największe szanse na znalezienie pracy w zawodzie wyuczonym w 2014 roku mieli: *pracownicy obsługi biurowej,*

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

opiekunki dziecięce, pracownicy pomocniczy obsługi hotelowej, kelnerzy, monterzy sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, monterzy-elektronicy i elektrycy. Należy przy tym mieć na względzie, że w przypadku pracowników obsługi biurowej prawie 60% ofert pracy kierowanych do tej grupy zawodowej to były oferty stażu finansowanego z urzędu pracy.

Wśród zawodów cechujących się znaczną liczbą absolwentów szczególnie niepokojąca sytuacja na rynku pracy wystąpiła w przypadku m. in. takich kształconych profesji, jak *technik ekonomista, technik rolnik, technik budownictwa, technik bezpieczeństwa i higieny pracy, technik pojazdów samochodowych*, kiedy to niewielkiej liczbie miejsc pracy (do 10 ofert w skali województwa) towarzyszył duży strumień absolwentów wchodzących na rynek pracy i duża liczba bezrobotnych figurujących w statystykach urzędów pracy (powyżej 200 osób łącznie w skali województwa).

2.4. Zróżnicowanie kondycji zawodów w województwie podlaskim

Przeprowadzając analizę zróżnicowania kondycji zawodów na regionalnym rynku pracy, przedstawiono różnicę pomiędzy liczbą miejsc pracy a liczbą bezrobotnych, przy czym zestawienia takiego dokonano na poziomie grup dużych zawodów. Ponadto dokonano klasyfikacji zawodów na grupy zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych.

Tabela 21. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w województwie podlaskim w 2014 roku w ujęciu grup dużych zawodów

Kod GD	Grupa duża	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica
		N	%	N	%	S-D
31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	4250	7,0	604	1,4	3646
75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	3995	6,6	1823	4,2	2172
72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	4085	6,8	2443	5,7	1642
26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	1440	2,4	294	0,7	1146
61	Rolnicy produkcji towarowej	1004	1,7	219	0,5	785
21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	1409	2,3	695	1,6	714
73	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	690	1,1	142	0,3	548
23	Specjaliści nauczania i wychowania	1232	2,0	749	1,7	483
74	Elektrycy i elektronicy	1038	1,7	649	1,5	389
24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	1875	3,1	1507	3,5	368
32	Średni personel do spraw zdrowia	922	1,5	579	1,3	343
35	Technicy informatycy	368	0,6	151	0,3	217
93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	2824	4,7	2681	6,2	143
22	Specjaliści do spraw zdrowia	403	0,7	287	0,7	116
82	Monterzy	302	0,5	191	0,4	111
62	Leśnicy i rybacy	196	0,3	88	0,2	108

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Kod GD	Grupa duża	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica
		N	%	N	%	S-D
11	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni	55	0,1	42	0,1	13
03	Żołnierze szeregowi	5	0,0	0	0,0	5
01	Oficerowie sił zbrojnych	0	0,0	0	0,0	0
63	Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	23	0,0	31	0,1	-8
12	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	77	0,1	203	0,5	-126
44	Pozostali pracownicy obsługi biura	124	0,2	250	0,6	-126
14	Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	44	0,1	171	0,4	-127
95	Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach	7	0,0	153	0,4	-146
54	Pracownicy usług ochrony	273	0,5	426	1,0	-153
42	Pracownicy obsługi klienta	467	0,8	637	1,5	-170
91	Pomoce domowe i sprzątaczk	923	1,5	1115	2,6	-192
13	Kierownicy do spraw produkcji i usług	71	0,1	265	0,6	-194
34	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	461	0,8	665	1,5	-204
92	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	88	0,1	347	0,8	-259
25	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	125	0,2	444	1,0	-319
81	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	1030	1,7	1460	3,4	-430
83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	1457	2,4	1899	4,4	-442
43	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	682	1,1	1152	2,7	-470
53	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	269	0,4	739	1,7	-470
96	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	441	0,7	923	2,1	-482
94	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	189	0,3	681	1,6	-492
71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	3015	5,0	3811	8,8	-796
51	Pracownicy usług osobistych	3328	5,5	4154	9,6	-826
52	Sprzedawcy i pokrewni	3987	6,6	5018	11,6	-1031
33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	1940	3,2	3366	7,8	-1426
41	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	645	1,1	2146	5,0	-1501
99	Bez zawodu	14635	24,2	21	0,0	14614
	Razem	60394	100,0	43221	100,0	17173

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

W województwie podlaskim całkowita liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy w końcu 2014 roku była o 39,7% większa niż liczba miejsc pracy (przy założeniu miejsca świadczenia pracy na terenie województwa podlaskiego). Największy problem ze znalezieniem zatrudnienia w stosunku do liczby miejsc pracy miały osoby należące do takich grup jak: średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych; robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych

i pokrewni; robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni; specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury. Największe szanse na znalezienie pracy miały osoby reprezentujące sekretarki, operatorów urządzeń biurowych i pokrewnych; średni personel do spraw biznesu i administracji; sprzedawców i pokrewnych; pracowników usług osobistych oraz robotników budowlanych i pokrewnych (z wyłączeniem elektryków).

Zbiory informacji z poziomu lokalnego (powiatowego) o liczbie osób poszukujących pracy w danym zawodzie oraz wolnienie miejsc pracy adresowanych do przedstawicieli danej profesji pozwoliły na skatalogowanie czterech typów grup zawodów: deficytowych, zrównoważonych, nadwyżkowych oraz skrajnie nadwyżkowych.

Tabela 22. Zestawienie zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w województwie podlaskim w 2014 roku w ujęciu grup dużych zawodów

Typ	Kod GD	Nazwa grupy dużej	Wskaźnik deficytu/nadwyżki
grupa zawodów deficytowych	95	Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach	0,09
	92	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	0,27
	94	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	0,31
	53	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	0,34
	14	Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	0,36
	41	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	0,37
	96	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	0,40
	13	Kierownicy do spraw produkcji i usług	0,41
	25	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	0,55
	12	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	0,59
	63	Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	0,61
	33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	0,67
	grupa zawodów zrównoważonych	44	Pozostali pracownicy obsługi biura
43		Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	0,70
71		Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	0,72
91		Pomoce domowe i sprzątaczk	0,75
81		Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	0,77
83		Kierowcy i operatorzy pojazdów	0,77
54		Pracownicy usług ochrony	0,85
51		Pracownicy usług osobistych	0,87
52		Sprzedawcy i pokrewni	0,91
34		Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	0,98
42		Pracownicy obsługi klienta	1,00
93		Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	1,04
11		Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni	1,14
grupa zawodów nadwyżkowych	74	Elektrycy i elektronicy	1,63
	72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	1,63
	62	Leśnicy i rybacy	1,81
	82	Monterzy	1,86
	24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	2,00
32	Średni personel do spraw zdrowia	2,12	

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Typ	Kod GD	Nazwa grupy dużej	Wskaźnik deficytu/nadwyżki
	75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	2,26
	23	Specjaliści nauczania i wychowania	2,59
	22	Specjaliści do spraw zdrowia	2,83
	21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	3,67
	73	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	3,74
	35	Technicy informatycy	3,74
	61	Rolnicy produkcji towarowej	3,78
	26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	7,38
	31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	7,69
	99	Bez zawodu	926,81
grupa zawodów skrajnie nadwyżkowych	01	Oficerowie sił zbrojnych	Brak ofert
	03	Żołnierze szeregowi	Brak ofert

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Biorąc pod uwagę uzyskane wartości liczbowe wskaźnika intensywności deficytu/nadwyżki wyznaczonego dla grup zawodów zidentyfikowanych w województwie podlaskim, uzyskano dwanaście grup zawodów deficytowych, czyli takich, dla których w skali województwa odnotowano większy napływ ofert pracy niż napływ bezrobotnych. Największe szanse na szybkie znalezienie pracy mieli w roku 2014 przedstawiciele grupy 9. Pracownicy przy pracach prostych: *sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach, robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie, pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki, ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych*, osoby poszukujące pracy na stanowiskach kierowniczych: *kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych, kierownicy do spraw produkcji i usług, kierownicy do spraw zarządzania i handlu, a także pracownicy opieki osobistej i pokrewni, sekretarki, operatorzy urzędzeń biurowych i pokrewni, średni personel do spraw biznesu i administracji oraz specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych*.

W odniesieniu do trzynastu grup zawodów zidentyfikowano zbliżony do liczby oferowanych miejsc pracy napływ bezrobotnych, co pozwala w skali województwa określić te grupy mianem zrównoważonych. W klasie tej znalazły się przede wszystkim grupy profesji związanych z obsługą biura, obsługą klienta, usługami osobistymi i sprzedażą: *pozostali pracownicy obsługi biura, pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej, pracownicy usług ochrony, pracownicy usług osobistych, sprzedawcy i pokrewni, średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny, pracownicy obsługi klienta*, a także z budownictwem i przemysłem: *robotnicy budowlani i pokrewni, operatorzy maszyn i urzędzeń wydobywczych i przetwórczych, robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie*.

W najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy znajdowali się przedstawiciele zawodów specjalistów (grupy zawodów nadwyżkowych): *specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury; specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych; specjaliści*

do spraw zdrowia; specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania, specjaliści nauczania i wychowania. Wyraźnie zaznaczyła się także nadwyżka pracowników w następujących grupach zawodów robotniczych: elektrycy i elektronicy, robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni, robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni, rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni, monterzy. Niedostatek miejsc pracy w stosunku do liczby osób jej poszukujących wystąpił również w przypadku średniego personelu nauk fizycznych, chemicznych i technicznych, średniego personelu do spraw zdrowia, techników informatyków oraz rolników produkcji towarowej.

W odniesieniu do tych profesji odnotowano napływ bezrobotnych, a jednocześnie na rynku pracy pojawiło się znacząco mniej miejsc pracy niż nowo rejestrowanych bezrobotnych, lub nie pojawiły się one wcale (szesnaście grup zawodów).

Szczegółowe zestawienie deficytów i nadwyżek w odniesieniu do zawodów i specjalności przedstawiono w kolejnym zestawieniu.

Tabela 23. Zestawienie zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w województwie podlaskim w 2014 roku

Typ zawodu	Kod	Nazwa zawodu / specjalności	Wskaźnik intensywności deficytu
Deficytowy	531104	Opiekunka dziecięca domowa	0,03
	721204	Spawacz metodą MAG	0,08
	332101	Agent ubezpieczeniowy	0,09
	817290	Pozostali operatorzy urządzeń do obróbki drewna	0,10
	332203	Przedstawiciel handlowy	0,11
	711601	Brukarz	0,15
	243305	Specjalista do spraw sprzedaży	0,19
	524404	Telemarketer	0,22
	711504	Szkutnik	0,24
	524902	Doradca klienta	0,26
	712501	Monter/składacz okien	0,27
	325905	Opiekunka dziecięca S	0,30
	515303	Robotnik gospodarczy	0,32
	941201	Pomoc kuchenna	0,35
	411004	Technik prac biurowych S	0,36
	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	0,46
	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	0,46
	832202	Kierowca samochodu dostawczego	0,46
	432103	Magazynier	0,69
Zrównoważony	961302	Robotnik placowy	0,71
	431102	Fakturzystka	0,71
	742201	Monter instalacji i urządzeń telekomunikacyjnych -telemonter	0,78
	513101	Kelner S	0,82
	911206	Salowa	0,83
	931301	Robotnik budowlany	0,84
	911207	Sprzątaczką biurową	0,86
	332302	Zaopatrzeniowiec	0,92
	422602	Recepcjonista	0,93
	834401	Kierowca operator wózków jezdniowych	0,94
	933304	Robotnik magazynowy	0,99
	234201	Nauczyciel przedszkola	1,00
	441203	Listonosz	1,05
	712604	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych S	1,07
	931205	Robotnik drogowy	1,07
932101	Pakowacz	1,09	

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Typ zawodu	Kod	Nazwa zawodu / specjalności	Wskaźnik intensywności deficytu
	723308	Mechanik maszyn rolniczych	1,12
	321301	Technik farmaceutyczny S	1,19
	512001	Kucharz S	1,19
	753303	Szwaczka	1,30
Nadwyżkowy	522301	Sprzedawca S	1,40
	711202	Murarz S	2,15
	514101	Fryzjer S	2,16
	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	2,49
	722204	Ślusarz S	3,00
	752205	Stolarz S	3,04
	723105	Mechanik samochodów osobowych	3,17
	753105	Krawiec S	3,23
	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	3,79
	751201	Cukiernik S	4,45
	751204	Piekarz S	4,84
	512002	Kucharz małej gastronomii S	6,37
	351203	Technik informatyk S	9,23
	311504	Technik mechanik S	19,19
	613003	Rolnik S	23,21
	242217	Specjalista administracji publicznej	29,67
	235107	Pedagog	37,58
	263102	Ekonomista	38,13
	311204	Technik budownictwa S	58,25
	242190	Pozostali specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	79,83
314207	Technik rolnik S	137,20	
331403	Technik ekonomista S	219,80	
Zawody skrajnie nadwyżkowe – przykłady zawodów o największym napływie do bezrobocia	264302	Filolog - filologia obcojęzyczna	Brak ofert
	731809	Tkacz	
	514105	Technik usług fryzjerskich S	
	263304	Politolog	
	242218	Specjalista do spraw badań społeczno-ekonomicznych	
	611190	Pozostali rolnicy upraw polowych	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

W każdej z opisanych wcześniej grup zidentyfikowano szereg profesji. Należy zauważyć, że stopień deficytu/nadwyżki był różny dla poszczególnych zawodów we wskazanych grupach.

W grupie zawodów deficytowych wyróżnić można kilka klas zawodów, w większości jednak są to zawody z poziomu wykształcenia średniego i zasadniczego zawodowego. Wśród zawodów deficytowych o największej liczbie ofert pracy z tych poziomów najłatwiej było znaleźć pracę pracownikom obsługi klienta i handlu (*agent ubezpieczeniowy, doradca klienta, przedstawiciel handlowy, telemarketer, magazynier*), pracownikom biurowym, pracownikom opieki osobistej (*opiekunka dziecięca domowa, opiekunka dziecięca*), a spośród zawodów robotników wykwalifikowanych: *spawaczom metodą MAG, szkutnikom, brukarzom, monterom/składaczom okien, pozostałym operatorom urządzeń do obróbki drewna, kierowcom samochodów ciężarowych i dostawczych*. W grupie zawodów deficytowych o liczącym się popycie na pracę w województwie można wskazać jeden zawód z grupy specjalistów, a mianowicie *specjalistę ds. sprzedaży*.

Grupa zawodów zrównoważonych na poziomie województwa została zdominowana przez zawody robotników niewykwalifikowanych takie jak: *salowe, sprzątaczkę biurowe*,

robotników budowlanych, robotników placowych, robotników magazynowych, pakowaczy. Równowaga między popytem na pracę a jej podażą dotyczyła zawodów związanych z handlem, obsługą klienta, gastronomią, tj. zaopatrzeniowców, fakturzystki, recepcjonistów, listonoszy, kelnerów i kucharzy. Można w tej grupie zawodów wymienić również nauczycieli przedszkola, techników farmaceutycznych, monterów instalacji i urządzeń telekomunikacyjnych – telemonterów, monterów instalacji i urządzeń sanitarnych i mechaników maszyn rolniczych.

Liczną grupę zawodów stanowi w województwie podlaskim klasa obejmująca zawody nadwyżkowe i w przeciwieństwie do pozostałych grup zawodów wskaźnik nadwyżki jest o wiele bardziej zróżnicowany (od 1,40 w przypadku sprzedawcy do 219,80 w przypadku technika ekonomisty, gdzie liczba potencjalnych pracowników kilkusetkrotnie przekraczała liczbę miejsc pracy). W grupie zawodów nadwyżkowych znalazły się m. in. takie profesje jak sprzedawca, murarz, fryzjer, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, ślusarz, stolarz, mechanik samochodów osobowych, krawiec, w odniesieniu do których na rynku znalazło się do kilku razy więcej nowo rejestrujących się bezrobotnych niż miejsc pracy. W dużo gorszej sytuacji znajdowali się natomiast technicy budownictwa, technicy rolnicy, technicy ekonomiści czy pozostali specjaliści ds. zarządzania i organizacji, w przypadku których dysproporcja ta była kilkadziesiąt, a nawet kilkusetkrotnie większa.

Należy tu wspomnieć również o zawodach skrajnie nadwyżkowych na podlaskim rynku pracy, w przypadku których odnotowuje się duży napływ osób do bezrobocia, a jednocześnie pracodawcy nie zgłaszają żadnego popytu na ich pracę. W 2014 roku można tu wskazać takie zawody, jak: *filolodzy obcojęzyczni* (napływ rzędu 271 osób bezrobotnych w ciągu roku), *tkacze* (napływ 176 osób bezrobotnych), *technicy usług fryzjerskich* (napływ 146 osób bezrobotnych), *politolodzy* (napływ 107 osób bezrobotnych), *specjaliści ds. badań społeczno-ekonomicznych* oraz *pozostali rolnicy upraw polowych* (napływ 105 osób bezrobotnych).

2.5. Podsumowanie

1. Podobnie jak w latach poprzednich, sytuacja społeczno-gospodarcza województwa podlaskiego na tle średniej kraju przedstawia się niekorzystnie, aczkolwiek w 2013 roku można zaobserwować pewne pozytywne zmiany. Wyraźnie poprawił się wskaźnik dochodów ogółem budżetu województwa, osiągając wartość wyższą niż średnia w kraju. Ponadto wartość dochodów ogółem budżetu województwa, inaczej niż w roku poprzedzającym, była wyższa od wartości wydatków ogółem budżetu województwa. Nadal jednak pozostałe wskaźniki, takie jak nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca czy nakłady na działalność B+R na 1 mieszkańca w województwie, są niższe niż średnia krajowa. Sytuację gospodarczą województwa charakteryzuje również niski poziom PKB na mieszkańca, który w 2013 r. był niższy niż średnia w kraju o 27,2% i spowodował, iż województwo podlaskie zajmowało 14 miejsce wśród wszystkich województw pod tym względem.
2. Generalnie, 37,5% wszystkich podlaskich przedsiębiorstw koncentruje swoją działalność w 4 branżach: *handlu detalicznym, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami*

samochodowymi, robotach budowlanych specjalistycznych, transporcie lądowym i rurociągowym oraz opiece zdrowotnej.

3. Województwo podlaskie wyróżnia się rolniczym charakterem. Sytuacja ta przyczyniła się do tego, iż największy odsetek podmiotów w porównaniu do zasobów krajowych występuje w działach gospodarki związanych z rolnictwem. Istotnym dla tego regionu działem jest leśnictwo i pozyskiwanie drewna oraz działalność weterynaryjna, które w województwie podlaskim generują odpowiednio 4,7% i 4,2% zasobów województwa.
4. Agrarny charakter regionu wpływa również na strukturę pracujących w gospodarce narodowej, powodując prawie 2-krotną nadreprezentację pracujących w sektorze rolniczym w Podlaskiem w stosunku do kraju.
5. Zmniejsza się liczba mieszkańców województwa, co związane jest z ujemnym saldem migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały oraz ujemnym przyrostem naturalnym, przy czym oba te zjawiska zaznaczają się w Podlaskiem silniej niż średnio w kraju. Ubytkowi ludności towarzyszą niekorzystne zmiany w strukturze wiekowej ludności, powodując wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego.
6. Popyt na pracę w województwie podlaskim w 2014 roku koncentruje się w trzech największych ośrodkach miejskich, obejmując łącznie 41,5% miejsc pracy dostępnych w województwie. Najczęstszym źródłem upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy były powiatowe urzędy pracy oraz lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe.
7. Najczęściej poszukiwanymi zawodami w województwie podlaskim w 2014r., podobnie jak w poprzednich latach, były: sprzedawca, przedstawiciel handlowy, robotnik gospodarczy oraz kierowca samochodu ciężarowego. Zawód przedstawiciela handlowego był najczęściej rekrutowanym zawodem do pracy poza granicami województwa. Natomiast zagraniczne oferty pracy w analizowanym województwie najczęściej dotyczyły kierowców samochodów ciężarowych oraz opiekunów osoby starszej.
8. Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie województwa podlaskiego dofinansowane przez powiatowe urzędy pracy stanowiły co piątą ofertę pracy i najczęściej dotyczyły zawodu sprzedawcy, przy czym najwięcej takich staży odbyło się w Łomży.
9. Najwięcej miejsc pracy w województwie podlaskim związanych było z handlem hurtowym, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi, co nie pokrywa się z działami wyróżniającymi się w analizowanym województwie na tle kraju. Może to oznaczać, iż działy najbardziej wyróżniające się są nasycone, nie potrzeba w nich nowych pracowników.
10. Analiza zestawienia liczby miejsc pracy i liczby bezrobotnych w województwie podlaskim w ujęciu grup dużych KZiS pokazuje, iż liczba bezrobotnych jest 1,4 raza wyższa od liczby miejsc pracy. Największa nadwyżka bezrobotnych występuje w grupie średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych.
11. Największe szanse na znalezienie pracy w zawodzie w województwie podlaskim mają pracownicy obsługi biurowej, technicy prac biurowych, kelnerzy, opiekunki dziecięce, elektrycy, monterzy instalacji i urządzeń sanitarnych oraz monterzy sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, a także murarze-tylnkarze. Znaczna część absolwentów zmuszona jest do poszukiwania pracy poza obszarem województwa podlaskiego, gdyż w analizowanym regionie nie odnotowano ofert pracy dotyczących ich kwalifikacji.

12. W najgorszej sytuacji na rynku pracy w województwie podlaskim znajdują się technicy ekonomiści, technicy rolnicy, technicy budownictwa, technicy bezpieczeństwa i higieny pracy, technicy żywienia i gospodarstwa domowego, technicy pojazdów samochodowych, technicy organizacji usług gastronomicznych, technicy usług fryzjerskich, gdyż w zawodach tych rejestruje się niewielką aktywność pracodawców w zakresie tworzenia miejsc pracy, przy relatywnie dużej skali kształcenia zawodowego w tym kierunku.
5. W województwie podlaskim w 2014 roku do zawodów najbardziej deficytowych można zaliczyć opiekunki dziecięce domowe, spawaczy metodą MAG i agentów ubezpieczeniowych. Natomiast zawody zrównoważone reprezentowane są przez robotników niewykwalifikowanych, zawody związane z handlem, obsługą klienta, gastronomią, a także przez nauczycieli przedszkola, techników farmaceutycznych, monterów instalacji i urządzeń telekomunikacyjnych oraz sanitarnych.

3. Popyt i podaż na zawody na poziomie powiatowym

3.1. Powiat augustowski

3.1.1. Potencjał powiatowego rynku pracy

Powiat augustowski zajmuje powierzchnię 165 939 ha. W jego skład wchodzi miasto Augustów, miasto i gmina Lipsk oraz gminy: Augustów, Bargłów Kościelny, Nowinka, Płaska i Sztabin. Ogólną sytuację społeczno-gospodarczą powiatu, przy szczególnym uwzględnieniu potencjału lokalnego rynku pracy, można przedstawić za pomocą wybranych wskaźników, które w porównaniu do średniej województwa podlaskiego ukazują sytuację w analizowanym powiecie.

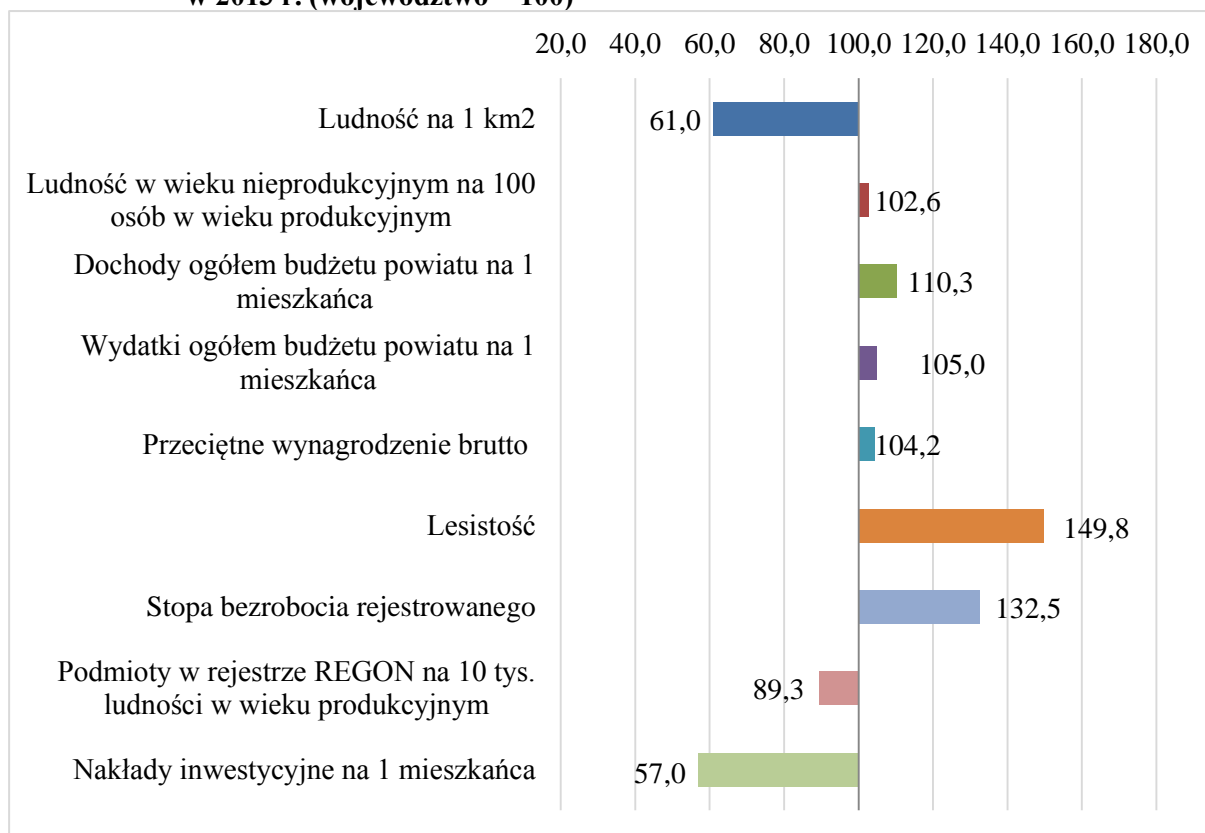
Powiat augustowski charakteryzuje się niższą niż w województwie gęstością zaludnienia, która od 2010 roku utrzymuje się na poziomie 36 osób na 1 km² (woj. 59 osób na 1 km²). Niska gęstość zaludnienia związana jest bezpośrednio z wysoką lesistością terenu powiatu, która w porównaniu do średniej województwa jest większa o 49,8%.

Liczba mieszkańców powiatu augustowskiego zmniejsza się. W końcu 2013r. powiat zamieszkiwało 59,6 tys. osób, czyli o 0,5 tys. mniej niż w końcu 2010r. (o 0,9%). O spadku liczby mieszkańców zdecydowało ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, które wyniosło -3,0 na 1000 ludności; dla województwa wskaźnik ten osiągnął wartość -2,10. Innym decydującym czynnikiem był ujemny przyrost naturalny ludności. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu ukształtował się on w 2013 roku na poziomie -2,40 i odbiegał od wskaźnika wojewódzkiego wynoszącego -1,3. Ubytkowi ludności towarzyszą niekorzystne zmiany struktury wiekowej. Obciążenie ekonomiczne ludności w analizowanym powiecie jest wyższe niż w całym województwie i wynosi 58,8 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wobec 57,3 osób w regionie).

W analizowanym powiecie obserwujemy wyższe niż średnia w województwie wskaźniki dotyczące budżetu powiatu, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków przypadających na 1 mieszkańca. Warto zauważyć, że dochody ogółem budżetu powiatu w 2013 roku wynosiły 58,7 mln zł i były wyższe od wydatków ogółem o 3,7 mln zł. Jednakże obserwowane w powiecie augustowskim nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca były o 43,0% niższe od średniej wojewódzkiej.

W powiecie augustowskim liczba zarejestrowanych podmiotów w bazie REGON przypadająca na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym (1135,5) jest niższa niż średnia w województwie. Taka sytuacja przekłada się na wysoką stopę bezrobocia rejestrowanego, która w 2013 r. wynosiła 20,0%. Warto zauważyć, że powiat augustowski należy do 4 powiatów o najwyższej stopie bezrobocia w województwie. W powiecie augustowskim poziom bezrobocia powiększa się z roku na rok, jednakże wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych w ciągu 3 lat (od 2010r. do 2013r.) był mniejszy niż średnio w województwie: liczba bezrobotnych wzrosła o 5,4% (w woj. o 11,2%).

Wykres 3. Wybrane wskaźniki powiatu augustowskiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014. Powiat augustowski, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

W przypadku osób pracujących, na koniec 2013 roku w powiecie augustowskim ich liczba wynosiła 14 114 osób (4,2% wszystkich pracujących w województwie podlaskim). Zdecydowana większość pracujących znalazła zatrudnienie w rolnictwie (46,1%). Drugą co do liczności grupę stanowiły osoby zatrudnione w sektorze usług (36,4%). Pozostała grupa pracowników znalazła zatrudnienie w przemyśle i budownictwie (17,5%)¹³. Struktura zatrudnienia (nadreprezentacja sektora rolniczego w strukturze pracujących na tle województwa na niekorzyść pozostałych sektorów) wynika z rolniczej specyfiki regionu oraz jego potencjału przyrodniczego. Poziom zatrudnienia w sektorze usług jest konsekwencją jego atrakcyjności turystycznej. Wielkość zatrudnienia w sektorze przemysłu i budownictwa wynika z kierunków rozwoju inwestycyjnego oraz tworzenia wyraźniej kompetencji wyróżniającej powiatu, jaką jest produkcja jachtów. Na uwagę zasługuje fakt, że poziom zarobków w analizowanym powiecie jest wyraźnie wyższy niż w innych częściach województwa – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2013 roku wynosiło 3577,16 zł (stanowiło 104,2% płacy podlaskiej i 92,2% poziomu krajowego; wyższe płace

¹³ Obliczenia własne na podstawie danych GUS, *Pracujący w gospodarce narodowej w 2013 roku*, Warszawa 2014 <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/praca/pracujacy-w-gospodarce-narodowej-w-2013-r-,3,10.html>

występowały jedynie w powiatach bielskim, grajewskim oraz w powiecie grodzkim Białostok).¹⁴

Dokonując analizy przedsiębiorstw funkcjonujących w powiecie augustowskim ze względu na sekcję działalności wg PKD 2007, obserwujemy, że spośród 4258 zarejestrowanych firm najwięcej funkcjonuje w następujących działach: *handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* (660 firm), *transport lądowy oraz transport rurociągowy* (319), *roboty budowlane specjalistyczne* (270), *leśnictwo i pozyskiwanie drewna* (250). Łącznie w tych czterech dominujących działach PKD koncentruje się 35,2% wszystkich lokalnych przedsiębiorstw.

Warunki przyrodnicze i społeczne regionu przekładają się na specyfikę profilu działalności gospodarczej podmiotów funkcjonujących w powiecie augustowskim. W tabeli przedstawiono piętnaście działów PKD reprezentowanych najsilniej (na tle Podlasia) w powiecie augustowskim.¹⁵

Tabela 24. Działy PKD wyróżniające się w powiecie augustowskim na tle województwa

Dział PKD	Nazwa działu	Liczba podmiotów	% zasobów województwa
50	Transport wodny	14	58,3
30	Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	32	58,2
02	Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	250	27,4
55	Zakwaterowanie	73	16,3
77	Wynajem i dzierżawa	34	8,7
79	Działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane	24	8,6
08	Pozostałe górnictwo i wydobywanie	11	8,6
56	Działalność usługowa związana z wyżywieniem	109	6,3
58	Działalność wydawnicza	12	5,7
22	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	15	5,6
75	Działalność weterynaryjna	22	5,4
93	Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	56	5,0
81	Działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	39	5,1
94	Działalność organizacji członkowskich	187	5,0
49	Transport lądowy oraz transport rurociągowy	319	5,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Największy odsetek podmiotów w porównaniu do zasobów województwa występuje w działach gospodarki związanych z *transportem wodnym i produkcją pozostałego sprzętu transportowego*. Istotnym dla powiatu augustowskiego działem PKD jest *produkcja pozostałego sprzętu transportowego*, za którą kryje się rozwinięta szeroko w powiecie augustowskim produkcja jachtów. Szczególne miejsce w powiecie augustowskim zajmują

¹⁴ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Wynagrodzenia*, http://stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.dims?p_id=499354&p_token=0.6790178768410855

¹⁵ Do analizy włączono działy PKD, które w danym powiecie posiadają reprezentację minimum 10 podmiotów, a ich udział w zasobach województwa wynosi co najmniej 5%.

również przedsiębiorstwa korzystające z zasobów środowiska, czyli firmy zajmujące się *transportem wodnym oraz leśnictwem i pozyskiwaniem drewna*. Ponadto biorąc pod uwagę rozwinięty sektor turystyki w tym regionie, obserwujemy zwiększoną liczbę podmiotów zajmujących się usługami związanymi z zapleczem turystycznym: *zakwaterowanie, wynajem i dzierżawa, działalność organizatorów turystyki, działalność usługowa związana z wyżywieniem*. Potwierdza to formowanie się kompetencji wyróżniającej powiatu. Dostrzega się funkcjonowanie wyraźnego układu zależności pomiędzy przyrodniczą specyfiką powiatu a rozwojem ekonomicznym w obszarze aktywności gospodarczej regionu.

Potwierdzeniem tego jest struktura nowo rejestrujących się podmiotów. W tym przypadku również dostrzegalna jest zależność, iż specyfika potencjału naturalnego powiatu augustowskiego przekłada się na charakter działalności firm zarejestrowanych w ostatnich trzech latach. Na tle województwa największy odsetek nowych działalności uruchomiono w następujących działach PKD: *leśnictwo i pozyskiwanie drewna* (26,3% wszystkich nowopowstałych działalności w województwie podlaskim; nominalnie 20 podmiotów), *zakwaterowanie* (21,8%; 12 podmiotów), *produkcja pozostałego sprzętu transportowego* (71,4%; 5 podmiotów)¹⁶.

3.1.2. Popyt na pracę w powiecie augustowskim

Stronę popytową rynku pracy scharakteryzowano za pomocą liczby ogłoszeń i liczby miejsc pracy upublicznionych za pośrednictwem różnych źródeł w 2014 roku.

Biorąc pod uwagę miejsca pracy dotyczące wykonywania pracy, na terenie województwa podlaskiego (43221) odnotowano 6,3% ofert pracy dotyczących powiatu augustowskiego. Łącznie w powiecie augustowskim pojawiło się 2671 ogłoszeń o pracę, w których poszukiwano 2721 pracowników. Zapotrzebowanie na pracowników w analizowanej jednostce terytorialnej wzrosło w stosunku do roku 2013, kiedy to na terenie powiatu zanotowano 1934 miejsca pracy (wzrost o 787 miejsc pracy, o 40,7%).

¹⁶ Obliczenia własne na podstawie kategorii *Nowo zarejestrowane w rejestrze REGON podmioty gospodarki narodowej*, http://stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.dims?p_id=499354&p_token=0.8138274872916058

Tabela 25. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie augustowskim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących

Źródło	powiat augustowski				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								województwo podlaskie ^A	
	2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Powiatowy Urząd Pracy	2215	81,4	1500	77,6	523	87,2	723	80,8	647	78,2	322	80,7	27826	64,4
Prasa regionalna	382	14,1	19	1	52	8,7	139	15,5	129	15,6	62	15,5	193	0,4
Ochotnicze Hufce Pracy	82	3,0	27	1,4	9	1,5	9	1	51	6,2	13	3,3	426	1,0
Biura Karier	35	1,2	8	0,4	13	2,2	22	2,5	0	0	0	0	575	1,3
Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe	6	0,2	346	17,9	2	0,3	2	0,2	0	0	2	0,5	11065	25,6
Ogólnokrajowe internetowe serwisy ogłoszeniowe	1	0,04	34	1,8	1	0,2	0	0	0	0	0	0	3136	7,3
Ogółem	2721	100	1934	100	600	100	895	100	827	100	399	100	43221	100

^A – miejsca wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

W strukturze kanałów poszukiwania pracowników w 2014 roku w powiecie augustowskim, podobnie jak w latach poprzednich, dominuje Powiatowy Urząd Pracy, a jego udział na lokalnym rynku pośrednictwa pracy zwiększył się z 77,6% do 81,4%. Istotnym źródłem informacji o ofertach pracy jest również prasa regionalna – 14,1% zidentyfikowanych ofert, co jest ewenementem na tle pozostałych powiatów. 2014 rok jest kolejnym, w którym wzrosło w powiecie augustowskim poszukiwanie zasobów pracy przy wykorzystaniu regionalnych mediów prasowych. W analizowanej jednostce terytorialnej, w porównaniu z sytuacją w województwie, znikomy udział wśród źródeł miejsc pracy posiadają lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe oraz ogólnopolskie e-serwisy pośrednictwa zatrudnienia. W województwie podlaskim obejmują one odpowiednio: 25,6% i 7,3% miejsc pracy, natomiast w powiecie augustowskim stanowią jedynie 0,2% i 0,3% lokalnego popytu na pracę. Należy też zauważyć wzrost liczby ofert pracy udostępnianych przez inne publiczne instytucje rynku pracy takie jak: Ochotnicze Hufce Pracy czy Akademickie Biura Karier. W przypadku Biur Karier jest to z pewnością konsekwencja wzmocnienia pozycji regionalnych uczelni wyższych funkcjonujących w sąsiedztwie analizowanej jednostki terytorialnej (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach). Pokazuje to również, iż w procesie budowania relacji z rynkiem pracy uczelnie pełnią ważną rolę. Rozwijanie kontaktów z praktyką gospodarczą jest wpisane bowiem w ich działalność statutową. Natomiast wśród ofert zamieszczanych przez Ochotnicze Hufce Pracy dominują ogłoszenia pracy sezonowej, co wynika ze specyfiki działalności tejże organizacji.

Tabela 26. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie augustowskim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów

Kod	Nazwa grupy wielkiej	powiat augustowski				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								województwo podlaskie ^A	
		2014		2013		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		2014	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	16	0,6	16	0,8	6	1,0	7	0,8	2	0,2	1	0,3	681	1,6
2	Specjaliści	237	8,7	103	5,3	28	4,7	27	3,0	153	18,5	29	7,3	3976	9,2
3	Technicy i inny średni personel	231	8,5	126	6,5	59	9,8	61	6,8	67	8,1	44	11,0	5365	12,4
4	Pracownicy biurowi	270	9,9	205	10,6	81	13,5	50	5,6	91	11,0	48	12,0	4185	9,7
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	624	22,9	547	28,3	188	31,3	224	25,0	136	16,4	76	19,0	10337	23,9
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	28	1,0	10	0,5	11	1,8	3	0,3	13	1,6	1	0,3	338	0,8
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	672	24,7	357	18,5	101	16,8	303	33,9	177	21,4	91	22,8	8868	20,5
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	176	6,5	129	6,7	29	4,8	93	10,4	35	4,2	19	4,8	3550	8,2
9	Pracownicy przy pracach prostych	467	17,2	434	22,4	97	16,2	127	14,2	153	18,5	90	22,6	5903	13,7
	Bez zawodu	0	0,0	7	0,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	18	0,04
	Ogółem	2721	100	1934	100	600	100	895	100	827	100	399	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy z 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Analizując rozkład popytu na pracę w powiecie augustowskim w ujęciu grup wielkich zawodów, zauważamy, że w 2014 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, najwięcej miejsc pracy było adresowanych do **grupy 7 robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** – 24,7% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie. Drugą co do wielkości popytu na pracę stanowiła **grupa 5 pracownicy usług i sprzedawcy** – 22,9% miejsc pracy. Ta grupa zawodowa szczególnie wpasowuje się w potrzeby sektora usług, zwłaszcza turystycznych, ważnych dla rozwoju powiatu. Przegląd danych w ujęciu kwartalnym informuje o grupach wielkich zawodów poszukiwanych sezonowo. W odniesieniu do **pracowników usług i sprzedawców** oraz do **robotników przemysłowych i rzemieślników** największy popyt na pracę zidentyfikowano w II kwartale. W większości grup wielkich można zaobserwować najmniejszy popyt bądź jego brak w ostatnim kwartale.

Tabela 27. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie augustowskim w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Liczba zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie	w tym: miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu	
		N	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	16	0	0,0
2	Specjaliści	237	33	6,9
3	Technicy i inny średni personel	231	54	11,3
4	Pracownicy biurowi	270	105	22,1
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	624	150	31,5
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	28	7	1,5
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	672	61	12,8
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	176	7	1,5
9	Pracownicy przy pracach prostych	467	59	12,4
	Ogółem	2721	476	17,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Dokonując analizy popytu na rynku pracy, brano również pod uwagę miejsca stażu pracy. Należy jednak podkreślić, że staże są realizowane bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Są to miejsca aktywizacji zawodowej, na których bezrobotni nabywają umiejętności potrzebne do wykonywania pracy na danym stanowisku pracy. Oznacza to, że miejsce stażu nie powinno być traktowane jako pełnowartościowe miejsce pracy, ale takie, które może stanowić potencjalne miejsce pracy, jeżeli po zakończeniu okresu aktywizacji z osobą bezrobotną podpisano umowę o wykonywanie pracy na stanowisku pracy, na którym odbywała wcześniej staż.

Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu augustowskiego stanowiły w 2014 r. miały niższy udział w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie (17,5%) niż średnio w województwie (21,8%). Na 624 miejsca skierowane do **pracowników usług i sprzedawców**, staże stanowiły 31,5% (nominalnie 150 miejsc), wśród 270 miejsc pracy skierowanych do **pracowników biurowych** staże stanowiły 22,1% (nominalnie 105 miejsc), natomiast wśród 672 miejsc pracy skierowanych do **robotników przemysłowych i rzemieślników** staże stanowiły 12,8% (nominalnie 61 miejsc).

W porównaniu do poprzedniego roku liczba miejsc aktywizacji zawodowej w postaci stażu zwiększyła się o 20,2% (o 80).

Szczegółowe informacje dotyczące miejsc stażu w poszczególnych zawodach zawiera Tabela 13.

Tabela 28. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie augustowskim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Powiat augustowski		Źródło upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy											
				Powiatowe Urzędy Pracy		Ochotnicze Hufce Pracy		Prasa regionalna		Ogólnokrajowe serwisy ogłoszeniowe		Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe		Biura Karier	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	16	100	9	56,3	2	12,5	5	31,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0
2	Specjaliści	237	100	194	81,9	14	5,9	23	9,7	0	0,0	5	2,1	1	0,4
3	Technicy i inny średni personel	231	100	143	61,9	31	13,4	52	22,5	0	0,0	1	0,4	4	1,7
4	Pracownicy biurowi	270	100	238	88,1	5	1,9	27	10,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	624	100	482	77,2	6	1,0	114	18,3	0	0,0	0	0,0	22	3,5
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	28	100	25	89,3	0	0,0	3	10,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	672	100	601	89,4	10	1,5	60	8,9	1	0,1	0	0,0	0	0,0
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	176	100	149	84,7	4	2,3	23	13,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0
9	Pracownicy przy pracach prostych	467	100	374	80,1	10	2,1	75	16,1	0	0,0	0	0,0	8	1,7
	Ogółem	2721	100	2215	81,4	82	3,0	382	14,0	1	0,0	6	0,2	35	1,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Mając na względzie próbę określenia specjalizacji poszczególnych źródeł ogłaszania informacji o wolnych miejscach pracy, należy wziąć pod uwagę fakt, iż w związku z wiodącą rolą powiatowego urzędu pracy jako pośrednika pracy na rynku lokalnym, może się to okazać niemożliwe. Również w przypadku powiatu augustowskiego, oferty pracy dla reprezentantów wszystkich grup wielkich zawodów pochodzą w zdecydowanej większości z urzędu pracy. W analizowanym powiecie można jednak zauważyć, iż swoją obecność na rynku ogłoszeń zaznacza prasa regionalna, w której znacząca liczba informacji o wolnych miejscach pracy skierowana była do przedstawicieli grupy 5 **pracowników usług i sprzedawców** oraz grupy 9 **pracowników przy pracach prostych**.

Tabela 29. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie augustowskim w latach 2013-2014

Lp.	Kod	Nazwa zawodu	Powiat augustowski				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.							
			2014		2013		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał	
			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	711504	Szkutnik	293	10,8	49	2,5	22	3,7	217	24,2	19	2,3	35	8,8
2	522301	Sprzedawca S	148	5,4	152	7,9	55	9,2	40	4,5	38	4,6	15	3,8
3	931301	Robotnik budowlany	130	4,8	126	6,5	30	5,0	33	3,7	46	5,6	21	5,3
4	243102	Autor tekstów i sloganów reklamowych (copywriter)	100	3,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	100	12,1	0	0,0
5	941201	Pomoc kuchenna	94	3,5	95	4,9	21	3,5	40	4,5	26	3,1	7	1,8
6	513101	Kelner S	91	3,3	89	4,6	24	4,0	47	5,3	18	2,2	2	0,5
7	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	74	2,7	64	3,3	33	5,5	16	1,8	15	1,8	10	2,5
8	711601	Brukarz	74	2,7	13	0,7	15	2,5	2	0,2	56	6,8	1	0,3
9	332203	Przedstawiciel handlowy	71	2,6	19	1,0	14	2,3	15	1,7	25	3,0	17	4,3
10	512001	Kucharz S	70	2,6	51	2,6	25	4,2	33	3,7	6	0,7	6	1,5
11	816026	Operator urządzeń przetwórstwa drobiu	60	2,2	0	0,0	0	0,0	60	6,7	0	0,0	0	0,0
12	515303	Robotnik gospodarczy	58	2,1	89	4,6	22	3,7	25	2,8	8	1,0	3	0,8
13	962201	Pracownik prac dorywczych	41	1,5	16	0,8	0	0,0	0	0,0	4	0,5	37	9,3
14	432103	Magazynier	40	1,5	18	0,9	6	1,0	11	1,2	8	1,0	15	3,8
15	432102	Inwentaryzator	32	1,2	1	0,1	0	0,0	0	0,0	32	3,9	0	0,0
16	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	31	1,1	27	1,4	4	0,7	7	0,8	11	1,3	9	2,3
17	513202	Barman	28	1,0	23	1,2	5	0,8	9	1,0	14	1,7	0	0,0
18	712501	Monter / składacz okien	28	1,0	2	0,1	2	0,3	3	0,3	14	1,7	9	2,3
19	524902	Doradca klienta	27	1,0	14	0,7	3	0,5	16	1,8	5	0,6	3	0,8
20	911203	Pokojowa	27	1,0	29	1,5	14	2,3	8	0,9	4	0,5	1	0,3
		Pozostałe zawody	1204	44,3	1057	54,7	305	50,8	313	34,9	378	45,6	208	51,6
		Ogółem	2721	100	1934	100	600	100	895	100	827	100	399	100

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy z 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Dokonując szczegółowej analizy zawodów poszukiwanych w powiecie augustowskim, zidentyfikowano 20 zawodów najczęściej poszukiwanych w roku 2014. Spośród tych zawodów wyodrębniono 4 specjalności, w których poszukiwanych było powyżej 100 pracowników. Należą do nich, poszukiwani licznie również w poprzednim roku, *szkutnicy, sprzedawcy, robotnicy budowlani oraz autorzy tekstów i sloganów reklamowych (copywriterzy)* (oferta nowa, zgłoszona do PUP przez lokalną firmę reklamową). Należy zauważyć, że w stosunku do zapotrzebowania na pracę w roku ubiegłym, w 2014 roku zwiększyło się poszukiwanie pracowników w większości zawodów prezentowanych w tabeli, m.in. *szkutników, brukarzy, przedstawicieli handlowych, monterów/składaczy okien.*

Jednocześnie odnotowano zapotrzebowanie na zawody, które w latach poprzednich nie znalazły się w grupie zawodów najczęściej poszukiwanych. Taka sytuacja dotyczyła, oprócz ww. *autorów tekstów i sloganów reklamowych*, także *operatorów urządzeń przetwórstwa drobiu* (60 miejsc pracy), *opiekunek dziecięcych domowych* (21), *sanitariuszów szpitalnych* (16) oraz *stolarzy galanterii drzewnej* (11). Natomiast mniejszym niż w roku poprzednim popytem cieszył się zawód *robotnika gospodarczego, murarza i recepcjonisty*.

Tabela 30. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie augustowskim w 2014 roku (N≥10)

Kod	Nazwa zawodu	powiat augustowski			
		Pozostałe źródła ofert pracy		Powiatowy Urząd Pracy	
		N	%	N	%
332203	Przedstawiciel handlowy	29	5,7	42	1,9
522301	Sprzedawca S	26	5,1	122	5,5
332101	Agent ubezpieczeniowy	23	4,5	1	0,0
531104	Opiekunka dziecięca domowa	21	4,2	0	0,0
941201	Pomoc kuchenna	20	4,0	74	3,3
513101	Kelner S	19	3,8	72	3,3
524902	Doradca klienta	18	3,6	9	0,4
712301	Monter ociepleń budynków	15	3,0	3	0,1
962201	Pracownik prac dorywczych	11	2,2	30	1,4
512001	Kucharz S	10	2,0	60	2,7
	Pozostałe zawody	314	61,9	1802	81,4
	Ogółem	506	100	2215	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Propozycje pracy dystrybuowane przez inne niż Powiatowy Urząd Pracy w Augustowie źródła ofert pracy skierowane były najliczniej do: 29 *przedstawicieli handlowych*, 26 *sprzedawców*, 23 *agentów ubezpieczeniowych*, 21 *opiekunek dziecięcych domowych*, jak również pracowników branży gastronomicznej: *pomocy kuchennych, kelnerów, kucharzy*. W przypadku popytu na *agentów ubezpieczeniowych, opiekunek dziecięcych domowych* oraz *monterów ociepleń budynków* nie odnotowano ogłoszeń w Powiatowym Urzędzie Pracy bądź odnotowano pojedyncze. Nie można w tym aspekcie formułować jednoznacznych wniosków, jednakże wskazana struktura zapotrzebowania na zawody pokazuje, iż w przypadku pozyskiwania pracowników o ściśle określonych umiejętnościach bardziej preferowane okazują się inne, mniej tradycyjne źródła informacji.

Tabela 31. Miejsca pracy w powiecie augustowskim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki¹⁷

Kod	Dział PKD 2007	Liczba miejsc pracy	
		N	%
55	Zakwaterowanie	50	1,8
47	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	44	1,6
56	Działalność usługowa związana z wyżywieniem	34	1,2
65	Ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego	29	1,1
97	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	23	0,8
64	Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	22	0,8
41	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	16	0,6
43	Roboty budowlane specjalistyczne	15	0,6
61	Telekomunikacja	11	0,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Przyporządkowując zidentyfikowane miejsca pracy do działów gospodarki, zauważamy, że w powiecie augustowskim najwięcej miejsc pracy związanych było z działem 55 *Zakwaterowanie* – łącznie 50 ogłoszeń zatrudnienia (1,8% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w powiecie). Dość duże zapotrzebowanie na pracowników wystąpiło również w dziale 47 *Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi*, który generował 1,6% łącznego popytu w powiecie, w dziale 56 związanym z branżą turystyczną: *Działalność usługowa związana z wyżywieniem* – 1,2% popytu oraz w działach 41 i 43 związanych z branżą budowlaną – łącznie 1,2% popytu.

Tabela 32. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie augustowskim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane)

Kod działu	Branża	Nazwa zawodu	Liczba miejsc pracy
55	Zakwaterowanie	Ogółem, w tym:	50
		Kucharz S	9
		Pomoc kuchenna	9
		Pokojowa	8
		Kelner S	7
		Recepcjonista hotelowy	4
		Robotnik gospodarczy	4
		Szef kuchni (kuchmistrz)	3
		Barman	3
		47	Handel detaliczny, z

¹⁷ W tabeli zaprezentowano działy PKD, w których wśród zidentyfikowanych miejsc pracy w roku 2014 poszukiwano w danym powiecie co najmniej 10 pracowników (należy zaznaczyć, że cecha „dział PKD” została przypisana do 13,3% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie augustowskim – w przypadku pozostałych nie ustalono tego związku).

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Kod działu	Branża	Nazwa zawodu	Liczba miejsc pracy
	wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	Sprzedawca S	25
		Konsultant / agent sprzedaży bezpośredniej	7
		Przedstawiciel handlowy	2
		Inwentaryzator	2
		Sprzedawca w stacji paliw	2
		Kierownik działu sprzedaży, Kierownik supermarketu	2
		Farmaceuta – farmacja apteczna, Technik farmaceutyczny S	2
56	Działalność usługowa związana z wyżywieniem	Ogółem, w tym:	34
		Kelner S	12
		Pomoc kuchenna	11
		Pracownik przygotowujący posiłki typu fast food	4
		Technik organizacji usług gastronomicznych S	3
		Szef kuchni (kuchmistrz)	1
		Barman	1
		Dostawca potraw	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Dokonując bardziej szczegółowych analiz dotyczących zapotrzebowania na pracowników według wyróżnionych wcześniej trzech najbardziej popularnych branż, można zauważyć, że w działach *Zakwaterowanie* oraz *Działalność usługowa związana z wyżywieniem* zdecydowanie najczęściej poszukiwano przedstawicieli zawodów związanych z rozwiniętą w powiecie turystyką, czyli: *kucharzy, kelnerów, pomoce kuchenne, szefów kuchni i barmanów*. Natomiast w branży związanej z handlem detalicznym poszukiwano *sprzedawców i konsultantów/agentów sprzedaży bezpośredniej*.

3.1.3. Podaż pracy w powiecie augustowskim

Podaż pracy przedstawiono za pomocą liczby bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy oraz liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych zlokalizowanych w powiecie augustowskim. Jest to podejście nieco uproszczone, bowiem należy zauważyć, że wśród zarejestrowanych bezrobotnych mogą znajdować się absolwenci, a z drugiej strony nie każdy absolwent staje się uczestnikiem rynku pracy, może bowiem kontynuować naukę. Podaż pracy kształtują rzecz jasna również osoby poszukujące pracy, ale nie zarejestrowane w urzędach pracy. Przyjęte podejście wynika z dostępności i sposobu zbierania danych.

Analizując podaż pracy powiatu augustowskiego, wyrażoną w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, przedstawiono strukturę bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów oraz zaprezentowano 20 zawodów i specjalności najliczniej reprezentowanych w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Augustowie.

Tabela 33. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie augustowskim wg stanu w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego

powiat augustowski								% bezrobotnych w województwie w 2014r.
Kod	Nazwa grupy wielkiej	2013		Kod	Nazwa grupy wielkiej	2014		
		N	%			N	%	
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	1016	24	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	825	22,9	21,2
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	645	15,2	5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	583	16,2	13
3	Technicy i inny średni personel	503	11,9	3	Technicy i inny średni personel	407	11,3	13,1
9	Pracownicy przy pracach prostych	396	9,4	9	Pracownicy przy pracach prostych	379	10,5	7,4
2	Specjaliści	259	6,1	2	Specjaliści	220	6,1	10,7
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	185	4,4	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	150	4,2	2
4	Pracownicy biurowi	160	3,8	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	132	3,7	4,6
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	153	3,6	4	Pracownicy biurowi	132	3,7	3,2
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	20	0,5	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	21	0,6	0,4
0	Sily zbrojne	0	0	0	Sily zbrojne	0	0	0,01
	Bez zawodu	895	21,1		Bez zawodu	748	20,8	24,2
	Ogółem	4232	100	100	Ogółem	3597	100	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W powiecie augustowskim grupa 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** była najliczniej reprezentowaną grupą bezrobotnych wśród grup wielkich zawodów. Populacja pracowników tych zawodów w 2014 roku w miejscowej strukturze bezrobotnych wynosiła 825 osób, co stanowiło 22,9% wszystkich zarejestrowanych. W strukturze bezrobotnych niekorzystnie prezentowało się ponadto położenie osób przypisanych do grupy 5 **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** oraz grupy 3 **technicy i inny średni personel**. Ich procentowy udział wśród osób pozostających bez zatrudnienia wynosił odpowiednio 16,2% oraz 11,3%. Należy zauważyć, że bardzo zbliżone rozkłady w strukturze bezrobotnych uzyskano w badaniach z roku poprzedniego. Ponadto trudna sytuacja na rynku pracy odnosiła się również do bezrobotnych **bez zawodu**, których było 748, co stanowiło 20,8% wszystkich osób figurujących w rejestrze. Dokonując analizy popytu i podaży na pracę w ujęciu wielkich grup zawodów w powiecie augustowskim, można zauważyć pewną sprzeczność. Dotyczy ona **robotników przemysłowych oraz rzemieślników**, a także **pracowników usług osobistych i sprzedawców**. Wskazane zawody były bowiem przedmiotem zapotrzebowania na pracę wyrażanym przez pracodawców w powiecie augustowskim. Taki stan rzeczy jest najprawdopodobniej efektem wzrostu wymogów pracodawców względem pracowników reprezentujących wskazane grupy zawodowe. Większe szanse będą mieli pracownicy wykwalifikowani i odpowiednio wykształceni.

Tabela 34. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu augustowskiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego

Kod zaw	Nazwa zawodu	2013		Kod zawodu	Nazwa zawodu	2014		% bezrobotnych w województwie 2014
		N	%			N	%	
522301	Sprzedawca S	261	6,2	522301	Sprzedawca S	230	6,4	5,6
512002	Kucharz malej gastronomii S	102	2,4	512002	Kucharz malej gastronomii S	75	2,1	0,8
711202	Murarz S	77	1,8	931301	Robotnik budowlany	71	2,0	1,8
931301	Robotnik budowlany	76	1,8	711202	Murarz S	68	1,9	1,5
753105	Krawiec S	68	1,6	512001	Kucharz S	57	1,6	1,1
723105	Mechanik samochodów osobowych	66	1,6	753105	Krawiec S	57	1,6	1,5
512001	Kucharz S	65	1,5	515303	Robotnik gospodarczy	54	1,5	1,3
331403	Technik ekonomista S	61	1,4	723105	Mechanik samochodów osobowych S	53	1,5	0,8
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	60	1,4	613003	Rolnik S	52	1,4	0,8
311204	Technik budownictwa S	56	1,3	331403	Technik ekonomista S	49	1,4	1,6
711504	Szcutnik	56	1,3	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	49	1,4	1,1
515303	Robotnik gospodarczy	55	1,3	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	48	1,3	1,0
613003	Rolnik S	47	1,1	711504	Szcutnik	46	1,3	0,1
722204	Ślusarz S	47	1,1	311204	Technik budownictwa S	41	1,1	0,7
932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	46	1,1	911207	Sprzątaczką biurowa	40	1,1	0,8
751201	Cukiernik S	42	1	711503	Stolarz budowlany	38	1,1	0,2
911207	Sprzątaczką biurowa	41	1	931205	Robotnik drogowy	37	1,0	0,5
411004	Technik prac biurowych S	40	0,9	411004	Technik prac biurowych S	34	0,9	0,6
711503	Stolarz budowlany	40	0,9	931203	Meliorant	33	0,9	0,1
314207	Technik rolnik S	39	0,9	314207	Technik rolnik S	32	0,9	1,1
				514101	Fryzjer S	32	0,9	0,9
				611190	Pozostali rolnicy upraw polowych	32	0,9	0,3
				722204	Ślusarz S	32	0,9	1,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W najtrudniejszym położeniu, w stosunku do zawodów i specjalności reprezentowanych najliczniej w grupie bezrobotnych w powiecie augustowskim w 2014 roku, znajdowali się *sprzedawcy*, których liczba wynosiła 230 (6,4% bezrobotnych w powiecie). Procentowy udział sprzedawców w strukturze bezrobotnych w powiecie był wyższy niż w województwie (5,6%). Dość trudna sytuacja przedstawiała się również w przypadku: *kucharzy malej gastronomii, robotników budowlanych, murarzy, kucharzy i krawców*. Takie zawody i specjalności jak: *kucharz malej gastronomii, szcutnik oraz stolarz budowlany* należą

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

do wyróżniających się grup nadreprezentowanych (porównując dane powiatowe do wojewódzkich).

Na terenie powiatu augustowskiego ponadgimnazjalne szkolnictwo zawodowe obejmowało w 2014 roku 2 zasadnicze szkoły zawodowe, 2 technika i 3 szkoły policealne.

Tabela 35. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2014–2015 w powiecie augustowskim w przekroju zawodów i specjalności

Lp.	Kod	Nazwa zawodu	Absolwenci 2013	Absolwenci 2014	Absolwenci 2015 (prognoza)
1	351203	Technik informatyk S	51	57	62
2	334306	Technik administracji S	34	44	61
3	541315	Technik ochrony fizycznej osób i mienia S	30	42	41
4	341201	Asystent osoby niepełnosprawnej S	41	32	26
5	314202	Technik architektury krajobrazu S	23	24	20
6	343403	Technik organizacji usług gastronomicznych S	16	23	25
7	422402	Technik hotelarstwa S	30	21	16
8	331402	Technik agrobiznesu S	19	20	0
9	522305	Technik handlowiec S	0	20	25
10	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	33	20	29
11	311410	Technik mechatronik S	28	19	25
12	712904/ 712905	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie/ Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	18	16	26
13	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	26	14	21
14	311303	Technik elektryk S	14	13	0
15	311513	Technik pojazdów samochodowych S	26	13	13
16	422103	Technik obsługi turystycznej S	16	13	17
17	311204	Technik budownictwa S	23	12	23
18	514101	Fryzjer S	9	12	7
19	741203	Elektromechanik pojazdów samochodowych S	2	12	15
20	321301	Technik farmaceutyczny S	27	11	11
21	752205	Stolarz S	1	2	0
22	711202	Murarz	1	1	0
23	751201	Cukiernik S	1	1	2
24	751204	Piekarz S	0	1	0
25	512001	Kucharz S	21	0	28
26	522301	Sprzedawca S	7	0	8
27	712604	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych S	5	0	2
28	722204	Ślusarz S	0	0	1
29	742102	Monter- elektronik S	0	0	1
		Ogółem	581	443	505

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych przez WUP w Białymstoku bezpośrednio ze szkół oraz danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Analizując podaż pracy w ujęciu liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w 2014 r., odnotowano 443 absolwentów, którzy byli kształceni w 24

zawodach. Najwięcej absolwentów w 2014r. zdobyło zawód *technika informatyka, technika administracji, technika ochrony fizycznej osób i mienia* oraz *asystenta osoby niepełnosprawnej*. Najliczniej kształconą profesją w zasadniczych szkołach zawodowych był zdecydowanie *mechanik pojazdów samochodowych*. Biorąc pod uwagę prognozę absolwentów na rok następny, należy zauważyć niewielkie różnice w liczbie absolwentów w roku 2015 w porównaniu do roku 2014 w poszczególnych zawodach. W przypadku takich zawodów jak na przykład: *technik agrobiznesu, technik elektryk, stolarz, murarz, piekarz*, obserwujemy prognozowany bark takich abiturientów w roku 2015. Natomiast w takich zawodach, jak: *kucharz, sprzedawca, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, ślusarz, monter-elektronik* nie zaobserwowano absolwentów w 2014r, ale należy spodziewać się ich w roku kolejnym. Biorąc pod uwagę prognozy na 2015r., można ponadto spodziewać się zwiększonej podaży *techników administracji, mechaników pojazdów samochodowych, monterów zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie i techników budownictwa*.

Tabela 36. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie augustowskim na lata 2015 – 2016

Typ szkoły	Rok		
	2014	2015	2016
Zasadnicza szkoła zawodowa	65	119	122
Technikum	217	211	190
Szkoła policealna	161	175	103
Ogółem	443	505	415

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Dokonując prognoz absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych według typu szkół na lata 2015-2016 zauważamy, że na rynku pracy powiatu augustowskiego w roku 2016, w stosunku do roku 2015, uaktywni się potencjalnie zwiększona podaż absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, natomiast następny roczniki absolwentów techników i szkół policealnych będą już mniej liczne. Mimo to rynek pracy w powiecie augustowskim nie będzie w stanie wchłonąć ich wszystkich. W tym przypadku ważną rolę będą odgrywać kursy wspomagające rozszerzenie kwalifikacji lub ich całkowitą zmianę. Wielu z absolwentów podejmie studia wyższe, co także w przyszłości wpłynie na proporcje w zakresie podaży i popytu na pracę w powiecie. Pozytywną zmianą jest z pewnością prognozowany wzrost absolwentów zasadniczych szkół zawodowych.

3.1.4. Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym

Określając szanse na znalezienie pracy w wyuczonej profesji na rynku lokalnym dokonano porównania podaży, wyrażonej za pomocą liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz liczby bezrobotnych, z popytem wyrażonym za pomocą liczby miejsc pracy.

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 37. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie augustowskim w 2014 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu/specjalności	Absolwenci 2014	Bezrobotni stan na 31.12.2014	Podaż (absolwenci + bezrobotni)	Popyt (oferty pracy 2014)	Szanse na znalezienie pracy w zawodzie
752205	Stolarz S (grupa zaw. 7522)	2	47	49	35	71,4%
321301	Technik farmaceutyczny S	11	0	11	5	45,5%
711202/ 711204	Murarz S/ Murarz-tylnkarz S (grupa zaw. 7112)	1	68	69	20	29,0%
751204	Piekarz S	1	21	22	6	27,3%
541315	Technik ochrony fizycznej osób i mienia S (grupa zaw. 5413)	42	13	55	14	25,5%
712904/ 712904	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie S/ Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie S (grupa zaw. 7129)	16	22	38	9	23,7%
422402	Technik hotelarstwa S (grupa zaw. 4224)	21	15	36	8	22,2%
514101	Fryzjer S (grupa zaw. 5141)	12	34	46	10	21,7%
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	20	49	69	13	18,8%
334306	Technik administracji S	44	11	55	10	18,2%
751201	Cukiernik S	1	31	32	3	9,4%
311303	Technik elektryk S	13	9	22	2	9,1%
522305	Technik handlowiec S	20	13	33	3	9,1%
341201	Asystent osoby niepełnosprawnej S	32	2	34	3	8,8%
343403	Technik organizacji usług gastronomicznych S	23	17	40	3	7,5%
422103	Technik obsługi turystycznej S (grupa zaw. 4221)	13	7	20	1	5,0%
351203	Technik informatyk S (grupa zaw. 3512)	57	17	74	2	2,7%
311204	Technik budownictwa S	12	41	53	0	0,0%
311410	Technik mechatronik S	19	0	19	0	0,0%
311513	Technik pojazdów samochodowych S	13	1	14	0	0,0%
314202	Technik architektury krajobrazu S	24	1	25	0	0,0%
322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego S	14	21	35	0	0,0%
331402	Technik agrobiznesu S	20	21	41	0	0,0%
741203	Elektromechanik pojazdów samochodowych S	12	3	15	0	0,0%

Uwaga: w przypadku niektórych zawodów dane dotyczące liczby zarejestrowanych bezrobotnych i ofert pracy przedstawiono dla całej elementarnej grupy zawodów (numer grupy zawodów w nawiasie) ze względu na zbliżony zestaw czynności wykonywanych na danych stanowiskach pracy/ w ramach danych specjalności należących do jednej grupy zawodów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku, Kuratorium Oświaty w Białymstoku oraz danych zebranych przez Wykonawcę bezpośrednio ze szkół.

Prawdopodobieństwo (w ujęciu procentowym) podjęcia pracy przez abiturienta na „otwartym” rynku zatrudnienia (strona popytowa nie obejmuje miejsc pracy dostępnych w rekrutacjach zamkniętych – naborze pracowników bez upublicznienia informacji o wolnych miejscach pracy) jest odzwierciedlone poprzez iloraz popytu i podaży. W powiecie augustowskim na rynku zatrudnienia w 2014 roku najlepsza sytuacja odnosiła się do *stolarzy*

(71,4% prawdopodobieństwo pozyskania angażu). Na tle edukowanych profesji dobre perspektywy znalezienia pracy posiadali również *technicy farmaceutyczni* (45,5%), *technicy ochrony fizycznej osób i mienia* (25,5%), *piekarze* (27,3%). Z kolei, szczególnie niepokojąca sytuacja na rynku pracy wystąpiła w przypadku zawodów, w większości technicznych, w przypadku których odnotowano brak miejsc pracy, a którym towarzyszył duży strumień absolwentów wchodzących na rynek pracy i duża liczba bezrobotnych figurujących w statystykach urzędów pracy: *techników budownictwa*, *techników żywienia i gospodarstwa domowego*, *techników agrobiznesu*. Wskazane wielkości są potwierdzeniem braku dostosowania szkolnictwa zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy.

3.1.5. Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym

Przeprowadzając analizę zróżnicowania kondycji zawodów na lokalnym rynku przedstawiono różnicę pomiędzy liczbą miejsc pracy a liczbą bezrobotnych, przy czym to zestawienie dokonano na poziomie grup dużych zawodów. Ponadto dokonano klasyfikacji zawodów na grupy zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych.

Tabela 38. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie augustowskim w 2014 roku w ujęciu grup dużych zawodów

Kod grupy dużej	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych(S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica S-D
		N	%	N	%	
75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	244	6,8	72	2,7	172
31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	186	5,2	25	0,9	161
72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	220	6,1	72	2,7	148
61	Rolnicy produkcji towarowej	103	2,9	12	0,4	91
32	Średni personel do spraw zdrowia	54	1,5	19	0,7	35
74	Elektrycy i elektronicy	59	1,6	27	1	32
93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	222	6,2	196	7,2	26
62	Leśnicy i rybacy	40	1,1	16	0,6	24
21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	50	1,4	30	1,1	20
26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	24	0,7	4	0,2	20
82	Monterzy	20	0,6	5	0,2	15
35	Technicy informatycy	20	0,6	8	0,3	12
22	Specjaliści do spraw zdrowia	20	0,6	9	0,3	11
73	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	13	0,4	2	0,1	11
42	Pracownicy obsługi klienta	48	1,3	41	1,5	7
63	Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	7	0,2	0	0	7
91	Pomoce domowe i sprzętaczk	75	2,1	69	2,5	6
12	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	7	0,2	4	0,2	3
14	Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	6	0,2	3	0,1	3
11	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni	4	0,1	3	0,1	1
54	Pracownicy usług ochrony	14	0,4	14	0,5	0
23	Specjaliści nauczania i wychowania	45	1,3	46	1,7	-1
52	Sprzedawcy i pokrewni	265	7,4	267	9,8	-2
13	Kierownicy do spraw produkcji i usług	4	0,1	6	0,2	-2
95	Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach	1	0	8	0,3	-7
51	Pracownicy usług osobistych	278	7,7	286	10,5	-8

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

25	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	2	0,1	11	0,4	-9
44	Pozostali pracownicy obsługi biura	6	0,2	21	0,8	-15
33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	113	3,1	129	4,7	-16
34	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	34	0,9	50	1,8	-16
92	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	6	0,2	26	1	-20
96	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	48	1,3	70	2,6	-22
81	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	53	1,5	77	2,8	-24
53	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	26	0,7	57	2,1	-31
83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	59	1,6	94	3,5	-35
24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	79	2,2	137	5	-58
43	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	38	1,1	96	3,5	-58
94	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	27	0,8	98	3,6	-71
41	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	40	1,1	112	4,1	-72
71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	289	8	499	18,3	-210
	Bez zawodu	748	20,8	0	0	748
	Ogółem	3597	100	2721	100	876

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (w tym dane z powiatowych urzędów pracy i oferty z pozostałych źródeł).

W roku 2014 całkowita liczba bezrobotnych w stosunku do liczby miejsc pracy w powiecie augustowskim była o 32,2% wyższa (rok wcześniej ponaddwukrotnie). Największy problem ze znalezieniem zatrudnienia w stosunku do liczby miejsc pracy mieli, podobnie jak przed rokiem: *robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni; średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych oraz robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni*. Najmniej kłopotliwe było znalezienie pracy przez *robotników budowlanych i pokrewnych, sekretarki, operatorów urządzeń biurowych i pokrewnych oraz pracowników pomocniczych przygotowujących posiłki*.

Zbiory informacji z poziomu lokalnego (powiatowego) o liczbie osób poszukujących pracy w danym zawodzie oraz wolumenie miejsc pracy adresowanych do przedstawicieli danej profesji pozwoliły na skatalogowanie pięciu typów zawodów: skrajnie deficytowych, deficytowych, zrównoważonych, nadwyżkowych oraz skrajnie nadwyżkowych.

W 2014 roku na lokalnym rynku pracy zidentyfikowano 617 zawodów i specjalności, przy czym 238 zawodów charakteryzowało się deficytem pracowników (w tym w 178 nie odnotowano bezrobotnych), 347 zawodów to profesje nadwyżkowe (w tym w 260 nie odnotowano ofert pracy), natomiast równowagę w zakresie popytu i podaży pracy wykazały jedynie 32 zawody. W analizie uwzględniono te specjalności, w których wystąpiło co najmniej 20 osób bezrobotnych (zawody nadwyżkowe i o zrównoważonym popycie i podaży pracy) lub co najmniej 20 ofert pracy (zawody deficytowe).

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 39. Zestawienie zawodów i specjalności deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie augustowskim w 2014 roku

Typ	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki
Skrajnie deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	243102	Autor tekstów i sloganów reklamowych (copywriter)	Brak zarejestrowanych bezrobotnych
	962201	Pracownik prac dorywczych	
	531104	Opiekunka dziecięca domowa	
Deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	522303	Sprzedawca w branży przemysłowej	0,05
	711601	Brukarz	0,05
	432102	Inwentaryzator	0,06
	332203	Przedstawiciel handlowy	0,07
	816026	Operator urządzeń przetwórstwa drobiu	0,08
	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	0,09
	911203	Pokojowa	0,15
	712501	Monter/składacz okien	0,18
	711504	Szutnik	0,23
	332101	Agent ubezpieczeniowy	0,29
	524902	Doradca klienta	0,30
	941201	Pomoc kuchenna	0,41
	513101	Kelner	0,43
	931301	Robotnik budowlany	0,43
	422602	Recepcjonista	0,45
	512001	Kucharz	0,50
	515303	Robotnik gospodarczy	0,52
833203	Kierowca samochodu ciężarowego	0,55	
432103	Magazynier	0,65	
Zrównoważony (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i w)	513202	Barman	0,71
Nadwyżkowy (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	931205	Robotnik drogowy	1,48
	911207	Sprzątaczką biurową	1,64
	522301	Sprzedawca	1,81
	411004	Technik prac biurowych	1,96
	722204	Ślusarz	2,13
	752205	Stolarz	2,38
	753303	Szwaczka	2,62
	751204	Piekarz	3,50
	514101	Fryzjer	3,90
	711202	Murarz	5,36
	712204	Posadzkarz	5,40
	712904	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	5,44
	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	6,00
	931203	Meliorant	6,25
	522305	Technik handlowiec	6,67
	711503	Stolarz budowlany	8,75
	512002	Kucharz małej gastronomii	9,83
	311504	Technik mechanik	10,00
	751201	Cukiernik	10,00
	343403	Technik organizacji usług gastronomicznych	12,00
351203	Technik informatyk	12,50	
723105	Mechanik samochodów osobowych	15,00	

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

	311924	Technik technologii odzieży	22,00
	613003	Rolnik	33,00
	242217	Specjalista administracji publicznej	38,00
	331403	Technik ekonomista	41,00
Skrajnie nadwyżkowy (zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	311204	Technik budownictwa	Brak ofert
	816025	Operator urządzeń przemysłu tytoniowego	Brak ofert
	753105	Krawiec	Brak ofert
	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	Brak ofert
	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	Brak ofert
	314207	Technik rolnik	Brak ofert
	422402	Technik hotelarstwa	Brak ofert
	611190	Pozostali rolnicy upraw polowych	Brak ofert

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Biorąc pod uwagę uzyskane wartości liczbowe wskaźnika intensywności deficytu wyznaczonego dla zawodów zidentyfikowanych w powiecie augustowskim, wyróżniono 3 liczące się ilościowo zawody skrajnie deficytowe, dla których nie odnotowano w powiecie napływu bezrobotnych, natomiast wystąpił popyt na pracę. Są to: *autorzy tekstów i sloganów reklamowych, pracownik prac dorywczych oraz opiekunka dziecięca domowa*.

W kolejnej grupie, czyli w grupie zawodów deficytowych, wyróżniono 19 liczących się ilościowo zawodów, stopień deficytowości był różny dla poszczególnych zawodów i wahał się od 1 osoby na 21 ofert pracy (*sprzedawca w branży przemysłowej; wskaźnik 0,05*) do 26 bezrobotnych na 40 ofert pracy (*magazynier; wskaźnik 0,65*). Generalnie deficyt pracowników w powiecie augustowskim dotyczył pracowników sektora handlu i usług, w tym usług gastronomiczno-hotelarskich oraz pracowników obsługi klienta, a także robotników przetwórstwa spożywczego, budowlanych, produkcji okien, szkutników i kierowców samochodów ciężarowych.

Zawodem o zrównoważonym popycie i podaży pracy okazał się *barman* o wskaźniku intensywności nadwyżki/deficytu 0,71, co oznacza, że napływ bezrobotnych do PUP (20 osób) w przybliżeniu równoważony był liczbą upublicznionych ofert pracy (28 ofert pracy).

Zawody nadwyżkowe to kolejna wyłoniona grupa obejmująca 26 profesji. Tu liczba osób bezrobotnych była większa niż liczba ofert pracy w danym zawodzie. Do zawodów nadwyżkowych o największym wskaźniku nadwyżki należą zawody: *technik ekonomista, specjalista administracji publicznej, rolnik* oraz *technik technologii odzieży*. W tych przypadkach na każdą ofertę pracy w tych zawodach napłynęło od 41 do 22 bezrobotnych.

Ostatnią grupą zawodów są zawody skrajnie nadwyżkowe, czyli takie, w których nie upubliczniono ofert pracy, ale odnotowano napływ bezrobotnych do PUP. W tej grupie odnotowano 8 zawodów o liczbie bezrobotnych 20 i więcej, w tym zawodów kształconych na poziomie średnim technicznym, a także zawodów robotniczych związanych z przetwórstwem przemysłowym i rolnictwem.

3.1.6. Podsumowanie

1. Sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu augustowskiego na tle średniej województwa przedstawia się niekorzystnie. Na taką sytuację wpływa głównie wysoki wskaźnik stopy bezrobocia, który w 2013r. wyniósł 20,0% i spowodował, iż powiat augustowski należał do powiatów o najwyższej wartości tego wskaźnika, a także niższe niż średnio w województwie dochody powiatu oraz niższe nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca, a także niższy poziom przedsiębiorczości; korzystniej kształtował się natomiast poziom przeciętnych zarobków na 1 mieszkańca.
2. W powiecie augustowskim występują takie warunki przyrodnicze i społeczne, które przyczyniły się do wyróżnienia pewnych działów PKD na tle województwa. Istotnym dla tego powiatu działem jest transport wodny oraz produkcja pozostałego sprzętu transportowego, które w powiecie augustowskim generują odpowiednio: 58,3% i 58,2% zasobów województwa.
3. Najczęstszym źródłem upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy w powiecie augustowskim był Powiatowy Urząd Pracy. Jednak w 2014 r. swoją obecność na lokalnym rynku pracy wyraźnie zaznaczyła prasa regionalna.
4. Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu augustowskiego w 2014 r. stanowiły niższy udział w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy (17,5% wobec 21,8% w skali województwa).
5. Najczęściej poszukiwanym zawodem w 2014r. w powiecie augustowskim był szutnik. Zawód sprzedawcy, który był najpopularniejszym zawodem w województwie podlaskim w 2014r., w powiecie augustowskim plasował się na 2 miejscu klasyfikacji najpopularniejszych zawodów.
6. Najwięcej miejsc pracy w powiecie augustowskim związanych było z działem zakwaterowanie, handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi i działalność usługowa związana z wyżywieniem, co częściowo pokrywa się z działami wyróżniającymi się w analizowanym powiecie na tle województwa. Może to wskazywać na ciągły rozwój branży turystycznej powiatu augustowskiego.
7. Analiza zestawienia liczby miejsc pracy i liczby bezrobotnych w powiecie augustowskim w ujęciu grup dużych KZiS pokazuje, iż liczba bezrobotnych jest ponad 1,3-krotnie wyższa od liczby miejsc pracy. Największa nadwyżka poszukujących pracy występuje w grupie robotników w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewnych.
8. Część absolwentów szkół ponadgimnazjalnych zawodowych zmuszona jest do poszukiwania pracy poza obszarem powiatu augustowskiego, gdyż w analizowanym powiecie nie odnotowano ofert pracy dotyczących ich kwalifikacji lub były tylko pojedyncze (m.in. technik informatyk, technik mechatronik, technik architektury krajobrazu, technik agrobiznesu).
9. Największe szanse na znalezienie pracy w zawodzie w powiecie augustowskim mają robotnicy budowlani i pokrewni, sekretarki, operatorzy urządzeń i biurowych i pokrewni oraz pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki.
10. Do zawodów skrajnie deficytowych w powiecie augustowskim należą: autor tekstów i sloganów reklamowych, pracownik prac dorywczych, opiekunka dziecięca domowa,

monter ociepleń oraz sprzedawca i magazynier, natomiast barman znalazł się w grupie zawodów zrównoważonych.

3.2. Powiat grodzki: miasto Białystok

3.2.1. Potencjał powiatowego rynku pracy

Miasto Białystok zajmuje powierzchnię 10 213 ha. Gęstość zaludnienia w powiecie grodzkim wynosi 2 891 osób na 1 km² (woj. 59 osób na 1 km²).

Liczba mieszkańców Białegostoku zwiększa się. W końcu 2013r. powiat grodzki zamieszkiwało 295 tys. osób, czyli o 1,1 tys. więcej niż w końcu 2010r. (o 0,4%). Pomimo zwiększenia się liczby ludności odnotowano ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, które wyniosło - 1,0 na 1000 ludności; dla województwa wskaźnik ten osiągnął wartość - 2,1. Z kolei czynnikiem wpływającym korzystnie na wzrost liczby mieszkańców był dodatni przyrost naturalny. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu ukształtował się on w 2013 roku na poziomie 1,1 i odbiegał od wskaźnika wojewódzkiego wynoszącego -1,3. Warto zauważyć, że miasto Białystok należy obok miast Suwałki i Łomża do powiatów o dodatnim przyroście naturalnym w województwie.

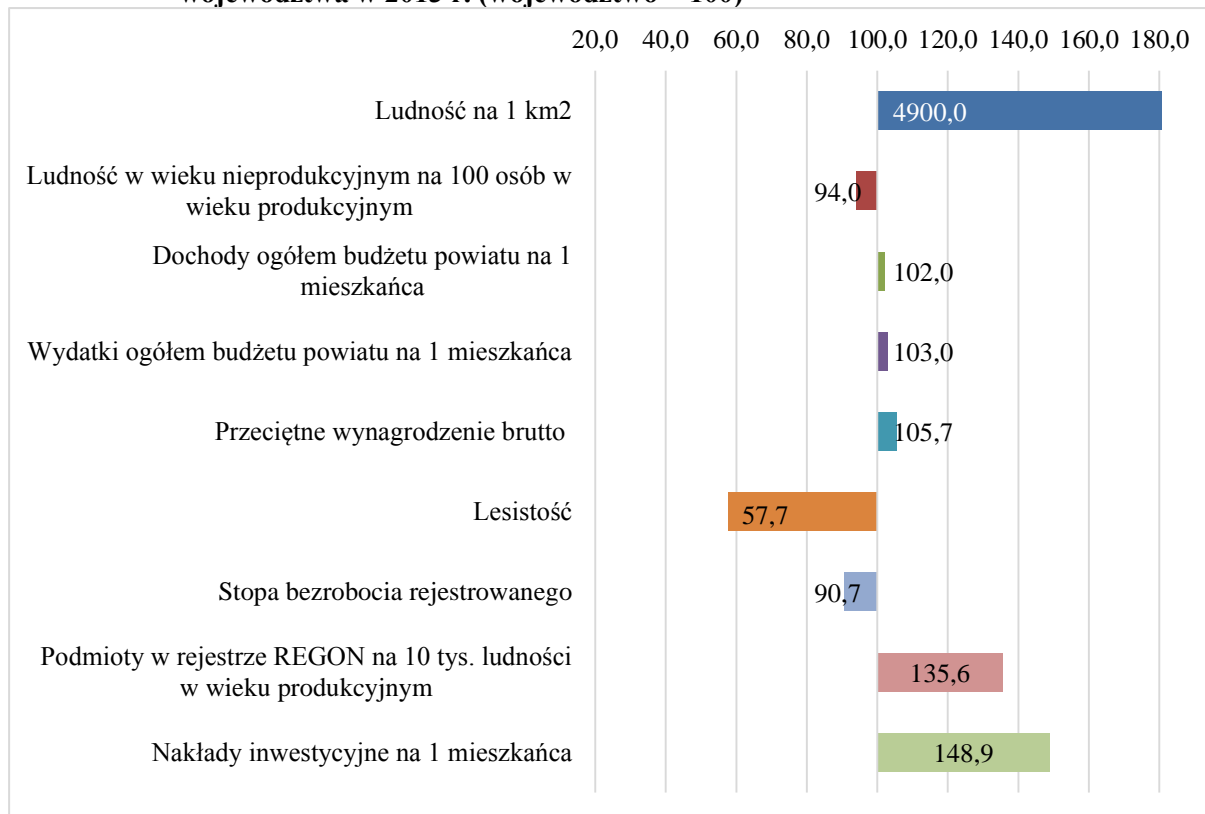
Obciążenie ekonomiczne grupy ludności w wieku produkcyjnym grupą w wieku nieprodukcyjnym w analizowanym powiecie jest niższe niż średnia dla województwa. Wskaźnik osób w wieku nieprodukcyjnym, przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym osiągnął w 2013 poziom 53,8 (wobec 57,3 w regionie), jednak w porównaniu do roku 2012 zwiększył się o 1,4 punktu.

W analizowanym powiecie grodzkim obserwujemy najwyższe w województwie wskaźniki dotyczące budżetu powiatu, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków przypadających na 1 mieszkańca. Należy zauważyć, że dochody ogółem budżetu powiatu w 2013 roku wynosiły 1 375,3 mln zł i były niższe od wydatków ogółem o 65,0 mln zł. W Białymstoku obserwujemy także wyższe o 48,9% od średniej wojewódzkiej nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca, najwyższe w regionie.

W powiecie grodzkim m. Białymstoku liczba zarejestrowanych podmiotów w bazie REGON przypadająca na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym (1723,8) jest wyższa o 35,6% niż średnia w województwie.

W 2013 r. stopa bezrobocia rejestrowanego w analizowanym powiecie wynosiła 13,7%, co daje 7 miejsce w rankingu powiatów województwa podlaskiego ze względu na ten wskaźnik. W Białymstoku stopa bezrobocia powiększa się z roku na rok, a wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych w ciągu 3 lat (od 2010r. do 2013r.) był większy niż średnio w województwie: liczba bezrobotnych wzrosła o 13,0% (w woj. o 11,2%).

Wykres 4. Wybrane wskaźniki powiatu grodzkiego miasta Białegostoku w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014. Powiat miasto Białystok, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

W przypadku osób pracujących, na koniec 2013 roku w Białymstoku ich liczba wynosiła 85 952 osoby (25,6% wszystkich pracujących w województwie podlaskim). Pracujący w usługach tworzyli zdecydowaną większość zatrudnionych – 75,9% wszystkich pracujących, pracownicy sektora: przemysł i budownictwo stanowili 20,7% wszystkich pracujących, zaś 3,4% znalazło pracę w rolnictwie¹⁸. Na uwagę zasługuje fakt, że poziom zarobków w analizowanym powiecie był wyraźnie wyższy niż w innych częściach województwa – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2013 roku wynosiło 3 627,02 zł (stanowiło 105,7% płacy podlaskiej i 93,5% poziomu krajowego; wyższe płace występowały jedynie w powiatach bielskim i grajewskim).¹⁹

Dokonując analizy przedsiębiorstw funkcjonujących w Białymstoku ze względu na sekcję działalności wg PKD 2007, obserwujemy, że spośród 33 085 zarejestrowanych firm najczęściej funkcjonuje w następujących działach: *handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* (5603 firmy), *opieka zdrowotna* (2691), *transport lądowy oraz transport rurociągowy* (2334), *handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami*

¹⁸ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Pracujący, zatrudnieni i przeciętne zatrudnienie według PKD 2007*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.42754116334185477#

¹⁹ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Wynagrodzenia*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.6889699152773496#

samochodowymi (2254). *roboty budowlane specjalistyczne* (2080), Łącznie w tych pięciu dominujących działach PKD koncentruje się 45,2% wszystkich lokalnych przedsiębiorstw.

Specyfikę profilu działalności gospodarczej podmiotów funkcjonujących w mieście Białystok scharakteryzowano za pomocą dwunastu działów PKD reprezentowanych najsilniej w stosunku do całego województwa.²⁰

Tabela 40. Działy PKD wyróżniające się w Białymstoku w 2013 roku na tle województwa

Dział PKD	Nazwa działu	Liczba podmiotów	% zasobów województwa
63	Działalność usługowa w zakresie informacji	184	58,8
26	Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	59	57,8
58	Działalność wydawnicza	119	56,4
62	Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	547	55,0
73	Reklama, badanie rynku i opinii publicznej	401	54,6
18	Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	163	54,3
78	Działalność związana z zatrudnieniem	25	53,2
53	Działalność pocztowa i kurierska	46	52,3
69	Działalność prawnicza, rachunkowo – księgową i doradztwo podatkowe	936	52,0
64	Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	273	51,0
70	Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	395	50,6
14	Produkcja odzieży	280	50,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Miasto Białystok wyróżnia się na tle województwa podlaskiego różnorodnością dominujących działalności. Ma to oczywiście związek z tym, że Białystok jako miasto wojewódzkie skupia wiele firm o różnym profilu. Dominują jednak usługi w szczególności nakierowane na działalność wspomagającą biznes, np. w zakresie informacji, działalności wydawniczej i poligraficznej, badań rynku, działalności związanej z zatrudnieniem, oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki, działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej itp. Na uwagę zasługuje również działy dotyczące produkcji komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych oraz produkcji odzieży, które w Białymstoku stanowiły odpowiednio: 57,8% i 50,3% zasobów województwa.

Specyfika potencjału miasta Białystok ma związek z charakterem działalności podmiotów nowo zarejestrowanych w ostatnich trzech latach. Na tle województwa największy odsetek (ponad 50-procentowy) nowych działalności uruchomiono w następujących działach PKD: *produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych* (83,3% wszystkich nowopowstałych działalności w województwie podlaskim, nominalnie 5 podmiotów), *działalność wydawnicza* (66,7%, 6 podmiotów), *działalność usługowa w zakresie informacji* (61,4%, 35 podmiotów), *działalność pocztowa i kurierska* (60,0%, 15 podmiotów), *działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa* (59,2%, 103

²⁰ Do analizy włączono działy PKD, które w danym powiecie posiadają reprezentację minimum 10 podmiotów, a ich udział w zasobach województwa przekracza 50%.

podmioty), *produkcja odzieży* (58,6%, 17 podmiotów), *działalność związana z oprogramowaniem* (55,2%, 106 podmiotów), *finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych* (53,9%, 41 podmiotów), *poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji* (52,2%, 12 podmiotów), *działalność firm centralnych* (head offices), *doradztwo związane z zarządzaniem* (52,0%, 51 podmiotów), *działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne* (50,8%, 124 podmioty), *reklama, badanie rynku i opinii publicznej* (50,5%, 54 podmioty), *produkcja wyrobów tekstylnych* (50,0%, 9 podmiotów). Wskazana specyfika podmiotów nowo rejestrujących się wskazuje na zdecydowanie bardziej widoczny niż w przypadku innych powiatów rozwój usług nowoczesnych, okołobiznesowych. W większości powiatów województwa podlaskiego tendencje w zakresie specyfiki nowo powstałych podmiotów ukierunkowane były w większym stopniu na rozwój usług tradycyjnych.

3.2.2. Popyt na pracę w Białymstoku

Stronę popytową rynku pracy scharakteryzowano za pomocą liczby ogłoszeń i liczby miejsc pracy upublicznionych za pośrednictwem różnych źródeł w 2014 roku.

Biorąc pod uwagę miejsca pracy dotyczące wykonywania pracy na terenie województwa podlaskiego (43221), odnotowano 21,8% dotyczących Białegostoku. Łącznie w stolicy województwa pojawiło się 8976 ogłoszeń o pracę, w których poszukiwano 9423 pracowników. Zapotrzebowanie na pracowników w analizowanej jednostce terytorialnej wzrosło w stosunku do roku 2013, kiedy to na terenie miasta zanotowano 8459 miejsc pracy (wzrost o 964 miejsca pracy, o 11,4%).

Tabela 41. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w Białymstoku w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących

Źródło	Miasto Białystok				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								Województwo podlaskie ^{A)}	
	2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		N	%
	N	%	N	%										
Powiatowy Urząd Pracy	5551	58,9	4966	58,8	934	59,2	1511	45,3	1731	75,4	1375	62,1	27826	64,4
Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe	2136	22,7	1826	21,6	372	23,6	1376	41,3	141	6,1	247	11,2	11065	25,6
Ogólnokrajowe internetowe serwisy ogłoszeniowe	1124	11,9	1041	12,3	140	8,9	278	8,3	321	14,0	385	17,4	3136	7,3
Biura Karier	433	4,6	360	4,3	81	5,1	128	3,8	60	2,6	164	7,4	575	1,3
Ochotnicze Hufce Pracy	90	1,0	129	1,5	18	1,1	24	0,7	24	1,0	24	1,1	426	1,0
Prasa regionalna	89	0,9	117	1,4	34	2,2	17	0,5	20	0,9	18	0,8	193	0,4
Ogółem	9423	100	8439	100	1579	100	3334	100	2297	100	2213	100	43221	100

^{A)} – miejsca wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Struktura kanałów poszukiwania pracowników w 2014 roku, w stosunku do roku poprzedniego praktycznie się nie zmieniła. Dominuje Powiatowy Urząd Pracy z 58,9% udziałem w rynku pośrednictwa pracy (wzrost udziału o 0,1 pkt. proc.), jednak udział ten jest niższy niż średnio w województwie (64,4%). Silna jest również pozycja lokalnych internetowych serwisów ogłoszeniowych obejmujących 22,7% wszystkich ofert pracy w 2014r. (wzrost udziału o 1,1 pkt. proc.), przy o połowę mniejszym odsetku ofert pracy publikowanych w ogólnokrajowych internetowych serwisach pośrednictwa pracy (spadek udziału o 0,4 pkt. proc.). Białystok odróżnia od pozostałych powiatów w województwie dość istotny procent ofert pracy dostępnych w Akademickich Biurach Karier (4,6% przy 2,2% w województwie). Rynek usług związanych z dystrybuowaniem informacji o ofertach pracy rozwija się. Z punktu widzenia potencjalnych zatrudnionych poszukiwanie pracy z wykorzystaniem Internetu jest łatwiejsze i szybsze. Firmy specjalizujące się w upowszechnianiu informacji o wolnych miejscach pracy są coraz bardziej rozpoznawalne, a przez to budzą zaufanie wśród poszukujących pracy. Ponadto należy odnotować mniejsze znaczenie Ochotniczych Hufców Pracy oraz prasy regionalnej w pośrednictwie pracy w roku 2014 w porównaniu do roku poprzedniego.

Tabela 42. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w Białymstoku w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Miasto Białystok				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								Województwo podlaskie ^A	
		2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		2014	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	227	2,4	219	2,6	49	3,1	63	1,9	53	2,3	62	2,8	681	1,6
2	Specjaliści	1372	14,6	1307	15,5	280	17,7	403	12,1	321	14,0	368	16,6	3976	9,2
3	Technicy i inny średni personel	1232	13,1	1082	12,8	295	18,7	450	13,5	221	9,6	266	12,0	5365	12,4
4	Pracownicy biurowi	754	8,0	587	7,0	167	10,6	223	6,7	173	7,5	191	8,6	4185	9,7
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	1823	19,3	1751	20,7	316	20,0	809	24,3	332	14,5	366	16,5	10337	23,9
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	15	0,2	30	0,4	1	0,1	13	0,4	1	0,0	0	0,0	338	0,8
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	2214	23,5	1819	21,6	238	15,1	753	22,6	609	26,5	614	27,7	8868	20,5
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	576	6,1	419	5,0	74	4,7	163	4,9	210	9,1	129	5,8	3550	8,2
9	Pracownicy przy pracach prostych	1209	12,8	1076	12,8	159	10,1	456	13,7	377	16,4	217	9,8	5903	13,7
	Bez zawodu	1	0,0	149	1,8	0	0,0	1	0,0	0	0,0	0	0,0	18	0
	Ogółem	9423	100	8439	100	1579	100	3334	100	2297	100	2213	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Analizując rozkład popytu na pracę w ujęciu grup wielkich zawodów zauważamy, że w 2014 roku najwięcej miejsc pracy było adresowanych do grupy 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** – 23,5% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie. Drugą co do wielkości popytu na pracę stanowiła grupa 5 **pracownicy usług i sprzedawcy** – 19,3% miejsc pracy. Przegląd danych w ujęciu kwartalnym informuje o grupach wielkich zawodów poszukiwanych sezonowo. W odniesieniu do większości grup zawodów największy popyt na pracę zidentyfikowano w II kwartale, najmniejszy zaś w I kwartale.

Tabela 43. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w Białymstoku w 2014 z uwzględnieniem miejsc stażu

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Liczba zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie	w tym: miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu	
		N	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	227	11	4,8
2	Specjaliści	1372	261	19,0
3	Technicy i inny średni personel	1232	189	15,3
4	Pracownicy biurowi	754	189	25,1
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	1823	169	9,3
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	15	1	6,7
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	2214	101	4,6
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	576	13	2,3
9	Pracownicy przy pracach prostych	1209	32	2,6
	Bez zawodu	1	0	0,0
	Ogółem	9423	966	10,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując analizy popytu na rynku pracy, brano również pod uwagę miejsca stażu pracy. Należy jednak podkreślić, że staże są realizowane bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Są to miejsca aktywizacji zawodowej, na których bezrobotni nabywają umiejętności potrzebne do wykonywania pracy na danym stanowisku pracy. Oznacza to, że miejsce stażu nie powinno być traktowane jako pełnowartościowe miejsce pracy, ale może stanowić potencjalne miejsce pracy, jeżeli po zakończeniu okresu aktywizacji z osobą bezrobotną podpisano umowę o wykonywanie pracy na stanowisku pracy, na którym odbywała wcześniej staż.

Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu m. Białystok stanowiły w 2014r. stosunkowo mały udział w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie (10,3%), przy średniej w województwie 21,8%. Na 1372 miejsca skierowane do **specjalistów**, staże stanowiły 19,0% (nominalnie 261 miejsc), wśród 1232 miejsc pracy skierowanych do **techników i innego średniego personelu** staże stanowiły 15,3% (nominalnie 189 miejsc). Zdecydowanie największy odsetek ofert stanowiły miejsca stażu w grupie **pracowników biurowych** (25,1% z wszystkich ofert). Funkcje staży bez względu na powiat są takie same. W Białymstoku, podobnie jak przypadku innych jednostek

terytorialnych, staże traktowane są jako pewien etap w procesie rekrutacyjnym oraz służą weryfikacji kompetencji i umiejętności potencjalnego pracownika w środowisku pracy.

W porównaniu do poprzedniego roku liczba miejsc aktywizacji zawodowej w postaci stażu zwiększyła się o 62,1% (o 370).

Szczegółowe informacje dotyczące miejsc stażu w poszczególnych zawodach zawiera Tabela 13.

Tabela 44. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w Białymstoku w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Miasto Białystok		Źródło upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy											
				Ogólnokrajowe internetowe serwisy ogłoszeniowe		Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe		Prasa regionalna		Powiatowe Urzędy Pracy		Biura Karier		Ochotnicze Hufce Pracy	
				N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	227	100	141	62,1	32	14,1	14	6,2	33	14,5	7	3,1	0	0,0
2	Specjaliści	1372	100	320	23,3	266	19,4	17	1,2	555	40,5	204	14,9	10	0,7
3	Technicy i inny średni personel	1232	100	302	24,5	267	21,7	8	0,6	568	46,1	85	6,9	2	0,2
4	Pracownicy biurowi	754	100	58	7,7	117	15,5	0	0,0	484	64,2	74	9,8	21	2,8
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	1823	100	221	12,1	648	35,5	10	0,5	868	47,6	53	2,9	23	1,3
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	15	100	0	0,0	9	60,0	0	0,0	6	40,0	0	0,0	0	0,0
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	2214	100	34	1,5	410	18,5	33	1,5	1726	78,0	6	0,3	5	0,2
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	576	100	25	4,3	102	17,7	5	0,9	441	76,6	0	0,0	3	0,5
9	Pracownicy przy pracach prostych	1209	100	23	1,9	285	23,6	2	0,2	869	71,9	4	0,3	26	2,2
	Bez zawodu	1	100	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100	0	0,0	0	0,0
	Ogółem	9423	100	1124	11,9	2136	22,7	89	0,9	5551	58,9	433	4,6	90	1,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Zestawienie źródeł miejsc pracy ze skalą popytu na reprezentantów grup wielkich zawodów pozwala na ukazanie kanałów rekrutacji specjalizujących się w poszukiwaniu określonej kategorii zawodów.

Mając na względzie próbę określenia specjalizacji poszczególnych źródeł ogłaszania informacji o wolnych miejscach pracy, należy wziąć pod uwagę fakt, iż w większości przypadków wiodącą rolę pełni powiatowy urząd pracy jako pośrednik pracy na rynku lokalnym. Jednak w przypadku powiatu m. Białystok, można zauważyć, iż ogólnokrajowe

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

internetowe serwisy ogłoszeniowe wyspecjalizowały się w poszukiwaniu niektórych grup zawodów. Należą do nich: grupa 1 **przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy**, grupa 2 **specjaliści** oraz 3 **technicy i inny średni personel**. Należy również zauważyć, iż swoją obecność na rynku ogłoszeń zaznaczyły lokalne internetowe serwisy pośrednictwa pracy, które największą liczbę informacji o wolnych miejscach pracy skierowały do przedstawicieli grupy 5 **pracownicy usług i sprzedawcy** i grupy 9 **pracownicy przy pracach prostych**.

Tabela 45. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w Białymstoku w latach 2013-2014

Lp.	Kod	Nazwa zawodu	Miasto Białystok				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014 r.							
			2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał	
			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	931301	Robotnik budowlany	418	4,4	408	4,8	28	28,0	174	5,2	182	7,9	34	1,5
2	332203	Przedstawiciel handlowy	413	4,4	492	5,8	129	129,0	137	4,1	65	2,8	82	3,7
3	522301	Sprzedawca S	349	3,7	244	2,9	44	44,0	169	5,1	63	2,7	73	3,3
4	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	179	1,9	161	1,9	32	32,0	40	1,2	68	3,0	39	1,8
5	515303	Robotnik gospodarczy	170	1,8	328	3,9	49	49,0	82	2,5	20	0,9	19	0,9
6	411004	Technik prac biurowych S	169	1,8	151	1,8	43	43,0	39	1,2	60	2,6	27	1,2
7	524902	Doradca klienta	166	1,8	247	2,9	29	29,0	57	1,7	39	1,7	41	1,9
8	251401	Programista aplikacji	164	1,7	176	2,1	26	26,0	46	1,4	25	1,1	67	3,0
9	753105	Krawiec S	161	1,7	109	1,3	19	19,0	44	1,3	50	2,2	48	2,2
10	512001	Kucharz S	147	1,6	122	1,4	20	20,0	74	2,2	24	1,0	29	1,3
11	721404	Monter konstrukcji stalowych	140	1,5	33	0,4	1	1,0	28	0,8	45	2,0	66	3,0
12	432103	Magazynier	137	1,5	40	0,5	18	18,0	75	2,2	24	1,0	20	0,9
13	753303	Szwaczka	121	1,3	68	0,8	14	14,0	47	1,4	35	1,5	25	1,1
14	243305	Specjalista do spraw sprzedaży	107	1,1	119	1,4	22	22,0	23	0,7	32	1,4	30	1,4
15	711202	Murarz S	105	1,1	106	1,3	17	17,0	50	1,5	16	0,7	22	1,0
16	911207	Sprzątaczką biurowa	104	1,1	121	1,4	14	14,0	38	1,1	25	1,1	27	1,2
17	331301	Księgowy	96	1,0	47	0,6	9	9,0	33	1,0	34	1,5	20	0,9
18	524404	Telemarketer	93	1,0	45	0,5	4	4,0	50	1,5	15	0,7	24	1,1
19	241202	Doradca finansowy	86	0,9	113	1,3	17	17,0	19	0,6	11	0,5	39	1,8
20	514101	Fryzjer S	86	0,9	65	0,8	13	13,0	48	1,4	19	0,8	6	0,3
		Pozostałe zawody	6012	63,8	5244	62,1	1031	1031	2061	61,9	1445	62,9	1475	66,5
		Ogółem	9423	100	8439	100	1579	1579	3334	100	2297	100	2213	100

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując szczegółowej analizy poszukiwanych zawodów w Białymstoku, zidentyfikowano 20 zawodów najczęściej poszukiwanych w 2014 roku. Podobnie jak w roku poprzednim, najbardziej poszukiwanymi zawodami w powiecie m. Białystok były: *robotnik budowlany* (4,4% zdefiniowanego popytu), *przedstawiciel handlowy* (również 4,4%) oraz *sprzedawca* (3,7%). Należy zauważyć, że w stosunku do zapotrzebowania na pracę w roku poprzednim, w 2014 roku zwiększyło się poszukiwanie większości zawodów prezentowanych

w tabeli, m.in. na pracę *montera konstrukcji stalowych, sprzedawcy, magazyniera, szwaczki i krawca*. Jednocześnie odnotowano spadek zapotrzebowania na pracowników w zawodzie *robotnika gospodarczego, doradcy klienta, przedstawiciela handlowego* i in. Specyfika poszukiwanych zawodów jest kompatybilna z rozwijającymi się profilami gospodarki miasta Białegostoku, ukierunkowanymi na usługi okołobiznesowe. Zwraca uwagę również fakt zapotrzebowania na zawody związane z kontaktami z klientem i jego obsługą: *przedstawiciel handlowy, doradca klienta, doradca finansowy czy specjalista ds. sprzedaży*.

Tabela 46. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w Białymstoku w 2014 roku (N>50)

Kod	Nazwa zawodu	Pozostałe źródła ofert pracy		Powiatowy Urząd Pracy	
		N	%	N	%
332203	Przedstawiciel handlowy	230	5,9	183	3,3
522301	Sprzedawca S	224	5,8	125	2,3
251401	Programista aplikacji	139	3,6	25	0,5
524902	Doradca klienta	115	3,0	51	0,9
512001	Kucharz S	74	1,9	73	1,3
241202	Doradca finansowy	72	1,9	14	0,3
243305	Specjalista do spraw sprzedaży	66	1,7	41	0,7
712301	Monter ociepleń budynków	59	1,5	0	0,0
513101	Kelner S	58	1,5	16	0,3
524904	Hostessa	55	1,4	4	0,1
	Pozostałe zawody	2780	71,8	5019	90,4
	Ogółem	3872	100	5551	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Najliczniej poszukiwane zawody poprzez inne niż Powiatowy Urząd Pracy źródła ofert pracy to: *przedstawiciele handlowi, sprzedawcy, programiści aplikacji i doradcy klienta*. W przypadku popytu na *monterów ociepleń budynków* i *hostessy* nie odnotowano ogłoszeń w Powiatowym Urzędzie Pracy lub odnotowano tylko w pojedynczych przypadkach.

Tabela 47. Miejsca pracy w Białymstoku w 2014 roku w przekroju działów gospodarki²¹

Kod	Dział PKD 2007	Liczba miejsc pracy	
		N	%
47	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	505	5,4
56	Działalność usługowa związana z wyżywieniem	266	2,8
64	Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszków emerytalnych	255	2,7
43	Roboty budowlane specjalistyczne	231	2,5
62	Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	203	2,2
41	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	122	1,3
49	Transport lądowy oraz transport rurociągowy	109	1,2
45	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	93	1,0

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Przyporządkowując zidentyfikowane miejsca pracy do działów gospodarki zauważyliśmy, że w Białymstoku najwięcej miejsc pracy związanych było z handlem: *handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi* (dział 47), *handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych* (dział 45) – łącznie 598 anonsów zatrudnienia (6,4% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w powiecie). Wskazane działy gospodarki są charakterystyczne dla rozwoju małej przedsiębiorczości. Charakteryzuje je stosunkowo niewielkie ryzyko związane z założeniem oraz prowadzeniem działalności gospodarczej. Występują tu stosunkowo niskie bariery wejścia i wyjścia z sektora. Dość duże zapotrzebowanie wystąpiło również w dziale 56 *działalność usługowa związana z wyżywieniem*, dziale 64 *Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszków emerytalnych*, a także w działach związanych z budownictwem: 43 *roboty budowlane specjalistyczne* i 41 *roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków*, gdzie miejsca pracy w tych dwóch działach generowały 3,8% łącznego popytu w powiecie. Generalnie struktura popytu na pracę wg działów gospodarki jest bardzo zróżnicowana, co świadczy o wszechstronnym rozwoju gospodarczym Białegostoku.

Tabela 48. Zapotrzebowanie na pracowników w Białymstoku w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane)

Kod	Dział PKD 2007	Nazwa zawodu	Liczba miejsc pracy
47	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	Ogółem, w tym:	505
		Sprzedawca S	196
		Przedstawiciel handlowy	40
		Kierownik działu w handlu detalicznym	26
		Pracownik rozkładający towar na półkach, Inwentaryzator, Robotnik magazynowy	23
		Telemarketer, Organizator obsługi sprzedaży internetowej	22
		Kasjer handlowy	21

²¹ W tabeli zaprezentowano działy PKD, w których wśród zidentyfikowanych miejsc pracy w roku 2014 poszukiwano w danym powiecie co najmniej 1% pracowników (należy zaznaczyć, że cecha „dział PKD” została przypisana do 34,7% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w mieście Białymstoku – w przypadku pozostałych nie ustalono tego związku).

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

		Kierownik działu sprzedaży	14
		Hostessa	14
		Specjalista do spraw sprzedaży	18
		Kierownik sali sprzedaży	12
		Doradca klienta	10
56	Działalność usługowa związana z wyżywieniem	Ogółem, w tym:	266
		Kucharz S, Kucharz małej gastronomii S	74
		Kelner S	40
		Barman	29
		Dostawca potraw	27
		Pracownik przygotowujący posiłki typu fast food, Wydawca posiłków / bufetowy	28
		Pomoc kuchenna, Zmywacz naczyń	25
64	Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	Ogółem, w tym:	255
		Doradca finansowy	62
		Doradca klienta	50
		Referent (asystent) bankowości	27
		Pracownik (doradca) do spraw kredytów	18
		Dealer aktywów finansowych	17
		Pracownik obsługi produktów finansowych	14
		Kierownik placówki bankowej	10
		Specjalista do spraw finansów	7
43	Roboty budowlane specjalistyczne	Ogółem, w tym:	231
		Monter ociepleń budynków	53
		Dekarz S	16
		Robotnik budowlany	16
		Technolog robót wykończeniowych w budownictwie/ Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie S	26
		Cieśla szalunkowy	9
		Brukarz	7
		Szpachlarz	7
		Kierownik budowy	6
		Murarz S	6
		Monter / składacz okien	6
		Monter instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych	5
62	Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	Ogółem, w tym:	203
		Programista aplikacji	93
		Specjalista do spraw rozwoju oprogramowania systemów informatycznych	14
		Specjalista do spraw doskonalenia i rozwoju aplikacji	7
		Tester oprogramowania komputerowego	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując bardziej szczegółowych analiz dotyczących zapotrzebowania na pracowników według wyróżnionych wcześniej pięciu najbardziej popularnych branż, można zauważyć, że w branży związanej z handlem detalicznym poszukiwano *sprzedawców, przedstawicieli handlowych oraz kierowników działu sprzedaży*. Natomiast przy działalności usługowej związanej z wyżywieniem najwięcej ofert pracy kierowanych było do *kucharzy, kelnerów, barmanów, dostawców potraw*. Z kolei w przypadku finansowej działalności usługowej,

z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych zdecydowanie najczęściej poszukiwano *doradców finansowych* i *doradców klienta*.

3.2.3. Podaż pracy w Białymstoku

Podaż pracy przedstawiono za pomocą liczby bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy oraz liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych zlokalizowanych w Białymstoku. Jest to podejście nieco uproszczone, bowiem należy zauważyć, że wśród zarejestrowanych bezrobotnych mogą znajdować się absolwenci, a z drugiej strony nie każdy absolwent staje się uczestnikiem rynku pracy, może bowiem kontynuować naukę. Podaż pracy kształtują rzecz jasna również osoby poszukujące pracy, ale nie zarejestrowane w urzędach pracy. Przyjęte podejście wynika z dostępności i sposobu zbierania danych.

Analizując podaż pracy miasta Białystok, wyrażoną w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, przedstawiono strukturę bezrobotnych w ujęciu dziesięciu grup wielkich zawodów oraz zaprezentowano 20 zawodów i specjalności najliczniej reprezentowanych w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Białymstoku.

Tabela 49. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w Białymstoku w latach 2013-2014 na tle struktury województwa podlaskiego

Miasto Białystok								% bezrobotnych w województwie w 2014r
Kod	Nazwa grupy wielkiej	2013		Kod	Nazwa grupy wielkiej	2014		
		N	%			N	%	
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	3525	20,5	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	2887	19,5	21,2
2	Specjaliści	2535	14,7	2	Specjaliści	2418	16,4	10,7
3	Technicy i inny średni personel	2349	13,6	5	Pracownicy usług i sprzedawcy	2097	14,2	13,0
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	2306	13,4	3	Technicy i inny średni personel	1987	13,5	13,1
9	Pracownicy przy pracach prostych	1213	7,0	9	Pracownicy przy pracach prostych	1038	7,0	7,4
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	870	5,0	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	730	4,9	4,6
4	Pracownicy biurowi	810	4,7	4	Pracownicy biurowi	691	4,7	3,2
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	94	0,5	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	91	0,6	0,4
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	75	0,4	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	69	0,5	2,0
0	Sily zbrojne	0	0,0	0	Sily zbrojne	0	0,0	0,01
	Bez zawodu	3457	21,1		Bez zawodu	2764	18,7	24,2
	Ogółem	17234	100		Razem	14772	100	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W powiecie grodzkim mieście Białymstoku grupa 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** była najliczniej reprezentowaną grupą bezrobotnych wśród wielkich grup zawodów. Populacja pracowników tych zawodów w 2014 roku w miejscowej strukturze bezrobotnych wynosiła 2887 osób, co stanowiło 19,5% wszystkich zarejestrowanych. W

strukturze bezrobotnych niekorzystnie prezentowało się ponadto położenie osób przypisanych do grupy 2 **specjaliści**, grupy 5 **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** oraz grupy 3 **technicy i inny średni personel**. Ich procentowy udział wśród osób pozostających bez zatrudnienia wynosił odpowiednio: 16,4%, 14,2% oraz 13,5%. Należy zauważyć, że w 2014 roku zmniejszyła się liczba bezrobotnych we wszystkich grupach zawodów. Zwiększył się natomiast procentowy udział **specjalistów** oraz **pracowników usług osobistych i sprzedawców** wśród ogółu bezrobotnych w powiecie. Ponadto trudna sytuacja na rynku pracy odnosiła się również do bezrobotnych **bez zawodu**, których było 2764, co stanowiło 18,7% wszystkich osób figurujących w rejestrze. **Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** to grupa zawodowa charakteryzująca się zwykle niskim poziomem kwalifikacji, odpowiadającym raczej zatrudnianiu na niższych szczeblach. Potencjał rynku pracy w mieście Białymstoku jest raczej ukierunkowany na rozwój usług profesjonalnych, co utrudnia znalezienie pracy przez reprezentantów wskazanej wielkiej grupy zawodów. Zbyt niski poziom kompetencji i kwalifikacji **specjalistów, pracowników usług osobistych i sprzedawców oraz techników i innego średniego personelu** także ogranicza ich szanse na rynku pracy w Białymstoku.

Tabela 50. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych zarejestrowanych w końcu 2013 i 2014 roku w Białymstoku na tle województwa podlaskiego

Kod zawodu	Nazwa zawodu	2013		Kod zawodu	Nazwa zawodu	2014		% bezrobotnych w województwie 2014
		N	%			N	%	
522301	Sprzedawca S	1180	6,8	522301	Sprzedawca S	1029	7,0	5,6
722204	Ślusarz S	293	1,7	722204	Ślusarz S	240	1,6	1,9
311504	Technik mechanik S	275	1,6	311504	Technik mechanik S	225	1,5	1,4
711202	Murarz S	247	1,4	931301	Robotnik budowlany	204	1,4	1,8
931301	Robotnik budowlany	232	1,3	711202	Murarz S	197	1,3	1,5
331403	Technik ekonomista S	210	1,2	331403	Technik ekonomista S	177	1,2	1,6
263102	Ekonomista	196	1,1	242217	Specjalista administracji publicznej	170	1,2	0,9
753105	Krawiec S	181	1,1	263102	Ekonomista S	170	1,2	0,6
512001	Kucharz S	178	1,0	512001	Kucharz S	160	1,1	1,1
432103	Magazynier	170	1,0	432103	Magazynier	153	1,0	0,7
242217	Specjalista administracji publicznej	167	1,0	753105	Krawiec S	146	1,0	1,5
911207	Sprzątaczką biurową	161	0,9	261906	Prawnik legislator	139	0,9	0,4
311204	Technik budownictwa S	152	0,9	235107	Pedagog	134	0,9	0,7
411004	Technik prac biurowych S	152	0,9	411004	Technik prac biurowych S	131	0,9	0,6
713102	Malarz budowlany	150	0,9	911207	Sprzątaczką biurową	126	0,9	0,8
932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	133	0,8	311204	Technik budownictwa S	124	0,8	0,7
751201	Cukiernik S	132	0,8	713102	Malarz budowlany	118	0,8	0,5
514101	Fryzjer S	131	0,8	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	107	0,7	1,0
261906	Prawnik legislator	129	0,7	723105	Mechanik samochodów osobowych	105	0,7	0,8
723105	Mechanik samochodów osobowych	129	0,7	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	104	0,7	0,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W najtrudniejszym położeniu w kontekście zawodów i specjalności reprezentowanych najliczniej w grupie bezrobotnych w mieście Białymstoku w 2014 roku znajdowali się *sprzedawcy*, których liczba wynosiła 1029 (7,0% bezrobotnych w powiecie). Procentowy udział sprzedawców w strukturze bezrobotnych w powiecie był wyższy niż w województwie (5,6%). *Sprzedawcy* są specyficzną grupą zawodową. Choć z jednej strony rozwój sektora handlowego sprzyja ich zatrudnianiu, to jednak duża podaż *sprzedawców* zmniejsza atrakcyjność tego zawodu z perspektywy rynku pracy. Odnosząc się do zawodu *sprzedawcy* należy podkreślić, iż w handlu występuje duża rotacja pracowników, ponieważ jest w nim dużo ofert pracy, również oferowane warunki pracy i płacy nie sprzyjają budowaniu stałej kadry. Pracownicy, którzy zrezygnowali z etatu w jednym sklepie, mogą znaleźć zajęcie w innej placówce handlowej. Następuje rozwój sieci handlowych, które powodują likwidację małych sklepów, ale z drugiej strony zgłaszają zapotrzebowanie na nowych pracowników. Wraz z nowymi supermarketami i dyskontami tworzone są miejsca pracy. Trzeba również podkreślić, iż zapotrzebowanie na *sprzedawców* łączy się ze stroną popytową społeczeństwa, która ze względu na sytuację ekonomiczną jest ograniczona. W Białymstoku do wyróżniających się grup (nadreprezentowanych w porównaniu dane powiatowe do wojewódzkich) należą głównie zawody i specjalności z grupy **2 specjaliści: specjalista administracji publicznej, ekonomista, prawnik legislator** czy też *pedagog*.

W Białymstoku występują zróżnicowane formy ponadgimnazjalnego kształcenia zawodowego. W 2014r. uczniowie pobierali naukę w 7 zasadniczych szkołach zawodowych, 18 technikach (wraz z uzupełniającymi) oraz w 24 szkołach policealnych. W mieście odbywa się również kształcenie wyższe na 11 uczelniach.

Tabela 51. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w latach 2013-2015 w Białymstoku w przekroju zawodów i specjalności

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2013	Absolwenci 2014	Przewidywani absolwenci 2015
1	514207	Technik usług kosmetycznych S	277	358	385
2	325509	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy S	226	278	326
3	351203	Technik informatyk S	304	218	287
4	541315	Technik ochrony fizycznej osób i mienia S	61	203	198
5	343203	Florysta S	114	181	237
6	334306	Technik administracji S	169	177	189
7	325402	Technik masażysta S	119	147	154
8	532102	Opiekun medyczny S	-	146	194
9	311513	Technik pojazdów samochodowych S	127	143	111
10	311504	Technik mechanik S	134	126	102
11	431103	Technik rachunkowości S	106	126	155
12	514105	Technik usług fryzjerskich S	237	126	87
13	331403	Technik ekonomista S	101	108	62
14	422402	Technik hotelarstwa S	146	106	102
15	311204	Technik budownictwa S	116	92	-
16	321301	Technik farmaceutyczny S	86	77	65
17	341203	Opiekun w domu pomocy społecznej S	68	77	99
18	321104	Technik sterylizacji medycznej S	-	75	103
19	325101	Asystentka stomatologiczna S	50	71	80
20	311104	Technik geodeta S	55	69	85
21	311410	Technik mechatronik S	62	58	62
22	512001	Kucharz S	92	56	143
23	341201	Asystent osoby niepełnosprawnej S	34	54	74

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Lp.	Kod	Nazwa zawodu	Absolwenci	Absolwenci	Przewidywani
24	341204	Opiekunka środowiskowa S	11	53	94
25	325905	Opiekunka dziecięca S	14	52	32
26	325601	Ratownik medyczny	54	49	-
27	351103	Technik teleinformatyk S	49	48	19
28	325907	Terapeuta zajęciowy S	40	47	44
29	712904/ 712905	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie/ Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie S	34	45	26
30	311303	Technik elektryk S	40	44	31
31	514101	Fryzjer S	50	44	40
32	422103	Technik obsługi turystycznej S	50	38	38
33	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	77	35	87
34	333906	Technik organizacji reklamy S	93	33	40
35	325102	Higienistka stomatologiczna S	40	30	49
36	513101	Kelner S	27	30	14
37	751201	Cukiernik S	28	26	26
38	343403	Technik organizacji usług gastronomicznych	45	25	30
39	343404	Technik żywienia i usług gastronomicznych S	-	24	22
40	311206	Technik drogownictwa S	15	23	42
41	314202	Technik architektury krajobrazu S	49	23	23
42	314207	Technik rolnik S	87	23	35
43	322001	Dietetyk	25	23	31
44	515203	Technik turystyki wiejskiej S	-	23	15
45	311922	Technik technologii drewna S	15	22	24
46	741203	Elektromechanik pojazdów samochodowych S	24	22	25
47	522305	Technik handlowiec S	47	21	25
48	421108	Technik usług pocztowych i finansowych S	-	20	-
49	324002	Technik weterynarii S	13	18	27
50	741103	Elektryk S	21	18	25
51	311911	Technik cyfrowych procesów graficznych S	28	17	14
52	311408	Technik elektronik S	27	16	24
53	333107	Technik logistyk S	61	16	-
54	314403	Technik technologii żywności S	30	15	10
55	741201	Elektromechanik S	18	14	13
56	311927	Technik transportu drogowego S	-	13	23
57	512002	Kucharz małej gastronomii	77	13	-
58	411004	Technik prac biurowych S	35	10	-
59	343601	Aktor scen muzycznych S	-	9	12
60	311924	Technik technologii odzieży S	11	5	11
61	333106	Technik eksploatacji portów i terminali S	-	5	29
62	712616	Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych S	1	5	2
63	911205	Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej S	11	5	10
64	611303	Ogrodnik S	4	3	9
65	721306	Błacharz samochodowy S	-	2	3
66	751204	Piekarz S	1	2	3
67	752205	Stolarz S	19	1	11
68	514208	Wizażystka / stylistka	-	-	38
69	321402	Technik dentystyczny S	23	-	31
70	342301	Instruktor fitness	-	-	30
71	742114	Monter mechatronik S	-	-	28
72	325903	Instruktor terapii uzależnień	-	-	23
73	332203	Przedstawiciel handlowy	-	-	22
74	343202	Dekorator wnętrz	-	-	22
75	422603	Rejestratorka medyczna	-	-	21
76	321103	Technik elektroradiolog S	25	-	19
77	711204	Murarz – tynkarz S	-	-	18
78	323003	Biomasażysta	-	-	17
79	311512	Technik mechanizacji rolnictwa S	-	-	14

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Lp.	Kod	Nazwa zawodu	Absolwenci	Absolwenci	Przewidywani
80	343102	Fotoreporter	-	-	14
81	216601	Grafik komputerowy DTP	-	-	13
82	323002	Bioenergoterapeuta	-	-	11
83	333104	Pracownik działu logistyki	-	-	7
84	311307	Technik energetyk	-	-	4
85	751107	Wędliniarz S	-	-	1
		Pozostałe zawody	322	106	-
		Ogółem	4325	4188	4671

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Analizując podaż pracy w ujęciu liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w 2014r., odnotowano 4188 absolwentów, którzy byli kształceni w 67 zawodach (w 2013r.: 4325 absolwentów w 79 zawodach). Najwięcej absolwentów w 2014r. zdobyło zawód *technika usług kosmetycznych, technika bezpieczeństwa i higieny pracy, technika informatyka oraz technika ochrony fizycznej osób i mienia*. Najliczniej kształconą profesją w zasadniczych szkołach zawodowych był zdecydowanie *kucharz*. Biorąc pod uwagę prognozę absolwentów na rok następny, należy zauważyć duże różnice w liczbie absolwentów w roku 2015 w porównaniu do roku 2014 w poszczególnych zawodach. W przypadku takich zawodów jak na przykład: *technik budownictwa, technik logistyk, ratownik medyczny, technik usług pocztowych i finansowych* przewiduje się brak takich abiturientów w prognozach w roku 2015. Natomiast w takich zawodach, jak m.in.: *technik dentystyczny, technik elektroradiolog, monter mechatronik, murarz-tylnik* nie zaobserwowano absolwentów w 2014 r., ale należy spodziewać się ich w roku kolejnym. Biorąc pod uwagę prognozy na 2015 rok, można ponadto spodziewać się zdecydowanie zwiększonej podaży następujących pracowników: *technik ochrony fizycznej osób i mienia, florysta, technik usług kosmetycznych, technik bezpieczeństwa i higieny pracy, opiekunka środowiskowa*. Należy zwrócić uwagę na niedostosowanie profilów kształcenia oferowanych przez szkoły ponadgimnazjalne do potrzeb rynku pracy w Białymstoku. Konieczna jest systemowa współpraca pomiędzy sferą edukacji a praktyką gospodarczą w kwestii tworzenia profilów kształcenia oraz kształtowania programów nauczania. Czynnikiem zmniejszającym szanse powodzenia absolwentów na rynku pracy jest także brak doświadczenia, istotnego z punktu widzenia potrzeb zatrudnieniowych pracodawców w Białymstoku.

Tabela 52. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w Białymstoku 2015–2016

Typ szkoły	Rok		
	2014	2015	2016
Policealna szkoła artystyczna	9	12	7
Szkoła policealna	2571	3049	3508
Technikum (wraz z technikum uzupełniającym dla absolwentów zsz)	1373	1210	1357
Zasadnicza szkoła zawodowa	235	400	456
Razem	4188	4671	5328

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Dokonując prognoz absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych według typu szkół na lata 2015-2016, zauważamy, że na rynku pracy miasta Białegostoku w roku 2016, w stosunku do roku 2015, uaktywni się potencjalnie zwiększona podaż absolwentów praktycznie wszystkich typów szkół.

3.2.4. Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym

Określając szanse na znalezienie pracy w wyuczonej profesji na rynku lokalnym dokonano porównania podaży, wyrażonej za pomocą liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz liczby bezrobotnych, z popytem wyrażonym za pomocą liczby miejsc pracy.

Tabela 53. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w Białymstoku w 2014 roku

Kod zaw	Nazwa zawodu	Absolwenci 2014	Bezrobotni stan na 31.12.2014	Podaż (absolwenci+ bezrobotni)	Popyt (oferty pracy 2014)	Szanse na znalezienie pracy w zawodzie
712616	Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych S	5	0	5	14	280,0%
411004	Technik prac biurowych S (grupa zaw. 4110)	10	213	223	233	104,5%
712904 / 712904	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie S/ Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie S (grupa zaw. 7129)	45	27	72	51	70,8%
741103	Elektryk S (grupa zaw. 7411)	18	63	81	56	69,1%
512001	Kucharz S	56	160	216	147	68,1%
513101	Kelner S	30	91	121	74	61,2%
522305	Technik handlowiec S	21	63	84	46	54,8%
514105	Technik usług fryzjerskich S (grupa zaw. 5141)	126	140	166	90	54,2%
911205	Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej S	5	1	6	3	50,0%
514101	Fryzjer S (grupa zaw. 5141)	44	140	184	90	48,9%
721306	Błacharz samochodowy S	2	33	35	15	42,9%
512002	Kucharz malej gastronomii S	13	54	67	27	40,3%
541315	Technik ochrony fizycznej osób i mienia S (grupa zaw. 5413)	203	74	277	97	35,0%
752205	Stolarz S (grupa zaw. 7522)	1	184	185	62	33,5%
751204	Piekarz S	2	48	50	14	28,0%
325905	Opiekunka dziecięca S	52	15	67	18	26,9%
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	35	77	112	30	26,8%
611303	Ogrodnik S (grupa zaw. 6113)	3	35	38	8	21,1%
325102	Higienistka stomatologiczna S	30	4	34	7	20,6%
321301	Technik farmaceutyczny S	77	21	98	19	19,4%
431103	Technik rachunkowości S (grupa zaw. 4311)	126	35	161	31	19,3%
741201	Elektromechanik S (grupa zaw. 7412)	14	193	207	38	18,4%
751201	Cukiernik S	26	103	129	20	15,5%
311408	Technik elektronik S	16	55	71	11	15,5%
334306	Technik administracji S	177	46	223	33	14,8%
325101	Asystentka stomatologiczna S	71	3	74	10	13,5%
311303	Technik elektryk S	44	52	96	11	11,5%
514207	Technik usług kosmetycznych S (grupa zaw. 5142)	358	65	423	48	11,3%
351103	Technik teleinformatyk S (grupa zaw. 3511)	48	5	53	6	11,3%
422103	Technik obsługi turystycznej S (grupa zaw. 4221)	38	29	67	7	10,4%

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Kod	Nazwa zawodu	Absolwenci	Bezrobotni	Podaż	Popyt	Szanse na
324002	Technik weterynarii S	18	2	20	2	10,0%
322001	Dietetyk S	23	11	34	3	8,8%
311504	Technik mechanik S (grupa zaw. 3115)	126	282	408	31	7,6%
311922	Technik technologii drewna S	22	31	53	4	7,5%
351203	Technik informatyk S (grupa zaw. 3512)	218	81	299	19	6,4%
311911	Technik cyfrowych procesów graficznych S	17	1	18	1	5,6%
325907	Terapeuta zajęciowy S	47	10	57	3	5,3%
343203	Florysta S	181	5	186	9	4,8%
325402	Technik masażysta S	147	23	170	8	4,7%
741203	Elektromechanik pojazdów samochodowych S	22	26	48	2	4,2%
311104	Technik geodeta S	69	38	107	4	3,7%
311206	Technik drogownictwa S	23	12	35	1	2,9%
532102	Opiekun medyczny S	146	10	156	4	2,6%
314403	Technik technologii żywności S (grupa zaw. 3144)	15	88	103	2	1,9%
341201	Asystent osoby niepełnosprawnej S	54	4	58	1	1,7%
311410	Technik mechatronik S	58	4	62	1	1,6%
311924	Technik technologii odzieży S	5	79	84	1	1,2%
341203	Opiekun w domu pomocy społecznej S	77	9	86	1	1,2%
311513	Technik pojazdów samochodowych S	143	9	152	1	0,7%
311204	Technik budownictwa S	92	124	216	0	0,0%
311927	Technik transportu drogowego S	13	0	13	0	0,0%
314202	Technik architektury krajobrazu S	23	7	30	0	0,0%
314207	Technik rolnik S	23	39	62	0	0,0%
321104	Technik sterylizacji medycznej S	75	0	75	0	0,0%
325509	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy S	278	8	286	0	0,0%
325601	Ratownik medyczny S	49	15	64	0	0,0%
331403	Technik ekonomista S	108	177	285	0	0,0%
333106	Technik eksploatacji portów i terminali S	5	0	5	0	0,0%
333107	Technik logistyki S	16	4	20	0	0,0%
333906	Technik organizacji reklamy S	33	13	46	0	0,0%
341204	Opiekunka środowiskowa S	53	3	56	0	0,0%
343403	Technik organizacji usług gastronomicznych S	25	7	32	0	0,0%
343404	Technik żywienia i usług gastronomicznych S	24	0	24	0	0,0%
343601	Aktor scen muzycznych S	9	0	9	0	0,0%
421108	Technik usług pocztowych i finansowych S	20	1	21	0	0,0%
422402	Technik hotelarstwa S (grupa zaw. 4224)	106	24	130	0	0,0%
515203	Technik turystyki wiejskiej S	23	1	24	0	0,0%

Uwaga: w przypadku niektórych zawodów dane dotyczące liczby zarejestrowanych bezrobotnych i ofert pracy przedstawiono dla całej elementarnej grupy zawodów (numer grupy zawodów w nawiasie) ze względu na zbliżony zestaw czynności wykonywanych na danych stanowiskach pracy/ w ramach danych specjalności należących do jednej grupy zawodów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku, Kuratorium Oświaty w Białymstoku oraz danych zebranych przez Wykonawcę bezpośrednio ze szkół.

Prawdopodobieństwo (w ujęciu procentowym) podjęcia pracy przez abiturienta na „otwartym” rynku zatrudnienia (strona popytowa nie obejmuje miejsc pracy dostępnych w rekrutacjach zamkniętych – naborze pracowników bez upublicznienia informacji o wolnych miejscach pracy) jest odzwierciedlone poprzez iloraz popytu i podaży. W mieście Białymstoku najlepsza sytuacja na rynku zatrudnienia w 2014 roku odnosiła się do *monterów sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych* (280,0% prawdopodobieństwo pozyskania angażu). Na tle edukowanych profesji dobre perspektywy znalezienia pracy posiadali również *technicy prac biurowych* (104,5%) oraz *monterzy zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie* (70,8%). Z kolei, szczególnie niepokojąca sytuacja na rynku pracy wystąpiła w przypadku *techników budownictwa, techników ekonomistów, techników hotelarstwa*, profesji, w przypadku których brakowi miejsc pracy towarzyszył duży strumień absolwentów wchodzących na rynek pracy i duża liczba bezrobotnych figurujących w statystykach urzędów pracy.

3.2.5. Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym

Przeprowadzając analizę zróżnicowania kondycji zawodów na lokalnym rynku przedstawiono różnicę pomiędzy liczbą miejsc pracy a liczbą bezrobotnych, przy czym to zestawienie dokonano na poziomie grup dużych zawodów. Ponadto dokonano klasyfikacji zawodów na grupy zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych.

Tabela 54. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w Białymstoku w 2014 roku w ujęciu grup dużych zawodów

Kod grupy zaw	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica S-D
		N	%	N	%	
31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	1014	6,9	135	1,4	879
26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	618	4,2	107	1,1	511
21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	529	3,6	205	2,2	324
72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	939	6,4	618	6,6	321
23	Specjaliści nauczania i wychowania	432	2,9	192	2	240
52	Sprzedawcy i pokrewni	1267	8,6	1044	11,1	223
75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	681	4,6	492	5,2	189
74	Elektrycy i elektronicy	338	2,3	173	1,8	165
73	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	225	1,5	78	0,8	147
24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	672	4,5	528	5,6	144
81	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	285	1,9	145	1,5	140
32	Średni personel do spraw zdrowia	225	1,5	90	1	135
82	Monterzy	128	0,9	25	0,3	103
35	Technicy informatycy	115	0,8	49	0,5	66
22	Specjaliści do spraw zdrowia	126	0,9	69	0,7	57
61	Rolnicy produkcji towarowej	64	0,4	9	0,1	55
51	Pracownicy usług osobistych	687	4,7	635	6,7	52
43	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	262	1,8	217	2,3	45

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Kod grupy	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica S-D
93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	637	4,3	597	6,3	40
34	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	131	0,9	98	1	33
53	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	63	0,4	45	0,5	18
11	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni	26	0,2	10	0,1	16
62	Leśnicy i rybacy	5	0	4	0	1
92	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	6	0	6	0,1	0
3	Podoficerowie sił zbrojnych	0	0	0	0	0
63	Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	0	0	2	0	-2
41	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	253	1,7	260	2,8	-7
91	Pomoce domowe i sprzątaczk	251	1,7	269	2,9	-18
54	Pracownicy usług ochrony	80	0,5	99	1,1	-19
44	Pozostali pracownicy obsługi	46	0,3	75	0,8	-29
95	Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach	4	0	47	0,5	-43
14	Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	10	0,1	57	0,6	-47
12	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	29	0,2	77	0,8	-48
13	Kierownicy do spraw produkcji i usług	26	0,2	83	0,9	-57
94	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	50	0,3	112	1,2	-62
42	Pracownicy obsługi klienta	130	0,9	202	2,1	-72
96	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	90	0,6	177	1,9	-87
83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	317	2,1	406	4,3	-89
71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyl. elektryków)	704	4,8	853	9,1	-149
25	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	41	0,3	271	2,9	-230
33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	502	3,4	860	9,1	-358
	Bez zawodu	2764	18,7	2	0,0	2762
	Ogółem	14772	100,0	9423	100,0	5349

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

W roku 2014 w Białymstoku, całkowita liczba bezrobotnych w stosunku do liczby miejsc pracy była o 56,8% wyższa. Największy problem ze znalezieniem zatrudnienia w stosunku do liczby miejsc pracy miały osoby poszukujące pracy zaliczane do średniego personelu nauk fizycznych, chemicznych i technicznych, specjalistów z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury, specjalistów z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury oraz robotników obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewnych. Najmniej kłopotliwe było znalezienie pracy przez średni personel do spraw biznesu i administracji, specjalistów do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz robotników budowlanych i pokrewnych (z wyłączeniem elektryków).

Zbiory informacji z poziomu lokalnego (powiatowego) o liczbie osób poszukujących pracy w danym zawodzie oraz wolumenie miejsc pracy adresowanych do przedstawicieli danej profesji pozwoliły na skatalogowanie pięciu typów zawodów: skrajnie deficytowych, deficytowych, zrównoważonych, nadwyżkowych oraz skrajnie nadwyżkowych.

W 2014 roku na lokalnym rynku pracy zidentyfikowano 1203 zawody i specjalności, przy czym 410 zawodów charakteryzowało się deficytem pracowników (w tym w 214 nie

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

odnotowano bezrobotnych), 675 zawodów to profesje nadwyżkowe (w tym w 444 nie odnotowano ofert pracy), natomiast równowagę w zakresie popytu i podaży pracy wykazało jedynie 118 zawodów. W analizie uwzględniono te specjalności, w których wystąpiło co najmniej 50 osób bezrobotnych (zawody nadwyżkowe), co najmniej 20 osób bezrobotnych (zawody o zrównoważonym popycie i podaży pracy) lub co najmniej 20 ofert pracy (zawody deficytowe).

Tabela 55. Zestawienie zawodów i specjalności deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w Białymstoku w 2014 roku

Typ	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki
Skrajnie deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	712301	Monter ociepleń budynków	Brak zarejestrowanych bezrobotnych
	833202	Kierowca ciągnika siodłowego	
	721205	Spawacz metodą MIG	
	962103	Dostawca potraw	
	531104	Opiekunka dziecięca domowa	
	522303	Sprzedawca w branży przemysłowej	
Deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	931301	Robotnik budowlany	0,01
	332203	Przedstawiciel handlowy	0,01
	721404	Monter konstrukcji stalowych	0,03
	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	0,03
	251401	Programista aplikacji	0,05
	411004	Technik prac biurowych	0,05
	721204	Spawacz metodą MAG	0,05
	524902	Doradca klienta	0,06
	962990	Pozostali pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	0,07
	243305	Specjalista do spraw sprzedaży	0,07
	753303	Szwaczka	0,09
	333105	Spedytor	0,10
	422201	Pracownik centrum obsługi telefonicznej	0,14
	753102	Gorseciarka	0,15
	241202	Doradca finansowy	0,17
	422701	Ankieter	0,19
	832202	Kierowca samochodu dostawczego	0,21
	711601	Brukarz	0,22
	721290	Pozostali spawacze i pokrewni	0,27
	524404	Telemarketer	0,28
	515303	Robotnik gospodarczy	0,29
	941201	Pomoc kuchenna	0,34
	711501	Cieśla	0,39
	524904	Hostessa	0,40
	712604	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	0,41
	722307	Operator obrabiarek skrawających	0,43
	742201	Monter instalacji i urządzeń telekomunikacyjnych -telemonter	0,44
	522304	Sprzedawca w branży spożywczej	0,49
	814204	Operator maszyn i urządzeń do produkcji okien z tworzyw sztucznych	0,49
	711404	Zbrojarz	0,51
	441202	Kurier	0,58
	132301	Kierownik budowy	0,62
	Zrównoważony	331301	Księgowy

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Typ	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki	
(uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	712703	Monter instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych	0,75	
	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	0,81	
	753105	Krawiec	0,86	
	432102	Inwentaryzator	0,86	
	412001	Sekretarka	0,88	
	523002	Kasjer handlowy	0,91	
	524502	Sprzedawca w stacji paliw	0,92	
	234201	Nauczyciel przedszkola	0,94	
	524601	Wydawca posiłków / bufetowy	0,95	
	513202	Barman	0,98	
	911207	Sprzątaczką biurową	1,00	
	933401	Pracownik rozkładający towar na półkach	1,00	
	713203	Lakiernik samochodowy	1,00	
	422603	Rejestratorka medyczna	1,00	
	712501	Monter/składacz okien	1,00	
	512001	Kucharz	1,04	
	514101	Fryzjer	1,08	
	711202	Murarz	1,09	
	216604	Projektant grafiki	1,10	
	753202	Krojczy	1,10	
	911290	Pozostałe pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne	1,13	
	432103	Magazynier	1,14	
	732301	Introligator	1,17	
	334306	Technik administracji	1,27	
	833101	Kierowca autobusu	1,28	
	Nadwyżkowy (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 50 i więcej)	243106	Specjalista ds. marketingu i handlu	1,49
		522305	Technik handlowiec	1,67
		513101	Kelner	1,72
933304		Robotnik magazynowy	2,09	
411090		Pozostali pracownicy obsługi biurowej	2,30	
752208		Stolarz meblowy	2,50	
512002		Kucharz małej gastronomii	2,67	
522301		Sprzedawca	2,76	
214202		Inż. budownictwa - budownictwo ogólne	2,77	
723105		Mechanik samochodów osobowych	3,20	
723103		Mechanik pojazdów samochodowych	3,70	
751204		Piekarz	3,86	
832203		Kierowca samochodu osobowego	4,07	
311408		Technik elektronik	4,82	
722314		Tokarz w metalu	4,88	
751201		Cukiernik	5,35	
311303		Technik elektryk	5,73	
752205		Stolarz	6,15	
214303		Inżynier inżynierii środowiska-instalacje sanitarne	6,50	
713102		Malarz budowlany	7,11	
722204		Ślusarz	7,67	
351203		Technik informatyk	8,38	
216101		Architekt	10,13	
213303		Specjalista ochrony środowiska	11,40	
311504		Technik mechanik	13,14	
242217		Specjalista administracji publicznej	13,93	
741290		Pozostali elektromechanicy i elektromonterzy	14,40	
261906		Prawnik legislator	18,33	

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Typ	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki
	242290	Pozostali specjaliści ds administracji i rozwoju	19,33
	233025	Nauczyciel wychowania fizycznego	26,00
	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	28,50
	242222	Spec. ds. organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	30,00
	263102	Ekonomista	66,33
	242190	Pozostali specjaliści ds zarządzania i organizacji	70,00
	311924	Technik technologii odzieży	79,00
	235107	Pedagog	183,00
Skrajnie nadwyżkowy (20 zawodów o największej liczbie bezrobotnych)	331403	Technik ekonomista	Brak ofert
	311204	Technik budownictwa	Brak ofert
	264302	Filolog - filologia obcojęzyczna	Brak ofert
	821111	Monter sprzętu gospodarstwa domowego	Brak ofert
	242224	Specjalista ds stosunków międzynarodowych	Brak ofert
	514207	Technik usług kosmetycznych	Brak ofert
	234113	Nauczyciel nauczania początkowego	Brak ofert
	242218	Spec.ds badań społeczno-ekonomicznych	Brak ofert
	221101	Lekarz	Brak ofert
	514105	Technik usług fryzjerskich	Brak ofert
	723190	Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	Brak ofert
	731805	Przedzarr	Brak ofert
	264303	Filolog - filologia polska	Brak ofert
	821202	Monter elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego	Brak ofert
	263203	Kulturoznawca	Brak ofert
	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	Brak ofert
	422402	Technik hotelarstwa	Brak ofert
	311932	Technik włókiennik	Brak ofert
	214907	Inżynier gospodarki przestrzennej	Brak ofert
	815203	Operator maszyn tkackich	Brak ofert

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Biorąc pod uwagę uzyskane wartości liczbowe wskaźnika intensywności deficytu wyznaczonego dla zawodów zidentyfikowanych w powiecie grodzkim: m. Białymstoku, uzyskano sześć liczących się ilościowo (o liczbie ofert 20 i więcej) zawodów skrajnie deficytowych, czyli takich, dla których nie odnotowano w powiecie napływu bezrobotnych: *monter ociepleń budynków, kierowca ciągnika siodłowego, spawacz metodą MIG, dostawca potraw, opiekunka dziecięca domowa oraz sprzedawca w branży przemysłowej.*

W kolejnej grupie, czyli w zawodach deficytowych wyróżniono 32 takie profesje (również z liczbą ofert 20 i więcej). Należy zauważyć, że stopień deficytowości był różny dla poszczególnych zawodów z tej grupy. I tak w zawodzie *robotnika budowlanego* czy *przedstawiciela handlowego* na każde 100 ofert pracy pojawił się tylko jeden bezrobotny (wskaźnik na poziomie 0,01), natomiast w zawodach: *kurier* oraz *kierownik budowy*, na 100 ofert pracy w tych zawodach napłynęło około 60 bezrobotnych (wskaźniki na poziomie odpowiednio: 0,58; 0,62).

Również zawody zrównoważone, tj. takie, w których napływ bezrobotnych do PUP w tych zawodach w przybliżeniu równoważony był liczbą upubliczniczonych ofert pracy, obejmowały różnorodne profesje, najwięcej zaś propozycji pracy kierowanych było do *krawców, księgowych, kucharzy i sprzedawczyń biurowych*.

Zawody nadwyżkowe, to kolejna wyłoniona grupa. Tu liczba osób bezrobotnych była większa niż ofert pracy w danym zawodzie. Wyróżniono 36 zawodów nadwyżkowych o liczbie zarejestrowanych bezrobotnych 50 i więcej, wśród których największym wskaźnikiem nadwyżki charakteryzuje się zawód *pedagoga*. W tym przypadku na każdą ofertę pracy napłynęło około 183 bezrobotnych. Również dużą wartością wskaźnika nadwyżki charakteryzują się zawody: *technik technologii odzieży, pozostali specjaliści ds. zarządzania i organizacji, ekonomista*. W przypadku tych zawodów na 1 ofertę pracy napłynęło 79-66 bezrobotnych.

Ostatnią grupą zawodów są zawody skrajnie nadwyżkowe, czyli takie, w których nie upubliczniono ofert pracy, ale odnotowano napływ bezrobotnych do PUP. W grupie 20 najliczniejszych jej reprezentantów, największą liczbę nowo rejestrujących się bezrobotnych odnotowano w przypadku *techników ekonomistów, techników budownictwa oraz filologów filologii obcojęzycznej*.

3.2.6. Podsumowanie

1. Sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu m. Białegostoku na tle średniej województwa przedstawia się bardzo korzystnie. Na taką sytuację wpływają głównie wysokie dochody własne budżetu powiatu na 1 mieszkańca, wyższe nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca, ale należy też mieć na względzie stosunkowo wysoki w porównaniu z sytuacją reszty powiatów wskaźnik stopy bezrobocia, który w 2013r. wyniósł 13,7%, co dało 7 miejsce w rankingu powiatów województwa podlaskiego ze względu na ten wskaźnik.
2. Powiat m. Białystok wyróżnia się na tle województwa podlaskiego różnorodnością dominujących działalności. Najistotniejszymi dla tego powiatu działami są: działalność usługowa w zakresie informacji oraz produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych, które w Białymstoku generują odpowiednio: 58,8% i 57,8% zasobów województwa.
3. Najczęstszymi źródłami upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy w powiecie m. Białystok był Powiatowy Urząd Pracy oraz lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe. Jednak w 2014 r. swoją obecność na lokalnym rynku pracy zaznaczyły również ogólnokrajowe internetowe serwisy pośrednictwa pracy.
4. Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie Białegostoku w porównaniu do wszystkich powiatów w 2014r. stanowiły niski, 10% udział w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy.
5. Najczęściej poszukiwanym zawodem w 2014r. w powiecie m. Białymstoku był robotnik budowlany. Zawód sprzedawcy, który był najpopularniejszym zawodem w województwie podlaskim w 2014r., w m. Białymstoku plasuje się na 3 miejscu klasyfikacji 20 najpopularniejszych zawodów.

6. Najwięcej miejsc pracy w powiecie m. Białymstoku związanych było z handlem detalicznym, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi, co nie pokrywa się z działami wyróżniającymi się w analizowanym powiecie na tle województwa. Może to oznaczać, iż działy najbardziej wyróżniające się są nasycone, nie potrzeba w nich nowych pracowników. Wyjątek stanowi działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana, który to dział generuje znaczącą liczbę miejsc pracy.
7. Analiza zestawienia liczby miejsc pracy i liczby bezrobotnych w powiecie m. Białymstoku w ujęciu grup dużych KZiS pokazuje, iż liczba bezrobotnych jest o 57% wyższa od liczby miejsc pracy. Największa nadwyżka bezrobotnych wystąpiła w grupie średniego personelu nauk fizycznych, chemicznych i technicznych oraz specjalistów z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury.
8. Największe szanse na znalezienie pracy w zawodzie w powiecie m. Białymstoku mają monterzy sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, technicy prac biurowych, monterzy zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie oraz elektrycy. Część absolwentów zmuszona jest jednak do poszukiwania pracy poza obszarem Białegostoku, gdyż w analizowanym powiecie nie odnotowano ofert pracy dotyczących ich kwalifikacji (m.in. technicy budownictwa, technicy ekonomiści, technicy hotelarstwa).
9. Do zawodów skrajnie deficytowych w powiecie m. Białymstoku należą: monter ociepleń budynków, kierowca ciągnika siodłowego, spawacz metodą MIG, dostawca potraw, opiekunka dziecięca domowa oraz sprzedawca w branży przemysłowej, natomiast w grupie zawodów zrównoważonych najwięcej propozycji pracy kierowanych było do krawców, księgowych, kucharzy i sprzątaczek biurowych.

3.3. Powiat białostocki

3.3.1. Potencjał powiatowego rynku pracy

Powiat białostocki zajmuje powierzchnię 297 644 ha. W jego skład wchodzi miasta: Choroszcz, Czarna Białostocka, Łapy, Michałowo, Supraśl, Suraż, Tykocin, Wasilków, Zabłudów, gminy miejsko-wiejskie: Choroszcz, Czarna Białostocka, Łapy, Supraśl, Suraż, Tykocin, Wasilków, Zabłudów, Michałowo oraz gminy wiejskie: Dobrzyniewo Duże, Gródek, Juchnowiec Kościelny, Poświętne, Turośń Kościelna, Zawady. Ogólną sytuację społeczno-gospodarczą powiatu, przy szczególnym uwzględnieniu potencjału lokalnego rynku pracy, można przedstawić za pomocą wybranych wskaźników, które w porównaniu do średniej województwa podlaskiego ukazują sytuację w analizowanym powiecie.

Powiat białostocki charakteryzuje się niższą niż średnia w województwie gęstością zaludnienia, która od 2012 utrzymuje się na poziomie 49 osób na 1 km² (woj. 59 osób na 1 km²). Dość niskiej gęstości zaludnienia towarzyszy dość wysoka lesistość, która w porównaniu do średniej województwa jest większa o 28,3%.

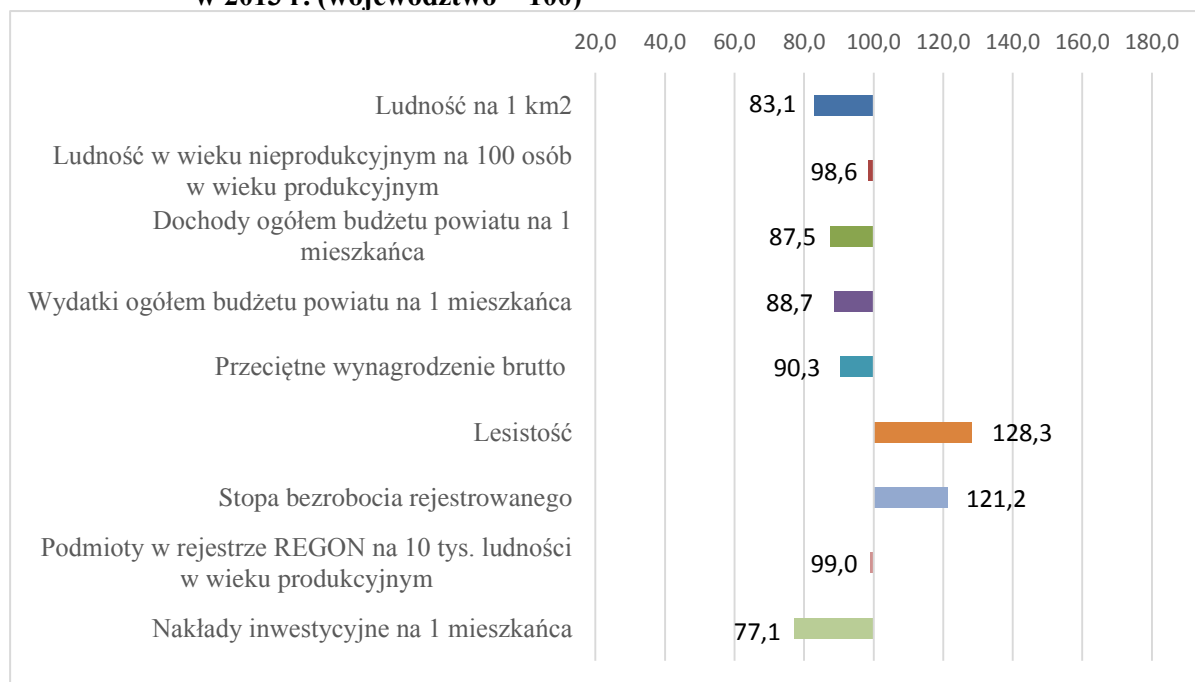
Liczba mieszkańców powiatu białostockiego zwiększa się. W końcu 2013r. powiat zamieszkiwało 145,0 tys. osób, czyli o 2,4 tys. więcej niż w końcu 2010r. (o 1,7%). Główną przyczyną zwiększenia liczby mieszkańców było, najwyższe w całym województwie, dodatnie saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, które wyniosło 5,6 na 1000 ludności; dla województwa wskaźnik ten osiągnął wartość -2,1. Z kolei czynnikiem hamującym wzrost liczby mieszkańców powiatu był ujemny przyrost naturalny. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu ukształtował się on w 2013 roku na poziomie -1,6 i odbiegał od wskaźnika wojewódzkiego wynoszącego -1,3.

Obciążenie ekonomiczne grupy ludności w wieku produkcyjnym grupą w wieku nieprodukcyjnym w analizowanym powiecie jest niższe niż średnia dla województwa. Wskaźnik osób w wieku nieprodukcyjnym, przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym osiągnął w 2013 poziom 56,5 (wobec 57,3 w regionie) i w porównaniu do roku 2012 nie uległ zmianie.

W analizowanym powiecie obserwujemy niższe niż średnia w województwie wskaźniki dotyczące budżetu powiatu, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków przypadających na 1 mieszkańca. Należy zauważyć, że dochody ogółem budżetu powiatu w 2013 roku wynosiły 112,9 mln zł i były wyższe od wydatków ogółem o 0,4 mln zł. Ponadto w powiecie białostockim obserwujemy niższe o 22,9% od średniej wojewódzkiej nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca.

W powiecie białostockim liczba zarejestrowanych podmiotów w bazie REGON przypadająca na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym (1258,3) jest niższa o 1,0% niż średnia w województwie. W powiecie obserwujemy dość wysoką, powiększającą się z roku na rok, stopę bezrobocia rejestrowanego, która w 2013 r. wyniosła 18,3% oraz wzrost łącznej liczby bezrobotnych w latach 2010 – 2013 o 9,1% (w skali województwa liczba bezrobotnych wzrosła o 11,2%).

Wykres 5. Wybrane wskaźniki powiatu białostockiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014. Powiat białostocki, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

W przypadku osób pracujących, na koniec 2013 roku w powiecie białostockim ich liczba wynosiła 31 566 osób (9,4% wszystkich pracujących w województwie podlaskim). Pracujący w rolnictwie tworzyli większość zatrudnionych – 46,0% wszystkich pracujących, pracownicy sektora usług stanowili 31,9% wszystkich pracujących, zaś 22,1% znalazło pracę w sektorze przemysłu i budownictwa²². Struktura zatrudnienia (nadreprezentacja sektora rolniczego w strukturze pracujących na tle województwa na niekorzyść pozostałych sektorów) wynika z rolniczej specyfiki regionu oraz jego potencjału przyrodniczego. Poziom zarobków w analizowanym powiecie jest niższy niż średnia wojewódzka – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2013 roku wynosiło 3098,95 zł (stanowiło 90,3% płacy podlaskiej i 79,9% poziomu krajowego).²³

Dokonując analizy przedsiębiorstw funkcjonujących w powiecie białostockim ze względu na sekcję działalności wg PKD 2007, obserwujemy, że spośród 11656 zarejestrowanych firm najwięcej funkcjonuje w następujących działach: *handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* (1964 firmy), *roboty budowlane specjalistyczne* (1073), *transport lądowy oraz transport rurociągowy* (763), *handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi* (676). Łącznie w tych czterech dominujących działach PKD koncentruje się 38,4% wszystkich lokalnych przedsiębiorstw. Wśród nowo powstałych podmiotów dominują te nastawione na rozwój handlu i usług.

²² Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Pracujący, zatrudnieni i przeciętne zatrudnienie według PKD 2007*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.42754116334185477#

²³ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Wynagrodzenia*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.6889699152773496#

Warunki przyrodnicze i społeczne regionu przekładają się na specyfikę profilu działalności gospodarczej podmiotów funkcjonujących w powiecie białostockim. W tabeli przedstawiono dziesięć działów PKD reprezentowanych najsilniej (na tle Podlasia) w powiecie białostockim.²⁴

Tabela 56. Działy PKD wyróżniające się w powiecie białostockim na tle województwa

Dział PKD	Nazwa działu	Liczba podmiotów	% zasobów województwa
20	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	19	30,2
29	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	11	23,4
38	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	41	20,7
25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	196	20,3
17	Produkcja papieru i wyrobów z papieru	19	19,8
53	Działalność pocztowa i kurierska	16	18,2
13	Produkcja wyrobów tekstylnych	29	18,0
59	Działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych	40	17,2
23	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	94	16,6
70	Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	125	16,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Dominujące na tle województwa działy PKD w powiecie białostockim dotyczą działalności produkcyjnej i usługowej. Wysoki odsetek podmiotów w porównaniu do zasobów województwa dotyczy *produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych*, a także *produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli*. Nieco niższy udział w zasobach województwa, ale również istotny, mają firmy *produkujące metalowe wyroby gotowe, producenci papieru i wyrobów z papieru, wyrobów tekstylnych* oraz *wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych*. W powiecie rozwinęła się również działalność związana z recyklingiem. Powiat białostocki skupia ponadto na swoim terenie firmy zajmujące się działalnością pocztową i kurierską. Kluczowego znaczenia nie ma tu także sektor rolnictwa, który jest wyraźnie wyodrębniony w licznych podlaskich powiatach.

Specyfika potencjału powiatu białostockiego koresponduje z charakterem działalności podmiotów nowo zarejestrowanych w ostatnich trzech latach. Na tle województwa największy odsetek nowych działalności uruchomiono w następujących działach PKD: *produkcja wyrobów tekstylnych* (27,8% wszystkich nowopowstałych działalności w województwie podlaskim, 5 podmiotów), *naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń* (24,7%, 18 podmiotów), *produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń* (23,9%, nominalnie 22 podmioty), *działalność w zakresie architektury i inżynierii, badania i analizy techniczne* (17,6%, 23 podmioty), *produkcja mebli* (17,4%, 12

²⁴ Do analizy włączono działy PKD, które w danym powiecie posiadają reprezentację minimum 10 podmiotów, a ich udział w zasobach województwa przekracza 15%.

podmiotów). Działy PKD przyporządkowane głównym typom działalności także wskazują na rozwój firm produkcyjnych w powiecie białostockim.

3.3.2. Popyt na pracę w powiecie białostockim

Stronę popytową rynku pracy scharakteryzowano za pomocą liczby ogłoszeń i liczby miejsc pracy upublicznionych za pośrednictwem różnych źródeł w 2014 roku.

Biorąc pod uwagę miejsca pracy dotyczące wykonywania pracy na terenie województwa podlaskiego (43221), odnotowano 4,4% dotyczących powiatu. Łącznie w powiecie białostockim pojawiło się 1835 ogłoszeń o pracę, w których poszukiwano 1891 pracowników. Zapotrzebowanie na pracowników w analizowanej jednostce terytorialnej wzrosło w stosunku do roku 2013, kiedy to na terenie powiatu zanotowano 1813 miejsc pracy (wzrost o 78 miejsc pracy, o 4,3%).

Tabela 57. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie białostockim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących

Źródło	Powiat białostocki				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								Województwo podlaskie	
	2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		2014 ^A	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Powiatowy Urząd Pracy	1527	80,8	1396	77,0	355	82,0	388	70,3	495	88,1	289	84,0	27826	64,4
Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe	203	10,7	237	13,1	47	10,9	108	19,6	21	3,7	27	7,8	11065	25,6
Ogólnokrajowe internetowe serwisy ogłoszeniowe	61	3,2	136	7,5	3	0,7	16	2,9	19	3,4	23	6,7	3136	7,3
Biura Karier	58	3,1	30	1,7	14	3,2	22	4,0	20	3,6	2	0,6	575	1,3
Ochotnicze Hufce Pracy	30	1,6	9	0,5	10	2,3	12	2,2	5	0,9	3	0,9	426	1,0
Prasa regionalna	12	0,6	5	0,3	4	0,9	6	1,1	2	0,4	0	0,0	193	0,4
Ogółem	1891	100	1813	100	433	100	552	100	562	100	344	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Struktura kanałów poszukiwania pracowników w 2014 roku zmieniła się w stosunku do roku poprzedzającego. Zwiększył się udział ofert Powiatowego Urzędu Pracy (z 77,0% wszystkich ofert w 2013r. do 80,8% wszystkich ofert w 2014r.), a także innych instytucji, jak Ochotnicze Hufce Pracy i Akademickie Biura Karier, choć ich znaczenie w upublicznianiu informacji o wolnych miejscach pracy nadal pozostaje marginalne. W analizowanej jednostce terytorialnej, w porównaniu z sytuacją w województwie, znacząco mniejszy udział wśród źródeł miejsc pracy posiadają ogólnopolskie e-serwisy pośrednictwa zatrudnienia. W województwie podlaskim generują one 7,3% popytu na pracę, natomiast w powiecie

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

białostockim stanowią 3,2% lokalnego popytu na pracę. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku lokalnych internetowych serwisów internetowych - ich udział w strukturze kanałów poszukiwania pracowników jest znacznie niższy niż w regionie (10,7% wobec 25,6%).

Tabela 58. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie białostockim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Powiat białostocki				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								Województwo podlaskie ^A	
		2014		2013		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		2014	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	22	1,2	30	1,7	3	0,7	8	1,4	8	1,4	3	0,9	3550	8,2
2	Specjaliści	159	8,4	127	7,0	31	7,2	52	9,4	38	6,8	38	11,0	10337	23,9
3	Technicy i inny średni personel	209	11,1	191	10,5	65	15,0	56	10,1	62	11,0	26	7,6	4185	9,7
4	Pracownicy biurowi	139	7,4	131	7,2	36	8,3	28	5,1	58	10,3	17	4,9	8868	20,5
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	370	19,6	451	24,9	163	37,6	78	14,1	63	11,2	66	19,2	3976	9,2
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	6	0,3	3	0,2	0	0,0	5	0,9	0	0,0	1	0,3	18	0,0
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	573	30,3	509	28,1	70	16,2	209	37,9	207	36,8	87	25,3	681	1,6
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	158	8,4	115	6,3	24	5,5	32	5,8	75	13,3	27	7,8	338	0,8
9	Pracownicy przy pracach prostych	239	12,6	223	12,3	36	8,3	73	13,2	51	9,1	79	23,0	5365	12,4
99	Bez zawodu	16	0,8	33	1,8	5	1,2	11	2,0	0	0,0	0	0,0	5903	13,7
	Razem	1891	100	1813	100,0	433	100	552	100	562	100	344	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Analizując rozkład popytu na pracę w ujęciu grup wielkich zawodów, zauważamy, że w 2014 roku, podobnie jak w roku ubiegłym, najwięcej miejsc pracy było adresowanych do grupy **7 robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** – 30,3% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie. Drugą co do wielkości popytu na pracę stanowiła grupa **5 pracownicy usług i sprzedawcy** – 19,6% miejsc pracy. Przegląd danych w ujęciu kwartalnym informuje o grupach wielkich zawodów poszukiwanych sezonowo. W przypadku **pracowników usług i sprzedawców** najwięcej miejsc pracy oferowano w I kwartale, natomiast w odniesieniu do **robotników przemysłowych i rzemieślników** największy popyt na pracę zidentyfikowano w II i III kwartale. Wśród większości wymienionych grup wielkich można zaobserwować najmniejszy popyt bądź jego brak w pierwszym oraz ostatnim kwartale.

Tabela 59. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie białostockim w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Liczba zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie	w tym: miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu	
		N	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	22	2	9,1
2	Specjaliści	159	57	35,8
3	Technicy i inny średni personel	209	38	18,2
4	Pracownicy biurowi	139	45	32,4
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	370	37	10,0
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	6	1	16,7
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	573	29	5,1
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	158	12	7,6
9	Pracownicy przy pracach prostych	239	2	0,8
99	Bez zawodu	16	0	0,0
	Ogółem	1891	223	11,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując analizy popytu na rynku pracy, brano również pod uwagę miejsca stażu pracy. Należy jednak podkreślić, że staże są realizowane bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Są to miejsca aktywizacji zawodowej, na których bezrobotni nabywają umiejętności potrzebne do wykonywania pracy na danym stanowisku pracy. Oznacza to, że miejsca stażu nie powinno być traktowane jako pełnowartościowe miejsca pracy, ale może stanowić potencjalne miejsce pracy, jeżeli po zakończeniu okresu aktywizacji z osobą bezrobotną podpisano umowę o wykonywanie pracy na stanowisku pracy, na którym odbywała wcześniej staż.

Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu białostockiego stanowiły w 2014r. niewielki udział w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie (11,8%), przy średniej w województwie 21,8%. Największy udział miały staże wśród miejsc pracy skierowanych do **specjalistów**: na 159 ofert staże stanowiły 35,8% (nominalnie 57 miejsc), następnie wśród 139 miejsc pracy skierowanych do **pracowników biurowych** staże stanowiły 32,4% (nominalnie 45 miejsc). Potwierdza to raz jeszcze rolę, jaką pracodawcy przypisują stażom. Także w powiecie białostockim staże traktowane są jako pewien etap w procesie rekrutacyjnym oraz służą weryfikacji kompetencji i umiejętności potencjalnego pracownika w środowisku pracy.

W porównaniu do poprzedniego roku liczba miejsc aktywizacji zawodowej w postaci stażu zmniejszyła się o 10,1% (o 25).

Szczegółowe informacje dotyczące miejsc stażu w poszczególnych zawodach zawiera Tabela 13.

Tabela 60. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie białostockim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Powiat białostocki		Źródło upublicznienia informacji o wolnych miejscach pracy											
				Ogólnokrajowe internetowe serwisy ogłoszeniowe		Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe		Prasa regionalna		Powiatowe Urzędy Pracy		Biura Karier		Ochotnicze Hufce Pracy	
				N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	22	100	7	31,8	1	4,5	1	4,5	12	54,5	1	4,5	0	0,0
2	Specjaliści	159	100	20	12,6	11	6,9	2	1,3	103	64,8	23	14,5	0	0,0
3	Technicy i inny średni personel	209	100	22	10,5	23	11,0	3	1,4	127	60,8	20	9,6	14	6,7
4	Pracownicy biurowi	139	100	6	4,3	18	12,9	0	0,0	98	70,5	4	2,9	13	9,4
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	370	100	4	1,1	35	9,5	0	0,0	324	87,6	6	1,6	1	0,3
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	6	100	0	0,0	4	66,7	0	0,0	2	33,3	0	0,0	0	0,0
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	573	100	0	0,0	60	10,5	3	0,5	507	88,5	3	0,5	0	0,0
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	158	100	2	1,3	23	14,6	2	1,3	131	82,9	0	0,0	0	0,0
9	Pracownicy przy pracach prostych	239	100	0	0,0	28	11,7	1	0,4	207	86,6	1	0,4	2	0,8
	Bez zawodu	16	100	0	0,0	0	0,0	0	0,0	16	100,0	0	0,0	0	0,0
	Ogółem	1891	100	61	3,2	203	10,7	12	0,6	1527	80,8	58	3,1	30	1,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Mając na względzie próbę określenia specjalizacji poszczególnych źródeł ogłaszania informacji o wolnych miejscach pracy, należy wziąć pod uwagę fakt, iż w związku z wiodącą rolą Powiatowego Urzędu Pracy jako pośrednika pracy na rynku lokalnym, może się to okazać utrudnione. Również w przypadku powiatu białostockiego, oferty pracy dla reprezentantów wszystkich grup wielkich zawodów pochodzą w zdecydowanej większości z urzędu pracy. W analizowanym powiecie można jednak zauważyć, iż swoją obecność na rynku ogłoszeń zaznaczają lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe, które największą liczbę informacji o wolnych miejscach pracy kierowały do przedstawicieli grupy 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** i grupy 5 **pracownicy usług i sprzedawcy**. Z kolei ogólnokrajowe internetowe serwisy ogłoszeniowe i Biura Karier specjalizowały się w ofertowaniu skierowanych do przedstawicieli grupy 2 **specjaliści** i grupy 3 **technicy i inny średni personel**.

Tabela 61. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie białostockim w latach 2013-2014

Lp	Kod	Nazwa zawodu	Powiat białostocki				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014							
			2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał	
			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	515303	Robotnik gospodarczy	157	8,3	222	12,2	120	27,7	20	3,6	16	2,8	1	0,3
2	931301	Robotnik budowlany	99	5,2	63	3,5	9	2,1	27	4,9	25	4,4	38	11,0
3	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	57	3,0	40	2,2	12	2,8	8	1,4	23	4,1	14	4,1
4	522301	Sprzedawca S	47	2,5	70	3,9	11	2,5	12	2,2	6	1,1	18	5,2
5	722204	Ślusarz S	46	2,4	33	1,8	0	0,0	14	2,5	24	4,3	8	2,3
6	411004	Technik prac biurowych S	39	2,1	65	3,6	7	1,6	7	1,3	21	3,7	4	1,2
7	332101	Agent ubezpieczeniowy	37	2,0	35	1,9	12	2,8	1	0,2	22	3,9	2	0,6
8	753105	Krawiec S	36	1,9	24	1,3	8	1,8	8	1,4	12	2,1	8	2,3
9	712303	Tynkarz	33	1,7	21	1,2	9	2,1	11	2,0	6	1,1	7	2,0
10	962990	Pozostali pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklas.	31	1,6	5	0,3	0	0,0	0	0,0	2	0,4	29	8,4
11	332203	Przedstawiciel handlowy	30	1,6	25	1,4	4	0,9	8	1,4	12	2,1	6	1,7
12	432103	Magazynier	29	1,5	15	0,8	5	1,2	11	2,0	9	1,6	4	1,2
13	711202	Murarz S	29	1,5	38	2,1	1	0,2	11	2,0	14	2,5	3	0,9
14	512001	Kucharz S	24	1,3	21	1,2	3	0,7	11	2,0	7	1,2	3	0,9
15	931205	Robotnik drogowy	22	1,2	34	1,9	5	1,2	8	1,4	8	1,4	1	0,3
16	711501	Cieśla S	21	1,1	21	1,2	0	0,0	3	0,5	16	2,8	2	0,6
17	721290	Pozostali spawacze i pokrewni	20	1,1	0	0,0	0	0,0	20	3,6	0	0,0	0	0,0
18	752208	Stolarz meblowy	20	1,1	16	0,9	4	0,9	4	0,7	9	1,6	3	0,9
19	751105	Rzeźnik-wędliniarz S	19	1,0	0	0,0	1	0,2	5	0,9	13	2,3	0	0,0
20	752309	Tartacznik	19	1,0	10	0,6	0	0,0	10	1,8	8	1,4	1	0,3
		Pozostałe zawody	1076	56,9	1055	58,2	222	51,3	353	64,2	309	55,2	192	55,8
		Ogółem	1891	100	1813	100	433	100	552	100	562	100	344	100

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując szczegółowej analizy poszukiwanych zawodów, w powiecie białostockim zidentyfikowano 20 zawodów najczęściej poszukiwanych w roku 2014. Podobnie jak w roku poprzednim, najbardziej poszukiwanymi zawodami w powiecie białostockim były: *robotnik gospodarczy* (8,3% zdefiniowanego popytu), *robotnik budowlany* (5,2%) i *kierowca samochodu ciężarowego* (3,0%). W stosunku do poprzedniego roku zwiększonym popytem charakteryzowała się większość najpopularniejszych zawodów, m.in.: *robotnik budowlany*, *pozostali pracownicy przy pracach prostych*, *pozostali spawacze*, *rzeźnik-wędliniarz*, *kierowca samochodu ciężarowego*. Natomiast mniej ofert adresowanych było do *techników prac biurowych*, *sprzedawców*, *robotników drogowych* i *murarzy*. Nie można tu dostrzec jednoznacznych i trwałych tendencji wynikających z analizy poszukiwanych zawodów. Dostrzega się, iż są one kompatybilne ze specyfiką ekonomiczną powiatu i odpowiadają potrzebom lokalnej gospodarki.

Tabela 62. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie białostockim w 2014 roku (N>10)

Kod	Nazwa zawodu	Pozostałe źródła ofert pracy		Powiatowy Urząd Pracy	
		N	%	N	%
332203	Przedstawiciel handlowy	21	5,8	9	0,6
432103	Magazynier	16	4,4	13	0,9
722204	Ślusarz S	12	3,3	34	2,2
	Pozostałe zawody	315	86,5	1471	96,3
	Ogółem	364	100	1527	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Poszukiwane zawody za pośrednictwem innych niż Powiatowy Urząd Pracy źródeł ofert pracy to przede wszystkim: *przedstawiciele handlowi, magazynierzy oraz ślusarze.*

Tabela 63. Miejsca pracy w powiecie białostockim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki²⁵

Kod	Dział PKD 2007	Liczba miejsc pracy	
		N	%
16	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	27	1,4
45	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	21	1,1
10	Produkcja artykułów spożywczych	15	0,8
55	Zakwaterowanie	14	0,7
49	Transport lądowy oraz transport rurociągowy	12	0,6
47	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	11	0,6
61	Telekomunikacja	10	0,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Przyporządkowując zidentyfikowane miejsca pracy do działów gospodarki zauważamy, że w powiecie białostockim najwięcej miejsc pracy związanych było z *produkcją wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcją wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania* (Dział 16) – 27 anonsów zatrudnienia (1,4% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w powiecie). Dość duże zapotrzebowanie wystąpiło również w handlu: Dział 45 *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych* i Dział 47 *Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi*, gdzie miejsca pracy w tym dziale generowały 1,7% łącznego popytu w powiecie. Kolejne działy PKD, w których odnotowano znaczną liczbę miejsc pracy, to działy związane z produkcją artykułów spożywczych, zakwaterowaniem oraz transportem i

²⁵ W tabeli zaprezentowano działy PKD, w których wśród zidentyfikowanych miejsc pracy w roku 2014 poszukiwano w danym powiecie co najmniej 10 pracowników (należy zaznaczyć, że cecha „dział PKD” została przypisana do 15,1% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie białostockim – w przypadku pozostałych nie ustalono tego związku).

telekomunikacją. Łącznie w tych segmentach odnotowano 2,6% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w powiecie.

Tabela 64. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie białostockim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane)

Kod	Branża	Nazwa zawodu wg KZiS	Liczba miejsc pracy
16	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	Ogółem, w tym:	27
		Technik elektryk S	3
		Technik mechanik S	3
		Suszarniowy drewna	3
		Pozostali robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	3
		Tartacznik	3
		Pracownik kancelaryjny	2
		Pracownik do spraw osobowych	2
		Pakowacz	2
45	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	Ogółem, w tym:	21
		Dozorca	4
		Kierownik działu sprzedaży	3
		Mechanik samochodów osobowych	2
		Pracownik rozkładający towar na półkach	2
		Przedstawiciel handlowy	1
10	Produkcja artykułów spożywczych	Ogółem, w tym:	15
		Mistrz produkcji w przemyśle spożywczym	4
		Kierowca samochodu dostawczego	4
		Rozbieracz – wykrawacz	2
		Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	2
		Robotnik gospodarczy	1
		Ubojowy	1
Cukiernik S	1		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując bardziej szczegółowych analiz dotyczących zapotrzebowania na pracowników według wyróżnionych wcześniej trzech najbardziej popularnych branż, można zauważyć, że w branży związanej z *produkcją wyrobów z drewna i korka* poszukiwano techników elektryków i techników mechaników, suszarniowych drewna, tartaczników, robotników przygotowujących drewno. Natomiast przy handlu hurtowym i detalicznym zdecydowanie najczęściej poszukiwano dozorców, kierowników działu sprzedaży oraz mechaników samochodów osobowych. Z kolei w dziale *produkcja artykułów spożywczych* potrzebni byli mistrzowie produkcji w przemyśle spożywczym, kierowcy samochodu dostawczego oraz rozbieracze – wykrawacze.

3.3.3. Podaż pracy w powiecie białostockim

Podaż pracy przedstawiono za pomocą liczby bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy oraz liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych zlokalizowanych w powiecie białostockim. Jest to podejście nieco uproszczone, bowiem należy zauważyć, że wśród zarejestrowanych bezrobotnych mogą znajdować się absolwenci, a z drugiej strony nie każdy absolwent staje się uczestnikiem rynku pracy, może bowiem kontynuować naukę. Podaż pracy kształtują rzecz jasna również osoby poszukujące pracy, ale nie zarejestrowane w urzędach pracy. Przyjęte podejście wynika z dostępności i sposobu zbierania danych.

Analizując podaż pracy powiatu białostockiego, wyrażoną w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, przedstawiono strukturę bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów oraz zaprezentowano 20 zawodów i specjalności najliczniej reprezentowanych w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Białymstoku.

Tabela 65. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie białostockim wg stanu w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego

powiat białostocki								% bezrobotnych w województwie w 2014r.
Kod	Nazwa grupy wielkiej	2013		Kod	Nazwa grupy wielkiej	2014		
		N	%			N	%	
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	2251	25,6	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	1840	24,1	21,2
3	Technicy i inny średni personel	1280	14,6	3	Technicy i inny średni personel	1153	15,1	13,1
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	935	10,6	5	Pracownicy usług i sprzedawcy	846	11,1	13,0
2	Specjaliści	755	8,6	2	Specjaliści	741	9,7	10,7
9	Pracownicy przy pracach prostych	627	7,1	9	Pracownicy przy pracach prostych	538	7,0	7,4
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	531	6,0	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	446	5,8	4,6
4	Pracownicy biurowi	265	3,0	4	Pracownicy biurowi	236	3,1	3,2
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	131	1,5	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	115	1,5	2,0
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	32	0,4	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	26	0,3	0,4
0	Siły zbrojne	0	0,0	0	Siły zbrojne	2	0,03	0,01
	Bez zawodu	1981	22,5		Bez zawodu	1696	22,2	24,2
	Ogółem	8788	100,0		Razem	7639	100,0	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W powiecie białostockim grupa **7 robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** była najliczniej reprezentowaną grupą bezrobotnych wśród wielkich zawodów. Populacja pracowników tych zawodów w 2014 roku w miejscowej strukturze bezrobotnych wynosiła 1840 osób, co stanowiło 24,1% wszystkich zarejestrowanych. W strukturze bezrobotnych

niekorzystnie prezentowało się ponadto położenie osób przypisanych do grupy 3 **technicy i inny średni personel** oraz grupy 5 **pracownicy usług i sprzedawcy**. Ich procentowy udział wśród osób pozostających bez zatrudnienia wynosił odpowiednio: 15,1% oraz 11,1%. Należy zauważyć, że we wszystkich grupach uzyskano lepsze wyniki (mniejsza liczba bezrobotnych) w stosunku do wyników badań z roku poprzedniego. Nadal jednak trudna sytuacja na rynku pracy odnosiła się również do bezrobotnych **bez zawodu**, których było 1696, co stanowiło 22,2% wszystkich osób figurujących w rejestrze. **Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** to grupa zawodowa charakteryzująca się zwykle niskim poziomem kwalifikacji, odpowiadającym raczej zatrudnieniu na niższych szczeblach. Potencjał rynku pracy w powiecie białostockim jest raczej ukierunkowany na wyspecjalizowanych pracowników, co z pewnością ogranicza atrakcyjność osób bezrobotnych zasilających tę grupę.

Tabela 66. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie białostockim w końcu 2013 i 2014 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	2013		Kod zawodu	Nazwa zawodu	2014		% bezrobotnych w województwie 2014
		N	%			N	%	
522301	Sprzedawca S	369	4,2	522301	Sprzedawca S	343	4,5	5,6
311504	Technik mechanik S	250	2,8	311504	Technik mechanik S	217	2,8	1,4
722204	Ślusarz S	246	2,8	722204	Ślusarz S	192	2,5	1,9
931301	Robotnik budowlany	153	1,7	753105	Krawiec S	135	1,8	1,5
753105	Krawiec S	148	1,7	931301	Robotnik budowlany	132	1,7	1,8
331403	Technik ekonomista S	133	1,5	711202	Murarz S	120	1,6	1,5
711202	Murarz S	119	1,4	331403	Technik ekonomista S	108	1,4	1,6
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	112	1,3	515303	Robotnik gospodarczy	107	1,4	1,3
515303	Robotnik gospodarczy	111	1,3	512001	Kucharz S	85	1,1	1,1
512001	Kucharz S	90	1	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	78	1,0	1,0
723105	Mechanik samochodów osobowych	86	1	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	75	1,0	1,1
932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	85	1	723105	Mechanik samochodów osobowych	75	1,0	0,8
242217	Specjalista administracji publicznej	77	0,9	751201	Cukiernik S	68	0,9	0,8
751201	Cukiernik S	74	0,8	311924	Technik technologii odzieży S	66	0,9	0,5
514101	Fryzjer S	69	0,8	242217	Specjalista administracji publicznej	63	0,8	0,9
752205	Stolarz S	69	0,8	752205	Stolarz S	61	0,8	1,1
311924	Technik technologii odzieży S	67	0,8	753303	Szwaczka	60	0,8	0,5
722314	Tokarz w metalu	67	0,8	432103	Magazynier	57	0,7	0,7
753303	Szwaczka	66	0,8	713102	Malarz budowlany	55	0,7	0,5
911207	Sprzątaczką biurowa	65	0,7	235107	Pedagog	54	0,7	0,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W najtrudniejszym położeniu, w stosunku do zawodów i specjalności reprezentowanych najliczniej w grupie bezrobotnych w powiecie białostockim w 2014 roku znajdowali się *sprzedawcy*, których liczba wynosiła 343 (4,5% bezrobotnych w powiecie).

Procentowy udział sprzedawców w strukturze bezrobotnych w powiecie był o 1,1 punktu niższy niż w województwie (5,6%). Trudne położenie tej grupy zawodowej na rynku pracy jest charakterystyczne dla województwa podlaskiego w ogóle. Sprzedawcy są specyficzną grupą zawodową. Z jednej strony rozwój sektora handlowego sprzyja ich zatrudnianiu to jednak duża podaż sprzedawców na rynku pracy zmniejsza atrakcyjność tego zawodu z perspektywy rynku pracy. Odnosząc się do zawodu *sprzedawcy* należy podkreślić, iż w handlu występuje duża rotacja pracowników, ponieważ jest w nim dużo ofert pracy, jednakże oferowane warunki pracy i płacy nie sprzyjają zatrzymywaniu kadry na dłużej. Pracownicy, którzy zrezygnowali z etatu w jednym sklepie, mogą znaleźć zajęcie w innej placówce handlowej. Następuje rozwój sieci handlowych, które powodują likwidację małych sklepów, ale z drugiej strony zgłaszają zapotrzebowanie na nowych pracowników. Wraz z nowymi supermarketami i dyskontami tworzone są miejsca pracy. Trzeba również podkreślić, iż zapotrzebowanie na sprzedawców łączy się ze stroną popytową społeczeństwa, która ze względu na sytuację ekonomiczną powiatu białostockiego jest ograniczona. Dość trudna sytuacja przedstawiała się również w przypadku: *techników mechaników* oraz *ślusarzy*. Są to profesje dość powszechnie występujące na rynku pracy. O poziomie atrakcyjności osób wykonujących te zawody z pewnością duże znaczenie przypisywane jest doświadczeniu oraz wyższym niż przeciętne kwalifikacjom i umiejętnościom.

Na terenie powiatu białostockiego ponadgimnazjalne szkolnictwo zawodowe obejmowało w 2014r. 2 zasadnicze szkoły zawodowe, 3 technika i 1 szkołę policealną.

Tabela 67. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013–2015 w powiecie białostockim w przekroju zawodów i specjalności

LP	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2013	Absolwenci 2014	Przewidywani Absolwenci 2015
1	712904/ 712905	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie S/ Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie S	19	25	1
2	311513	Technik pojazdów samochodowych S	63	24	24
3	351203	Technik informatyk S	51	18	42
4	325511	Technik ochrony środowiska S	9	16	7
5	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	11	15	-
6	311204	Technik budownictwa S	15	14	16
7	422402	Technik hotelarstwa S	16	14	16
8	311408	Technik elektronik S	0	10	-
9	311504	Technik mechanik S	12	10	12
10	331403	Technik ekonomista S	-	8	9
11	514101	Fryzjer S	4	3	1
12	512001	Kucharz S, Kucharz małej gastronomii S	7	-	4
13	721306	Błacharz samochodowy S	-	-	1
14	311911	Technik cyfrowych procesów graficznych S	-	-	13
		Pozostałe zawody	42	-	-
		Ogółem	249	157	146

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych przez WUP w Białymstoku bezpośrednio ze szkół oraz danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Analizując podaż pracy w ujęciu liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, w 2014r. odnotowano 157 absolwentów, którzy byli kształceni w 11 zawodach (w 2013r.: 249 absolwentów w 16 zawodach). Najwięcej absolwentów w 2014r. zdobyło zawód *montera zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie* oraz *technika pojazdów samochodowych*. Biorąc pod uwagę prognozę absolwentów na rok następny, ogólna liczba absolwentów szkół zawodowych w roku 2015 w porównaniu do roku 2014 nieznacznie się zmniejszy, natomiast w poszczególnych zawodach sytuacja jest zróżnicowana. W przypadku takich zawodów, jak *mechanik pojazdów samochodowych* i *technik elektronik* obserwujemy brak abiturientów w prognozach w roku 2015. Z kolei w takich zawodach jak: *kucharz*, *blacharz samochodowy* czy *technik cyfrowych procesów graficznych* nie zaobserwowano absolwentów w 2014 r., ale należy spodziewać się ich w roku kolejnym. Biorąc pod uwagę prognozy na rok 2015, można ponadto spodziewać się zmniejszonej podaży *monterów zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie* oraz *techników ochrony środowiska*, a zwiększonej *techników informatyków*.

Tabela 68. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie białostockim 2015–2016

Typ szkoły	Rok		
	2014	2015	2016
Szkoła policealna	-	18	39
Technikum	114	121	116
Zasadnicza szkoła zawodowa	43	7	19
Razem	157	146	174

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Dokonując prognoz absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych według typu szkół na lata 2015-2016, zauważamy, że na rynku pracy powiatu białostockiego w roku 2016, w stosunku do roku 2015, uaktywni się potencjalnie zwiększona podaż absolwentów szkół policealnych i zasadniczych zawodowych, zmniejszy się natomiast napływ absolwentów techników.

3.3.4. Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym

Określając szanse na znalezienie pracy w wyuczonej profesji na rynku lokalnym dokonano porównania podaży, wyrażonej za pomocą liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz liczby bezrobotnych, z popytem wyrażonym za pomocą liczby miejsc pracy.

Tabela 69. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie białostockim w 2014 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu/specjalności	Absolwenci 2014	Bezrobotni stan na 31.12.2014	Podaż (absolwenci + bezrobotni)	Popyt (oferty pracy 2014)	Szanse na znalezienie pracy w zawodzie
351203	Technik informatyk S (grupa zaw. 3512)	18	3	21	5	23,8%
514101	Fryzjer S (grupa zaw. 5141)	3	72	75	16	21,3%
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S (grupa zaw. 7231)	15	189	204	29	14,2%
422402	Technik hotelarstwa S (grupa zaw. 4224)	14	24	38	4	10,5%
311408	Technik elektronik S	10	40	50	3	6,0%
311504	Technik mechanik S (grupa zaw. 3115)	10	268	278	14	5,0%
311204	Technik budownictwa S	14	47	61	1	1,6%
712904/ 712904	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie S / Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (grupa zaw. 7129)	25	44	69	1	1,4%
331403	Technik ekonomista S	8	108	116	1	0,9%
311513	Technik pojazdów samochodowych S	24	189	213	0	0,0%
325511	Technik ochrony środowiska S	16	10	26	0	0,0%

Uwaga: w przypadku niektórych zawodów dane dotyczące liczby zarejestrowanych bezrobotnych i ofert pracy przedstawiono dla całej elementarnej grupy zawodów (numer grupy zawodów w nawiasie) ze względu na zbliżony zestaw czynności wykonywanych na danych stanowiskach pracy/ w ramach danych specjalności należących do jednej grupy zawodów
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku, Kuratorium Oświaty w Białymstoku oraz danych zebranych przez Wykonawcę bezpośrednio ze szkół.

Prawdopodobieństwo (w ujęciu procentowym) podjęcia pracy przez abiturienta na „otwartym” rynku zatrudnienia (strona popytowa nie obejmuje miejsc pracy dostępnych w rekrutacjach zamkniętych – naborze pracowników bez upublicznienia informacji o wolnych miejscach pracy) jest odzwierciedlone poprzez iloraz popytu i podaży. W powiecie białostockim na rynku zatrudnienia w 2014 roku przeciętna sytuacja odnosiła się do *techników informatyków* (23,8% prawdopodobieństwo pozyskania angażu). Na tle edukowanych profesji przeciętne perspektywy znalezienia pracy posiadali również *fryzjerzy* (21,4%), *mechanicy pojazdów samochodowych* (14,2%) oraz *technicy hotelarstwa* (10,5%). Z kolei, szczególnie niepokojąca sytuacja na rynku pracy wystąpiła w przypadku *techników ekonomistów*, *techników budownictwa*, *techników pojazdów samochodowych*, *techników ochrony środowiska* oraz *monterów zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie*, profesji, w przypadku których brakowi miejsc pracy towarzyszył duży strumień absolwentów wchodzących na rynek pracy i duża liczba bezrobotnych figurujących w statystykach urzędów pracy.

3.3.5. Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym

Przeprowadzając analizę zróżnicowania kondycji zawodów na lokalnym rynku przedstawiono różnicę pomiędzy liczbą miejsc pracy a liczbą bezrobotnych, przy czym to zestawienie dokonano na poziomie grup dużych zawodów. Ponadto dokonano klasyfikacji zawodów na grupy zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych.

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 70. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie białostockim w 2014 roku w ujęciu grup dużych zawodów

Kod grupy zaw.	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica S-D
		N	%	N	%	
31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	709	9,3	53	2,8	656
72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	642	8,4	155	8,2	487
75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	537	7	169	8,9	368
52	Sprzedawcy i pokrewni	395	5,2	124	6,6	271
71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	429	5,6	207	10,9	222
93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	333	4,4	145	7,7	188
24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	216	2,8	44	2,3	172
51	Pracownicy usług osobistych	392	5,1	236	12,5	156
81	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	198	2,6	52	2,7	146
26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	157	2,1	13	0,7	144
33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	238	3,1	109	5,8	129
21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	167	2,2	43	2,3	124
23	Specjaliści nauczania i wychowania	153	2	36	1,9	117
83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	200	2,6	87	4,6	113
74	Elektrycy i elektronicy	141	1,8	34	1,8	107
32	Średni personel do spraw zdrowia	107	1,4	12	0,6	95
91	Pomoce domowe i sprzątaczk	113	1,5	25	1,3	88
73	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	91	1,2	8	0,4	83
61	Rolnicy produkcji towarowej	68	0,9	1	0,1	67
42	Pracownicy obsługi klienta	62	0,8	13	0,7	49
35	Technicy informatycy	50	0,7	7	0,4	43
43	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	90	1,2	49	2,6	41
62	Leśnicy i rybacy	42	0,5	1	0,1	41
54	Pracownicy usług ochrony	43	0,6	3	0,2	40
22	Specjaliści do spraw zdrowia	42	0,5	9	0,5	33
82	Monterzy	48	0,6	19	1	29
34	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	49	0,6	28	1,5	21
94	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	27	0,4	16	0,8	11
53	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	16	0,2	7	0,4	9
96	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	57	0,7	48	2,5	9
92	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybolóstwie	7	0,1	0	0	7
44	Pozostali pracownicy obsługi	17	0,2	11	0,6	6
11	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni	5	0,1	1	0,1	4
12	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	11	0,1	8	0,4	3
3	Żołnierze szeregowi	2	0	0	0	2
41	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	67	0,9	66	3,5	1
63	Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	5	0,1	4	0,2	1
14	Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	4	0,1	4	0,2	0
13	Kierownicy do spraw produkcji i usług	6	0,1	9	0,5	-3
95	Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach	1	0	4	0,2	-3
25	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	6	0,1	14	0,7	-8
	Bez zawodu	1696	22,2	17	0,9	1679
	Ogółem	7639	100	1891	100	5748

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

W roku 2014, w powiecie białostockim całkowita liczba bezrobotnych w stosunku do liczby miejsc pracy była czterokrotnie wyższa. Jest to jedna z najbardziej niekorzystnych relacji w całym województwie. Największy problem ze znalezieniem zatrudnienia w stosunku do liczby miejsc pracy mieli przedstawiciele następujących grup zawodów: średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych; robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni; robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni; sprzedawcy i pokrewni, a także robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków). Najmniej kłopotliwe było znalezienie pracy przez specjalistów do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych, sprzedawców ulicznych i pracowników świadczących usługi na ulicach, kierowników do spraw produkcji i usług oraz kierowników w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych.

Zbiory informacji z poziomu lokalnego (powiatowego) o liczbie osób poszukujących pracy w danym zawodzie oraz wolnienie miejsc pracy adresowanych do przedstawicieli danej profesji pozwoliły na skatalogowanie pięciu typów zawodów: skrajnie deficytowych, deficytowych, zrównoważonych, nadwyżkowych oraz skrajnie nadwyżkowych.

W 2014 roku na lokalnym rynku pracy zidentyfikowano 803 zawody i specjalności, przy czym 148 zawodów charakteryzowało się deficytem pracowników (w tym w 89 nie odnotowano bezrobotnych), 599 zawodów to profesje nadwyżkowe (w tym w 460 nie odnotowano ofert pracy), natomiast równowagę w zakresie popytu i podaży pracy wykazało jedynie 56 zawodów. W analizie uwzględniono te specjalności, w których wystąpiło co najmniej 20 osób bezrobotnych (zawody nadwyżkowe i o zrównoważonym popycie i podaży pracy) lub co najmniej 20 ofert pracy (zawody deficytowe).

Tabela 71. Zestawienie zawodów i specjalności deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie białostockim w 2014 roku

Typ	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki
Skrajnie deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 10 i więcej)	522302	Sprzedawca w branży mięsnej	Brak zarejestrowanych bezrobotnych
Deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	515303	Robotnik gospodarczy	0,01
	522301	Sprzedawca	0,02
	332101	Agent ubezpieczeniowy	0,03
	752309	Tartacznik	0,16
	962990	Pozostali pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	0,16
	721290	Pozostali spawacze i pokrewni	0,25
	332203	Przedstawiciel handlowy	0,27
	712303	Tynkarz	0,36
	931205	Robotnik drogowy	0,36
	811105	Operator koparko-ładowarki	0,38
	711501	Cieśla	0,38
	751105	Rzeźnik wędliniarz	0,53
	411004	Technik prac biurowych	0,56
	243305	Specjalista do spraw sprzedaży	0,59
833203	Kierowca samochodu ciężarowego	0,68	
Zrównoważony	515303	Robotnik gospodarczy	0,01

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Typ	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki
(uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	522301	Sprzedawca	0,02
	332101	Agent ubezpieczeniowy	0,03
	962990	Pozostali pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	0,16
	721290	Pozostali spawacze i pokrewni	0,25
	332203	Przedstawiciel handlowy	0,27
	712303	Tynkarz	0,36
	931205	Robotnik drogowy	0,36
	711501	Cieśla	0,38
	411004	Technik prac biurowych	0,56
	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	0,68
Nadwyżkowy (uwzględniono 20 zawodów o największej liczbie bezrobotnych)	752208	Stolarz meblowy	2,60
	512001	Kucharz	2,71
	753105	Krawiec	2,75
	722204	Ślusarz	3,13
	723105	Mechanik samochodów osobowych	3,81
	512002	Kucharz małej gastronomii	4,44
	752205	Stolarz	4,50
	751201	Cukiernik	7,25
	722314	Tokarz w metalu	8,00
	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	10,56
	753303	Szwaczka	12,40
	711102	Monter konstrukcji budowlanych	15,00
	235107	Pedagog	28,00
	242217	Specjalista administracji publicznej	41,50
	522303	Sprzedawca w branży przemysłowej	44,75
	331403	Technik ekonomista	52,00
	311504	Technik mechanik	56,00
	263102	Ekonomista	61,00
	242190	Pozostali specjaliści ds. zarządzania i organizacji	64,00
Skrajnie nadwyżkowy (zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	522103	Właściciel małego sklepu	brak ofert
	311924	Technik technologii odzieży	brak ofert
	261906	Prawnik legislator	brak ofert
	331402	Technik agrobiznesu	brak ofert
	311204	Technik budownictwa	brak ofert
	516201	Osoba do towarzystwa	brak ofert
	515301	Gospodarz domu	brak ofert
	931207	Robotnik torowy	brak ofert
	723190	Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	brak ofert
	911206	Salowa	brak ofert
	242222	Specjaliści ds. organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	brak ofert
	311932	Technik włókiennik	brak ofert
	712904	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	brak ofert
	932909	Pomocnik mleczarski	brak ofert
	933301	Ładowacz	brak ofert
	311513	Technik pojazdów samochodowych	brak ofert
	821111	Monter sprzętu gospodarstwa domowego	brak ofert
	264302	Filolog - filologia obcojęzyczna	brak ofert
	233025	Nauczyciel wychowania fizycznego	brak ofert
	815203	Operator maszyn tkackich	brak ofert

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Biorąc pod uwagę uzyskane wartości liczbowe wskaźnika intensywności deficytu wyznaczonego dla zawodów zidentyfikowanych w powiecie białostockim, uzyskano 89 zawodów skrajnie deficytowych, dla których nie odnotowano w powiecie napływu

bezrobotnych, natomiast wystąpił popyt na pracę. Wśród tych zawodów najwięcej propozycji pracy zgłoszono dla *sprzedawców w branży mięsnej*. Pozostałe zawody skrajnie deficytowe to: *pozostali mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym i monterzy urządzeń energii odnawialnej*.

W kolejnej grupie, czyli w grupie zawodów deficytowych, w których wystąpili pojedynczy bezrobotni, stopień deficytowości był różny dla poszczególnych zawodów i wahał się od 1-2 osób na 100 ofert pracy (*robotnik gospodarczy, sprzedawca*) do 68 bezrobotnych na 100 ofert pracy (*kierowca samochodu ciężarowego*). Generalnie deficyt pracowników w powiecie białostockim dotyczył pracowników w zawodach związanych z przemysłem drzewnym, transportem drogowym, budownictwem, a także z handlem i obsługą klienta.

W grupie zawodów zrównoważonych wyróżniono 11 profesji, wśród których najwięcej propozycji pracy skierowanych było do: *kierowców samochodu ciężarowego, kucharyz, sprzedawców i robotników budowlanych*, gdzie wskaźniki przyjęły poziom odpowiednio 0,84; 0,94; 1,17 oraz 1,20, co oznacza, że napływ bezrobotnych do PUP w przybliżeniu równoważony był liczbą upublicznionych ofert pracy.

Zawody nadwyżkowe to kolejna wyłoniona grupa. Tu liczba ofert pracy była mniejsza niż osób bezrobotnych w danym zawodzie. Do zawodów nadwyżkowych o największym wskaźniku nadwyżki należą zawody: *pozostali specjaliści ds. zarządzania i organizacji, ekonomista, technik mechanik, technik ekonomista*. W tych przypadkach na każdą ofertę pracy w tych zawodach napłynęło 52-56 bezrobotnych.

Ostatnią grupą zawodów są zawody skrajnie nadwyżkowe, czyli takie, w których nie upubliczniono ofert pracy, ale odnotowano napływ bezrobotnych do PUP. W tej grupie odnotowano 20 zawodów o liczbie bezrobotnych 20 i więcej, w tym zawodów kształconych na poziomie średnim technicznym, wyższym, a także zawodów robotniczych związanych z przetwórstwem przemysłowym i budownictwem.

3.3.6. Podsumowanie

1. Sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu białostockiego na tle średniej województwa przedstawia się raczej niekorzystnie. Na taką sytuację wpływa głównie wysoki wskaźnik stopy bezrobocia, który w 2013r. wyniósł 18,3% i spowodował, iż powiat białostocki zajmował 13 miejsce wśród wszystkich powiatów po tym względem, równocześnie odnotowano niskie dochody własne budżetu powiatu na 1 mieszkańca oraz niższe niż średnio w województwie nakłady inwestycyjne, a także niższe niższe średnie zarobki brutto; natomiast poziom przedsiębiorczości wyrażony wskaźnikiem liczby podmiotów gospodarczych na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym był zbliżony do wojewódzkiego.
2. W powiecie białostockim występują takie warunki przyrodnicze i społeczne, które przyczyniły się do wyróżnienia pewnych działów PKD na tle województwa. Istotnym dla tego powiatu działem jest produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych, produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli oraz produkcja

- metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń, które w powiecie białostockim generują odpowiednio 30,2%, 23,4% i 20,3% zasobów województwa.
3. Najczęstszym źródłem upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy w powiecie białostockim był Powiatowy Urząd Pracy. Jednak w 2014r. swoją obecność na powiatowym rynku pracy wyraźnie zaznaczyły lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe.
 4. Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu białostockiego w porównaniu do wszystkich powiatów w 2014r. stanowiły niewielki 12% udział w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy.
 5. Najczęściej poszukiwanym zawodem w 2014r. w powiecie białostockim był robotnik gospodarczy. Zawód sprzedawcy, który był najpopularniejszym zawodem w województwie podlaskim w 2014r., w powiecie białostockim plasuje się na 4 miejscu klasyfikacji 20 najpopularniejszych zawodów.
 6. Najwięcej miejsc pracy w powiecie białostockim związanych było z produkcją wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcją wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania oraz z handlem hurtowym, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi, co częściowo pokrywa się z działami wyróżniającymi się w analizowanym powiecie na tle województwa.
 7. Analiza zestawienia liczby miejsc pracy i liczby bezrobotnych w powiecie białostockim w ujęciu grup dużych KZiS pokazuje, iż liczba bezrobotnych jest czterokrotnie wyższa od liczby miejsc pracy. Największy deficyt miejsc pracy występuje w grupie średniego personelu nauk fizycznych, chemicznych i technicznych.
 8. Największe szanse na znalezienie pracy w zawodzie w powiecie białostockim mają technicy informatycy. Znaczna część absolwentów zmuszona jest do poszukiwania pracy poza obszarem powiatu białostockiego, gdyż w analizowanym powiecie nie odnotowano ofert pracy dotyczących ich kwalifikacji (m.in. technik pojazdów samochodowych, technik ochrony środowiska).
 9. Do zawodów skrajnie deficytowych w powiecie białostockim należy sprzedawca w branży mięsnej. Dość licznie w powiecie białostockim są reprezentowane zawody o zrównoważonym popycie i podaży pracy, m.in. kierowcy samochodów ciężarowych, kucharze, sprzedawcy, robotnicy budowlani.

3.4. Powiat bielski

3.4.1. Potencjał powiatowego rynku pracy

Powiat bielski zajmuje powierzchnię 138 509 ha. W jego skład wchodzi miasta: Bielsk Podlaski i Brańsk oraz gminy: Bielsk Podlaski, Boćki, Brańsk, Orla, Rudka, Wyszki. Ogólną sytuację społeczno-gospodarczą powiatu, przy szczególnym uwzględnieniu potencjału lokalnego rynku pracy, można przedstawić za pomocą wybranych wskaźników, które w porównaniu do średniej województwa podlaskiego ukazują sytuację w analizowanym powiecie.

Powiat bielski charakteryzuje się niższą niż średnia w województwie gęstością zaludnienia wynoszącą 42 osoby na 1 km² (średnia dla woj. podlaskiego wynosi 59 osób na 1 km²). Dość niskiej gęstości zaludnienia towarzyszy niska lesistość terenu, która w porównaniu do średniej województwa jest niższa o 34,2%.

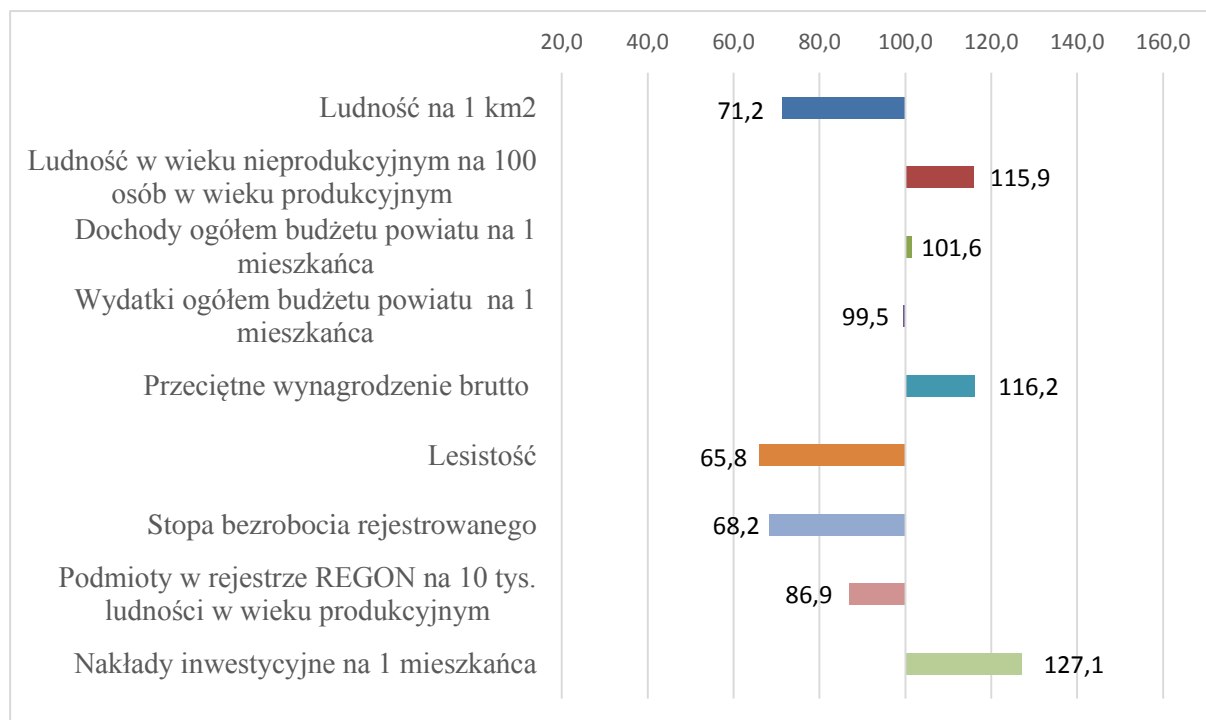
Liczba mieszkańców powiatu bielskiego zmniejsza się. W końcu 2013r. powiat zamieszkiwało 57,6 tys. osób, czyli o 1,4 tys. mniej niż w końcu 2010r. (o 2,3%). O spadku liczby mieszkańców zadecydowało ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, które wyniosło -4,1 na 1000 ludności; dla województwa wskaźnik ten osiągnął wartość -2,1. Innym decydującym czynnikiem był ujemny przyrost naturalny ludności. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu ukształtował się on w 2013 roku na poziomie -4,2 i odbiegał od wskaźnika wojewódzkiego wynoszącego -1,3.

Ubytkowi ludności towarzyszą niekorzystne zmiany struktury wiekowej. Obciążenie ekonomiczne ludności w analizowanym powiecie jest najwyższe w województwie i wynosi 66,4 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wobec 57,3 osób w regionie).

W analizowanym powiecie obserwujemy wyższe niż średnia w województwie wskaźniki dotyczące budżetu powiatu, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków przypadających na 1 mieszkańca. Należy zauważyć, że dochody ogółem budżetu powiatu w 2013 roku wynosiły 52,3 mln zł i były wyższe od wydatków ogółem o 1,9 mln zł. Ponadto w powiecie bielskim obserwujemy wyższe o 27,1% od średniej wojewódzkiej nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca.

W powiecie bielskim liczba zarejestrowanych podmiotów w bazie REGON przypadająca na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym (1105,4) jest niższa o 13,1% niż średnia w województwie. W powiecie obserwujemy dość niską stopę bezrobocia rejestrowanego, która w 2013 r. wynosiła 10,3%. Należy zauważyć, że powiat bielski zajmuje 2 miejsce wśród wszystkich powiatów województwa podlaskiego pod względem stopy bezrobocia. Tylko w powiecie wysokomazowieckim stopa bezrobocia jest niższa. Pomimo tego w powiecie bielskim stopa bezrobocia powiększa się z roku na rok, a wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych w ciągu 3 lat (od 2010r. do 2013r.) był większy niż średnio w województwie: liczba bezrobotnych wzrosła o 16,4% (w woj. o 11,2%).

Wykres 6. Wybrane wskaźniki powiatu bielskiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014. Powiat bielski, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

W przypadku osób pracujących, na koniec 2013 roku w powiecie bielskim ich liczba wynosiła 19 068 osób (5,7% wszystkich pracujących w województwie podlaskim). Pracujący w rolnictwie stanowili większość zatrudnionych – 46,2% wszystkich pracujących, zaś podobny odsetek stanowili pracownicy sektora usług (26,8%) oraz zatrudnieni w sektorze przemysłu i budownictwa (27,0%)²⁶. Struktura zatrudnienia (nadreprezentacja sektora rolniczego w strukturze pracujących na tle województwa na niekorzyść pozostałych sektorów) wynika z rolniczej specyfiki regionu oraz jego potencjału przyrodniczego. Poziom zarobków w analizowanym powiecie jest najwyższy w całym województwie – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2013 roku wynosiło 3 988,22 zł (stanowiło 116,2% płacy podlaskiej i 102,9% poziomu krajowego).²⁷

Dokonując analizy przedsiębiorstw funkcjonujących w powiecie bielskim ze względu na sekcję działalności wg PKD 2007, obserwujemy, że spośród 3826 zarejestrowanych firm najwięcej funkcjonuje w następujących działach: *handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* (610 firm), *roboty budowlane specjalistyczne* (340), *handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi* (249), *uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową* (203), *transport lądowy oraz transport rurociągowy* (194). Łącznie w tych pięciu dominujących działach PKD koncentruje się 41,7% wszystkich lokalnych przedsiębiorstw.

²⁶ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Pracujący, zatrudnieni i przeciętne zatrudnienie według PKD 2007*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.42754116334185477#

²⁷ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Wynagrodzenia*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.6889699152773496#

Warunki przyrodnicze i społeczne regionu przekładają się na specyfikę profilu działalności gospodarczej podmiotów funkcjonujących w powiecie bielskim. W tabeli przedstawiono osiem działów PKD reprezentowanych najsilniej (na tle Podlasia) w powiecie bielskim.²⁸

Tabela 72. Działy PKD wyróżniające się w powiecie bielskim na tle województwa

Dział PKD	Nazwa działu	Liczba podmiotów	% zasobów województwa
90	Działalność twórcza związana z kulturą i rozrywką	34	7,6
16	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	100	7,5
01	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	203	7,2
22	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	17	6,4
02	Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	58	6,4
75	Działalność weterynaryjna	23	5,6
52	Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	20	5,4
38	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	10	5,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Bardzo wysoki odsetek podmiotów w porównaniu do zasobów województwa występuje w dziale *działalność twórcza związana z kulturą i rozrywką*. Poza tym duży udział w zasobach województwa mają przedsiębiorstwa związane z zasobami przyrodniczymi powiatu, zajmujące się *produkcją wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcją wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania* oraz przedsiębiorstwa funkcjonujące w dziale *uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową*. Szczególne miejsce w powiecie bielskim zajmują również przedsiębiorstwa zajmujące się *produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych* oraz *działalnością związaną ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzyskiem surowców*. Ponadto w województwie podlaskim znaczący udział zajmują firmy zlokalizowane w powiecie bielskim i zajmujące się *działalnością weterynaryjną, magazynowaniem i działalnością usługową wspomagającą transport*.

Specyfika potencjału powiatu bielskiego ma związek z charakterem działalności podmiotów nowo zarejestrowanych w ostatnich trzech latach. Na tle województwa największy odsetek nowych działalności uruchomiono w następujących działach PKD: *roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej* (11,5% wszystkich nowopowstałych działalności w województwie podlaskim, nominalnie 7 podmiotów) *produkcja artykułów spożywczych* (11,1%, 4 podmioty), *produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych* (8,1%, 3 podmioty), *produkcja wyrobów z drewna oraz korka* (7,5%, 5 podmiotów), *działalność związana z administracyjną obsługą biur i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej* (7,4%, 6 podmiotów), *uprawy rolne*,

²⁸ Do analizy włączono działy PKD, które w danym powiecie posiadają reprezentację minimum 10 podmiotów, a ich udział w zasobach województwa przekracza 5%.

chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową (7,4%, 8 podmiotów), działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne (6,9%, 9 podmiotów), leśnictwo i pozyskiwanie drewna (6,6%, 5 podmiotów). W powiecie bielskim widoczny jest rozwój zróżnicowanych profili działalności jakimi są: przemysł, rolnictwo oraz usługi, w tym usługi okołobiznesowe. Taka struktura sprzyja rozwojowi rynku pracy. Ważnym atrybutem powiatu jest także posiadanie wyraźnej kompetencji wyróżniającej, jaką jest rozwój sektora budownictwa, którego firmy są rozpoznawalne poza granicami kraju.

3.4.2. Popyt na pracę w powiecie bielskim

Stronę popytową rynku pracy scharakteryzowano za pomocą liczby ogłoszeń i liczby miejsc pracy upublicznych za pośrednictwem różnych źródeł w 2014 roku.

Biorąc pod uwagę miejsca pracy dotyczące wykonywania pracy na terenie województwa podlaskiego (43221) odnotowano 4,1% dotyczących powiatu. Łącznie w powiecie bielskim pojawiło się 1727 ogłoszeń o pracę, w których poszukiwano 1771 pracowników. Zapotrzebowanie na pracowników w analizowanej jednostce terytorialnej wzrosło w stosunku do roku 2013, kiedy to na terenie powiatu zanotowano 1523 miejsca pracy (wzrost o 248 miejsc pracy, o 16,3%).

Tabela 73. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie bielskim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących

Źródło	powiat bielski				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								województwo podlaskie ^A	
	2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		N	%
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
Powiatowe Urzędy Pracy	1357	76,6	1403	92,1	396	90,4	396	87,6	348	68,1	217	58,6	27826	64,4
Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe	315	17,8	79	5,2	26	5,9	38	8,4	118	23,1	133	35,9	11065	25,6
Ogólnokrajowe internetowe serwisy pośrednictwa pracy	65	3,7	27	1,8	4	0,9	12	2,7	36	7,0	13	3,5	3136	7,3
Biura Karier	18	1,0	4	0,3	7	1,6	1	0,2	6	1,2	4	1,1	575	1,3
Ochotnicze Hufce Pracy	14	0,8	4	0,3	3	0,7	5	1,1	3	0,6	3	0,8	426	1,0
Prasa regionalna	2	0,1	6	0,4	2	0,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	193	0,4
Ogółem	1771	100	1523	100	438	100	452	100	511	100	370	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Struktura kanałów poszukiwania pracowników w 2014 roku zmieniła się w stosunku do roku poprzedniego. Zmniejszył się znacznie udział Powiatowego Urzędu Pracy (z 92,1% wszystkich ofert w 2013r. do 76,6% wszystkich ofert pracy w 2014r.), na rzecz przede wszystkim lokalnych internetowych serwisów ogłoszeniowych (wzrost z 5,2% w 2013r. do 17,8% wszystkich ofert w powiecie w 2014r.) i w mniejszym stopniu ogólnokrajowych internetowych serwisów pośrednictwa pracy (wzrost udziału do 3,7%). Nadal jednak źródła internetowe mają mniejsze udziały niż średnio w województwie. Pozostałe źródła stanowią margines w upublicznianiu informacji o wolnych miejscach pracy (1% udziału i mniej).

Tabela 74. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie bielskim w ujęciu grup wielkich zawodów w latach 2013-2014

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Powiat bielski				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								Województwo podlaskie ^A	
		2014		2013*)		I kw.		II kw.		III kw.		IV kw.		2014	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy i handlu	29	1,6	25	1,6	5	1,1	6	1,3	12	2,3	6	1,6	681	1,6
2	Specjaliści	173	9,8	84	5,5	45	10,3	28	6,2	51	10,0	49	13,2	3976	9,2
3	Technicy i inny średni personel	201	11,3	138	9,1	51	11,6	32	7,1	79	15,0	39	10,5	5365	12,4
4	Pracownicy biurowi	165	9,3	186	12,2	72	16,4	26	5,8	46	9,0	21	5,7	4185	9,7
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	408	23,0	332	21,8	138	31,5	77	17,0	130	2,1	63	17,0	10337	23,9
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	8	0,5	3	0,2	2	0,5	3	0,7	3	0,6	0	0,0	338	0,8
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	306	17,3	266	17,5	57	13,0	122	27,0	65	13,0	62	16,8	8868	20,5
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	191	10,8	192	12,6	19	4,3	121	26,8	36	7	15	4,1	3550	8,2
9	Pracownicy przy pracach prostych	290	16,4	296	19,4	49	11,2	37	8,2	89	17	115	31,1	5903	13,7
99	bez zawodu	0	0,0	1	0,1	0	0,0	0	0,0	0	0	0	0,0	18	0
	Razem	1771	100	1523	100	438	100	452	100	511	100	370	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Analizując rozkład popytu na pracę w ujęciu grup wielkich zawodów zauważamy, że w 2014 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, najwięcej miejsc pracy było adresowanych do grupy 5 **pracownicy usług i sprzedawcy** – 23,0% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie. Drugą co do wielkości popytu na pracę stanowiła grupa 9 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** – 17,3% miejsc pracy. Przegląd danych w ujęciu kwartalnym informuje o grupach wielkich zawodów poszukiwanych sezonowo. W odniesieniu do **pracowników usług i sprzedawców** największy popyt odnotowano w I i III kwartale, a w stosunku do **robotników przemysłowych i rzemieślników** w II kwartale.

Tabela 75. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie bielskim w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Liczba zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie	w tym: miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu	
		N	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	29	4	13,8
2	Specjaliści	173	56	32,4
3	Technicy i inny średni personel	201	69	34,3
4	Pracownicy biurowi	165	121	73,3
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	408	119	29,2
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	8	3	37,5
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	306	55	18,0
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	191	6	3,1
9	Pracownicy przy pracach prostych	290	48	16,6
	Ogółem	1771	481	27,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując analizy popytu na rynku pracy, brano również pod uwagę miejsca stażu pracy. Należy jednak podkreślić, że staże są realizowane bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Są to miejsca aktywizacji zawodowej, na których bezrobotni nabywają umiejętności potrzebnych do wykonywania pracy na danym stanowisku pracy. Oznacza to, że miejsca stażu nie powinno być traktowane jako pełnowartościowe miejsca pracy, ale może stanowić potencjalne miejsce pracy, jeżeli po zakończeniu okresu aktywizacji z osobą bezrobotną podpisano umowę o wykonywanie pracy na stanowisku pracy, na którym odbywała wcześniej staż.

Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu bielskiego stanowiły w 2014r. istotny udział staży w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie (27,2%), wyższy niż średnio w województwie (21,8%). Na 165 miejsc skierowanych do **pracowników biurowych**, staże stanowiły aż 73,3% (nominalnie 121 miejsc), wśród 408 miejsc pracy skierowanych do **pracowników usług i sprzedawców** staże to 29,2% (nominalnie 119 miejsc). Potwierdza to raz jeszcze rolę, jaką pracodawcy przypisują stażystom, także w powiecie bielskim. Aspekt regionalny nie ma tu znaczenia. Staże traktowane są jako pewien etap w procesie rekrutacyjnym oraz służą weryfikacji kompetencji i umiejętności potencjalnego pracownika w środowisku pracy. Staże są też często powiązane z tymczasowym zasileniem poziomu zatrudnienia, np. w sezonie lub w związku z realizacją określonego przedsięwzięcia.

W porównaniu do poprzedniego roku liczba miejsc aktywizacji zawodowej w postaci stażu zwiększyła się o 19,4% (o 78).

Szczegółowe informacje dotyczące miejsc stażu w poszczególnych zawodach zawiera Tabela 13.

Tabela 76. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie bielskim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Powiat bielski		Źródło upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy											
				Powiatowe Urzędy Pracy		Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe		Ogólnokrajowe internetowe serwisy ogłoszeniowe		Biura Karier		Ochotnicze Hufce Pracy		Prasa regionalna	
				N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	29	100	15	51,7	6	20,7	6	20,7	2	6,9	0	0,0	0	0,0
2	Specjaliści	173	100	102	59,0	49	28,3	12	6,9	8	4,6	1	0,6	1	0,6
3	Technicy i inny średni personel	201	100	127	63,2	39	19,4	26	12,9	8	4,0	0	0,0	1	0,5
4	Pracownicy biurowi	165	100	141	85,5	20	12,1	4	2,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	408	100	298	73,0	96	23,5	13	3,2	0	0,0	1	0,2	0	0,0
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	8	100	5	62,5	3	37,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	306	100	269	87,9	36	11,8	1	0,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	191	100	172	90,1	19	9,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
9	Pracownicy przy pracach prostych	290	100	228	78,6	47	16,2	3	1,0	0	0,0	12	4,1	0	0,0
	Ogółem	1771	100	1357	76,6	315	17,8	65	3,7	18	1,0	14	0,8	2	0,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Mając na względzie próbę określenia specjalizacji poszczególnych źródeł ogłaszania informacji o wolnych miejscach pracy, należy wziąć pod uwagę fakt, iż w związku z wiodącą rolą powiatowego urzędu pracy jako pośrednika pracy na rynku lokalnym, może się to okazać utrudnione. W przypadku powiatu bielskiego, oferty pracy dla reprezentantów wszystkich grup wielkich zawodów pochodzą w zdecydowanej większości z powiatowego urzędu pracy. W analizowanym powiecie można jednak zauważyć, iż swoją obecność na rynku ogłoszeń zaznaczają lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe oraz ogólnokrajowe e-serwisy pośrednictwa pracy, które największą liczbę informacji o wolnych miejscach pracy skierowały do przedstawicieli grupy 2 **specjaliści**, grupy 3 **technicy i inny personel** i grupy 5 **pracownicy usług i sprzedawcy**. Z punktu widzenia pracodawców internetowe kanały dotarcia do osób reprezentujących wskazane zawody mogły okazać się bardziej skuteczne. Jak wiadomo ta forma komunikacji jest szczególnie atrakcyjna dla młodych odbiorców przekazu, ale też się upowszechnia wśród innych grup wiekowych.

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 77. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie bielskim w latach 2013-2014

Lp.	Kod	Nazwa zawodu	Rok				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.							
			2014		2013		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał	
			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	522301	Sprzedawca S	118	6,7	63	4,1	29	6,6	31	6,9	31	6,1	27	7,3
2	515303	Robotnik gospodarczy	103	5,8	140	9,2	71	16,2	17	3,8	13	2,5	2	0,5
3	816029	Operator urządzeń przetwórstwa owocowo-warzywnego	100	5,6	100	6,6	0	0,0	100	22,1	0	0,0	0	0,0
4	411004	Technik prac biurowych S	76	4,3	105	6,9	42	9,6	10	2,2	20	3,9	4	1,1
5	932101	Pakowacz	46	2,6	16	1,1	3	0,7	6	1,3	33	6,5	4	1,1
6	931301	Robotnik budowlany	45	2,5	56	3,7	12	2,7	5	1,1	13	2,5	15	4,1
7	911290	Pozostałe pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne	39	2,2	4	0,3	1	0,2	0	0,0	1	0,2	37	10,0
8	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	31	1,8	24	1,6	14	3,2	5	1,1	5	1,0	7	1,9
9	721290	Pozostali spawacze i pokrewni	30	1,7	20	1,3	25	5,7	0	0,0	2	0,4	3	0,8
10	911207	Sprzętaczka biurowa	28	1,6	18	1,2	10	2,3	4	0,9	5	1,0	9	2,4
11	332203	Przedstawiciel handlowy	25	1,4	35	2,3	2	0,5	3	0,7	14	2,7	6	1,6
12	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	25	1,4	22	1,4	4	0,9	5	1,1	10	2,0	6	1,6
13	722204	Ślusarz S	24	1,4	4	0,3	2	0,5	20	4,4	1	0,2	1	0,3
14	722308	Operator obrabiarek sterowanych numerycznie	23	1,3	10	0,7	0	0,0	20	4,4	2	0,4	1	0,3
15	941201	Pomoc kuchenna	23	1,3	6	0,4	8	1,8	4	0,9	9	1,8	2	0,5
16	311303	Technik elektryk S	22	1,2	3	0,2	2	0,5	3	0,7	15	2,9	2	0,5
17	331301	Księgowy	20	1,1	19	1,2	3	0,7	3	0,7	9	1,8	5	1,4
18	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	20	1,1	10	0,7	5	1,1	8	1,8	5	1,0	2	0,5
19	721204	Spawacz metodą MAG	20	1,1	5	0,3	0	0,0	20	4,4	0	0,0	0	0,0
20	752205	Stolarz S	20	1,1	0	0,0	0	0,0	12	2,7	1	0,2	7	1,9
		Pozostałe zawody	933	52,7	863	56,7	205	46,8	176	38,9	322	63,0	230	62,2
		Ogółem	1771	100	1523	100	438	100	452	100	511	100	370	100

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując szczegółowej analizy poszukiwanych zawodów, w powiecie bielskim zidentyfikowano 20 zawodów najczęściej poszukiwanych w roku 2014. Podobnie jak w latach poprzednich, najbardziej poszukiwanymi pracownikami w powiecie bielskim byli *sprzedawcy* (6,7% zdefiniowanego popytu) i *robotnicy gospodarczy* (5,8%).

Należy zauważyć, że w stosunku do zapotrzebowania na pracę w roku poprzednim, w 2014 roku zwiększyło się poszukiwanie większości zawodów prezentowanych w tabeli. W największym stopniu wzrosło zainteresowanie pracą *sprzedawców*, pracowników niewykwalifikowanych (*sprzętaczki biurowe*, *pakowacze*) oraz *stolarzy* i *ślusarzy*. Natomiast mniejszym niż roku poprzednim popytem charakteryzował się zawód *robotnika gospodarczego*, *technika prac biurowych*, *robotnika budowlanego* oraz *przedstawiciela handlowego*.

Tabela 78. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie bielskim w 2014 roku (N>10)

Kod	Nazwa zawodu	Powiat bielski			
		Pozostałe źródła ofert pracy		Powiatowy Urząd Pracy	
		N	%	N	%
515303	Robotnik gospodarczy	23	5,6	95	7,0
816029	Operator urządzeń przetwórstwa owocowo-warzywnego	21	5,1	4	0,3
522301	Sprzedawca S	15	3,6	31	2,3
411004	Technik prac biurowych S	11	2,7	6	0,4
	Pozostałe zawody	344	83,1	1221	90,0
	Ogółem	414	100	1357	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Popyt na pracę dystrybuowany poprzez inne niż Powiatowy Urząd Pracy źródła ofert pracy skierowany był najliczniej do: 23 robotników gospodarczych, 21 operatorów urządzeń przetwórstwa owocowo-warzywnego, 15 sprzedawców, 11 techników prac biurowych, aczkolwiek i tak większość ofert przechodziła przez urząd pracy.

Tabela 79. Miejsca pracy w powiecie bielskim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki

Kod	Dział PKD 2007	N	%
47	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	49	2,8
64	Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	23	1,3
41	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	18	1,0
65	Ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego	12	0,7
16	Produkcja drewna i wyrobów z drewna oraz z korka (z wyłączeniem mebli), wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	11	0,6
35	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	11	0,6
80	Działalność detektywistyczna i ochroniarska	11	0,6
9	Działalność usługowa związana z wyżywieniem	10	0,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Przyporządkowując zidentyfikowane miejsca pracy do działów gospodarki, zauważamy, że w powiecie bielskim najwięcej miejsc pracy związanych było z Działem 47 *Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* – 49 anonsów zatrudnienia (2,8% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w powiecie). Zapotrzebowanie na pracowników odnotowano również w Dziale 64 *Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych*. Miejsca pracy w tym dziale generowały 1,3% popytu w powiecie. Kolejny dział PKD, w którym odnotowano znaczną liczbę miejsc pracy, to Dział 41 *Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków* – 1,0% popytu.

Tabela 80. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie bielskim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane)

Kod działu	Branża	Nazwa zawodu	Liczba miejsc pracy
47	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	Ogółem, w tym:	49
		Sprzedawca S	20
		Pracownik rozkładający towar na półkach	6
		Kasjer handlowy	5
		Pozostali pracownicy obsługi biurowej	2
		Magazynier	2
		Akwizytor	2
		Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	2
		Przedstawiciel handlowy	1
		Kierownik działu w handlu detalicznym	1
64	Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	Ogółem, w tym:	23
		Dealer aktywów finansowych	7
		Doradca klienta	6
		Opiekun klienta	3
		Specjalista do spraw sprzedaży	2
		Kasjer bankowy	2
41	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	Ogółem, w tym:	18
		Kosztorysant budowlany	3
		Inżynier inżynierii środowiska – instalacje sanitarne	2
		Robotnik budowlany	2
		Inżynier budownictwa – budownictwo ogólne	2
		Technik informatyk S	2
		Dyrektor wykonawczy	1
		Kierownik działu marketingu	1
		Kierownik budowy	1
		Architekt	1
Pozostali tynkarze i pokrewni	1		

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując bardziej szczegółowych analiz dotyczących zapotrzebowania na pracowników według wyróżnionych wcześniej trzech najbardziej popularnych branż, można zauważyć, że w handlu detalicznym najczęściej poszukiwano *sprzedawców*. Natomiast w branży związanej z finansową działalnością usługową najczęściej poszukiwano *dealerów aktywów finansowych, doradców i opiekunów klienta*. Z kolei w branży budowlanej związanej ze wznoszeniem budynków poszukiwano nie tylko *robotników budowlanych*, ale i specjalistów: *inżynierów inżynierii środowiska, inżynierów budownictwa, architektów*.

3.4.3. Podaż pracy w powiecie bielskim

Podaż pracy przedstawiono za pomocą liczby bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy oraz liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych zlokalizowanych w powiecie bielskim. Jest to podejście nieco uproszczone, bowiem należy zauważyć, że wśród zarejestrowanych bezrobotnych mogą znajdować się

absolwenci, a z drugiej strony nie każdy absolwent staje się uczestnikiem rynku pracy, może bowiem kontynuować naukę. Podaż pracy kształtują rzecz jasna również osoby poszukujące pracy, ale nie zarejestrowane w urzędach pracy. Przyjęte podejście wynika z dostępności i sposobu zbierania danych.

Analizując podaż pracy powiatu bielskiego, wyrażoną w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, przedstawiono strukturę bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów oraz zaprezentowano 20 zawodów i specjalności najliczniej reprezentowanych w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku Podlaskim.

Tabela 81. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie bielskim na tle struktury województwa podlaskiego wg stanu w końcu 2013 i 2014 roku

Powiat bielski								Struktura zawodowa bezrobotnych w województwie w 2014r. (%)
Kod	Nazwa grupy wielkiej	2013		Kod	Nazwa grupy wielkiej	2014		
		N	%			N	%	
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	516	20,8	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	427	20,7	21,2
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	323	13,0	3	Technicy i inny średni personel	267	13,0	13,1
2	Specjaliści	310	12,5	2	Specjaliści	242	11,8	10,7
3	Technicy i inny średni personel	301	12,1	5	Pracownicy usług i sprzedawcy	241	11,7	13,0
9	Pracownicy przy pracach prostych	199	8,0	9	Pracownicy przy pracach prostych	133	6,5	7,4
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	119	4,8	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	88	4,3	4,6
4	Pracownicy biurowi	71	2,9	4	Pracownicy biurowi	56	2,7	3,2
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	28	1,1	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	18	0,9	2,0
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	13	0,5	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	14	0,7	0,4
0	Sily zbrojne	0	0,0	0	Sily zbrojne	0	0,0	0,01
	Brak zawodu	605	24,3		Bez zawodu	573	27,8	24,2
	Ogółem	2485	100,0		Ogółem	2059	100,0	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W powiecie bielskim grupa **7 robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** była najliczniej reprezentowaną grupą bezrobotnych wśród wielkich grup zawodów. Populacja pracowników tych zawodów w 2014 roku w miejscowej strukturze bezrobotnych wynosiła 427 osób, co stanowiło 20,7% wszystkich zarejestrowanych. W strukturze bezrobotnych niekorzystnie prezentowało się ponadto położenie osób przypisanych do grupy **3 technicy i inny średni personel** oraz grupy **2 specjaliści**. Ich procentowy udział wśród osób pozostających bez zatrudnienia wynosił odpowiednio: 13,0% oraz 11,8%. Należy zauważyć, że w porównaniu wynikami badania z roku poprzedniego poprawiła się sytuacja prawie wszystkich grup zawodowych bezrobotnych (zmniejszyła się liczba zarejestrowanych bezrobotnych). Jednocześnie zwiększył się procentowy udział bezrobotnych z grupy **3 techników i innego średniego personelu**. Ponadto trudna sytuacja na rynku pracy odnosiła się również do

bezrobotnych **bez zawodu**, których było 573, co stanowiło 27,8% wszystkich osób figurujących w rejestrze.

Tabela 82. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu bielskiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego

Kod zawodu	Nazwa zawodu	2013		Kod zawodu	Nazwa zawodu	2014		% bezrobotnych w województwie 2014
		N	%			N	%	
522301	Sprzedawca S	153	6,2	522301	Sprzedawca S	114	5,5	5,6
931301	Robotnik budowlany	61	2,5	331403	Technik ekonomista S	50	2,4	1,6
331403	Technik ekonomista S	58	2,3	314207	Technik rolnik S	42	2,0	1,1
515303	Robotnik gospodarczy	46	1,9	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	41	2,0	1,1
314207	Technik rolnik S	45	1,8	931301	Robotnik budowlany	40	1,9	1,8
711202	Murarz S	43	1,7	722204	Ślusarz S	39	1,9	1,9
722204	Ślusarz S	36	1,4	515303	Robotnik gospodarczy	32	1,6	1,3
753105	Krawiec S	36	1,4	711202	Murarz S	29	1,4	1,5
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	35	1,4	263102	Ekonomista	28	1,4	0,6
263102	Ekonomista	32	1,3	311504	Technik mechanik S	24	1,2	1,4
932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	32	1,3	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	22	1,1	1,0
235107	Pedagog	30	1,2	753105	Krawiec S	21	1,0	1,5
751204	Piekarz S	29	1,2	235107	Pedagog	18	0,9	0,7
311504	Technik mechanik S	28	1,1	751204	Piekarz S	18	0,9	0,9
911207	Sprzątaczką biurowa	22	0,9	242217	Specjalista administracji publicznej	17	0,8	0,9
411004	Technik prac biurowych S	20	0,8	712904/712907	Technolog/Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie S	17	0,8	0,3
242217	Specjalista administracji publicznej	19	0,8	911207	Sprzątaczką biurowa	17	0,8	0,8
322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego S	18	0,7	432103	Magazynier	16	0,8	0,7
432103	Magazynier	18	0,7	311204	Technik budownictwa S	15	0,7	0,7
752205	Stolarz S	18	0,7	752205	Stolarz S	15	0,7	1,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W najtrudniejszym położeniu, w stosunku do zawodów i specjalności reprezentowanych najliczniej w grupie bezrobotnych w powiecie bielskim w 2014 roku znajdowali się *sprzedawcy*, których liczba wynosiła 114 (5,5% bezrobotnych w powiecie). Procentowy udział sprzedawców w strukturze bezrobotnych w powiecie był na poziomie zbliżonym do wojewódzkiego (5,6%). W powiecie bielskim do wyróżniających się grup nadreprezentowanych (porównując dane powiatowe do wojewódzkich) należą zawody i specjalności z grupy 3 **technicy i inny średni personel**: *technik ekonomista, technik rolnik, a także mechanicy pojazdów samochodowych i ekonomiści*.

Na terenie powiatu bielskiego ponadgimnazjalne szkolnictwo zawodowe obejmowało w 2014 roku 2 zasadnicze szkoły zawodowe, 4 technika i 3 szkoły policealne.

Tabela 83. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013-2015 w przekroju zawodów i specjalności w powiecie bielskim

LP	Kod zawodu	Nazwa zawodu/specjalności	Absolwenci 2013	Absolwenci 2014	Absolwenci 2015 (prognoza)
1	331403	Technik ekonomista S	19	35	15
2	311504	Technik mechanik S	17	34	21
3	422402	Technik hotelarstwa S	42	27	16
4	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	29	27	20
5	314207	Technik rolnik S	64	23	42
6	712904/ 712907	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie S/ Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie S	0	22	29
7	311204	Technik budownictwa S	18	17	26
8	351203	Technik informatyk S	47	17	36
9	751105/ 751107	Rzeźnik - wędliniarz S/Wędliniarz S	6	2	1
10	752205	Stolarz S	4	1	4
11	314403	Technik technologii żywności	0	0	23
12	333107	Technik logistyk	0	0	18
13	512001	Kucharz	0	0	6
14	514101	Fryzjer S	6	0	3
15	751201	Cukiernik S	6	0	2
		Pozostałe zawody	49	-	-
		Razem	307	205	262

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty.

Analizując podaż pracy w ujęciu liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, w 2014r. odnotowano 205 absolwentów, którzy byli kształceni w 10 zawodach (w 2013r.: 307 absolwentów w 16 zawodach). Najwięcej absolwentów w 2014r. zdobyło zawód *technika ekonomisty*, *technika mechanika* oraz *technika hotelarstwa*. Najliczniej kształconą profesją w zasadniczych szkołach zawodowych był *mechanik pojazdów samochodowych*. Biorąc pod uwagę prognozę absolwentów na rok następny, należy zauważyć różnice w liczbie absolwentów w roku 2015 w porównaniu do roku 2014 w poszczególnych zawodach. Biorąc pod uwagę prognozy na 2015r., można spodziewać się zwiększonej podaży *techników rolników*, *techników budownictwa*, *monterów zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie*, *techników informatyków*, a także nowych absolwentów w zawodach: *technik technologii żywności*, *technik logistyk*, *kuchary*, *fryzjer* i *cukiernik*.

Tabela 84. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie bielskim 2015–2016

Typ szkoły	Rok		
	2014	2015	2016
Szkoła policealna	-	-	18
Technikum	153	196	192
Zasadnicza szkoła zawodowa	52	66	70
Razem	205	262	280

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Dokonując prognoz absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych według typu szkół na lata 2015-2016, zauważamy, że na rynku pracy powiatu bielskiego w roku 2016, w stosunku do roku 2015, uaktywni się potencjalnie zwiększona podaż absolwentów zasadniczych szkół zawodowych oraz szkół policealnych, nieznacznie zmniejszy się natomiast podaż absolwentów techników.

3.4.4. Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym

Określając szanse na znalezienie pracy w wyuczonyj profesji na rynku lokalnym dokonano porównania podaży, wyrażonej za pomocą liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz liczby bezrobotnych, z popytem wyrażonym za pomocą liczby miejsc pracy.

Tabela 85. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie bielskim w 2014 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2014	Bezrobotni stan na 31.12.2014	Podaż (absolwenci + bezrobotni)	Popyt (oferty pracy 2014)	Szansa na znalezienie pracy w zawodzie
752205	Stolarz S (grupa zaw. 7522)	1	16	17	20	117,6%
751102/ 751105	Rzeźnik-wędliniarz S/ Wędliniarz S (grupa zaw. 7511)	2	31	33	26	78,8%
351203	Technik informatyk S (grupa zaw. 3512)	17	14	31	5	16,1%
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S (grupa zaw. 7231)	27	63	90	13	14,4%
311504	Technik mechanik S (grupa zaw. 3115)	34	33	67	3	4,5%
712904/ 712904	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie S/ Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie S (grupa zaw. 7129)	22	17	39	1	2,6%
311204	Technik budownictwa S	17	15	32	0	0,0%
314207	Technik rolnik S	23	42	65	0	0,0%
331403	Technik ekonomista S	35	50	85	0	0,0%
422402	Technik hotelarstwa S (grupa zaw. 4224)	27	8	35	0	0,0%

Uwaga: w przypadku niektórych zawodów dane dotyczące liczby zarejestrowanych bezrobotnych i ofert pracy przedstawiono dla całej elementarnej grupy zawodów (numer grupy zawodów w nawiasie) ze względu na zbliżony zestaw czynności wykonywanych na danych stanowiskach pracy/ w ramach danych specjalności należących do jednej grupy zawodów
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku, Kuratorium Oświaty w Białymstoku oraz danych zebranych przez Wykonawcę bezpośrednio ze szkół.

Prawdopodobieństwo (w ujęciu procentowym) podjęcia pracy przez abiturienta na „otwartym” rynku zatrudnienia (strona popytowa nie obejmuje miejsc pracy dostępnych w rekrutacjach zamkniętych – naborze pracowników bez upublicznienia informacji o wolnych miejscach pracy) jest odzwierciedlone poprzez iloraz popytu i podaży. W powiecie bielskim na rynku zatrudnienia w 2014 roku najlepsza sytuacja odnosiła się do *stolarzy i rzeźników-wędliniarzy* (117,6% i 78,8% prawdopodobieństwo pozyskania angażu). Z kolei, szczególnie niepokojąca sytuacja na rynku pracy wystąpiła w przypadku *techników ekonomistów i techników rolników*, profesji, w przypadku których brakowi miejsc pracy towarzyszył duży strumień absolwentów wchodzących na rynek pracy i duża liczba bezrobotnych figurujących

w statystykach urzędów pracy. Dostrzec można tendencję, zgodnie z którą im bardziej wyspecjalizowany zawód, tym większa możliwość znalezienia pracy w powiecie bielskim.

3.4.5. Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym

Przeprowadzając analizę zróżnicowania kondycji zawodów na lokalnym rynku przedstawiono różnicę pomiędzy liczbą miejsc pracy a liczbą bezrobotnych, przy czym to zestawienie dokonano na poziomie grup dużych zawodów. Ponadto dokonano klasyfikacji zawodów na grupy zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych.

Tabela 86. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie bielskim w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS

Kod grupy zaw	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica S-D
		N	%	N	%	
31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	120	5,8	52	2,9	68
26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	74	3,6	14	0,8	60
75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	121	5,9	72	4,1	49
71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	120	5,8	74	4,2	46
32	Średni personel do spraw zdrowia	32	1,6	13	0,7	19
73	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	19	0,9	5	0,3	14
82	Monterzy	14	0,7	2	0,1	12
24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	52	2,5	41	2,3	11
61	Rolnicy produkcji towarowej	16	0,8	6	0,3	10
74	Elektrycy i elektonicy	22	1,1	14	0,8	8
42	Pracownicy obsługi klienta	14	0,7	10	0,6	4
35	Technicy informatycy	15	0,7	11	0,6	4
72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	145	7	141	8	4
11	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni	5	0,2	2	0,1	3
21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	52	2,5	49	2,8	3
62	Leśnicy i rybacy	2	0,1	0	0	2
43	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	23	1,1	22	1,2	1
14	Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	2	0,1	2	0,1	0
33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	87	4,2	88	5	-1
22	Specjaliści do spraw zdrowia	18	0,9	19	1,1	-1
63	Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	0	0	2	0,1	-2
25	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	4	0,2	6	0,3	-2
23	Specjaliści nauczania i wychowania	42	2	44	2,5	-2
12	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	7	0,3	11	0,6	-4
83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	44	2,1	52	2,9	-8
92	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	1	0	10	0,6	-9
95	Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach	0	0	9	0,5	-9
44	Pozostali pracownicy obsługi	4	0,2	13	0,7	-9
96	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	14	0,7	28	1,6	-14
13	Kierownicy do spraw produkcji i usług	0	0	14	0,8	-14

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Kod grupy zaw	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica S-D
		N	%	N	%	
53	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	3	0,1	22	1,2	-19
54	Pracownicy usług ochrony	11	0,5	30	1,7	-19
94	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	3	0,1	25	1,4	-22
34	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	13	0,6	37	2,1	-24
93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	88	4,3	137	7,7	-49
91	Pomoce domowe i sprzątaczk	27	1,3	81	4,6	-54
52	Sprzedawcy i pokrewni	130	6,3	187	10,6	-57
51	Pracownicy usług osobistych	97	4,7	169	9,5	-72
41	Sekretarki, operatorzy urzędów biurowych i pokrewni	15	0,7	120	6,8	-105
81	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	30	1,5	137	7,7	-107
	Bez zawodu	573	27,8	0	0,0	573
	Ogółem	2059	100,0	1771	100,0	288

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

W roku 2014 w powiecie bielskim, całkowita liczba bezrobotnych w stosunku do liczby miejsc pracy była wyższa o 16,3%. Największy problem ze znalezieniem zatrudnienia w stosunku do liczby miejsc pracy mieli pracownicy zaliczani do: średniego personelu nauk fizycznych, chemicznych i technicznych, specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury oraz robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni. Najmniej kłopotliwe było znalezienie pracy przez operatorów maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych, sekretarki, operatorów urzędów biurowych i pokrewnych oraz pracowników usług osobistych.

Zbiory informacji z poziomu lokalnego (powiatowego) o liczbie osób poszukujących pracy w danym zawodzie oraz wolnienie miejsc pracy adresowanych do przedstawicieli danej profesji pozwoliły na skatalogowanie pięciu typów zawodów: skrajnie deficytowych, deficytowych, zrównoważonych, nadwyżkowych oraz skrajnie nadwyżkowych.

W 2014 roku na lokalnym rynku pracy zidentyfikowano 611 zawodów i specjalności, przy czym 251 zawodów charakteryzowało się deficytem pracowników (w tym w 185 nie odnotowano bezrobotnych), 319 zawodów to profesje nadwyżkowe (w tym w 263 nie odnotowano ofert pracy), natomiast równowagę w zakresie popytu i podaży pracy wykazało jedynie 41 zawodów. W analizie uwzględniono te specjalności, w których wystąpiło co najmniej 20 osób bezrobotnych (zawody nadwyżkowe), co najmniej 20 osób bezrobotnych (zawody o zrównoważonym popycie i podaży pracy) lub co najmniej 20 ofert pracy (zawody deficytowe).

Tabela 87. Zestawienie zawodów i specjalności deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie bielskim w 2014 roku

Typ	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki
Skrajnie deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	721290	Pozostali spawacze i pokrewni	Brak zarejestrowanych bezrobotnych
	722308	Operator obrabiarek sterowanych numerycznie	
	721204	Spawacz metodą MAG	
Deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	816029	Operator urządzeń przetwórstwa owocowo-warzywnego	0,03
	911290	Pozostałe pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne	0,05
	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	0,10
	332203	Przedstawiciel handlowy	0,12
	311303	Technik elektryk	0,14
	331301	Księgowy	0,30
	411004	Technik prac biurowych	0,33
	515303	Robotnik gospodarczy	0,33
	932101	Pakowacz	0,37
	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	0,40
	941201	Pomoc kuchenna	0,52
911207	Sprzątaczką biurowa	0,54	
Zrównoważony (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	0,84
	512001	Kucharz	0,94
	522301	Sprzedawca	1,17
	931301	Robotnik budowlany	1,20
Nadwyżkowy (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	752205	Stolarz	1,40
	432103	Magazynier	1,62
	722204	Ślusarz	1,75
	723105	Mechanik samochodów osobowych	2,50
	753105	Krawiec	6,00
	351203	Technik informatyk	12,50
	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	15,67
	235107	Pedagog	22,50
	263102	Ekonomista	25,00
	311504	Technik mechanik	28,00
712904	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	29,00	
Skrajnie nadwyżkowy (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	331403	Technik ekonomista	Brak ofert
	242217	Specjalista administracji publicznej	Brak ofert
	314207	Technik rolnik	Brak ofert
	242190	Pozostali specjaliści ds zarządzania i organizacji	Brak ofert
	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	Brak ofert
	311204	Technik budownictwa	Brak ofert

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Biorąc pod uwagę uzyskane wartości liczbowe wskaźnika intensywności deficytu wyznaczonego dla zawodów zidentyfikowanych w powiecie bielskim, uzyskano trzy zawody skrajnie deficytowe, czyli takie, dla których nie odnotowano w powiecie napływu bezrobotnych. Te zawody to: *pozostali spawacze i pokrewni*, *operatorzy obrabiarek sterowanych numerycznie* i *spawacze metodą MAG*.

W kolejnej grupie, czyli wśród zawodów deficytowych wyróżniono 12 liczących się ilościowo takich profesji. Należy zauważyć, że stopień deficytowości był różny dla poszczególnych zawodów z tej grupy. I tak w zawodzie *operator urządzeń przetwórstwa*

owocowo-warzywnego na każde 100 ofert pracy pojawiło się tylko trzech bezrobotnych (wskaźnik na poziomie 0,03), natomiast w zawodach: *pomoc kuchenna, sprzątaczką biurową* na 23-28 ofert pracy w tych zawodach napłynęło 12-15 zgłoszeń bezrobotnych (wskaźniki na poziomie odpowiednio: 0,52; 0,54).

Czterema zawodami zrównoważonymi okazali się: *kierowcy samochodów ciężarowych, kucharze, sprzedawcy i robotnicy budowlani*, gdzie wskaźniki przyjęły poziom odpowiednio: 0,84; 0,94; 1,17 oraz 1,20, co oznacza, że napływ bezrobotnych do PUP w przybliżeniu równoważony był liczbą upublicznionych ofert pracy.

Zawody nadwyżkowe, to kolejna wyłoniona grupa. Tu liczba osób bezrobotnych była większa niż ofert pracy w danym zawodzie. Wyróżniono 11 liczących się ilościowo zawodów nadwyżkowych, wśród których największą nadwyżkowością charakteryzowały się zawody: *technolog robót wykończeniowych w budownictwie, technik mechanik, ekonomista oraz pedagog*. W tych przypadkach na każdą ofertę pracy w tych zawodach napłynęło około 22-29 bezrobotnych (wskaźniki równe odpowiednio: 29,00; 28,00; 25,00 i 22,50).

Ostatnią grupą zawodów są zawody skrajnie nadwyżkowe, czyli takie, w których nie upubliczniono ofert pracy, ale odnotowano napływ bezrobotnych do PUP. W tej grupie odnotowano 6 zawodów o liczbie zarejestrowanych bezrobotnych 20 i więcej, w tym głównie na poziomie średnim technicznym, ale też wystąpiły tu zawody specjalistów, a także robotników przemysłowych.

3.4.6. Podsumowanie:

1. Sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu bielskiego na tle średniej województwa przedstawia się bardzo korzystnie. Na taką sytuację wpływa głównie niski wskaźnik stopy bezrobocia, który w 2013r. wyniósł 10,3% i spowodował, iż powiat bielski zajmował 2 miejsce wśród wszystkich powiatów po tym względem, a także dochody własne budżetu powiatu na 1 mieszkańca wyższe od średniej w województwie, jedne z wyższych w regionie nakładów inwestycyjnych na 1 mieszkańca i najwyższe przeciętne wynagrodzenie brutto. Natomiast poziom przedsiębiorczości w powiecie był niższy niż średnio w województwie.
2. W powiecie bielskim występują takie warunki przyrodnicze i społeczne, które przyczyniły się do wyróżnienia pewnych działów PKD na tle województwa. Istotnym dla tego powiatu działem jest działalność twórcza związana z kulturą i rozrywką oraz produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania, które w powiecie bielskim generują odpowiednio: 7,62% i 7,5% zasobów województwa.
3. Najczęstszym źródłem upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy w powiecie bielskim był Powiatowy Urząd Pracy oraz lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe..
4. Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu bielskiego w 2014r. stanowiły wyższy niż średnio w województwie udział w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy (27%).

5. Najczęściej poszukiwanymi zawodami w 2014r. byli w powiecie bielskim, podobnie jak w województwie, sprzedawcy oraz robotnicy gospodarczy. Na tle regionu wyróżnia się popyt na operatorów urządzeń przetwórstwa owocowo-warzywnego.
6. Najwięcej miejsc pracy w powiecie bielskim związanych było z handlem detalicznym, finansową działalnością usługową oraz robotami budowlanymi związanymi ze wznoszeniem budynków, co nie pokrywa się z działami wyróżniającymi się w analizowanym powiecie na tle województwa. Może to oznaczać, iż działy najbardziej wyróżniające się są nasycone, nie potrzeba w nich nowych pracowników. Wyjątkiem jest dział 16 produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania, który zarówno jest istotnym dla powiatu bielskiego działem PKD oraz wykazuje popyt na nowych pracowników. Może to wskazywać to na ciągły rozwój tej branży.
7. Analiza zestawienia liczby miejsc pracy i liczby bezrobotnych w powiecie bielskim w ujęciu grup dużych KZiS pokazuje, iż liczba bezrobotnych jest o ponad 16% wyższa od liczby miejsc pracy. Największy deficyt miejsc pracy występuje w grupach: operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych, sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni oraz pracownicy usług osobistych.
8. Największe szanse na znalezienie pracy w zawodzie w powiecie bielskim mieli absolwenci w zawodach: stolarze oraz rzeźnicy-wędliniarze. Część absolwentów zmuszona jest do poszukiwania pracy poza obszarem powiatu bielskiego, gdyż w analizowanym powiecie nie odnotowano ofert pracy dotyczących ich kwalifikacji (m.in. technicy mechanicy, technicy ekonomiści, technicy hotelarstwa i technicy rolnicy).
9. Do zawodów skrajnie deficytowych w powiecie bielskim należą: pozostali spawacze i pokrewni, operatorzy obrabiarek sterowanych numerycznie i spawacze metodą MAG. Kierowca samochodu ciężarowego, kucharz, sprzedawca oraz robotnik budowlany natomiast znaleźli się w grupie zawodów zrównoważonych.

3.5. Powiat grajewski

3.5.1. Potencjał powiatowego rynku pracy

Powiat grajewski zajmuje powierzchnię 96762 ha. W jego skład wchodzi miasto Grajewo, miasto i gmina Rajgród, miasto i gmina Szczuczyn oraz gminy: Grajewo, Radziłów i Wąsosz. Ogólną sytuację społeczno-gospodarczą powiatu, przy szczególnym uwzględnieniu potencjału lokalnego rynku pracy, można przedstawić za pomocą wybranych wskaźników, które w porównaniu do średniej województwa podlaskiego ukazują sytuację w analizowanym powiecie.

Powiat grajewski charakteryzuje się niższą niż w województwie gęstością zaludnienia, która od 2010 roku utrzymuje się na poziomie 51 osób na 1 km² (woj. 59 osób na 1 km²). Dość niskiej gęstości zaludnienia towarzyszy niższa o 25,7% od średniej w województwie lesistość terenu.

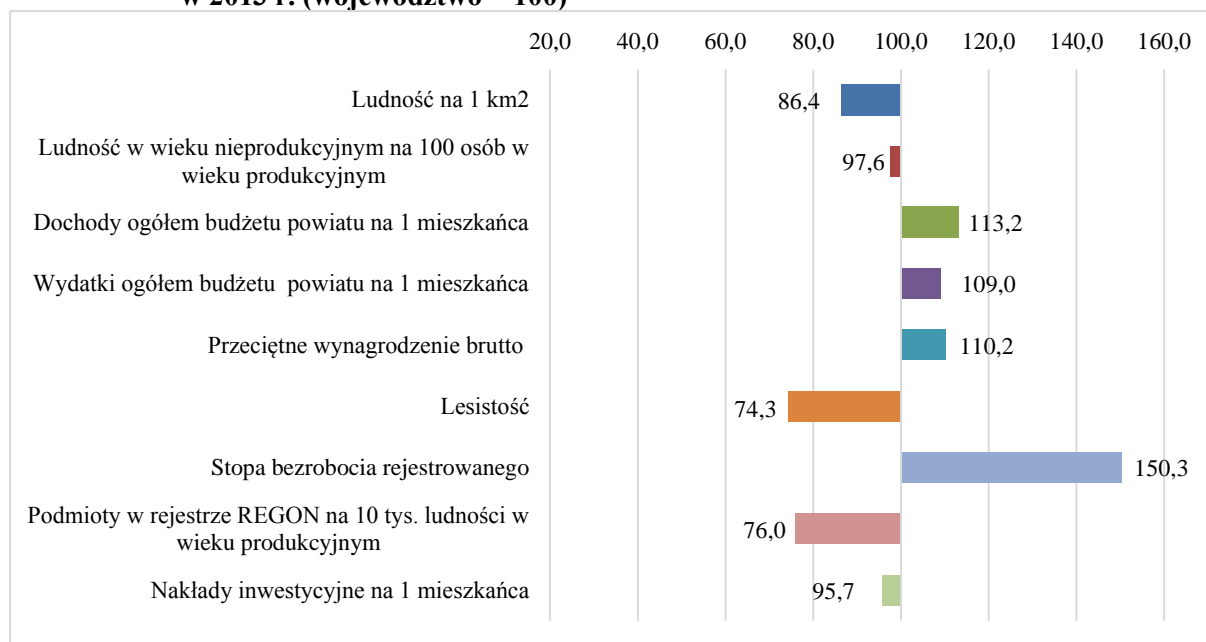
Liczba mieszkańców powiatu augustowskiego zmniejsza się. W końcu 2013r. powiat zamieszkiwało 48,9 tys. osób, czyli o 0,8 tys. mniej niż w końcu 2010r. (o 1,6%). O spadku liczby mieszkańców zdecydowało ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, które wyniosło -4,1 na 1000 ludności; dla województwa wskaźnik ten osiągnął wartość -2,1. Innym czynnikiem był ujemny przyrost naturalny ludności. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu ukształtował się on w 2013 roku na poziomie -0,7 i odbiegał od wskaźnika wojewódzkiego wynoszącego -1,3.

Obciążenie ekonomiczne grupy ludności w wieku produkcyjnym grupą w wieku nieprodukcyjnym w analizowanym powiecie jest niższe niż w całym województwie. Wskaźnik osób w wieku nieprodukcyjnym, przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym osiągnął w 2013 poziom 55,9 (wobec 57,3 osób w regionie) i w porównaniu z rokiem 2012 nie uległ zmianie.

W analizowanym powiecie obserwujemy wyższe niż średnia w województwie wskaźniki dotyczące budżetu powiatu, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków przypadających na 1 mieszkańca. Warto zauważyć, że dochody ogółem budżetu powiatu w 2013 roku wynosiły 49,5 mln zł i były wyższe od wydatków ogółem o 2,6 mln zł. Jednak w powiecie grajewskim obserwujemy niższe o 4,3% od średniej wojewódzkiej nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca.

W powiecie grajewskim liczba zarejestrowanych podmiotów w bazie REGON przypadająca na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym (966,0) jest niższa niż średnia w województwie. Taka sytuacja przekłada się na bardzo wysoką stopę bezrobocia rejestrowanego, które w 2013 r. wynosiło 22,7%. Należy zauważyć, że powiat grajewski wyróżnia się wśród wszystkich powiatów województwa podlaskiego najwyższą wartością stopy bezrobocia. W powiecie stopa bezrobocia zmniejsza się z roku na rok, a liczba zarejestrowanych bezrobotnych w ciągu 3 lat (od 2010r. do 2013r.) zmniejszyła się o 1,5% (w skali województwa nastąpił wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych o 11,2%).

Wykres 7. Wybrane wskaźniki powiatu grajewskiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014. Powiat grajewski, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

W przypadku osób pracujących, na koniec 2013 roku w powiecie grajewskim ich liczba wynosiła 12 224 osoby (3,6% wszystkich pracujących w województwie podlaskim). Zdecydowana większość pracujących znalazła zatrudnienie w rolnictwie (47,0%). Drugą, co do liczności, grupę stanowiły osoby zatrudnione w sektorze usług (32,9%). Pozostała grupa pracowników znalazła zatrudnienie w przemyśle i budownictwie (20,2%)²⁹. Struktura zatrudnienia (nadreprezentacja sektora rolniczego w strukturze pracujących na tle województwa na niekorzyść pozostałych sektorów) wynika z rolniczej specyfiki regionu oraz jego potencjału przyrodniczego. Na uwagę zasługuje fakt, że poziom zarobków w analizowanym powiecie jest wyraźnie wyższy niż w innych częściach województwa – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2013 roku wynosiło 3 781,24 zł (stanowiło 110,2% płacy podlaskiej i 97,5% poziomu krajowego; wyższe płace występowały jedynie w powiecie bielskim)³⁰.

Dokonując analizy przedsiębiorstw funkcjonujących w powiecie grajewskim ze względu na sekcję działalności wg PKD 2007, obserwujemy, że spośród 3031 zarejestrowanych firm najwięcej funkcjonuje w następujących działach: *handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* (652 firmy), *roboty budowlane specjalistyczne* (229), *transport lądowy oraz transport rurociągowy* (210), *uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową* (174). Łącznie w tych czterech dominujących działach PKD koncentruje się 41,7% wszystkich lokalnych przedsiębiorstw.

²⁹ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Pracujący, zatrudnieni i przeciętne zatrudnienie według PKD 2007*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.42754116334185477#

³⁰ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Wynagrodzenia*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.6889699152773496#

Warunki przyrodnicze i społeczne regionu przekładają się na specyfikę profilu działalności gospodarczej podmiotów funkcjonujących w powiecie. W tabeli przedstawiono dziesięć działów PKD reprezentowanych najsilniej (na tle Podlasia) w powiecie grajewskim.³¹

Tabela 88. Działy PKD wyróżniające się w powiecie grajewskim na tle województwa

Dział PKD	Nazwa działu	Liczba podmiotów	% zasobów województwa
17	Produkcja papieru i wyrobów z papieru	12	12,5
01	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	174	6,2
61	Telekomunikacja	11	5,9
88	Pomoc społeczna bez zakwaterowania	16	5,7
33	Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	34	4,5
16	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	58	4,3
31	Produkcja mebli	40	4,3
10	Produkcja artykułów spożywczych	33	4,2
93	Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	45	4,0
47	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	652	4,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Największy odsetek podmiotów w porównaniu do zasobów województwa występuje w dziale *produkcja papieru i wyrobów z papieru*. Następny w kolejności dział to *uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową*. Ma to ścisły związek z usytuowaniem w Grajewie jednej z największych w Polsce spółdzielni mleczarskich. Istotne znaczenie dla gospodarki powiatu ma działalność produkcyjna m.in. *produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania, produkcja mebli oraz produkcja artykułów spożywczych*. Szczególne miejsce w powiecie grajewskim zajmują również przedsiębiorstwa korzystające z zasobów środowiska analizowanego powiatu, czyli firmy zajmujące się *działalnością sportową, rozrywkową i rekreacyjną*. Walory przyrodnicze, duża liczba jezior, sąsiedztwo Biebrzańskiego Parku Narodowego powodują, że na terenie powiatu rozwinęła się agroturystyka. Ponadto w powiecie rozwija się handel oraz usługi telekomunikacyjne.

Specyfika potencjału powiatu grajewskiego przekłada się również na charakter działalności podmiotów nowo zarejestrowanych w ostatnich trzech latach. Na tle województwa największy odsetek nowych działalności uruchomiono w następujących działach PKD: *produkcja papieru i wyrobów z papieru* (40,0% wszystkich nowopowstałych działalności w województwie podlaskim, nominalnie 4 podmioty), *uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową* (5,6%, 6 podmiotów), *transport lądowy oraz transport rurociągowy* (5,3%, 22 podmioty), *roboty budowlane specjalistyczne* (4,7%, 47 podmiotów), *handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami*

³¹ Do analizy włączono działy PKD, które w danym powiecie posiadają reprezentację minimum 10 podmiotów, a ich udział w zasobach województwa przekracza 4%.

samochodowymi (4,6%, 18 podmiotów), *handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* (4,2%, 76 podmiotów).

Powiat grajewski jest powiatem silnie zdeterminowanym przez zasadniczy rodzaj aktywności gospodarczej jakim jest przemysł drzewny, przemysł spożywczy i produkcja rolna. Ważnym atrybutem są także uwarunkowania przyrodnicze, które także wpływają na profil działalności ekonomicznej.

3.5.2. Popyt na pracę w powiecie grajewskim

Stronę popytową rynku pracy scharakteryzowano za pomocą liczby ogłoszeń i liczby miejsc pracy upublicznionych za pośrednictwem różnych źródeł w 2014 roku.

Biorąc pod uwagę miejsca pracy dotyczące wykonywania pracy na terenie województwa podlaskiego (43221) odnotowano 4,5% dotyczących powiatu. Łącznie w powiecie grajewskim pojawiło się 1909 ogłoszeń o pracę, w których poszukiwano 1933 pracowników. Zapotrzebowanie na pracowników w analizowanej jednostce terytorialnej wzrosło w stosunku do roku 2013, kiedy to na terenie powiatu zanotowano 1339 miejsc pracy (wzrost o 594 miejsca pracy, o 44,4%).

Tabela 89. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie grajewskim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących

Źródło	powiat grajewski				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								województwo podlaskie ^A	
	2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		N	%
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
Powiatowe Urzędy Pracy	1600	82,8	1153	86,1	474	89,4	398	78,0	392	76,3	336	88,7	27826	64,4
Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe	254	13,1	155	11,6	32	6,0	90	17,6	102	19,8	30	7,9	11065	25,6
Ogólnokrajowe internetowe serwisy pośrednictwa pracy	46	2,4	9	0,7	9	1,7	8	1,6	16	3,1	13	3,4	3136	7,3
Ochotnicze Hufce Pracy	31	1,6	22	1,6	15	2,8	14	2,7	2	0,4	0	0,0	426	1,0
Biura Karier	2	0,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	0,4	0	0,0	575	1,3
Prasa regionalna	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	193	0,4
Ogółem	1933	100	1339	100	530	100	510	100	514	100	379	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Struktura kanałów poszukiwania pracowników w 2014 roku nieznacznie zmieniła się w stosunku do roku poprzedzającego. Zmniejszył się udział Powiatowego Urzędu Pracy (z 86,1% wszystkich ofert w 2013r. do 82,8% wszystkich ofert pracy w 2014r.), natomiast zwiększył udział ofert ogólnokrajowych internetowych serwisów pośrednictwa pracy (z 0,7% do 2,4%) oraz serwisów lokalnych (z 11,6% do 13,1%). Pozostałe źródła ofertowania, takie

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

jak Ochotnicze Hufce Pracy czy Akademickie Biura Karier w analizowanej jednostce terytorialnej mają znaczenie marginalne. Taki stan rzeczy wynika z pewnością z charakteru ogłoszeń o pracę, w tym także ze specyfiki rynku docelowego. Powiatowe urzędy z pracy z perspektywy bezrobotnych, ale także oferentów, stanowią główny kanał upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy. Cieszy wzrost znaczenia lokalnych internetowych serwisów ogłoszeniowych, pozwalających na szersze dotarcie pracodawców do osób poszukujących zatrudnienia.

Tabela 90. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie grajewskim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów

Kod	Nazwa grupy wielkiej	powiat grajewski				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								Województwo podlaskie ^A	
		2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		2014	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	13	0,7	8	0,6	3	0,6	4	0,8	5	1,0	1	0,3	681	1,6
2	Specjaliści	109	5,6	74	5,5	25	4,7	31	6,1	25	4,9	28	7,4	3976	9,2
3	Technicy i inny średni personel	244	12,6	146	10,9	53	10,0	68	13,3	66	12,8	57	15,0	5365	12,4
4	Pracownicy biurowi	152	7,9	118	8,8	51	9,6	36	7,1	38	7,4	27	7,1	4185	9,7
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	689	35,6	432	32,3	226	42,6	167	32,7	166	32,3	130	34,3	10337	23,9
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	11	0,6	9	0,7	3	0,6	2	0,4	5	1,0	1	0,3	338	0,8
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	292	15,1	235	17,6	75	14,2	80	15,7	73	14,2	64	16,9	8868	20,5
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	178	9,2	115	8,6	39	7,4	62	12,2	50	9,7	27	7,1	3550	8,2
9	Pracownicy przy pracach prostych	245	12,7	200	14,9	55	10,4	60	11,8	86	16,7	44	11,6	5903	13,7
	Bez zawodu	0	0,0	2	0,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	18	0
	Ogółem	1933	100	1339	100	530	100	510	100	514	100	379	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Analizując rozkład popytu na pracę w ujęciu grup wielkich zawodów, zauważamy, że w 2014 roku, podobnie jak w roku ubiegłym, najwięcej miejsc pracy było adresowanych do grupy 5 **pracownicy usług i sprzedawcy** – 35,6% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie. Drugą co do wielkości popytu na pracę stanowiła grupa 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** – 15,1% miejsc pracy. Przegląd danych w ujęciu kwartalnym informuje o grupach wielkich zawodów poszukiwanych sezonowo. W odniesieniu do **pracowników usług i sprzedawców** największy popyt na pracę zidentyfikowano w I kwartale. Natomiast w przypadku **robotników przemysłowych i rzemieślników** największy popyt na pracę zidentyfikowano w II kwartale. Tendencje w zakresie popytu na pracę w ramach wielkich grup zawodów w pełni odpowiadają specyfice ekonomicznej powiatu, której ważną część stanowi sektor usług. Zasilenie tej sfery aktywności

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

pracownikami o określonych umiejętnościach wydaje się być ważnym elementem funkcjonowania pracodawców na rynku.

Tabela 91. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie grajewskim w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Liczba zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie	w tym: miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu	
		N	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	13	1	7,7
2	Specjaliści	109	42	38,5
3	Technicy i inny średni personel	244	60	24,6
4	Pracownicy biurowi	152	78	51,3
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	689	132	19,2
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	11	4	36,4
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	292	37	12,7
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	178	17	9,6
9	Pracownicy przy pracach prostych	245	65	26,5
	Ogółem	1933	436	22,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując analizy popytu na rynku pracy, brano również pod uwagę miejsca stażu pracy. Należy jednak podkreślić, że staże są realizowane bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Są to miejsca aktywizacji zawodowej, na których bezrobotni nabywają umiejętności potrzebnych do wykonywania pracy na danym stanowisku pracy. Oznacza to, że miejsca stażu nie powinno być traktowane jako pełnowartościowe miejsca pracy, ale może stanowić potencjalne miejsca pracy, jeżeli po zakończeniu okresu aktywizacji z osobą bezrobotną podpisano umowę o wykonywanie pracy na stanowisku pracy, na którym odbywała wcześniej staż.

Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu grajewskiego stanowiły w 2014r. 22,6% w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie, a więc nieco więcej niż średni udział w województwie (21,8%). Na 689 miejsc skierowanych do **pracowników usług i sprzedawców**, staże stanowiły 19,25% (nominalnie 132 miejsca), wśród 245 miejsc pracy skierowanych do **pracowników przy pracach prostych** staże stanowiły 26,5% (nominalnie 65 miejsc). Zdecydowanie największy odsetek ofert dotyczących stażu (51,3% z wszystkich ofert) wystąpił w grupie **pracowników biurowych**. Potwierdza to raz jeszcze rolę, jaką pracodawcy przypisują stażystom. Aspekt regionalny nie ma tu znaczenia. Staże traktowane są jako pewien etap w procesie rekrutacyjnym oraz służą weryfikacji kompetencji i umiejętności potencjalnego pracownika w środowisku pracy. Staże są też często powiązane z tymczasowym zasileniem poziomu zatrudnienia, np. w sezonie lub w związku z realizacją określonego przedsięwzięcia.

W porównaniu do poprzedniego roku liczba miejsc aktywizacji zawodowej w postaci stażu zwiększyła się o 8,2% (o 33).

Szczegółowe informacje dotyczące miejsc stażu w poszczególnych zawodach zawiera Tabela 13.

Tabela 92. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie grajewskim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Powiat grajewski		Źródło upublicznienia informacji o wolnych miejscach pracy									
				Ogólnokrajowe internetowe serwisy ogłoszeniowe		Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe		Powiatowe Urzędy Pracy		Biura Karier		Ochotnicze Hufce Pracy	
				N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
2	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	13	100	1	7,7	3	23,1	9	69,2	0	0,0	0	0,0
2	Specjaliści	109	100	13	11,9	18	16,5	77	70,6	1	0,9	0	0,0
3	Technicy i inny średni personel	244	100	19	7,8	50	20,5	173	70,9	1	0,4	1	0,4
4	Pracownicy biurowi	152	100	1	0,7	4	2,6	145	95,4	0	0,0	2	1,3
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	689	100	6	0,9	70	10,2	598	86,8	0	0,0	15	2,2
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	11	100	0	0,0	3	27,3	8	72,7	0	0,0	0	0,0
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	292	100	5	1,7	37	12,7	249	85,3	0	0,0	1	0,3
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	178	100	1	0,6	23	12,9	148	83,1	0	0,0	6	3,4
9	Pracownicy przy pracach prostych	245	100	0	0,0	46	18,8	193	78,8	0	0,0	6	2,4
	Ogółem	1933	100	46	2,4	254	13,1	1600	82,8	2	0,1	31	1,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Mając na względzie próbę określenia specjalizacji poszczególnych źródeł ogłaszania informacji o wolnych miejscach pracy, należy wziąć pod uwagę fakt, iż w związku z wiodącą rolą Powiatowego Urzędu Pracy jako pośrednika pracy na rynku lokalnym, może się to okazać niemożliwe. W przypadku powiatu grajewskiego, oferty pracy dla reprezentantów wszystkich grup wielkich zawodów pochodzą w zdecydowanej większości z powiatowych urzędów pracy. Z tego też powodu trudno jest rozważać jakąkolwiek specjalizację źródeł miejsc pracy. W analizowanym powiecie można jednak zauważyć, iż swoją obecność na rynku ogłoszeń zaznaczają lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe, które największą liczbę informacji o wolnych miejscach pracy skierowały do przedstawicieli grupy 5 **pracownicy usług i sprzedawcy**, grupy 3 **technicy i inny średni personel** oraz grupy 9 **pracownicy przy pracach prostych**.

Tabela 93. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie grajewskim w latach 2013-2014

Lp.	Kod	Nazwa zawodu	Powiat grajewski				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.							
			2014		2013 *)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał	
			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	515303	Robotnik gospodarczy	261	13,5	170	12,7	143	27,0	82	16,1	20	3,9	16	4,2
2	522301	Sprzedawca S	157	8,1	125	9,3	34	6,4	35	6,9	34	6,6	54	14,2
3	522304	Sprzedawca w branży spożywczej	60	3,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	60	11,7	0	0,0
4	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	59	3,1	42	3,1	11	2,1	25	4,9	15	2,9	8	2,1
5	332203	Przedstawiciel handlowy	58	3,0	31	2,3	15	2,8	14	2,7	21	4,1	8	2,1
6	712204	Posadzkarz S	54	2,8	54	4,0	18	3,4	7	1,4	20	3,9	9	2,4
7	411004	Technik prac biurowych S	52	2,7	61	4,6	20	3,8	14	2,7	13	2,5	5	1,3
8	931301	Robotnik budowlany	52	2,7	37	2,8	2	0,4	8	1,6	37	7,2	5	1,3
9	941201	Pomoc kuchenna	31	1,6	24	1,8	11	2,1	5	1,0	8	1,6	7	1,8
10	332101	Agent ubezpieczeniowy	30	1,6	7	0,5	6	1,1	17	3,3	4	0,8	3	0,8
11	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	30	1,6	14	1,0	12	2,3	7	1,4	7	1,4	4	1,1
12	911207	Sprzątaczką biurową	29	1,5	29	2,2	11	2,1	10	2,0	8	1,6	0	0,0
13	512001	Kucharz S	27	1,4	23	1,7	3	0,6	7	1,4	6	1,2	11	2,9
14	531104	Opiekunka dziecięca domowa	25	1,3	1	0,1	4	0,8	8	1,6	6	1,2	7	1,8
15	432103	Magazynier	22	1,1	10	0,7	4	0,8	7	1,4	7	1,4	4	1,1
16	513101	Kelner S	22	1,1	10	0,7	0	0,0	4	0,8	6	1,2	12	3,2
17	711202	Murarz S	20	1,0	10	0,7	2	0,4	6	1,2	12	2,3	0	0,0
18	832202	Kierowca samochodu dostawczego	20	1,0	16	1,2	3	0,6	6	1,2	9	1,8	2	0,5
19	753303	Szwaczka	18	0,9	2	0,1	10	1,9	0	0,0	0	0,0	8	2,1
20	751103	Przetwórcą ryb	17	0,9	17	1,3	0	0,0	15	2,9	0	0,0	2	0,5
		Pozostałe zawody	889	46,0	656	49,0	221	41,7	233	45,7	221	43,0	214	56,5
		Ogółem	1933	100	1339	100	530	100	510	100	514	100	379	100

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str. 11)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując szczegółowej analizy poszukiwanych zawodów w powiecie grajewskim, zidentyfikowano 20 zawodów najczęściej poszukiwanych w roku 2014. Podobnie jak w roku poprzednim, najbardziej poszukiwanym zawodem w powiecie grajewskim był *robotnik gospodarczy* (13,5% zdefiniowanego popytu). Należy zauważyć, że w stosunku do zapotrzebowania na pracę w roku ubiegłym, w 2014 roku zwiększyło się poszukiwanie zdecydowanej większości zawodów prezentowanych w tabeli. Największy wzrost popytu na pracę dotyczył *robotników gospodarczych, sprzedawców i przedstawicieli handlowych*. Odnotowano również zwiększone zapotrzebowanie na zawody, które w latach poprzednich były poszukiwane sporadycznie. Taka sytuacja dotyczyła zawodów: *opiekunka dziecięca domowa, szwaczka, agent ubezpieczeniowy*. Natomiast nieznacznie mniejszym niż roku poprzednim popytem charakteryzował się zawód *technika prac biurowych*. Zauważa się tendencję właściwą dla obecnego rynku pracy, a przejawiającą się poszukiwaniem pracowników o zróżnicowanym wachlarzu umiejętności i kompetencji. Takim zawodem jest robotnik gospodarczy, czyli osoba wykonująca czynności administracyjno-porządkowe, która jest najczęściej odpowiedzialna za ład i stan techniczny wyposażenia budynku firmy oraz terenu do niej przyległego. Jest to stanowisko wiążące się z dużą odpowiedzialnością oraz koniecznością dyspozycyjności, za które zwykle otrzymuje się niskie wynagrodzenie.

Od takich pracowników wymaga się też sprawności fizycznej oraz umiejętności charakterystycznych dla kilku zawodów jednocześnie. Pokazuje to także skłonność pracodawców posiadających wysoką siłę przetargową do zatrudniania osób, które jednocześnie będą się mogły sprawdzać na wielu polach działalności.

Tabela 94. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie grajewskim w 2014 roku (N≥10)

Kod	Nazwa zawodu	Powiat grajewski			
		Pozostałe źródła ofert pracy		Powiatowy Urząd Pracy	
		N	%	N	%
531104	Opiekunka dziecięca domowa	25	7,5	0	0,0
332101	Agent ubezpieczeniowy	19	5,7	11	0,7
332203	Przedstawiciel handlowy	13	3,9	45	2,8
522301	Sprzedawca S	11	3,3	146	9,1
341202	Opiekun osoby starszej S	10	3,0	0	0,0
	Pozostałe zawody	255	76,6	1398	87,4
	Ogółem	333	100	1600	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Zapotrzebowanie na pracowników rozpowszechniane poprzez inne niż Powiatowy Urząd Pracy źródła ofert pracy skierowane było najliczniej do: 25 *opiekunek dziecięcych domowych*, 19 *agentów ubezpieczeniowych* oraz 13 *przedstawicieli handlowych*. W przypadku osób wykonujących te zawody internetowe kanały komunikacji są atrakcyjne, chociażby ze względu na wiek potencjalnych zatrudnionych.

Tabela 95. Miejsca pracy w powiecie grajewskim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki³²

Kod	Dział PKD 2007	N	%
97	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	37	1,9
56	Działalność usługowa związana z wyżywieniem	27	1,4
47	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	22	1,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Przyporządkowując zidentyfikowane miejsca pracy do działów gospodarki zauważamy, że w powiecie grajewskim najwięcej miejsc pracy związanych było z działem 97 *Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników* – 37 anonsów zatrudnienia (1,9% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w powiecie). Dość duże zapotrzebowanie wystąpiło również w Dziale 56 *Działalność usługowa związana z wyżywieniem*; w tym segmencie odnotowano 1,4% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w powiecie. Kolejny dział PKD, w którym odnotowano znaczną liczbę miejsc pracy, to Dział 47 *Handel*

³² W tabeli zaprezentowano działy PKD, w których wśród zidentyfikowanych miejsc pracy w roku 2013 poszukiwano w danym powiecie co najmniej 1% pracowników (należy zaznaczyć, że cecha „dział PKD” została przypisana do 13,4% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie grajewskim – w przypadku pozostałych nie ustalono tego związku).

detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi, gdzie miejsca pracy generowały 1,1% łącznego popytu w powiecie. Przedstawiona struktura zapotrzebowania na pracę z uwzględnieniem działów gospodarki nie wskazuje na żadne tendencje dominujące. Nie można na jej podstawie jednoznacznie stwierdzić, które z gałęzi gospodarki w powiecie grajewskim ukierunkowują się na rozwój połączony ze wzrostem zatrudnienia. Widoczne jest ogólne zapotrzebowanie na pracowników opieki osobistej, do gastronomii oraz handlu. Praktycznie niedostrzegalne jest zapotrzebowanie grajewskiego rynku pracy na wysoce wykwalifikowanych specjalistów, co też jest symptomem poziomu rozwoju gospodarczego analizowanego powiatu.

Tabela 96. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie grajewskim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane)

Kod działu	Branża	Nazwa zawodu	Liczba miejsc pracy
97	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	Ogółem, w tym:	37
		Opiekunka dziecięca domowa	21
		Opiekun osoby starszej S	7
		Sprzątaczką domową	4
		Pomoc domowa	3
		Logopeda	1
56	Działalność usługowa związana z wyżywieniem	Ogółem, w tym:	27
		Kucharz S	8
		Kelner S	6
		Dostawca potraw	6
		Pomoc kuchenna	3
		Sprzedawca S	2
		Wydawca posiłków / bufetowy	1
47	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	Ogółem, w tym:	22
		Sprzedawca S	5
		Kierownik sali sprzedaży	3
		Konsultant / agent sprzedaży bezpośredniej	3
		Sprzedawca w stacji paliw	3
		Optyk okularowy	2
		Kucharz małej gastronomii S	1
		Technik farmaceutyczny S	1
		Fakturzystka	1
		Kasjer handlowy	1
		Organizator obsługi sprzedaży internetowej	1
		Dystrybutor ulotek	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując bardziej szczegółowych analiz dotyczących zapotrzebowania na pracowników według wyróżnionych wcześniej trzech najbardziej popularnych branż, można zauważyć, że gospodarstwa domowe zdecydowanie najczęściej poszukiwały *opiekunek dziecięcych domowych i opiekunów osoby starszej*. Natomiast firmy prowadzące działalność usługową związaną z wyżywieniem najczęściej poszukiwały *kucharzy, kelnerów i dostawców potraw*.

3.5.3. Podaż pracy w powiecie grajewskim

Podaż pracy przedstawiono za pomocą liczby bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy oraz liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych zlokalizowanych w powiecie grajewskim. Jest to podejście nieco uproszczone, bowiem należy zauważyć, że wśród zarejestrowanych bezrobotnych mogą znajdować się absolwenci, a z drugiej strony nie każdy absolwent staje się uczestnikiem rynku pracy, może bowiem kontynuować naukę. Podaż pracy kształtują rzecz jasna również osoby poszukujące pracy, ale nie zarejestrowane w urzędach pracy. Przyjęte podejście wynika z dostępności i sposobu zbierania danych.

Analizując podaż pracy powiatu grajewskiego, wyrażoną w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, przedstawiono strukturę bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów oraz zaprezentowano 20 zawodów i specjalności najliczniej reprezentowanych w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Grajewie.

Tabela 97. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie grajewskim na tle struktury województwa podlaskiego w latach 2013-2014

powiat grajewski							Struktura zawodowa bezrobotnych w województwie w 2014r. (w %)	
Kod	Nazwa grupy wielkiej	2013		Kod	Nazwa grupy wielkiej	2014		
		N	%			N		%
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	959	23,0	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	829	22,5	21,1
3	Technicy i inny średni personel	665	16,0	3	Technicy i inny średni personel	582	15,8	13,1
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	441	10,6	5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	410	11,1	13,0
2	Specjaliści	339	8,1	2	Specjaliści	296	8,0	10,7
9	Pracownicy przy pracach prostych	160	3,8	9	Pracownicy przy pracach prostych	138	3,7	7,4
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	105	2,5	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	104	2,8	2,0
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	100	2,4	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	88	2,4	4,6
4	Pracownicy biurowi	73	1,8	4	Pracownicy biurowi	69	1,9	3,2
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	2	0,1	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	2	0,1	0,4
0	Sily zbrojne	2	0,1	0	Sily zbrojne	1	0,01	0,01
	Brak zawodu	1319	31,7		Bez zawodu	1166	31,6	24,2
	Ogółem	4165	100		Ogółem	3685	100	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W powiecie grajewskim grupa 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** była najliczniej reprezentowaną grupą bezrobotnych wśród wielkich grup zawodów. Populacja pracowników tych zawodów w 2014 roku w miejscowej strukturze bezrobotnych wynosiła 829 osób, co stanowiło 22,5% wszystkich zarejestrowanych. W strukturze bezrobotnych niekorzystnie prezentowało się ponadto położenie osób przypisanych do grupy 3 **technicy i inny średni personel** oraz 5 **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy**. Ich procentowy

udział wśród osób pozostających bez zatrudnienia wynosił odpowiednio: 15,8% oraz 11,1%. Należy zauważyć, że aktualne rozkłady w strukturze bezrobotnych tylko nieznacznie różnią się od uzyskanych w badaniach z roku poprzedniego. Pogorszyła się sytuacja pracowników średniego szczebla na lokalnym rynku pracy, tj. z grupy 5. i 4., a także rolników, natomiast poprawie uległa sytuacja robotników przemysłowych i rzemieślników. Ponadto trudna sytuacja na rynku pracy odnosiła się również do bezrobotnych **bez zawodu**, których było 1166, co stanowiło 31,6% wszystkich osób figurujących w rejestrze. Taki stan rzeczy wskazuje na niski poziom kompetencyjny bezrobotnych. Widoczne jest także niedostosowanie kierunkowego wykształcenia do wymagań rynku pracy. Jeżeli chodzi o grupę 4 **pracownicy biurowi** i 5 **pracownicy usług i sprzedawcy**, to atrakcyjność osób posiadających kwalifikacje i umiejętności właściwe dla zawodów się w niej mieszczących, jest ściśle związana z posiadaniem właściwych cech osobowościowych. Poza tym praca w tych zawodach często łączy się z niskimi zarobkami oraz powiązana jest z rozwojem sektora usług i handlu. Chociaż jak wcześniej wskazano sfera usług tradycyjnych jest ważnym obszarem aktywności gospodarczej powiatu to jednak ma ona ograniczony potencjał i pojemność.

Tabela 98. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu grajewskiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego

Kod zawodu	Nazwa zawodu	2013		Kod zawodu	Nazwa zawodu	2014		% bezrobotnych w województwie 2014
		N	%			N	%	
522301	Sprzedawca S	159	3,8	522301	Sprzedawca	153	4,2	5,6
722204	Ślusarz S	135	3,2	722204	Ślusarz	115	3,1	1,9
314207	Technik rolnik S	122	2,9	314207	Technik rolnik	97	2,6	1,1
331403	Technik ekonomista S	108	2,6	331403	Technik ekonomista	89	2,4	1,6
751204	Piekarz S	85	2,0	751204	Piekarz	76	2,1	0,9
711202	Murarz S	79	1,9	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	68	1,8	0,5
753105	Krawiec S	78	1,9	515303	Robotnik gospodarczy	65	1,8	1,3
322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego S	75	1,8	711202	Murarz	65	1,8	1,5
515303	Robotnik gospodarczy	72	1,7	311504	Technik mechanik	61	1,7	1,4
311504	Technik mechanik S	64	1,5	753105	Krawiec	61	1,7	1,5
723105	Mechanik samochodów osobowych	62	1,5	931301	Robotnik budowlany	54	1,5	1,8
931301	Robotnik budowlany	59	1,4	723105	Mechanik samochodów osobowych	45	1,2	1,1
722314	Tokarz w metalu	41	1,0	722314	Tokarz w metalu	42	1,1	0,6
512002	Kucharz małej gastronomii S	39	0,9	514101	Fryzjer	39	1,1	0,9
514101	Fryzjer S	39	0,9	512001	Kucharz	35	0,9	1,1
512001	Kucharz S	36	0,9	611104	Rolnik upraw polowych	28	0,8	0,1
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	31	0,7	512002	Kucharz małej gastronomii	26	0,7	0,0
311204	Technik budownictwa S	29	0,7	311204	Technik budownictwa	25	0,7	0,7
752208	Stolarz meblowy	29	0,7	351203	Technik informatyk	25	0,7	0,5
235107	Pedagog	26	0,6	611190	Pozostali rolnicy upraw polowych	24	0,7	0,3
				751201	Cukiernik	24	0,7	0,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

W najtrudniejszym położeniu, w stosunku do zawodów i specjalności reprezentowanych najliczniej w grupie bezrobotnych w powiecie grajewskim w 2014 roku znajdowali się *sprzedawcy*, których liczba wynosiła 153 (4,2% bezrobotnych w powiecie). Procentowy udział sprzedawców w strukturze bezrobotnych w powiecie był o 1,2 punktu niższy niż w województwie (5,6%). Dość trudna sytuacja przedstawiała się również w przypadku: *ślusarzy, techników rolników, techników ekonomistów, piekarzy*. Zawody te jednocześnie należą do wyróżniających się grup nadreprezentowanych (porównując dane powiatowe do wojewódzkich). Odnosząc się do *sprzedawców*, należy podkreślić, iż w handlu występuje duża rotacja pracowników. Pracownicy, którzy zrezygnowali z etatu w jednym sklepie, mogą znaleźć zajęcie w innej placówce handlowej. Następuje rozwój sieci handlowych, które powodują likwidację małych sklepów, ale z drugiej strony sieci handlowe zgłaszają zapotrzebowanie na nowych pracowników.

Na terenie powiatu grajewskiego ponadgimnazjalne szkolnictwo zawodowe obejmowało w 2014 roku 2 zasadnicze szkoły zawodowe, 4 technika i 1 szkołę policealną.

Tabela 99. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013 – 2015 w powiecie grajewskim w przekroju zawodów i specjalności

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2013	Absolwenci 2014	Przewidywani absolwenci 2015
1	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego S	46	72	55
2	351203	Technik informatyk S	61	35	31
3	331403	Technik ekonomista S	-	34	26
4	311512	Technik mechanizacji rolnictwa S	20	21	28
5	311504	Technik mechanik S	22	20	19
6	314207	Technik rolnik S	40	15	26
7	522305	Technik handlowiec S	13	13	-
8	422402	Technik hotelarstwa S	17	10	11
9	311204	Technik budownictwa S	15	9	8
10	314203	Technik hodowca koni S	15	8	-
11	325509	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy S	-	8	11
12	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	3	6	9
13	751204	Piekarz S	-	6	3
14	514101	Fryzjer S	11	4	11
15	751201	Cukiernik S	1	4	2
16	613003	Rolnik S	-	3	3
17	742102	Monter-elektronik S	1	2	-
18	711202/711204	Murarz S/ Murarz – tynkarz S	2	1	1
19	732301	Introligator S	5	1	1
20	741201	Elektromechanik S	2	1	-
21	752205	Stolarz S	3	1	4
22	512001	Kucharz S	-	-	7
23	522301	Sprzedawca S	3	-	2
24	722204	Ślusarz S	2	-	1
		Pozostałe zawody	30	-	-
		Ogółem	312	274	259

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Analizując podaż pracy w ujęciu liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w 2014r., odnotowano 274 absolwentów, którzy byli kształceni w 21 zawodach (w 2013r. 312 absolwentów w 24 zawodach). Najwięcej absolwentów w 2014r. zdobyło zawód *technika żywienia i gospodarstwa domowego*. Najliczniej kształconymi profesjami w zasadniczych szkołach zawodowych były *mechanik pojazdów samochodowych* i *piekarz*. Biorąc pod uwagę prognozę absolwentów na rok następny, należy zauważyć różnice w liczbie absolwentów w roku 2015 w porównaniu do roku 2014 w poszczególnych zawodach. W przypadku takich zawodów jak na przykład: *technik handlowiec*, *technik hodowca koni*, *monter-elektronik*, *elektromechanik*, zaobserwujemy brak takich abiturientów w prognozach w roku 2015. Natomiast w takich zawodach jak: *kucharz*, *sprzedawca*, *ślusarz* nie zaobserwowano absolwentów w 2014r, ale należy spodziewać się ich w roku kolejnym. Biorąc pod uwagę prognozy na 2015r., można ponadto spodziewać się zwiększonej podaży *techników mechanizacji rolnictwa*, *techników rolników*, *techników bezpieczeństwa i higieny pracy*, *techników hotelarstwa*, *mechaników pojazdów samochodowych*, *fryzjerów* i *ślusarzy*. W powiecie grajewskim występuje duża podaż absolwentów na rynku pracy. Widoczne jest niedostosowanie profilu kształcenia do potrzeb tego rynku. Trzeba także podkreślić ograniczony potencjał rynku pracy w powiecie grajewskim. Przeważają tu tradycyjne formy wytwórczości, a doświadczenie pracowników staje się najbardziej pożądaną kompetencją. To także przyczynia się do zmniejszenia szans absolwentów na grajewskim rynku pracy. Wzmocnienia ich potencjału należy poszukiwać w rozwoju współpracy pomiędzy szkolnictwem zawodowym a praktyką gospodarczą. Poza tym bardzo ważne jest kształtowanie przedsiębiorczych postaw absolwentów w procesie edukacji, ukierunkowanych na podejmowanie przez nich ryzyka gospodarczego. Ważne jest też właściwe zarządzanie ścieżką kariery zawodowej absolwentów, powiązane z kontynuacją kształcenia oraz zmianą lub uzupełnieniem podstawowych kwalifikacji.

Tabela 100. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie grajewskim 2014–2016

Typ szkoły	Rok		
	2014	2015	2016
Szkoła policealna	8	204	230
Technikum	237	44	69
Zasadnicza szkoła zawodowa	29	11	32
Razem	274	259	331

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Dokonując prognoz absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych według typu szkół na lata 2015-2016, zauważamy, że na rynku pracy powiatu grajewskiego w roku 2016, w stosunku do roku 2015, uaktywni się potencjalnie zwiększona podaż absolwentów wszystkich typów szkół zawodowych: szkół policealnych, techników oraz zasadniczych szkół zawodowych.

3.5.4. Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym

Określając szanse na znalezienie pracy w wyuczonej profesji na rynku lokalnym dokonano porównania podaży, wyrażonej za pomocą liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz liczby bezrobotnych, z popytem wyrażonym za pomocą liczby miejsc pracy.

Tabela 101. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie grajewskim w 2014 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2014	Bezrobotni stan na 31.12.2014	Podaż (absolwenci + bezrobotni na k. roku)	Popyt (oferty pracy 2014)	Szanse na znalezienie pracy w zawodzie
742102	Monter-elektronik S (grupa zaw. 7421)	2	1	3	8	266,7%
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S (grupa zaw. 7231)	6	14	20	24	120,0%
741201	Elektromechanik S (grupa zaw. 7412)	1	30	31	18	58,1%
711202	Murarz S (grupa zaw. 7112)	1	66	67	23	34,3%
514101	Fryzjer S (grupa zaw. 5141)	4	41	45	14	31,1%
522305	Technik handlowiec S	13	17	30	9	30,0%
752205	Stolarz S (grupa zaw. 7522)	1	19	20	5	25,0%
751204	Piekarz S	6	24	30	7	23,3%
613003	Rolnik S	3	17	20	3	15,0%
751201	Cukiernik S	4	24	28	3	10,7%
351203	Technik informatyk S (grupa zaw. 3512)	35	25	60	6	10,0%
422402	Technik hotelarstwa S (grupa zaw. 4224)	10	23	33	2	6,1%
311504	Technik mechanik S (grupa zaw. 3115)	20	79	99	4	4,0%
314207	Technik rolnik S	15	97	112	1	0,9%
311204	Technik budownictwa S	9	25	34	0	0,0%
311512	Technik mechanizacji rolnictwa S	21	13	34	0	0,0%
314203	Technik hodowca koni S	8	0	8	0	0,0%
322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego S	72	68	140	0	0,0%
325509	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy S	8	1	9	0	0,0%
331403	Technik ekonomista S	34	89	123	0	0,0%
732301	Introligator S (grupa zaw. 7323)	1	5	6	0	0,0%

Uwaga: w przypadku niektórych zawodów dane dotyczące liczby zarejestrowanych bezrobotnych i ofert pracy przedstawiono dla całej elementarnej grupy zawodów (numer grupy zawodów w nawiasie) ze względu na zbliżony zestaw czynności wykonywanych na danych stanowiskach pracy/ w ramach danych specjalności należących do jednej grupy zawodów
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku, Kuratorium Oświaty w Białymstoku oraz danych zebranych przez Wykonawcę bezpośrednio ze szkół.

Prawdopodobieństwo (w ujęciu procentowym) podjęcia pracy przez abiturienta na „otwartym” rynku zatrudnienia (strona popytowa nie obejmuje miejsc pracy dostępnych w rekrutacjach zamkniętych – naborze pracowników bez upublicznienia informacji o wolnych miejscach pracy) jest odzwierciedlone poprzez iloraz popytu i podaży. W powiecie grajewskim na rynku zatrudnienia w 2014 roku najlepsza sytuacja odnosiła się do monterów–elektroników, w odniesieniu do których na rynku pracy zanotowano więcej ofert

niż wynosił napływ bezrobotnych i absolwentów (266,7% prawdopodobieństwo pozyskania angażu). Na tle edukowanych profesji dobre perspektywy znalezienia pracy posiadali *mechanicy pojazdów samochodowych* (120%) i *elektromechanicy* (58,1%). Z kolei, szczególnie niepokojąca sytuacja na rynku pracy wystąpiła w przypadku *techników żywienia i gospodarstwa domowego*, *techników ekonomistów* i *techników rolników*, profesji, w przypadku których brakowi miejsc pracy towarzyszył duży strumień absolwentów wchodzących na rynek pracy i duża liczba bezrobotnych figurujących w statystykach urzędów pracy. To potwierdza ograniczony potencjał zatrudnieniowy w przemysłach stanowiących wyróżnik powiatu grajewskiego.

3.5.5. Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym

Przeprowadzając analizę zróżnicowania kondycji zawodów na lokalnym rynku przedstawiono różnicę pomiędzy liczbą miejsc pracy a liczbą bezrobotnych, przy czym to zestawienie dokonano na poziomie grup dużych zawodów. Ponadto dokonano klasyfikacji zawodów na grupy zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych.

Tabela 102. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie grajewskim w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS

Kod grupy zaw.	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica S-D
		N	%	N	%	
31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	282	7,7	29	1,5	253
72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	312	8,5	65	3,4	247
75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	252	6,8	67	3,5	185
61	Rolnicy produkcji towarowej	93	2,5	9	0,5	84
32	Średni personel do spraw zdrowia	113	3,1	34	1,8	79
71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	180	4,9	117	6,1	63
23	Specjaliści nauczania i wychowania	66	1,8	14	0,7	52
24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	89	2,4	46	2,4	43
21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	65	1,8	27	1,4	38
26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	46	1,2	14	0,7	32
73	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	31	0,8	0	0	31
81	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	81	2,2	57	2,9	24
22	Specjaliści do spraw zdrowia	26	0,7	7	0,4	19
35	Technicy informatycy	26	0,7	7	0,4	19
74	Elektrycy i elektronicy	54	1,5	43	2,2	11
42	Pracownicy obsługi klienta	29	0,8	19	1	10
62	Leśnicy i rybacy	10	0,3	2	0,1	8
54	Pracownicy usług ochrony	17	0,5	13	0,7	4
25	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	4	0,1	1	0,1	3
11	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni	1	0	0	0	1
63	Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	1	0	0	0	1
82	Monterzy	5	0,1	4	0,2	1
3	Żołnierze szeregowi	1	0	0	0	1
13	Kierownicy do spraw produkcji i usług	1	0	2	0,1	-1
34	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	34	0,9	36	1,9	-2

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Kod grupy zaw.	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica S-D
		N	%	N	%	
14	Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	0	0	4	0,2	-4
44	Pozostali pracownicy obsługi	2	0,1	7	0,4	-5
92	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybolóstwie	7	0,2	12	0,6	-5
12	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	0	0	7	0,4	-7
95	Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach	0	0	8	0,4	-8
96	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	13	0,4	23	1,2	-10
33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	127	3,4	138	7,1	-11
43	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	18	0,5	33	1,7	-15
93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	93	2,5	118	6,1	-25
94	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	3	0,1	32	1,7	-29
91	Pomoce domowe i sprzątaczk	22	0,6	52	2,7	-30
53	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	17	0,5	48	2,5	-31
83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	50	1,4	117	6,1	-67
41	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	20	0,5	93	4,8	-73
52	Sprzedawcy i pokrewni	177	4,8	285	14,7	-108
51	Pracownicy usług osobistych	199	5,4	343	17,7	-144
	Bez zawodu	1166	31,6	0	0,0	1166
	Ogółem	3685	100,0	1933	100,0	1752

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

W roku 2014 w powiecie grajewskim całkowita liczba bezrobotnych była o 90,6% wyższa w stosunku do liczby miejsc pracy. Największy problem ze znalezieniem zatrudnienia w stosunku do liczby miejsc pracy miał: średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych, robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni oraz robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni. Najmniej kłopotliwe było znalezienie pracy przez pracowników usług osobistych, sprzedawców i pokrewnych, a także sekretarki, operatorów urządzeń biurowych i pokrewnych. Najmniejsze szanse na rynku pracy mają osoby posiadające kwalifikacje w zawodach odpowiadających specjalnościom gospodarczym nie występującym w powiecie grajewskim. Widoczne jest także przesylenie rynku kwalifikacjami właściwymi dla przetwórstwa spożywczego.

Zbiory informacji z poziomu lokalnego (powiatowego) o liczbie osób poszukujących pracy w danym zawodzie oraz wolumenie miejsc pracy adresowanych do przedstawicieli danej profesji pozwoliły na skatalogowanie pięciu typów zawodów: skrajnie deficytowych, deficytowych, zrównoważonych, nadwyżkowych oraz skrajnie nadwyżkowych.

W 2014 roku na lokalnym rynku pracy zidentyfikowano 563 zawody i specjalności, przy czym 218 zawodów charakteryzowało się deficytem pracowników (w tym w 175 nie odnotowano bezrobotnych), 322 zawody to profesje nadwyżkowe (w tym w 245 nie odnotowano ofert pracy), natomiast równowagę w zakresie popytu i podaży pracy wykazały jedynie 23 zawody. W analizie uwzględniono te specjalności, w których wystąpiło co najmniej 20 osób bezrobotnych (zawody nadwyżkowe), co najmniej 20 osób bezrobotnych

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

(zawody o zrównoważonym popycie i podaży pracy) lub co najmniej 20 ofert pracy (zawody deficytowe).

Tabela 103. Zestawienie zawodów i specjalności deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie grajewskim w 2014 roku

Typ	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki
Skrajnie deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	332101	Agent ubezpieczeniowy	Brak zarejestrowanych bezrobotnych
	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	
Deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	522304	Sprzedawca w branży spożywczej	0,02
	332203	Przedstawiciel handlowy	0,03
	941201	Pomoc kuchenna	0,06
	531104	Opiekunka dziecięca domowa	0,08
	832202	Kierowca samochodu dostawczego	0,10
	712204	Posadzkarz	0,19
	515303	Robotnik gospodarczy	0,20
	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	0,20
	911207	Sprzątaczką biurową	0,34
	411004	Technik prac biurowych	0,35
	432103	Magazynier	0,45
	513101	Kelner	0,64
Zrównoważony (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	522301	Sprzedawca S	0,8
	931301	Robotnik budowlany	0,8
	753303	Szwaczka	1,0
	512001	Kucharz S	1,2
Nadwyżkowy (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	514101	Fryzjer	2,21
	522305	Technik handlowiec	2,67
	711202	Murarz	2,70
	242217	Specjalista administracji publicznej	4,00
	752205	Stolarz	4,20
	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	5,63
	263102	Ekonomista	5,83
	512002	Kucharz małej gastronomii	7,25
	751204	Piekarz	8,86
	351203	Technik informatyk	9,40
	712601	Hydraulik	10,00
	722204	Ślusarz	10,33
	235107	Pedagog	10,67
	723105	Mechanik samochodów osobowych	13,33
	753105	Krawiec	23,50
	722314	Tokarz w metalu	32,00
311504	Technik mechanik	34,50	
314207	Technik rolnik	101,00	
Skrajnie nadwyżkowy (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	331403	Technik ekonomista	Brak ofert
	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	Brak ofert
	242190	Pozostali specjaliści ds zarządzania i organizacji	Brak ofert
	611104	Rolnik upraw polowych	Brak ofert
	422402	Technik hotelarstwa	Brak ofert
	242218	Spec.ds badań społeczno-ekonomicznych	Brak ofert
	242290	Pozostali specjaliści ds administracji i rozwoju	Brak ofert
	311204	Technik budownictwa	Brak ofert
	611190	Pozostali rolnicy upraw polowych	Brak ofert

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Biorąc pod uwagę uzyskane wartości liczbowe wskaźnika intensywności deficytu wyznaczonego dla zawodów zidentyfikowanych w powiecie grajewskim, uzyskano dwa zawody skrajnie deficytowe, czyli takie, dla których nie odnotowano w powiecie napływu bezrobotnych. Te zawody to: *agenci ubezpieczeniowi* i *pozostali pracownicy obsługi biurowej*.

W kolejnej grupie, czyli wśród zawodów deficytowych wyróżniono 12 liczących się ilościowo profesji. Należy zauważyć, że stopień deficytowości był różny dla poszczególnych zawodów z tej grupy. I tak w zawodzie *sprzedawca w branży spożywczej* na 60 ofert pracy pojawił się tylko jeden bezrobotny (wskaźnik na poziomie 0,02), natomiast w zawodzie *kelnera* na 22 oferty pracy w tych zawodach napłynęło 14 bezrobotnych (wskaźnik na poziomie 0,64).

Czterema zawodami zrównoważonymi okazały się *sprzedawca*, *robotnik budowlany*, *szwaczka* i *kucharz*, gdzie napływy bezrobotnych do PUP w przybliżeniu równoważone były liczbą upublicznionych ofert pracy.

Zawody nadwyżkowe to kolejna wyłoniona grupa. Tu liczba osób bezrobotnych była większa niż ofert pracy w danym zawodzie. Wyróżniono 18 zawodów nadwyżkowych, wśród których największą nadwyżkowością charakteryzują się zawody: *technik rolnik*, *technik mechanik* i *tokarz w metalu*. W tych przypadkach na każdą ofertę pracy napłynęło około 30-100 bezrobotnych (wskaźniki równe odpowiednio 101,00; 34,50; 32,00).

Ostatnią grupą zawodów są zawody skrajnie nadwyżkowe, czyli takie, w których nie upubliczniono ofert pracy, ale odnotowano napływ bezrobotnych do PUP. W tej grupie odnotowano aż 9 zawodów, w tym głównie zawody specjalistów i techników oraz zawody związane z rolnictwem. Podaż pracowników w zawodach powiązanych z wyróżniającym się profilem działalności jest zbyt duża w porównaniu z potrzebami rynku pracy w tym obszarze.

3.5.6. Podsumowanie

1. Sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu grajewskiego na tle średniej województwa przedstawia się niekorzystnie. Na taką sytuację wpływa głównie najwyższy w regionie wskaźnik stopy bezrobocia, który w 2013 r. wyniósł 22,7%, a także niższe niż średnio w województwie nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca, niższe niż średnio w województwie zarobki brutto, a także niższy wskaźnik przedsiębiorczości. Natomiast dochody budżetu powiatu kształtowały się powyżej średniej wojewódzkiej.
2. W powiecie grajewskim występują takie warunki przyrodnicze i społeczne, które przyczyniły się do wyróżnienia pewnych działów PKD na tle województwa. Istotnym dla tego powiatu działem jest produkcja papieru i wyrobów z papieru oraz uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, które w powiecie grajewskim generują odpowiednio: 12,5% i 6,2% zasobów województwa.
3. Najczęstszym źródłem upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy w powiecie grajewskim był Powiatowy Urząd Pracy oraz lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe.

4. Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu grajewskiego w porównaniu do wszystkich powiatów w 2014r. miały udział (23%) w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy zbliżony do średniego udziału w województwie.
5. Najczęściej poszukiwanym zawodem w 2014r. w powiecie grajewskim był robotnik gospodarczy. Zawód sprzedawcy, który był najpopularniejszym zawodem w województwie podlaskim w 2014r., w powiecie grajewskim znalazł się na drugim miejscu w klasyfikacji 20 najpopularniejszych zawodów. Na tle województwa wyróżnia się popyt na pracę posadzkarzy.
6. Najwięcej miejsc pracy w powiecie grajewskim związanych było z działem gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz działalność usługowa związana z wyżywieniem, co nie pokrywa się z działami wyróżniającymi się w analizowanym powiecie na tle województwa. Może to oznaczać, iż działy najbardziej wyróżniające się są nasycone, nie potrzeba w nich nowych pracowników.
7. Analiza zestawienia liczby miejsc pracy i liczby bezrobotnych w powiecie grajewskim w ujęciu grup dużych KZiS pokazuje, iż liczba bezrobotnych była dwukrotnie wyższa od liczby miejsc pracy. Największa nadwyżka bezrobotnych występowała w grupie średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych.
8. Największe szanse na znalezienie pracy w zawodzie w powiecie grajewskim mieli absolwenci w zawodach: monter elektronik oraz mechanik pojazdów samochodowych. Duża część absolwentów zmuszona jest do poszukiwania pracy poza obszarem powiatu grajewskiego, gdyż w analizowanym powiecie nie odnotowano ofert pracy dotyczących ich kwalifikacji (m.in. technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik ekonomista).
9. Do zawodów skrajnie deficytowych w powiecie grajewskim należą: agenci ubezpieczeniowi i pozostali pracownicy obsługi. Sprzedawca, robotnik budowlany, szwaczka i kucharz znaleźli się w grupie zawodów zrównoważonych.

3.6. Powiat hajnowski

3.6.1. Potencjał powiatowego rynku pracy

Powiat hajnowski zajmuje powierzchnię 162 353 ha. W jego skład wchodzi miasto Hajnówka, miasto i gmina Kleszczele oraz gminy: Białowieża, Czeremcha, Czyże, Dubicze Cerkiewne, Hajnówka, Narew, Narewka. Ogólną sytuację społeczno-gospodarczą powiatu, przy szczególnym uwzględnieniu potencjału lokalnego rynku pracy, można przedstawić za pomocą wybranych wskaźników, które w porównaniu do średniej województwa podlaskiego ukazują sytuację w analizowanym powiecie.

Powiat hajnowski charakteryzuje się niższą niż średnia w województwie gęstością zaludnienia, która od 2012r. utrzymuje się na poziomie 28 osób na 1 km² (59 osób na 1 km²). Dość niskiej gęstości zaludnienia towarzyszy bardzo wysoka lesistość terenu związana z położeniem na terenie powiatu Puszczy Białowieskiej, która w porównaniu do średniej województwa jest większa o 73,6%.

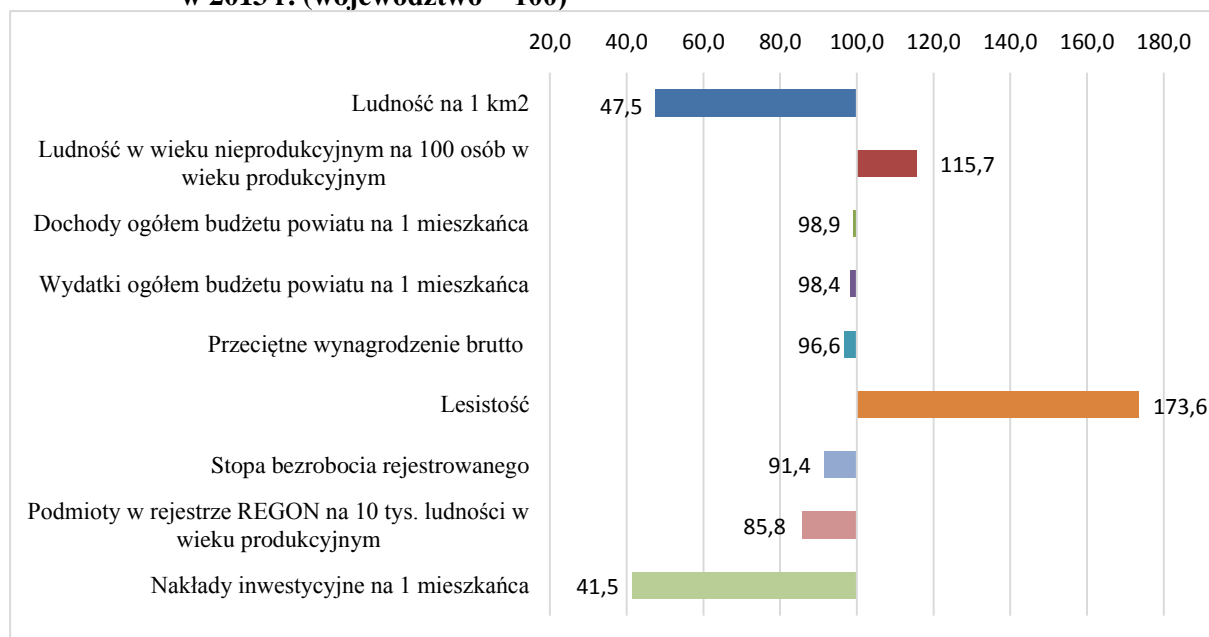
Liczba mieszkańców powiatu hajnowskiego zmniejsza się. W końcu 2013r. powiat zamieszkiwało 45,4 tys. osób, czyli o 1,8 tys. mniej niż w końcu 2010r. (o 3,7%). O spadku liczby mieszkańców zdecydowało ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, które wyniosło -3,6 na 1000 ludności; dla województwa wskaźnik ten osiągnął wartość -2,1. Innym decydującym czynnikiem był ujemny przyrost naturalny ludności. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu ukształtował się on w 2013 roku na poziomie -9,0 i odbiegał od wskaźnika wojewódzkiego wynoszącego -1,3. Należy zaznaczyć, że powiat hajnowski ma najniższy przyrost naturalny w województwie.

Ubytkowi ludności towarzyszą niekorzystne zmiany struktury wiekowej. Obciążenie ekonomiczne ludności w analizowanym powiecie jest jedne z najwyższych w województwie, obok powiatu bielskiego, i wynosi 66,3 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wobec 57,3 osób w regionie) i w porównaniu do roku 2012 zwiększyło się o 0,3 punktu.

W analizowanym powiecie obserwujemy niższe niż średnia w województwie wskaźniki dotyczące budżetu powiatu, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków przypadających na 1 mieszkańca. Należy zauważyć, że dochody ogółem budżetu powiatu w 2013 roku wynosiły 40,3 mln zł i były wyższe od wydatków ogółem o 0,9 mln zł. Ponadto w powiecie hajnowskim obserwujemy niższe aż o 58,5% od średniej wojewódzkiej nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca.

W powiecie hajnowskim liczba zarejestrowanych podmiotów w bazie REGON przypadająca na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym (1090,8) jest niższa niż średnia w województwie. Jednocześnie jednak stopa bezrobocia rejestrowanego, która w 2013r. wynosiła 13,8%, jest niższa niż wartość tego wskaźnika dla województwa (15,1%). W powiecie hajnowskim stopa bezrobocia powiększa się z roku na rok, jednakże wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych w ciągu 3 lat (od 2010r. do 2013r.) był mniejszy niż średnio w województwie: liczba bezrobotnych wzrosła o 9,3% (w woj. o 11,2%).

Wykres 8. Wybrane wskaźniki powiatu hajnowskiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014. Powiat hajnowski, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

W przypadku osób pracujących, na koniec 2013 roku w powiecie hajnowskim ich liczba wynosiła 12 620 osób (3,8% wszystkich pracujących w województwie podlaskim). Pracujący w rolnictwie stanowili 35,8% wszystkich pracujących, a nieco większy odsetek (36,9%) osób znalazł zatrudnione w sektorze usług. Pozostałą część pracujących (27,3%) tworzą pracownicy sektora przemysł i budownictwo³³. Powiat hajnowski jest jednym z niewielu w regionie, gdzie odsetek zatrudnionych w rolnictwie jest niższy niż średnia wojewódzka (37,5%), która uwzględnia też liczbę pracujących w powiatach grodzkich. Poziom zarobków w analizowanym powiecie jest niższy niż w 7 powiatach – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2013 roku wynosiło 3317,56zł (stanowiło 96,6% płacy podlaskiej i 85,6% poziomu krajowego)³⁴.

Dokonując analizy przedsiębiorstw funkcjonujących w powiecie hajnowskim ze względu na sekcję działalności wg PKD 2007, obserwujemy, że spośród 2978 zarejestrowanych firm najwięcej funkcjonuje w następujących działach: *handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* (415 firm), *produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania* (252), *roboty budowlane specjalistyczne* (210), *działalność organizacji członkowskich* (209). Łącznie w tych czterech dominujących działach PKD koncentruje się 36,5% wszystkich lokalnych przedsiębiorstw.

Warunki przyrodnicze i społeczne regionu przekładają się na specyfikę profilu działalności gospodarczej podmiotów funkcjonujących w powiecie hajnowskim. W tabeli

³³ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Pracujący, zatrudnieni i przeciętne zatrudnienie według PKD 2007*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.42754116334185477#

³⁴ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Wynagrodzenia*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.6889699152773496#

przedstawiono osiem działów PKD reprezentowanych najsilniej (na tle Podlasia) w powiecie hajnowskim³⁵.

Tabela 104. Działy PKD wyróżniające się w powiecie hajnowskim na tle województwa

Dział PKD	Nazwa działu	Liczba podmiotów	% zasobów województwa
16	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	252	18,8
55	Zakwaterowanie	37	8,3
79	Działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane	19	6,8
91	Działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą	10	6,8
90	Działalność twórcza związana z kulturą i rozrywką	29	6,5
02	Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	58	6,4
94	Działalność organizacji członkowskich	209	5,6
01	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	142	5,0

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Bardzo wysoki odsetek podmiotów w porównaniu do zasobów województwa występuje w dziale *produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania*. Szczególne miejsce w powiecie hajnowskim zajmują również przedsiębiorstwa zajmujące się *zakwaterowaniem* i *organizowaniem turystyki*. Ponadto dość duży udział w zasobach województwa mają firmy zajmujące się *działalnością twórczą związaną z kulturą i rozrywką*. Ma to związek z rozwiniętą w regionie turystyką skierowaną na Puszczę Białowieską i samą Białowieżę. Sąsiedztwo ogromnych połąci leśnych koresponduje z rozwiniętym w regionie *leśnictwem i pozyskiwaniem drewna*.

Specyfika potencjału powiatu hajnowskiego ma związek z charakterem działalności podmiotów nowo zarejestrowanych w ostatnich trzech latach. Na tle województwa największy odsetek nowych działalności uruchomiono w następujących działach PKD: *produkcja wyrobów z drewna oraz korka* (13,4% wszystkich nowopowstałych działalności w województwie podlaskim, nominalnie 9 podmiotów), *zakwaterowanie* (9,1%, 5 podmiotów), *działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni* (8,4%, 11 podmiotów), *opieka zdrowotna* (4,5%, 15 podmiotów), *handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych* (3,4%, 12 podmiotów).

3.6.2. Popyt na pracę w powiecie hajnowskim

Stronę popytową rynku pracy scharakteryzowano za pomocą liczby ogłoszeń i liczby miejsc pracy upublicznionych za pośrednictwem różnych źródeł w 2014 roku.

³⁵ Do analizy włączono działy PKD, które w danym powiecie posiadają reprezentację minimum 10 podmiotów, a ich udział w zasobach województwa wynosi co najmniej 5%.

Biorąc pod uwagę miejsca pracy dotyczące wykonywania pracy na terenie województwa podlaskiego (43221), odnotowano 5,1% ofert dotyczących powiatu. Łącznie w powiecie hajnowskim pojawiły się 2163 ogłoszenia o pracę, w których poszukiwano 2202 pracowników. Zapotrzebowanie na pracowników w analizowanej jednostce terytorialnej wzrosło w stosunku do roku 2013, kiedy to na terenie powiatu zanotowano 1193 miejsca pracy (wzrost o 1009 miejsc pracy, o 84,6%).

Tabela 105. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie hajnowskim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących

Źródło	powiat hajnowski				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								województwo podlaskie ^A	
	2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		N	%
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
Powiatowe Urzędy Pracy	1855	84,2	1056	88,5	511	88,7	416	90	348	75,5	580	82,5	27826	64,4
Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe	278	12,6	78	6,5	53	9,2	34	7,4	85	18,4	106	15,1	11065	25,6
Ogólnokrajowe internetowe serwisy pośrednictwa pracy	41	1,9	16	1,3	2	0,3	3	0,6	21	4,6	15	2,1	3136	7,3
Ochotnicze Hufce Pracy	17	0,8	12	1,0	6	1,0	3	0,6	6	1,3	2	0,3	426	1,0
Biura Karier	11	0,5	30	2,5	4	0,7	6	1,3	1	0,2	0	0	575	1,3
Prasa regionalna	0	0	1	0,1	0	0	0	0	0	0	0	0	193	0,4
Ogółem	2202	100	1193	100	576	100	462	100	461	100	703	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Struktura kanałów poszukiwania pracowników w 2014 roku zmieniła się w stosunku do roku poprzedzającego. Zmniejszył się udział Powiatowego Urzędu Pracy (z 88,5% wszystkich ofert w 2013r. do 84,2% wszystkich ofert pracy w 2014r.), na rzecz lokalnych internetowych serwisów ogłoszeniowych (wzrost udziału z 6,5% wszystkich ofert w 2013r. do 12,6% wszystkich ofert w 2014r.). W analizowanej jednostce terytorialnej, w porównaniu z sytuacją w województwie, mniejszy udział wśród źródeł miejsc pracy posiadały ogólnopolskie e-serwisy pośrednictwa zatrudnienia oraz lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe. W województwie podlaskim generowały one odpowiednio: 7,3% i 25,6% popytu na pracę, natomiast w powiecie hajnowskim stanowiły jedynie 1,9% i 12,6% lokalnego popytu na pracę. Należy jednak zauważyć, iż pomimo mniejszego procentowego udziału w rynku pośrednictwa pracy, analiza liczby ogłoszeń pojawiających się za pomocą lokalnych internetowych serwisów ogłoszeniowych wskazuje na systematyczny wzrost ich znaczenia. Ponadto należy odnotować mniejsze znaczenie Biur Karier w pośrednictwie pracy w porównaniu do roku poprzedniego. Zupełnie marginalną rolę w upublicznianiu informacji

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

o wolnych miejscach pracy miały też oferty zamieszczane przez Ochotnicze Hufce Pracy oraz prasę regionalną.

Tabela 106. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie hajnowskim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów

Kod	Nazwa grupy wielkiej	powiat hajnowski				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								Województwo podlaskie ^A 2014	
		2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		N	%
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	10	0,5	7	0,6	2	0,3	3	0,6	3	0,7	2	0,3	681	1,6
2	Specjaliści	197	8,9	71	6,0	108	18,8	41	8,9	18	3,9	30	4,3	3976	9,2
3	Technicy i inny średni personel	102	4,6	61	5,1	28	4,9	15	3,2	27	5,9	32	4,6	5365	12,4
4	Pracownicy biurowi	179	8,1	189	15,8	52	9,0	39	8,4	37	8,0	51	7,3	4185	9,7
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	556	25,2	416	34,9	160	27,8	190	41,1	92	20,0	114	16,2	10337	23,9
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	7	0,3	1	0,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	7	1,0	338	0,8
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	538	24,4	262	22,0	186	32,3	131	28,4	118	25,6	103	14,7	8868	20,5
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	374	17,0	37	3,1	11	1,9	12	2,6	137	29,7	214	30,4	3550	8,2
9	Pracownicy przy pracach prostych	239	10,9	147	12,3	29	5,0	31	6,7	29	6,3	150	21,3	5903	13,7
	Bez zawodu	0	0,0	2	0,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	18	0
	Ogółem	2202	100	1193	100	576	100	462	100	461	100	703	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Analizując rozkład popytu na pracę w ujęciu grup wielkich zawodów, zauważamy, że w 2014 roku, podobnie jak w roku ubiegłym, najwięcej miejsc pracy było adresowanych do grupy 5 **pracownicy usług i sprzedawcy** – 25,2% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie. Drugą co do wielkości popytu na pracę stanowiła grupa 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** – 24,4% miejsc pracy. Rozkład popytu na pracę w powiecie hajnowskim jest wynikiem struktury lokalnej gospodarki, zorientowanej na usługi (głównie turystyczne) oraz produkcję. Przegląd danych w ujęciu kwartalnym informuje o grupach

wielkich zawodów poszukiwanych sezonowo. W odniesieniu do większości grup zawodów największy popyt na pracę zidentyfikowano w I i IV kwartale.

Tabela 107. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie hajnowskim w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Liczba zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie	w tym: miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu	
		N	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	10	0	0,0
2	Specjaliści	197	18	9,1
3	Technicy i inny średni personel	102	30	29,4
4	Pracownicy biurowi	179	105	58,7
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	556	108	19,4
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	7	0	0,0
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	538	30	5,6
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	374	17	4,5
9	Pracownicy przy pracach prostych	239	44	18,4
	Ogółem	2202	352	16,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując analizy popytu na rynku pracy, brano również pod uwagę miejsca stażu pracy. Należy jednak podkreślić, że staże są realizowane bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Są to miejsca aktywizacji zawodowej, na których bezrobotni nabywają umiejętności potrzebnych do wykonywania pracy na danym stanowisku pracy. Oznacza to, że miejsca stażu nie powinno być traktowane jako pełnowartościowe miejsca pracy, ale może stanowić potencjalne miejsce pracy, jeżeli po zakończeniu okresu aktywizacji z osobą bezrobotną podpisano umowę o wykonywanie pracy na stanowisku pracy, na którym odbywała wcześniej staż.

Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu hajnowskiego stanowiły w 2014r. 16,0% zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie, a więc znacznie poniżej średniej wojewódzkiej (21,8%). Na 556 miejsc skierowanych do **pracowników usług i sprzedawców**, staże stanowiły 19,4% (nominalnie 108 miejsc), wśród 179 miejsc pracy skierowanych do **pracowników biurowych** staże stanowiły 58,7% (nominalnie 105 miejsc), wśród 239 miejsc pracy skierowanych do **pracowników przy pracach prostych** staże stanowiły 18,4% (nominalnie 44 miejsca). Potwierdza to raz jeszcze rolę jaką pracodawcy przypisują stażystom. Aspekt regionalny nie ma tu znaczenia. Staże traktowane są jako pewien etap w procesie rekrutacyjnym oraz służą weryfikacji kompetencji i umiejętności potencjalnego pracownika w środowisku pracy. Staże są często powiązane z tymczasowym zasileniem poziomu zatrudnienia, np. w sezonie lub w związku z realizacją określonego przedsięwzięcia.

W porównaniu do poprzedniego roku liczba miejsc aktywizacji zawodowej w postaci stażu zwiększyła się o 4,1% (o 14).

Szczegółowe informacje dotyczące miejsc stażu w poszczególnych zawodach zawiera Tabela 13.

Tabela 108. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie hajnowskim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy

Kod	Nazwa grupy wielkiej	powiat hajnowski		Źródło upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy									
				Powiatowe Urzędy Pracy		Ochotnicze Hufce Pracy		Ogólnokrajowe internetowe serwisy ogłoszeniowe		Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe		Biura Karier	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	10	100	4	40,0	0	0,0	3	30,0	2	20,0	1	10,0
2	Specjaliści	197	100	149	75,6	0	0,0	2	1,0	40	20,3	6	3,0
3	Technicy i inny średni personel	102	100	51	50,0	0	0,0	14	13,7	36	35,3	1	1,0
4	Pracownicy biurowi	179	100	156	87,2	0	0,0	1	0,6	22	12,3	0	0,0
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	556	100	458	82,4	1	0,2	16	2,9	81	14,6	0	0,0
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	7	100	6	85,7	0	0,0	0	0,0	1	14,3	0	0,0
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	538	100	484	90,0	9	1,7	1	0,2	41	7,6	3	0,6
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	374	100	341	91,2	6	1,6	0	0,0	27	7,2	0	0,0
9	Pracownicy przy pracach prostych	239	100	206	86,2	1	0,4	4	1,7	28	11,7	0	0,0
	Ogółem	2202	100	1855	84,2	17	0,8	41	1,9	278	12,6	11	0,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Mając na względzie próbę określenia specjalizacji poszczególnych źródeł ogłaszania informacji o wolnych miejscach pracy należy wziąć pod uwagę fakt, iż w związku z wiodącą rolą powiatowego urzędu pracy jako pośrednika pracy na rynku lokalnym, może się to okazać niemożliwe. W przypadku powiatu hajnowskiego, oferty pracy dla reprezentantów wszystkich grup wielkich zawodów pochodzą w zdecydowanej większości z powiatowego urzędu pracy. Z tego też powodu trudno jest rozważać jakąkolwiek specjalizację źródeł miejsc pracy. W analizowanym powiecie można jednak zauważyć, iż swoją obecność na rynku ogłoszeń zaznaczyły lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe oraz ogólnokrajowe e-serwisy pośrednictwa pracy, które największą liczbę informacji o wolnych miejscach pracy skierowały do przedstawicieli grupy 5 **pracownicy usług i sprzedawcy**, grupy 2 **specjaliści** i grupy 3 **technicy i inny średni personel**.

Tabela 109. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie hajnowskim w latach 2013-2014

Lp	Kod	Nazwa zawodu	Powiat hajnowski				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.							
			2014		2013 *)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał	
			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	515303	Robotnik gospodarczy	344	15,6	308	25,8	98	17,0	158	34,2	47	10,2	41	5,8
2	817290	Pozostali operatorzy urządzeń do obróbki drewna	298	13,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	102	22,1	196	27,9
3	933304	Robotnik magazynowy	120	5,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,2	119	16,9
4	243105	Specjalista analizy i rozwoju rynku	110	5,0	13	1,1	68	11,8	33	7,1	6	1,3	3	0,4
5	722204	Ślusarz S	103	4,7	16	1,3	34	5,9	23	5,0	26	5,6	20	2,8
6	522301	Sprzedawca S	90	4,1	56	4,7	22	3,8	16	3,5	16	3,5	36	5,1
7	721204	Spawacz metodą MAG	85	3,9	0	0,0	11	1,9	22	4,8	18	3,9	34	4,8
8	722308	Operator obrabiarek sterowanych numerycznie	77	3,5	0	0,0	34	5,9	23	5,0	15	3,3	5	0,7
9	411003	Pracownik kancelaryjny	56	2,5	98	8,2	17	3,0	19	4,1	11	2,4	9	1,3
10	713201	Lakiernik S	50	2,3	3	0,3	11	1,9	22	4,8	15	3,3	2	0,3
11	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	40	1,8	46	3,9	11	1,9	7	1,5	8	1,7	14	2,0
12	741103	Elektryk S	40	1,8	16	1,3	22	3,8	12	2,6	5	1,1	1	0,1
13	753303	Szwaczka	36	1,6	37	3,1	15	2,6	11	2,4	10	2,2	0	0,0
14	721208	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	30	1,4	47	3,9	30	5,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0
15	432103	Magazynier	27	1,2	10	0,8	10	1,7	3	0,6	6	1,3	8	1,1
16	332101	Agent ubezpieczeniowy	16	0,7	1	0,1	5	0,9	5	1,1	3	0,7	3	0,4
17	961302	Robotnik placowy	16	0,7	22	1,8	1	0,2	11	2,4	1	0,2	3	0,4
18	911207	Sprzątaczką biurowa	15	0,7	9	0,8	5	0,9	2	0,4	5	1,1	3	0,4
19	911206	Salowa	14	0,6	15	1,3	11	1,9	0	0,0	1	0,2	2	0,3
20	931301	Robotnik budowlany	14	0,6	20	1,7	0	0,0	3	0,6	9	2,0	2	0,3
		Pozostałe zawody	621	28,2	476	39,9	171	29,7	92	19,9	156	33,8	202	28,7
		Ogółem	2202	100	1193	100	576	100	462	100	461	100	703	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując szczegółowej analizy poszukiwanych zawodów w powiecie hajnowskim, zidentyfikowano 20 zawodów najczęściej poszukiwanych w roku 2014. Podobnie jak w roku poprzednim, najbardziej poszukiwanym zawodem w powiecie hajnowskim był *robotnik gospodarczy* (15,6% zdefiniowanego popytu). Robotnik gospodarczy to osoba wykonująca czynności administracyjno-porządkowe, która jest odpowiedzialna za ład i stan techniczny wyposażenia budynku firmy oraz terenu do niej przyległego. Jest to stanowisko wiążące się z dużą odpowiedzialnością oraz koniecznością dyspozycyjności, za które zwykle otrzymuje się niskie wynagrodzenie. Od takich pracowników wymaga się też sprawności fizycznej oraz umiejętności charakterystycznych dla kilku zawodów jednocześnie. Należy zauważyć, że w stosunku do zapotrzebowania na pracę w roku ubiegłym, w 2014 roku zwiększyło się poszukiwanie większości zawodów prezentowanych w tabeli. W największym stopniu wzrosła liczba propozycji pracy dla *pozostałych operatorów urządzeń do obróbki drewna*, *robotników magazynowych*, *specjalistów analizy i rozwoju rynku*, *ślusarzy*, *spawaczy metodą MAG* i *operatorów obrabiarek sterowanych numerycznie*, i w większości były to nowe miejsca pracy. Analizując popyt na lokalnym rynku pracy, można zauważyć wyraźne

zapotrzebowanie na pracowników generowane przez pracodawców z sektora przemysłu drzewnego i maszynowego.

Tabela 110. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie hajnowskim w 2014 roku (N≥10)

Kod	Nazwa zawodu	powiat hajnowski			
		Pozostałe źródła ofert pracy		Powiatowy Urząd Pracy	
		N	%	N	%
522301	Sprzedawca S	16	4,6	74	4,0
332101	Agent ubezpieczeniowy	15	4,3	1	0,1
524904	Hostessa	12	3,5	0	0,0
522201	Kierownik sali sprzedaży	11	3,2	1	0,1
332203	Przedstawiciel handlowy	10	2,9	3	0,2
	Pozostałe zawody	283	81,6	1776	95,7
	Ogółem	347	100	1855	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Popyt na pracę rozpowszechniany przez inne niż Powiatowy Urząd Pracy źródła ofert pracy skierowany był najliczniej do: 16 *sprzedawców*, 15 *agentów ubezpieczeniowych*, 12 *hostess*. W przypadku popytu na *hostessy*, nie odnotowano ogłoszeń w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Tabela 111. Miejsca pracy w powiecie hajnowskim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki³⁶

Dział PKD 2007	Liczba miejsc pracy	
	N	%
47 Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	51	2,3
85 Edukacja	23	1,0
55 Zakwaterowanie	16	0,7
65 Ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego	13	0,6
80 Działalność detektywistyczna i ochroniarska	13	0,6
97 Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	13	0,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Przyporządkowując zidentyfikowane miejsca pracy do działów gospodarki, zauważamy, że w powiecie hajnowskim najwięcej miejsc pracy związanych było z *handlem detalicznym, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* - 51 ogłoszeń zatrudnienia (2,3% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w powiecie). W pozostałych segmentach zapotrzebowanie było mniejsze, wystąpiło w działach o zróżnicowanym charakterze: 23 miejsca pracy w *edukacji*, 16 miejsc w *zakwaterowaniu* i po 13 miejsc w działach związanych z *działalnością ubezpieczeniową, działalnością detektywistyczną i ochroniarską* oraz w *gospodarstwach domowych zatrudniających pracowników*.

³⁶ W tabeli zaprezentowano działy PKD, w których wśród zidentyfikowanych miejsc pracy w roku 2014 poszukiwano w danym powiecie co najmniej 10 pracowników (należy zaznaczyć, że cecha „dział PKD” została przypisana do 11,1% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie hajnowskim – w przypadku pozostałych nie ustalono tego związku).

Tabela 112. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie hajnowskim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane)

Branża	Zawód	Liczba miejsc pracy
Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	Ogółem, w tym:	51
	Sprzedawca S	19
	Kierownik sali sprzedaży, Kierownik supermarketu	12
	Inwentaryzator	4
	Hostessa	4
	Pracownik rozkładający towar na półkach	4
Edukacja	Ogółem, w tym:	23
	Nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących	16
	Nauczyciele przedmiotów zawodowych	3
	Nauczyciel przedszkola	2
	Dyrektor szkoły	1
	Lektor języka angielskiego	1
Zakwaterowanie	Ogółem, w tym:	16
	Recepcjonista hotelowy	4
	Technik masażysta S	2
	Szef kuchni (kuchmistrz)	2
	Kelner S	2
	Ratownik wodny zawodowy	2
	Pozostali kierownicy do spraw sportu, rekreacji i kultury	1

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując bardziej szczegółowych analiz dotyczących zapotrzebowania na pracowników według wyróżnionych wcześniej trzech najbardziej popularnych branż można zauważyć, że do pracy w *handlu detalicznym* zdecydowanie najczęściej poszukiwano sprzedawców oraz kierowników sali sprzedaży/supermarketu. Natomiast do pracy w *edukacji* poszukiwano nauczycieli gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, a w *zakwaterowaniu* – recepcjonistów hotelowych.

3.6.3. Podaż pracy w powiecie hajnowskim

Podaż pracy przedstawiono za pomocą liczby bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy oraz liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych zlokalizowanych w powiecie hajnowskim. Jest to podejście nieco uproszczone, bowiem należy zauważyć, że wśród zarejestrowanych bezrobotnych mogą znajdować się absolwenci, a z drugiej strony nie każdy absolwent staje się uczestnikiem rynku pracy, może bowiem kontynuować naukę. Podaż pracy kształtują rzecz jasna również osoby poszukujące pracy, ale nie zarejestrowane w urzędach pracy. Przyjęte podejście wynika z dostępności i sposobu zbierania danych.

Analizując podaż pracy powiatu hajnowskiego, wyrażoną w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, przedstawiono strukturę bezrobotnych w ujęciu dziesięciu grup wielkich

zawodów oraz zaprezentowano 20 zawodów i specjalności najliczniej reprezentowanych w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Hajnówce.

Tabela 113. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie hajnowskim na tle struktury województwa podlaskiego wg stanu w końcu 2013 i 2014 roku

powiat hajnowski								Struktura zawodowa bezrobotnych w województwie w 2014r. (%)
Kod	Nazwa grupy wielkiej	2013		Kod	Nazwa grupy wielkiej	2014		
		N	%			N	%	
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	535	23,2	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	447	24,0	21,2
3	Technicy i inny średni personel	280	12,2	5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	273	14,7	13,0
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	265	11,5	3	Technicy i inny średni personel	197	10,6	13,1
2	Specjaliści	232	10,1	9	Pracownicy przy pracach prostych	179	9,6	7,4
9	Pracownicy przy pracach prostych	182	7,9	2	Specjaliści	174	9,4	10,7
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	116	5,0	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	104	5,6	4,6
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	60	2,6	4	Pracownicy biurowi	64	3,4	3,2
4	Pracownicy biurowi	57	2,5	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	37	2,0	2,0
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	10	0,4	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	3	0,2	0,4
0	Siły zbrojne	0	0,0	0	Siły zbrojne	0	0,0	0,01
	Brak zawodu	566	24,6		Bez zawodu	381	20,5	24,2
	Ogółem	2303	100,0		Ogółem	1859	100,0	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W powiecie hajnowskim grupa 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** była najliczniej reprezentowaną grupą bezrobotnych wśród wielkich grup zawodów. Populacja pracowników tych zawodów w 2014 roku w miejscowej strukturze bezrobotnych wynosiła 447 osób, co stanowiło 24,0% wszystkich zarejestrowanych. W strukturze bezrobotnych niekorzystnie prezentowało się ponadto położenie osób przypisanych do grupy 5 **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** oraz 3 **technicy i inny średni personel**. Ich procentowy udział wśród osób pozostających bez zatrudnienia wynosił odpowiednio: 14,7% i 10,6%. Należy zauważyć, że aktualne rozkłady w strukturze bezrobotnych różnią się od uzyskanych w badaniach z roku poprzedniego. Najbardziej zwiększył się udział bezrobotnych **pracowników usług osobistych i sprzedawców** oraz **pracowników przy pracach prostych**, jednocześnie najbardziej zmniejszył się odsetek **techników i innego średniego personelu** oraz **pracowników biurowych**. Ponadto trudna sytuacja na rynku pracy odnosiła się również do bezrobotnych **bez zawodu**, których było 381, co stanowiło prawie 20,5% wszystkich osób figurujących w rejestrze, aczkolwiek ich udział zmniejszył się o ponad 4 punkty proc.

Tabela 114. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu hajnowskiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego

Kod zawodu	Nazwa zawodu	2013		Kod zawodu	Nazwa zawodu	2014		% bezrobotnych w województwie 2014
		N	%			N	%	
522301	Sprzedawca S	119	5,2	522301	Sprzedawca S	108	5,8	5,6
722204	Ślusarz S	99	4,3	722204	Ślusarz S	86	4,6	1,9
752205	Stolarz S	88	3,8	752205	Stolarz S	82	4,4	1,1
932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	59	2,6	515303	Robotnik gospodarczy	74	4,0	1,3
515303	Robotnik gospodarczy	49	2,1	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	48	2,6	1,0
331403	Technik ekonomista S	46	2	753105	Krawiec S	30	1,6	1,5
311504	Technik mechanik S	40	1,7	931301	Robotnik budowlany	30	1,6	1,8
753105	Krawiec S	38	1,7	311504	Technik mechanik S	28	1,5	1,4
311922	Technik technologii drewna S	34	1,5	331403	Technik ekonomista S	26	1,4	1,6
235107	Pedagog	32	1,4	932990	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	20	1,1	0,1
722314	Tokarz w metalu	31	1,3	314207	Technik rolnik S	19	1,0	1,1
931301	Robotnik budowlany	29	1,3	512001	Kucharz S	18	1,0	1,1
613003	Rolnik S	26	1,1	235107	Pedagog	17	0,9	0,7
514101	Fryzjer S	22	1	432103	Magazynier	17	0,9	0,7
314207	Technik rolnik S	20	0,9	723105	Mechanik samochodów osobowych	16	0,9	0,8
314301	Technik leśnik S	20	0,9	751201	Cukiernik S	16	0,9	0,8
751201	Cukiernik S	17	0,7	311922	Technik technologii drewna S	15	0,8	0,3
751204	Piekarz S	17	0,7	722314	Tokarz w metalu	15	0,8	0,6
911207	Sprzątaczką biurowa	17	0,7	751204	Piekarz S	15	0,8	0,9
512001	Kucharz S	16	0,7	242217	Specjalista administracji publicznej	14	0,8	0,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku

W najtrudniejszym położeniu, w stosunku do zawodów i specjalności reprezentowanych najliczniej w grupie bezrobotnych w powiecie hajnowskim w 2014 roku znajdowali się *sprzedawcy*, których liczba wynosiła 108 (5,8% bezrobotnych w powiecie). Odnosząc się do sprzedawców, należy podkreślić, iż w handlu występuje duża rotacja pracowników, ponieważ jest w nim dużo ofert pracy. Pracownicy, którzy zrezygnowali z etatu w jednym sklepie, mogą znaleźć zajęcie w innej placówce handlowej. Następuje rozwój sieci handlowych, które powodują likwidację małych sklepów, ale z drugiej strony zgłaszają zapotrzebowanie na nowych pracowników. Trzeba również podkreślić, iż zapotrzebowanie na sprzedawców łączy się ze stroną popytową społeczeństwa, która ze względu na sytuację ekonomiczną województwa podlaskiego jest ograniczona. Procentowy udział sprzedawców w strukturze bezrobotnych w powiecie był zbliżony do wojewódzkiego (5,6%). Dość trudna sytuacja przedstawiała się również w przypadku *ślusarzy i stolarzy*, przy czym obie specjalności należą do wyróżniającej się grupy nadreprezentowanej (porównując dane powiatowe do wojewódzkich), podobnie jak *robotnicy gospodarczy* oraz *pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle*.

Na terenie powiatu hajnowskiego ponadgimnazjalne szkolnictwo zawodowe obejmowało w 2014 roku 1 zasadnicza szkoła zawodowa, 2 technika i 1 szkoła policealna.

Tabela 115. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013–2015 w powiecie hajnowskim w przekroju zawodów i specjalności

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2013	Absolwenci 2014	Przewidywani absolwenci 2015
1	351203	Technik informatyk S	24	36	31
2	311504	Technik mechanik S	32	29	35
3	314202	Technik architektury krajobrazu S	-	18	8
4	722204	Ślusarz S	12	15	18
5	331403	Technik ekonomista S	23	14	14
6	325509	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy S	-	5	30
7	514101	Fryzjer S	4	2	2
8	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	4	1	1
9	532102	Opiekun medyczny S	-	-	31
10	431103	Technik rachunkowości S	-	-	8
11	512001	Kucharz S	-	-	6
12	514207	Technik usług kosmetycznych S	-	-	7
13	522301	Sprzedawca S	3	-	1
14	741103	Elektryk S	1	-	1
		Pozostałe zawody	21	-	-
		Ogółem	124	120	193

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych przez Wykonawcę

Analizując podaż pracy w ujęciu liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, w 2014 r. odnotowano 120 absolwentów, którzy byli kształceni w 8 zawodach (w 2013r. 124 absolwentów w 10 zawodach). Najwięcej absolwentów w 2014r. zdobyło zawód *technika informatyka*. Najliczniej kształconą profesją w zasadniczych szkołach zawodowych był *ślusarz*. Biorąc pod uwagę prognozę absolwentów na rok następny, należy zauważyć różnice w liczbie absolwentów w roku 2015 w porównaniu do roku 2014 w poszczególnych zawodach. W przypadku takich zawodów, jak: *technik mechanik*, *ślusarz*, *technik bezpieczeństwa i higieny pracy* zaobserwujemy wzrost liczby absolwentów, a w kolejnych 6 zawodach pojawią się nowi, m.in. *opiekun medyczny*, *technik rachunkowości*, *kucharz*, *technik usług kosmetycznych*.

Tabela 116. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie hajnowskim 2015 – 2016

Typ szkoły	Rok		
	2014	2015	2016
Szkoła policealna	5	88	83
Technikum	97	76	81
Zasadnicza szkoła zawodowa	18	29	17
Razem	120	193	181

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Dokonując prognoz absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych według typu szkół na lata 2015-2016, zauważamy, że na rynku pracy powiatu hajnowskiego w roku 2016, w stosunku do roku 2015, uaktywni się potencjalnie zwiększona podaż absolwentów techników. W celu zwiększania szans zatrudnieniowych absolwentów na hajnowskim rynku

pracy koniecznym jest ukierunkowanie profilów i zakresu kształcenia na potrzeby lokalnych pracodawców. Ważne jest również budowanie długookresowych relacji szkół ponadgimnazjalnych z praktyką gospodarczą.

3.6.4. Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym

Określając szanse na znalezienie pracy w wyuczonej profesji na rynku lokalnym dokonano porównania podaży, wyrażonej za pomocą liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz liczby bezrobotnych, z popytem wyrażonym za pomocą liczby miejsc pracy.

Tabela 117. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie hajnowskim

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2014	Bezrobotni stan na 31.12.2014	Podaż (absolwenci + bezrobotni na k. roku)	Popyt (oferty pracy 2014)	Szanse na znalezienie pracy w zawodzie
722204	Ślusarz S (grupa zaw. 7222)	15	86	101	103	102,0%
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S (grupa zaw. 7231)	1	34	35	12	34,3%
325509	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy S	5	0	5	1	20,0%
514101	Fryzjer S (grupa zaw. 5141)	2	15	17	2	11,8%
311504	Technik mechanik S (grupa zaw. 3115)	29	33	62	1	1,6%
314202	Technik architektury krajobrazu S	18	0	18	0	0,0%
331403	Technik ekonomista S	14	26	40	0	0,0%
351203	Technik informatyk S (grupa zaw. 3512)	36	9	45	0	0,0%

Uwaga: w przypadku niektórych zawodów dane dotyczące liczby zarejestrowanych bezrobotnych i ofert pracy przedstawiono dla całej elementarnej grupy zawodów (numer grupy zawodów w nawiasie) ze względu na zbliżony zestaw czynności wykonywanych na danych stanowiskach pracy/ w ramach danych specjalności należących do jednej grupy zawodów
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku, Kuratorium Oświaty w Białymstoku oraz danych zebranych przez Wykonawcę bezpośrednio ze szkół.

Prawdopodobieństwo (w ujęciu procentowym) podjęcia pracy przez abiturienta na „otwartym” rynku zatrudnienia (strona popytowa nie obejmuje miejsc pracy dostępnych w rekrutacjach zamkniętych – naborze pracowników bez upublicznienia informacji o wolnych miejscach pracy) jest odzwierciedlone poprzez iloraz popytu i podaży. W powiecie hajnowskim na rynku zatrudnienia w 2014 roku najlepsza sytuacja odnosiła się do ślusarzy (102,0% prawdopodobieństwo pozyskania angażu) oraz, w mniejszym stopniu, mechaników pojazdów samochodowych, techników bezpieczeństwa i higieny pracy oraz fryzjerów. Na tle edukowanych profesji pesymistyczne perspektywy znalezienia pracy posiadali technicy mechanicy, technicy architektury krajobrazu, technicy ekonomiści i technicy informatycy.

3.6.5. Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym

Przeprowadzając analizę zróżnicowania kondycji zawodów na lokalnym rynku przedstawiono różnicę pomiędzy liczbą miejsc pracy a liczbą bezrobotnych, przy czym to zestawienie dokonano na poziomie grup dużych zawodów. Ponadto dokonano klasyfikacji zawodów na grupy zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych.

Tabela 118. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie hajnowskim w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS

Kod grupy zaw	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba ofert pracy (D)		Różnica S-D
		N	%	N	%	
75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	199	10,7	68	3,1	131
31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	118	6,3	10	0,5	108
21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	49	2,6	13	0,6	36
26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	31	1,7	4	0,2	27
83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	58	3,1	37	1,7	21
61	Rolnicy produkcji towarowej	18	1	0	0	18
62	Leśnicy i rybacy	19	1	7	0,3	12
35	Technicy informatycy	11	0,6	0	0	11
23	Specjaliści nauczania i wychowania	38	2	30	1,4	8
73	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	9	0,5	3	0,1	6
22	Specjaliści do spraw zdrowia	14	0,8	9	0,4	5
82	Monterzy	6	0,3	4	0,2	2
11	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni	1	0,1	0	0	1
12	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	2	0,1	1	0	1
42	Pracownicy obsługi klienta	16	0,9	15	0,7	1
25	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	1	0,1	2	0,1	-1
92	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	3	0,2	4	0,2	-1
94	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	6	0,3	7	0,3	-1
32	Średni personel do spraw zdrowia	17	0,9	19	0,9	-2
95	Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach	0	0	2	0,1	-2
44	Pozostali pracownicy obsługi	6	0,3	9	0,4	-3
53	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	7	0,4	10	0,5	-3
14	Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	0	0	4	0,2	-4
13	Kierownicy do spraw produkcji i usług	0	0	5	0,2	-5
33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	45	2,4	51	2,3	-6
91	Pomoce domowe i sprzątaczk	27	1,5	34	1,5	-7
96	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	14	0,8	29	1,3	-15
34	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	6	0,3	22	1	-16
43	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	24	1,3	45	2	-21
52	Sprzedawcy i pokrewni	122	6,6	143	6,5	-21
54	Pracownicy usług ochrony	11	0,6	35	1,6	-24
74	Elektrycy i elektronicy	21	1,1	49	2,2	-28
71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	53	2,9	84	3,8	-31
93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle,	129	6,9	163	7,4	-34

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Kod grupy zaw	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba ofert pracy (D)		Różnica S-D
		N	%	N	%	
	budownictwie i transporcie					
41	Sekretarki, operatorzy urzędów biurowych i pokrewni	18	1	110	5	-92
24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	41	2,2	138	6,3	-97
72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urzędów i pokrewni	165	8,9	334	15,2	-169
51	Pracownicy usług osobistych	133	7,2	368	16,7	-235
81	Operatorzy maszyn i urzędów wydobywczych i przetwórczych	40	2,2	333	15,1	-293
	Bez zawodu	381	20,5	0	0,0	381
	Ogółem	1859	100,0	2201	100,0	-342

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

W roku 2014 w powiecie hajnowskim całkowita liczba miejsc pracy w stosunku do liczby bezrobotnych była wyższa o 18,4%. Największe szanse na znalezienie zatrudnienia w stosunku do liczby miejsc pracy mieli: operatorzy maszyn i urzędów wydobywczych i przetwórczych, pracownicy usług osobistych oraz robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urzędów i pokrewni. Najbardziej utrudnione mogło być znalezienie pracy przez robotników w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewnych oraz średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych.

Zbiory informacji z poziomu lokalnego (powiatowego) o liczbie osób poszukujących pracy w danym zawodzie oraz wolumenie miejsc pracy adresowanych do przedstawicieli danej profesji pozwoliły na skatalogowanie pięciu typów zawodów: skrajnie deficytowych, deficytowych, zrównoważonych, nadwyżkowych oraz skrajnie nadwyżkowych.

W 2014 roku na lokalnym rynku pracy zidentyfikowano 545 zawodów i specjalności, przy czym 166 zawodów charakteryzowało się deficytem pracowników (w tym w 130 nie odnotowano bezrobotnych), 339 zawodów to profesje nadwyżkowe (w tym w 283 nie odnotowano ofert pracy), natomiast równowagę w zakresie popytu i podaży pracy wykazało jedynie 40 zawodów. W analizie uwzględniono te specjalności, w których wystąpiło co najmniej 20 osób bezrobotnych (zawody nadwyżkowe), co najmniej 20 osób bezrobotnych (zawody o zrównoważonym popycie i podaży pracy) lub co najmniej 20 ofert pracy (zawody deficytowe).

Tabela 119. Zestawienie zawodów i specjalności deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie hajnowskim w 2014 roku

Typ	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki
Skrajnie deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	243105	Specjalista analizy i rozwoju rynku	Brak zarejestrowanych bezrobotnych
	722308	Operator obrabiarek sterowanych numerycznie	
Deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	515303	Robotnik gospodarczy	0,29
	817290	Pozostali operatorzy urządzeń do obróbki drewna	0,07
	933304	Robotnik magazynowy	0,12
	721204	Spawacz metodą MAG	0,07
	411003	Pracownik kancelaryjny	0,16
	713201	Lakiernik	0,02
	741103	Elektryk	0,05
	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	0,23
	721208	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	0,33
Zrównoważony (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	432103	Magazynier	0,89
	753303	Szwaczka	0,97
	722204	Ślusarz	1,02
Nadwyżkowy (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 10 i więcej)	522301	Sprzedawca	1,80
	512001	Kucharz	2,22
	931301	Robotnik budowlany	2,86
	751204	Piekarz	4,40
	752205	Stolarz	17,17
	723105	Mechanik samochodów osobowych	20,00
	751201	Cukiernik	22,00
	753105	Krawiec	32,00
Skrajnie nadwyżkowy (zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	Brak ofert
	242217	Specjalista administracji publicznej	Brak ofert
	331403	Technik ekonomista	Brak ofert
	235107	Pedagog	Brak ofert
	311504	Technik mechanik	Brak ofert
	932990	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	Brak ofert
	311922	Technik technologii drewna	Brak ofert

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Biorąc pod uwagę uzyskane wartości liczbowe wskaźnika intensywności deficytu wyznaczonego dla zawodów zidentyfikowanych w powiecie hajnowskim, uzyskano dwa zawody skrajnie deficytowe, czyli takie, dla których nie odnotowano w powiecie napływu bezrobotnych. Te zawody to: *specjalista analizy i rozwoju rynku* i *operator obrabiarek sterowanych numerycznie*.

W kolejnej grupie, czyli wśród zawodów deficytowych wyróżniono 9 takich profesji. Należy zauważyć, że stopień deficytowości był różny dla poszczególnych zawodów z tej grupy. I tak w zawodzie *robotnika gospodarczego* na każde 100 ofert pracy pojawiło się 29 zgłoszeń bezrobotnych (wskaźnik na poziomie 0,29), natomiast w zawodzie *spawacza*

ręcznego łukiem elektrycznym, na 30 ofert pracy napłynęło 10 bezrobotnych (wskaźnik na poziomie 0,33).

Trzema zawodami zrównoważonymi okazały się *magazynier, szwaczka i ślusarz*, gdzie napływy bezrobotnych do PUP w przybliżeniu równoważone były liczbą upublicznionych ofert pracy.

Zawody nadwyżkowe, to kolejna wyłoniona grupa. Tu liczba osób bezrobotnych była większa niż ofert pracy w danym zawodzie. Wyróżniono 8 zawodów nadwyżkowych, wśród których największą nadwyżkowością charakteryzowały się zawody: *krawiec, cukiernik* oraz *mechanik samochodów osobowych*. W tych przypadkach na każdą ofertę pracy napłynęło 20-30 bezrobotnych (wskaźniki równe odpowiednio: 32,00; 22,00; 20,00).

Ostatnią grupą zawodów są zawody skrajnie nadwyżkowe, czyli takie, w których nie upubliczniono ofert pracy, ale odnotowano napływ bezrobotnych do PUP. W tej grupie odnotowano 7 liczących się ilościowo zawodów, w tym zawodów specjalistów, techników oraz robotników przemysłowych.

3.6.6. Podsumowanie

1. Sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu hajnowskiego na tle średniej województwa przedstawia się w sposób dość niekorzystny. Na taką sytuację wpływa głównie niski poziom dochodów powiatu oraz jedno z najniższych w województwie nakładów inwestycyjnych na 1 mieszkańca, jak również wskaźnik przedsiębiorczości na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym kształtujący się poniżej średniej w regionie; natomiast wskaźnik stopy bezrobocia w 2013 r. wyniósł 13,8%, a więc niżej niż średnio w województwie, a przeciętne miesięczne zarobki brutto były zbliżone do podlaskich.
2. Powiat hajnowski charakteryzują uwarunkowania przyrodnicze i społeczne, które przyczyniły się do wyróżnienia pewnych działów PKD na tle województwa. Najistotniejszymi dla tego powiatu działami są produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania oraz zakwaterowanie, które w powiecie hajnowskim stanowią odpowiednio: 18,8% i 8,3% zasobów województwa.
3. Najczęstszym źródłem upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy w powiecie hajnowskim był Powiatowy Urząd Pracy. W roku 2014 swoją obecność na lokalnym rynku pracy zaznaczyły również lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe.
4. Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu hajnowskiego w porównaniu do wszystkich powiatów w 2014r. stanowiły stosunkowo niewielki udział w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy (16%), znacznie niższy niż średnio w województwie (22%).
5. Najczęściej poszukiwanym zawodem w 2014r. w powiecie hajnowskim był robotnik gospodarczy. Natomiast zawód sprzedawcy, który był najpopularniejszym zawodem w województwie podlaskim w 2014r., w powiecie hajnowskim zajął 6 miejsce w zestawieniu najczęściej poszukiwanych zawodów.
6. Najwięcej miejsc pracy w powiecie hajnowskim związanych było z handlem detalicznym, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi, a także z

edukacją i zakwaterowaniem, co częściowo pokrywa się z działami wyróżniającymi się w analizowanym powiecie na tle województwa.

7. Analiza zestawienia liczby miejsc pracy i liczby bezrobotnych w powiecie hajnowskim w ujęciu grup dużych KZiS pokazuje, iż liczba miejsc pracy jest o ponad 18% wyższa od liczby bezrobotnych. Największy deficyt bezrobotnych wystąpił w grupach: operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych, pracownicy usług osobistych oraz robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni.
8. Największe szanse na znalezienie pracy w zawodzie w powiecie hajnowskim mieli absolwenci kończący szkoły w zawodzie ślusarza oraz mechanika pojazdów samochodowych. Część absolwentów zmuszona jest do poszukiwania pracy poza obszarem powiatu, gdyż w analizowanym powiecie nie odnotowano ofert pracy dotyczących ich kwalifikacji (m.in. technicy informatycy i technicy mechanicy).
9. Do zawodów skrajnie deficytowych w powiecie hajnowskim zaliczają się: specjalista analizy i rozwoju rynku oraz operator obrabiarek sterowanych numerycznie. Natomiast magazynier, szwaczka i ślusarz okazały się zawodami zrównoważonymi.

3.7. Powiat kolneński

3.7.1. Potencjał powiatowego rynku pracy

Powiat kolneński zajmuje powierzchnię 94010 ha. W jego skład wchodzi miasto Kolno, miasto i gmina Stawiski, oraz gminy: Grabowo, Kolno, Mały Płock i Turośl. Ogólną sytuację społeczno-gospodarczą powiatu, przy szczególnym uwzględnieniu potencjału lokalnego rynku pracy, można przedstawić za pomocą wybranych wskaźników, które w porównaniu do średniej województwa podlaskiego ukazują sytuację w analizowanym powiecie.

Powiat kolneński charakteryzuje się niższą niż w województwie gęstością zaludnienia, która w latach 2010-2013 zmalała z 43 do 42 osób na 1 km² (woj. 59 osób na 1 km²). Dość niskiej gęstości zaludnienia towarzyszy niższa o 27,7% od średniej w województwie lesistość terenu.

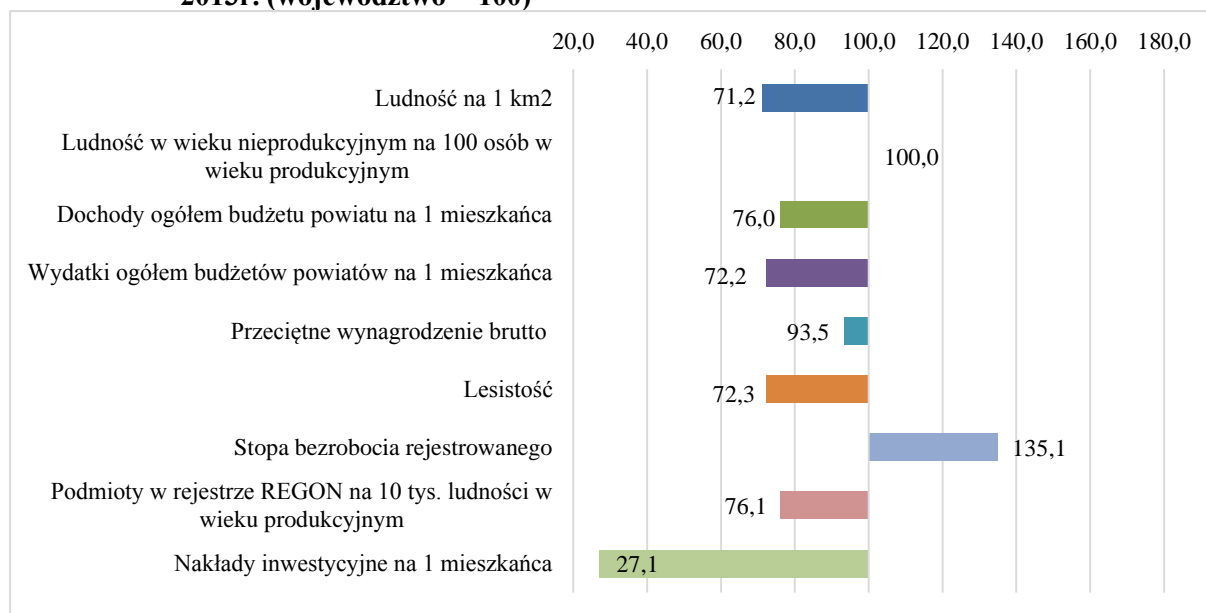
Liczba mieszkańców powiatu kolneńskiego zmniejsza się. W końcu 2013r. powiat zamieszkiwało 40,0 tys. osób, czyli o 0,6 tys. mniej niż w końcu 2010r. (o 1,5%). O spadku liczby mieszkańców zdecydowało ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, które wyniosło -6,9 na 1000 ludności; dla województwa wskaźnik ten osiągnął wartość -2,1. Innym decydującym czynnikiem był ujemny przyrost naturalny ludności. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu ukształtował się on w 2013 roku na poziomie -2,6 i odbiegał od wskaźnika wojewódzkiego wynoszącego -1,3.

Obciążenie ekonomiczne grupy ludności w wieku produkcyjnym grupą w wieku nieprodukcyjnym w analizowanym powiecie równa się średniej dla całego województwa. Wskaźnik osób w wieku nieprodukcyjnym, przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym osiągnął w 2013 poziom 57,3 i w porównaniu do roku 2012 zmniejszył się o 1,7.

W analizowanym powiecie obserwujemy niższe niż średnia w województwie wskaźniki dotyczące budżetu powiatu, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków przypadających na 1 mieszkańca. Należy zauważyć, że dochody ogółem budżetu powiatu w 2013 roku wynosiły 26,9 mln zł i były wyższe od wydatków ogółem o 1,7 mln zł. Ponadto w powiecie kolneńskim obserwujemy niższe aż o 72,9% od średniej wojewódzkiej nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca.

W powiecie kolneńskim liczba zarejestrowanych podmiotów w bazie REGON przypadająca na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym (967,0) jest niższa niż średnia w województwie. Taka sytuacja przekłada się na wysoką stopę bezrobocia rejestrowanego, które w 2013 r. wynosiło 20,4%. Należy zauważyć, że powiat kolneński należy, obok powiatów grajewskiego i sejneńskiego, do obszarów o najwyższej stopie bezrobocia w regionie. Ponadto w powiecie kolneńskim liczba bezrobotnych, a co za tym idzie stopa bezrobocia, powiększa się z roku na rok, a w ciągu 3 lat (od 2010 r. do 2013 r.) liczba bezrobotnych wzrosła o 9,6% (w woj. o 11,2%).

Wykres 9. Wybrane wskaźniki powiatu kolneńskiego w relacji do średniej województwa w 2013r. (województwo = 100)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014. Powiat kolneński, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

W przypadku osób pracujących, na koniec 2013 roku w powiecie kolneńskim ich liczba wynosiła 11 757 osób (3,5% wszystkich pracujących w województwie podlaskim). Zdecydowana większość pracujących znalazła zatrudnienie w rolnictwie (71,9%). Drugą, co do liczności, grupę stanowiły osoby zatrudnione w sektorze usług (20,9%). Pozostała najmniej liczna grupa pracowników znalazła zatrudnienie w przemyśle i budownictwie (7,1%)³⁷. Struktura zatrudnienia (nadreprezentacja sektora rolniczego w strukturze pracujących na tle województwa na niekorzyść pozostałych sektorów) wynika z rolniczej specyfiki regionu oraz jego potencjału przyrodniczego. Na uwagę zasługuje fakt, że poziom zarobków w analizowanym powiecie jest niższy niż w większości powiatów – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2013 roku wynosiło 3 208,86 zł (stanowiło 93,5% płacy podlaskiej i 82,8% poziomu krajowego).³⁸ Niski poziom nakładów inwestycyjnych na jednego mieszkańca oraz wysoka stopa bezrobocia rejestrowanego pokazują szczególnie trudną sytuację na rynku pracy w tym powiecie.

Dokonując analizy przedsiębiorstw funkcjonujących w powiecie kolneńskim ze względu na sekcję działalności wg PKD 2007, obserwujemy, że spośród 2431 zarejestrowanych firm najczęściej funkcjonuje w następujących działach: *handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* (448 firm), *uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową* (268), *roboty budowlane specjalistyczne* (238), *handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi* (128). Łącznie w tych czterech dominujących działach PKD koncentruje się 44,5% wszystkich lokalnych przedsiębiorstw. Taka struktura pokazuje duże rozdrobnienie

³⁷ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Pracujący, zatrudnieni i przeciętne zatrudnienie według PKD 2007*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.42754116334185477#

³⁸ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Wynagrodzenia*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.6889699152773496#

przedsiębiorstw oraz ich małe zróżnicowanie pod względem profilu działalności. Nie rozwijają się usługi nowoczesne ani przemysł, co sprzyja niskiemu zapotrzebowaniu na pracowników, a tym samym przedkłada się na wysoki poziom bezrobocia.

Warunki przyrodnicze i społeczne regionu przekładają się na specyfikę profilu działalności gospodarczej podmiotów funkcjonujących w powiecie kolneńskim. W tabeli przedstawiono osiem działów PKD reprezentowanych najsilniej (na tle Podlasia) w powiecie kolneńskim.³⁹

Tabela 120. Działy PKD wyróżniające się w powiecie kolneńskim na tle województwa

Dział PKD	Nazwa działu	Liczba podmiotów	% zasobów województwa
01	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	268	9,5
77	Wynajem i dzierżawa	31	7,9
02	Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	40	4,4
75	Działalność weterynaryjna	17	4,1
43	Roboty budowlane specjalistyczne	238	3,2
41	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	118	3,1
10	Produkcja artykułów spożywczych	24	3,0
25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	29	3,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Duży odsetek podmiotów w porównaniu do zasobów województwa występuje w działach *uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową* oraz *działalność weterynaryjna*. Ma to ścisły związek z rolniczym charakterem powiatu. Szczególne miejsce w powiecie kolneńskim zajmują również przedsiębiorstwa korzystające z zasobów środowiska analizowanego powiatu, czyli firmy zajmujące się *leśnictwem i pozyskiwaniem drewna*. Ponadto w powiecie występuje dość liczna grupa firm zajmujących się *wynajmem i dzierżawą, specjalistycznymi robotami budowlanymi* oraz *robotami budowlanymi związanymi ze wznoszeniem budynków*. Natomiast sektor przemysłowy reprezentowany jest przez podmioty *produkujące artykuły spożywcze* oraz *metalowe wyroby gotowe, z wyłączeniem maszyn i urządzeń*.

Specyfika potencjału powiatu kolneńskiego przekłada się również na charakter działalności podmiotów nowo zarejestrowanych w ostatnich trzech latach. Na tle województwa największy odsetek nowych działalności uruchomiono w następujących działach PKD: *wynajem i dzierżawa* (12,0% wszystkich nowopowstałych działalności w województwie podlaskim, nominalnie 6 podmiotów), *uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową* (8,3%, 9 podmiotów), *opieka zdrowotna* (4,8%, 16 podmiotów), *handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych* (3,2%, 11 podmiotów), *roboty budowlane specjalistyczne* (3,1%, 31 podmiotów), *handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi* (3,1%, 12 podmiotów). Nowo powstałe podmioty wykorzystują uwarunkowania przyrodnicze regionu.

³⁹ Do analizy włączono działy PKD, które w danym powiecie posiadają reprezentację minimum 10 podmiotów, a ich udział w zasobach województwa wynosi co najmniej 3%.

Zauważa się także zasilanie sektora usług tradycyjnych oraz handlu – działalności o raczej niskim poziomie ryzyka gospodarczego.

3.7.2. Popyt na pracę w powiecie kolneńskim

Stronę popytową rynku pracy scharakteryzowano za pomocą liczby ogłoszeń i liczby miejsc pracy ublicznionych za pośrednictwem różnych źródeł w 2014 roku.

Biorąc pod uwagę miejsca pracy dotyczące wykonywania pracy na terenie województwa podlaskiego (43221) odnotowano 2,9% dotyczących powiatu. Łącznie w powiecie kolneńskim pojawiło się 1221 ogłoszeń o pracę, w których poszukiwano 1252 pracowników. Zapotrzebowanie na pracowników w analizowanej jednostce terytorialnej wzrosło w stosunku do roku 2013, kiedy to na terenie powiatu zanotowano 1101 miejsc pracy (wzrost o 151 miejsc pracy, o 13,7%).

Tabela 121. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie kolneńskim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących

Źródło	powiat kolneński				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								województwo podlaskie ^A	
	2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		N	%
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
Powiatowe Urzędy Pracy	1020	81,5	898	81,6	333	90,7	285	80,5	285	80,3	117	66,5	27826	64,4
Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe	186	14,9	185	16,8	24	6,5	51	14,4	60	16,9	51	29	11065	25,6
Ogólnokrajowe internetowe serwisy pośrednictwa pracy	23	1,8	1	0,1	1	0,3	5	1,4	9	2,5	8	4,5	3136	7,3
Ochotnicze Hufce Pracy	22	1,8	17	1,5	9	2,5	13	3,7	0	0	0	0	426	1,0
Prasa regionalna	1	0,1	0	0	0	0	0	0	1	0,3	0	0	193	0,4
Biura Karier	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	575	1,3
Ogółem	1252	100	1101	100	367	100	354	100	355	100	176	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Struktura kanałów poszukiwania pracowników w 2014 roku zmieniła się nieznacznie w stosunku do roku poprzedniego. Procent ofert Powiatowego Urzędu Pracy pozostał na niezmiennym poziomie (81,5%), w niewielkim stopniu zmniejszył się udział lokalnych internetowych serwisów pośrednictwa pracy (z 16,8% wszystkich ofert w 2013r. do 14,9% wszystkich ofert pracy w 2014r.) na rzecz ogólnokrajowych internetowych serwisów pośrednictwa pracy (wzrost udziału z 0,1% do 1,8%), W analizowanej jednostce terytorialnej,

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

w porównaniu z sytuacją w województwie, oba internetowe kanały dystrybucji ofert pracy posiadają znikomy udział wśród źródeł miejsc pracy. W województwie podlaskim generują one odpowiednio: 25,6% i 7,3% popytu na pracę, natomiast w powiecie kolneńskim stanowią jedynie 14,9% i 1,8% lokalnego popytu na pracę. Natomiast Ochotnicze Hufce Pracy w analizowanej jednostce miały większy udział wśród źródeł miejsc pracy w porównaniu z sytuacją w województwie. W analizowanym powiecie było to 1,8% udziału, natomiast w województwie podlaskim tylko 1,0%. Żadnego znaczenia w upublicznianiu informacji o wolnych miejscach pracy w powiecie kolneńskim nie miały oferty zamieszczone przez prasę regionalną oraz Biura Karier.

Tabela 122. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie kolneńskim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów

Kod	Nazwa grupy wielkiej	powiat kolneński				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								Województwo podlaskie ^A 2014	
		2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		N	%
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	11	0,9	6	0,5	1	0,3	7	2,0	2	0,6	1	0,6	681	1,6
2	Specjaliści	53	4,2	51	4,6	10	2,7	11	3,1	25	7,0	7	4,0	3976	9,2
3	Technicy i inny średni personel	146	11,7	114	10,4	35	9,5	43	12,1	48	13,5	20	11,4	5365	12,4
4	Pracownicy biurowi	229	18,3	215	19,5	88	24,0	71	20,1	48	13,5	22	12,5	4185	9,7
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	399	31,9	346	31,4	128	34,9	114	32,2	87	24,5	70	39,8	10337	23,9
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	7	0,6	6	0,5	1	0,3	5	1,4	1	0,3	0	0,0	338	0,8
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	151	12,1	134	12,2	40	10,9	48	13,6	39	11,0	24	13,6	8868	20,5
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	44	3,5	37	3,4	5	1,4	9	2,5	19	5,4	11	6,3	3550	8,2
9	Pracownicy przy pracach prostych	212	16,9	191	17,3	59	16,1	46	13,0	86	24,2	21	11,9	5903	13,7
	Bez zawodu	0	0,0	1	0,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	18	0
	Ogółem	1252	100	1101	100	367	100	354	100	355	100	176	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Analizując rozkład popytu na pracę w ujęciu grup wielkich zawodów zauważamy, że w 2014 roku, podobnie jak w roku ubiegłym, najwięcej miejsc pracy było adresowanych do grupy 5 **pracownicy usług i sprzedawcy** – 31,9% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie. Drugą co do wielkości popytu na pracę stanowiła grupa 4 **pracownicy biurowi** – 18,3% miejsc pracy. Wyrażany popyt na pracę w powiecie kolneńskim wskazuje na zapotrzebowanie na osoby posiadające kwalifikacje w sektorach usługowych. Jeżeli chodzi o pracowników biurowych, to trzeba podkreślić, iż z punktu widzenia potrzeb pracodawców są to pracownicy predestynowani do pracy w różnych działach w firmie (np. marketing, księgowość, kadry), a co za tym idzie, posiadający różnorodne kompetencje i umiejętności.

Jest to symptom rosnącego zapotrzebowania na multidyscyplinarnych pracowników średniego szczebla, ograniczających koszty zatrudnieniowe pracodawców. Przegląd danych w ujęciu kwartalnym informuje o grupach wielkich zawodów poszukiwanych sezonowo. W odniesieniu do większości grup zawodów największy popyt na pracę zidentyfikowano w II i III kwartale, a najmniejszy popyt bądź jego brak w ostatnim kwartale.

Tabela 123. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie kolneńskim w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Liczba zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie	w tym: miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu	
		N	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	11	0	0,0
2	Specjaliści	53	24	45,3
3	Technicy i inny średni personel	146	70	47,9
4	Pracownicy biurowi	229	205	89,5
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	399	219	54,9
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	7	5	71,4
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	151	54	35,8
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	44	6	13,6
9	Pracownicy przy pracach prostych	212	145	68,4
	Ogółem	1252	728	58,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując analizy popytu na rynku pracy, brano również pod uwagę miejsca stażu pracy. Należy jednak podkreślić, że staże są realizowane bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Są to miejsca aktywizacji zawodowej, na których bezrobotni nabywają umiejętności potrzebnych do wykonywania pracy na danym stanowisku pracy. Oznacza to, że miejsce stażu nie powinno być traktowane jako pełnowartościowe miejsce pracy, ale może stanowić potencjalne miejsce pracy, jeżeli po zakończeniu okresu aktywizacji z osobą bezrobotną podpisano umowę o wykonywanie pracy na stanowisku pracy, na którym odbywała wcześniej staż.

Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu kolneńskiego stanowiły w 2014r. aż 58,1% zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie, a więc znacznie więcej niż średni udział w województwie (21,8%). Wśród 229 miejsc pracy skierowanych do **pracowników biurowych** staże stanowiły aż 89,5% (nominalnie 205 miejsc), na 399 miejsc skierowanych do **pracowników usług i sprzedawców**, staże stanowiły 54,9% (nominalnie 219 miejsc), natomiast wśród 212 miejsc pracy skierowanych do **pracowników przy pracach prostych** staże stanowiły 68,4% (nominalnie 145 miejsc). Potwierdza to raz jeszcze rolę, jaką pracodawcy przypisują stażom. Aspekt lokalny nie ma tu znaczenia. Staże traktowane są jako pewien etap w procesie rekrutacyjnym oraz służą weryfikacji kompetencji i umiejętności potencjalnego pracownika w środowisku pracy, stąd duża liczba realizowanych staży w grupie specjalistów średniego szczebla.

W porównaniu do poprzedniego roku liczba miejsc aktywizacji zawodowej w postaci stażu zwiększyła się o 15,6% (o 98).

Szczegółowe informacje dotyczące miejsc stażu w poszczególnych zawodach zawiera Tabela 13.

Tabela 124. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie kolneńskim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy

Kod	Nazwa grupy wielkiej	powiat kolneński		Źródło upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy									
				Powiatowe Urzędy Pracy		Ochotnicze Hufce Pracy		Prasa regionalna		Ogólnokrajowe serwisy ogłoszeniowe		Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe	
				N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	11	100	2	18,2	0	0,0	0	0,0	2	18,2	7	63,6
2	Specjaliści	53	100	39	73,6	0	0,0	0	0,0	2	3,8	12	22,6
3	Technicy i inny średni personel	146	100	94	64,4	0	0,0	1	0,7	13	8,9	38	26,0
4	Pracownicy biurowi	229	100	224	97,8	2	0,9	0	0,0	0	0,0	3	1,3
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	399	100	320	80,2	19	4,8	0	0,0	6	1,5	54	13,5
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	7	100	5	71,4	1	14,3	0	0,0	0	0,0	1	14,3
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	151	100	116	76,8	0	0,0	0	0,0	0	0,0	35	23,2
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	44	100	29	65,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	15	34,1
9	Pracownicy przy pracach prostych	212	100	191	90,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	21	9,9
	Ogółem	1252	100	1020	81,5	22	1,8	1	0,1	23	1,8	186	14,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Mając na względzie próbę określenia specjalizacji poszczególnych źródeł ogłaszania informacji o wolnych miejscach pracy, należy wziąć pod uwagę fakt, iż w związku z wiodącą rolą powiatowego urzędu pracy jako pośrednika pracy na rynku lokalnym, może się to okazać niemożliwe. W przypadku powiatu kolneńskiego, oferty pracy dla reprezentantów wszystkich grup wielkich zawodów pochodzą w zdecydowanej większości z Powiatowego Urzędu Pracy. Z tego też powodu trudno jest rozważać jakąkolwiek specjalizację źródeł miejsc pracy. W analizowanym powiecie można jednak zauważyć, iż swoją obecność na rynku ogłoszeń zaznaczają lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe, które największą liczbę informacji o wolnych miejscach pracy skierowały do przedstawicieli grupy 5 **pracownicy usług i sprzedawcy**, grupy 3 **technicy i inny średni personel** i grupy 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy**.

Tabela 125. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie kolneńskim w 2014 roku

Lp	Kod	Nazwa zawodu	Powiat kolneński				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.							
			2014		2013 *)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał	
			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	515303	Robotnik gospodarczy	157	12,5	140	12,7	53	14,4	40	11,3	31	8,7	33	18,8
2	522301	Sprzedawca S	93	7,4	79	7,2	32	8,7	28	7,9	19	5,4	14	8,0
3	411004	Technik prac biurowych S	77	6,2	63	5,7	25	6,8	35	9,9	14	3,9	3	1,7
4	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	51	4,1	58	5,3	26	7,1	10	2,8	10	2,8	5	2,8
5	911207	Sprzątaczką biurową	37	3,0	26	2,4	13	3,5	4	1,1	14	3,9	6	3,4
6	961302	Robotnik placowy	31	2,5	21	1,9	4	1,1	9	2,5	17	4,8	1	0,6
7	411003	Pracownik kancelaryjny	25	2,0	20	1,8	11	3,0	3	0,8	5	1,4	6	3,4
8	524302	Konsultant / agent sprzedaży bezpośredniej	24	1,9	2	0,2	4	1,1	8	2,3	7	2,0	5	2,8
9	332203	Przedstawiciel handlowy	21	1,7	11	1,0	4	1,1	4	1,1	12	3,4	1	0,6
10	931301	Robotnik budowlany	21	1,7	26	2,4	7	1,9	3	0,8	7	2,0	4	2,3
11	332101	Agent ubezpieczeniowy	20	1,6	2	0,2	1	0,3	16	4,5	2	0,6	1	0,6
12	753303	Szwaczka	19	1,5	19	1,7	9	2,5	3	0,8	2	0,6	5	2,8
13	412001	Sekretarka	18	1,4	13	1,2	8	2,2	4	1,1	4	1,1	2	1,1
14	334306	Technik administracji S	17	1,4	35	3,2	7	1,9	2	0,6	6	1,7	2	1,1
15	832202	Kierowca samochodu dostawczego	17	1,4	2	0,2	1	0,3	0	0,0	12	3,4	4	2,3
16	932909	Pomocnik mleczarski	16	1,3	10	0,9	0	0,0	7	2,0	9	2,5	0	0,0
17	513101	Kelner S	14	1,1	31	2,8	7	1,9	4	1,1	2	0,6	1	0,6
18	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	13	1,0	8	0,7	5	1,4	1	0,3	3	0,8	4	2,3
19	431101	Asystent do spraw księgowości	12	1,0	10	0,9	4	1,1	6	1,7	1	0,3	1	0,6
20	514101	Fryzjer S	11	0,9	8	0,7	4	1,1	2	0,6	4	1,1	1	0,6
21	931205	Robotnik drogowy	11	0,9	8	0,7	9	2,5	0	0,0	2	0,6	0	0,0
22	941201	Pomoc kuchenna	11	0,9	9	0,8	4	1,1	1	0,3	5	1,4	1	0,6
		Pozostałe zawody	536	42,8	500	45,4	129	35,1	164	46,3	167	47,0	76	43,2
		Ogółem	1252	100	1101	100	367	100	354	100	355	100	176	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując szczegółowej analizy poszukiwanych zawodów w powiecie kolneńskim, zidentyfikowano 20 zawodów najczęściej poszukiwanych w roku 2014. Podobnie jak w roku poprzednim najbardziej poszukiwanym zawodem w powiecie kolneńskim był *robotnik gospodarczy* (12,5% zdefiniowanego popytu). Należy nadmienić, iż robotnik gospodarczy to osoba wykonująca czynności administracyjno-porządkowe, która jest odpowiedzialna m.in. za ład i stan techniczny wyposażenia budynku firmy oraz terenu do niej przyległego. Jest to stanowisko wiążące się z dużą odpowiedzialnością oraz koniecznością dyspozycyjności, za które zwykle otrzymuje się niskie wynagrodzenie. Od takich pracowników wymaga się też sprawności fizycznej oraz umiejętności charakterystycznych dla kilku zawodów jednocześnie. Zapotrzebowanie na tego typu pracowników potwierdza popyt na osoby posiadające zróżnicowane umiejętności i kompetencje oraz mogące pełnić w organizacji różne funkcje. Taka forma orientacji zatrudnieniowej związana jest także z ograniczeniem kosztów pracy.

W stosunku do zapotrzebowania na pracę w roku ubiegłym, w 2014 roku zwiększyło się poszukiwanie zdecydowanej większości zawodów prezentowanych w tabeli, a największym zaś stopniu wzrost ten dotyczył popytu na pracę *robotnika gospodarczego*,

konsultanta/agenta sprzedaży bezpośredniej, agenta ubezpieczeniowego, sprzedawcę i kierowcę samochodu dostawczego. Jednocześnie odnotowano spadek zapotrzebowania na techników administracji, kelnerów, pozostałych pracowników obsługi biurowej i robotników budowlanych.

Tabela 126. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie kolneńskim w 2014 roku (N>10)

Kod	Nazwa zawodu	powiat kolneński			
		Pozostałe źródła ofert pracy		Powiatowy Urząd Pracy	
		N	%	N	%
524302	Konsultant / agent sprzedaży bezpośredniej	22	9,5	2	0,2
332101	Agent ubezpieczeniowy	20	8,6	0	0,0
522301	Sprzedawca S	11	4,7	82	8,0
	Pozostałe zawody	179	77,2	936	91,8
	Ogółem	232	100	1020	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

^{*)} po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Poszukiwane zawody rozpowszechniane poprzez inne niż Powiatowy Urząd Pracy, źródła ofert pracy skierowane były najliczniej do: 22 konsultantów/agentów sprzedaży bezpośredniej, 20 agentów ubezpieczeniowych i 11 sprzedawców. W przypadku popytu na agentów ubezpieczeniowych, nie odnotowano ogłoszeń w urzędzie pracy.

Tabela 127. Miejsca pracy w powiecie kolneńskim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki⁴⁰

Dział PKD 2007	Liczba miejsc pracy	
	N	%
47 Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	47	3,8
41 Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	23	1,8
65 Ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego	20	1,6
64 Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	10	0,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Przyporządkowując zidentyfikowane miejsca pracy do działów gospodarki zauważmy, że w powiecie kolneńskim najwięcej miejsc pracy związanych było z *handlem detalicznym, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi działalnością usługową związaną z wyżywieniem* (Dział 47) – łącznie 47 ogłoszeń zatrudnienia (3,8% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w powiecie). Zapotrzebowanie wystąpiło również w Dziale 41 *Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków*, gdzie miejsca pracy w tym dziale

⁴⁰ W tabeli zaprezentowano działy PKD, w których wśród zidentyfikowanych miejsc pracy w roku 2014 poszukiwano w danym powiecie co najmniej 10 pracowników (należy zaznaczyć, że cecha „dział PKD” została przypisana do 14,0% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie kolneńskim – w przypadku pozostałych nie ustalono tego związku).

generowały 1,8% łącznego popytu w powiecie oraz w *branży ubezpieczeniowej* – 1,6% popytu. Wskazane dane potwierdzają rozwój usług tradycyjnych, które z reguły nie łączą się z rozwojem potencjału innowacyjnego.

Tabela 128. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie kolneńskim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane)

Branża	Zawód	Liczba miejsc pracy
Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	Ogółem, w tym:	47
	Konsultant / agent sprzedaży bezpośredniej	19
	Sprzedawca S	11
	Kierownik działu sprzedaży, sali sprzedaży, supermarketu	9
	Farmaceuta – farmacja apteczna	2
	Sprzedawca uliczny żywności	2
	Kierowca samochodu dostawczego	2
	Organizator obsługi sprzedaży internetowej	1
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	Ogółem, w tym:	23
	Robotnik budowlany	8
	Glazurnik	3
	Monter ociepleń budynków	3
	Betoniarz	2
	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie S	2
	Mistrz produkcji w budownictwie ogólnym	1
	Ślusarz S	1
	Frezer	1
	Elektryk S	1
	Operator żurawia wieżowego	1
	Ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego	Ogółem, w tym:
Agent ubezpieczeniowy		17
Doradca klienta		2
Specjalista ds. ubezpieczeń majątkowych i osobowych		1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując bardziej szczegółowych analiz dotyczących zapotrzebowania na pracowników według wyróżnionych wcześniej najbardziej popularnych branż, można zauważyć, że przy działalności handlowej zdecydowanie najczęściej poszukiwano *konsultantów/agentów sprzedaży bezpośredniej* oraz *sprzedawców*, ale też *kierowników sprzedaży*. W działalności związanej z budownictwem mieszkaniowym najczęściej poszukiwanymi zawodami byli: *robotnik budowlany*, *glazurnik*, *monter ociepleń budynków*. Natomiast w ramach działalności ubezpieczeniowej największy popyt kierowany był do *agentów ubezpieczeniowych*.

3.7.3. Podaż pracy w powiecie kolneńskim

Podaż pracy przedstawiono za pomocą liczby bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy oraz liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół

zawodowych zlokalizowanych w powiecie kolneńskim. Jest to podejście nieco uproszczone, bowiem należy zauważyć, że wśród zarejestrowanych bezrobotnych mogą znajdować się absolwenci, a z drugiej strony nie każdy absolwent staje się uczestnikiem rynku pracy, może bowiem kontynuować naukę. Podaż pracy kształtują rzecz jasna również osoby poszukujące pracy, ale nie zarejestrowane w urzędach pracy. Przyjęte podejście wynika z dostępności i sposobu zbierania danych.

Analizując podaż pracy powiatu kolneńskiego, wyrażoną w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, przedstawiono strukturę bezrobotnych w ujęciu dziesięciu grup wielkich zawodów oraz zaprezentowano 20 zawodów i specjalności najliczniej reprezentowanych w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kolnie.

Tabela 129. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie kolneńskim na tle struktury województwa podlaskiego w końcu 2013 i 2014 roku

powiat kolneński								% bezrobotnych w województwie w 2014r.
Kod	Nazwa grupy wielkiej	2013		Kod	Nazwa grupy wielkiej	2014		
		N	%			N	%	
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	718	21,4	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	598	20,5	21,2
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	524	15,6	5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	448	15,4	13,0
3	Technicy i inny średni personel	328	9,8	3	Technicy i inny średni personel	291	10,0	13,1
9	Pracownicy przy pracach prostych	294	8,8	9	Pracownicy przy pracach prostych	267	9,2	7,4
2	Specjaliści	177	5,3	2	Specjaliści	150	5,1	10,7
4	Pracownicy biurowi	87	2,6	4	Pracownicy biurowi	91	3,1	3,2
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	76	2,3	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	78	2,7	2,0
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	76	2,3	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	77	2,6	4,6
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	3	0,1	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	4	0,1	0,4
0	Sily zbrojne	0	0,0	0	Sily zbrojne	0	0,0	0,01
	Brak zawodu	1077	32,1		Bez zawodu	914	31,3	24,2
	Ogółem	3360	100,0		Ogółem	2918	100,0	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W powiecie kolneńskim grupa 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** była najliczniej reprezentowaną grupą bezrobotnych wśród wielkich grup zawodów. Populacja pracowników tych zawodów w 2014 roku w miejscowej strukturze bezrobotnych wynosiła 598 osób, co stanowiło 20,5% wszystkich zarejestrowanych. W strukturze bezrobotnych niekorzystnie prezentowało się ponadto położenie osób przypisanych do grupy 5 **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** oraz grupy 3 **technicy i inny średni personel**. Ich procentowy udział wśród osób pozostających bez zatrudnienia wynosił odpowiednio 15,4% oraz 10,0%. Należy zauważyć, że w większości grup uzyskano lepsze wyniki (mniejsza liczba bezrobotnych) w stosunku do wyników badań z roku poprzedniego. Ponadto trudna sytuacja

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

na rynku pracy odnosiła się również do bezrobotnych **bez zawodu**, których było 914, co stanowiło 31,3% wszystkich osób figurujących w powiatowym rejestrze.

Tabela 130. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu kolneńskiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego

Kod zawodu	Nazwa zawodu	2013		Kod zawodu	Nazwa zawodu	2014		% bezrobotnych w województwie 2014
		N	%			N	%	
522301	Sprzedawca S	239	7,1	522301	Sprzedawca S	208	7,1	5,6
515303	Robotnik gospodarczy	87	2,6	515303	Robotnik gospodarczy	81	2,8	1,3
751204	Piekarz S	69	2,1	931301	Robotnik budowlany	65	2,2	1,8
722204	Ślusarz S	62	1,8	751204	Piekarz S	56	1,9	0,9
753105	Krawiec S	61	1,8	753105	Krawiec S	55	1,9	1,5
931301	Robotnik budowlany	61	1,8	961302	Robotnik placowy	53	1,8	0,2
961302	Robotnik placowy	60	1,8	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	51	1,7	1,1
311504	Technik mechanik S	58	1,7	722204	Ślusarz S	47	1,6	1,9
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	56	1,7	311504	Technik mechanik S	46	1,6	1,4
753303	Szwaczka	47	1,4	722314	Tokarz w metalu	37	1,3	0,6
331403	Technik ekonomista S	45	1,3	514101	Fryzjer S	36	1,2	0,9
514101	Fryzjer S	42	1,3	331403	Technik ekonomista S	34	1,2	1,6
722314	Tokarz w metalu	40	1,2	613003	Rolnik S	34	1,2	0,8
512002	Kucharz małej gastronomii S	37	1,1	314207	Technik rolnik S	32	1,1	1,1
711202	Murarz S	36	1,1	711202	Murarz S	32	1,1	1,5
723105	Mechanik samochodów osobowych	32	1,0	753303	Szwaczka	30	1,0	0,5
314207	Technik rolnik S	31	0,9	751105	Rzeźnik wędliniarz S	29	1,0	0,3
613003	Rolnik S	31	0,9	512002	Kucharz małej gastronomii S	26	0,9	0,8
751105	Rzeźnik - wędliniarz S	30	0,9	512001	Kucharz S	24	0,8	1,1
512001	Kucharz S	29	0,9	751201	Cukiernik S	24	0,8	0,8
				833203	Kierowca samochodu ciężarowego	24	0,8	0,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W najtrudniejszym położeniu, w stosunku do zawodów i specjalności reprezentowanych najliczniej w grupie bezrobotnych w powiecie kolneńskim w 2014 roku znajdowali się *sprzedawcy*, których liczba wynosiła 208 (7,1% bezrobotnych w powiecie). Procentowy udział *sprzedawców* w strukturze bezrobotnych w powiecie był o 1,5 punktu proc. wyższy od sytuacji w województwie (5,6%). Odnosząc się do sprzedawców, należy podkreślić, iż w handlu występuje duża rotacja pracowników, ponieważ jest w nim dużo ofert pracy. Pracownicy, którzy zrezygnowali z etatu w jednym sklepie, mogą znaleźć zajęcie w innej placówce handlowej. Następuje rozwój sieci handlowych, które powodują likwidację małych sklepów, ale z drugiej strony zgłaszają zapotrzebowanie na nowych pracowników. Trzeba również podkreślić, iż zapotrzebowanie na sprzedawców łączy się ze stroną popytową

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

społeczeństwa, która ze względu na sytuację ekonomiczną powiatu kolneńskiego jest ograniczona. Dość trudna sytuacja przedstawiała się również w przypadku: *robotników gospodarczych, robotników budowlanych oraz piekarzy i krawców*. Takie zawody i specjalności jak: *sprzedawca, robotnik gospodarczy, piekarz, robotnik placowy, tokarz w metalu czy rzeźnik-wędliniarz* należą do wyróżniających się zawodów nadreprezentowanych (porównując dane powiatowe do wojewódzkich).

Na terenie powiatu kolneńskiego ponadgimnazjalne szkolnictwo zawodowe obejmowało w 2014 roku 1 szkołę policealną, 1 technikum i 2 zasadnicze szkoły zawodowe oraz 1 liceum ogólnokształcące dla dorosłych prowadzące kształcenie w oddziałach na podbudowie technikum.

Tabela 131. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013–2015 w powiecie kolneńskim w przekroju zawodów i specjalności

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2013	Absolwenci 2014	Przewidywani absolwenci 2015
1	311504	Technik mechanik S	25	28	20
2	314207	Technik rolnik S	27	18	25
3	325509	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy S	5	16	8
4	613003	Rolnik S	18	16	1
5	722307	Operator obrabiarek skrawających S	12	13	17
6	741103	Elektryk S	-	4	-
7	514101	Fryzjer S	1	2	9
8	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	8	2	8
9	752205	Stolarz S	2	2	2
10	751201	Cukiernik S	4	1	1
11	751204	Piekarz S	6	1	4
12	331403	Technik ekonomista S	19	-	9
13	522301	Sprzedawca S	10	-	18
14	512001	Kucharz S	5	-	5
15	711204	Murarz – tynkarz S	-	-	2
16	514105	Technik usług fryzjerskich S	-	-	7
		Pozostałe zawody	28	-	-
		Ogółem	170	103	136

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Analizując podaż pracy w powiecie kolneńskim w ujęciu liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w 2014r., odnotowano 103 absolwentów, którzy byli kształceni w 11 zawodach (w 2013r. 170 absolwentów w 16 zawodach). Najwięcej absolwentów w 2014r. zdobyło zawód *technika mechanika i technika rolnika*. Najliczniej kształconą profesją w zasadniczych szkołach zawodowych był zawód *rolnika*. Biorąc pod uwagę prognozę absolwentów na rok następny, należy zauważyć różnice w liczbie absolwentów w roku 2015 w porównaniu do roku 2014 w poszczególnych zawodach. W przypadku jednego zawodu, a mianowicie *elektryka*, zaobserwujemy brak abiturientów w prognozach w roku 2015. Natomiast w takich zawodach jak: *technik ekonomista, technik*

usług fryzjerskich, kucharz, sprzedawca czy murarz-tylnkarz nie zaobserwowano absolwentów w 2014r., ale należy spodziewać się ich w roku kolejnym. Biorąc pod uwagę prognozy na 2015r. można ponadto spodziewać się zwiększonej podaży *techników rolników, operatorów obrabiarek skrawających, fryzjerów, mechaników pojazdów samochodowych oraz piekarzy*. W powiecie kolneńskim występuje ograniczony potencjał rynku pracy. Przeważają tu tradycyjne formy działalności, a doświadczenie pracowników staje się najbardziej pożądaną kompetencją. To także przyczynia się do zmniejszenia szans absolwentów na kolneńskim rynku pracy. Wzmocnienia ich potencjału należy poszukiwać w rozwoju współpracy pomiędzy szkolnictwem zawodowym a praktyką gospodarczą. Poza tym bardzo ważne jest kształtowanie przedsiębiorczych postaw absolwentów w procesie edukacji, ukierunkowanych na podejmowanie przez nich ryzyka gospodarczego. Ważne jest też właściwe zarządzanie ścieżką kariery zawodowej absolwentów, powiązane z kontynuacją kształcenia oraz zmianą lub uzupełnieniem dostawowych kwalifikacji. Profile szkół zawodowych są związane z rolnictwem, branżą metalową oraz usługami.

Tabela 132. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie kolneńskim 2015 – 2016

Typ szkoły	Rok		
	2014	2015	2016
Szkoła policealna	16	8	-
Technikum	28	36	46
Oddziały technikum na podbudowie gimnazjum	18	25	-
Zasadnicza szkoła zawodowa	41	67	78
Razem	103	136	124

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Dokonując prognoz absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych według typu szkół na lata 2015-2016, zauważamy, że na rynku pracy powiatu kolneńskiego w roku 2016, w stosunku do roku 2015, uaktywni się potencjalnie zwiększona podaż absolwentów technikum oraz zasadniczych szkół zawodowych.

3.7.4. Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym

Określając szanse na znalezienie pracy w wyuczonej profesji na rynku lokalnym, dokonano porównania podaży, wyrażonej za pomocą liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz liczby bezrobotnych, z popytem wyrażonym za pomocą liczby miejsc pracy.

Tabela 133. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie kolneńskim w 2014 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2014	Bezrobotni stan na 31.12.2014	Podaż (absolwenci + bezrobotni na k. roku)	Popyt (oferty pracy 2014)	Szanse na znalezienie pracy w zawodzie
741103	Elektryk S	4	5	9	3	33,3%
514101	Fryzjer S (grupa zaw. 5141)	2	39	41	13	31,7%
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S (grupa zaw. 7231)	2	83	85	17	20,0%
722307	Operator obrabiarek skrawających S (grupa zaw. 7223)	13	69	82	11	13,4%
751204	Piekarz S	1	56	57	5	8,8%
613003	Rolnik S	16	34	50	2	4,0%
751201	Cukiernik S	1	24	25	1	4,0%
311504	Technik mechanik S (grupa zaw. 3115)	28	71	99	0	0,0%
314207	Technik rolnik S	18	32	50	0	0,0%
325509	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy S	16	2	18	0	0,0%
752205	Stolarz S (grupa zaw. 7522)	2	23	25	0	0,0%

Uwaga: w przypadku niektórych zawodów dane dotyczące liczby zarejestrowanych bezrobotnych i ofert pracy przedstawiono dla całej elementarnej grupy zawodów (numer grupy zawodów w nawiasie) ze względu na zbliżony zestaw czynności wykonywanych na danych stanowiskach pracy/ w ramach danych specjalności należących do jednej grupy zawodów
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku, Kuratorium Oświaty w Białymstoku oraz danych zebranych przez Wykonawcę bezpośrednio ze szkół.

Prawdopodobieństwo (w ujęciu procentowym) podjęcia pracy przez abiturienta na „otwartym” rynku zatrudnienia (strona popytowa nie obejmuje miejsc pracy dostępnych w rekrutacjach zamkniętych – naborze pracowników bez upublicznienia informacji o wolnych miejscach pracy) jest odzwierciedlone poprzez iloraz popytu i podaży. W powiecie kolneńskim na rynku zatrudnienia w 2014 roku stosunkowo najlepsza sytuacja odnosiła się do *elektryków* (33,3% prawdopodobieństwo pozyskania angażu). Na tle edukowanych profesji dobre perspektywy znalezienia pracy posiadali również posiadali *fryzjerzy* (31,7%) oraz *mechanicy pojazdów samochodowych* (20,0%). Z kolei, szczególnie niepokojąca sytuacja na rynku pracy wystąpiła w przypadku *techników mechaników i techników rolników*, profesji, w przypadku których brakowi miejsc pracy towarzyszył duży strumień absolwentów wchodzących na rynek pracy i duża liczba bezrobotnych figurujących w statystykach urzędów pracy.

3.7.5. Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym

Przeprowadzając analizę zróżnicowania kondycji zawodów na lokalnym rynku, przedstawiono różnicę pomiędzy liczbą miejsc pracy a liczbą bezrobotnych, przy czym to zestawienie wykonano na poziomie grup dużych zawodów. Ponadto dokonano klasyfikacji zawodów na grupy zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych.

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 134. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie kolneńskim w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS

Kod grupy zaw.	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica S-D
		N	%	N	%	
75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	226	7,7	34	2,7	192
72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	231	7,9	47	3,8	184
31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	136	4,7	7	0,6	129
93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	155	5,3	59	4,7	96
52	Sprzedawcy i pokrewni	239	8,2	161	12,9	78
61	Rolnicy produkcji towarowej	62	2,1	5	0,4	57
74	Elektrycy i elektronicy	37	1,3	5	0,4	32
71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyl. elektryków)	89	3,1	59	4,7	30
21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	33	1,1	5	0,4	28
24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	41	1,4	15	1,2	26
26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	22	0,8	4	0,3	18
83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	53	1,8	35	2,8	18
33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	96	3,3	82	6,5	14
42	Pracownicy obsługi klienta	24	0,8	10	0,8	14
23	Specjaliści nauczania i wychowania	33	1,1	20	1,6	13
62	Leśnicy i rybacy	15	0,5	2	0,2	13
81	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	21	0,7	8	0,6	13
32	Średni personel do spraw zdrowia	37	1,3	27	2,2	10
73	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	15	0,5	6	0,5	9
22	Specjaliści do spraw zdrowia	17	0,6	9	0,7	8
54	Pracownicy usług ochrony	7	0,2	2	0,2	5
25	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	4	0,1	0	0	4
82	Monterzy	3	0,1	1	0,1	2
63	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby	1	0	0	0	1
13	Kierownicy do spraw produkcji i usług	3	0,1	3	0,2	0
43	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	26	0,9	26	2,1	0
92	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybolóstwie	7	0,2	8	0,6	-1
14	Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	0	0	1	0,1	-1
35	Technicy informatycy	5	0,2	7	0,6	-2
12	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	1	0	7	0,6	-6
34	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	17	0,6	23	1,8	-6
94	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	6	0,2	13	1	-7
95	Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach	0	0	8	0,6	-8
91	Pomoce domowe i sprzątaczk	36	1,2	46	3,7	-10
44	Pozostali pracownicy obsługi	11	0,4	21	1,7	-10
96	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	63	2,2	78	6,2	-15
51	Pracownicy usług osobistych	196	6,7	213	17	-17
53	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	6	0,2	23	1,8	-17
41	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	30	1	172	13,7	-142
	Bez zawodu	914	31,3	0	0	914
	Ogółem	2918	100	1252	100	1666

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

W roku 2014 w powiecie kolneńskim całkowita liczba bezrobotnych w stosunku do liczby miejsc pracy była 2,3-krotnie wyższa. Największy problem ze znalezieniem zatrudnienia w stosunku do liczby miejsc pracy mieli: robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni, robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni oraz średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych. Natomiast w relatywnie korzystnej sytuacji na rynku pracy były sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni, pracownicy opieki osobistej i pokrewni oraz pracownicy usług osobistych.

Zbiory informacji z poziomu lokalnego (powiatowego) o liczbie osób poszukujących pracy w danym zawodzie oraz wolumenie miejsc pracy adresowanych do przedstawicieli danej profesji pozwoliły na skatalogowanie pięciu typów zawodów: skrajnie deficytowych, deficytowych, zrównoważonych, nadwyżkowych oraz skrajnie nadwyżkowych.

W 2014 roku na lokalnym rynku pracy zidentyfikowano 439 zawodów i specjalności, przy czym 160 zawodów charakteryzowało się deficytem pracowników (w tym w 121 nie odnotowano bezrobotnych), 253 zawody to profesje nadwyżkowe (w tym w 200 nie odnotowano ofert pracy), natomiast równowagę w zakresie popytu i podaży pracy wykazało jedynie 26 zawodów. W analizie uwzględniono te specjalności, w których wystąpiło co najmniej 10 osób bezrobotnych (zawody nadwyżkowe i zawody o zrównoważonym popycie i podaży pracy) lub co najmniej 10 ofert pracy (zawody deficytowe).

Tabela 135. Zestawienie zawodów i specjalności deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie kolneńskim w 2014 roku

Typ	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki
Skrajnie deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 10 i więcej)	332101	Agent ubezpieczeniowy	Brak zarejestrowanych bezrobotnych
	962201	Pracownik prac dorywczych	
Deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 10 i więcej)	524302	Konsultant/agent sprzedaży bezpośredniej	0,04
	411003	Pracownik kancelaryjny	0,12
	431101	Asystent do spraw księgowości	0,17
	962990	Pozostali pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	0,20
	411004	Technik prac biurowych	0,23
	932909	Pomocnik mleczarski	0,25
	941201	Pomoc kuchenna	0,27
	412001	Sekretarka	0,28
	911207	Sprzątaczką biurową	0,35
	832202	Kierowca samochodu dostawczego	0,35
	515303	Robotnik gospodarczy	0,39
	931205	Robotnik drogowy	0,45
	332203	Przedstawiciel handlowy	0,48
	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	0,53
334306	Technik administracji	0,65	
Zrównoważony (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 10 i w.)	513101	Kelner	0,71
	961302	Robotnik placowy	0,94
Nadwyżkowy	522301	Sprzedawca	2,04

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

(uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 10 i więcej)	753303	Szwaczka	1,32
	441990	Pozostali pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani	1,38
	512001	Kucharz	1,63
	522303	Sprzedawca w branży przemysłowej	1,89
	931301	Robotnik budowlany	2,00
	432103	Magazynier	2,38
	514101	Fryzjer	2,82
	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	3,20
	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	3,38
	242217	Specjalista administracji publicznej	5,00
	722204	Ślusarz	6,20
	235107	Pedagog	7,50
	751204	Piekarz	8,60
	613003	Rolnik	11,00
	723105	Mechanik samochodów osobowych	11,00
	228301	Fizjoterapeuta	12,00
	324002	Technik weterynarii	12,00
	512002	Kucharz małej gastronomii	13,50
	751201	Cukiernik	16,00
	711202	Murarz	20,00
	751105	Rzeźnik wędliniarz	26,00
753105	Krawiec	46,00	
Skrajnie nadwyżkowy (zawody o liczbie bezrobotnych 10 i więcej)	311504	Technik mechanik	Brak ofert
	314207	Technik rolnik	Brak ofert
	331403	Technik ekonomista	Brak ofert
	722314	Tokarz w metalu	Brak ofert
	242190	Pozostali specjaliści ds zarządzania i organizacji	Brak ofert
	752205	Stolarz	Brak ofert
	242290	Pozostali specjaliści ds administracji i rozwoju	Brak ofert
	722307	Operator obrabiarek skrawających	Brak ofert
	263102	Ekonomista	Brak ofert
	311512	Technik mechanizacji rolnictwa	Brak ofert
	214503	Inżynier technologii żywności	Brak ofert
	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	Brak ofert
	722308	Operator obrabiarek sterowanych numerycznie	Brak ofert
	242218	Spec.ds badań społeczno-ekonomicznych	Brak ofert
	331402	Technik agrobiznesu	Brak ofert
	911202	Palacz pieców zwykłych	Brak ofert

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Biorąc pod uwagę uzyskane wartości liczbowe wskaźnika intensywności deficytu wyznaczonego dla zawodów zidentyfikowanych w powiecie kolneńskim, uzyskano dwa zawody skrajnie deficytowe, czyli takie, dla których nie odnotowano w powiecie napływu bezrobotnych. Te zawody to: *agent ubezpieczeniowy* i *pracownik prac dorywczych*. Pracownik prac dorywczych to zawód, który wymaga najczęściej niskich lub podstawowych umiejętności i niewielkiej wiedzy teoretycznej, niezbędnych do wykonywania przeważnie prostych i rutynowych prac. Praca może być wykonywana przy zastosowaniu prostych narzędzi i przy ograniczonej własnej inicjatywie i ocenie. W niektórych przypadkach wymaga wysiłku fizycznego. Natomiast agenci ubezpieczeniowi zazwyczaj poszukiwani są innymi kanałami niż poprzez urzędy pracy, dlatego też rzadko rejestrują się jako bezrobotni.

W kolejnej grupie, czyli wśród zawodów deficytowych wyróżniono 15 takich profesji. Należy zauważyć, że stopień deficytowości był różny dla poszczególnych zawodów z tej grupy. I tak w zawodzie *konsultanta/agenta sprzedaży bezpośredniej* na 24 oferty pracy

pojawił się tylko jeden bezrobotny (wskaźnik na poziomie 0,04), natomiast w zawodzie: *technik administracji* na 17 ofert pracy w tych zawodach napłynęło 11 bezrobotnych (wskaźnik na poziomie 0,65).

Dwoma zawodami zrównoważonymi okazali się *kelner* i *robotnik placowy*, gdzie napływy bezrobotnych do PUP w przybliżeniu równoważone były liczbą upubliczniczonych ofert pracy.

Zawody nadwyżkowe to kolejna wyłoniona grupa. Tu liczba osób bezrobotnych była większa niż ofert pracy w danym zawodzie. Wyróżniono 23 zawody nadwyżkowe, wśród których największą nadwyżkowością charakteryzują się zawody: *krawiec*, *rzeźnik wędliniarz* i *murarz*. W tych przypadkach na każdą ofertę pracy napłynęło około 20-46 bezrobotnych (wskaźniki równe odpowiednio 46,00; 26,00 i 20,00).

Ostatnią grupą zawodów są zawody skrajnie nadwyżkowe, czyli takie, w których nie upubliczniono ofert pracy, ale odnotowano napływ bezrobotnych do PUP. W tej grupie odnotowano 16 zawodów, w tym aż 5 zawodów specjalistów, głównie ekonomicznych i społecznych, a także zawody techników i robotników związanych z przemysłem metalowym.

3.7.6. Podsumowanie

1. Sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu kolneńskiego na tle średniej województwa przedstawia się bardzo niekorzystnie. Na taką sytuację wpłynął wysoki wskaźnik stopy bezrobocia, który w 2013 r. wyniósł 20,4% i spowodował, iż powiat kolneński należał do trzech powiatów o najwyższej wartości tego wskaźnika w regionie, a przede wszystkim jedne z najniższych w województwie dochody własne budżetu powiatu oraz nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca, słabiej niż średnio w regionie rozwinięta przedsiębiorczość oraz przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto poniżej średniej wojewódzkiej.
2. W powiecie kolneńskim warunki przyrodnicze i społeczne regionu przekładają się na specyfikę profilu działalności gospodarczej podmiotów w nim funkcjonujących. Istotnym dla tego powiatu działem są uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową oraz wynajem i dzierżawa, które w powiecie kolneńskim generują odpowiednio: 9,5% i 7,9% zasobów województwa.
3. Najczęstszym źródłem upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy w powiecie kolneńskim był Powiatowy Urząd Pracy. W 2014r. swoją obecność na powiatowym rynku pracy wyraźnie zaznaczyły lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe.
4. Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu kolneńskiego w porównaniu do wszystkich powiatów w 2014 r. stanowiły bardzo duży udział w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy (58%).
5. Najczęściej poszukiwanym zawodem w 2014r. w powiecie kolneńskim był robotnik gospodarczy. Zawód sprzedawcy, który był najpopularniejszym zawodem w województwie podlaskim w 2014r., w powiecie kolneńskim plasuje się na 2 miejscu klasyfikacji 20 najpopularniejszych zawodów.

6. Najwięcej miejsc pracy w powiecie kolneńskim związanych było z handlem detalicznym, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi, co nie pokrywa się z działami wyróżniającymi się w analizowanym powiecie na tle województwa. Może to wynikać z tego, że działy najbardziej wyróżniające się ze względu na swoją specyfikę nie są nastawione na generowanie miejsc pracy i bazują na pracy własnej oraz domowników.
7. Analiza zestawienia liczby miejsc pracy i liczby bezrobotnych w powiecie kolneńskim w ujęciu grup dużych KZiS pokazuje, iż liczba bezrobotnych jest 2,3 razy wyższa od liczby miejsc pracy. Największa nadwyżka pracowników wystąpiła w grupie robotników w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewnych.
8. Największe szanse na znalezienie pracy w zawodzie w powiecie kolneńskim mieli absolwenci kończący szkoły w zawodzie elektryka, fryzjera i mechanika pojazdów samochodowych. Część absolwentów zmuszona jest do poszukiwania pracy poza obszarem powiatu kolneńskiego, gdyż w analizowanym powiecie nie odnotowano ofert pracy dotyczących ich kwalifikacji (m.in. technicy mechanicy i technicy bezpieczeństwa i higieny pracy).
9. Do zawodów skrajnie deficytowych w powiecie kolneńskim należą agenci ubezpieczeniowi i pracownicy prac dorywczych. Natomiast zawodami zrównoważonymi okazali się kelnerzy i robotnicy placowy.

3.8. Powiat grodzki: miasto Łomża

3.8.1. Potencjał powiatowego rynku pracy

Miasto Łomża zajmuje powierzchnię 3 267 ha. Gęstość zaludnienia w powiecie grodzkim wynosi 1 920 osób na 1 km².

Liczba mieszkańców miasta Łomża zmniejsza się. W końcu 2013r. powiat zamieszkiwało 6,3 tys. osób, czyli o 0,1 tys. mniej niż w końcu 2012r. (o 0,2%). O spadku liczby mieszkańców zadecydowało ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, które wyniosło -3,7 na 1000 ludności; dla województwa wskaźnik ten osiągnął wartość -2,1. Z kolei czynnikiem wpływającym korzystnie na populację mieszkańców był dodatni przyrost naturalny. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu ukształtował się on w 2013 roku na poziomie 1,1 i odbiegał od wskaźnika wojewódzkiego wynoszącego -1,3. Warto zauważyć, że miasto Łomża należy obok miast Suwałki i Białystok do powiatów o dodatnim przyroście naturalnym w województwie.

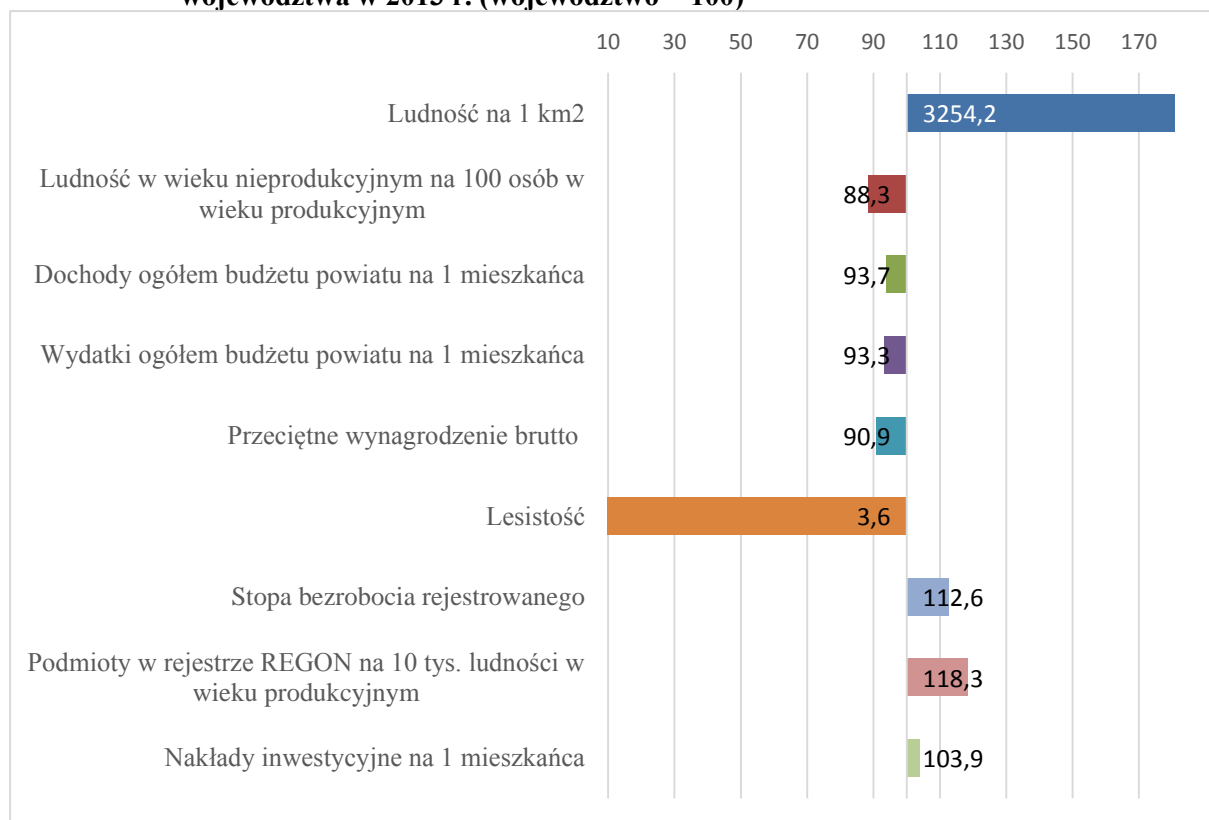
Obciążenie ekonomiczne grupy ludności w wieku produkcyjnym grupą w wieku nieprodukcyjnym w analizowanym powiecie jest niższe niż średnia dla województwa. Wskaźnik osób w wieku nieprodukcyjnym, przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym osiągnął w 2013 poziom 50,6 (wobec 57,3 w regionie) i w porównaniu do roku 2012 zwiększył się o 2,2 punktu.

W analizowanym powiecie obserwujemy jedno z najwyższych w województwie wskaźniki dotyczące budżetu powiatu, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków przypadających na 1 mieszkańca. Należy zauważyć, że dochody ogółem budżetu powiatu w 2013 roku wynosiły 268,6 mln zł i były niższe od wydatków ogółem o 8,9 mln zł. W mieście Łomża obserwujemy wyższe o 3,9% od średniej wojewódzkiej nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca.

W powiecie grodzkim mieście Łomży liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w bazie REGON przypadająca na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym jest wyższa o 18,3% niż średnia w województwie.

W 2013 r. stopa bezrobocia rejestrowanego w analizowanym powiecie wynosiła 17,0%, co daje 11 miejsce w rankingu powiatów województwa podlaskiego ze względu na ten wskaźnik. W powiecie grodzkim liczba zarejestrowanych bezrobotnych powiększa się z roku na rok, a wzrost tej liczby w ciągu 3 lat (od 2010r. do 2013r.) był większy niż średnio w województwie: liczba bezrobotnych wzrosła o 12,1% (w woj. o 11,2%).

Wykres 10. Wybrane wskaźniki powiatu grodzkiego miasta Łomży w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014. Powiat miasto Łomża, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

W przypadku osób pracujących, na koniec 2013 roku w Łomży ich liczba wynosiła 15 701 osób (4,7% wszystkich pracujących w województwie podlaskim). Pracujący w usługach tworzyli zdecydowaną większość zatrudnionych – 72,8% wszystkich pracujących, pracownicy sektora przemysł i budownictwo stanowili 19,7%, zaś 7,5% znalazło pracę rolnictwie⁴¹. Poziom zarobków w analizowanym powiecie był niższy niż średnia płaca w województwie – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2013 roku wynosiło 3120,07 zł (stanowiło 90,9% płacy podlaskiej i 80,5% poziomu krajowego).⁴²

Dokonując analizy przedsiębiorstw funkcjonujących w Łomży ze względu na sekcję działalności wg PKD 2007, obserwujemy, że spośród 6 263 zarejestrowanych firm najczęściej funkcjonuje w następujących działach: *handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* (1126 firm), *roboty budowlane specjalistyczne* (559), *transport lądowy oraz transport rurociągowy* (460), *opieka zdrowotna* (415), *handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi* (403). Łącznie w tych pięciu dominujących działach PKD koncentruje się 47,3% wszystkich lokalnych przedsiębiorstw. Widoczna jest

⁴¹ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Pracujący, zatrudnieni i przeciętne zatrudnienie według PKD 2007*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.42754116334185477#

⁴² Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Wynagrodzenia*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.6889699152773496#

dominacja sektora usługowego ukierunkowanego na handel, usługi specjalistyczne i transportowe.

Specyfikę profilu działalności gospodarczej podmiotów funkcjonujących w mieście Łomża scharakteryzowano za pomocą sześciu działów PKD reprezentowanych najsilniej w stosunku do całego województwa.⁴³

Tabela 136. Działy PKD wyróżniające się w Łomży na tle województwa

Dział PKD	Nazwa działu	Liczba podmiotów	% zasobów województwa
31	Produkcja mebli	100	10,7
79	Działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane	28	10,1
13	Produkcja wyrobów tekstylnych	16	9,9
10	Produkcja artykułów spożywczych	77	9,7
80	Działalność detektywistyczna i ochroniarska	10	9,2
32	Pozostała produkcja wyrobów	52	9,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Miasto Łomża wyróżnia się na tle województwa podlaskiego dużym udziałem firm produkcyjnych zajmujących się wytwarzaniem mebli, wyrobów tekstylnych, artykułów spożywczych. Poza tym w powiecie grodzkim Łomży obserwujemy duży udział firm zajmujących się działalnością organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałą działalnością usługową w zakresie rezerwacji i działalnościami z nią związanymi. Jest to także czynnik silnie różnicujący potencjał Łomży w porównaniu z innymi powiatami województwa podlaskiego.

Specyfika potencjału miasta Łomży ma związek z charakterem działalności podmiotów nowo zarejestrowanych w ostatnich trzech latach. Na tle województwa największy odsetek nowych działalności uruchomiono w następujących działach PKD: *działalność związana z administracyjną obsługą biur i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej* (11,1% wszystkich nowopowstałych działalności w województwie podlaskim, nominalnie 9 podmiotów), *naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego* (10,7%, 8 podmiotów), *produkcja wyrobów z drewna oraz korka* (10,4%, 7 podmiotów), *roboty budowlane specjalistyczne* (8,0%, 80 podmiotów), *pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (7,8%, 15 podmiotów) *handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych* (7,7%, 27 podmiotów).

3.8.2. Popyt na pracę w mieście Łomży

Stronę popytową rynku pracy scharakteryzowano za pomocą liczby ogłoszeń i liczby miejsc pracy upublicznionych za pośrednictwem różnych źródeł w 2014 roku.

⁴³ Do analizy włączono działy PKD, które w danym powiecie posiadają reprezentację minimum 10 podmiotów, a ich udział w zasobach województwa przekracza 9%.

Biorąc pod uwagę miejsca pracy dotyczące wykonywania pracy na terenie województwa podlaskiego (43221) odnotowano 9,0% dotyczących powiatu. Łącznie w powiecie m. Łomża pojawiło się 3691 ogłoszeń o pracę, w których poszukiwano 3889 pracowników. Zapotrzebowanie na pracowników w analizowanej jednostce terytorialnej wzrosło w stosunku do roku 2013, kiedy to na terenie powiatu zanotowano 3463 miejsca pracy (wzrost o 426 miejsc pracy, o 12,3%).

Tabela 137. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w Łomży w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących

Źródło	Miasto Łomża				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								województwo podlaskie ^A	
	2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		N	%
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
Powiatowe Urzędy Pracy	2150	55,3	1642	47,4	818	67,5	540	64,6	437	41,0	355	45,7	27826	64,4
Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe	1490	38,3	1601	46,2	353	29,1	240	28,7	538	50,5	359	46,3	11065	25,6
Ogólnokrajowe internetowe serwisy pośrednictwa pracy	243	6,2	198	5,7	37	3,1	56	6,7	91	8,5	59	7,6	3136	7,3
Prasa regionalna	4	0,1	16	0,5	2	0,2	0	0,0	0	0,0	2	0,3	193	0,4
Biura Karier	2	0,1	6	0,2	1	0,1	0	0,0	0	0,0	1	0,1	575	1,3
Ochotnicze Hufce Pracy	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	426	1,0
Ogółem	3889	100	3463	100	1211	100	836	100	1066	100	776	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Struktura kanałów poszukiwania pracowników w 2014 roku zmieniła się w stosunku do roku poprzedzającego. Zmniejszył się udział lokalnych internetowych serwisów pośrednictwa pracy (z 46,2% wszystkich ofert w 2013r. do 38,3% wszystkich ofert pracy w 2014r.), natomiast zwiększył się udział ofert powiatowego urzędu pracy (z 47,4% wszystkich ofert w 2013r. do 55,3% wszystkich ofert w 2014r.). Można przypuszczać, iż urząd pracy zyskuje na znaczeniu kosztem lokalnych internetowych serwisów ogłoszeniowych. W analizowanej jednostce terytorialnej, w porównaniu z sytuacją w województwie, podobny udział wśród źródeł miejsc pracy posiadają ogólnopolskie e-serwisy pośrednictwa zatrudnienia. W województwie podlaskim generują one 7,3% popytu na pracę, natomiast w Łomży stanowią 6,2% lokalnego popytu na pracę. Sytuacja przedstawia się odwrotnie w przypadku lokalnych internetowych serwisów ogłoszeniowych, które w powiecie generują 38,3% udziału wśród źródeł miejsc pracy, natomiast w województwie

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

podlaskim 25,6%. W analizowanym roku spadło w powiecie m. Łomża poszukiwanie zasobów pracy przy wykorzystaniu regionalnych mediów prasowych. Podobnie marginalne znaczenie w upublicznianiu informacji o wolnych miejscach pracy miały oferty zamieszczane przez Biura Karier i Ochotnicze Hufce Pracy.

Tabela 138. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w Łomży w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Miasto Łomża				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								Województwo podlaskie ^A	
		2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		2014	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	81	2,1	103	3,0	15	1,2	34	4,1	22	2,1	10	1,3	681	1,6
2	Specjaliści	323	8,3	309	8,9	84	6,9	73	8,7	82	7,7	84	10,8	3976	9,2
3	Technicy i inny średni personel	592	15,2	388	11,2	154	12,7	166	19,9	175	16,4	97	12,5	5365	12,4
4	Pracownicy biurowi	440	11,3	408	11,8	187	15,4	76	9,1	92	8,6	85	11,0	4185	9,7
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	1035	26,6	922	26,6	251	20,7	289	34,6	283	26,5	212	27,3	10337	23,9
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	11	0,3	15	0,4	3	0,2	0	0,0	6	0,6	2	0,3	338	0,8
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	609	15,7	524	15,1	165	13,6	78	9,3	222	20,8	144	18,6	8868	20,5
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	424	10,9	205	5,9	259	21,4	42	5,0	52	4,9	71	9,1	3550	8,2
9	Pracownicy przy pracach prostych	374	9,6	573	16,5	93	7,7	78	9,3	132	12,4	71	9,1	5903	13,7
	Bez zawodu	0	0,0	16	0,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	18	0
	Ogółem	3889	100	3463	100	1211	100	836	100	1066	100	776	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Analizując rozkład popytu na pracę w ujęciu grup wielkich zawodów zauważamy, że w 2014 roku, podobnie jak w roku ubiegłym, najczęściej miejsc pracy było adresowanych do grupy 5 **Pracownicy usług i sprzedawcy** – 26,6% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie. Drugą co do wielkości popytu na pracę stanowiła grupa 7 **Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** – 15,7% miejsc pracy. Przegląd danych w ujęciu kwartalnym informuje o grupach wielkich zawodów poszukiwanych sezonowo. W odniesieniu do **pracowników usług i sprzedawców** oraz **robotników przemysłowych i rzemieślników** największy popyt na pracę zidentyfikowano w II i IV kwartale.

Tabela 139. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w Łomży w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Liczba zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie	w tym: miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu	
		N	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	81	3	„
2	Specjaliści	323	80	24,8
3	Technicy i inny średni personel	592	146	24,7
4	Pracownicy biurowi	440	201	45,7
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	1035	268	25,9
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	11	2	18,2
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	609	74	12,2
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	424	9	2,1
9	Pracownicy przy pracach prostych	374	71	19,0
	Ogółem	3889	854	22,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując analizy popytu na rynku pracy, brano również pod uwagę miejsca stażu pracy. Należy jednak podkreślić, że staże są realizowane bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Są to miejsca aktywizacji zawodowej, na których bezrobotni nabywają umiejętności potrzebnych do wykonywania pracy na danym stanowisku pracy. Oznacza to, że miejsce stażu nie powinno być traktowane jako pełnowartościowe miejsce pracy, ale może stanowić potencjalne miejsce pracy, jeżeli po zakończeniu okresu aktywizacji z osobą bezrobotną podpisano umowę o wykonywanie pracy na stanowisku pracy, na którym odbywała wcześniej staż.

Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie Łomży stanowiły w 2014r. 22,0% w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie, a więc na poziomie średniej wojewódzkiej (21,8%). Na 1035 miejsc skierowane do **pracowników usług i sprzedawców**, staże stanowiły 25,9% (nominalnie 268 miejsc), wśród 440 miejsc pracy skierowanych do **pracowników biurowych** staże stanowiły 45,7% (nominalnie 201 miejsc), natomiast wśród 592 miejsc pracy skierowanych do **techników i innego średniego personelu** staże stanowiły 24,7% (nominalnie 146 miejsc). Funkcje staży bez względu na powiat są takie same. W Łomży, podobnie jak przypadku innych jednostek terytorialnych, staże traktowane są jako pewien etap w procesie rekrutacyjnym oraz służą weryfikacji kompetencji i umiejętności potencjalnego pracownika w środowisku pracy, stąd duża liczba realizowanych staży w grupach pracowników średniego szczebla.

W porównaniu do poprzedniego roku liczba miejsc aktywizacji zawodowej w postaci stażu zwiększyła się o 94,1% (o 414).

Szczegółowe informacje dotyczące miejsc stażu w poszczególnych zawodach zawiera Tabela 13.

Tabela 140. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w Łomży w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Miasto Łomża		Źródło upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy									
				Powiatowe Urzędy Pracy		Prasa regionalna		Ogólnokrajowe internetowe serwisy ogłoszeniowe		Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe		Biura Karier	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	81	100	20	24,7	0	0,0	21	25,9	40	49,4	0	0,0
2	Specjaliści	323	100	137	42,4	0	0,0	51	15,8	133	41,2	2	0,6
3	Technicy i inny średni personel	592	100	284	48,0	1	0,2	77	13,0	230	38,9	0	0,0
4	Pracownicy biurowi	440	100	310	70,5	1	0,2	8	1,8	121	27,5	0	0,0
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	1035	100	591	57,1	0	0,0	69	6,7	375	36,2	0	0,0
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	11	100	4	36,4	0	0,0	0	0,0	7	63,6	0	0,0
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	609	100	286	47,0	1	0,2	9	1,5	313	51,4	0	0,0
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	424	100	290	68,4	1	0,2	3	0,7	130	30,7	0	0,0
9	Pracownicy przy pracach prostych	374	100	228	61,0	0	0,0	5	1,3	141	37,7	0	0,0
	Ogółem	3889	100	2150	55,3	4	0,1	243	6,2	1490	38,3	2	0,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Zestawienie źródeł miejsc pracy ze skalą popytu na reprezentantów grup wielkich zawodów pozwala na ukazanie kanałów rekrutacji specjalizujących się w poszukiwaniu określonej kategorii zawodów. Mając na względzie próbę określenia specjalizacji poszczególnych źródeł ogłaszania informacji o wolnych miejscach pracy należy wziąć pod uwagę fakt, iż w większości przypadków wiodącą rolę pełni powiatowy urząd pracy jako pośrednik pracy na rynku lokalnym. Jednak w przypadku powiatu m. Łomża, można zauważyć, iż lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe wyspecjalizowały się w poszukiwaniu niektórych grup zawodów. Należą do nich: grupa 5 **pracownicy usług i sprzedawcy**, grupa 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** oraz 3 **technicy i inny średni personel**. Należy również zauważyć, iż swoją obecność na rynku ogłoszeń zaznaczyły ogólnokrajowe internetowe serwisy pośrednictwa pracy, które największą liczbę informacji o wolnych miejscach pracy skierowały do przedstawicieli grupy 3 **technicy i inny średni personel** i grupy 5 **pracownicy usług i sprzedawcy**.

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 141. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w Łomży w 2014 roku

Lp	Kod	Nazwa zawodu	Miasto Łomża				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.							
			2014		2013 *)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał	
			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	522301	Sprzedawca S	277	7,1	290	8,4	78	6,4	59	7,1	83	7,8	57	7,3
2	814204	Operator maszyn i urządzeń do produkcji okien z tworzyw sztucznych	204	5,2	0	0,0	200	16,5	0	0,0	0	0,0	4	0,5
3	332203	Przedstawiciel handlowy	151	3,9	147	4,2	28	2,3	55	6,6	51	4,8	17	2,2
4	411004	Technik prac biurowych S	121	3,1	90	2,6	65	5,4	21	2,5	17	1,6	18	2,3
5	515303	Robotnik gospodarczy	113	2,9	72	2,1	47	3,9	13	1,6	26	2,4	27	3,5
6	432103	Magazynier	100	2,6	80	2,3	42	3,5	15	1,8	21	2,0	22	2,8
7	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	93	2,4	61	1,8	33	2,7	21	2,5	7	0,7	32	4,1
8	524902	Doradca klienta	92	2,4	89	2,6	13	1,1	32	3,8	25	2,3	22	2,8
9	532290	Pozostali pracownicy domowej opieki osobistej	70	1,8	0	0,0	0	0,0	70	8,4	0	0,0	0	0,0
10	524404	Telemarketer	60	1,5	23	0,7	0	0,0	52	6,2	5	0,5	3	0,4
11	911207	Sprzątaczką biurową	55	1,4	30	0,9	26	2,1	11	1,3	11	1,0	7	0,9
12	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	51	1,3	58	1,7	33	2,7	8	1,0	1	0,1	9	1,2
13	422201	Pracownik centrum obsługi telefonicznej (pracownik call center)	50	1,3	44	1,3	12	1,0	10	1,2	10	0,9	18	2,3
14	941201	Pomoc kuchenna	46	1,2	53	1,5	17	1,4	14	1,7	10	0,9	5	0,6
15	752205	Stolarz S	42	1,1	14	0,4	10	0,8	3	0,4	21	2,0	8	1,0
16	332101	Agent ubezpieczeniowy	36	0,9	24	0,7	17	1,4	11	1,3	5	0,5	3	0,4
17	334306	Technik administracji S	36	0,9	35	1,0	19	1,6	6	0,7	9	0,8	2	0,3
18	514101	Fryzjer S	36	0,9	19	0,5	8	0,7	9	1,1	15	1,4	4	0,5
19	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	35	0,9	54	1,6	18	1,5	6	0,7	6	0,6	5	0,6
20	241202	Doradca finansowy	34	0,9	20	0,6	8	0,7	15	1,8	4	0,4	7	0,9
21	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	34	0,9	146	4,2	5	0,4	15	1,8	9	0,8	5	0,6
22	933304	Robotnik magazynowy	34	0,9	15	0,4	7	0,6	11	1,3	11	1,0	5	0,6
		Pozostałe zawody	2119	54,5	2099	60,6	525	43,4	379	45,3	719	67,4	496	63,9
		Ogółem	3889	100	3463	100	1211	100	836	100	1066	100	776	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz

EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując szczegółowej analizy poszukiwanych zawodów w powiecie m. Łomża, zidentyfikowano 20 zawodów najczęściej poszukiwanych w roku 2014. Podobnie jak w roku poprzednim, najbardziej poszukiwanym zawodem w Łomży był *sprzedawca* (7,1% zdefiniowanego popytu). Należy zauważyć, że w stosunku do zapotrzebowania na pracę w roku ubiegłym, w 2014 roku zwiększyło się poszukiwanie większości zawodów prezentowanych w tabeli. Jednocześnie odnotowano zapotrzebowanie na zawody, które w latach poprzednich nie znalazły się w grupie zawodów najczęściej poszukiwanych. Taka sytuacja dotyczyła zawodów: *operatora maszyn i urządzeń do produkcji okien z tworzyw sztucznych* oraz *pozostałych pracowników domowej opieki osobistej*. Natomiast mniejszym niż roku poprzednim popytem charakteryzowały się między innymi zawody *robotnika*

pomocniczego w przemyśle przetwórczym, pozostałych pracowników obsługi biurowej oraz sprzedawców.

Tabela 142. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w Łomży w 2014 roku (N>20)

Kod	Nazwa zawodu	Miasto Łomża			
		Pozostałe źródła ofert pracy		Powiatowy Urząd Pracy	
		N	%	N	%
332203	Przedstawiciel handlowy	97	5,6	54	2,5
524902	Doradca klienta	78	4,5	14	0,7
522301	Sprzedawca S	75	4,3	202	9,4
833203	Kierowca samochodu ciężarowego	49	2,8	44	2,0
332101	Agent ubezpieczeniowy	35	2,0	1	0,0
432103	Magazynier	34	2,0	66	3,1
241202	Doradca finansowy	32	1,8	2	0,1
531104	Opiekunka dziecięca domowa	29	1,7	0	0,0
541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	26	1,5	25	1,2
951002	Dystrybutor ulotek	24	1,4	0	0,0
515303	Robotnik gospodarczy	23	1,3	90	4,2
	Pozostałe zawody	1237	71,1	1652	76,6
	Ogółem	1739	100	2150	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Popyt na pracę rozpowszechniany przez inne niż Powiatowy Urząd Pracy w Łomży źródła ofert pracy skierowane były najliczniej do: 97 przedstawicieli handlowych, 78 doradców klienta, 75 sprzedawców. W przypadku popytu na opiekunki dziecięce domowe, dystrybutorów ulotek, agentów ubezpieczeniowych i doradców finansowych nie odnotowano ogłoszeń w Powiatowym Urzędzie Pracy lub odnotowano tylko w pojedynczych przypadkach.

Tabela 143. Miejsca pracy w Łomży w 2014 roku w przekroju działów gospodarki⁴⁴

Dział PKD 2007	Liczba miejsc pracy	
	N	%
47 Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	185	4,8
64 Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	126	3,2
46 Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	82	2,1
56 Działalność usługowa związana z wyżywieniem	65	1,7
45 Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	54	1,4
10 Produkcja artykułów spożywczych	50	1,3
61 Telekomunikacja	44	1,1
97 Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	44	1,1
49 Transport lądowy oraz transport rurociągowy	38	1,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

⁴⁴ W tabeli zaprezentowano działy PKD, w których wśród zidentyfikowanych miejsc pracy w roku 2014 poszukiwano w danym powiecie co najmniej 1% pracowników (należy zaznaczyć, że cecha „dział PKD” została przypisana do 31,0% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie grodzkim Łomża – w przypadku pozostałych nie ustalono tego związku).

Przyporządkowując zidentyfikowane miejsca pracy do działów gospodarki zauważamy, że w Łomży najczęściej miejsc pracy związanych było z *handlem detalicznym* oraz *handlem hurtowym* (działy 47, 46 i 45) – łącznie 321 ogłoszeń zatrudnienia (8,3% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w mieście). Kolejne działy PKD, w których odnotowano znaczną liczbę miejsc pracy, to Dział 64 *Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych* – 126 miejsc pracy (3,2% popytu) oraz Dział 56 *Działalność usługowa związana z wyżywieniem* – 65 miejsc pracy (2,1% popytu).

Tabela 144. Zapotrzebowanie na pracowników w Łomży w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane)

Branża	Zawód	Liczba miejsc pracy
Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	Ogółem, w tym:	185
	Sprzedawca	68
	Kierownik sali sprzedaży/działu/supermarketu	32
	Doradca klienta	15
	Przedstawiciel handlowy	7
	Kasjer handlowy	7
	Technik farmaceutyczny	7
	Ekspozytor towarów (merchandiser)	6
	Piekarz	6
	Magazynier, pracownik magazynowy	5
Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	Ogółem, w tym:	126
	Doradca finansowy	26
	Doradca klienta	25
	Dealer aktywów finansowych	14
	Pracownik (doradca) do spraw kredytów	12
	Opiekun klienta	6
	Pracownik (doradca) do spraw pożyczek	6
	Przedstawiciel handlowy	5
	Pracownik obsługi produktów finansowych	5
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	Ogółem, w tym:	82
	Magazynier, pracownik magazynowy	15
	Przedstawiciel handlowy	10
	Kierowca samochodu dostawczego, samochodu ciężarowego	10
	Kierownik magazynu, kierownik działu, dyrektor operacyjny	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując bardziej szczegółowych analiz dotyczących zapotrzebowania na pracowników według wyróżnionych wcześniej trzech najbardziej popularnych branż, można zauważyć, że w branży związanej z handlem detalicznym zdecydowanie najczęściej poszukiwano *sprzedawców*, natomiast w handlu hurtowym najczęściej poszukiwano *magazynierów*. Z kolei w dziale związanym z finansową działalnością usługową poszukiwano *doradców finansowych* oraz *doradców klienta*.

3.8.3. Podaż pracy w mieście Łomży

Podaż pracy przedstawiono za pomocą liczby bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy oraz liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych zlokalizowanych w powiecie grodzkim: mieście Łomża. Jest to podejście nieco uproszczone, bowiem należy zauważyć, że wśród zarejestrowanych bezrobotnych mogą znajdować się absolwenci, a z drugiej strony nie każdy absolwent staje się uczestnikiem rynku pracy, może bowiem kontynuować naukę. Podaż pracy kształtują rzecz jasna również osoby poszukujące pracy, ale nie zarejestrowane w urzędach pracy. Przyjęte podejście wynika z dostępności i sposobu zbierania danych.

Analizując podaż pracy powiatu grodzkiego: miasta Łomża, wyrażoną w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, przedstawiono strukturę bezrobotnych w ujęciu dziesięciu grup wielkich zawodów oraz zaprezentowano 20 zawodów i specjalności najliczniej reprezentowanych w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łomży.

Tabela 145. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w Łomży w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego

Miasto Łomża								% bezrobotnych w województwie w 2014r.
Kod	Nazwa grupy wielkiej	2013		Kod	Nazwa grupy wielkiej	2014		
		N	%			N	%	
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	814	19,9	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	735	19,6	21,2
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	596	14,6	5	Pracownicy usług i sprzedawcy	545	14,5	13,0
3	Technicy i inny średni personel	507	12,4	3	Technicy i inny średni personel	480	12,8	13,1
2	Specjaliści	506	12,4	2	Specjaliści	443	11,8	10,7
9	Pracownicy przy pracach prostych	319	7,8	9	Pracownicy przy pracach prostych	278	7,4	7,4
4	Pracownicy biurowi	179	4,4	4	Pracownicy biurowi	159	4,2	3,2
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	164	4,0	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	158	4,2	4,6
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	47	1,1	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	30	0,8	2,0
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	29	0,7	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	41	1,1	0,4
	Bez zawodu	934	22,8		Bez zawodu	882	23,5	24,2
	Ogółem	4095	100		Ogółem	3751	100	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W powiecie grodzkim: mieście Łomża grupa 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** była najliczniej reprezentowaną grupą bezrobotnych wśród wielkich zawodów. Populacja pracowników tych zawodów w 2014 roku w miejscowej strukturze bezrobotnych wynosiła 735 osób, co stanowiło prawie 20% wszystkich zarejestrowanych. W strukturze bezrobotnych niekorzystnie prezentowało się ponadto położenie osób przypisanych do grupy 5 **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** oraz 3 **technicy i inny średni personel**. Ich procentowy udział wśród osób pozostających bez zatrudnienia wynosił odpowiednio: 14,5%

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

oraz 12,8%. Należy zauważyć, że w porównaniu do rozkładów w strukturze bezrobotnych uzyskanych w badaniach z roku poprzedniego, poprawiła się sytuacja bezrobotnych **specjalistów**. Ponadto trudna sytuacja na rynku pracy odnosiła się również do bezrobotnych **bez zawodu**, których było 882, co stanowiło 23,5% wszystkich osób figurujących w powiatowym rejestrze. Dostrzega się, iż struktura bezrobotnych nie odpowiada potencjałowi rynku pracy. Pomimo rozwoju sfery produkcyjnej, grupa zawodowa robotników i rzemieślników posiada najprawdopodobniej niski poziom kwalifikacji nie odpowiadający potrzebom zatrudnieniowym pracodawców. W przypadku sektora usługowego taka sama zależność najprawdopodobniej dotyczy pracowników usług osobistych i sprzedawców.

Tabela 146. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych w Łomży w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego

Kod zawodu	Nazwa zawodu	2013		Kod zawodu	Nazwa zawodu	2014		% bezrobotnych w województwie 2014
		N	%			N	%	
522301	Sprzedawca S	335	8,2	522301	Sprzedawca S	278	7,4	5,6
752205	Stolarz S	88	2,1	752205	Stolarz S	76	2,0	1,1
331403	Technik ekonomista S	79	1,9	331403	Technik ekonomista S	69	1,8	1,6
722204	Ślusarz S	77	1,9	931301	Robotnik budowlany	68	1,8	1,8
931301	Robotnik budowlany	75	1,8	711202	Murarz S	61	1,6	1,5
711202	Murarz S	59	1,4	722204	Ślusarz S	59	1,6	1,9
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	58	1,4	514101	Fryzjer S	51	1,4	0,9
753105	Krawiec S	49	1,2	243106	Specjalista ds. marketingu i handlu	50	1,3	0,4
833203	Kierowca samochodu ciężarowego	49	1,2	753105	Krawiec S	47	1,3	1,5
932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	49	1,2	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	47	1,3	1,0
514101	Fryzjer S	48	1,2	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	45	1,2	1,1
411004	Technik prac biurowych S	46	1,1	751204	Piekarz S	42	1,1	0,9
311504	Technik mechanik S	45	1,1	311504	Technik mechanik S	40	1,1	1,4
432103	Magazynier	44	1,1	731809	Tkacz	39	1,0	0,4
911207	Sprzątaczką biurowa	42	1,0	311922	Technik technologii drewna S	38	1,0	0,3
235107	Pedagog	40	1,0	432103	Magazynier	38	1,0	0,7
243106	Specjalista do spraw marketingu i handlu	40	1,0	512001	Kucharz S	38	1,0	1,1
311922	Technik technologii drewna S	40	1,0	911207	Sprzątaczką biurowa	38	1,0	0,8
751204	Piekarz S	40	1,0	411004	Technik prac biurowych S	37	1,0	0,6
731809	Tkacz	39	1,0	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	36	1,0	0,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W najtrudniejszym położeniu, w stosunku do zawodów i specjalności reprezentowanych najliczniej w grupie bezrobotnych w powiecie grodzkim: mieście Łomża w 2014 roku znajdowali się *sprzedawcy*, których liczba wynosiła 278 (7,4% bezrobotnych w powiecie). Procentowy udział sprzedawców w strukturze bezrobotnych w powiecie był wyższy niż w województwie (5,6%). Odnosząc się do *sprzedawców*, należy podkreślić, iż w handlu występuje duża rotacja pracowników, ponieważ jest w nim dużo ofert pracy.

Pracownicy, którzy zrezygnowali z etatu w jednym sklepie, mogą znaleźć zajęcie w innej placówce handlowej. Następuje rozwój sieci handlowych, które powodują likwidację małych sklepów, ale z drugiej strony zgłaszają zapotrzebowanie na nowych pracowników. Wraz z nowymi supermarketami i dyskontami tworzone są miejsca pracy. Trzeba również podkreślić, iż zapotrzebowanie na sprzedawców łączy się ze stroną popytową społeczeństwa, która ze względu na sytuację ekonomiczną Łomży jest prawdopodobnie ograniczona. Dość trudna sytuacja przedstawiała się również w przypadku: *stolarzy*. Takie zawody i specjalności jak: *sprzedawca, specjalista do spraw marketingu i handlu, stolarz, technik technologii drewna, tkacz* należą do wyróżniających się grup nadreprezentowanych (porównując dane powiatowe do wojewódzkich). Wskazane zawody produkcyjne najprawdopodobniej były atrakcyjne w przeszłości, ale w obecnej sytuacji nie mają większego znaczenia. Coraz częściej absolwenci popularnych kierunków studiów mają wyraźne problemy ze znalezieniem pracy na lokalnym rynku. Ważnym jest więc intensyfikowanie przedsięwzięć, których celem jest przekwalifikowanie osób posiadających nieatrakcyjne z punktu widzenia rynku pracy wykształcenie kierunkowe.

Na terenie powiatu grodzkiego miasta Łomża ponadgimnazjalne szkolnictwo zawodowe obejmowało w 2014 roku 1 Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych oraz 9 szkół policealnych, 9 techników i 4 zasadnicze szkoły zawodowe.

Tabela 147. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013–2015 w Łomży w przekroju zawodów i specjalności

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2013	Absolwenci 2014	Przewidywani absolwenci 2015
1	324002	Technik weterynarii S	58	74	68
2	334306	Technik administracji S	71	70	107
3	351203	Technik informatyk S	59	57	46
4	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego S	33	42	45
5	422402	Technik hotelarstwa S	52	40	37
6	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	59	36	44
7	343203	Florysta S	30	34	79
8	331403	Technik ekonomista S	36	33	31
9	514207	Technik usług kosmetycznych S	35	33	30
10	311204	Technik budownictwa S	39	32	19
11	333107	Technik logistyk S	32	31	26
12	341204	Opiekunka środowiskowa S	20	31	60
13	321301	Technik farmaceutyczny S	56	30	26
14	311513	Technik pojazdów samochodowych S	35	28	26
15	522305	Technik handlowiec S	41	28	26
16	711202/ 711204	Murarz S/ Murarz-tylnik S	16	28	5
17	741203	Elektromechanik pojazdów samochodowych S	13	27	27
18	314403	Technik technologii żywności S	48	25	26
19	311104	Technik geodeta S	25	22	17
20	422103	Technik obsługi turystycznej S	26	21	14

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2013	Absolwenci 2014	Przewidywani absolwenci 2015
21	311410	Technik mechatronik S	14	20	29
22	532102	Opiekun medyczny S	9	20	24
23	712904/ 712905	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie S/ Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie S	13	18	12
24	325402	Technik masażysta S	-	17	8
25	514101	Fryzjer S	30	17	30
26	514105	Technik usług fryzjerskich S	61	17	15
27	331402	Technik agrobiznesu S	23	16	24
28	325601	Ratownik medyczny S	32	15	-
29	325102	Higienistka stomatologiczna S	-	14	-
30	431103	Technik rachunkowości S	11	14	23
31	311303	Technik elektryk S	-	11	12
32	325509	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy S	6	11	31
33	233008	Nauczyciel języka angielskiego	12	9	-
34	311408	Technik elektroniki S	10	8	-
35	314202	Technik architektury krajobrazu S	13	7	10
36	752205	Stolarz S	7	7	3
37	751201	Cukiernik S	6	5	16
38	751105/ 751107	Rzeźnik-wędliniarz S/ Wędliniarz S	1	3	2
39	751204	Piekarz S	8	3	6
40	613003	Rolnik S	1	1	7
41	741103	Elektryk S	-	1	2
42	333101	Agent celny	-	-	17
43	325903	Instruktor terapii uzależnień	-	-	15
44	332203	Przedstawiciel handlowy	-	-	14
45	341203	Opiekun w domu pomocy społecznej S	-	-	14
46	323003	Biomasażysta	-	-	12
47	325511	Technik ochrony środowiska S	-	-	12
48	351103	Technik teleinformatyk S	12	-	11
49	514208	Wizażystka / stylistka	-	-	11
50	522301	Sprzedawca S	17	-	8
51	512001	Kucharz S	2	-	5
52	611303	Ogrodnik S	-	-	2
53	712616	Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych S	-	-	2
54	713201	Lakiernik S	4	-	1
		Pozostałe zawody	68	30	31
		Ogółem	1144	985	1168

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Analizując podaż pracy w ujęciu liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w 2014r. odnotowano 985 absolwentów, którzy byli kształceni w 41 zawodach (w 2013r. 1144 absolwentów w 47 zawodach). Najwięcej absolwentów w 2014r. zdobyło

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

zawód *technika weterynarii i technika administracji*. Najliczniej kształconą profesją w zasadniczych szkołach zawodowych był *mechanik pojazdów samochodowych*. Biorąc pod uwagę prognozę absolwentów na rok następny, należy zauważyć różnice w liczbie absolwentów w roku 2015 w porównaniu do roku 2014 w poszczególnych zawodach. W przypadku takich zawodów, jak na przykład: *ratownik medyczny, higienistka stomatologiczna, nauczyciel języka angielskiego, technik elektronik*, zaobserwujemy brak takich abiturientów w prognozach w roku 2015. Natomiast w takich zawodach, jak: *opiekun w domu pomocy społecznej, technik ochrony środowiska, technik teleinformatyk, sprzedawca, kucharz* nie zaobserwowano absolwentów w 2014r., ale należy spodziewać się ich w roku kolejnym. Biorąc pod uwagę prognozy na 2015r., można ponadto spodziewać się zwiększonej podaży m.in. *techników administracji, opiekunek środowiskowych, florystów, fryzjerów, techników agrobiznesu, techników rachunkowości, mechaników pojazdów samochodowych i cukierników*. Profil szkolnictwa ponadgimnazjalnego odbiega od potrzeb lokalnego rynku pracy. Poza tym pojemność zapotrzebowania na kwalifikacje absolwentów jest ograniczona. Poprawie sytuacji w tym zakresie może sprzyjać większa kooperacja sfery edukacji i praktyki oraz kształtowanie przedsiębiorczych postaw absolwentów. Atrakcyjność absolwentów szkół ponadgimnazjalnych może wzrosnąć w przypadku kontynuowania przez nich procesu kształcenia, także w celu całkowitej zmiany kierunkowego wykształcenia.

Tabela 148. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w Łomży 2015 – 2016

Typ szkoły	Rok		
	2014	2015	2016
Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych	9	0	0
Szkoła policealna	341	516	605
Technikum	480	474	528
Technikum uzupełniające dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych	9	17	0
Zasadnicza szkoła zawodowa	146	161	132
Razem	985	1168	1265

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Dokonując prognoz absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych według typu szkół na lata 2015-2016 zauważamy, że na rynku pracy powiatu grodzkiego: miasta Łomży w roku 2016, w stosunku do roku 2015, uaktywni się potencjalnie zwiększona podaż absolwentów szkół policealnych oraz techników, zmniejszy się natomiast podaż absolwentów zasadniczych szkół zawodowych.

3.8.4. Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym

Określając szanse na znalezienie pracy w wyuczonej profesji na rynku lokalnym dokonano porównania podaży, wyrażonej za pomocą liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz liczby bezrobotnych, z popytem wyrażonym za pomocą liczby miejsc pracy.

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 149. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w Łomży w 2014 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2014	Bezrobotni stan na 31.12.2014	Podaż (absolwenci + bezrobotni na k. roku)	Popyt (oferty pracy 2014)	Szanse na znalezienie pracy w zawodzie
422103	Technik obsługi turystycznej S (grupa zaw. 4221)	21	3	24	53	220,8%
741103	Elektryk S (grupa zaw. 7411)	1	9	10	14	140,0%
431103	Technik rachunkowości S (grupa zaw. 4311)	14	11	25	26	104,0%
341204	Opiekunka środowiskowa S	31	2	33	30	90,9%
752205	Stolarz S (grupa zaw. 7522)	7	76	83	75	90,4%
514101	Fryzjer S	17	51	68	36	52,9%
751204	Piekarz S	3	42	45	21	46,7%
334306	Technik administracji S	70	14	84	36	42,9%
751201	Cukiernik S	5	24	29	12	41,4%
321301	Technik farmaceutyczny S	30	3	33	13	39,4%
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S (grupa zaw. 7231)	36	65	137	53	38,7%
711202	Murarz S	28	61	89	33	37,1%
311408	Technik elektronik S	8	6	14	5	35,7%
522305	Technik handlowiec S	28	12	40	14	35,0%
311104	Technik geodeta S	22	3	25	7	28,0%
311303	Technik elektryk S	11	14	25	4	16,0%
325102	Higienistka stomatologiczna S	14	0	14	2	14,3%
514207	Technik usług kosmetycznych S (grupa zaw. 5142)	33	16	49	7	14,3%
741203	Elektromechanik pojazdów samochodowych S	27	6	33	4	12,1%
314403	Technik technologii żywności S	25	5	30	3	10,0%
325402	Technik masażysta S	17	4	21	2	9,5%
613003	Rolnik S	1	11	12	1	8,3%
325509	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy S	11	2	13	1	7,7%
324002	Technik weterynarii S	74	12	86	6	7,0%
325601	Ratownik medyczny S	15	1	16	1	6,3%
311204	Technik budownictwa S	32	30	62	3	4,8%
343203	Florysta S	34	0	34	1	2,9%
422402	Technik hotelarstwa S (grupa zaw. 4224)	40	15	55	1	1,8%
351203	Technik informatyk S (grupa zaw. 3512)	57	7	64	1	1,6%
331403	Technik ekonomista S	33	69	102	1	1,0%
233008	Nauczyciel języka angielskiego	9	9	18	0	0,0%
311410	Technik mechatronik S	20	2	22	0	0,0%
311513	Technik pojazdów samochodowych S	28	3	31	0	0,0%
314202	Technik architektury krajobrazu S	7	0	7	0	0,0%
322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego S	42	26	68	0	0,0%
331402	Technik agrobiznesu S	16	2	18	0	0,0%

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2014	Bezrobotni stan na 31.12.2014	Podaż (absolwenci + bezrobotni na k. roku)	Popyt (oferty pracy 2014)	Szanse na znalezienie pracy w zawodzie
333107	Technik logistyk S	31	3	34	0	0,0%
514105	Technik usług fryzjerskich S	17	7	24	0	0,0%
532102	Opiekun medyczny S	20	1	21	0	0,0%
712904/ 712905	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie S/ Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie S	18	3	21	0	0,0%
751105	Rzeźnik-wędliniarz S	3	2	5	0	0,0%

Uwaga: w przypadku niektórych zawodów dane dotyczące liczby zarejestrowanych bezrobotnych i ofert pracy przedstawiono dla całej elementarnej grupy zawodów (numer grupy zawodów w nawiasie) ze względu na zbliżony zestaw czynności wykonywanych na danych stanowiskach pracy/ w ramach danych specjalności należących do jednej grupy zawodów
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku, Kuratorium Oświaty w Białymstoku oraz danych zebranych przez Wykonawcę bezpośrednio ze szkół.

Prawdopodobieństwo (w ujęciu procentowym) podjęcia pracy przez abiturienta na „otwartym” rynku zatrudnienia (strona popytowa nie obejmuje miejsc pracy dostępnych w rekrutacjach zamkniętych – naborze pracowników bez upublicznienia informacji o wolnych miejscach pracy) jest odzwierciedlone poprzez iloraz popytu i podaży. W powiecie grodzkim: mieście Łomży na rynku zatrudnienia w 2014 roku najlepsza sytuacja odnosiła się do *techników obsługi turystycznej* (221% prawdopodobieństwo pozyskania angażu). Na tle edukowanych profesji dobre perspektywy znalezienia pracy posiadali również *elektryków* (140%) i *techników rachunkowości* (104%). Z kolei, szczególnie niepokojąca sytuacja na rynku pracy wystąpiła w przypadku *techników żywienia i gospodarstwa domowego*, profesji, w przypadku których brakowi miejsc pracy towarzyszył duży strumień absolwentów wchodzących na rynek pracy i duża liczba bezrobotnych figurujących w statystykach urzędów pracy.

3.8.5. Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym

Przeprowadzając analizę zróżnicowania kondycji zawodów na lokalnym rynku przedstawiono różnicę pomiędzy liczbą miejsc pracy a liczbą bezrobotnych, przy czym to zestawienie dokonano na poziomie grup dużych zawodów. Ponadto dokonano klasyfikacji zawodów na grupy zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych.

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 150. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w Łomży w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS

Kod grupy zaw	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica S-D
		N	%	N	%	
52	Sprzedawcy i pokrewni	322	8,6	124	6,6	198
31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	239	6,4	53	2,8	186
26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	92	2,5	13	0,7	79
24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	120	3,2	44	2,3	76
75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	242	6,5	169	8,9	73
32	Średni personel do spraw zdrowia	72	1,9	12	0,6	60
91	Pomoce domowe i sprzątaczk	72	1,9	25	1,3	47
72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	201	5,4	155	8,2	46
73	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	53	1,4	8	0,4	45
21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	87	2,3	43	2,3	44
23	Specjaliści nauczania i wychowania	80	2,1	36	1,9	44
74	Elektrycy i elektronicy	73	1,9	34	1,8	39
83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	119	3,2	87	4,6	32
61	Rolnicy produkcji towarowej	28	0,7	1	0,1	27
22	Specjaliści do spraw zdrowia	33	0,9	9	0,5	24
93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	169	4,5	145	7,7	24
33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	131	3,5	109	5,8	22
25	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	31	0,8	14	0,7	17
42	Pracownicy obsługi klienta	28	0,7	13	0,7	15
54	Pracownicy usług ochrony	18	0,5	3	0,2	15
14	Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	13	0,3	4	0,2	9
43	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	58	1,5	49	2,6	9
13	Kierownicy do spraw produkcji i usług	16	0,4	9	0,5	7
35	Technicy informatycy	13	0,3	7	0,4	6
53	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	12	0,3	7	0,4	5
12	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	10	0,3	8	0,4	2
41	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	68	1,8	66	3,5	2
92	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybolóstwie	2	0,1	0	0	2
11	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni	2	0,1	1	0,1	1
62	Leśnicy i rybacy	2	0,1	1	0,1	1
94	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	17	0,5	16	0,8	1
34	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	25	0,7	28	1,5	-3
63	Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	0	0	4	0,2	-4
95	Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach	0	0	4	0,2	-4
44	Pozostali pracownicy obsługi	5	0,1	11	0,6	-6
82	Monterzy	12	0,3	19	1	-7
81	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	27	0,7	52	2,7	-25
96	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	18	0,5	48	2,5	-30
71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyl. elektryków)	166	4,4	207	10,9	-41
51	Pracownicy usług osobistych	193	5,1	236	12,5	-43
	Bez zawodu	882	23,5	17	0,9	865
	Ogółem	3751	100,0	1891	100,0	1860

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

W roku 2014 w powiecie grodzkim: mieście Łomży całkowita liczba bezrobotnych w stosunku do liczby miejsc pracy była prawie dwukrotnie wyższa. Największy problem ze znalezieniem zatrudnienia w stosunku do liczby miejsc pracy mieli: sprzedawcy i pokrewni oraz średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych. Najmniej kłopotliwe było znalezienie pracy przez pracowników usług osobistych i robotników budowlanych i pokrewnych.

Zbiory informacji z poziomu lokalnego (powiatowego) o liczbie osób poszukujących pracy w danym zawodzie oraz wolnienie miejsc pracy adresowanych do przedstawicieli danej profesji pozwoliły na skatalogowanie pięciu typów zawodów: skrajnie deficytowych, deficytowych, zrównoważonych, nadwyżkowych oraz skrajnie nadwyżkowych.

W 2014 roku na lokalnym rynku pracy zidentyfikowano 439 zawodów i specjalności, przy czym 160 zawodów charakteryzowało się deficytem pracowników (w tym w 121 nie odnotowano bezrobotnych), 253 zawody to profesje nadwyżkowe (w tym w 200 nie odnotowano ofert pracy), natomiast równowagę w zakresie popytu i podaży pracy wykazało jedynie 26 zawodów. W analizie uwzględniono te specjalności, w których wystąpiło co najmniej 20 osób bezrobotnych (zawody nadwyżkowe i zawody o zrównoważonym popycie i podaży pracy) lub co najmniej 20 ofert pracy (zawody deficytowe).

Tabela 151 Zestawienie zawodów i specjalności deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w Łomży w 2014 roku

Typ	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki
Skrajnie deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	532290	Pozostali pracownicy domowej opieki osobistej	Brak zarejestrowanych bezrobotnych
	531104	Opiekunka dziecięca domowa	
	712301	Monter ociepleń budynków	
	951002	Dystrybutor ulotek	
	411003	Pracownik kancelaryjny	
	711502	Cieśla szalunkowy	
Deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	814204	Operator maszyn i urządzeń do produkcji okien z tworzyw sztucznych	0,005
	422201	Pracownik centrum obsługi telefonicznej	0,02
	341204	Opiekunka środowiskowa	0,03
	962990	Pozostali pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	0,03
	742117	Serwisant sprzętu komputerowego	0,05
	524404	Telemarketer	0,07
	523002	Kasjer handlowy	0,07
	332101	Agent ubezpieczeniowy	0,08
	524902	Doradca klienta	0,09
	241202	Doradca finansowy	0,09
	515303	Robotnik gospodarczy	0,12
	332203	Przedstawiciel handlowy	0,13
	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	0,16
	334390	Pozostali pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	0,19
	411004	Technik prac biurowych	0,26
	331301	Księgowy	0,29
	334306	Technik administracji	0,33
	742201	Monter instalacji i urządzeń telekomunikacyjnych -telemonter	0,33
	941201	Pomoc kuchenna	0,35
	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	0,37
	513101	Kelner	0,43
	432103	Magazynier	0,43
	513202	Barman	0,55

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Zrównoważony (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	933304	Robotnik magazynowy	0,74
	911207	Sprzątaczką biurową	0,80
	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	0,83
	832202	Kierowca samochodu dostawczego	0,95
	522301	Sprzedawca	1,01
	512001	Kucharz	1,06
Nadwyżkowy (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	1,44
	514101	Fryzjer	1,50
	751201	Cukiernik	1,67
	752205	Stolarz	1,69
	711202	Murarz	1,94
	931301	Robotnik budowlany	1,97
	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	2,13
	751204	Piekarz	2,14
	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	3,50
	753105	Krawiec	3,63
	722204	Ślusarz	4,91
	834401	Kierowca operator wózków jezdniowych	6,00
	243106	Specjalista ds. marketingu i handlu	6,64
	251902	Specjalista zastosowań informatyki	7,75
	311204	Technik budownictwa	8,33
	311504	Technik mechanik	12,75
	242190	Poz.spec.ds zarządzania i organizacji	26,00
235107	Pedagog	41,00	
331403	Technik ekonomista	83,00	
Skrajnie nadwyżkowy (zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	242217	Specjalista administracji publicznej	Brak ofert
	311922	Technik technologii drewna	Brak ofert
	731809	Tkacz	Brak ofert
	264302	Filolog - filologia obcojęzyczna	Brak ofert
	314207	Technik rolnik	Brak ofert
	741207	Elektromonter (elektryk) zakładowy	Brak ofert
	242217	Specjalista administracji publicznej	Brak ofert

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Biorąc pod uwagę uzyskane wartości liczbowe wskaźnika intensywności deficytu wyznaczonego dla zawodów zidentyfikowanych w powiecie grodzkim: mieście Łomża, uzyskano sześć zawodów skrajnie deficytowych, czyli takich, dla których nie odnotowano w powiecie napływu bezrobotnych. Te zawody to: *pozostali pracownicy domowej opieki osobistej, opiekunka dziecięca domowa, monter ociepleń budynków, dystrybutor ulotek, pracownik kancelaryjny oraz cieśla szalunkowy*.

W kolejnej grupie, czyli w zawodach deficytowych wyróżniono 23 takie profesje. Należy zauważyć, że stopień deficytowości był różny dla poszczególnych zawodów z tej grupy. I tak w zawodzie *operatora maszyn i urządzeń do produkcji okien z tworzyw sztucznych* na 205 ofert pracy pojawił się tylko jeden bezrobotny (wskaźnik na poziomie 0,005), natomiast w zawodzie: *barman*, na 20 ofert pracy w tych zawodach napłynęło 11 bezrobotnych (wskaźnik na poziomie 0,55).

Wystąpiło sześć zawodów zrównoważonych: *robotnik magazynowy, sprzątaczką biurową, pozostali pracownicy obsługi biurowej, kierowca samochodu dostawczego, sprzedawca oraz kucharz*, gdzie wskaźniki przyjęły poziom bliski 1, co oznacza, że napływ bezrobotnych do PUP w przybliżeniu równoważony był liczbą upublicznionych ofert pracy.

Zawody nadwyżkowe, to kolejna wyłoniona grupa. Tu liczba osób bezrobotnych była większa niż liczba ofert pracy w danym zawodzie. Wyróżniono 19 zawodów nadwyżkowych,

wśród których największym wskaźnikiem nadwyżki charakteryzował się zawód *technika ekonomisty*. W tym przypadku na jedną ofertę pracy napłynęło ponad 83 bezrobotnych (wskaźnik równy odpowiednio 83,00). Mniejszą wartością wskaźnika nadwyżki charakteryzował się zawód *pedagoga*. W tym przypadku na 1 ofertę pracy napłynęło 41 bezrobotnych (wskaźnik 41,00).

Ostatnią grupą zawodów są zawody skrajnie nadwyżkowe, czyli takie, w których nie upubliczniono ofert pracy, ale odnotowano napływ bezrobotnych do PUP. W tej grupie odnotowano 7 zawodów, w tym zawody specjalistów, zawody techniczne oraz zawody robotników przemysłowych.

3.8.6. Podsumowanie

1. Sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu miasta Łomża na tle średniej województwa przedstawia się umiarkowanie dobrze. Na taką sytuację wpływają głównie jedne z najwyższych w województwie dochody własne budżetu powiatu oraz wyższe niż średnio w regionie nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca i wskaźnik przedsiębiorczości. Sytuację tę pogarsza wysoki 17,0% wskaźnik stopy bezrobocia przewyższający znacznie średnią w województwie (15,1%).
2. Powiat miasto Łomża wyróżnia się na tle województwa podlaskiego różnorodnością dominujących działalności. Najistotniejszymi dla tego powiatu działami są: produkcja mebli oraz działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane, które w Łomży generują odpowiednio: 10,7% i 10,1% zasobów województwa.
3. Najczęstszymi źródłami upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy w powiecie m. Łomża był Powiatowy Urząd Pracy oraz lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe.
4. Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie Łomży w porównaniu do wszystkich powiatów w 2014r. stanowiły zbliżony do wojewódzkiego udział w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy (22%).
5. Najczęściej poszukiwanym zawodem w 2014r. w powiecie m. Łomża był, podobnie jak w całym województwie, sprzedawca. Na tle regionu wyróżnia popyt na pracę operatorów maszyn i urządzeń do produkcji okien z tworzyw sztucznych.
6. Najwięcej miejsc pracy w Łomży związanych było z handlem detalicznym, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi, co nie pokrywa się z działami wyróżniającymi się w analizowanym powiecie na tle województwa. Może to oznaczać, iż działy najbardziej wyróżniające się są nasycone, nie potrzeba w nich nowych pracowników. Wyjątkiem jest dział 10 produkcja artykułów spożywczych, który zarówno jest istotnym dla powiatu m. Łomża działem PKD, jak i wykazuje popyt na nowych pracowników.
7. Analiza zestawienia liczby miejsc pracy i liczby bezrobotnych w powiecie m. Łomży w ujęciu grup dużych KZiS pokazuje, iż liczba bezrobotnych jest dwukrotnie wyższa od liczby miejsc pracy. Największa nadwyżka bezrobotnych występuje w grupach:

sprzedawcy i pokrewni oraz średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych.

8. Największe szanse na znalezienie pracy w zawodzie w Łomży mieli technicy obsługi turystycznej, elektrycy oraz technicy rachunkowości. Duża część absolwentów zmuszona jest do poszukiwania pracy poza Łomżą, gdyż w analizowanym powiecie nie odnotowano ofert pracy dotyczących ich kwalifikacji (m.in. technicy żywienia i gospodarstwa domowego, technicy logistycy, technicy pojazdów samochodowych).
9. Do zawodów skrajnie deficytowych w Łomży należeli: pozostali pracownicy domowej opieki osobistej, opiekunka dziecięca domowa, monter ociepleń budynków, dystrybutor ulotek, pracownik kancelaryjny oraz cieśla szalunkowy. Natomiast robotnik magazynowy, sprzątaczką biurową, pozostali pracownicy obsługi biurowej, kierowca samochodu dostawczego, sprzedawca oraz kucharz znaleźli się w grupie zawodów zrównoważonych.

3.9. Powiat łomżyński

3.9.1. Potencjał powiatowego rynku pracy

Powiat łomżyński zajmuje powierzchnię 135 459 ha. W jego skład wchodzi miasta: Jedwabne, Nowogród, gminy miejsko-wiejskie: Jedwabne, Nowogród oraz gminy wiejskie: Łomża, Miastkowo, Piątnica, Przytuły, Śniadowo, Wizna, Zbójna. Ogólną sytuację społeczno-gospodarczą powiatu, przy szczególnym uwzględnieniu potencjału lokalnego rynku pracy, można przedstawić za pomocą wybranych wskaźników, które w porównaniu do średniej województwa podlaskiego ukazują sytuację w analizowanym powiecie.

Powiat łomżyński charakteryzuje się niższą niż średnia w województwie gęstością zaludnienia, która wynosi 38 osób na 1 km². Dość niskiej gęstości zaludnienia towarzyszy dość niska lesistość terenu powiatu, która w porównaniu do średniej województwa jest większa o 35,2%.

Liczba mieszkańców powiatu łomżyńskiego zmniejsza się. W końcu 2013r. powiat zamieszkiwało 51,9 tys. osób, czyli o 0,4 tys. mniej niż w końcu 2010r. (o 0,7%). O spadku liczby mieszkańców zdecydowało ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, które wyniosło -3,6 na 1000 ludności; dla województwa wskaźnik ten osiągnął wartość -2,1. Innym decydującym czynnikiem był ujemny przyrost naturalny ludności. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu ukształtował się on w 2013 roku na poziomie -0,3 i odbiegał od wskaźnika wojewódzkiego wynoszącego -1,3.

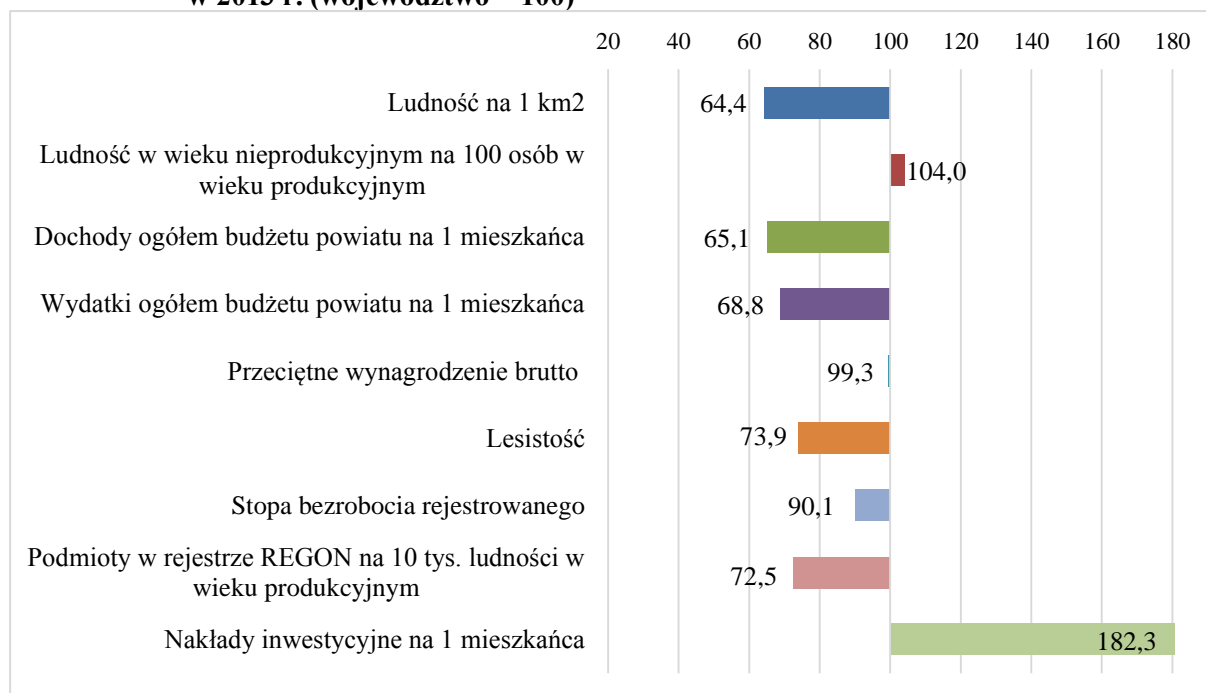
Ubytkowi ludności towarzyszą niekorzystne zmiany struktury wiekowej. Obciążenie ekonomiczne ludności w analizowanym powiecie jest wyższe niż w całym województwie i wynosi 59,6 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wobec 57,3 osób w regionie) i w porównaniu do roku 2012 zmniejszyło się o 1 punkt.

W analizowanym powiecie obserwujemy niższe niż średnia w województwie wskaźniki dotyczące budżetu powiatu, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków przypadających na 1 mieszkańca. Należy zauważyć, że dochody ogółem budżetu powiatu w 2013 roku wynosiły 30,2 mln zł i były niższe od wydatków ogółem o 1,1 mln zł. W powiecie łomżyńskim obserwujemy wyższe aż o 82,3% od średniej wojewódzkiej nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca.

W powiecie łomżyńskim liczba zarejestrowanych podmiotów w bazie REGON przypadająca na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym (921,3) jest niższa o 27,5% niż średnia w województwie.

W powiecie obserwujemy niższą od średniej dla województwa stopę bezrobocia rejestrowanego, która w 2013 r. wynosiła 13,6%. W powiecie łomżyńskim stopa bezrobocia powiększa się z roku na rok, a wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych w ciągu 3 lat (od 2010r. do 2013r.) był zdecydowanie wyższy niż średnio w województwie: liczba bezrobotnych wzrosła o 25,7% (w woj. o 11,2%).

Wykres 11. Wybrane wskaźniki powiatu łomżyńskiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014. Powiat łomżyński, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

W przypadku osób pracujących, na koniec 2013 roku w powiecie łomżyńskim ich liczba wynosiła 15 403 osoby (4,6% wszystkich pracujących w województwie podlaskim). Pracujący w rolnictwie tworzyli zdecydowaną większość zatrudnionych – 72,4% wszystkich pracujących, pracownicy sektora usług stanowili 15,3% wszystkich pracujących, zaś 12,2% znalazło pracę w sektorze przemysłu i budownictwa⁴⁵. Struktura zatrudnienia (nadreprezentacja sektora rolniczego w strukturze pracujących na tle województwa na niekorzyść pozostałych sektorów) wynika z rolniczej specyfiki regionu oraz jego potencjału przyrodniczego. Poziom zarobków w analizowanym powiecie jest nieznacznie niższy niż średnia wojewódzka – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2013 roku wynosiło 3 409,11 zł (stanowiło 99,3% płacy podlaskiej i 87,9% poziomu krajowego).⁴⁶

Dokonując analizy przedsiębiorstw funkcjonujących w powiecie łomżyńskim ze względu na sekcję działalności wg PKD 2007, obserwujemy, że spośród 2 993 zarejestrowanych firm najczęściej funkcjonowało w następujących działach: *handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* (529 firmy), *roboty budowlane specjalistyczne* (329), *uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową* (258), *roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków* (187). Łącznie w tych czterech dominujących działach PKD koncentrowało się 43,5% wszystkich lokalnych przedsiębiorstw.

⁴⁵ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Pracujący, zatrudnieni i przeciętne zatrudnienie według PKD 2007*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.42754116334185477#

⁴⁶ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.6889699152773496#

Warunki przyrodnicze i społeczne regionu przekładają się na specyfikę profilu działalności gospodarczej podmiotów funkcjonujących w powiecie łomżyńskim. W tabeli przedstawiono osiem działów PKD reprezentowanych najsilniej (na tle Podlasia) w analizowanym powiecie.⁴⁷

Tabela 152. Działy PKD wyróżniające się w powiecie łomżyńskim na tle województwa

Dział PKD	Nazwa działu	Liczba podmiotów	% zasobów województwa
01	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	258	9,2
91	Działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą	11	7,4
77	Wynajem i dzierżawa	23	5,9
10	Produkcja artykułów spożywczych	45	5,7
61	Telekomunikacja	10	5,4
22	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	14	5,2
31	Produkcja mebli	48	5,1
75	Działalność weterynaryjna	21	5,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Dominujący w powiecie łomżyńskim na tle województwa dział PKD dotyczył rolniczego charakteru powiatu. Kolejny wyróżniający się dział dotyczył działalności związanej z kulturą. Ponadto w powiecie obserwujemy dość duży zasób firm *produkujących artykuły spożywcze, wyroby z gumy i tworzyw sztucznych oraz meble*. Istotnymi działami były również *wynajem i dzierżawa oraz telekomunikacja*.

Specyfika potencjału powiatu łomżyńskiego ma związek z charakterem działalności podmiotów nowo zarejestrowanych w ostatnich trzech latach. Na tle województwa największy odsetek nowych działalności uruchomiono w następujących działach PKD: *produkcja mebli* (10,1% wszystkich nowopowstałych działalności w województwie podlaskim, nominalnie 7 podmiotów), *wynajem i dzierżawa* (8,0%, 4 podmioty), *produkcja metalowych wyrobów gotowych* (6,5%, 6 podmiotów), *roboty budowlane specjalistyczne* (6,3%, 63 podmioty), *uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową* (5,6%, 6 podmiotów), *handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych* (5,2%, 18 podmiotów). Po analizie nowo zarejestrowanych podmiotów należy stwierdzić dalszą dominację działalności rolniczej i produkcyjnej w powiecie.

3.9.2. Popyt na pracę w powiecie łomżyńskim

Stronę popytową rynku pracy scharakteryzowano za pomocą liczby ogłoszeń i liczby miejsc pracy upublicznionych za pośrednictwem różnych źródeł w 2014 roku.

Biorąc pod uwagę miejsca pracy dotyczące wykonywania pracy na terenie województwa podlaskiego (43221) odnotowano 4,0% dotyczących powiatu. Łącznie

⁴⁷ Do analizy włączono działy PKD, które w danym powiecie posiadają reprezentację minimum 10 podmiotów, a ich udział w zasobach województwa przekracza 5%.

w powiecie łomżyńskim pojawiły się 1594 ogłoszenia o pracę, w których poszukiwano 1731 pracowników. Zapotrzebowanie na pracowników w analizowanej jednostce terytorialnej wzrosło w stosunku do roku 2013, kiedy to na terenie powiatu zanotowano 681 miejsc pracy (wzrost o 1050 miejsc pracy, o 154,2%).

Tabela 153. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie łomżyńskim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących

Źródło	powiat łomżyński				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								województwo podlaskie ^A	
	2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		N	%
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe	1004	58,0	217	31,9	147	38,2	484	69,9	327	64,8	46	30,9	11065	25,6
Powiatowe Urzędy Pracy	652	37,7	420	61,7	197	51,2	187	27	172	34,1	96	64,4	27826	64,4
Ochotnicze Hufce Pracy	41	2,4	0	0	24	6,2	17	2,5	0	0	0	0	426	1
Ogólnokrajowe internetowe serwisy pośrednictwa pracy	17	1,0	43	6,3	3	0,8	3	0,4	5	1,0	6	4,0	3136	7,3
Prasa regionalna	14	0,8	0	0	14	3,6	0	0	0	0	0	0	193	0,4
Biura Karier	3	0,1	1	0,1	0	0	1	0,1	1	0,2	1	0,7	575	1,3
Ogółem	1731	100	681	100	385	100	692	100	505	100	149	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Struktura kanałów poszukiwania pracowników w 2014 roku zmieniła się w stosunku do roku poprzedniego. Zmniejszył się znacznie udział ofert powiatowego urzędu pracy (z 61,7% wszystkich ofert w 2013r. do 37,7% wszystkich ofert pracy w 2014r.), natomiast zwiększył się udział lokalnych internetowych serwisów pośrednictwa pracy (z 31,9% wszystkich ofert w 2013r. do 58,0% wszystkich ofert w 2014r.). W analizowanej jednostce terytorialnej, w porównaniu z sytuacją w województwie, znikomy udział wśród źródeł miejsc pracy posiadają ogólnopolskie e-serwisy pośrednictwa zatrudnienia. W województwie podlaskim generują one 7,3% popytu na pracę, natomiast w powiecie łomżyńskim stanowią jedynie 1,0% lokalnego popytu na pracę. Sytuacja wygląda odwrotnie w przypadku udziału wśród źródeł miejsc pracy lokalnych internetowych serwisów ogłoszeniowych. W powiecie łomżyńskim generują one 58,0% lokalnego popytu na pracę, natomiast w województwie podlaskim stanowią 25,6% popytu na pracę. W analizowanym roku wzrosło w powiecie łomżyńskim poszukiwanie zasobów pracy przy wykorzystaniu regionalnych mediów

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

prasowych oraz Ochotniczych Hufców Pracy, choć nadal stanowią marginalne źródło informacji o wolnych miejscach pracy.

Tabela 154. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie łomżyńskim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów

Kod	Nazwa grupy wielkiej	powiat łomżyński				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								Województwo podlaskie ^A 2014	
		2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		N	%
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	17	1,0	8	1,2	5	1,3	6	0,9	4	0,8	2	1,3	681	1,6
2	Specjaliści	121	7,0	47	6,9	23	6,0	69	10,0	22	4,4	7	4,7	3976	9,2
3	Technicy i inny średni personel	271	15,7	66	9,7	99	25,7	96	13,9	52	10,3	24	16,1	5365	12,4
4	Pracownicy biurowi	107	6,2	77	11,3	39	10,1	25	3,6	34	6,7	9	6,0	4185	9,7
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	456	26,3	222	32,6	105	27,3	167	24,1	141	27,9	43	28,9	10337	23,9
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	34	2,0	3	0,4	5	1,3	15	2,2	14	2,8	0	0,0	338	0,8
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	372	21,5	104	15,3	63	16,4	162	23,4	123	24,4	24	16,1	8868	20,5
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	149	8,6	49	7,2	20	5,2	69	10,0	38	7,5	22	14,8	3550	8,2
9	Pracownicy przy pracach prostych	204	11,8	91	13,4	26	6,8	83	12,0	77	15,2	18	12,1	5903	13,7
	Bez zawodu	0	0,0	14	2,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	18	0
	Ogółem	1731	100	681	100	385	100	692	100	505	100	149	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Analizując rozkład popytu na pracę w ujęciu grup wielkich zawodów zauważamy, że w 2014 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, najwięcej miejsc pracy było adresowanych do grupy 5 **pracownicy usług i sprzedawcy** – 26,3% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie. Drugą co do wielkości popytu na pracę stanowi grupa 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** – 21,5% miejsc pracy. Przegląd danych w ujęciu kwartalnym informuje o grupach wielkich zawodów poszukiwanych sezonowo. W odniesieniu do większości grup zawodów największy popyt na pracę zidentyfikowano w II kwartale, najmniejszy zaś w IV kwartale.

Dokonując analizy popytu na rynku pracy, brano również pod uwagę miejsca stażu pracy. Należy jednak podkreślić, że staże są realizowane bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Są to miejsca aktywizacji zawodowej, na których bezrobotni nabywają umiejętności potrzebnych do wykonywania pracy na danym stanowisku pracy. Oznacza to, że miejsca stażu nie powinno być traktowane jako pełnowartościowe miejsca pracy, ale może stanowić potencjalne miejsce pracy, jeżeli po zakończeniu okresu aktywizacji z osobą bezrobotną podpisano umowę o wykonywanie pracy na stanowisku pracy, na którym odbywała wcześniej staż.

Tabela 155. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie łomżyńskim w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Liczba zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie	w tym: miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu	
		N	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	17	2	11,8
2	Specjaliści	121	17	14,0
3	Technicy i inny średni personel	271	40	14,8
4	Pracownicy biurowi	107	37	34,6
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	456	106	23,2
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	34	5	14,7
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	372	45	12,1
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	149	18	12,1
9	Pracownicy przy pracach prostych	204	24	11,8
	Ogółem	1731	294	17,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu łomżyńskiego stanowiły w 2014r. 17,0% w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie, a więc znacznie poniżej średniej wojewódzkiej (21,8%). Na 456 miejsc skierowanych do **pracowników usług i sprzedawców** staże stanowiły 23,2% (nominalnie 106 miejsc), wśród 372 miejsc pracy skierowanych do **robotników przemysłowych i rzemieślników** staże stanowiły 12,1% (nominalnie 45 miejsc), natomiast wśród 271 miejsc pracy skierowanych do **techników i innego średniego personelu** staże stanowiły 14,8% (nominalnie 37 miejsc). Zdecydowanie największy udział ofert stażu (34,6% z wszystkich ofert) wystąpiło w grupie **pracownicy biurowi**. W powiecie łomżyńskim, podobnie jak przypadku innych jednostek terytorialnych, staże traktowane są jako pewien etap w procesie rekrutacyjnym oraz służą weryfikacji kompetencji i umiejętności potencjalnego pracownika w środowisku pracy.

W porównaniu do poprzedniego roku liczba miejsc aktywizacji zawodowej w postaci stażu zwiększyła się o 126,2% (o 164).

Szczegółowe informacje dotyczące miejsc stażu w poszczególnych zawodach zawiera Tabela 13.

Tabela 156. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie łomżyńskim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy

Kod	Nazwa grupy wielkiej	powiat łomżyński		Źródło upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy											
				Powiatowe Urzędy Pracy		Ochotnicze Hufce Pracy		Prasa regionalna i lokalna		Ogólnokrajowe internetowe serwisy ogłoszeniowe		Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe		Biura Karier	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	17	100	2	11,8	0	0,0	0	0,0	2	11,8	12	70,6	1	5,9
2	Specjaliści	121	100	18	14,9	0	0,0	3	2,5	4	3,3	95	78,5	1	0,8
3	Technicy i inny średni personel	271	100	67	24,7	1	0,4	3	1,1	8	3,0	191	70,5	1	0,4
4	Pracownicy biurowi	107	100	54	50,5	6	5,6	0	0,0	0	0,0	47	43,9	0	0,0
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	456	100	222	48,7	15	3,3	0	0,0	2	0,4	217	47,6	0	0,0
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	34	100	5	14,7	4	11,8	0	0,0	0	0,0	25	73,5	0	0,0
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	372	100	139	37,4	1	0,3	6	1,6	0	0,0	226	60,8	0	0,0
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	149	100	54	36,2	1	0,7	2	1,3	1	0,7	91	61,1	0	0,0
9	Pracownicy przy pracach prostych	204	100	91	44,6	13	6,4	0	0,0	0	0,0	100	49,0	0	0,0
	Ogółem	1731	100	652	37,7	41	2,4	14	0,8	17	1,0	1004	58,0	3	0,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Zestawienie źródeł miejsc pracy ze skalą popytu na reprezentantów grup wielkich zawodów pozwala na ukazanie kanałów rekrutacji specjalizujących się w poszukiwaniu określonej kategorii zawodów. Mając na względzie próbę określenia specjalizacji poszczególnych źródeł ogłaszania informacji o wolnych miejscach pracy, należy wziąć pod uwagę fakt, iż w większości przypadków wiodącą rolę pełni powiatowy urząd pracy jako pośrednik pracy na rynku lokalnym. Jednak w przypadku powiatu łomżyńskiego, można zauważyć, iż lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe wyspecjalizowały się w poszukiwaniu większości grup zawodów, w największym zaś stopniu pośredniczą w poszukiwaniu pracowników z grupy 1 **przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy**, 2 **specjaliści** oraz 3 **technicy i inny średni personel**.

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 157. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie łomżyńskim w latach 2013-2014

Lp.	Kod	Nazwa zawodu	Powiat łomżyński				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.							
			2014		2013 *)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał	
			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	515303	Robotnik gospodarczy	131	7,6	78	11,5	42	10,9	28	4,0	38	7,5	23	15,4
2	522301	Sprzedawca S	65	3,8	38	5,6	20	5,2	28	4,0	12	2,4	5	3,4
3	332203	Przedstawiciel handlowy	87	5,0	13	1,9	55	14,3	18	2,6	6	1,2	8	5,4
4	524902	Doradca klienta	27	1,6	41	6,0	1	0,3	15	2,2	10	2,0	1	0,7
5	931301	Robotnik budowlany	46	2,7	16	2,3	7	1,8	13	1,9	15	3,0	11	7,4
6	411004	Technik prac biurowych S	33	1,9	25	3,7	18	4,7	1	0,1	10	2,0	4	2,7
7	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	25	1,4	22	3,2	6	1,6	8	1,2	5	1,0	6	4,0
8	332101	Agent ubezpieczeniowy	43	2,5	0	0,0	5	1,3	36	5,2	2	0,4	0	0,0
9	512001	Kucharz S	20	1,2	23	3,4	5	1,3	11	1,6	2	0,4	2	1,3
10	524404	Telemarketer	36	2,1	0	0,0	1	0,3	5	0,7	30	5,9	0	0,0
11	752205	Stolarz S	24	1,4	11	1,6	3	0,8	8	1,2	8	1,6	5	3,4
12	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	11	0,6	22	3,2	4	1,0	5	0,7	0	0,0	2	1,3
13	334306	Technik administracji S	22	1,3	6	0,9	10	2,6	4	0,6	8	1,6	0	0,0
14	711202	Murarz S	16	0,9	12	1,8	8	2,1	6	0,9	2	0,4	0	0,0
15	751204	Piekarz S	19	1,1	8	1,2	1	0,3	5	0,7	11	2,2	2	1,3
16	513101	Kelner S	21	1,2	5	0,7	0	0,0	12	1,7	7	1,4	2	1,3
17	962990	Pozostali pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	10	0,6	14	2,1	0	0,0	3	0,4	7	1,4	0	0,0
18	711601	Brukarz	20	1,2	2	0,3	2	0,5	10	1,4	6	1,2	2	1,3
19	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	16	0,9	6	0,9	3	0,8	7	1,0	4	0,8	2	1,3
20	832202	Kierowca samochodu dostawczego	16	0,9	5	0,7	4	1,0	4	0,6	5	1,0	3	2,0
		Pozostałe zawody	1043	60,3	334	49,0	190	49,4	465	67,2	317	62,8	71	47,7
		Ogółem	1731	100	681	100	385	100	692	100	505	100	149	100

^Λ – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując szczegółowej analizy poszukiwanych zawodów w powiecie łomżyńskim, zidentyfikowano 20 zawodów najczęściej poszukiwanych w roku 2014. Podobnie jak w roku poprzednim, najbardziej poszukiwanym zawodem w powiecie łomżyńskim był *robotnik gospodarczy* (7,6% zdefiniowanego popytu). Robotnik gospodarczy to osoba wykonująca czynności administracyjno-porządkowe, która jest odpowiedzialna za ład i stan techniczny wyposażenia budynku firmy oraz terenu do niej przyległego. Jest to stanowisko wiążące się z dużą odpowiedzialnością oraz koniecznością dyspozycyjności, za które zwykle otrzymuje się niskie wynagrodzenie. Od takich pracowników wymaga się też sprawności fizycznej oraz umiejętności charakterystycznych dla kilku zawodów jednocześnie.

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Należy zauważyć, że w stosunku do zapotrzebowania na pracę w roku ubiegłym, w 2014 roku zwiększyło się poszukiwanie większości zawodów prezentowanych w tabeli. Jednocześnie odnotowano zapotrzebowanie na zawody, które w roku poprzednim nie znalazły się w grupie zawodów najczęściej poszukiwanych. Taka sytuacja dotyczyła zawodów: *agent ubezpieczeniowy*, *telemarketer*. Natomiast mniejszym niż roku poprzednim popytem charakteryzował się między innymi zawód *doradcy klienta*, *pozostałych pracowników obsługi biurowej*, *pozostałych pracowników przy pracach prostych* oraz *kucharza*.

Tabela 158. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie łomżyńskim w 2014 roku (N>10)

Kod	Nazwa zawodu	powiat łomżyński			
		Pozostałe źródła ofert pracy		Powiatowy Urząd Pracy	
		N	%	N	%
332203	Przedstawiciel handlowy	79	7,3	8	1,2
332101	Agent ubezpieczeniowy	43	4,0	0	0,0
524404	Telemarketer	36	3,3	0	0,0
522301	Sprzedawca S	26	2,4	39	6,0
515303	Robotnik gospodarczy	20	1,9	111	17,0
931301	Robotnik budowlany	20	1,9	26	4,0
833203	Kierowca samochodu ciężarowego	17	1,6	8	1,2
712301	Monter ociepleń budynków	17	1,6	0	0,0
531104	Opiekunka dziecięca domowa	17	1,6	0	0,0
634002	Zbieracz owoców, ziół i innych roślin	16	1,5	0	0,0
513101	Kelner S	15	1,4	6	0,9
933304	Robotnik magazynowy	15	1,4	3	0,5
512001	Kucharz S	14	1,3	6	0,9
752205	Stolarz S	13	1,2	11	1,7
711601	Brukarz	12	1,1	8	1,2
752208	Stolarz meblowy	12	1,1	2	0,3
951002	Dystrybutor ulotek	12	1,1	0	0,0
524904	Hostessa	12	1,1	0	0,0
341202	Opiekun osoby starszej S	12	1,1	0	0,0
235915	Wykładowca na kursach (edukator, trener)	12	1,1	0	0,0
711202	Murarz S	11	1,0	5	0,8
832202	Kierowca samochodu dostawczego	10	0,9	6	0,9
411003	Pracownik kancelaryjny	10	0,9	0	0,0
	Pozostałe zawody	628	58,2	413	63,3
	Ogółem	1079	100	652	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Popyt na pracę rozpowszechniany przez inne niż Powiatowy Urząd Pracy w Łomży, źródła ofert pracy skierowany był najliczniej do: 79 przedstawicieli handlowych, 43 agentów ubezpieczeniowych, 36 telemarketerów.

Tabela 159. Miejsca pracy w powiecie łomżyńskim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki⁴⁸

Dział PKD 2007	Liczba miejsc pracy	
	N	%
47 Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	49	2,8
41 Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	46	2,7
43 Roboty budowlane specjalistyczne	42	2,4
01 Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	34	2,0
65 Ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego	32	1,8
61 Telekomunikacja	30	1,7
97 Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	27	1,6
56 Działalność usługowa związana z wyżywieniem	22	1,3
10 Produkcja artykułów spożywczych	21	1,2
31 Produkcja mebli	19	1,1
46 Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	18	1,0
64 Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	18	1,0
22 Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	17	1,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Przyporządkowując zidentyfikowane miejsca pracy do działów gospodarki zauważamy, że w powiecie łomżyńskim najwięcej miejsc pracy związanych było z branżą handlową (Działy 47 i 46) – łącznie 67 anonsów zatrudnienia (3,8% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w powiecie). Dość duże zapotrzebowanie wystąpiło również w działach 41 i 43 (*roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków, roboty budowlane specjalistyczne*), gdzie miejsca pracy generowały łącznie 5,1% łącznego popytu w powiecie.

Tabela 160. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie łomżyńskim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane)

Branża	Zawód	Liczba miejsc pracy
Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	Ogółem, w tym:	49
	Sprzedawca S	25
	Konsultant / agent sprzedaży bezpośredniej	5
	Kasjer handlowy	3
	Naczelnik / kierownik wydziału, Kierownik supermarketu	3
	Farmaceuta – farmacja apteczna, Technik farmaceutyczny S	3
	Doradca klienta	2
	Przedstawiciel handlowy, Przedstawiciel medyczny	2
	Specjalista do spraw sprzedaży	1

⁴⁸ W tabeli zaprezentowano działy PKD, w których wśród zidentyfikowanych miejsc pracy w roku 2014 poszukiwano w danym powiecie co najmniej 1% pracowników (należy zaznaczyć, że cecha „dział PKD” została przypisana do 30,3% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie łomżyńskim – w przypadku pozostałych nie ustalono tego związku).

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Branża	Zawód	Liczba miejsc pracy
	Księgowy	1
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	Ogółem, w tym:	46
	Robotnik budowlany	14
	Monter ociepleń budynków	5
	Operator koparko – ładowarki, Operator sprzętu ciężkiego	4
	Murarz S, Tynkarz, Betoniarz - zbrojarz S	4
	Dekarz S, Blacharz budowlany	3
	Cieśla S	2
	Kierownik budowy	1
	Mistrz produkcji w budownictwie ogólnym	1
	Monter konstrukcji budowlanych S	1
	Glazurnik	1
Roboty budowlane specjalistyczne	Ogółem, w tym:	42
	Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	5
	Glazurnik, Posadzkarz S	4
	Murarz S	3
	Szpachlarz, Tynkarz	3
	Stolarz S, Cieśla szalunkowy	3
	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych S, Monter sieci wodnych i kanalizacyjnych, Hydraulik	3
	Monter ociepleń budynków, Monter konstrukcji budowlanych S	3
	Dekarz S	2
	Pozostali spawacze i pokrewni	2
	Ślusarz S	2
	Elektromonter instalacji elektrycznych	2
	Monter konstrukcji stalowych, Monter bram	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując bardziej szczegółowych analiz dotyczących zapotrzebowania na pracowników według wyróżnionych wcześniej trzech najbardziej popularnych branż można zauważyć, że w handlu detalicznym najczęściej poszukiwano *sprzedawców i konsultantów/agentów sprzedaży bezpośredniej*. Natomiast w branży budowlanej związanej ze wznoszeniem budynków poszukiwano *robotników budowlanych i monterów ociepleń budynków*.

3.9.3. Podaż pracy w powiecie łomżyńskim

Podaż pracy przedstawiono za pomocą liczby bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy oraz liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych zlokalizowanych w powiecie łomżyńskim. Jest to podejście nieco uproszczone, bowiem należy zauważyć, że wśród zarejestrowanych bezrobotnych mogą znajdować się absolwenci, a z drugiej strony nie każdy absolwent staje się uczestnikiem rynku pracy, może bowiem kontynuować naukę. Podaż pracy kształtują rzecz jasna również osoby poszukujące pracy, ale nie zarejestrowane w urzędach pracy. Przyjęte podejście wynika z dostępności i sposobu zbierania danych.

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

Analizując podaż pracy powiatu łomżyńskiego, wyrażoną w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, przedstawiono strukturę bezrobotnych w ujęciu dziesięciu grup wielkich zawodów oraz zaprezentowano 20 zawodów i specjalności najliczniej reprezentowanych w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łomży.

Tabela 161. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie łomżyńskim na tle struktury województwa podlaskiego w końcu 2013 i 2014 roku

powiat łomżyński								Struktura zawodowa bezrobotnych w województwie w 2014r. (%)
Kod	Nazwa grupy wielkiej	2013		Kod	Nazwa grupy wielkiej	2014		
		N	%			N	%	
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	554	20,3	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	534	21,2	21,2
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	365	13,4	5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	349	13,8	13,0
3	Technicy i inny średni personel	313	11,5	3	Technicy i inny średni personel	267	10,6	13,1
2	Specjaliści	227	8,3	2	Specjaliści	183	7,3	10,7
9	Pracownicy przy pracach prostych	186	6,8	9	Pracownicy przy pracach prostych	177	7,0	7,4
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	123	4,5	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	93	3,7	4,6
4	Pracownicy biurowi	66	2,4	4	Pracownicy biurowi	48	1,9	3,2
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	45	1,7	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	46	1,8	2,0
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	13	0,5	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	12	0,5	0,4
0	Sily zbrojne	1	0,0	0	Sily zbrojne	2	0,1	0,01
	Brak zawodu	833	30,6		Bez zawodu	812	32,2	24,2
	Ogółem	2726	100,0		Ogółem	2523	100,0	100,0

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W powiecie łomżyńskim grupa 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** była najliczniej reprezentowaną grupą bezrobotnych wśród wielkich zawodów. Populacja pracowników tych zawodów w 2014 roku w miejscowej strukturze bezrobotnych wynosiła 534 osoby, co stanowiło 21,2% wszystkich zarejestrowanych. W strukturze bezrobotnych niekorzystnie prezentowało się ponadto położenie osób przypisanych do grupy 5 **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** oraz 3 **technicy i inny średni personel**. Ich procentowy udział wśród osób pozostających bez zatrudnienia wynosił odpowiednio: 13,8% oraz 10,6%. Należy zauważyć, że w porównaniu do rozkładów w strukturze bezrobotnych uzyskanych w badaniach z roku poprzedniego pogorszyła się sytuacja bezrobotnych robotników przemysłowych i rzemieślników (wzrost udziału o 0,9 punktu proc.) oraz pracowników usług osobistych i sprzedawców (wzrost udziału o 0,4 punktu proc.). Ponadto trudna sytuacja na rynku pracy odnosiła się również do bezrobotnych **bez zawodu**, których było 812, co stanowiło 32,2% wszystkich osób figurujących w powiatowym rejestrze.

Tabela 162. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu łomżyńskiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego

Kod zawodu	Nazwa zawodu	2013		Kod zawodu	Nazwa zawodu	2014		% bezrobotnych w województwie 2014
		N	%			N	%	
522301	Sprzedawca S	169	6,2	522301	Sprzedawca S	155	6,1	5,6
931301	Robotnik budowlany	64	2,3	931301	Robotnik budowlany	51	2,0	1,8
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	57	2,1	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	42	1,7	1,1
751204	Piekarz S	47	1,7	711202	Murarz S	41	1,6	1,5
331403	Technik ekonomista S	45	1,7	751204	Piekarz S	40	1,6	0,9
512001	Kucharz S	39	1,4	331403	Technik ekonomista S	37	1,5	1,6
753105	Krawiec S	37	1,4	514101	Fryzjer S	37	1,5	0,9
514101	Fryzjer S	36	1,3	731809	Tkacz	36	1,4	0,4
711202	Murarz S	36	1,3	512001	Kucharz S	32	1,3	1,1
932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	30	1,1	753105	Krawiec S	32	1,3	1,5
311504	Technik mechanik S	29	1,1	752205	Stolarz S	30	1,2	1,1
722204	Ślusarz S	28	1,0	613003	Rolnik S	27	1,1	0,8
751201	Cukiernik S	28	1,0	722204	Ślusarz S	26	1,0	1,9
515303	Robotnik gospodarczy	27	1,0	751201	Cukiernik S	26	1,0	0,8
731809	Tkacz	27	1,0	512002	Kucharz małej gastronomii S	25	1,0	0,8
752205	Stolarz S	27	1,0	515303	Robotnik gospodarczy	24	1,0	1,3
613003	Rolnik S	26	1,0	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	24	1,0	1,0
311204	Technik budownictwa S	25	0,9	242217	Specjalista administracji publicznej	19	0,8	0,9
243106	Specjalista do spraw marketingu i handlu	23	0,8	314207	Technik rolnik S	19	0,8	1,1
512002	Kucharz małej gastronomii S	23	0,8	311204	Technik budownictwa S	18	0,7	0,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W najtrudniejszym położeniu, w stosunku do zawodów i specjalności reprezentowanych najliczniej w grupie bezrobotnych w powiecie łomżyńskim w 2014 roku znajdowali się *sprzedawcy*, których liczba wynosiła 155 (6,1% bezrobotnych w powiecie). Procentowy udział sprzedawców w strukturze bezrobotnych w powiecie był wyższy o 0,5 punktu proc. niż w województwie (5,6%). Odnosząc się do *sprzedawców*, należy podkreślić, iż w handlu występuje duża rotacja pracowników, ponieważ jest w nim dużo ofert pracy. Pracownicy, którzy zrezygnowali z etatu w jednym sklepie, mogą znaleźć zajęcie w innej placówce handlowej. Następuje rozwój sieci handlowych, które powodują likwidację małych sklepów, ale z drugiej strony zgłaszają zapotrzebowanie na nowych pracowników. Wraz z nowymi supermarketami i dyskontami tworzone są miejsca pracy. Trzeba również podkreślić, iż zapotrzebowanie na sprzedawców łączy się ze stroną popytową społeczeństwa, która ze względu na sytuację ekonomiczną powiatu łomżyńskiego jest ograniczona. Do wyróżniającej się grupy nadreprezentowanej (porównując dane powiatowe do wojewódzkich) należy zawód *tkacza*. Jest to konsekwencja likwidacji przemysłu tekstylnego w analizowanym powiecie. Inne zawody bezrobotnych wyraźnie nadreprezentowane w powiecie to: *mechanik pojazdów samochodowych*, *piekarz*, *fryzjer*.

Na terenie powiatu łomżyńskiego ponadgimnazjalne szkolnictwo zawodowe obejmowało w 2014 roku 1 zasadniczą szkołę zawodową (ZSZ w Jedwabnem).

Tabela 163. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013–2015 w powiecie łomżyńskim w przekroju zawodów i specjalności

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2013	Absolwenci 2014	Przewidywani absolwenci 2015
1	613003	Rolnik S	6	3	3
2	751201	Cukiernik S	2	3	2
3	514101	Fryzjer S	2	2	-
4	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	-	2	6
5	751204	Piekarz S	3	2	1
6	741103	Elektryk S	-	1	-
7	752205	Stolarz S	1	1	4
8	512001	Kucharz S	-	-	3
9	712616	Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych S	-	-	2
		Ogółem	12	14	21

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych bezpośrednio ze szkół oraz danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Analizując podaż pracy w ujęciu liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w 2014 r. odnotowano 14 absolwentów, którzy byli kształceni w 7 zawodach (w 2013r. 12 absolwentów w 5 zawodach). Najwięcej absolwentów w 2014r. zdobyło zawód *rolnika* i *cukiernika*. W takich zawodach, jak: *kucharz*, *monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych* nie zaobserwowano absolwentów w 2014r., ale należy spodziewać się ich bardzo niewielkiego napływu w roku kolejnym. Widoczne jest zróżnicowanie profilów kształcenia w powiecie łomżyńskim, przy czym niewielka liczba absolwentów kończących szkoły w różnych specjalnościach powinna zostać wchłonięta przez lokalny rynek pracy. Ważne jest przy tym kształtowanie postaw przedsiębiorczych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych zorientowanych na rozwój firm mikro.

Tabela 164. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie łomżyńskim 2015 – 2016

Typ szkoły	Rok		
	2014	2015	2016
Zasadnicza szkoła zawodowa	14	21	19
Razem	14	21	19

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Dokonując prognoz absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych według typu szkół na lata 2015-2016, zauważamy, że na rynku pracy powiatu łomżyńskiego w roku 2016, w stosunku do roku 2015, uaktywni się zbliżona podaż absolwentów zasadniczych szkół zawodowych.

3.9.4. Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym

Określając szanse na znalezienie pracy w wyuczonej profesji na rynku lokalnym dokonano porównania podaży, wyrażonej za pomocą liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz liczby bezrobotnych, z popytem wyrażonym za pomocą liczby miejsc pracy.

Tabela 165. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie łomżyńskim w 2014 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2014	Bezrobotni stan na 31.12.2014	Podaż (absolwenci + bezrobotni na k. roku)	Popyt (oferty pracy 2014)	Szansa na znalezienie pracy w zawodzie
741103	Elektryk S (grupa zaw. 7411)	1	5	6	9	150,0%
752205	Stolarz S (grupa zaw. 7522)	1	42	43	39	90,7%
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S (grupa zaw. 7231)	2	59	61	31	50,8%
751204	Piekarz S	2	40	42	19	45,2%
751201	Cukiernik S	3	26	29	11	37,9%
514101	Fryzjer S	2	37	39	13	33,3%
613003	Rolnik S	3	27	30	2	6,7%

Uwaga: w przypadku niektórych zawodów dane dotyczące liczby zarejestrowanych bezrobotnych i ofert pracy przedstawiono dla całej elementarnej grupy zawodów (numer grupy zawodów w nawiasie) ze względu na zbliżony zestaw czynności wykonywanych na danych stanowiskach pracy/ w ramach danych specjalności należących do jednej grupy zawodów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku, Kuratorium Oświaty w Białymstoku oraz danych zebranych przez Wykonawcę bezpośrednio ze szkół.

Prawdopodobieństwo (w ujęciu procentowym) podjęcia pracy przez abiturienta na „otwartym” rynku zatrudnienia (strona popytowa nie obejmuje miejsc pracy dostępnych w rekrutacjach zamkniętych – naborze pracowników bez upublicznienia informacji o wolnych miejscach pracy) jest odzwierciedlone poprzez iloraz popytu i podaży. W powiecie łomżyńskim na rynku zatrudnienia w 2014 roku najlepsza sytuacja odnosiła się do *elektryka* (150% prawdopodobieństwo pozyskania angażu). Z kolei szczególnie niepokojąca sytuacja na rynku pracy wystąpiła w przypadku *rolników*, profesji, w przypadku której niewielkiej ilości miejsc pracy towarzyszył duży strumień absolwentów wchodzących na rynek pracy i duża liczba bezrobotnych figurujących w statystykach urzędów pracy.

3.9.5. Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym

Przeprowadzając analizę zróżnicowania kondycji zawodów na lokalnym rynku przedstawiono różnicę pomiędzy liczbą miejsc pracy a liczbą bezrobotnych, przy czym to zestawienie dokonano na poziomie grup dużych zawodów. Ponadto dokonano klasyfikacji zawodów na grupy zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych.

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 166. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie łomżyńskim w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS

Kod grupy zaw	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica S-D
		N	%	N	%	
31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	138	5,5	31	1,8	107
75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	183	7,3	86	5	97
73	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	54	2,1	1	0,1	53
72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	134	5,3	90	5,2	44
32	Średni personel do spraw zdrowia	45	1,8	11	0,6	34
61	Rolnicy produkcji towarowej	46	1,8	12	0,7	34
21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	42	1,7	17	1	25
26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	31	1,2	7	0,4	24
24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	62	2,5	40	2,3	22
74	Elektrycy i elektronicy	48	1,9	26	1,5	22
93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	125	5	113	6,5	12
22	Specjaliści do spraw zdrowia	17	0,7	8	0,5	9
91	Pomoce domowe i sprzątaczk	23	0,9	19	1,1	4
54	Pracownicy usług ochrony	6	0,2	3	0,2	3
11	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni	2	0,1	0	0	2
14	Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	4	0,2	2	0,1	2
35	Technicy informatycy	5	0,2	3	0,2	2
3	Żołnierze szeregowi	2	0,1	0	0	2
94	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	10	0,4	10	0,6	0
12	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	1	0	2	0,1	-1
25	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	3	0,1	5	0,3	-2
44	Pozostali pracownicy obsługi	2	0,1	6	0,3	-4
43	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	19	0,8	24	1,4	-5
62	Leśnicy i rybacy	0	0	6	0,3	-6
96	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	14	0,6	21	1,2	-7
13	Kierownicy do spraw produkcji i usług	5	0,2	13	0,8	-8
42	Pracownicy obsługi klienta	14	0,6	22	1,3	-8
95	Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach	1	0	12	0,7	-11
34	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	8	0,3	20	1,2	-12
83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	65	2,6	80	4,6	-15
23	Specjaliści nauczania i wychowania	28	1,1	44	2,5	-16
63	Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	0	0	16	0,9	-16
82	Monterzy	2	0,1	19	1,1	-17
52	Sprzedawcy i pokrewni	184	7,3	202	11,7	-18
81	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	26	1	50	2,9	-24
92	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	4	0,2	29	1,7	-25
53	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	7	0,3	41	2,4	-34
41	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	13	0,5	55	3,2	-42
71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wył. elektryków)	115	4,6	169	9,8	-54
51	Pracownicy usług osobistych	152	6	210	12,1	-58
33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	71	2,8	206	11,9	-135
	Bez zawodu	812	32,2	0	0,0	812
	Ogółem	2523	100,0	1731	100,0	792

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

W roku 2014 w powiecie łomżyńskim całkowita liczba bezrobotnych w stosunku do liczby miejsc pracy była wyższa o 45,8%. Największy problem ze znalezieniem zatrudnienia w stosunku do liczby miejsc pracy miał średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych oraz rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni. Najmniej kłopotliwe było znalezienie pracy przez średni personel do spraw biznesu i administracji, pracowników usług osobistych, robotników budowlanych i pokrewnych (z wyłączeniem elektryków).

Zbiory informacji z poziomu lokalnego (powiatowego) o liczbie osób poszukujących pracy w danym zawodzie oraz wolnienie miejsc pracy adresowanych do przedstawicieli danej profesji pozwoliły na skatalogowanie pięciu typów zawodów: skrajnie deficytowych, deficytowych, zrównoważonych, nadwyżkowych oraz skrajnie nadwyżkowych.

W 2014 roku na lokalnym rynku pracy zidentyfikowano 540 zawodów i specjalności, przy czym 242 zawody charakteryzowały się deficytem pracowników (w tym w 183 nie odnotowano bezrobotnych), 261 zawody to profesje nadwyżkowe (w tym w 200 nie odnotowano ofert pracy), natomiast równowagę w zakresie popytu i podaży pracy wykazało jedynie 37 zawodów. W analizie uwzględniono te specjalności, w których wystąpiło co najmniej 20 osób bezrobotnych (zawody nadwyżkowe i zawody o zrównoważonym popycie i podaży pracy) lub co najmniej 20 ofert pracy (zawody deficytowe).

Tabela 167. Zestawienie zawodów i specjalności deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie łomżyńskim w 2014 roku

Typ	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu/ nadwyżki
Skrajnie deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	524404	Telemarketer	Brak zarejestrowanych bezrobotnych
Deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	711601	Brukarz	0,05
	332203	Przedstawiciel handlowy	0,06
	332101	Agent ubezpieczeniowy	0,07
	515303	Robotnik gospodarczy	0,15
	524902	Doradca klienta	0,26
	334306	Technik administracji	0,36
	513101	Kelner	0,38
	411004	Technik prac biurowych	0,48
	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	0,60
Zrównoważony (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i w)	931301	Robotnik budowlany	0,96
	512001	Kucharz	1,05
	752205	Stolarz	1,25
Nadwyżkowy (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	514101	Fryzjer	2,00
	522301	Sprzedawca	2,17
	711202	Murarz	2,38
	751204	Piekarz	2,47
	722204	Ślusarz	2,75
	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	3,88
	243106	Specjalista ds. marketingu i handlu	4,60
	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	4,60
	512002	Kucharz małej gastronomii	6,67
	311204	Technik budownictwa	8,33
	613003	Rolnik	11,00
	242217	Specjalista administracji publicznej	36,00

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Skrajnie nadwyżkowy (zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	331403	Technik ekonomista	Brak ofert
	731809	Tkacz	Brak ofert
	753105	Krawiec	Brak ofert

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Biorąc pod uwagę uzyskane wartości liczbowe wskaźnika intensywności deficytu wyznaczonego dla zawodów zidentyfikowanych w powiecie łomżyńskim, uzyskano jeden zawód skrajnie deficytowy: *telemarketer*, czyli taki, dla którego nie odnotowano w powiecie napływu bezrobotnych.

W kolejnej grupie, czyli w zawodach deficytowych wyróżniono 9 takich profesji. W zawodzie *brukarza* na każde 20 ofert pracy pojawił się tylko jeden bezrobotny (wskaźnik na poziomie 0,05), natomiast w zawodzie *kierowcy samochodu ciężarowego*, na 25 ofert pracy w tych zawodach napłynęło 15 bezrobotnych (wskaźnik na poziomie odpowiednio: 0,60).

Trzema zawodami zrównoważonymi okazały się: *robotnik budowlany*, *kucharz* oraz *stolarz*, gdzie wskaźniki przyjęły poziom odpowiednio: 0,96; 1,05; 1,25, co oznacza, że napływ bezrobotnych do PUP w przybliżeniu równoważony był liczbą upublicznionych ofert pracy.

Zawody nadwyżkowe, to kolejna wyłoniona grupa. Tu liczba osób bezrobotnych była większa niż liczba ofert pracy w danym zawodzie. Wyróżniono 12 zawodów nadwyżkowych, wśród których największym wskaźnikiem nadwyżki charakteryzuje się zawód specjalisty administracji publicznej. W tym przypadku na jedną ofertę pracy napłynęło 36 bezrobotnych (wskaźnik 36,00).

Ostatnią grupą zawodów są zawody skrajnie nadwyżkowe, czyli takie, w których nie upubliczniono ofert pracy, ale odnotowano napływ bezrobotnych do PUP. W tej grupie wyróżniono 3 zawody liczące 20 i więcej zarejestrowanych bezrobotnych: *technika ekonomistę*, *tkacza* oraz *krawca*.

3.9.6. Podsumowanie

1. Sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu łomżyńskiego na tle średniej województwa przedstawia się dość korzystnie. Na taką sytuację wpływają wyższe od średniej wojewódzkiej nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca, przeciętne miesięczne wynagrodzenie zbliżone do wojewódzkiego oraz umiarkowany wskaźnik stopy bezrobocia, który w 2013 r. wyniósł 13,1% i spowodował, że powiat łomżyński zajmował 6 miejsce pod tym względem wśród powiatów województwa. Niekorzystnym czynnikiem rozwoju powiatu są jednak niższe niż średnio w województwie dochody budżetu powiatu przypadające na 1 mieszkańca oraz słabiej rozwijająca się przedsiębiorczość.
2. W powiecie łomżyńskim występują warunki przyrodnicze i społeczne, które przyczyniły się do wyróżnienia pewnych działów PKD na tle województwa. Istotnym dla tego powiatu działem są uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową, a także działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała

działalność związana z kulturą, które w powiecie łomżyńskim generują odpowiednio: 9,2% i 7,4% zasobów województwa.

3. Najczęstszym źródłem upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy w powiecie łomżyńskim były lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe, a następnie Powiatowy Urząd Pracy.
4. Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu łomżyńskiego w porównaniu do wszystkich powiatów w 2014r. stanowiły mniejszy niż średnio w regionie 17% udział w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy.
5. Najczęściej poszukiwanym zawodem w 2014r. w powiecie łomżyńskim był robotnik gospodarczy. Zawód sprzedawcy, który był najpopularniejszym zawodem w województwie podlaskim w 2014 r., w powiecie łomżyńskim uplasował się na 2 miejscu klasyfikacji 20 najpopularniejszych zawodów.
6. Najwięcej miejsc pracy w powiecie łomżyńskim związanych było z handlem detalicznym, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi oraz z robotami budowlanymi, co nie pokrywa się z działami wyróżniającymi się w analizowanym powiecie na tle województwa. Może to oznaczać, iż działy najbardziej wyróżniające się są nasycone, nie potrzeba w nich nowych pracowników.
7. Analiza zestawienia liczby miejsc pracy i liczby bezrobotnych w powiecie łomżyńskim w ujęciu grup dużych KZiS pokazuje, iż liczba bezrobotnych jest prawie 1,5-krotnie wyższa od liczby miejsc pracy. Największa nadwyżka bezrobotnych występuje w grupie średniego personelu nauk fizycznych, chemicznych i technicznych.
8. Największe szanse na znalezienie pracy w zawodzie w powiecie łomżyńskim mieli absolwenci w zawodzie elektryka i stolarza.
9. Do zawodów skrajnie deficytowych w powiecie łomżyńskim należał telemarketer. Natomiast robotnik budowlany, kucharz oraz stolarz znaleźli się w grupie zawodów zrównoważonych.

3.10. Powiat moniecki

3.10.1. Potencjał powiatowego rynku pracy

Powiat moniecki zajmuje powierzchnię 138 179 ha. W jego skład wchodzi miasto i gmina Mońki, miasto i gmina Goniądz, miasto i gmina Knyszyn, oraz gminy: Jasionówka, Jaświły, Krypno i Trzcianne. Ogólną sytuację społeczno-gospodarczą powiatu, przy szczególnym uwzględnieniu potencjału lokalnego rynku pracy, można przedstawić za pomocą wybranych wskaźników, które w porównaniu do średniej województwa podlaskiego ukazują sytuację w analizowanym powiecie.

Powiat moniecki charakteryzuje się niższą niż w województwie gęstością zaludnienia wynoszącą 30 osób na 1 km² (woj. 59 osób na 1 km²). Dość niskiej gęstości zaludnienia towarzyszy niższa o 32,9% od średniej w województwie lesistość terenu.

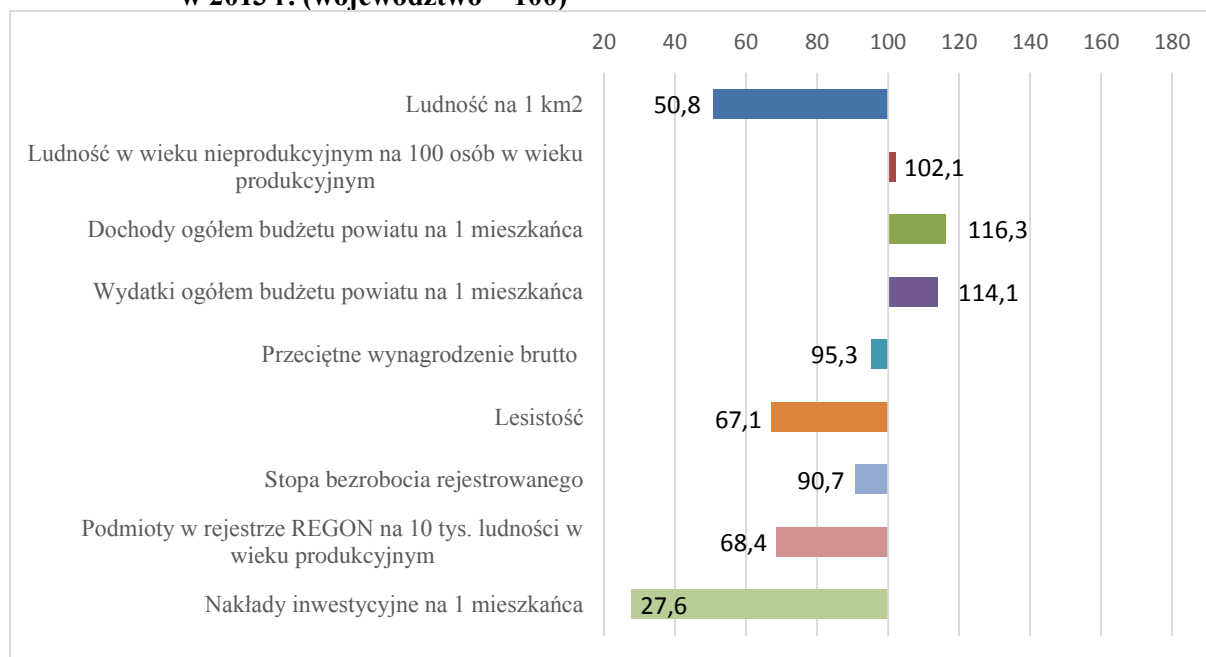
Liczba mieszkańców powiatu monieckiego zmniejsza się. W końcu 2013 r. powiat zamieszkiwało 42,0 tys. osób, czyli o 0,9 tys. mniej niż w końcu 2010r. (o 2,2%). O spadku liczby mieszkańców zadecydowało ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, które wyniosło -5,0 na 1000 ludności; dla województwa wskaźnik ten osiągnął wartość -2,1. Innym decydującym czynnikiem był ujemny przyrost naturalny ludności. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu ukształtował się on w 2013 roku na poziomie -3,1 i odbiegał od wskaźnika wojewódzkiego wynoszącego -1,3.

Ubytkowi ludności towarzyszą niekorzystne zmiany struktury wiekowej. Obciążenie ekonomiczne ludności w analizowanym powiecie jest wyższe niż w całym województwie i wynosi 58,5 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wobec 57,3 osób w regionie), ale w porównaniu do roku 2012 zmniejszyło się o 0,9.

W analizowanym powiecie obserwujemy wyższe niż średnia w województwie wskaźniki dotyczące budżetu powiatu, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków przypadających na 1 mieszkańca. Należy zauważyć, że dochody ogółem budżetu powiatu w 2012 roku wynosiły 43,7 mln zł i były wyższe od wydatków ogółem o 1,5 mln zł. Ponadto w powiecie monieckim obserwujemy niższe aż o 72,4% od średniej wojewódzkiej nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca.

W powiecie monieckim liczba zarejestrowanych podmiotów w bazie REGON przypadająca na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym (869,1) jest niższa niż średnia w województwie. W powiecie obserwujemy niższą od średniej wojewódzkiej stopę bezrobocia rejestrowanego, która w 2013 r. wynosiła 13,7%. Należy zauważyć, że powiat moniecki zajmuje 7 miejsce wśród wszystkich powiatów województwa podlaskiego pod względem stopy bezrobocia. W powiecie monieckim stopa bezrobocia powiększa się z roku na rok, a liczba zarejestrowanych bezrobotnych w ciągu 3 lat (od 2010 r. do 2013 r.) wzrosła o 17,5% (w woj. o 11,2%).

Wykres 12. Wybrane wskaźniki powiatu monieckiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014. Powiat moniecki, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

W przypadku osób pracujących, na koniec 2013 roku w powiecie monieckim ich liczba wynosiła 12 269 osób (3,7% wszystkich pracujących w województwie podlaskim). Zdecydowana większość pracujących znalazła zatrudnienie w rolnictwie (71,1%). Drugą, co do liczności, grupę stanowiły osoby zatrudnione w sektorze usług (22,2%). Pozostała najmniej liczna grupa pracowników znalazła zatrudnienie w przemyśle i budownictwie (6,7%)⁴⁹. Struktura zatrudnienia (nadreprezentacja sektora rolniczego w strukturze pracujących na tle województwa na niekorzyść pozostałych sektorów) wynika z rolniczej specyfiki regionu oraz jego potencjału przyrodniczego. Poziom zarobków w analizowanym powiecie jest niższy niż średnio niż w województwie – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2013 roku wynosiło 3 272,87 zł (stanowiło 95,3% płacy podlaskiej i 84,4% poziomu krajowego).⁵⁰

Dokonując analizy przedsiębiorstw funkcjonujących w powiecie monieckim ze względu na sekcję działalności wg PKD 2007, obserwujemy, że spośród 2308 zarejestrowanych firm najwięcej funkcjonuje w następujących działach: *handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* (376 firm), *roboty budowlane specjalistyczne* (215), *transport lądowy oraz transport rurociągowy* (158), *uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową* (153). Łącznie w tych czterech dominujących działach PKD koncentruje się 39,1% wszystkich lokalnych przedsiębiorstw.

⁴⁹ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Pracujący, zatrudnieni i przeciętne zatrudnienie według PKD 2007*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.42754116334185477#

⁵⁰ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Wynagrodzenia*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.6889699152773496#

Warunki przyrodnicze i społeczne regionu przekładają się na specyfikę profilu działalności gospodarczej podmiotów funkcjonujących w powiecie. W tabeli przedstawiono dziesięć działów PKD reprezentowanych najsilniej (na tle Podlasia) w powiecie monieckim.⁵¹

Tabela 168. Działy PKD wyróżniające się w powiecie monieckim na tle województwa

Dział PKD	Nazwa działu	Liczba podmiotów	% zasobów województwa
91	Działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą	10	6,8
75	Działalność weterynaryjna	23	5,6
1	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	153	5,4
31	Produkcja mebli	34	3,6
88	Pomoc społeczna bez zakwaterowania	10	3,5
55	Zakwaterowanie	15	3,4
41	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	122	3,2
16	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka	42	3,1
10	Produkcja artykułów spożywczych	24	3,0
66	Działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	79	3,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Największy udział w porównaniu do zasobów województwa stanowi *działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą*. Istotnymi formami działalności w powiecie są *działalność weterynaryjna* oraz *uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową*, co spowodowane jest jego rolniczym charakterem. Szczególne miejsce w powiecie monieckim zajmują również przedsiębiorstwa *produkujące meble, wyroby z drewna oraz korka*, a także *artykuły spożywcze*. W powiecie monieckim nie brakuje również firm budowlanych. Warunki przyrodnicze i turystyczne powiatu przekładają się na funkcjonowanie na jego terenie firm zajmujących się zakwaterowaniem. Ponadto dość duży udział w zasobach województwa mają firmy zajmujące się działalnością usługową wspomagającą usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne.

Specyfika potencjału powiatu monieckiego ma związek z charakterem działalności podmiotów nowo zarejestrowanych w ostatnich trzech latach. Na tle województwa największy odsetek nowych działalności uruchomiono w następujących działach PKD: *uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową* (9,3% wszystkich nowopowstałych działalności w województwie podlaskim, nominalnie 10 podmiotów), *produkcja wyrobów z drewna oraz korka* (9,0%, 6 podmiotów), *zakwaterowanie* (7,3%, 4 podmioty), *roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków* (5,7%, 22 podmioty).

⁵¹ Do analizy włączono działy PKD, które w danym powiecie posiadają reprezentację minimum 10 podmiotów, a ich udział w zasobach województwa przekracza 3%.

3.10.2. Popyt na pracę w powiecie monieckim

Stronę popytową rynku pracy scharakteryzowano za pomocą liczby ogłoszeń i liczby miejsc pracy upubliczniczonych za pośrednictwem różnych źródeł w 2014 roku.

Biorąc pod uwagę miejsca pracy dotyczące wykonywania pracy na terenie województwa podlaskiego (43221), odnotowano 2,6% dotyczących powiatu. Łącznie w powiecie monieckim pojawiło się 1088 ogłoszeń o pracę, w których poszukiwano 1104 pracowników. Zapotrzebowanie na pracowników w analizowanej jednostce terytorialnej wzrosło w stosunku do roku 2013, kiedy to na terenie powiatu zanotowano 790 miejsc pracy (wzrost o 314 miejsc pracy, o 39,7%).

Tabela 169. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie monieckim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących

Źródło	powiat moniecki				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								województwo podlaskie ^A	
	2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		N	%
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
Powiatowe Urzędy Pracy	978	88,6	736	93,2	297	95,8	277	82,2	272	90,4	132	84,6	27826	64,4
Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe	112	10,1	42	5,3	12	3,9	56	16,6	23	7,6	21	13,5	11065	25,6
Ogólnokrajowe internetowe serwisy pośrednictwa pracy	14	1,3	3	0,4	1	0,3	4	1,2	6	2,0	3	1,9	3136	7,3
Prasa regionalna	0	0,0	7	0,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	193	0,4
Biura Karier	0	0,0	2	0,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	575	1,3
Ochotnicze Hufce Pracy	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	426	1,0
Ogółem	1104	100	790	100	310	100	337	100	301	100	156	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Struktura kanałów poszukiwania pracowników w 2014 roku zmieniła się w stosunku do roku poprzedniego. Zmniejszył się udział ofert powiatowego urzędu pracy (z 93,2% wszystkich ofert w 2013r. do 88,6% wszystkich ofert w 2014r.) na rzecz ogólnokrajowych i lokalnych internetowych serwisów pośrednictwa pracy, których udział zwiększył się odpowiednio: z 0,4% do 1,3% wszystkich ofert pracy w przypadku serwisów ogólnokrajowych i z 5,3% do 10,1% w przypadku serwisów lokalnych. W analizowanej jednostce terytorialnej, w porównaniu z sytuacją w województwie, wyróżnia się z jednej strony udział powiatowego urzędu pracy wśród źródeł miejsc pracy (88,6% wobec 64,4% udziału w skali regionu), a z drugiej niedoreprezentacja lokalnych i ogólnokrajowych serwisów ogłoszeniowych. W analizowanym roku w powiecie monieckim nie zidentyfikowano w ramach badania ofert pracy publikowanych przy wykorzystaniu regionalnych mediów prasowych, biur karier oraz Ochotniczych Hufców Pracy

Tabela 170. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie monieckim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów

Kod	Nazwa grupy wielkiej	powiat moniecki				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								Województwo podlaskie ^A	
		2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		2014	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	8	0,7	9	1,1	5	1,6	1	0,3	1	0,3	1	0,6	681	1,6
2	Specjaliści	62	5,6	67	8,5	11	3,5	17	5,0	23	7,6	11	7,1	3976	9,2
3	Technicy i inny średni personel	144	13,0	109	13,8	44	14,2	35	10,4	43	14,3	22	14,1	5365	12,4
4	Pracownicy biurowi	174	15,8	134	17,0	70	22,6	44	13,1	43	14,3	17	10,9	4185	9,7
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	329	29,8	251	31,8	103	33,2	95	28,2	88	29,2	43	27,6	10337	23,9
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	7	0,6	1	0,1	1	0,3	2	0,6	2	0,7	2	1,3	338	0,8
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	169	15,3	79	10,0	31	10,0	73	21,7	33	11,0	32	20,5	8868	20,5
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	51	4,6	43	5,4	4	1,3	23	6,8	17	5,6	7	4,5	3550	8,2
9	Pracownicy przy pracach prostych	160	14,5	97	12,3	41	13,2	47	13,9	51	16,9	21	13,5	5903	13,7
	Bez zawodu	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	18	0
	Ogółem	1104	100	790	100	310	100	337	100	301	100	156	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Analizując rozkład popytu na pracę w ujęciu grup wielkich zawodów zauważamy, że w 2014 roku, podobnie jak w roku ubiegłym, najwięcej miejsc pracy było adresowanych do grupy 5 **pracownicy usług i sprzedawcy** – 29,8% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie. Drugą co do wielkości popytu na pracę stanowiła 4 **pracownicy biurowi** – 15,8% miejsc pracy. Przegląd danych w ujęciu kwartalnym informuje o grupach wielkich zawodów poszukiwanych sezonowo. W odniesieniu do **pracowników usług i sprzedawców i techników i innego średniego personelu** największy popyt na pracę zidentyfikowano w I kwartale. Natomiast w przypadku **robotników przemysłowych i rzemieślników oraz operatorów i monterów maszyn i urządzeń** największy popyt na pracę zidentyfikowano w II kwartale. Prawie w każdej z grup wielkich można zaobserwować najmniejszy popyt w ostatnim kwartale.

Tabela 171. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie monieckim w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Liczba zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie	w tym: miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu	
		N	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	8	0	0,0
2	Specjaliści	62	22	35,5
3	Technicy i inny średni personel	144	51	35,4
4	Pracownicy biurowi	174	115	66,1
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	329	123	37,4
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	7	4	57,1
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	169	53	31,4
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	51	6	11,8
9	Pracownicy przy pracach prostych	160	62	38,8
0	Sily zbrojne	0	0	-
	Bez zawodu	0	0	-
	Ogółem	1104	436	39,5

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując analizy popytu na rynku pracy brano również pod uwagę miejsca stażu pracy. Należy jednak podkreślić, że staże są realizowane bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Są to miejsca aktywizacji zawodowej, na których bezrobotni nabywają umiejętności potrzebnych do wykonywania pracy na danym stanowisku pracy. Oznacza to, że miejsce stażu nie powinno być traktowane jako pełnowartościowe miejsce pracy, ale może stanowić potencjalne miejsce pracy, jeżeli po zakończeniu okresu aktywizacji z osobą bezrobotną podpisano umowę o wykonywanie pracy na stanowisku pracy, na którym odbywała wcześniej staż.

Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu monieckiego stanowiły w 2014r. 39,5% w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie, a więc znacznie powyżej średniej dla regionu (21,8%). Na 329 miejsc skierowanych do **pracowników usług i sprzedawców**, staże stanowiły 37,4% (nominalnie 123 miejsca), wśród 174 miejsc pracy skierowanych do **pracowników biurowych** staże stanowiły 66,1% (nominalnie 115 miejsc). Duży udział staży odnotowano również wśród 160 miejsc adresowanych do **pracowników przy pracach prostych** – 38,8% (nominalnie 62 miejsca). Struktura ofert związanych z realizacją stosunku pracy w ramach stażu podobnie jak w przypadku innych powiatów w województwie podlaskim pokazuje, iż staż przez pracodawcę może być traktowany jako pewien etap procesu zatrudnieniowego. Szczególne znaczenie może to mieć w przypadku pozyskiwania osób posiadających szczególne kompetencje i umiejętności. Chodzi o możliwość rzeczywistego skonfrontowania ich z potrzebami zatrudniającego. Odnosi się to w szczególności do grupy pracowników biurowych. Staże realizowane przez reprezentujących pozostałe zawody są często powiązane z tymczasowym zasileniem poziomu zatrudnienia, np. w sezonie lub w związku z realizacją określonego przedsięwzięcia.

W porównaniu do poprzedniego roku liczba miejsc aktywizacji zawodowej w postaci stażu zwiększyła się o 30,5% (o 102).

Szczegółowe informacje dotyczące miejsc stażu w poszczególnych zawodach zawiera Tabela 13.

Tabela 172. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie monieckim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy

Kod	Nazwa grupy wielkiej	powiat moniecki		Źródło upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy					
				Powiatowe Urzędy Pracy		Ogólnokrajowe internetowe serwisy ogłoszeniowe		Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe	
		N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	8	100	4	50,0	0	0,0	4	50,0
2	Specjaliści	62	100	45	72,6	3	4,8	14	22,6
3	Technicy i inny średni personel	144	100	108	75,0	10	6,9	26	18,1
4	Pracownicy biurowi	174	100	167	96,0	0	0,0	7	4,0
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	329	100	307	93,3	1	0,3	21	6,4
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	7	100	6	85,7	0	0,0	1	14,3
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	169	100	152	89,9	0	0,0	17	10,1
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	51	100	45	88,2	0	0,0	6	11,8
9	Pracownicy przy pracach prostych	160	100	144	90,0	0	0,0	16	10,0
	Ogółem	1104	100	978	88,6	14	1,3	112	10,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Mając na względzie próbę określenia specjalizacji poszczególnych źródeł ogłaszania informacji o wolnych miejscach pracy, należy wziąć pod uwagę fakt, iż w związku z wiodącą rolą powiatowego urzędu pracy jako pośrednika pracy na rynku lokalnym, może się to okazać niemożliwe. W przypadku powiatu monieckiego, oferty pracy dla reprezentantów wszystkich grup wielkich zawodów pochodzą w zdecydowanej większości z powiatowego urzędu pracy. Z tego też powodu trudno jest rozważać jakąkolwiek specjalizację źródeł miejsc pracy. W analizowanym powiecie można jednak zauważyć, iż swoją obecność na rynku ogłoszeń zaznaczają lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe, i w mniejszym stopniu krajowe e-serwisy pośrednictwa pracy. Kanały te największą liczbę informacji o wolnych miejscach pracy skierowały do przedstawicieli grupy 3 **technicy i inny średni personel** oraz grupy 5 **Pracownicy usług i sprzedawcy**

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 173. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie monieckim w latach 2013-2014

Lp.	Kod	Nazwa zawodu	powiat moniecki				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.							
			2014		2013 *)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał	
			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	515303	Robotnik gospodarczy	129	11,7	119	15,1	53	17,1	40	11,9	26	8,6	10	6,4
2	522301	Sprzedawca S	108	9,8	75	9,5	29	9,4	27	8,0	33	11,0	19	12,2
3	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	98	8,9	88	11,1	48	15,5	18	5,3	22	7,3	10	6,4
4	931301	Robotnik budowlany	28	2,5	9	1,1	1	0,3	13	3,9	11	3,7	3	1,9
5	332101	Agent ubezpieczeniowy	27	2,4	5	0,6	5	1,6	14	4,2	5	1,7	3	1,9
6	332203	Przedstawiciel handlowy	25	2,3	37	4,7	3	1,0	3	0,9	14	4,7	5	3,2
7	911207	Sprzątaczką biurową	22	2,0	9	1,1	7	2,3	3	0,9	10	3,3	2	1,3
8	941201	Pomoc kuchenna	22	2,0	24	3,0	8	2,6	7	2,1	6	2,0	1	0,6
9	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	17	1,5	17	2,2	0	0,0	10	3,0	4	1,3	3	1,9
10	432103	Magazynier	16	1,4	7	0,9	4	1,3	6	1,8	4	1,3	2	1,3
11	961302	Robotnik placowy	16	1,4	1	0,1	7	2,3	7	2,1	2	0,7	0	0,0
12	334390	Pozostali pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	15	1,4	2	0,3	8	2,6	5	1,5	2	0,7	0	0,0
13	514101	Fryzjer S	15	1,4	1	0,1	4	1,3	1	0,3	7	2,3	3	1,9
14	512001	Kucharz S	14	1,3	4	0,5	1	0,3	9	2,7	3	1,0	1	0,6
15	721404	Monter konstrukcji stalowych	12	1,1	0	0,0	0	0,0	12	3,6	0	0,0	0	0,0
16	524302	Konsultant / agent sprzedaży bezpośredniej	11	1,0	5	0,6	1	0,3	2	0,6	7	2,3	1	0,6
17	712303	Tynkarz	11	1,0	2	0,3	1	0,3	6	1,8	3	1,0	1	0,6
18	751190	Pozostali masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	11	1,0	0	0,0	4	1,3	3	0,9	2	0,7	2	1,3
19	751390	Pozostali robotnicy w produkcji wyrobów mleczarskich	11	1,0	6	0,8	6	1,9	5	1,5	0	0,0	0	0,0
20	422201	Pracownik centrum obsługi telefonicznej (pracownik call center)	10	0,9	10	1,3	5	1,6	5	1,5	0	0,0	0	0,0
21	721206	Spawacz metodą TIG	10	0,9	0	0,0	0	0,0	10	3,0	0	0,0	0	0,0
22	722204	Ślusarz S	10	0,9	0	0,0	1	0,3	7	2,1	1	0,3	1	0,6
23	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	10	0,9	5	0,6	1	0,3	3	0,9	4	1,3	2	1,3
24	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	10	0,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,3	9	5,8
		Pozostałe zawody	446	40,4	364	46,1	113	36,5	121	35,9	134	44,5	78	50,0
		Ogółem	1104	100	790	100	310	100	337	100	301	100	156	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując szczegółowej analizy poszukiwanych zawodów w powiecie monieckim, zidentyfikowano 20 zawodów najczęściej poszukiwanych w roku 2014. Podobnie jak w roku poprzednim, najbardziej poszukiwanym zawodem w powiecie monieckim był *robotnik gospodarczy* (11,7% zdefiniowanego popytu). Pracownik gospodarczy to osoba wykonująca czynności administracyjno-porządkowe, która jest odpowiedzialna za ład i stan techniczny wyposażenia budynku firmy oraz terenu do niej przyległego. Jest to stanowisko wiążące się z dużą odpowiedzialnością oraz koniecznością dyspozycyjności, za które zwykle otrzymuje się niskie wynagrodzenie. Od takich pracowników wymaga się też sprawności fizycznej oraz umiejętności charakterystycznych dla kilku zawodów jednocześnie. W zdecydowanej większości zawodów prezentowanych w tabeli odnotowano wzrost zapotrzebowania na pracowników, w największym zaś stopniu na *sprzedawcę, agenta ubezpieczeniowego i robotnika budowlanego*. Wśród zawodów najczęściej poszukiwanych w powiecie monieckim znalazły się zawody, w których w poprzednim roku nie zgłaszano propozycji pracy, m.in. *monter konstrukcji stalowych, pozostali masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni, spawacz metodą TIG, ślusarz*. Widoczne silne rozdrobnienie wśród zawodów, na które zostało w powiecie monieckim wyrażone zapotrzebowanie ze strony pracodawców, łączy się z przemysłem przetwórczym (metalowym i spożywczym) i budownictwem.

Tabela 174. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie monieckim w 2014 roku (N>10)

Kod	Nazwa zawodu	powiat moniecki			
		Pozostałe źródła ofert pracy		Powiatowy Urząd Pracy	
		N	%	N	%
332101	Agent ubezpieczeniowy	17	13,4	10	1,1
	Pozostałe zawody	109	86,6	968	98,9
	Ogółem	126	100	978	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Miejsca pracy rozpowszechniane przez inne niż Powiatowy Urząd Pracy w Mońkach źródła ofert pracy skierowane były najliczniej do: 17 *agentów ubezpieczeniowych*.

Tabela 175. Miejsca pracy w powiecie monieckim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki⁵²

Dział PKD 2007	Liczba miejsc pracy	
	N	%
65 Ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego	16	1,4
16 Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	14	1,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Przyporządkowując zidentyfikowane miejsca pracy do działów gospodarki zauważamy, że w powiecie monieckim najwięcej miejsc pracy związanych było z

⁵² W tabeli zaprezentowano działy PKD, w których wśród zidentyfikowanych miejsc pracy w roku 2014 poszukiwano w danym powiecie co najmniej 10 pracowników (należy zaznaczyć, że cecha „dział PKD” została przypisana do 8,1% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie monieckim – w przypadku pozostałych nie ustalono tego związku).

*Ubezpieczeniami, reasekuracją oraz funduszami emerytalnymi, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego (Dział 65) – 16 anonsów zatrudnienia (1,4% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w powiecie). Dość duże zapotrzebowanie wystąpiło również w Dziale 16 *Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania*, który generował 1,3% popytu na pracę w powiecie.*

Tabela 176. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie monieckim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane)

Branża	Zawód	Liczba miejsc pracy
Ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego	Ogółem, w tym:	16
	Agent ubezpieczeniowy	16
Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	Ogółem, w tym:	14
	Główny księgowy	3
	Operator urządzeń rębalni drewna	2
	Technik elektryk S, Elektryk S	2
	Kierownik działu produkcji	1
	Inżynier utrzymania ruchu	1
	Specjalista do spraw marketingu i handlu	1
	Mechanik - monter maszyn i urządzeń S	1
	Stolarz S	1

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując bardziej szczegółowych analiz dotyczących zapotrzebowania na pracowników według wyróżnionych wcześniej najbardziej popularnych branż można zauważyć, że w działalności związanej z ubezpieczeniami, reasekuracją oraz funduszami emerytalnymi poszukiwano *agentów ubezpieczeniowych*. Natomiast przy produkcji wyrobów z drewna oraz korka, produkcji wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania poszukiwano najczęściej *głównych księgowych* i *operatorów urządzeń rębalni drewna*.

3.10.3. Podaż pracy w powiecie monieckim

Podaż pracy przedstawiono za pomocą liczby bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy oraz liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych zlokalizowanych w powiecie monieckim. Jest to podejście nieco uproszczone, bowiem należy zauważyć, że wśród zarejestrowanych bezrobotnych mogą znajdować się absolwenci, a z drugiej strony nie każdy absolwent staje się uczestnikiem rynku pracy, może bowiem kontynuować naukę. Podaż pracy kształtują rzecz jasna również osoby poszukujące pracy, ale nie zarejestrowane w urzędach pracy. Przyjęte podejście wynika z dostępności i sposobu zbierania danych.

Analizując podaż pracy powiatu monieckiego, wyrażoną w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, przedstawiono strukturę bezrobotnych w ujęciu dziesięciu grup wielkich

zawodów oraz zaprezentowano 20 zawodów i specjalności najliczniej reprezentowanych w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mońkach.

Tabela 177. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie monieckim na tle struktury województwa podlaskiego w końcu 2013 i 2014 roku

powiat moniecki								Struktura zawodowa bezrobotnych w województwie w 2014r. (%)
Kod	Nazwa grupy wielkiej	2013		Kod	Nazwa grupy wielkiej	2014		
		N	%			N	%	
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	413	19,2	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	320	17,0	21,2
3	Technicy i inny średni personel	272	12,7	3	Technicy i inny średni personel	226	12,0	13,1
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	145	6,7	5	Pracownicy usług i sprzedawcy	132	7,0	13,0
2	Specjaliści	145	6,7	2	Specjaliści	131	6,9	10,7
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	92	4,3	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	82	4,3	2,0
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	70	3,3	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	63	3,3	4,6
9	Pracownicy przy pracach prostych	57	2,7	9	Pracownicy przy pracach prostych	55	2,9	7,4
4	Pracownicy biurowi	17	0,8	4	Pracownicy biurowi	17	0,9	3,2
	Bez zawodu	938	43,6		Bez zawodu	861	45,6	24,2
	Ogółem	2149	100,0		Ogółem	1887	100,0	100,0

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W powiecie monieckim grupa 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** była najliczniej reprezentowaną grupą bezrobotnych wśród wielkich grup zawodów. Populacja pracowników tych zawodów w 2014 roku w miejscowej strukturze bezrobotnych wynosiła 320 osób, co stanowiło 17,0% wszystkich zarejestrowanych. W strukturze bezrobotnych niekorzystnie prezentowało się ponadto położenie osób przypisanych do grupy 3 **technicy i inny średni personel** oraz grupy 5 **pracownicy usług i sprzedawcy**. Ich procentowy udział wśród osób pozostających bez zatrudnienia wyniósł odpowiednio: 12,0% i 7,0%. Należy zauważyć, że we wszystkich grupach odnotowano spadek liczby bezrobotnych w stosunku do wyników badań z roku poprzedniego. Nadal trudna sytuacja na rynku pracy odnosiła się przede wszystkim do bezrobotnych **bez zawodu**, których liczba wyniosła 861, co stanowiło 45,6% wszystkich osób figurujących w rejestrze.

Tabela 178. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu monieckiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego

Kod zawodu	Nazwa zawodu	2013		Kod zawodu	Nazwa zawodu	2014		% bezrobotnych w województwie 2014
		N	%			N	%	
613003	Rolnik S	72	3,4	613003	Rolnik S	61	3,2	0,8
314207	Technik rolnik S	58	2,7	314207	Technik rolnik S	47	2,5	1,1
522301	Sprzedawca S	42	2	522301	Sprzedawca S	36	1,9	5,6
711202	Murarz S	42	2	711202	Murarz S	27	1,4	1,5
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	36	1,7	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	27	1,4	1,1
331403	Technik ekonomista S	33	1,5	722204	Ślusarz S	25	1,3	1,9
722204	Ślusarz S	30	1,4	242217	Specjalista administracji publicznej	22	1,2	0,9
751201	Cukiernik S	29	1,4	515303	Robotnik gospodarczy	21	1,1	1,3
752205	Stolarz S	28	1,3	512002	Kucharz małej gastronomii S	20	1,1	0,8
515303	Robotnik gospodarczy	25	1,2	331403	Technik ekonomista S	19	1,0	1,6
235107	Pedagog	24	1,1	751201	Cukiernik S	19	1,0	0,8
514101	Fryzjer S	24	1,1	753105	Krawiec S	19	1,0	1,5
753105	Krawiec S	24	1,1	834103	Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych S	18	1,0	0,5
242217	Specjalista administracji publicznej	21	1	235107	Pedagog	17	0,9	0,7
311504	Technik mechanik S	19	0,9	931301	Robotnik budowlany	17	0,9	1,8
512002	Kucharz małej gastronomii S	19	0,9	514101	Fryzjer S	16	0,8	0,9
263102	Ekonomista	18	0,8	512001	Kucharz S	15	0,8	1,1
751204	Piekarz S	17	0,8	751204	Piekarz S	15	0,8	0,9
834103	Mechanik - operator pojazdów i maszyn rolniczych S	17	0,8	311504	Technik mechanik S	14	0,7	1,4
351203	Technik informatyk S	15	0,7	314403	Technik technologii żywności S	14	0,7	0,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W najtrudniejszym położeniu, w stosunku do zawodów i specjalności reprezentowanych najliczniej w grupie bezrobotnych w powiecie monieckim w 2014 roku znajdowali się *rolnicy*, których liczba wynosiła 61 (3,2% bezrobotnych w powiecie). Procentowy udział bezrobotnych rolników zarejestrowanych w powiecie był 4-krotnie większy niż udział rolników w województwie. Dość trudna sytuacja przedstawiała się również w przypadku: *techników rolników, sprzedawców, murarzy*. Zauważa się, iż struktura podaży pracy odpowiada strukturze podmiotów gospodarczych w powiecie monieckim reprezentujących silny sektor rolniczy.

Na terenie powiatu monieckiego ponadgimnazjalne szkolnictwo zawodowe obejmowało w 2014 roku 1 szkołę policealną, 1 technikum i 1 zasadniczą szkołę zawodową.

Tabela 179. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013–2015 w przekroju zawodów i specjalności w powiecie monieckim

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2013	Absolwenci 2014	Przewidywani absolwenci 2015
1	314207	Technik rolnik S	17	21	26
2	351203	Technik informatyk S	18	21	-
3	522305	Technik handlowiec S	-	20	19
4	613003	Rolnik S	-	20	15
5	834103	Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych S	-	20	20
6	314403	Technik technologii żywności S	14	18	16
7	325509	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy S	18	14	13
		Pozostałe zawody	63	-	-
		Ogółem	130	134	109

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Analizując podaż pracy w ujęciu liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, w 2014r. odnotowano 134 absolwentów, którzy byli kształceni w 7 zawodach (w 2013r. 130 absolwentów w 7 zawodach). Najwięcej absolwentów w 2014r. zdobyło zawód *technika rolnika i technika informatyka*. Biorąc pod uwagę prognozę absolwentów na rok następny, należy zauważyć niewielkie różnice w liczbie absolwentów w porównaniu do roku 2014 w poszczególnych zawodach. Jedynie w przypadku zawodu *technika informatyka* zaobserwujemy brak takich abiturientów w prognozach w roku 2015.

Tabela 180. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie monieckim 2015 – 2016

Typ szkoły	Rok		
	2014	2015	2016
Szkoła policealna	14	13	11
Technikum	80	61	65
Zasadnicza szkoła zawodowa	40	35	58
Razem	134	109	134

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Dokonując prognoz absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych według typu szkół na lata 2015-2016, zauważamy, że na rynku pracy powiatu monieckiego w roku 2016, w stosunku do roku 2015, uaktywni się potencjalnie zwiększona podaż absolwentów zasadniczej szkoły zawodowej oraz zbliżona – absolwentów technikum i szkoły policealnej.

3.10.4. Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym

Określając szanse na znalezienie pracy w wyuczonej profesji na rynku lokalnym dokonano porównania podaży, wyrażonej za pomocą liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz liczby bezrobotnych, z popytem wyrażonym za pomocą liczby miejsc pracy.

Tabela 181. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie monieckim w 2014 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2014	Bezrobotni stan na 31.12.2014	Podaż (absolwenci + bezrobotni na k. roku)	Popyt (oferty pracy 2014)	Szansa na znalezienie pracy w zawodzie
351203	Technik informatyk S (grupa zaw. 3512)	21	11	32	3	9,4%
613003	Rolnik S	20	61	81	5	6,2%
314207	Technik rolnik S	21	47	68	2	2,9%
314403	Technik technologii żywności S	18	14	32	0	0,0%
325509	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy S	14	4	18	0	0,0%
522305	Technik handlowiec S	20	6	26	0	0,0%
834103	Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych S	20	18	38	0	0,0%

Uwaga: w przypadku niektórych zawodów dane dotyczące liczby zarejestrowanych bezrobotnych i ofert pracy przedstawiono dla całej elementarnej grupy zawodów (numer grupy zawodów w nawiasie) ze względu na zbliżony zestaw czynności wykonywanych na danych stanowiskach pracy/ w ramach danych specjalności należących do jednej grupy zawodów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku, Kuratorium Oświaty w Białymstoku oraz danych zebranych przez Wykonawcę bezpośrednio ze szkół.

Prawdopodobieństwo (w ujęciu procentowym) podjęcia pracy przez abiturienta na „otwartym” rynku zatrudnienia (strona popytowa nie obejmuje miejsc pracy dostępnych w rekrutacjach zamkniętych – naborze pracowników bez upublicznienia informacji o wolnych miejscach pracy) jest odzwierciedlone poprzez iloraz popytu i podaży. W grupie kształconych zawodów w powiecie monieckim w roku 2014 tylko w przypadku *techników informatyków, rolników i techników rolników* była mała szansa na znalezienie zatrudnienia. Przy reszcie edukowanych profesji odnotowano zerowe perspektywy znalezienia pracy. Szczególnie niepokojąca sytuacja na rynku pracy wystąpiła w przypadku *techników technologii żywności i mechaników-operatorów pojazdów i maszyn rolniczych*, profesji, w przypadku których brakowi miejsc pracy towarzyszył duży strumień absolwentów wchodzących na rynek pracy i duża liczba bezrobotnych figurujących w statystykach urzędów pracy.

3.10.5. Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym

Przeprowadzając analizę zróżnicowania kondycji zawodów na lokalnym rynku przedstawiono różnicę pomiędzy liczbą miejsc pracy a liczbą bezrobotnych, przy czym to zestawienie dokonano na poziomie grup dużych zawodów. Ponadto dokonano klasyfikacji zawodów na grupy zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych.

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 182. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie monieckim w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS

Kod grupy zaw	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica S-D
		N	%	N	%	
31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	146	7,7	10	0,9	136
61	Rolnicy produkcji towarowej	78	4,1	7	0,6	71
75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	98	5,2	46	4,2	52
71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	89	4,7	53	4,8	36
72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	99	5,2	64	5,8	35
26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	31	1,6	5	0,5	26
24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	39	2,1	17	1,5	22
32	Średni personel do spraw zdrowia	29	1,5	12	1,1	17
21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	20	1,1	4	0,4	16
73	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	14	0,7	0	0	14
74	Elektrycy i elektronicy	20	1,1	6	0,5	14
83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	36	1,9	27	2,4	9
35	Technicy informatycy	11	0,6	6	0,5	5
54	Pracownicy usług ochrony	5	0,3	1	0,1	4
62	Leśnicy i rybacy	3	0,2	0	0	3
25	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	4	0,2	1	0,1	3
81	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	23	1,2	21	1,9	2
82	Monterzy	4	0,2	3	0,3	1
23	Specjaliści nauczania i wychowania	30	1,6	29	2,6	1
63	Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	1	0,1	0	0	1
22	Specjaliści do spraw zdrowia	7	0,4	6	0,5	1
13	Kierownicy do spraw produkcji i usług	0	0	1	0,1	-1
95	Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach	0	0	2	0,2	-2
92	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	1	0,1	4	0,4	-3
14	Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	0	0	3	0,3	-3
44	Pozostali pracownicy obsługi	2	0,1	5	0,5	-3
12	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	0	0	4	0,4	-4
53	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	4	0,2	10	0,9	-6
93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	38	2	57	5,2	-19
94	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	2	0,1	23	2,1	-21
42	Pracownicy obsługi klienta	7	0,4	29	2,6	-22
34	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	6	0,3	28	2,5	-22
43	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	6	0,3	29	2,6	-23
91	Pomoce domowe i sprzątaczk	11	0,6	41	3,7	-30
96	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	3	0,2	33	3	-30
33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	34	1,8	88	8	-54
51	Pracownicy usług osobistych	81	4,3	174	15,8	-93
52	Sprzedawcy i pokrewni	42	2,2	144	13	-102
41	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	2	0,1	111	10,1	-109
	Bez zawodu	861	45,6	0	0,0	861
	Ogółem	1887	100,0	1104	100,0	783

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

W roku 2014 w powiecie monieckim całkowita liczba bezrobotnych w stosunku do liczby miejsc pracy była 1,7-krotnie wyższa. Największy problem ze znalezieniem zatrudnienia w stosunku do liczby miejsc pracy miał średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych, rolnicy produkcji towarowej oraz robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni. Najmniej kłopotliwe było znalezienie pracy przez sekretarki, operatorów urządzeń biurowych i pokrewnych sprzedawców i pokrewnych oraz pracowników usług osobistych.

Zbiory informacji z poziomu lokalnego (powiatowego) o liczbie osób poszukujących pracy w danym zawodzie oraz wolnienie miejsc pracy adresowanych do przedstawicieli danej profesji pozwoliły na skatalogowanie pięciu typów zawodów: skrajnie deficytowych, deficytowych, zrównoważonych, nadwyżkowych oraz skrajnie nadwyżkowych.

W 2014 roku na lokalnym rynku pracy zidentyfikowano 388 zawodów i specjalności, przy czym 165 zawodów charakteryzowało się deficytem pracowników (w tym w 135 nie odnotowano bezrobotnych), 207 zawodów to profesje nadwyżkowe (w tym w 178 nie odnotowano ofert pracy), natomiast równowagę w zakresie popytu i podaży pracy wykazało jedynie 16 zawodów. W analizie uwzględniono te specjalności, w których wystąpiło co najmniej 20 osób bezrobotnych (zawody nadwyżkowe i zawody o zrównoważonym popycie i podaży pracy) lub co najmniej 20 ofert pracy (zawody deficytowe).

Tabela 183. Zestawienie zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie monieckim w 2014 roku

Typ	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki
Skrajnie deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	332101	Agent ubezpieczeniowy	Brak zarejestrowanych bezrobotnych
	332203	Przedstawiciel handlowy	
Deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	0,01
	941201	Pomoc kuchenna	0,09
	515303	Robotnik gospodarczy	0,12
	911207	Sprzątaczką biurowa	0,18
	522301	Sprzedawca	0,38
	931301	Robotnik budowlany	0,57
Zrównoważony (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 10 i więcej)	514101	Fryzjer S	1,13
Nadwyżkowy (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	513101	Kelner	1,50
	512001	Kucharz	1,64
	722204	Ślusarz	2,10
	512002	Kucharz małej gastronomii	3,33
	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	4,20
	711202	Murarz	5,50
	613003	Rolnik	8,60
	314207	Technik rolnik	23,50
	242190	Pozostali specjaliści ds zarządzania i organizacji	24,00
Skrajnie nadwyżkowy (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	242217	Specjalista administracji publicznej	Brak ofert
	235107	Pedagog	Brak ofert
	331403	Technik ekonomista	Brak ofert
	314403	Technik technologii żywności	Brak ofert
	263102	Ekonomista	Brak ofert

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Biorąc pod uwagę uzyskane wartości liczbowe wskaźnika intensywności deficytu wyznaczonego dla zawodów zidentyfikowanych w powiecie monieckim, uzyskano dwa zawody skrajnie deficytowe, czyli takie, dla których nie odnotowano w powiecie napływu bezrobotnych. Te zawody to: *agent ubezpieczeniowy* i *przedstawiciel handlowy*.

W kolejnej grupie, czyli w zawodach deficytowych wyróżniono 6 takich profesji. Należy zauważyć, że stopień deficytowości był różny dla poszczególnych zawodów z tej grupy. I tak w zawodzie *pozostali pracownicy obsługi biurowej* na 98 ofert pracy pojawił się tylko jeden bezrobotny (wskaźnik na poziomie 0,01), natomiast w zawodzie *sprzedawcy* na 108 ofert pracy napłynęło 41 bezrobotnych (wskaźnik: 0,38), a w zawodzie *robotnika budowlanego* na 28 ofert pracy napłynęło 16 bezrobotnych (wskaźnik: 0,57).

Jedynym zawodem zrównoważonym okazał się *fryzjer*, gdzie wskaźnik przyjął poziom 1,13, co oznacza, że napływ bezrobotnych do PUP w przybliżeniu równoważony był liczbą upublicznionych ofert pracy.

Zawody nadwyżkowe to kolejna wyłoniona grupa. Tu liczba osób bezrobotnych była większa niż liczba ofert pracy w danym zawodzie. Wyróżniono 9 zawodów nadwyżkowych, wśród których największą nadwyżkowością charakteryzowały się zawody: *pozostali specjaliści ds zarządzania i organizacji* oraz *technik rolnik*. W tych przypadkach na pojedyncze oferty pracy napłynęło 24-47 bezrobotnych (wskaźniki równe odpowiednio 24,00 i 22,00).

Ostatnią grupą zawodów są zawody skrajnie nadwyżkowe, czyli takie, w których nie upubliczniono ofert pracy, ale odnotowano napływ bezrobotnych do PUP. W tej grupie odnotowano 5 liczących się ilościowo zawodów, głównie zawodów specjalistów oraz techników.

3.10.6. Podsumowanie

1. Sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu monieckiego na tle średniej województwa przedstawia się dość korzystnie. Na taką sytuację wpłynął wysoki na tle województwa poziom dochodów budżetu powiatu przypadających na 1 mieszkańca oraz niższy niż w regionie wskaźnik stopy bezrobocia, który w 2013r. wyniósł 13,7% i spowodował, iż powiat moniecki zajmował 7 miejsce wśród wszystkich powiatów po tym względem. Niekorzystnie natomiast wpływają niskie nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca i gorszy niż w regionie wskaźnik przedsiębiorczości na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym.
2. W powiecie monieckim warunki przyrodnicze i społeczne regionu przekładają się na specyfikę profilu działalności gospodarczej podmiotów w nim funkcjonujących. Istotnym dla tego powiatu działem jest działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą, a także działalność weterynaryjna oraz przede wszystkim uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową, które w powiecie monieckim generują odpowiednio: 6,8%, 5,6% i 5,4% zasobów województwa.

3. Najczęstszym źródłem upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy w powiecie monieckim był Powiatowy Urząd Pracy, wyraźny udział w tym zakresie zaznaczyły również lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe.
4. Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu monieckiego w porównaniu do wszystkich powiatów w 2014r. stanowiły duży udział (39%) w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy, znacznie przewyższający średnią w województwie (22%).
5. Najczęściej poszukiwanym zawodem w 2014r. w powiecie monieckim był robotnik gospodarczy. Zawód sprzedawcy, który był najpopularniejszym zawodem w województwie podlaskim w 2014r., w powiecie monieckim plasuje się na 2 miejscu klasyfikacji 20 najpopularniejszych zawodów.
6. Najwięcej miejsc pracy w powiecie monieckim związanych było z ubezpieczeniami, reasekuracją oraz funduszami emerytalnymi, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego, a także z produkcją wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcją wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania, co nie pokrywa się z działami wyróżniającymi się w analizowanym powiecie na tle województwa. Może to oznaczać, iż działy najbardziej wyróżniające się są nasycone, albo ich specyfika nie generuje zapotrzebowania na nowych pracowników.
7. Analiza zestawienia liczby miejsc pracy i liczby bezrobotnych w powiecie monieckim w ujęciu grup dużych KZiS pokazuje, iż liczba bezrobotnych jest 1,7 razy większa od liczby miejsc pracy. Największa nadwyżka bezrobotnych wystąpiła w grupie średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych.
8. Największe szanse, choć niewielkie, na znalezienie pracy w zawodzie w powiecie monieckim mieli absolwenci w zawodzie technika informatyka. Duża część absolwentów zmuszona jest do poszukiwania pracy poza obszarem powiatu monieckiego, gdyż w analizowanym powiecie nie odnotowano ofert pracy dotyczących ich kwalifikacji (m.in. technicy handlowcy, mechanicy-operatorzy pojazdów i maszyn rolniczych, technicy technologii żywności).
9. Do zawodów skrajnie deficytowych w powiecie monieckim należą: agent ubezpieczeniowy i przedstawiciel handlowy. Natomiast zawodem zrównoważonym okazał się fryzjer.

3.11. Powiat sejneński

3.11.1. Potencjał powiatowego rynku pracy

Powiat sejneński zajmuje powierzchnię 85 517 ha. W jego skład wchodzi miasto Sejny oraz gminy wielkie: Giby, Krasnopol, Puńsk i Sejny. Ogólną sytuację społeczno-gospodarczą powiatu, przy szczególnym uwzględnieniu potencjału lokalnego rynku pracy, można przedstawić za pomocą wybranych wskaźników, które w porównaniu do średniej województwa podlaskiego ukazują sytuację w analizowanym powiecie.

Powiat sejneński charakteryzuje się niższą niż w województwie gęstością zaludnienia, która w 2013 wyniosła 24 osób na 1 km² (woj. 59 osób na 1 km²). Niskiej gęstości zaludnienia towarzyszy wysoka lesistość terenu, która w porównaniu do średniej województwa jest większa o 36,5%.

Liczba mieszkańców powiatu sejneńskiego zmniejsza się. W końcu 2013r. powiat zamieszkiwało 20,9 tys. osób, czyli o 0,3 tys. mniej niż w końcu 2010r. (o 1,3%). O spadku liczby mieszkańców zadecydowało ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, które wyniosło -5,7 na 1000 ludności; dla województwa wskaźnik ten osiągnął wartość -2,1. Innym decydującym czynnikiem był ujemny przyrost naturalny ludności. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu ukształtował się on w 2013 roku na poziomie -2,2 i odbiegał od wskaźnika wojewódzkiego wynoszącego -1,3.

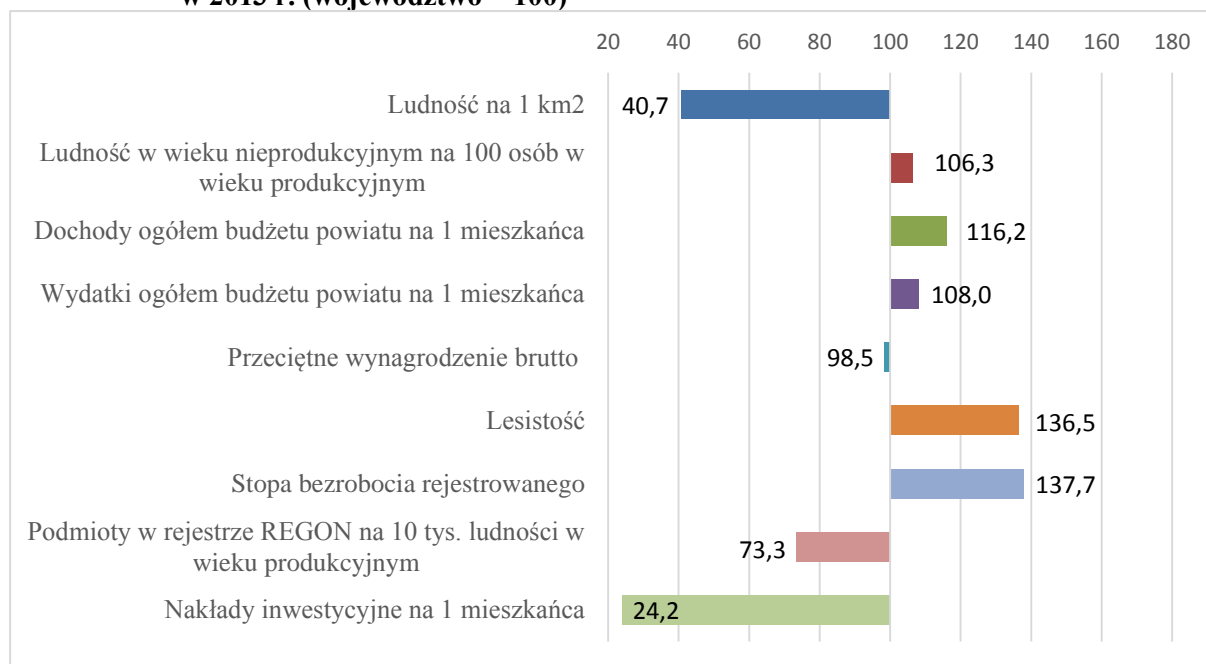
Ubytkowi ludności towarzyszą niekorzystne zmiany struktury wiekowej. Obciążenie ekonomiczne ludności w analizowanym powiecie jest wyższe niż w całym województwie i wynosi 60,9 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wobec 57,3 osób w regionie) i w porównaniu do roku 2012 zwiększyło się o 0,6.

W analizowanym powiecie obserwujemy wyższe niż średnia w województwie wskaźniki dotyczące budżetu powiatu, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków przypadających na 1 mieszkańca. Należy zauważyć, że dochody ogółem budżetu powiatu w 2013 roku wynosiły 21,6 mln zł i były wyższe od wydatków ogółem o 1,8 mln zł. Ponadto w powiecie sejneńskim obserwujemy zdecydowanie niższe, bo aż o 75,8% od średniej wojewódzkiej nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca.

W powiecie sejneńskim liczba zarejestrowanych podmiotów w bazie REGON przypadająca na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym (931,2) jest niższa o 26,7% niż średnia w województwie. W powiecie obserwujemy wysoką stopę bezrobocia rejestrowanego, które w 2013 roku wynosiło 20,8%.

Należy zauważyć, że powiat sejneński zajmuje czołowe miejsce wśród powiatów województwa podlaskiego o najwyższej stopie bezrobocia. Większym niż w powiecie sejneński bezrobociem charakteryzuje się tylko powiat grajewski. W powiecie sejneńskim stopa bezrobocia powiększa się z roku na rok, a wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych w ciągu 3 lat (od 2010r. do 2013r.) wyniósł, podobnie jak średnio w województwie, 11,2%.

Wykres 13. Wybrane wskaźniki powiatu sejneńskiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014. Powiat sejneński, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

W przypadku osób pracujących, na koniec 2013 roku w powiecie sejneńskim ich liczba wynosiła 6 441 osób (1,9% wszystkich pracujących w województwie podlaskim). Pracujący w rolnictwie tworzyli zdecydowaną większość zatrudnionych – 69,9% wszystkich pracujących, pracownicy sektora usług stanowili 26,0% wszystkich pracujących, zaś tylko 4,1% znalazło pracę w sektorze przemysłu i budownictwa⁵³. Struktura zatrudnienia (nadreprezentacja sektora rolniczego w strukturze pracujących na tle województwa na niekorzyść pozostałych sektorów) wynika z rolniczej specyfiki regionu oraz jego potencjału przyrodniczego. Poziom zarobków w analizowanym powiecie jest bardzo zbliżony do średniej wojewódzkiej – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2013 roku wynosiło 3380,72 zł (stanowiło 98,5% płacy podlaskiej i 87,2% poziomu krajowego).⁵⁴

Dokonując analizy przedsiębiorstw funkcjonujących w powiecie sejneńskim ze względu na sekcję działalności wg PKD 2007, obserwujemy, że spośród 1 209 zarejestrowanych firm najwięcej funkcjonuje w następujących działach: *handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* (186 firm), *działalność organizacji członkowskich* (89), *roboty budowlane specjalistyczne* (88), *handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi* (76). Łącznie w tych czterech dominujących działach PKD koncentruje się 36,3% wszystkich lokalnych przedsiębiorstw.

⁵³ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Pracujący, zatrudnieni i przeciętne zatrudnienie według PKD 2007*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.42754116334185477#

⁵⁴ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Wynagrodzenia*, ostatnia aktualizacja 31.07.2014, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.6889699152773496#

Warunki przyrodnicze i społeczne regionu przekładają się na specyfikę profilu działalności gospodarczej podmiotów funkcjonujących w powiecie sejneńskim. W tabeli przedstawiono pięć działów PKD reprezentowanych najsilniej (na tle Podlasia) w powiecie⁵⁵.

Tabela 184. Działy PKD wyróżniające się w powiecie sejneńskim na tle województwa

Dział PKD	Nazwa działu	Liczba podmiotów	% zasobów województwa
02	Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	64	7,0
55	Zakwaterowanie	21	4,7
75	Działalność weterynaryjna	10	2,4
94	Działalność organizacji członkowskich	89	2,4
90	Działalność twórcza związana z kulturą	10	2,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wysoki odsetek podmiotów w porównaniu do zasobów województwa występuje w dziale *leśnictwo i pozyskiwanie drewna*. Ma to związek z dużą lesistością powiatu sejneńskiego. Poza tym duży udział w zasobach województwa mają przedsiębiorstwa związane z branżą turystyczną i oferujące *zakwaterowanie*. Ze względu na rolniczy charakter powiatu rozwinęły się na jego terenie *usługi weterynaryjne*. Ponadto obserwujemy dość znaczny w województwie udział jednostek zajmujących się *działalnością organizacji członkowskich* oraz *działalnością twórczą związaną z kulturą*.

Specyfika potencjału powiatu sejneńskiego ma związek z charakterem działalności podmiotów nowo zarejestrowanych w ostatnich trzech latach. Na tle województwa największy odsetek nowych działalności uruchomiono w następujących działach PKD: *leśnictwo i pozyskiwanie drewna* (14,5% wszystkich nowopowstałych działalności w województwie podlaskim, nominalnie 11 podmiotów), *zakwaterowanie* (9,1%, 5 podmiotów), *uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową* (3,7%, 4 podmioty).

Poziom rozwoju ekonomicznego powiatu sejneńskiego jest bardzo niski. Składa się na to wiele czynników wynikających z uwarunkowania przyrodniczego, oparcia gospodarki o rolnictwo, niewielkiego udziału sektora usług oraz braku rozwoju przemysłu. Taka sytuacja w bardzo niekorzystnym stopniu kształtuje rynek pracy analizowanej jednostki terytorialnej.

3.11.2. Popyt na pracę w powiecie sejneńskim

Stronę popytową rynku pracy scharakteryzowano za pomocą liczby ogłoszeń i liczby miejsc pracy upublicznionych za pośrednictwem różnych źródeł w 2014 roku.

Biorąc pod uwagę miejsca pracy dotyczące wykonywania pracy na terenie województwa podlaskiego (43221) odnotowano 3,7% dotyczących powiatu. Łącznie w powiecie sejneńskim pojawiły się 1574 ogłoszenia o pracę, w których poszukiwano 1594

⁵⁵ Do analizy włączono działy PKD, które w danym powiecie posiadają reprezentację minimum 10 podmiotów, a ich udział w zasobach województwa przekracza 2,0%.

pracowników. Zapotrzebowanie na pracowników w analizowanej jednostce terytorialnej wzrosło w stosunku do roku 2013, kiedy to na terenie powiatu zanotowano 1325 miejsc pracy (wzrost o 269 miejsc pracy, o 20,3%).

Tabela 185. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie sejneńskim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących

Źródło	powiat sejneński				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014								województwo podlaskie ^A	
	2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		N	%
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
Powiatowe Urzędy Pracy	1475	92,5	1273	96,1	435	94,8	173	77,2	627	95,7	240	93,8	27826	64,4
Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe	95	6,0	48	3,6	21	4,6	48	21,4	17	2,6	9	3,5	11065	25,6
Ogólnokrajowe internetowe serwisy pośrednictwa pracy	24	1,5	1	0,1	3	0,7	3	1,3	11	1,7	7	2,7	3136	7,3
Prasa regionalna	0	0,0	1	0,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	193	0,4
Biura Karier	0	0,0	1	0,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	575	1,3
Ochotnicze Hufce Pracy	0	0,0	1	0,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	426	1,0
Ogółem	1594	100	1325	100	459	100	224	100	655	100	256	100	43221	100

^A – miejsca wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Struktura kanałów poszukiwania pracowników w 2014 roku zmieniła się w stosunku do roku poprzedniego. Zmniejszył się udział ofert powiatowego urzędu pracy (z 96,1% wszystkich ofert w 2013r. do 92,5% wszystkich ofert pracy w 2014r.), natomiast zwiększył się udział lokalnych internetowych serwisów pośrednictwa pracy (z 3,6% wszystkich ofert w 2013r. do 6,0% wszystkich ofert w 2014r.) oraz ogólnopolskich internetowych serwisów pośrednictwa pracy (odpowiednio: z 0,1% do 1,5%). W analizowanej jednostce terytorialnej, w porównaniu z sytuacją w województwie, znikomy udział wśród źródeł miejsc pracy posiadają ogólnopolskie e-serwisy pośrednictwa zatrudnienia, a także lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe. W województwie podlaskim generują one odpowiednio: 7,3% i 25,6% popytu na pracę, natomiast w powiecie sejneńskim stanowią jedynie niewielką wartość 1,5% i 6,0% lokalnego popytu na pracę. Zupełnie marginalne znaczenie w upublicznianiu informacji o wolnych miejscach pracy miały oferty zamieszczane przez prasę regionalną, Biura Karier i Ochotnicze Hufce Pracy (brak ofert w 2014 roku).

Tabela 186. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie sejneńskim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów

Kod	Nazwa grupy wielkiej	powiat sejneński				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								Województwo podlaskie ^A	
		2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		2014	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	2	0,1	1	0,1	0	0,0	0	0,0	2	0,3	0	0,0	681	1,6
2	Specjaliści	69	4,3	22	1,7	35	7,6	8	3,6	15	2,3	11	4,3	3976	9,2
3	Technicy i inny średni personel	186	11,7	124	9,4	34	7,4	43	19,2	74	11,3	35	13,7	5365	12,4
4	Pracownicy biurowi	172	10,8	184	13,9	49	10,7	20	8,9	77	11,8	26	10,2	4185	9,7
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	518	32,5	402	30,3	143	31,2	45	20,1	220	33,6	110	43,0	10337	23,9
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	72	4,5	39	2,9	20	4,4	10	4,5	33	5,0	9	3,5	338	0,8
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	116	7,3	55	4,2	39	8,5	25	11,2	38	5,8	14	5,5	8868	20,5
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	66	4,1	30	2,3	12	2,6	8	3,6	39	6,0	7	2,7	3550	8,2
9	Pracownicy przy pracach prostych	393	24,7	441	33,3	127	27,7	65	29,0	157	24,0	44	17,2	5903	13,7
	Bez zawodu	0	0,0	27	2,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	18	0,04
	Ogółem	1594	100	1325	100	459	100	224	100	655	100	256	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Analizując rozkład popytu na pracę w ujęciu grup wielkich zawodów, zauważamy, że w 2014 roku, najwięcej miejsc pracy było adresowanych do grupy 5 **pracownicy usług i sprzedawcy** – 32,5% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie. Drugą co do wielkości popytu na pracę stanowiła grupa 9 **pracownicy przy pracach prostych** – 24,7% miejsc pracy. Zauważa się, iż popyt na pracę dotyczy w największym stopniu pracowników mniej wykwalifikowanych, predestynujących do pracy na mniej wymagających stanowiskach. Struktura popytu na pracę w ujęciu wielkich grup zawodów jest odzwierciedleniem raczej niskiego poziomu potrzeb zatrudnieniowych pracodawców powiatu sejneńskiego. Przegląd danych w ujęciu kwartalnym informuje o grupach wielkich zawodów poszukiwanych sezonowo. W odniesieniu do **pracowników usług i sprzedawców** oraz **pracowników przy pracach prostych** największy popyt na pracę zidentyfikowano w III kwartale.

Tabela 187. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie sejneńskim w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Liczba zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie	w tym: miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu	
		N	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	2	2	100,0
2	Specjaliści	69	44	63,8
3	Technicy i inny średni personel	186	91	48,9
4	Pracownicy biurowi	172	149	86,6
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	518	254	49,0
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	72	71	98,6
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	116	82	70,7
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	66	28	42,4
9	Pracownicy przy pracach prostych	393	329	83,7
	Ogółem	1594	1050	66,0

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując analizy popytu na rynku pracy, brano również pod uwagę miejsca stażu pracy. Należy jednak podkreślić, że staże są realizowane bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Są to miejsca aktywizacji zawodowej, na których bezrobotni nabywają umiejętności potrzebnych do wykonywania pracy na danym stanowisku pracy. Oznacza to, że miejsce stażu nie powinno być traktowane jako pełnowartościowe miejsce pracy, ale może stanowić potencjalne miejsce pracy, jeżeli po zakończeniu okresu aktywizacji z osobą bezrobotną podpisano umowę o wykonywanie pracy na stanowisku pracy, na którym odbywała wcześniej staż.

Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu sejneńskiego stanowiły w 2014r. aż 66% w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie, a więc 3-krotnie więcej niż średnia w regionie (21,8%). Na 393 miejsca skierowane do **pracowników przy pracach prostych**, staże stanowiły 83,7% (nominalnie 329 miejsc), wśród 518 miejsc pracy skierowanych do **pracowników usług i sprzedawców** staże stanowiły 49,0% (nominalnie 254 miejsca), natomiast wśród 172 miejsc pracy skierowanych do **pracowników biurowych** staże stanowiły 86,6% (nominalnie 149 miejsc), a w grupie **rolników, ogrodników, leśników i rybaków** – 98,6% (nominalnie 71 miejsc). Zdecydowanie największy odsetek ofert dotyczących stażu wystąpił w tych grupach. Potwierdza to raz jeszcze rolę, jaką pracodawcy przypisują stażystom, także w powiecie sejneńskim. Generalnie staże traktowane są jako pewien etap w procesie rekrutacyjnym oraz służą weryfikacji kompetencji i umiejętności potencjalnego pracownika w środowisku pracy, są też często powiązane z tymczasowym zasileniem poziomu zatrudnienia, np. w sezonie lub w związku z realizacją określonego przedsięwzięcia.

W porównaniu do poprzedniego roku liczba miejsc aktywizacji zawodowej w postaci stażu zwiększyła się o 18,1% (o 161).

Szczegółowe informacje dotyczące miejsc stażu w poszczególnych zawodach zawiera Tabela 13.

Tabela 188. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie sejneńskim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy

Kod	Nazwa grupy wielkiej	powiat sejneński		Źródło upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy					
				Powiatowe Urzędy Pracy		Ogólnokrajowe internetowe serwisy ogłoszeniowe		Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe	
				N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	2	100	2	100,0	0	0,0	0	0,0
2	Specjaliści	69	100	46	66,7	3	4,3	20	29,0
3	Technicy i inny średni personel	186	100	141	75,8	17	9,1	28	15,1
4	Pracownicy biurowi	172	100	168	97,7	3	1,7	1	0,6
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	518	100	502	96,9	1	0,2	15	2,9
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	72	100	72	100,0	0	0,0	0	0,0
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	116	100	98	84,5	0	0,0	18	15,5
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	66	100	66	100,0	0	0,0	0	0,0
9	Pracownicy przy pracach prostych	393	100	380	96,7	0	0,0	13	3,3
	Ogółem	1594	100	1475	92,5	24	1,5	95	6,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Mając na względzie próbę określenia specjalizacji poszczególnych źródeł ogłaszania informacji o wolnych miejscach pracy, należy wziąć pod uwagę fakt, iż w związku z wiodącą rolą powiatowego urzędu pracy jako pośrednika pracy na rynku lokalnym, może się to okazać niemożliwe. W przypadku powiatu sejneńskiego, oferty pracy dla reprezentantów wszystkich grup wielkich zawodów pochodzą w zdecydowanej większości z powiatowego urzędu pracy. Z tego też powodu trudno jest rozważać jakąkolwiek specjalizację źródeł miejsc pracy. W analizowanym powiecie można jednak zauważyć, iż swoją obecność na rynku ogłoszeń zaznaczyły lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe, które największą liczbę informacji o wolnych miejscach pracy skierowały do przedstawicieli grupy 3 **technicy i inny średni personel**, grupy 2 **specjaliści** oraz grupy 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy**.

Tabela 189. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie sejneńskim w latach 2013-2014

Lp.	Kod	Nazwa zawodu	powiat sejneński				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.							
			2014		2013 *)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał	
			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	515303	Robotnik gospodarczy	332	20,8	259	19,5	85	18,5	11	4,9	151	23,1	85	33,2
2	921301	Pomocniczy robotnik przy uprawie roślin i hodowli zwierząt	93	5,8	99	7,5	29	6,3	12	5,4	44	6,7	8	3,1
3	522301	Sprzedawca S	76	4,8	60	4,5	28	6,1	11	4,9	24	3,7	13	5,1
4	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	64	4,0	46	3,5	19	4,1	6	2,7	30	4,6	9	3,5
5	911207	Sprzątaczką biurowa	46	2,9	47	3,5	17	3,7	6	2,7	18	2,7	5	2,0
6	332203	Przedstawiciel handlowy	44	2,8	5	0,4	1	0,2	14	6,3	12	1,8	17	6,6
7	612102	Hodowca bydła	44	2,8	0	0,0	9	2,0	6	2,7	24	3,7	5	2,0
8	961302	Robotnik płacowy	39	2,4	21	1,6	12	2,6	1	0,4	21	3,2	5	2,0
9	411003	Pracownik kancelaryjny	35	2,2	33	2,5	11	2,4	7	3,1	15	2,3	2	0,8
10	334390	Pozostali pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	30	1,9	36	2,7	8	1,7	6	2,7	12	1,8	4	1,6
11	931301	Robotnik budowlany	29	1,8	9	0,7	5	1,1	7	3,1	11	1,7	6	2,3
12	931205	Robotnik drogowy	24	1,5	19	1,4	3	0,7	15	6,7	6	0,9	0	0,0
13	941201	Pomoc kuchenna	23	1,4	24	1,8	10	2,2	4	1,8	9	1,4	0	0,0
14	723308	Mechanik maszyn rolniczych	19	1,2	16	1,2	11	2,4	3	1,3	3	0,5	2	0,8
15	821902	Monter mebli	17	1,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	17	2,6	0	0,0
16	332101	Agent ubezpieczeniowy	16	1,0	1	0,1	2	0,4	9	4,0	2	0,3	3	1,2
17	341204	Opiekunka środowiskowa S	16	1,0	5	0,4	6	1,3	1	0,4	9	1,4	0	0,0
18	911206	Salowa	16	1,0	6	0,5	5	1,1	5	2,2	3	0,5	3	1,2
19	325905	Opiekunka dziecięca S	15	0,9	20	1,5	3	0,7	2	0,9	8	1,2	2	0,8
20	412001	Sekretarka	15	0,9	18	1,4	6	1,3	1	0,4	6	0,9	2	0,8
		Pozostałe zawody	601	37,7	601	45,4	189	41,2	97	43,3	230	35,1	85	33,2
		Ogółem	1594	100	1325	100	459	100	224	100	655	100	256	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując szczegółowej analizy poszukiwanych zawodów w powiecie sejneńskim, zidentyfikowano 20 zawodów najczęściej poszukiwanych w roku 2014. Podobnie jak w roku poprzednim najbardziej poszukiwanym zawodem w powiecie sejneńskim był *robotnik gospodarczy* (20,8% zdefiniowanego popytu). Robotnik gospodarczy to osoba wykonująca czynności administracyjno-porządkowe, która jest odpowiedzialna za ład i stan techniczny wyposażenia budynku firmy oraz terenu do niej przyległego. Jest to stanowisko wiążące się z dużą odpowiedzialnością oraz koniecznością dyspozycyjności, za które zwykle otrzymuje się niskie wynagrodzenie. Od takich pracowników wymaga się też sprawności fizycznej oraz umiejętności charakterystycznych dla kilku zawodów jednocześnie. Należy zauważyć, że w stosunku do zapotrzebowania na pracę w roku ubiegłym, w 2014 roku zwiększyło się poszukiwanie większości zawodów prezentowanych w tabeli. Jednocześnie odnotowano

zapotrzebowanie na zawody, które w roku poprzednim nie znalazły się w grupie zawodów najczęściej poszukiwanych. Taka sytuacja dotyczyła zawodów: *hodowca bydła, monter mebli, agent ubezpieczeniowy, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym*. Zdecydowanie większym niż roku poprzednim popytem charakteryzował się również zawód *robotnika gospodarczego, przedstawiciela handlowego oraz robotnika budowlanego*. Wskazane zawody są ukierunkowane na zapotrzebowanie pracowników niższego i średniego szczebla.

Tabela 190. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie sejneńskim w 2014 roku (N>10)

Kod	Nazwa zawodu	powiat sejneński			
		Pozostałe źródła		Powiatowy Urząd Pracy	
		N	%	N	%
332101	Agent ubezpieczeniowy	16	13,4	0	0,0
332203	Przedstawiciel handlowy	11	9,2	33	2,2
	Pozostałe zawody	92	77,3	1442	97,8
	Ogółem	119	100	1475	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Zapotrzebowanie na pracę rozpowszechniane przez inne niż Powiatowy Urząd Pracy w Sejnach źródła ofert pracy skierowane było najliczniej do: 16 *agentów ubezpieczeniowych* i 11 *przedstawicieli handlowych*. W przypadku pierwszego z wymienionych zawodów nie odnotowano ogłoszeń w urzędzie pracy. O niskiej atrakcyjności rynku pracy świadczy skrajnie niski poziom ofert pracy dystrybuowanych poza PUP w Sejnach. Brak wykorzystywania nowoczesnych źródeł komunikacji z rynkiem pracy może wynikać ze specyfiki odbiorców, dla których taka forma przekazu nie jest skuteczna.

Tabela 191. Miejsca pracy w powiecie sejneńskim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki⁵⁶

Dział PKD 2007	Liczba miejsc pracy	
	N	%
85 Edukacja	18	1,1
65 Ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego	17	1,1
41 Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	13	0,8
64 Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	10	0,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Przyporządkowując zidentyfikowane miejsca pracy do działów gospodarki, zauważamy, że w powiecie sejneńskim najwięcej miejsc pracy związanych było z Działem 85 *edukacja* – 18 anonsów zatrudnienia (1,1% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w powiecie), Działem 65 *ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne* - 17 anonsów zatrudnienia (również 1,1%), ale również *robotami budowlanymi związanymi ze wznoszeniem*

⁵⁶ W tabeli zaprezentowano działy PKD, w których wśród zidentyfikowanych miejsc pracy w roku 2014 poszukiwano w danym powiecie co najmniej 10 pracowników (należy zaznaczyć, że cecha „dział PKD” została przypisana do 5,7% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie sejneńskim – w przypadku pozostałych nie ustalono tego związku).

budynków i finansową działalnością usługową. Większe zróżnicowanie miejsc pracy w porównaniu z sytuacją z roku poprzedniego, kiedy to dominował sektor handlu jako podstawowe miejsce pracy, daje nadzieję na rozwój gospodarczy powiatu sejneńskiego.

Tabela 192. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie sejneńskim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane)

Branża	Zawód	Liczba miejsc pracy
Edukacja	Ogółem, w tym:	18
	Nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących (języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie, matematyki, chemii, fizyki i astronomii, geografii)	8
	Nauczyciel języków obcych	4
	Lektor języka hiszpańskiego, niemieckiego, rosyjskiego	3
	Lektor języka angielskiego	2
	Instruktor nauki jazdy	1
Ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego	Ogółem, w tym:	17
	Agent ubezpieczeniowy	14
	Pracownik do spraw ubezpieczeń	3
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	Ogółem, w tym:	13
	Cieśla S, Cieśla szalunkowy	4
	Betoniarz - zbrojarz S	2
	Dekarz S	2
	Pozostali robotnicy budowlani robót wykończeniowych	2
	Elektryk budowlany	2
	Robotnik budowlany	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując bardziej szczegółowych analiz dotyczących zapotrzebowania na pracowników według wyróżnionych wcześniej trzech najbardziej popularnych branż, można zauważyć, że w branży edukacyjnej najczęściej poszukiwano *nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących* oraz *nauczycieli i lektorów języków obcych*, w branży ubezpieczeniowej – *agentów ubezpieczeniowych*, a w budownictwie – *cieśli*.

3.11.3. Podaż pracy w powiecie sejneńskim

Podaż pracy przedstawiono za pomocą liczby bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy oraz liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych zlokalizowanych w powiecie sejneńskim. Jest to podejście nieco uproszczone, bowiem należy zauważyć, że wśród zarejestrowanych bezrobotnych mogą znajdować się absolwenci, a z drugiej strony nie każdy absolwent staje się uczestnikiem rynku pracy, może bowiem kontynuować naukę. Podaż pracy kształtują rzecz jasna również osoby poszukujące pracy, ale nie zarejestrowane w urzędach pracy. Przyjęte podejście wynika z dostępności i sposobu zbierania danych.

Analizując podaż pracy powiatu sejneńskiego, wyrażoną w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, przedstawiono strukturę bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów oraz zaprezentowano 20 zawodów i specjalności najliczniej reprezentowanych w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sejnach.

Tabela 193. Struktura bezrobotnych w powiecie sejneńskim w ujęciu grup wielkich zawodów na tle struktury województwa podlaskiego w końcu 2013 i 2014 roku

powiat sejneński								Struktura zawodowa bezrobotnych w województwie w 2014r. (%)
Kod	Nazwa grupy wielkiej	2013		Kod	Nazwa grupy wielkiej	2014		
		N	%			N	%	
3	Technicy i inny średni personel	314	16,6	3	Technicy i inny średni personel	195	14,6	13,1
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	251	13,3	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	185	13,8	21,2
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	155	8,2	5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	126	9,4	13,0
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	123	6,5	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	103	7,7	4,6
2	Specjaliści	113	6,0	2	Specjaliści	72	5,4	10,7
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	105	5,6	9	Pracownicy przy pracach prostych	67	5,0	7,4
9	Pracownicy przy pracach prostych	92	4,9	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	65	4,9	2,0
4	Pracownicy biurowi	22	1,2	4	Pracownicy biurowi	22	1,6	3,2
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	1	0,1	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	1	0,1	0,4
	Brak zawodu	714	37,8		Bez zawodu	501	37,5	24,2
	Ogółem	1890	100,0		Ogółem	1337	100,0	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W powiecie sejneńskim grupa 3 **technicy i inny średni personel** była najliczniej reprezentowaną grupą bezrobotnych wśród wielkich zawodów. Populacja pracowników tych zawodów w 2014 roku w miejscowej strukturze bezrobotnych wynosiła 195 osób, co stanowiło 14,6% wszystkich zarejestrowanych. W strukturze bezrobotnych niekorzystnie prezentowało się ponadto położenie osób przypisanych do grupy 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy**. Ich procentowy udział wśród osób pozostających bez zatrudnienia wyniósł 13,8%. Należy zauważyć, że w stosunku do wyników badań z roku poprzedniego we wszystkich grupach zawodów uzyskano lepsze wyniki (mniejsza liczba bezrobotnych), jednocześnie jednak zwiększył się udział pracowników usług osobistych i sprzedawców oraz operatorów i monterów maszyn i urządzeń w ogólnej strukturze zarejestrowanych bezrobotnych (o 1,2 punktu proc.). Ponadto trudna sytuacja na rynku pracy odnosiła się do bezrobotnych **bez zawodu**, których było blisko 500, co stanowiło 37,5% wszystkich osób figurujących w rejestrze. W przypadku podaży pracy powiat sejneński także różni się od pozostałych powiatów. W większości przypadków grupa robotników przemysłowych i rzemieślników była dominującą. W powiecie sejneńskim przeważają bezrobotni z grupy **technicy i średni personel**.

Tabela 194. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu sejneńskiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego

Kod zawodu	Nazwa zawodu	2013		Kod zawodu	Nazwa zawodu	2014		% bezrobotnych w województwie 2014
		N	%			N	%	
311512	Technik mechanizacji rolnictwa S	115	6,1	311512	Technik mechanizacji rolnictwa S	69	5,2	0,3
834103	Mechanik - operator pojazdów i maszyn rolniczych S	80	4,2	834103	Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych S	58	4,3	0,5
322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego S	57	3	522301	Sprzedawca S	43	3,2	5,6
613003	Rolnik S	44	2,3	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego S	32	2,4	0,5
522301	Sprzedawca S	42	2,2	613003	Rolnik S	28	2,1	0,8
314207	Technik rolnik S	29	1,5	711202	Murarz S	22	1,6	1,5
515303	Robotnik gospodarczy	27	1,4	314207	Technik rolnik S	19	1,4	1,1
711202	Murarz S	27	1,4	931301	Robotnik budowlany	19	1,4	1,8
931301	Robotnik budowlany	27	1,4	515303	Robotnik gospodarczy	18	1,3	1,3
512001	Kucharz S	24	1,3	751204	Piekarz S	15	1,1	0,9
611104	Rolnik upraw polowych	22	1,2	512001	Kucharz S	13	1,0	1,1
751204	Piekarz S	22	1,2	723307	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	13	1,0	0,3
263102	Ekonomista	20	1,1	834107	Operator maszyn rolniczych	13	1,0	0,03
752205	Stolarz S	19	1	532201	Opiekunka domowa	12	0,9	0,2
753105	Krawiec S	18	1	311504	Technik mechanik S	11	0,8	1,4
532201	Opiekunka domowa	15	0,8	263102	Ekonomista	10	0,7	0,6
334306	Technik administracji S	13	0,7	611104	Rolnik upraw polowych	10	0,7	0,1
311504	Technik mechanik S	12	0,6	752205	Stolarz S	10	0,7	1,1
911207	Sprzątaczką biurową	11	0,6	311204	Technik budownictwa S	9	0,7	0,7
611190	Pozostali rolnicy upraw polowych	10	0,5	621002	Robotnik leśny	9	0,7	0,2
				751201	Cukiernik S	9	0,7	0,8
				753105	Krawiec S	9	0,7	1,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W najtrudniejszym położeniu, w stosunku do zawodów i specjalności reprezentowanych najliczniej w grupie bezrobotnych w powiecie sejneńskim w 2014 roku znajdowali się *technicy mechanizacji rolnictwa s*, których liczba wynosiła 69, co stanowiło 5,2% bezrobotnych w powiecie, a więc zdecydowanie więcej niż w strukturze bezrobotnych w województwie (0,3%). Dość trudna sytuacja przedstawiała się również w przypadku: *mechaników - operatorów pojazdów i maszyn rolniczych, sprzedawców i techników żywienia i gospodarstwa domowego*. Wyżej wspomniane zawody i specjalności, tj. *technik mechanizacji rolnictwa i mechanik - operator pojazdów i maszyn rolniczych, a także rolnik* należą do wyróżniających się zawodów nadreprezentowanych (porównując dane powiatowe do wojewódzkich).

Na terenie powiatu sejneńskiego ponadgimnazjalne szkolnictwo zawodowe obejmowało w 2014 roku 1 szkołę policealną kształcąca w zawodzie technika informatyka.

Tabela 195. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013–2015 w przekroju zawodów i specjalności w powiecie sejneńskim

L.p.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2013	Absolwenci 2014	Przewidywani absolwenci 2015
1	351203	Technik informatyk S	0	12	11
		Ogółem	0	12	11

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Nie ma wysokiej podaży absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie sejneńskim. W 2014r. w zawodzie *technika informatyka* ukończyło szkołę 12 absolwentów, natomiast w roku 2015r. należy spodziewać się ich w podobnej liczbie. Bardzo ważnym atrybutem kształcenia powinno być w powiecie sejneńskim kreowanie postaw przedsiębiorczych wśród uczniów i absolwentów ze względu na bardzo ograniczony potencjał rynku pracy.

Tabela 196. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie sejneńskim 2015 – 2016

Typ szkoły	Rok		
	2014	2015	2016
Szkoła policealna	12	11	28
Razem	12	11	28

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Dokonując prognoz absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych według typu szkół na lata 2015-2016, zauważamy, że na rynku pracy powiatu sejneńskiego w roku 2016, w stosunku do roku 2015, uaktywni się, potencjalnie zwiększona podaż absolwentów szkół policealnych.

3.11.4. Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym

Określając szanse na znalezienie pracy w wyuczonej profesji na rynku lokalnym dokonano porównania podaży, wyrażonej za pomocą liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz liczby bezrobotnych, z popytem wyrażonym za pomocą liczby miejsc pracy.

Tabela 197. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie sejneńskim w 2014 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2014	Bezrobotni stan na 31.12.2014	Podaż (absolwenci + bezrobotni na k. roku)	Popyt (oferty pracy 2014)	Szansa na znalezienie pracy w zawodzie
351203	Technik informatyk S (grupa zaw. 3512)	12	5	17	4	23,5%

Uwaga: w przypadku niektórych zawodów dane dotyczące liczby zarejestrowanych bezrobotnych i ofert pracy przedstawiono dla całej elementarnej grupy zawodów (numer grupy zawodów w nawiasie) ze względu na zbliżony zestaw czynności wykonywanych na danych stanowiskach pracy/ w ramach danych specjalności należących do jednej grupy zawodów

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku, Kuratorium Oświaty w Białymstoku oraz danych zebranych przez Wykonawcę bezpośrednio ze szkół.

Prawdopodobieństwo (w ujęciu procentowym) podjęcia pracy przez abiturienta na „otwartym” rynku zatrudnienia (strona popytowa nie obejmuje miejsc pracy dostępnych w rekrutacjach zamkniętych – naborze pracowników bez upublicznienia informacji o wolnych miejscach pracy) jest odzwierciedlone poprzez iloraz popytu i podaży. Na sejneńskim rynku zatrudnienia w 2014 roku absolwenci w zawodzie technika informatyka mieli 23,5% prawdopodobieństwo pozyskania angażu.

3.11.5. Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym

Przeprowadzając analizę zróżnicowania kondycji zawodów na lokalnym rynku przedstawiono różnicę pomiędzy liczbą miejsc pracy a liczbą bezrobotnych, przy czym to zestawienie dokonano na poziomie grup dużych zawodów. Ponadto dokonano klasyfikacji zawodów na grupy zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych.

Tabela 198. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie sejneńskim w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS

Kod grupy zaw	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica S-D
		N	%	N	%	
31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	130	9,7	3	0,2	127
83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	91	6,8	26	1,6	65
75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	68	5,1	14	0,9	54
32	Średni personel do spraw zdrowia	45	3,4	33	2,1	12
74	Elektrycy i elektronicy	16	1,2	6	0,4	10
26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	26	1,9	18	1,1	8
72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	51	3,8	43	2,7	8
24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	13	1	10	0,6	3
54	Pracownicy usług ochrony	7	0,5	5	0,3	2
63	Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	2	0,1	0	0	2
73	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	2	0,1	0	0	2
11	Dyrektorzy sprzedaży	1	0,1	0	0	1
21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	13	1	13	0,8	0
22	Specjaliści do spraw zdrowia	7	0,5	7	0,4	0
25	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	1	0,1	2	0,1	-1
35	Technicy informatycy	5	0,4	6	0,4	-1
12	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	0	0	2	0,1	-2
62	Leśnicy i rybacy	13	1	15	0,9	-2
71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	48	3,6	53	3,3	-5
23	Specjaliści nauczania i wychowania	12	0,9	19	1,2	-7
44	Pozostali pracownicy obsługi	4	0,3	11	0,7	-7
61	Rolnicy produkcji towarowej	50	3,7	57	3,6	-7
42	Pracownicy obsługi klienta	7	0,5	16	1	-9
81	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	11	0,8	20	1,3	-9
53	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	14	1	26	1,6	-12
43	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	5	0,4	18	1,1	-13

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Kod grupy zaw	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica S-D
		N	%	N	%	
82	Monterzy	1	0,1	20	1,3	-19
94	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	3	0,2	27	1,7	-24
34	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	1	0,1	27	1,7	-26
93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	40	3	76	4,8	-36
91	Pomoce domowe i sprzątaczk	15	1,1	76	4,8	-61
52	Sprzedawcy i pokrewni	53	4	117	7,3	-64
96	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	4	0,3	79	5	-75
33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	14	1	117	7,3	-103
41	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	6	0,4	127	8	-121
92	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	5	0,4	135	8,5	-130
51	Pracownicy usług osobistych	52	3,9	370	23,2	-318
	Bez zawodu	501	37,5	0	0,0	501
	Ogółem	1337	100,0	1594	100,0	-257

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Mimo ograniczonego potencjału zatrudnieniowego sejneńskiego rynku pracy, w roku 2014 całkowita liczba miejsc pracy była o 19,2% wyższa w stosunku do liczby bezrobotnych. W najlepszej sytuacji na sejneńskim rynku pracy byli pracownicy usług osobistych, robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie, sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni, a także średni personel do spraw biznesu i administracji. Największy problem ze znalezieniem zatrudnienia w stosunku do liczby miejsc pracy miał średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych, kierowcy i operatorzy pojazdów oraz robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni.

Zbiory informacji z poziomu lokalnego (powiatowego) o liczbie osób poszukujących pracy w danym zawodzie oraz wolumenie miejsc pracy adresowanych do przedstawicieli danej profesji pozwoliły na skatalogowanie pięciu typów zawodów: skrajnie deficytowych, deficytowych, zrównoważonych, nadwyżkowych oraz skrajnie nadwyżkowych.

W 2014 roku na lokalnym rynku pracy zidentyfikowano 388 zawodów i specjalności, przy czym 165 zawodów charakteryzowało się deficytem pracowników (w tym w 135 nie odnotowano bezrobotnych), 207 zawodów to profesje nadwyżkowe (w tym w 178 nie odnotowano ofert pracy), natomiast równowagę w zakresie popytu i podaży pracy wykazało jedynie 16 zawodów. W analizie uwzględniono te specjalności, w których wystąpiło co najmniej 20 osób bezrobotnych (zawody nadwyżkowe i zawody o zrównoważonym popycie i podaży pracy) lub co najmniej 20 ofert pracy (zawody deficytowe).

Tabela 199. Zestawienie zawodów i specjalności deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie sejneńskim w 2014 roku

Typ	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki
Skrajnie deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	332203	Przedstawiciel handlowy	Brak zarejestrowanych bezrobotnych
	612102	Hodowca bydła	
	961302	Robotnik placowy	
	411003	Pracownik kancelaryjny	
Deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	334390	Pozostali pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	0,03
	931205	Robotnik drogowy	0,13
	921301	Pomocniczy robotnicy przy uprawach roślin i hodowli zwierząt	0,18
	515303	Robotnik gospodarczy	0,20
	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	0,22
	941201	Pomoc kuchenna	0,39
	911207	Sprzątaczką biurowa	0,41
Zrównoważony (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	522301	Sprzedawca	0,89
	931301	Robotnik budowlany	1,00
Nadwyżkowy (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	512001	Kucharz	2,00
	751204	Piekarz	24,00
	711202	Murarz	26,00
	613003	Rolnik	39,00
Skrajnie nadwyżkowy (zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	311512	Technik mechanizacji rolnictwa	Brak ofert
	834103	Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych	Brak ofert
	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	Brak ofert
	314207	Technik rolnik	Brak ofert

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Biorąc pod uwagę uzyskane wartości liczbowe wskaźnika intensywności deficytu wyznaczonego dla zawodów zidentyfikowanych w powiecie sejneńskim, uzyskano cztery zawody skrajnie deficytowe, czyli takie, dla których nie odnotowano w powiecie napływu bezrobotnych. Te zawody to: *przedstawiciel handlowy*, *hodowca bydła*, *robotnik placowy* oraz *pracownik kancelaryjny*.

W kolejnej grupie, czyli w zawodach deficytowych wyróżniono 7 takich profesji. Należy zauważyć, że stopień deficytowości był różny dla poszczególnych zawodów z tej grupy. I tak w zawodzie *pozostali pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu* na 30 ofert pracy pojawił się tylko jeden bezrobotny (wskaźnik na poziomie 0,03), natomiast w zawodzie *sprzątaczką biurowa*, na 46 ofert pracy napłynęło 19 bezrobotnych (wskaźnik na poziomie 0,41).

Dwoma zawodami zrównoważonymi okazali się *sprzedawcy* i *robotnicy budowlani*, gdzie wskaźniki przyjęły poziom odpowiednio: 0,89 i 1,00, co oznacza, że napływ bezrobotnych do PUP w przybliżeniu równoważony był liczbą upublicznionych ofert pracy.

Zawody nadwyżkowe, to kolejna wyłoniona grupa. Tu liczba osób bezrobotnych była większa niż liczba ofert pracy w danym zawodzie. Wyróżniono 4 zawody nadwyżkowe, wśród których największą nadwyżkowością charakteryzował się zawód *rolnika*. W tym przypadku na jedną ofertę pracy w tym zawodzie napłynęło 39 bezrobotnych (wskaźnik równy 39,00). Taka sytuacja wskazuje na konieczność intensyfikacji działań instytucji rynku pracy, ukierunkowanych na zmianę kwalifikacji zawodowych.

Ostatnią grupą zawodów są zawody skrajnie nadwyżkowe, czyli takie, w których nie upubliczniono ofert pracy, ale odnotowano napływ bezrobotnych do PUP. W tej grupie odnotowano 4 liczące się ilościowo zawody, głównie zawody techników i mechaników związanych z rolnictwem.

3.11.6. Podsumowanie

1. Sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu sejneńskiego na tle średniej województwa przedstawia się niekorzystnie. Na taką sytuację wpływa głównie wysoki wskaźnik stopy bezrobocia, który w 2013r. wyniósł 20,8% i spowodował, iż powiat sejneński należy, obok powiatu grajewskiego, do rejonów o najwyższej stopie bezrobocia, a także niski poziom przedsiębiorczości i najniższe w województwie nakłady inwestycyjne przypadające na 1 mieszkańca. Natomiast poziom dochodów budżetu powiatu na 1 mieszkańca kształtował się korzystnie na tle regionu.
2. W powiecie sejneńskim występują takie warunki przyrodnicze i społeczne, które przyczyniły się do wyróżnienia pewnych działów PKD na tle województwa. Istotnym dla tego powiatu działem jest leśnictwo i pozyskiwanie drewna oraz zakwaterowanie, które w powiecie sejneńskim generują odpowiednio: 7,0% i 4,7% zasobów województwa.
3. Głównym źródłem upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy w powiecie sejneńskim był Powiatowy Urząd Pracy.
4. Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu sejneńskiego w porównaniu do wszystkich powiatów w 2014r. stanowiły bardzo duży 66% udział w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy.
5. Najczęściej poszukiwanym zawodem w 2014r. w powiecie sejneńskim był robotnik gospodarczy. Zawód sprzedawcy, który był najpopularniejszym zawodem w województwie podlaskim w 2014r., w powiecie sejneńskim znalazł się na 3 pozycji w klasyfikacji 20 najpopularniejszych zawodów.
6. Najwięcej miejsc pracy w powiecie sejneńskim związanych było z edukacją oraz ubezpieczeniami, reasekuracją oraz funduszami emerytalnymi, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego, co nie pokrywa się z działami wyróżniającymi się w analizowanym powiecie na tle województwa. Może to oznaczać, iż działy najbardziej wyróżniające się są nasycone, nie potrzeba w nich nowych pracowników.
7. Analiza zestawienia liczby miejsc pracy i liczby bezrobotnych w powiecie sejneńskim w ujęciu grup dużych KZiS pokazuje, iż mimo wysokiego bezrobocia liczba miejsc pracy jest o ponad 19% wyższa od liczby bezrobotnych. Największy deficyt pracowników występuje w grupie pracowników usług osobistych. Z kolei największa

nadwyżka bezrobotnych została odnotowana w grupie średniego personelu nauk fizycznych, chemicznych i technicznych.

8. Absolwenci w zawodzie technika informatyka, jedynego kształconego w powiecie zawodu, mieli w 2014 roku 23% szanse na znalezienie pracy.
9. Do zawodów skrajnie deficytowych w powiecie sejneńskim należą: przedstawiciel handlowy, hodowca bydła, robotnik placowy oraz pracownik kancelaryjny. Natomiast sprzedawca i robotnik budowlany znaleźli się w grupie zawodów zrównoważonych.

3.12. Powiat siemiatycki

3.12.1. Potencjał powiatowego rynku pracy

Powiat siemiatycki zajmuje powierzchnię 145 946 ha. W jego skład wchodzi miasto Siemiatycze, gmina miejsko-wiejska Drohiczyn oraz gminy wiejskie: Dziadkowice, Grodzisk, Mielnik, Milejczyce, Nurzec-Stacja, Perlejewo, Siemiatycze. Ogólną sytuację społeczno-gospodarczą powiatu, przy szczególnym uwzględnieniu potencjału lokalnego rynku pracy, można przedstawić za pomocą wybranych wskaźników, które w porównaniu do średniej województwa podlaskiego ukazują sytuację w analizowanym powiecie.

Powiat siemiatycki charakteryzuje się niższą niż w województwie gęstością zaludnienia, która od 2012 roku utrzymuje się na poziomie 32 osób na 1 km² (woj. 59 osób na 1 km²). Niska gęstość zaludnienia związana jest bezpośrednio z wysoką lesistością terenu powiatu, która w porównaniu do średniej województwa jest większa o 10,7%.

Liczba mieszkańców powiatu siemiatyckiego zmniejsza się. W końcu 2013r. powiat zamieszkiwało 46,9 tys. osób, czyli o 1,3 tys. mniej niż w końcu 2010r. (o 2,7%). O spadku liczby mieszkańców zadecydowało ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, które wyniosło -4,1 na 1000 ludności; dla województwa wskaźnik ten osiągnął wartość -2,1. Innym decydującym czynnikiem był ujemny przyrost naturalny ludności. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu ukształtował się on w 2013 roku na poziomie -6,4 i odbiegał od wskaźnika wojewódzkiego wynoszącego -1,3.

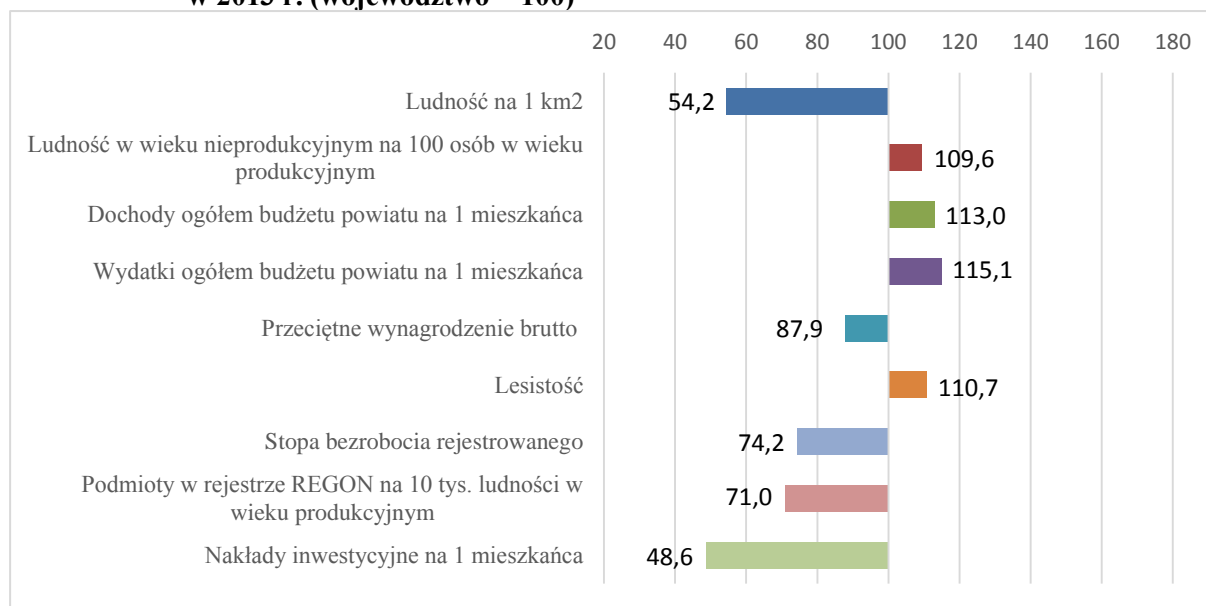
Ubytkowi ludności towarzyszą niekorzystne zmiany struktury wiekowej. Obciążenie ekonomiczne ludności w analizowanym powiecie jest wyższe niż w całym województwie i wynosi 62,8 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wobec 57,3 osób w regionie), ale w porównaniu z rokiem 2012 zmniejszyło się o 1,1 punktu.

W analizowanym powiecie obserwujemy wyższe niż średnia w województwie wskaźniki dotyczące budżetu powiatu, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków przypadających na 1 mieszkańca. Należy zauważyć, że dochody ogółem budżetu powiatu w 2013 roku wynosiły 47,4 mln zł i były niższe od wydatków ogółem o 0,1 mln zł. Ponadto w powiecie siemiatyckim obserwujemy niższe o 51,4% od średniej wojewódzkiej nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca.

W powiecie siemiatyckim liczba zarejestrowanych podmiotów w bazie REGON przypadająca na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym (902,9) jest niższa o 29,0% niż średnia w województwie.

W powiecie obserwujemy wyraźnie niższą, w porównaniu do województwa, stopę bezrobocia rejestrowanego, które w 2013 r. wynosiło 11,2%. Należy zauważyć, że powiat siemiatycki zajmuje czwarte miejsce wśród wszystkich powiatów województwa podlaskiego pod względem stopy bezrobocia. Mniejszym niż w powiecie siemiatyckim bezrobociem charakteryzują się tylko powiaty wysokomazowiecki, bielski i suwalski. W powiecie siemiatyckim stopa bezrobocia powiększa się z roku na rok, a wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych w ciągu 3 lat (od 2010r. do 2013r.) był zdecydowanie większy niż średnio w województwie: liczba bezrobotnych wzrosła o 20,0% (w woj. o 11,2%).

Wykres 14. Wybrane wskaźniki powiatu siemiatyckiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014. Powiat siemiatycki, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

W przypadku osób pracujących, na koniec 2013 roku w powiecie siemiatyckim ich liczba wynosiła 12 889 osób (3,8% wszystkich pracujących w województwie podlaskim). Pracujący w rolnictwie tworzyli większość zatrudnionych – 58,5% wszystkich pracujących, pracownicy sektora usług stanowili 28,4% wszystkich pracujących, zaś tylko 13,2% znalazło pracę w sektorze przemysłu i budownictwa⁵⁷. Struktura zatrudnienia (nadreprezentacja sektora rolniczego w strukturze pracujących na tle województwa na niekorzyść pozostałych sektorów) wynika z rolniczej specyfiki regionu oraz jego potencjału przyrodniczego. Poziom zarobków w analizowanym powiecie jest niski – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2013 roku wynosiło 3 016,98 zł (stanowiło 87,9% płacy podlaskiej i 77,8% poziomu krajowego).⁵⁸

Dokonując analizy przedsiębiorstw funkcjonujących w powiecie siemiatyckim ze względu na sekcję działalności wg PKD 2007, obserwujemy, że spośród 2 603 zarejestrowanych firm najwięcej funkcjonuje w następujących działach: *handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* (356 firm), *roboty budowlane specjalistyczne* (299), *działalność organizacji członkowskich* (173), *opieka zdrowotna* (156). Łącznie w tych czterech dominujących działach PKD koncentruje się 37,8% wszystkich lokalnych przedsiębiorstw.

Warunki przyrodnicze i społeczne regionu przekładają się na specyfikę profilu działalności gospodarczej podmiotów funkcjonujących w powiecie. W tabeli przedstawiono

⁵⁷ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Pracujący, zatrudnieni i przeciętne zatrudnienie według PKD 2007*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.42754116334185477#

⁵⁸ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Wynagrodzenia*, ostatnia aktualizacja 31.07.2014, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.6889699152773496#

siedem działów PKD reprezentowanych najsilniej (na tle Podlasia) w powiecie siemiatyckim.⁵⁹

Tabela 200. Działy PKD wyróżniające się w powiecie siemiatyckim na tle województwa

Dział PKD	Nazwa działu	Liczba podmiotów	% zasobów województwa
16	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	89	6,7
01	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	156	5,5
75	Działalność weterynaryjna	20	4,9
94	Działalność organizacji członkowskich	173	4,6
88	Pomoc społeczna bez zakwaterowania	13	4,6
10	Produkcja artykułów spożywczych	34	4,3
43	Roboty budowlane specjalistyczne	299	4,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Dominujące działy PKD na tle województwa dotyczą rolniczego charakteru powiatu siemiatyckiego oraz wykorzystania jego naturalnych zasobów. Wysoki odsetek podmiotów w porównaniu do zasobów województwa dotyczy również *działalności organizacji członkowskich* oraz *pomocy społecznej*. Na terenie powiatu siemiatyckiego występuje również znaczący udział firm budowlanych. *Działalność organizacji członkowskich* łączy w sobie m.in. działalność organizacji komercyjnych, pracodawców, działalność organizacji profesjonalnych. Ich uruchomienie w analizowanej jednostce terytorialnej najprawdopodobniej wiąże się z pozyskaniem funduszy unijnych na ich funkcjonowanie. Występowanie firm *produkujących artykuły spożywcze* jest konsekwencją rozwoju rolnictwa w powiecie siemiatyckim.

Specyfika potencjału powiatu siemiatyckiego wpływa na charakter działalności podmiotów nowo zarejestrowanych w ostatnich trzech latach. Na tle województwa największy odsetek nowych działalności uruchomiono w następujących działach PKD: *uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową* (7,4% wszystkich nowopowstałych działalności w województwie podlaskim, nominalnie 8 podmiotów), *roboty budowlane specjalistyczne* (4,6%, 46 podmiotów), *działalność organizacji członkowskich* (4,2%, 8 podmiotów). Powstawanie nowych podmiotów dotyczy zasilania sektorów charakteryzujących siemiatycką gospodarkę.

3.12.2. Popyt na pracę w powiecie siemiatyckim

Stronę popytową rynku pracy scharakteryzowano za pomocą liczby ogłoszeń i liczby miejsc pracy upublicznionych za pośrednictwem różnych źródeł w 2014 roku.

⁵⁹ Do analizy włączono działy PKD, które w danym powiecie posiadają reprezentację minimum 10 podmiotów, a ich udział w zasobach województwa przekracza 4%.

Biorąc pod uwagę miejsca pracy dotyczące wykonywania pracy na terenie województwa podlaskiego (43221) odnotowano 1,9% dotyczących powiatu. Łącznie w powiecie siemiatyckim pojawiło się 797 ogłoszeń o pracę, w których poszukiwano 814 pracowników. Zapotrzebowanie na pracowników w analizowanej jednostce terytorialnej wzrosło w stosunku do roku 2013, kiedy to na terenie powiatu zanotowano 591 miejsc pracy (wzrost o 223 miejsca pracy, o 3,8%).

Tabela 201. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie siemiatyckim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących

Źródło	powiat siemiatycki				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014								województwo podlaskie ^A	
	2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		N	%
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
Powiatowe Urzędy Pracy	724	88,9	558	94,4	268	97,5	144	80,9	179	87,7	133	84,7	27826	64,4
Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe	52	6,4	25	4,2	0	0,0	29	16,3	7	3,4	16	10,2	11065	25,6
Ogólnokrajowe internetowe serwisy pośrednictwa pracy	36	4,4	6	1,0	6	2,2	5	2,8	17	8,3	8	5,1	3136	7,3
Prasa regionalna	1	0,1	2	0,3	1	0,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	193	0,4
Biura Karier	1	0,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,5	0	0,0	575	1,3
Ochotnicze Hufce Pracy	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	426	1,0
Ogółem	814	100	591	100	275	100	178	100	204	100	157	100	43221	100

^A – miejsca wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Struktura kanałów poszukiwania pracowników w powiecie siemiatyckim zmieniła się w 2014 roku w stosunku do roku poprzedniego. Zmniejszył się udział Powiatowego Urzędu Pracy (z 94,4% wszystkich ofert w 2013r. do 88,9% wszystkich ofert pracy w 2014r.), natomiast zwiększył się udział ofert lokalnych internetowych serwisów ogłoszeniowych (z 4,2% wszystkich ofert w 2013r. do 6,4% wszystkich ofert w 2014r.) oraz udział ogólnokrajowych internetowych serwisów pośrednictwa pracy (z 1,0% wszystkich ofert w 2013r. do 4,4% wszystkich ofert w 2014r.). W analizowanej jednostce terytorialnej, w porównaniu z sytuacją w województwie, lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe oraz ogólnopolskie e-serwisy pośrednictwa zatrudnienia posiadają niewielki udział wśród źródeł miejsc pracy. W województwie podlaskim generują one odpowiednio: 25,6% i 7,3% popytu na pracę, natomiast w powiecie siemiatyckim stanowią jedynie 6,4% i 4,4% lokalnego popytu na pracę. W analizowanym roku w powiecie siemiatyckim poszukiwanie zasobów pracy przy wykorzystaniu regionalnych mediów prasowych, Ochotniczych Hufców Pracy oraz Biur Karier nie miało znaczenia w upublicznianiu informacji o wolnych miejscach pracy.

Tabela 202. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie siemiatyckim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów

Kod	Nazwa grupy wielkiej	powiat siemiatycki				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014								Województwo podlaskie ^A	
		2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		2014	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	10	1,2	1	0,2	7	2,5	1	0,6	2	1,0	0	0,0	681	1,6
2	Specjaliści	47	5,8	35	5,9	19	6,9	6	3,4	11	5,4	11	7,0	3976	9,2
3	Technicy i inny średni personel	98	12,0	74	12,5	27	9,8	22	12,4	27	13,2	22	14,0	5365	12,4
4	Pracownicy biurowi	128	15,7	143	24,2	64	23,3	21	11,8	21	10,3	22	14,0	4185	9,7
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	207	25,4	163	27,6	72	26,2	53	29,8	38	18,6	44	28,0	10337	23,9
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	5	0,6	3	0,5	0	0,0	2	1,1	2	1,0	1	0,6	338	0,8
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	138	17,0	56	9,5	37	13,5	27	15,2	59	28,9	15	9,6	8868	20,5
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	62	7,6	21	3,6	19	6,9	17	9,6	20	9,8	6	3,8	3550	8,2
9	Pracownicy przy pracach prostych	119	14,6	95	16,1	30	10,9	29	16,3	24	11,8	36	22,9	5903	13,7
	Bez zawodu	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	18	0
	Ogółem	814	100	591	100	275	100	178	100	204	100	157	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Analizując rozkład popytu na pracę w ujęciu grup wielkich zawodów, zauważamy, że w 2014 roku, podobnie jak w roku ubiegłym, najwięcej miejsc pracy było adresowanych do grupy 5 **pracownicy usług i sprzedawcy** – 25,4% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie. Drugą co do wielkości popytu na pracę stanowiła grupa 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** – 17,0% miejsc pracy. Przegląd danych w ujęciu kwartalnym informuje o grupach wielkich zawodów poszukiwanych sezonowo. W odniesieniu do **pracowników usług i sprzedawców** największy popyt na pracę zidentyfikowano w I kwartale. W przypadku **robotników przemysłowych i rzemieślników** największy popyt na pracę zidentyfikowano w III kwartale. W przypadku większości grup wielkich można zaobserwować najmniejszy popyt w ostatnim kwartale. W odróżnieniu od uwarunkowań popytowych właściwych dla wielu innych powiatów województwie podlaskim w powiecie siemiatyckim jest wyraźnie mniejsze zapotrzebowanie na robotników przemysłowych i rzemieślników. Większe jest natomiast zapotrzebowanie na pracowników sektora usług oraz pracowników biurowych. Trzeba zaznaczyć, iż oczekiwania pracodawców wobec tych dużych grup zawodów są w dużym stopniu zróżnicowane i uzależnione od specyficznych oczekiwań pracodawcy.

Tabela 203. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów z uwzględnieniem miejsc stażu w powiecie siemiatyckim w 2014 roku

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Liczba zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie	w tym: miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu	
		N	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	10	0	0,0
2	Specjaliści	47	17	36,2
3	Technicy i inny średni personel	98	50	51,0
4	Pracownicy biurowi	128	102	79,7
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	207	120	58,0
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	5	4	80,0
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	138	32	23,2
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	62	2	3,2
9	Pracownicy przy pracach prostych	119	31	26,1
0	Sily zbrojne	0	0	-
	Bez zawodu	0	0	-
	Ogółem	814	358	44,0

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując analizy popytu na rynku pracy brano również pod uwagę miejsca stażu pracy. Należy jednak podkreślić, że staże są realizowane bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Są to miejsca aktywizacji zawodowej, na których bezrobotni nabywają umiejętności potrzebnych do wykonywania pracy na danym stanowisku pracy. Oznacza to, że miejsca stażu nie powinno być traktowane jako pełnowartościowe miejsca pracy, ale może stanowić potencjalne miejsce pracy, jeżeli po zakończeniu okresu aktywizacji z osobą bezrobotną podpisano umowę o wykonywanie pracy na stanowisku pracy, na którym odbywała wcześniej staż.

Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu siemiatyckiego stanowiły w 2014r. duży udział staży w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie (44,0%), a więc dwukrotnie więcej niż średni udział w województwie (21,8%). Na 128 miejsc skierowanych do **pracowników biurowych**, staże stanowiły 79,7% (nominalnie 102 miejsca), wśród 207 miejsc pracy skierowanych do **pracowników usług i sprzedawców** staże stanowiły 58,0% (nominalnie 120 miejsc), Potwierdza to raz jeszcze rolę, jaką pracodawcy przypisują stażystom. Aspekt regionalny nie ma tu znaczenia. Staże traktowane są jako pewien etap w procesie rekrutacyjnym oraz służą weryfikacji kompetencji i umiejętności potencjalnego pracownika w środowisku pracy, stąd duża liczba realizowanych staży w grupie **pracowników biurowych**.

W porównaniu do poprzedniego roku liczba miejsc aktywizacji zawodowej w postaci stażu zwiększyła się o 8,2% (o 33).

Szczegółowe informacje dotyczące miejsc stażu w poszczególnych zawodach zawiera Tabela 13.

Tabela 204. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie siemiatyckim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy

Kod	Nazwa grupy wielkiej	powiat siemiatycki		Źródło upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy									
				Powiatowe Urzędy Pracy		Prasa regionalna		Ogólnokrajowe serwisy ogłoszeniowe		Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe		Biura Karier	
				N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	10	100	9	90,0	1	10,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
2	Specjaliści	47	100	39	83,0	0	0,0	5	10,6	2	4,3	1	2,1
3	Technicy i inny średni personel	98	100	67	68,4	0	0,0	19	19,4	12	12,2	0	0,0
4	Pracownicy biurowi	128	100	125	97,7	0	0,0	2	1,6	1	0,8	0	0,0
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	207	100	187	90,3	0	0,0	9	4,3	11	5,3	0	0,0
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	5	100	3	60,0	0	0,0	0	0,0	2	40,0	0	0,0
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	138	100	125	90,6	0	0,0	0	0,0	13	9,4	0	0,0
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	62	100	56	90,3	0	0,0	1	1,6	5	8,1	0	0,0
9	Pracownicy przy pracach prostych	119	100	113	95,0	0	0,0	0	0,0	6	5,0	0	0,0
	Ogółem	814	100	724	88,9	1	0,1	36	4,4	52	6,4	1	0,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Mając na względzie próbę określenia specjalizacji poszczególnych źródeł ogłaszania informacji o wolnych miejscach pracy, należy wziąć pod uwagę fakt, iż w związku z wiodącą rolą powiatowego urzędu pracy jako pośrednika pracy na rynku lokalnym, może się to okazać niemożliwe. W przypadku powiatu siemiatyckiego, oferty pracy dla reprezentantów wszystkich grup wielkich zawodów pochodzą w zdecydowanej większości z powiatowego urzędu pracy. Z tego też powodu trudno jest rozważać jakąkolwiek specjalizację źródeł miejsc pracy. W analizowanym powiecie można jednak zauważyć, iż swoją obecność na rynku ogłoszeń zaznaczyły lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe, które największą liczbę informacji o wolnych miejscach pracy skierowały do przedstawicieli grupy **7 robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** i grupy **3 technicy i inny średni personel**. W tym przypadku pracodawcy mogli kierować się chęcią szybszej dystrybucji informacji o wolnych miejscach pracy, bądź też uznali, iż Internet będzie bardziej dostosowanym do potrzeb potencjalnych zatrudnionych kanałem informacyjnym.

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 205. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie siemiatyckim w latach 2013-2014

Lp.	Kod	Nazwa zawodu	powiat siemiatycki				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.							
			2014		2013 *)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał	
			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	411004	Technik prac biurowych S	88	10,8	108	18,3	46	16,7	13	7,3	15	7,4	14	8,9
2	522301	Sprzedawca S	67	8,2	34	5,8	28	10,2	18	10,1	7	3,4	14	8,9
3	721204	Spawacz metodą MAG	58	7,1	0	0,0	17	6,2	0	0,0	40	19,6	1	0,6
4	515303	Robotnik gospodarczy	45	5,5	61	10,3	24	8,7	10	5,6	2	1,0	9	5,7
5	931301	Robotnik budowlany	25	3,1	7	1,2	4	1,5	8	4,5	5	2,5	8	5,1
6	911207	Sprzątaczką biurowa	21	2,6	17	2,9	9	3,3	4	2,2	4	2,0	4	2,5
7	513101	Kelner S	19	2,3	4	0,7	2	0,7	3	1,7	13	6,4	1	0,6
8	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	19	2,3	13	2,2	0	0,0	0	0,0	8	3,9	11	7,0
9	325905	Opiekunka dziecięca S	16	2,0	16	2,7	8	2,9	1	0,6	5	2,5	2	1,3
10	931205	Robotnik drogowy	15	1,8	7	1,2	9	3,3	3	1,7	0	0,0	3	1,9
11	932101	Pakowacz	14	1,7	10	1,7	2	0,7	5	2,8	2	1,0	5	3,2
12	432103	Magazynier	13	1,6	8	1,4	5	1,8	2	1,1	1	0,5	5	3,2
13	332203	Przedstawiciel handlowy	12	1,5	3	0,5	1	0,4	5	2,8	4	2,0	2	1,3
14	752205	Stolarz S	12	1,5	7	1,2	5	1,8	3	1,7	3	1,5	1	0,6
15	941201	Pomoc kuchenna	12	1,5	13	2,2	2	0,7	5	2,8	3	1,5	2	1,3
16	524902	Doradca klienta	11	1,4	5	0,8	1	0,4	1	0,6	4	2,0	5	3,2
17	532904	Sanitariusz szpitalny	11	1,4	10	1,7	3	1,1	6	3,4	2	1,0	0	0,0
18	834401	Kierowca operator wózków jezdniowych	11	1,4	4	0,7	1	0,4	1	0,6	7	3,4	2	1,3
19	522305	Technik handlowiec S	10	1,2	6	1,0	3	1,1	2	1,1	2	1,0	3	1,9
20	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	10	1,2	6	1,0	1	0,4	2	1,1	5	2,5	2	1,3
21	833202	Kierowca ciągnika siodłowego	10	1,2	3	0,5	2	0,7	7	3,9	0	0,0	1	0,6
22	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	10	1,2	2	0,3	5	1,8	0	0,0	4	2,0	1	0,6
		Pozostałe zawody	305	37,5	247	41,8	97	35,3	79	44,4	68	33,3	61	38,9
		Ogółem	814	100	591	100	275	100	178	100	204	100	157	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując szczegółowej analizy poszukiwanych zawodów w powiecie siemiatyckim, zidentyfikowano 22 zawody najczęściej poszukiwane w roku 2014. Podobnie jak w roku poprzednim, najbardziej poszukiwanym zawodem w powiecie siemiatyckim był *technik prac biurowych* (10,8% zdefiniowanego popytu). Należy zauważyć, że w stosunku do zapotrzebowania na pracę w roku ubiegłym, w 2014 roku zwiększyło się poszukiwanie większości zawodów prezentowanych w tabeli, najbardziej zaś zwiększył się popyt na pracę *spawaczy metodą MAG, sprzedawców, robotników budowlanych i kelnerów*. Jednocześnie odnotowano zmniejszone zapotrzebowanie na następujące zawody: *technik prac biurowych, robotnik gospodarczy i pomoc kuchenna*.

Tabela 206. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie siemiatyckim w 2014 roku (N>5)

Kod	Nazwa zawodu	powiat siemiatycki			
		Pozostałe źródła ofert pracy		Powiatowy Urząd Pracy	
		N	%	N	%
332203	Przedstawiciel handlowy	9	10,0	3	0,4
332101	Agent ubezpieczeniowy	8	8,9	0	0,0
524902	Doradca klienta	5	5,6	6	0,8
	Pozostałe zawody	68	75,6	715	98,8
	Ogółem	90	100	724	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Popyt na pracę rozpowszechniany poprzez inne niż Powiatowy Urząd Pracy źródła ofert pracy skierowane były najliczniej do: 9 przedstawicieli handlowych, 8 agentów ubezpieczeniowych, 5 doradców klienta. W przypadku ww. zawodów popyt na pracowników był odnotowywany w urzędzie pracy sporadycznie lub wcale.

Tabela 207. Miejsca pracy w powiecie siemiatyckim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki⁶⁰

Dział PKD 2007	Liczba miejsc pracy	
	N	%
65 Ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego	10	1,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Przyporządkowując zidentyfikowane miejsca pracy do działów gospodarki zauważmy, że w powiecie siemiatyckim najwięcej miejsc pracy związanych było z ubezpieczeniami, reasekuracją oraz funduszami emerytalnymi, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego (Dział 65) – 10 anonsów zatrudnienia (1,2% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w powiecie).

Tabela 208. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie siemiatyckim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane)

Branża	Zawód	Liczba miejsc pracy
Ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego	Ogółem, w tym:	10
	Agent ubezpieczeniowy	8
	Pracownik do spraw ubezpieczeń	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

⁶⁰ W tabeli zaprezentowano działy PKD, w których wśród zidentyfikowanych miejsc pracy w roku 2014 poszukiwano w danym powiecie co najmniej 1% pracowników (należy zaznaczyć, że cecha „dział PKD” została przypisana do 7,7% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie siemiatyckim – w przypadku pozostałych nie ustalono tego związku).

Dokonując bardziej szczegółowych analiz dotyczących zapotrzebowania na pracowników według wyróżnionych wcześniej najbardziej popularnych branż, można zauważyć, że przy *ubezpieczeniach, reasekuracji oraz funduszach emerytalnych* poszukiwani byli agenci ubezpieczeniowi i pracownicy do spraw ubezpieczeń.

3.12.3. Podaż pracy w powiecie siemiatyckim

Podaż pracy przedstawiono za pomocą liczby bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy oraz liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych zlokalizowanych w powiecie siemiatyckim. Jest to podejście nieco uproszczone, bowiem należy zauważyć, że wśród zarejestrowanych bezrobotnych mogą znajdować się absolwenci, a z drugiej strony nie każdy absolwent staje się uczestnikiem rynku pracy, może bowiem kontynuować naukę. Podaż pracy kształtują rzecz jasna również osoby poszukujące pracy, ale nie zarejestrowane w urzędach pracy. Przyjęte podejście wynika z dostępności i sposobu zbierania danych.

Analizując podaż pracy powiatu siemiatyckiego, wyrażoną w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, przedstawiono strukturę bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów oraz zaprezentowano 20 zawodów i specjalności najliczniej reprezentowanych w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Siemiatyczach.

Tabela 209. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie siemiatyckim w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego

powiat siemiatycki								% bezrobotnych w województwie w 2014r.
Kod	Nazwa grupy wielkiej	2013		Kod	Nazwa grupy wielkiej	2014		
		N	%			N	%	
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	364	19,5	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	327	18,6	21,2
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	279	15,0	5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	288	16,4	13,0
9	Pracownicy przy pracach prostych	258	13,8	9	Pracownicy przy pracach prostych	242	13,7	7,4
3	Technicy i inny średni personel	184	9,9	2	Specjaliści	165	9,4	10,7
2	Specjaliści	182	9,8	3	Technicy i inny średni personel	163	9,3	13,1
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	84	4,5	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	95	5,4	4,6
4	Pracownicy biurowi	49	2,6	4	Pracownicy biurowi	43	2,4	3,2
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	28	1,5	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	29	1,6	2,0
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	7	0,4	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	7	0,4	0,4
	Brak zawodu	428	23,0		Bez zawodu	402	22,8	24,2
	Ogółem	1863	100,0		Ogółem	1761	100,0	100,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W powiecie siemiatyckim grupa 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** była najliczniej reprezentowaną grupą bezrobotnych wśród wielkich zawodów. Populacja pracowników tych zawodów w 2014 roku w miejscowej strukturze bezrobotnych wynosiła

327 osób, co stanowiło 18,6% wszystkich zarejestrowanych. W strukturze bezrobotnych niekorzystnie prezentowało się ponadto położenie osób przypisanych do grupy 5 **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** oraz grupy 9 **pracownicy przy pracach prostych**. Ich procentowy udział wśród osób pozostających bez zatrudnienia wynosił odpowiednio: 16,4% oraz 13,7%. Należy zauważyć, że w grupach 8 i 5 uzyskano gorsze wyniki (większa liczba bezrobotnych) w stosunku do wyników badań z roku poprzedniego. Ponadto trudna sytuacja na rynku pracy odnosiła się również do bezrobotnych **bez zawodu**, których było 402, co stanowiło 22,8% wszystkich osób figurujących w rejestrze. Podaż bezrobotnych odbiega od kształtującej się na siemiatyckim rynku pracy struktury podmiotów gospodarczych. Największa podaż dotyczy **robotników przemysłowych i rzemieślników**, którzy wyraźnie nie wpasowują się w potrzeby powiatowego rynku pracy. **Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** są także grupą zawodową o umiejętnościach i profesjach niedostosowanych do potrzeb pracodawców w powiecie siemiatyckim.

Tabela 210. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu siemiatyckiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego

Nazwa zawodu	Kod zawodu	2013		Kod zawodu	Nazwa zawodu	2014		% bezrobotnych w województwie 2014
		N	%			N	%	
522301	Sprzedawca S	131	7,0	522301	Sprzedawca S	126	7,2	5,6
932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	125	6,7	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	110	6,2	1,0
515303	Robotnik gospodarczy	51	2,7	515303	Robotnik gospodarczy	52	3,0	1,3
931301	Robotnik budowlany	40	2,1	931301	Robotnik budowlany	46	2,6	1,8
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	29	1,6	752205	Stolarz S	29	1,6	1,1
752205	Stolarz S	29	1,6	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	26	1,5	1,1
314207	Technik rolnik S	28	1,5	722204	Ślusarz S	24	1,4	1,9
722204	Ślusarz S	28	1,5	514101	Fryzjer S	23	1,3	0,9
753105	Krawiec S	23	1,2	911207	Sprzątaczką biurowa	22	1,2	0,8
753605	Obuwnik przemysłowy	22	1,2	314207	Technik rolnik S	20	1,1	1,1
331403	Technik ekonomista S	20	1,1	331403	Technik ekonomista S	19	1,1	1,6
514101	Fryzjer S	20	1,1	751204	Piekarz S	19	1,1	0,9
911207	Sprzątaczką biurowa	20	1,1	753105	Krawiec S	19	1,1	1,5
711202	Murarz S	19	1,0	751201	Cukiernik S	18	1,0	0,8
751204	Piekarz S	19	1,0	834101	Kierowca ciągnika rolniczego	17	1,0	0,03
512001	Kucharz S	17	0,9	512001	Kucharz S	16	0,9	1,1
242217	Specjalista administracji publicznej	16	0,9	711202	Murarz S	15	0,9	1,5
751201	Cukiernik S	15	0,8	752208	Stolarz meblowy	15	0,9	0,5
931205	Robotnik drogowy	14	0,8	753605	Obuwnik przemysłowy	15	0,9	0,1
343403	Technik organizacji usług gastronomicznych S	13	0,7	513101	Kelner S	14	0,8	0,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W najtrudniejszym położeniu, w stosunku do zawodów i specjalności reprezentowanych najliczniej w grupie bezrobotnych w powiecie siemiatyckim w 2014 roku znajdowali się *sprzedawcy*, których liczba wynosiła 126 (7,2% bezrobotnych w powiecie). Procentowy udział sprzedawców w strukturze bezrobotnych w powiecie był wyższy od sytuacji w województwie (5,6%) o 1,6 punktu proc. Dość trudna sytuacja przedstawiała się również w przypadku *robotników pomocniczych w przemyśle przetwórczym*. Takie zawody

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

i specjalności, jak: *robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, robotnik gospodarczy, obuwnik przemysłowy oraz kierowca ciągnika rolniczego* należą do wyróżniających się grup nadreprezentowanych (porównując dane powiatowe do wojewódzkich).

Na terenie powiatu siemiatyckiego ponadgimnazjalne szkolnictwo zawodowe obejmowało w 2014 roku 2 szkoły policealne, 3 technika i 3 zasadnicze szkoły zawodowe.

Tabela 211. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013–2015 w przekroju zawodów i specjalności w powiecie siemiatyckim

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2013	Absolwenci 2014	Przewidywani absolwenci 2015
1	314202	Technik architektury krajobrazu S	17	25	-
2	314207	Technik rolnik S	24	24	21
3	343403	Technik organizacji usług gastronomicznych S	19	24	14
4	351203	Technik informatyk S	20	19	18
5	522305	Technik handlowiec S	-	15	-
6	331403	Technik ekonomista S	-	14	17
7	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	11	9	10
8	514101	Fryzjer S	8	6	5
9	751204	Piekarz S	5	4	5
10	711202/711204	Murarz S/ Murarz – tynkarz S	-	3	2
11	741103	Elektryk S	-	3	3
12	751201	Cukiernik S	-	3	2
13	834103	Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych S	1	3	-
14	712604	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych S	3	2	3
15	712603	Monter instalacji gazowych S	-	1	-
16	741201	Elektromechanik S	-	1	1
17	752205	Stolarz S	4	1	6
18	311504	Technik mechanik S	-	-	15
19	512001	Kucharz S	11	-	5
20	522301	Sprzedawca S	5	-	2
21	721306	Blacharz samochodowy S	1	-	1
		Pozostałe zawody	39	-	-
		Ogółem	168	157	130

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Analizując podaż pracy w ujęciu liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, w 2014 r. odnotowano 157 absolwentów, którzy byli kształceni w 17 zawodach (w 2013r. 168 absolwentów w 19 zawodach). Najwięcej absolwentów w 2014r. zdobyło zawód *technika architektury krajobrazu, technika rolnika oraz technika organizacji usług gastronomicznych*. Najliczniej kształconą profesją w zasadniczych szkołach zawodowych był *mechanik pojazdów samochodowych*. Biorąc pod uwagę prognozę absolwentów na rok następny, należy zauważyć różnice w liczbie absolwentów w roku 2015 w porównaniu do roku 2014 w poszczególnych zawodach. W przypadku takich zawodów jak na przykład: *technik architektury krajobrazu, technik handlowiec czy mechanik-operator pojazdów i*

maszyn rolniczych, obserwujemy brak takich abiturientów w prognozach w roku 2015. Biorąc pod uwagę prognozy na 2015r., można ponadto spodziewać się zwiększonej podaży *techników mechaników, techników ekonomistów*, a także *stolarzy i kucharzy*. W powiecie siemiatyckim podaż absolwentów szkół ponadgimnazjalnych wyraźnie odbiega od potrzeb rynku pracy. Widoczne jest niedostosowanie profilowe szkolnictwa ponadgimnazjalnego do struktury podmiotów gospodarczych. Zwiększenie szans zatrudnieniowych absolwentów na rynku pracy wiąże się z podejmowaniem przez nich dalszej ścieżki kształcenia, ukierunkowanej na inny, bardziej wyspecjalizowany rodzaj wykształcenia kierunkowego.

Tabela 212. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie siemiatyckim 2015 – 2016

Typ szkoły	2014	2015	2016
Technikum	121	85	118
Zasadnicza szkoła zawodowa	36	45	60
Ogółem	157	130	178

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Dokonując prognoz absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych według typu szkół na lata 2015-2016 zauważamy, że na rynku pracy powiatu siemiatyckiego w roku 2016, w stosunku do roku 2015, uaktywni się potencjalnie zwiększona podaż absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, oraz absolwentów technikum.

3.12.4. Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym

Określając szanse na znalezienie pracy w wyuczonej profesji na rynku lokalnym dokonano porównania podaży, wyrażonej za pomocą liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz liczby bezrobotnych, z popytem wyrażonym za pomocą liczby miejsc pracy.

Tabela 213. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie siemiatyckim 2014 – 2016

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2014	Bezrobotni stan na 31.12.2014	Podaż (absolwenci + bezrobotni na k. roku)	Popyt (oferty pracy 2014)	Szanse na znalezienie pracy w zawodzie
522305	Technik handlowiec S	15	9	24	10	41,7%
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S (grupa zaw. 7231)	9	36	45	18	40,0%
752205	Stolarz S (grupa zaw. 7522)	1	48	49	14	28,6%
712604	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych S	2	4	6	1	16,7%
514101	Fryzjer S	6	23	29	3	10,3%
751201	Cukiernik S	3	18	21	2	9,5%
751204	Piekarz S	4	19	23	1	4,3%
351203	Technik informatyk S (grupa zaw.3512)	19	7	26	1	3,8%
314202	Technik architektury krajobrazu S	25	1	26	0	0,0%

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2014	Bezrobotni stan na 31.12.2014	Podaż (absolwenci + bezrobotni na k. roku)	Popyt (oferty pracy 2014)	Szanse na znalezienie pracy w zawodzie
314207	Technik rolnik S	24	20	44	0	0,0%
331403	Technik ekonomista S	14	16	30	0	0,0%
343403	Technik organizacji usług gastronomicznych S	24	11	35	0	0,0%
711202	Murarz S	3	15	18	0	0,0%
712603	Monter instalacji gazowych S	1	0	1	0	0,0%
741103	Elektryk S (grupa zaw. 7411)	3	12	15	0	0,0%
741201	Elektromechanik S	1	1	2	0	0,0%
834103	Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych S	3	9	12	0	0,0%

Uwaga: w przypadku niektórych zawodów dane dotyczące liczby zarejestrowanych bezrobotnych i ofert pracy przedstawiono dla całej elementarnej grupy zawodów (numer grupy zawodów w nawiasie) ze względu na zbliżony zestaw czynności wykonywanych na danych stanowiskach pracy/ w ramach danych specjalności należących do jednej grupy zawodów
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku, Kuratorium Oświaty w Białymstoku oraz danych zebranych przez Wykonawcę bezpośrednio ze szkół.

Prawdopodobieństwo (w ujęciu procentowym) podjęcia pracy przez abiturienta na „otwartym” rynku zatrudnienia (strona popytowa nie obejmuje miejsc pracy dostępnych w rekrutacjach zamkniętych – naborze pracowników bez upublicznienia informacji o wolnych miejscach pracy) jest odzwierciedlone poprzez iloraz popytu i podaży. W powiecie siemiatyckim na rynku zatrudnienia w 2014 roku najlepsza, ale przeciętna sytuacja odnosiła się do *techników handlowców* (42% prawdopodobieństwo pozyskania angażu) i *mechaników pojazdów samochodowych* (40%). Na tle edukowanych profesji średnie perspektywy znalezienia pracy posiadali również *stolarze* (29%). Są to zawody związane z rozwojem drobnej przedsiębiorczości oraz usług, co wpasowuje się w specyfikę profilową powiatu siemiatyckiego. Z kolei, szczególnie niepokojąca sytuacja na rynku pracy wystąpiła w przypadku *techników rolników i techników organizacji usług gastronomicznych*, profesji, w przypadku których brakowi miejsc pracy towarzyszył duży strumień absolwentów wchodzących na rynek pracy i duża liczba bezrobotnych figurujących w statystykach urzędów pracy.

3.12.5. Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym

Przeprowadzając analizę zróżnicowania kondycji zawodów na lokalnym rynku przedstawiono różnicę pomiędzy liczbą miejsc pracy a liczbą bezrobotnych, przy czym to zestawienie dokonano na poziomie grup dużych zawodów. Ponadto dokonano klasyfikacji zawodów na grupy zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych.

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 214. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie siemiatyckim w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS

Kod grupy zaw	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica S-D
		N	%	N	%	
75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	146	8,3	28	3,4	118
93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	187	10,6	75	9,2	112
31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	83	4,7	16	2	67
51	Pracownicy usług osobistych	128	7,3	78	9,6	50
52	Sprzedawcy i pokrewni	145	8,2	100	12,3	45
71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyl. elektryków)	59	3,4	18	2,2	41
24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	48	2,7	16	2	32
26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	32	1,8	1	0,1	31
23	Specjaliści nauczania i wychowania	36	2	6	0,7	30
21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	38	2,2	12	1,5	26
81	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	39	2,2	17	2,1	22
74	Elektrycy i elektronicy	25	1,4	4	0,5	21
61	Rolnicy produkcji towarowej	20	1,1	3	0,4	17
83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	54	3,1	43	5,3	11
91	Pomoce domowe i sprzętaczki	34	1,9	25	3,1	9
34	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	22	1,2	14	1,7	8
96	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	14	0,8	6	0,7	8
35	Technicy informatycy	8	0,5	1	0,1	7
62	Leśnicy i rybacy	9	0,5	2	0,2	7
73	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	7	0,4	0	0	7
92	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	4	0,2	1	0,1	3
11	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni	2	0,1	0	0	2
12	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	3	0,2	1	0,1	2
72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	90	5,1	88	10,8	2
25	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	4	0,2	3	0,4	1
44	Pozostali pracownicy obsługi	3	0,2	2	0,2	1
82	Monterzy	2	0,1	2	0,2	0
43	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	19	1,1	20	2,5	-1
54	Pracownicy usług ochrony	8	0,5	9	1,1	-1
22	Specjaliści do spraw zdrowia	7	0,4	9	1,1	-2
42	Pracownicy obsługi klienta	8	0,5	10	1,2	-2
13	Kierownicy do spraw produkcji i usług	2	0,1	9	1,1	-7
32	Średni personel do spraw zdrowia	13	0,7	21	2,6	-8
33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	37	2,1	46	5,7	-9
94	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	3	0,2	12	1,5	-9
53	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	7	0,4	20	2,5	-13
41	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	13	0,7	96	11,8	-83
	Bez zawodu	402	22,8	0	0,0	402
	Ogółem	1761	100,0	814	100,0	947

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

W roku 2014 w powiecie siemiatyckim całkowita liczba bezrobotnych w stosunku do liczby miejsc pracy była ponad dwukrotnie wyższa. Największy problem ze znalezieniem

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

zatrudnienia w stosunku do liczby miejsc pracy mieli robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni oraz robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie. Najmniej kłopotliwe było znalezienie pracy przez sekretarki, operatorów urządzeń biurowych i pokrewnych oraz pracowników opieki osobistej i pokrewnych.

Zbiory informacji z poziomu lokalnego (powiatowego) o liczbie osób poszukujących pracy w danym zawodzie oraz wolumenie miejsc pracy adresowanych do przedstawicieli danej profesji pozwoliły na skatalogowanie pięciu typów zawodów: skrajnie deficytowych, deficytowych, zrównoważonych, nadwyżkowych oraz skrajnie nadwyżkowych.

W 2014 roku na lokalnym rynku pracy zidentyfikowano 415 zawodów i specjalności, przy czym 103 zawody charakteryzowały się deficytem pracowników (w tym w 77 nie odnotowano bezrobotnych), 291 zawodów to profesje nadwyżkowe (w tym w 246 nie odnotowano ofert pracy), natomiast równowagę w zakresie popytu i podaży pracy wykazało jedynie 21 zawodów. W analizie uwzględniono te specjalności, w których wystąpiło co najmniej 10 osób bezrobotnych (zawody nadwyżkowe i zawody o zrównoważonym popycie i podaży pracy) lub co najmniej 10 ofert pracy (zawody deficytowe).

Tabela 215. Zestawienie zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie siemiatyckim w 2014 roku

Typ	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki
Deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 10 i więcej)	721204	Spawacz metodą MAG	0,03
	532904	Sanitariusz szpitalny	0,09
	411004	Technik prac biurowych	0,13
	932101	Pakowacz	0,36
	325905	Opiekunka dziecięca	0,38
	833202	Kierowca ciągnika siodłowego	0,40
	332203	Przedstawiciel handlowy	0,58
	941201	Pomoc kuchenna	0,58
	524902	Doradca klienta	0,64
	834401	Kierowca operator wózków jezdniowych	0,64
Zrównoważony (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 10 i więcej)	911207	Sprzątaczką biurową	0,76
	513101	Kelner	0,79
	931205	Robotnik drogowy	0,93
	515303	Robotnik gospodarczy	0,98
	522305	Technik handlowiec	1,20
Nadwyżkowy (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 10 i więcej)	432103	Magazynier	1,46
	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	1,50
	243106	Specjalista do spraw marketingu i handlu	2,00
	931301	Robotnik budowlany	2,00
	522301	Sprzedawca S	2,16
	752205	Stolarz S	2,92
	513202	Barman	3,33
	722204	Ślusarz S	3,86
	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	5,00
	751201	Cukiernik S	5,50
	514101	Fryzjer S	6,00
	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	6,74
	512001	Kucharz S	7,33

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

	314205	Technik ogrodnik S	8,50
	752208	Stolarz meblowy	8,50
	235914	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	10,00
	351203	Technik informatyk S	12,00
	834101	Kierowca ciągnika rolniczego	12,00
	751204	Piekarz S	21,00
Skrajnie nadwyżkowy (zawody o liczbie bezrobotnych 10 i więcej)	331403	Technik ekonomista	Brak ofert
	314207	Technik rolnik	Brak ofert
	242217	Specjalista administracji publicznej	Brak ofert
	711202	Murarz	Brak ofert
	242190	Poz.spec.ds zarządzania i organizacji	Brak ofert
	512002	Kucharz małej gastronomii	Brak ofert
	753605	Obuwnik przemysłowy	Brak ofert
	235107	Pedagog	Brak ofert
	233025	Nauczyciel wychowania fizycznego	Brak ofert
	263102	Ekonomista	Brak ofert
	343403	Technik organizacji usług gastronomicznych	Brak ofert
	523002	Kasjer handlowy	Brak ofert

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

W powiecie siemiatyckim w 2014 roku nie zidentyfikowano zawodów skrajnie deficytowych, których liczba miejsc pracy wynosiłaby 10 i więcej.

Wśród zawodów deficytowych wyróżniono 10 takich profesji. Należy zauważyć, że stopień deficytowości był różny dla poszczególnych zawodów z tej grupy. I tak w zawodzie *spawacz metodą MAG* na 58 ofert pracy pojawiło się tylko dwóch bezrobotnych (wskaźnik na poziomie 0,03), z kolei w zawodzie *kierowca operator wózków jezdniowych*, na 11 ofert pracy napłynęło 7 bezrobotnych (wskaźnik na poziomie: 0,64).

W grupie zawodów zrównoważonych wyróżniono pięć zawodów: *sprzątaczką biurową*, *kelner*, *robotnik drogowy*, *robotnik gospodarczy* oraz *technik handlowiec*, dla których wskaźniki przyjęły poziom 0,76-1,20, co oznacza, że napływ bezrobotnych do PUP w przybliżeniu równoważony był liczbą upublicznionych ofert pracy.

Zawody nadwyżkowe to kolejna wyłoniona grupa. Tu liczba osób bezrobotnych była większa niż liczba ofert pracy w danym zawodzie. Wyróżniono 19 zawodów nadwyżkowych, wśród których największą nadwyżkowością charakteryzował się *piekarz*. W tym przypadku na jedną ofertę pracy napłynęło 21 bezrobotnych (wskaźnik równy 21,00).

Ostatnią grupą zawodów są zawody skrajnie nadwyżkowe, czyli takie, w których nie upubliczniono ofert pracy, ale odnotowano napływ bezrobotnych do PUP. W tej grupie odnotowano 12 liczących się ilościowo zawodów, w tym licznie reprezentowanych zawodów specjalistów i techników.

3.12.6. Podsumowanie

1. Sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu siemiatyckiego na tle średniej województwa przedstawia się średnio korzystnie. Na taką sytuację wpływa przede wszystkim niski wskaźnik stopy bezrobocia, który to w 2013 r. wyniósł 11,2% i spowodował, iż powiat

siemiatycki znajdował się na 4 miejscu wśród wszystkich powiatów województwa pod tym względem. Dobra sytuacja w powiecie wynika również z wyższych niż średnio w regionie dochodów budżetu powiatu na 1 mieszkańca. Natomiast wskaźnik nakładów inwestycyjnych na 1 mieszkańca oraz wskaźnik przedsiębiorczości na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym, a także przeciętne wynagrodzenie brutto kształtują się znacznie poniżej wartości wojewódzkich.

2. W powiecie siemiatyckim występują określone warunki przyrodnicze i społeczne, które mają wpływ na wyróżnianie pewnych działów PKD na tle województwa. Istotnym dla powiatu działem jest produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli, produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania; uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową oraz działalność weterynaryjna, które w powiecie siemiatyckim generują odpowiednio: 6,7%, 5,5% i 4,9% zasobów województwa.
3. Najczęstszym źródłem upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy w powiecie siemiatyckim był Powiatowy Urząd Pracy.
4. Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu siemiatyckiego w porównaniu do wszystkich powiatów w 2014r. stanowiły dwukrotnie wyższy niż średnio w województwie udział w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy (44%).
5. Najczęściej poszukiwanym zawodem w 2014r. w powiecie siemiatyckim był technik prac biurowych. Zawód sprzedawcy, który był najpopularniejszym zawodem w województwie podlaskim w 2014r., w powiecie siemiatyckim wystąpił na pozycji 2 w zestawieniu najpopularniejszych zawodów. Na tle województwa powiat wyróżnia się większym popytem na pracę spawaczy metodą MAG.
6. Analiza zestawienia liczby miejsc pracy i liczby bezrobotnych w powiecie siemiatyckim w ujęciu grup dużych KZiS pokazuje, iż liczba bezrobotnych jest ponaddwukrotnie wyższa od liczby miejsc pracy. Największa nadwyżka bezrobotnych wystąpiła w grupie robotników w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewnych oraz w grupie robotników pomocniczych w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie.
7. Największe szanse na znalezienie pracy w zawodzie w powiecie siemiatyckim mieli absolwenci w zawodzie technika handlowca oraz mechanika pojazdów samochodowych. Duża część absolwentów zmuszona jest do poszukiwania pracy poza obszarem powiatu siemiatyckiego, gdyż w analizowanym powiecie nie odnotowano ofert pracy dotyczących ich kwalifikacji (m.in. technik architektury krajobrazu, technik organizacji usług gastronomicznych).
8. Do zawodów najbardziej deficytowych w powiecie siemiatyckim należeli: spawacz metodą MAG oraz kierowca operator wózków jezdniowych. Natomiast w grupie zawodów zrównoważonych znaleźli się: sprzątaczką biurową, kelner, robotnik drogowy, robotnik gospodarczy oraz technik handlowiec.

3.13. Powiat sokólski

3.13.1. Potencjał powiatowego rynku pracy

Powiat sokólski zajmuje powierzchnię 205 450 ha. W jego skład wchodzi gminy miejsko-wiejskie: Dąbrowa Białostocka, Krynki, Sokółka, Suchowola oraz gminy wiejskie: Janów, Korycin, Kuźnica, Nowy Dwór, Sidra, Szudziałowo. Ogólną sytuację społeczno-gospodarczą powiatu, przy szczególnym uwzględnieniu potencjału lokalnego rynku pracy, można przedstawić za pomocą wybranych wskaźników, które w porównaniu do średniej województwa podlaskiego ukazują sytuację w analizowanym powiecie.

Powiat sokólski charakteryzuje się niższą niż w województwie gęstością zaludnienia, która wynosi 34 osoby na 1 km² (woj. 59 osób na 1 km²). Dość niskiej gęstości zaludnienia towarzyszy dość niska lesistość terenu powiatu, która w porównaniu do średniej województwa jest niższa o 17,3%.

Liczba mieszkańców powiatu sokólskiego zmniejsza się. W końcu 2013r. powiat zamieszkiwało 70,5 tys. osób, czyli o 1,8 tys. mniej niż w końcu 2010r. (o 2,4%). O spadku liczby mieszkańców zdecydowało ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, które wyniosło -4,8 na 1000 ludności; dla województwa wskaźnik ten osiągnął wartość -2,1. Innym decydującym czynnikiem był ujemny przyrost naturalny ludności. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu ukształtował się on w 2013 roku na poziomie -2,7 i odbiegał od wskaźnika wojewódzkiego wynoszącego -1,3.

Ubytkowi ludności towarzyszą niekorzystne zmiany struktury wiekowej. Obciążenie ekonomiczne ludności w analizowanym powiecie jest wyższe niż w całym województwie i wynosi 60,1 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wobec 57,3 osób w regionie).

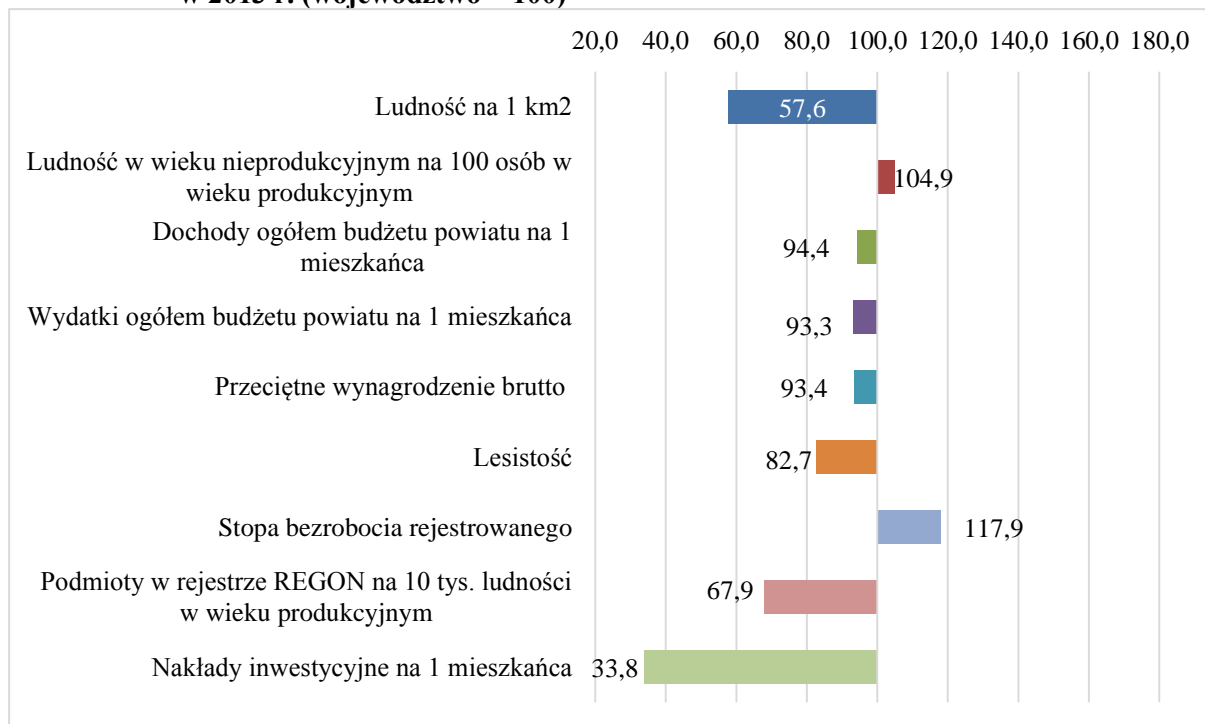
W analizowanym powiecie obserwujemy niższe niż średnia w województwie wskaźniki dotyczące budżetu powiatu, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków przypadających na 1 mieszkańca. Należy zauważyć, że dochody ogółem budżetu powiatu w 2013 roku wynosiły 59,6 mln zł i były wyższe od wydatków ogółem o 1,6 mln zł. Ponadto w powiecie sokólskim obserwujemy zdecydowanie niższe, bo aż o 66,2% od średniej wojewódzkiej nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca. Ten ostatni wskaźnik potwierdza niski poziom atrakcyjności inwestycyjnej powiatu sokólskiego, co z pewnością również w przyszłości może się negatywnie przedkładać na sytuację na rynku pracy. Oznacza to również, iż koniecznym jest podejmowanie przez władze powiatu działań wizerunkowych nakierowanych na eksponowanie istniejących walorów inwestycyjnych analizowanej jednostki.

W powiecie sokólskim liczba zarejestrowanych podmiotów w bazie REGON przypadająca na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym (862,8) jest niższa o 32,1% niż średnia w województwie.

W powiecie obserwujemy wysoką stopę bezrobocia rejestrowanego, która w 2013 r. wynosiła 17,8%, a więc znacznie powyżej średniej dla województwa. W powiecie sokólskim stopa bezrobocia powiększała się z roku na rok, jednakże wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych w ciągu 3 lat (od 2010r. do 2013r.) był mniejszy niż średnio w województwie:

liczba bezrobotnych wzrosła o 9,2% (w woj. o 11,2%). Niekorzystna sytuacja na rynku pracy jest efektem rolniczej specyfiki powiatu, ale także jego niskiej atrakcyjności inwestycyjnej.

Wykres 15. Wybrane wskaźniki powiatu sokólskiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014. Powiat sokólski, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

W przypadku osób pracujących, na koniec 2013 roku w powiecie sokólskim ich liczba wynosiła 20 849 osób (6,2% wszystkich pracujących w województwie podlaskim). Pracujący w rolnictwie stanowili zdecydowaną większość zatrudnionych – 60,7% wszystkich pracujących, pracowników sektora usług było 26,9%, a najmniejszą część tworzyli zatrudnieni w sektorze przemysłu i budownictwa (12,4%)⁶¹. Struktura bezrobotnych jest rezultatem niekorzystnej ekonomicznie specyfiki powiatu. Dostrzegalny jest zbyt niski udział zatrudnionych w sektorze usług oraz w sektorze przemysłu. Rozwój tych dwóch ostatnich sfer może być ograniczony przez niskie nakłady inwestycyjne. W takich uwarunkowaniach nie rozwijają się także usługi okołobiznesowe, sprzyjające powstawaniu nowych miejsc pracy. Poziom zarobków w analizowanym powiecie jest niższy od średniej wojewódzkiej – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2013 roku wynosiło 3204,46 zł (stanowiło 93,4% płacy podlaskiej i 82,6% poziomu krajowego).⁶² Powiat sokólski jest jedynym powiatem z województwa podlaskiego, w którym wynagrodzenie brutto spadło w stosunku do roku 2012.

⁶¹ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Pracujący, zatrudnieni i przeciętne zatrudnienie według PKD 2007*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.42754116334185477#

⁶² Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Wynagrodzenia*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.6889699152773496#

Dokonując analizy przedsiębiorstw funkcjonujących w powiecie sokólskim ze względu na sekcję działalności wg PKD 2007, obserwujemy, że spośród 3802 zarejestrowanych firm najwięcej funkcjonuje w następujących działach: *handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* (682 firmy), *roboty budowlane specjalistyczne* (275), *transport lądowy oraz transport rurociągowy* (230). Łącznie w tych trzech dominujących działach PKD koncentruje się 31,2% wszystkich lokalnych przedsiębiorstw. Specyfika przedsiębiorstw w powiecie sokólskim zdominowana jest przez przedsiębiorstwa handlowe, budowlane oraz transportowe. Jest to z pewnością rezultatem przygranicznego położenia regionu.

Warunki przyrodnicze i społeczne regionu przekładają się na specyfikę profilu działalności gospodarczej podmiotów funkcjonujących w powiecie sokólskim. W tabeli przedstawiono jedenaście działów PKD reprezentowanych najsilniej (na tle Podlasia) w powiecie sokólskim⁶³.

Tabela 216. Działy PKD wyróżniające się w powiecie sokólskim na tle województwa

Dział PKD	Nazwa działu	Liczba podmiotów	% zasobów województwa
61	Telekomunikacja	16	8,6
22	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	22	8,2
52	Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	30	8,1
01	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	183	6,5
02	Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	58	6,4
23	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	36	6,4
75	Działalność weterynaryjna	25	6,1
64	Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	30	5,6
10	Produkcja artykułów spożywczych	42	5,3
38	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców	10	5,1
25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych	48	5,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Bardzo wysoki odsetek podmiotów w porównaniu do zasobów województwa występuje w dziale *telekomunikacja*. Poza tym duży udział w zasobach województwa mają przedsiębiorstwa związane z zasobami przyrodniczymi powiatu, zajmujące się *leśnictwem i pozyskiwaniem drewna* oraz przedsiębiorstwa funkcjonujące w dziale *uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową*. Kolejnym wyróżniającym się na tle województwa działem jest *magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport*. Szczególne miejsce w powiecie sokólskim zajmują również przedsiębiorstwa zajmujące się *produkcją gotowych wyrobów metalowych, produkcją pozostałych wyrobów z mineralnych surowców niemetalicznych, produkcją artykułów spożywczych* oraz *wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych*. Trudno jest mówić o jakimś zdecydowanym profilowym wyróżniku przedsiębiorstw w powiecie sokólskim, można natomiast zauważyć, iż

⁶³ Do analizy włączono działy PKD, które w danym powiecie posiadają reprezentację minimum 10 podmiotów, a ich udział w zasobach województwa przekracza 5%.

ukierunkowuje się on na działalność związaną z wykorzystaniem zasobów przyrodniczych, stanowiących bogactwo naturalne regionu. Rozwój usług logistycznych wynika z przygranicznego położenia regionu, natomiast rozwój usług telekomunikacyjnych jest przykładem działalności mobilnej niezależnej od uwarunkowań regionalnych, a raczej od poziomu kapitału intelektualnego oraz kosztów działalności.

Specyfika potencjału powiatu sokólskiego ma związek z charakterem działalności podmiotów nowo zarejestrowanych w ostatnich trzech latach. Na tle województwa największy odsetek nowych działalności uruchomiono w następujących działach PKD: *produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych* (23,8% wszystkich nowopowstałych działalności w województwie podlaskim, nominalnie 5 podmiotów), *magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport* (15%, 6 podmiotów), *działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna* (7,3%, 6 podmiotów), *naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń* (6,8%, 5 podmiotów), *uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową* (5,6%, 6 podmiotów), *działalność usługowa związana z wyżywieniem* (5,5%, 11 podmiotów), *transport lądowy oraz transport rurociągowy* (5,3%, 22 podmioty). W strukturze nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych widoczny jest rozwój usług logistycznych oraz tradycyjnych (np. naprawa sprzętu).

3.13.2. Popyt na pracę w powiecie sokólskim

Stronę popytową rynku pracy scharakteryzowano za pomocą liczby ogłoszeń i liczby miejsc pracy upubliczniętych za pośrednictwem różnych źródeł w 2014 roku.

Biorąc pod uwagę miejsca pracy dotyczące wykonywania pracy na terenie województwa podlaskiego (43221) odnotowano 5,1% dotyczących powiatu. Łącznie w powiecie sokólskim pojawiło się 2171 ogłoszeń o pracę, w których poszukiwano 2202 pracowników. Zapotrzebowanie na pracowników w analizowanej jednostce terytorialnej zmniejszyło się nieznacznie w stosunku do roku 2013, kiedy to na terenie powiatu zanotowano 2210 miejsc pracy (spadek o 8 miejsc pracy, o 0,4%).

Tabela 217. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie sokólskim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących

Źródło	powiat sokólski				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014								województwo podlaskie ^A	
	2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		N	%
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
Powiatowe Urzędy Pracy	1869	84,9	1893	85,7	447	89,2	459	80,0	525	83,3	438	88,1	27826	64,4
Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe	288	13,1	286	12,9	45	9,0	109	19,0	89	14,1	45	9,1	11065	25,6
Ogólnokrajowe internetowe serwisy pośrednictwa pracy	35	1,6	12	0,5	4	0,8	3	0,5	16	2,5	12	2,4	3136	7,3
Prasa regionalna	4	0,2	12	0,5	4	0,8	0	0,0	0	0,0	0	0,0	193	0,4
Ochotnicze Hufce Pracy	4	0,2	4	0,2	1	0,2	3	0,5	0	0,0	0	0,0	426	1,0
Biura Karier	2	0,1	3	0,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	0,4	575	1,3
Ogółem	2202	100	2210	100	501	100	574	100	630	100	497	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Struktura kanałów poszukiwania pracowników w 2014 roku praktycznie nie zmieniła się w stosunku do roku poprzedniego. Nieznacznie zmniejszył się udział ofert powiatowego urzędu pracy (z 85,7% wszystkich ofert w 2013r. do 84,9% wszystkich ofert pracy w 2014r.) na rzecz lokalnych internetowych serwisów pośrednictwa pracy, których udział zwiększył się (z 12,9% do 13,1%) i ogólnopolskich e-serwisów pośrednictwa zatrudnienia (wzrost z 0,5% do 1,6%). W analizowanej jednostce terytorialnej, w porównaniu z sytuacją w województwie, znikomy udział wśród źródeł miejsc pracy posiadają ogólnopolskie e-serwisy pośrednictwa zatrudnienia. W województwie podlaskim generują one 7,3% popytu na pracę, natomiast w powiecie sokólskim stanowią jedynie 1,6% lokalnego popytu na pracę. Marginalne znaczenie w pośrednictwie pracy mają prasa regionalna, Ochotnicze Hufce Pracy i Biura Karier.

Tabela 218. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie sokólskim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów

Kod	Nazwa grupy wielkiej	powiat sokólski				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014								Województwo podlaskie ^A	
		2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		2014	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	5	0,2	13	0,6	1	0,2	2	0,3	1	0,2	1	0,2	681	1,6
2	Specjaliści	138	6,3	109	4,9	36	7,2	18	3,1	48	7,6	36	7,2	3976	9,2
3	Technicy i inny średni personel	265	12,0	322	14,6	69	13,8	64	11,1	70	11,1	62	12,5	5365	12,4
4	Pracownicy biurowi	329	14,9	294	13,3	81	16,2	83	14,5	80	12,7	85	17,1	4185	9,7
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	456	20,7	491	22,2	103	20,6	111	19,3	133	21,1	109	21,9	10337	23,9
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	87	4,0	88	4,0	27	5,4	36	6,3	14	2,2	10	2,0	338	0,8
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	360	16,3	390	17,6	59	11,8	86	15,0	135	21,4	80	16,1	8868	20,5
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	177	8,0	126	5,7	41	8,2	49	8,5	44	7,0	43	8,7	3550	8,2
9	Pracownicy przy pracach prostych	385	17,5	371	16,8	84	16,8	125	21,8	105	16,7	71	14,3	5903	13,7
	Bez zawodu	0	0,0	6	0,3		0,0		0,0		0,0		0,0	18	0
	Ogółem	2202	100	2210	100	501	100	574	100	630	100	497	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Analizując rozkład popytu na pracę w ujęciu grup wielkich zawodów zauważamy, że w 2014 roku, podobnie jak w roku ubiegłym, najwięcej miejsc pracy było adresowanych do grupy 5 **pracownicy usług i sprzedawcy** – 20,7% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie. Drugą co do wielkości popytu na pracę stanowiła grupa 9 **pracownicy przy pracach prostych** – 17,5% miejsc pracy. Przegląd danych w ujęciu kwartalnym informuje o grupach wielkich zawodów poszukiwanych sezonowo. W odniesieniu do **pracowników usług i sprzedawców** największy popyt na pracę zidentyfikowano w III kwartale. Natomiast w przypadku **pracowników przy pracach prostych** największy popyt na pracę zidentyfikowano w II kwartale.

Tabela 219. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie sokólskim w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Liczba zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie	w tym: miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu	
		N	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	5	0	0,0
2	Specjaliści	138	37	26,8
3	Technicy i inny średni personel	265	98	37,0
4	Pracownicy biurowi	329	183	55,6
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	456	171	37,5
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	87	38	43,7
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	360	104	28,9
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	177	24	13,6
9	Pracownicy przy pracach prostych	385	124	32,2
0	Sily zbrojne	0	0	-
	Bez zawodu	0	0	-
	Ogółem	2202	779	35,4

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując analizy popytu na rynku pracy brano również pod uwagę miejsca stażu pracy. Należy jednak podkreślić, że staże są realizowane bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Są to miejsca aktywizacji zawodowej, na których bezrobotni nabywają umiejętności potrzebnych do wykonywania pracy na danym stanowisku pracy. Oznacza to, że miejsce stażu nie powinno być traktowane jako pełnowartościowe miejsce pracy, ale może stanowić potencjalne miejsce pracy, jeżeli po zakończeniu okresu aktywizacji z osobą bezrobotną podpisano umowę o wykonywanie pracy na stanowisku pracy, na którym odbywała wcześniej staż.

Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu sokólskiego stanowiły w 2014r. 35,4% zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie, a więc znacznie więcej niż średni udział w województwie (21,8%). Na 456 miejsc skierowanych do **pracowników usług i sprzedawców**, staże stanowiły 37,5% (nominalnie 171 miejsc), wśród 265 miejsc pracy skierowanych do **techników i innego średniego personelu** staże stanowiły 37,0% (nominalnie 98 miejsc), natomiast wśród 385 miejsc pracy skierowanych do **pracowników przy pracach prostych** staże stanowiły 32,2% (nominalnie 124 miejsca). Zdecydowanie jednak najwięcej ofert dotyczących stażu (55,6% wszystkich ofert) wystąpiło w grupie **pracownicy biurowi** (nominalnie 183 miejsca). Struktura ofert związanych z realizacją stosunku pracy w ramach stażu podobnie jak w przypadku innych powiatów pokazuje, iż staż może być traktowany jako pewien etap procesu zatrudnieniowego. Szczególne znaczenie może to mieć w przypadku pozyskiwania osób posiadających szczególne kompetencje i umiejętności. Chodzi o możliwość rzeczywistego skonfrontowania ich z potrzebami zatrudniającego. Odnosi się to w szczególności do grupy pracowników biurowych. Staże realizowane przez reprezentujących pozostałe zawody są często powiązane

z tymczasowym zasileniem poziomu zatrudnienia, np. w sezonie lub w związku z realizacją określonego przedsięwzięcia.

W porównaniu do poprzedniego roku liczba miejsc aktywizacji zawodowej w postaci stażu zwiększyła się o 12,9% (o 89).

Szczegółowe informacje dotyczące miejsc stażu w poszczególnych zawodach zawiera Tabela 13.

Tabela 220. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie sokólskim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy

Kod	Nazwa grupy wielkiej	powiat sokólski		Źródło upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy											
				Powiatowe Urzędy Pracy		Ochotnicze Hufce Pracy		Prasa regionalna		Ogólnokrajowe serwisy ogłoszeniowe		Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe		Biura Karier	
				N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	5	100	1	20,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	4	80,0	0	0,0
2	Specjaliści	138	100	109	79,0	0	0,0	0	0,0	5	3,6	23	16,7	1	0,7
3	Technicy i inny średni personel	265	100	199	75,1	0	0,0	0	0,0	19	7,2	46	17,4	1	0,4
4	Pracownicy biurowi	329	100	302	91,8	1	0,3	0	0,0	6	1,8	20	6,1	0	0,0
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	456	100	387	84,9	2	0,4	0	0,0	3	0,7	64	14,0	0	0,0
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	87	100	85	97,7	1	1,1	0	0,0	0	0,0	1	1,1	0	0,0
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	360	100	314	87,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	46	12,8	0	0,0
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	177	100	142	80,2	0	0,0	4	2,3	1	0,6	30	16,9	0	0,0
9	Pracownicy przy pracach prostych	385	100	330	85,7	0	0,0	0	0,0	1	0,3	54	14,0	0	0,0
	Ogółem	2202	100	1869	84,9	4	0,2	4	0,2	35	1,6	288	13,1	2	0,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Mając na względzie próbę określenia specjalizacji poszczególnych źródeł ogłaszania informacji o wolnych miejscach pracy, należy wziąć pod uwagę fakt, iż w związku z wiodącą rolą powiatowego urzędu pracy jako pośrednika pracy na rynku lokalnym, może się to okazać niemożliwe. W przypadku powiatu sokólskiego, oferty pracy dla reprezentantów wszystkich grup wielkich zawodów pochodzą w zdecydowanej większości z powiatowych urzędów pracy. Z tego też powodu trudno jest rozważać jakąkolwiek specjalizację źródeł miejsc pracy. W analizowanym powiecie można jednak zauważyć, iż swoją obecność na rynku ogłoszeń zaznaczają lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe, które największą liczbę informacji

o wolnych miejscach pracy skierowały do przedstawicieli grupy 5 **pracownicy usług i sprzedawcy** oraz grupy 9 **pracownicy przy pracach prostych**. Zaistniałej tendencji nie należy traktować jako właściwej dla powiatu sokólskiego, ale raczej traktować w kategoriach ogólnych tendencji związanych z udoskonalaniem kanałów komunikacji pomiędzy pracodawcami a potencjalnymi pracownikami.

Tabela 221. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie sokólskim w latach 2013-2014

Lp.	Kod	Nazwa zawodu	powiat sokólski				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.							
			2014		2013 *)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał	
			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	522301	Sprzedawca S	203	9,2	203	9,2	45	9,0	39	6,8	55	8,7	64	12,9
2	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	81	3,7	91	4,1	18	3,6	22	3,8	18	2,9	23	4,6
3	411004	Technik prac biurowych S	80	3,6	76	3,4	20	4,0	11	1,9	21	3,3	28	5,6
4	941201	Pomoc kuchenna	70	3,2	68	3,1	18	3,6	12	2,1	24	3,8	16	3,2
5	611306	Ogrodnik terenów zieleni	65	3,0	52	2,4	18	3,6	30	5,2	12	1,9	5	1,0
6	325905	Opiekunka dziecięca S	47	2,1	61	2,8	15	3,0	1	0,2	19	3,0	12	2,4
7	515303	Robotnik gospodarczy	46	2,1	75	3,4	7	1,4	16	2,8	11	1,7	12	2,4
8	931205	Robotnik drogowy	45	2,0	59	2,7	15	3,0	19	3,3	6	1,0	5	1,0
9	751402	Przetwórcza owoców i warzyw	40	1,8	61	2,8	0	0,0	0	0,0	40	6,3	0	0,0
10	332302	Zaopatrzeniowiec	38	1,7	46	2,1	9	1,8	11	1,9	7	1,1	11	2,2
11	432103	Magazynier	38	1,7	29	1,3	11	2,2	12	2,1	9	1,4	6	1,2
12	711101	Konserwator budynków	38	1,7	17	0,8	8	1,6	14	2,4	9	1,4	7	1,4
13	911207	Sprzątaczką biurowa	34	1,5	40	1,8	8	1,6	5	0,9	14	2,2	7	1,4
14	931301	Robotnik budowlany	34	1,5	37	1,7	3	0,6	16	2,8	6	1,0	9	1,8
15	332101	Agent ubezpieczeniowy	24	1,1	3	0,1	12	2,4	5	0,9	2	0,3	5	1,0
16	431102	Fakturzystka	23	1,0	11	0,5	4	0,8	6	1,0	4	0,6	9	1,8
17	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	22	1,0	20	0,9	4	0,8	11	1,9	4	0,6	3	0,6
18	522303	Sprzedawca w branży przemysłowej	21	1,0	29	1,3	6	1,2	10	1,7	3	0,5	2	0,4
19	513101	Kelner S	20	0,9	7	0,3	7	1,4	4	0,7	5	0,8	4	0,8
20	962906	Woźny	20	0,9	7	0,3	2	0,4	5	0,9	7	1,1	6	1,2
		Pozostałe zawody	1213	55,1	1218	55,1	271	54,1	325	56,6	354	56,2	263	52,9
		Ogółem	2202	100	2210	100	501	100	574	100	630	100	497	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując szczegółowej analizy poszukiwanych zawodów, w powiecie sokólskim zidentyfikowano 20 zawodów najczęściej poszukiwanych w roku 2014. Najbardziej poszukiwanym zawodem w powiecie sokólskim był *sprzedawca* (9,2% zdefiniowanego popytu). Należy zauważyć, że w stosunku do zapotrzebowania na pracę w latach ubiegłych, w 2014 roku zwiększyło się poszukiwanie ponad połowy zawodów prezentowanych w tabeli, w największym zaś stopniu wzrost popytu dotyczył *konserwatorów budynków* i *agentów*

ubezpieczeniowych. Natomiast mniejszym niż roku poprzednim popytem charakteryzował się zawód *robotnika gospodarczego i przetwórcy owoców i warzyw*.

Tabela 222. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie sokólskim w 2014 roku (N>10)

Kod	Nazwa zawodu	powiat sokólski			
		Pozostałe źródła ofert pracy		Powiatowy Urząd Pracy	
		N	%	N	%
921403	Pomocniczy robotnik w gospodarstwie sadowniczym	16	4,8	0	0,0
332101	Agent ubezpieczeniowy	14	4,2	10	0,5
522301	Sprzedawca S	13	3,9	190	10,2
332203	Przedstawiciel handlowy	11	3,3	4	0,2
931301	Robotnik budowlany	10	3,0	24	1,3
	Pozostałe zawody	269	80,8	1641	87,8
	Ogółem	333	100	1869	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Popyt na pracę rozpowszechniany poprzez inne niż Powiatowy Urząd Pracy źródła ofert pracy skierowany był najliczniej do: 16 *pomocniczych robotników w gospodarstwie sadowniczym*, 14 *agentów ubezpieczeniowych*, 13 *sprzedawców*. W przypadku popytu na *pomocniczych robotników w gospodarstwie sadowniczym*, nie odnotowano ogłoszeń w urzędzie pracy. Należy domniemać, iż takie kanały upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy są postrzegane jako bardziej efektywne niż kanały tradycyjne.

Tabela 223. Miejsca pracy w powiecie sokólskim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki⁶⁴

Dział PKD 2007	Liczba miejsc pracy	
	N	%
47 Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	20	1,0
43 Roboty budowlane specjalistyczne	19	0,9
01 Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	16	0,8
49 Transport lądowy oraz transport rurociągowy	14	0,7
65 Ubezpieczenia, reasekuracja oraz fundusze emerytalne, z wyłączeniem obowiązkowego ubezpieczenia społecznego	12	0,6
97 Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	12	0,6
56 Działalność usługowa związana z wyżywieniem	12	0,6
41 Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	10	0,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

⁶⁴ W tabeli zaprezentowano działy PKD, w których wśród zidentyfikowanych miejsc pracy w roku 2014 poszukiwano w danym powiecie co najmniej 10 pracowników (należy zaznaczyć, że cecha „dział PKD” została przypisana do 10,0% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie sokólskim – w przypadku pozostałych nie ustalono tego związku).

Przyporządkowując zidentyfikowane miejsca pracy do działów gospodarki, zauważamy, że w powiecie sokólskim najwięcej miejsc pracy związanych było z budownictwem (Dział 43 *Roboty budowlane specjalistyczne* i Dział 41 *Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków*) – łącznie 29 ogłoszeń zatrudnienia (1,4% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w powiecie) oraz z branżą handlową: *handel detaliczny* (Dział 47) - 20 ogłoszeń zatrudnienia (1,0% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w powiecie). Taki stan rzeczy jest po pierwsze konsekwencją niedostatków inwestycyjnych w powiecie sokólskim, co skutkuje ukierunkowywaniem się na działalność związaną z mniejszym ryzykiem, czego przykładem jest handel. Poza tym taki profil aktywności rynkowej jest właściwy dla obszarów przygranicznych.

Tabela 224. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie sokólskim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane)

Branża	Zawód	Liczba miejsc pracy
Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	Ogółem, w tym:	20
	Sprzedawca S	10
	Kierownik sali sprzedaży, Kierownik działu w handlu detalicznym	3
	Ankieter	2
	Konsultant / agent sprzedaży bezpośredniej	2
	Ekspozytor towarów (merchandiser)	1
	Fotograf S	1
	Inwentaryzator	1
Roboty budowlane specjalistyczne	Ogółem, w tym:	19
	Dekarz S	7
	Monter ociepleń budynków	4
	Murarz – tynkarz, Szpachlarz	3
	Robotnik budowlany	2
	Posadzkarz S	1
	Monter konstrukcji stalowych	1
Operator sprzętu ciężkiego	1	
Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	Ogółem, w tym:	16
	Pomocniczy robotnik w gospodarstwie sadowniczym	16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując bardziej szczegółowych analiz dotyczących zapotrzebowania na pracowników według wyróżnionych wcześniej najbardziej popularnych branż, można zauważyć, że przy handlu detalicznym najczęściej poszukiwano *sprzedawców*, w branży związanej z budownictwem poszukiwano *dekarzy i monterów ociepleń budynków*, a w branży związanej z rolnictwem - *pomocniczych robotników w gospodarstwie sadowniczym*.

3.13.3. Podaż pracy w powiecie sokólskim

Podaż pracy przedstawiono za pomocą liczby bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy oraz liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych zlokalizowanych w powiecie sokólskim. Jest to podejście nieco uproszczone, bowiem należy zauważyć, że wśród zarejestrowanych bezrobotnych mogą znajdować się absolwenci, a z drugiej strony nie każdy absolwent staje się uczestnikiem rynku pracy, może bowiem kontynuować naukę. Podaż pracy kształtują rzecz jasna również osoby poszukujące pracy, ale nie zarejestrowane w urzędach pracy. Przyjęte podejście wynika z dostępności i sposobu zbierania danych.

Analizując podaż pracy powiatu sokólskiego, wyrażoną w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, przedstawiono strukturę bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów oraz zaprezentowano 20 zawodów i specjalności najliczniej reprezentowanych w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sokółce.

Tabela 225. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie sokólskim na tle struktury województwa podlaskiego w końcu 2013 i 2014 roku

Kod	Nazwa grupy wielkiej	powiat sokólski						Struktura zawodowa bezrobotnych w województwie w 2014r. (%)
		2013		Kod	Nazwa grupy wielkiej	2014		
		N	%			N	%	
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	1186	23,5	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	1001	23,0	21,2
3	Technicy i inny średni personel	769	15,2	3	Technicy i inny średni personel	644	14,8	13,1
2	Specjaliści	426	8,4	5	Pracownicy usług i sprzedawcy	394	9,0	13,0
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	424	8,4	2	Specjaliści	372	8,5	10,7
9	Pracownicy przy pracach prostych	348	6,9	9	Pracownicy przy pracach prostych	344	7,9	7,4
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	311	6,2	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	268	6,2	4,6
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	289	5,7	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	252	5,8	2,0
4	Pracownicy biurowi	85	1,7	4	Pracownicy biurowi	82	1,9	3,2
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	5	0,1	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	3	0,1	0,4
	Brak zawodu	1200	23,8		Bez zawodu	995	22,8	24,2
	Ogółem	5043	100,0		Ogółem	4355	100,0	10,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W powiecie sokólskim grupa 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** była najliczniej reprezentowaną grupą bezrobotnych wśród wielkich zawodów. Populacja pracowników tych zawodów w 2014 roku w miejscowej strukturze bezrobotnych wynosiła 1001 osób, co stanowiło 23,0% wszystkich zarejestrowanych. W strukturze bezrobotnych niekorzystnie prezentowało się ponadto położenie osób przypisanych do grupy 3 **technicy i inny średni personel**. Ich procentowy udział wśród osób pozostających bez zatrudnienia wyniósł 14,8%. Ponadto trudna sytuacja na rynku pracy odnosiła się również do bezrobotnych **bez zawodu**, których było blisko 1000, co stanowiło 22,8% wszystkich osób figurujących w

rejestrze. Taki stan rzeczy wskazuje na niski poziom kompetencyjny bezrobotnych w stosunku do oczekiwań rynku pracy.

Tabela 226. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu sokólskiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego

Kod zawodu	Nazwa zawodu	2013		Kod zawodu	Nazwa zawodu	2014		% bezrobotnych w województwie 2014
		N	%			N	%	
314207	Technik rolnik S	172	3,4	522301	Sprzedawca S	156	3,6	5,6
522301	Sprzedawca S	172	3,4	613003	Rolnik S	137	3,1	0,8
613003	Rolnik S	158	3,1	314207	Technik rolnik S	126	2,9	1,1
753105	Krawiec S	126	2,5	722204	Ślusarz S	102	2,3	1,9
331403	Technik ekonomista S	113	2,2	753105	Krawiec S	99	2,3	1,5
722204	Ślusarz S	111	2,2	331403	Technik ekonomista S	95	2,2	1,6
931301	Robotnik budowlany	96	1,9	931301	Robotnik budowlany	93	2,1	1,8
752205	Stolarz S	91	1,8	711202	Murarz S	79	1,8	1,5
242217	Specjalista administracji publicznej	84	1,7	752205	Stolarz S	69	1,6	1,1
711202	Murarz S	81	1,6	834103	Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych	68	1,6	0,5
311504	Technik mechanik S	74	1,5	242217	Specjalista administracji publicznej	63	1,4	0,9
834103	Mechanik - operator pojazdów i maszyn rolniczych S	70	1,4	311504	Technik mechanik S	59	1,4	1,4
723105	Mechanik samochodów osobowych	61	1,2	723105	Mechanik samochodów osobowych	57	1,3	0,8
235107	Pedagog	51	1,0	911207	Sprzątaczką biurową	55	1,3	0,8
311922	Technik technologii drewna S	50	1,0	235107	Pedagog	41	0,9	0,7
512001	Kucharz S	47	0,9	611190	Pozostali rolnicy upraw polowych	39	0,9	0,3
911207	Sprzątaczką biurową	47	0,9	512001	Kucharz S	38	0,9	1,1
611190	Pozostali rolnicy upraw polowych	44	0,9	311922	Technik technologii drewna S	37	0,8	0,3
751204	Piekarz S	44	0,9	751204	Piekarz S	37	0,8	0,8
263102	Ekonomista	40	0,8	515303	Robotnik gospodarczy	36	0,8	1,3
				931205	Robotnik drogowy	36	0,8	0,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku

W najtrudniejszym położeniu, w stosunku do zawodów i specjalności reprezentowanych najliczniej w grupie bezrobotnych w powiecie sokólskim w 2014 roku znajdowali się *sprzedawcy*, których liczba wynosiła 156 (3,6% bezrobotnych w powiecie). Takie wykształcenie wydaje się być nieatrakcyjne zarówno z perspektywy przemysłu, jak i sektora usług. Osoby z takim wykształceniem kierunkowym kwalifikują się na uzupełnianie lub zmianę kwalifikacji, szczególnie w warunkach obszaru o ograniczonej atrakcyjności ekonomicznej. Dość trudna sytuacja przedstawiała się również w przypadku: *rolnika, technika rolnika i ślusarza*, które jednocześnie należą do wyróżniających się grup nadreprezentowanych (porównując dane powiatowe do wojewódzkich). Jeszcze raz potwierdza się niedostosowanie kompetencyjne osób zdolnych do podjęcia pracy do wymogów pracodawców.

Na terenie powiatu sokólskiego ponadgimnazjalne szkolnictwo zawodowe obejmowało w 2014 roku 4 technika i 5 zasadniczych szkół zawodowych.

Tabela 227. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013 – 2014 w przekroju zawodów i specjalności w powiecie sokólskim

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2013	Absolwenci 2014	Absolwenci 2015
1	343403	Technik organizacji usług gastronomicznych S	26	32	47
2	311504	Technik mechanik S	41	31	29
3	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	6	30	2
4	422402	Technik hotelarstwa S	25	28	22
5	331403	Technik ekonomista S	33	22	10
6	314207	Technik rolnik S	40	17	27
7	411004	Technik prac biurowych S	-	-	9
8	512001	Kucharz S	-	-	7
9	713201	Lakiernik S	-	-	3
10	722307	Operator obrabiarek skrawających S	3	-	3
11	723310	Mechanik-monter maszyn i urządzeń S	9	-	8
12	751204	Piekarz S	4	-	4
13	752205	Stolarz S	2	-	1
		Pozostałe zawody	14	-	-
		Ogółem	203	160	172

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Kuratorium oświaty w Białymstoku.

Analizując podaż pracy w ujęciu liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, w 2014 r. odnotowano 160 absolwentów, którzy byli kształceni w 6 zawodach (w 2013r.: 203 absolwentów w 14 zawodach). Najwięcej absolwentów w 2014r. zdobyło zawód *technika organizacji usług gastronomicznych i technika mechanika*. Najliczniej kształconą profesją w zasadniczych szkołach zawodowych był *mechanik pojazdów samochodowych*. Biorąc pod uwagę prognozę absolwentów na rok następny, należy zauważyć różnice w liczbie absolwentów w roku 2015 w porównaniu do roku 2014 w poszczególnych zawodach. Biorąc pod uwagę prognozy na 2015r. można spodziewać się zdecydowanie zwiększonej podaży *techników organizacji usług gastronomicznych* oraz *techników rolników*. W tym miejscu należy podkreślić ograniczony potencjał rynku pracy w powiecie sokólskim, co skutkuje większą siłą przetargową pracodawców. Zwiększenie atrakcyjności absolwentów szkół w powiecie sokólskim uzależnione jest od poziomu zdolności kooperacyjnych szkół zawodowych ukierunkowanych na współpracę z pracodawcami. Poza tym atrakcyjność absolwentów z punktu widzenia potrzeb rynku pracy może wrastać w sytuacji ich dalszego doksztalcania się oraz budowania u nich postaw przedsiębiorczych.

Tabela 228. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie sokólskim 2014 – 2016

Typ szkoły	2014	2015	2016
Technikum	130	144	176
Zasadnicza szkoła zawodowa	30	28	49
Ogółem	160	172	225

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Dokonując prognoz absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych według typu szkół na lata 2015-2016 zauważamy, że na rynku pracy powiatu sokólskiego w roku 2016, w stosunku do roku 2015, uaktywni się, potencjalnie zwiększona podaż absolwentów techników i zasadniczych szkół zawodowych.

3.13.4. Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym

Określając szanse na znalezienie pracy w wyuczonyj profesji na rynku lokalnym dokonano porównania podaży, wyrażonej za pomocą liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz liczby bezrobotnych, z popytem wyrażonym za pomocą liczby miejsc pracy.

Tabela 229. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie sokólskim w 2014 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2014	Bezrobotni zarejestrowani w końcu 2014 roku	Podaż (absolwenci + bezrobotni)	Popyt (oferty pracy 2014)	Szansa na znalezienie pracy w zawodzie
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	30	35	65	7	10,8%
343403	Technik organizacji usług gastronomicznych S	32	17	49	2	4,1%
311504	Technik mechanik S	31	59	90	1	1,1%
331403	Technik ekonomista S	22	95	117	1	0,9%
314207	Technik rolnik S	17	126	143	0	0,0%
422402	Technik hotelarstwa S (grupa zaw. 4224)	28	15	43	0	0,0%

Uwaga: w przypadku niektórych zawodów dane dotyczące liczby zarejestrowanych bezrobotnych i ofert pracy przedstawiono dla całej elementarnej grupy zawodów (numer grupy zawodów w nawiasie) ze względu na zbliżony zestaw czynności wykonywanych na danych stanowiskach pracy/ w ramach danych specjalności należących do jednej grupy zawodów
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku, Kuratorium Oświaty w Białymstoku oraz danych zebranych przez Wykonawcę bezpośrednio ze szkół.

Prawdopodobieństwo (w ujęciu procentowym) podjęcia pracy przez abiturienta na „otwartym” rynku zatrudnienia (strona popytowa nie obejmuje miejsc pracy dostępnych w rekrutacjach zamkniętych – naborze pracowników bez upublicznienia informacji o wolnych miejscach pracy) jest odzwierciedlone poprzez iloraz popytu i podaży. W powiecie sokólskim na rynku zatrudnienia w 2014 roku relatywnie największe szanse na znalezienie pracy posiadali *mechanicy pojazdów samochodowych* (10,8% prawdopodobieństwo otrzymania oferty pracy). Na tle edukowanych profesji jakiegokolwiek perspektywy znalezienia pracy posiadali *technicy organizacji usług gastronomicznych* oraz *technicy mechanicy i technicy ekonomiści*. Szczególnie niepokojąca sytuacja na rynku pracy wystąpiła w przypadku *techników rolników i techników ekonomistów*, profesji, w przypadku których brakowi miejsc pracy towarzyszył duży strumień absolwentów wchodzących na rynek pracy i duża liczba bezrobotnych figurujących w statystykach urzędów pracy. Zwiększenie szans zatrudnieniowych absolwentów na rynku pracy w powiecie sokólskim jest uzależnione nie tylko od atrakcyjności wyuczonego zawodu, ale także ukształtowanych w procesie edukacji kompetencji i postaw przedsiębiorczych. Pojemność rynku pracy jest ograniczona, stąd coraz

większego znaczenia nabiera skłonność absolwentów do zakładania własnej działalności gospodarczej.

3.13.5. Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym

Przeprowadzając analizę zróżnicowania kondycji zawodów na lokalnym rynku przedstawiono różnicę pomiędzy liczbą miejsc pracy a liczbą bezrobotnych, przy czym to zestawienie dokonano na poziomie grup dużych zawodów. Ponadto dokonano klasyfikacji zawodów na grupy zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych.

Tabela 230. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie sokólskim w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS

Kod grupy zaw	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica S-D
		N	%	N	%	
31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	392	9	22	1	370
72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	348	8	88	4	260
75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	324	7,4	138	6,3	186
61	Rolnicy produkcji towarowej	219	5	72	3,3	147
71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	227	5,2	122	5,5	105
24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	123	2,8	25	1,1	98
83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	158	3,6	65	3	93
51	Pracownicy usług osobistych	183	4,2	111	5	72
93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	201	4,6	132	6	69
26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	79	1,8	16	0,7	63
33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	162	3,7	113	5,1	49
73	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	50	1,1	4	0,2	46
74	Elektrycy i elektrycy	52	1,2	8	0,4	44
91	Pomoce domowe i sprzątaczk	96	2,2	54	2,5	42
23	Specjaliści nauczania i wychowania	89	2	55	2,5	34
21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	57	1,3	26	1,2	31
62	Leśnicy i rybacy	32	0,7	14	0,6	18
54	Pracownicy usług ochrony	20	0,5	10	0,5	10
42	Pracownicy obsługi klienta	33	0,8	24	1,1	9
22	Specjaliści do spraw zdrowia	17	0,4	11	0,5	6
35	Technicy informatycy	18	0,4	14	0,6	4
12	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	2	0	0	0	2
25	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	7	0,2	5	0,2	2
82	Monterzy	28	0,6	27	1,2	1
63	Zbieracz owoców, ziół i innych roślin	1	0	1	0	0
1	Oficerowie sił zbrojnych	0	0	0	0	0
11	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni	1	0	2	0,1	-1
14	Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	0	0	1	0	-1
13	Kierownicy do spraw produkcji i usług	0	0	2	0,1	-2
81	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	82	1,9	85	3,9	-3
95	Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach	0	0	3	0,1	-3

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Kod grupy zaw	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica S-D
		N	%	N	%	
34	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	36	0,8	54	2,5	-18
44	Pozostali pracownicy obsługi	4	0,1	26	1,2	-22
32	Średni personel do spraw zdrowia	36	0,8	62	2,8	-26
92	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	11	0,3	46	2,1	-35
53	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	23	0,5	63	2,9	-40
96	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	32	0,7	80	3,6	-48
43	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	26	0,6	84	3,8	-58
94	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	4	0,1	70	3,2	-66
52	Sprzedawcy i pokrewni	168	3,9	272	12,4	-104
41	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	19	0,4	195	8,9	-176
	Bez zawodu	995	22,8	0	0,0	995
	Ogółem	4355	100,0	2202	100,0	2153

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

W roku 2014 w powiecie sokólskim całkowita liczba bezrobotnych w stosunku do liczby miejsc pracy była prawie dwukrotnie wyższa. Największy problem ze znalezieniem zatrudnienia w stosunku do liczby miejsc pracy miał: średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych, robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni oraz robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni. Najmniej kłopotliwe było znalezienie pracy przez sekretarki, operatorów urządzeń biurowych i pokrewnych oraz sprzedawców i pokrewnych. Jest to oczywiście konsekwencja braku rozwiniętego przemysłu w powiecie sokólskim.

Zbiory informacji z poziomu lokalnego (powiatowego) o liczbie osób poszukujących pracy w danym zawodzie oraz wolnienie miejsc pracy adresowanych do przedstawicieli danej profesji pozwoliły na skatalogowanie pięciu typów zawodów: skrajnie deficytowych, deficytowych, zrównoważonych, nadwyżkowych oraz skrajnie nadwyżkowych.

W 2014 roku na lokalnym rynku pracy zidentyfikowano 618 zawodów i specjalności, przy czym 238 zawodów charakteryzowało się deficytem pracowników (w tym w 162 nie odnotowano bezrobotnych), 346 zawodów to profesje nadwyżkowe (w tym w 249 nie odnotowano ofert pracy), natomiast równowagę w zakresie popytu i podaży pracy wykazały jedynie 34 zawody. W analizie uwzględniono te specjalności, w których wystąpiło co najmniej 20 osób bezrobotnych (zawody nadwyżkowe i zawody o zrównoważonym popycie i podaży pracy) lub co najmniej 20 ofert pracy (zawody deficytowe).

Tabela 231. Zestawienie zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie sokólskim w 2014 roku

Typ	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki
Deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	751402	Przetwórcza owoców i warzyw	0,03
	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	0,04
	522303	Sprzedawca w branży przemysłowej	0,05
	711101	Konserwator budynków	0,05

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Typ	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki
	941201	Pomoc kuchenna	0,06
	611306	Ogrodnik terenów zieleni	0,06
	332101	Agent ubezpieczeniowy	0,08
	431102	Fakturzystka	0,09
	325905	Opiekunka dziecięca	0,11
	332302	Zaopatrzeniowiec	0,18
	962906	Woźny	0,20
	411004	Technik prac biurowych	0,24
	432103	Magazynier	0,34
	515303	Robotnik gospodarczy	0,54
	513101	Kelner	0,65
Zrównoważony (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	931205	Robotnik drogowy	0,73
	522301	Sprzedawca	0,93
	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	1,00
	818206	Palacz kotłów parowych	1,25
	911207	Sprzątaczką biurową	1,29
Nadwyżkowy (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	512001	Kucharz	1,92
	931301	Robotnik budowlany	2,03
	751201	Cukiernik	2,86
	514101	Fryzjer	3,38
	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	3,67
	752208	Stolarz meblowy	3,83
	711202	Murarz	3,92
	752205	Stolarz	4,06
	722204	Ślusarz	4,81
	723105	Mechanik samochodów osobowych	4,86
	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	5,14
	722314	Tokarz w metalu	6,67
	751204	Piekarz	7,25
	512002	Kucharz małej gastronomii	13,50
	343403	Technik organizacji usług gastronomicznych	14,00
	261906	Prawnik legislator	20,00
	723390	Pozostali mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	21,00
	753105	Krawiec	22,33
	263102	Ekonomista	41,00
	834103	Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych	49,00
311504	Technik mechanik	63,00	
235107	Pedagog	83,00	
331403	Technik ekonomista	98,00	
Skrajnie nadwyżkowy (zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	314207	Technik rolnik	Brak ofert
	613003	Rolnik	Brak ofert
	242217	Specjalista administracji publicznej	Brak ofert
	311922	Technik technologii drewna	Brak ofert
	264302	Filolog - filologia obcojęzyczna	Brak ofert
	311204	Technik budownictwa	Brak ofert
611190	Pozostali rolnicy upraw polowych	Brak ofert	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Biorąc pod uwagę uzyskane wartości liczbowe wskaźnika intensywności deficytu wyznaczonego dla zawodów zidentyfikowanych w powiecie sokólskim, w 2014 roku nie

uzyskano zawodów skrajnie deficytowych liczących się ilościowo (o liczbie ofert 20 i więcej i braku napływu bezrobotnych).

W kolejnej grupie, czyli w zawodach deficytowych wyróżniono 15 takich profesji. Należy zauważyć, że stopień deficytowości był różny dla poszczególnych zawodów z tej grupy. I tak w zawodzie *przetwórcy owoców i warzyw* na 40 ofert pracy pojawił się tylko jeden bezrobotny (wskaźnik na poziomie 0,03), natomiast w zawodzie *kelnera* na 20 ofert pracy w tych zawodach napłynęło 13 bezrobotnych (wskaźnik na poziomie 0,65).

Zawodami zrównoważonymi okazały się *robotnik drogowy, sprzedawca, kierowca samochodu ciężarowego, palacz kotłów parowych oraz sprzątaczkę biurową*, gdzie wskaźniki przyjęły taki poziom, który oznacza, że napływ bezrobotnych do PUP w przybliżeniu równoważony był liczbą upublicznionych ofert pracy.

Zawody nadwyżkowe, to kolejna wyłoniona grupa. Tu liczba osób bezrobotnych była większa niż liczba ofert pracy w danym zawodzie. Wyróżniono 23 zawody nadwyżkowe, wśród których największą nadwyżkowością charakteryzował się zawód *technika ekonomisty*. W tym przypadku na jedną ofertę pracy w tym zawodzie napłynęło około 100 bezrobotnych (wskaźniki równy 98,00). Jest to konsekwencja dominującego profilu kształcenia. Podobnie wysoką nadwyżkowością wykazały się zawody: *pedagog, technik mechanik, mechanik-operator maszyn i urządzeń rolniczych*. W przypadku tych zawodów na 1 ofertę pracy napłynęło 49-83 bezrobotnych (wskaźniki nadwyżki odpowiednio: 83,00; 63,00; 49,00).

Ostatnią grupą zawodów są zawody skrajnie nadwyżkowe, czyli takie, w których nie upubliczniono ofert pracy, ale odnotowano napływ 20 lub więcej bezrobotnych do PUP. W tej grupie odnotowano 7 zawodów, w tym zawody specjalistów, techników oraz zawody związane z rolnictwem.

3.13.6. Podsumowanie

1. Sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu sokólskiego na tle średniej województwa przedstawia się niekorzystnie. Na taką sytuację wpływa głównie wysoki wskaźnik stopy bezrobocia, który w 2013 r. wyniósł 17,8% i spowodował, iż powiat sokólski zajmował 12 miejsce wśród wszystkich powiatów pod tym względem, a także znacznie niższe od średniej dochody własne budżetu powiatu oraz nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca. Wskaźnik przedsiębiorczości na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym i przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto były jednymi z najniższych w województwie.
2. W powiecie sokólskim występują takie warunki przyrodnicze i społeczne, które przyczyniły się do wyróżnienia pewnych działów PKD na tle województwa. Istotnym dla tego powiatu działem jest telekomunikacja, produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych oraz magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport, które w powiecie sokólskim generują odpowiednio: 8,6%, 8,2% i 8,1% zasobów województwa.
3. Najczęstszym źródłem upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy w powiecie sokólskim był Powiatowy Urząd Pracy. W 2014r. swoją obecność na powiatowym rynku pracy wyraźnie zaznaczyły lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe.

4. Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu sokólskiego w porównaniu do wszystkich powiatów w 2014r. stanowiły stosunkowo duży (35%), wyższy niż średnio w regionie, udział w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy.
5. Najczęściej poszukiwanym zawodem w 2014r. w powiecie sokólskim, podobnie jak w województwie, był sprzedawca. Na tle województwa wyróżniał się zwiększony popyt na pracę ogrodników terenów zieleni.
6. Najwięcej miejsc pracy w powiecie sokólskim związanych było z handlem detalicznym, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi oraz robotami budowlanymi specjalistycznymi, co nie pokrywa się z działami wyróżniającymi się w analizowanym powiecie na tle województwa. Może to oznaczać, iż działy najbardziej wyróżniające się są nasycone, nie potrzeba w nich nowych pracowników.
7. Analiza zestawienia liczby miejsc pracy i liczby bezrobotnych w powiecie sokólskim w ujęciu grup dużych KZiS pokazuje, iż liczba bezrobotnych jest prawie dwukrotnie wyższa od liczby miejsc pracy. Największa nadwyżka bezrobotnych występuje w grupie średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych oraz w grupie robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni.
8. Minimalne szanse na znalezienie pracy w zawodzie w powiecie sokólskim mieli absolwenci w zawodzie mechanika pojazdów samochodowych. Duża część absolwentów zmuszona jest do poszukiwania pracy poza obszarem powiatu sokólskiego, gdyż w analizowanym powiecie nie odnotowano ofert pracy dotyczących ich kwalifikacji (m.in. technik hotelarstwa).
9. Do najbardziej deficytowych zawodów w powiecie sokólskim należą przetwórcy owoców i warzyw, pozostali pracownicy obsługi biurowej oraz sprzedawcy w branży przemysłowej. Natomiast robotnik drogowy, sprzedawca, kierowca samochodu ciężarowego, palacz kotłów parowych oraz sprzątaczkę biurową znaleźli się w grupie zawodów zrównoważonych.

3.14. Powiat grodzki: miasto Suwałki

3.14.1. Potencjał powiatowego rynku pracy

Miasto Suwałki zajmuje powierzchnię 6 551 ha. Gęstość zaludnienia w tym powiecie grodzkim wynosi 1 058 osób na 1 km².

Liczba mieszkańców miasta Suwałki nieznacznie się zmniejsza. W końcu 2013r. powiat zamieszkiwało 69,3 tys. osób, czyli o 0,1 tys. mniej niż w końcu 2012 r. (o 0,1%). O spadku liczby mieszkańców zadecydowało ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, które wyniosło -2,2 na 1000 ludności; dla województwa wskaźnik ten osiągnął wartość -2,1. Z kolei czynnikiem wpływającym korzystnie na populację mieszkańców był dodatni przyrost naturalny. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu ukształtował się on w 2013 roku na poziomie 1,2 i odbiegał od wskaźnika wojewódzkiego wynoszącego -1,3. Warto zauważyć, że miasto Suwałki należy obok miast Białystok i Łomża do powiatów o dodatnim przyroście naturalnym w województwie.

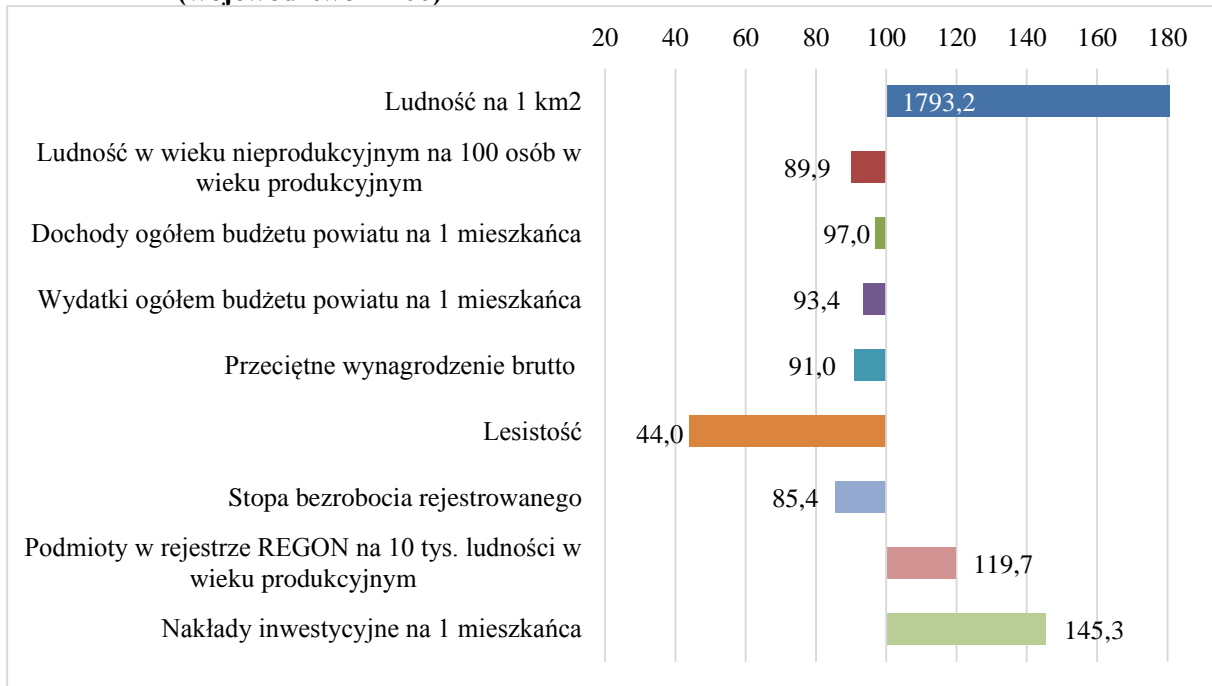
Obciążenie ekonomiczne grupy ludności w wieku produkcyjnym grupą w wieku nieprodukcyjnym w analizowanym powiecie jest niższe niż średnia dla województwa. Wskaźnik osób w wieku nieprodukcyjnym, przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym osiągnął w 2013 r. poziom 51,5 (wobec 57,3 w regionie) i w porównaniu do roku 2012 zwiększył się o 0,3 punktu.

W analizowanym powiecie obserwujemy niższe niż średnia w województwie wskaźniki dotyczące budżetu powiatu, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków przypadających na 1 mieszkańca. Należy zauważyć, że dochody ogółem budżetu powiatu w 2013 roku wynosiły 307,5 mln zł i były wyższe od wydatków ogółem o 0,4 mln zł. W mieście Suwałki obserwujemy wyższe o 45,3% od średniej wojewódzkiej nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca. Ten ostatni wskaźnik potwierdza wysoki poziom atrakcyjności inwestycyjnej Suwałk, co z pewnością również w przyszłości może się pozytywnie przedkładać na sytuację na rynku pracy.

W mieście Suwałki liczba zarejestrowanych podmiotów w bazie REGON przypadająca na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym (1520,9) jest wyższa o 19,7% niż średnia w województwie.

W końcu 2013r. stopa bezrobocia rejestrowanego w analizowanym powiecie wynosiła 12,9%, co daje 5 miejsce w rankingu powiatów województwa podlaskiego ze względu na ten wskaźnik. Warto zaznaczyć, że analizując sytuację na rynku pracy w mieście Suwałki w okresie 3 ostatnich lat, można zauważyć, że zarówno stopa bezrobocia, jak i liczba zarejestrowanych bezrobotnych zwiększały się do końca 2012 roku, natomiast w 2013 roku liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 17,3% (w województwie o 9,4%), a wartość stopy bezrobocia o 0,1 punktu proc. (w województwie o 0,5 punktu).

Wykres 16. Wybrane wskaźniki dla miasta Suwałki w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014. Powiat miasto Suwałki, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

W przypadku osób pracujących, na koniec 2013 roku w Suwałkach ich liczba wynosiła 19 530 osób (5,8% wszystkich pracujących w województwie podlaskim). Pracujący w usługach tworzyli zdecydowaną większość zatrudnionych – 58,1% wszystkich pracujących, pracownicy sektora przemysł i budownictwo stanowili 36,4% wszystkich pracujących, zaś 5,5% znalazło pracę w rolnictwie⁶⁵. Poziom zarobków w analizowanym powiecie był niższy niż średnia płaca w województwie – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2013 roku wynosiło 3 125,48 zł (stanowiło 91,0% płacy podlaskiej i 80,6% poziomu krajowego).⁶⁶

Dokonując analizy przedsiębiorstw funkcjonujących w Suwałkach ze względu na sekcję działalności wg PKD 2007, obserwujemy, że spośród 6 957 zarejestrowanych firm najwięcej funkcjonuje w następujących działach: *handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* (1 294 firmy), *transport lądowy oraz transport rurociągowy* (569), *opieka zdrowotna* (429), *handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi* (404). Łącznie w tych czterech dominujących działach PKD koncentruje się 38,8% wszystkich lokalnych przedsiębiorstw.

Specyfikę profilu działalności gospodarczej podmiotów funkcjonujących w mieście Suwałki scharakteryzowano za pomocą sześciu działów PKD reprezentowanych najsilniej w stosunku do całego województwa.⁶⁷

⁶⁵ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Pracujący, zatrudnieni i przeciętne zatrudnienie według PKD 2007*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.42754116334185477#

⁶⁶ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Wynagrodzenia*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.6889699152773496#

⁶⁷ Do analizy włączono działy PKD, które w danym powiecie posiadają reprezentację minimum 10 podmiotów, a ich udział w zasobach województwa przekracza 9%.

Tabela 232. Działy PKD wyróżniające się w mieście Suwałki na tle województwa

Dział PKD	Nazwa działu	Liczba podmiotów	% zasobów województwa
08	Pozostałe górnictwo i wydobywanie	18	14,1
17	Produkcja papieru i wyrobów z papieru	13	13,5
58	Działalność wydawnicza	27	12,8
80	Działalność detektywistyczna i ochroniarska	11	10,1
71	Działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	192	9,4
74	Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	177	9,1

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Dominujący w mieście Suwałki na tle województwa dział PKD *pozostałe górnictwo i wydobywanie* dotyczy potencjału naturalnego powiatu. Ponadto w analizowanym powiecie obserwujemy działalności typowe dla ośrodka miejskiego, które nie występują (lub w bardzo małym zakresie) w powiatach ziemskich, a mianowicie: *działalność związaną z produkcją papieru i wyrobów z papieru, wydawniczą, działalność detektywistyczną i ochroniarską, działalność z zakresu architektury i inżynierii czy pozostałą działalność profesjonalną, naukową i techniczną.*

Specyfika potencjału miasta Suwałki wpływa na charakter działalności podmiotów nowo zarejestrowanych w ostatnich trzech latach. Na tle województwa największy odsetek nowych działalności uruchomiono w następujących działach PKD: *produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana* (30,0% wszystkich nowopowstałych działalności w województwie podlaskim, nominalnie 3 podmioty), *działalność weterynaryjna* (22,2%, 4 podmioty), *działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna* (13,4%, 11 podmiotów), *finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych* (13,2%, 10 podmiotów), transport lądowy oraz transport rurociągowy (11,7%, 49 podmiotów), roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków (10,3%, 40 podmiotów).

3.14.2. Popyt na pracę w mieście Suwałki

Stronę popytową rynku pracy scharakteryzowano za pomocą liczby ogłoszeń i liczby miejsc pracy upublicznionych za pośrednictwem różnych źródeł w 2014 roku.

Biorąc pod uwagę miejsca pracy dotyczące wykonywania pracy na terenie województwa podlaskiego (43221) odnotowano 9,2% dotyczących miasta Suwałki. Łącznie w tym powiecie grodzkim pojawiło się 4116 ogłoszeń o pracę, w których poszukiwano 4639 pracowników. W niniejszej analizie zrezygnowano z porównania popytu na pracę do poprzedniego roku ze względu na zmianę zakresu źródeł ofert (w 2013 roku analizowano sytuację łącznie dla miasta Suwałki i powiatu suwalskiego).

Tabela 233. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w Suwałkach w 2014 roku w przekroju podmiotów rekrutujących

Źródło	Miasto Suwałki				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								województwo podlaskie ^A	
	2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		N	%
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe	3123	67,3	1892	-	273	42,7	1306	75,9	718	61,8	826	73,9	11065	25,6
Powiatowe Urzędy Pracy	1234	26,6	**)	-	319	49,8	372	21,6	335	28,9	208	18,6	27826	64,4
Ogólnokrajowe internetowe serwisy pośrednictwa pracy	219	4,7	125	-	32	5,0	26	1,5	89	7,7	72	6,4	3136	7,3
Ochotnicze Hufce Pracy	29	0,6	23	-	2	0,3	14	0,8	9	0,8	4	0,4	426	1,0
Prasa regionalna	23	0,5	22	-	6	0,9	3	0,2	10	0,9	4	0,4	193	0,4
Biura Karier	11	0,2	10	-	8	1,3	0	0,0	0	0,0	3	0,3	575	1,3
Ogółem	4639	100	2072	-	640	100	1721	100	1161	100	1117	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

***) brak porównywalnych danych z 2013r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

W strukturze kanałów poszukiwania pracowników w mieście Suwałki w 2014 roku największy udział miały lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe – 67,3% wszystkich ofert, natomiast Powiatowy Urząd Pracy obejmował 26,6% udziału wśród źródeł informacji o miejscach pracy. Można przypuszczać, iż urząd pracy traci na znaczeniu na rzecz lokalnych internetowych serwisów ogłoszeniowych. W analizowanej jednostce terytorialnej, w porównaniu z sytuacją w województwie, udział urzędu pracy jest 2,4-krotnie mniejszy. Natomiast w przypadku lokalnych internetowych serwisów ogłoszeniowych sytuacja przedstawia się odwrotnie. W analizowanej jednostce ich udział w pośrednictwie zatrudnienia wynosił ponad 67%, natomiast w województwie generowały one 25,6% popytu na pracę. Zupełnie marginalne znaczenie w upublicznianiu informacji o wolnych miejscach pracy miały oferty zamieszczane przez regionalne media prasowe, Ochotnicze Hufce Pracy oraz Biura Karier (poniżej 1 %).

Tabela 234. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w Suwałkach w 2014 roku w ujęciu grup wielkich zawodów

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Miasto Suwałki		Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								Województwo podlaskie ^A	
		2014**)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		2014	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	76	1,6	18	2,8	14	0,8	15	1,3	29	2,6	681	1,6
2	Specjaliści	331	7,1	54	8,4	76	4,4	107	9,2	94	8,4	3976	9,2
3	Technicy i inny średni personel	513	11,1	106	16,6	142	8,3	138	11,9	127	11,4	5365	12,4
4	Pracownicy biurowi	274	5,9	43	6,7	99	5,8	83	7,1	49	4,4	4185	9,7
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	1240	26,7	217	33,9	473	27,5	253	21,8	297	26,6	10337	23,9
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	9	0,2	0	0,0	3	0,2	4	0,3	2	0,2	338	0,8
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	986	21,3	77	12,0	430	25,0	239	20,6	240	21,5	8868	20,5
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	460	9,9	51	8,0	189	11,0	101	8,7	119	10,7	3550	8,2
9	Pracownicy przy pracach prostych	749	16,1	74	11,6	295	17,1	220	18,9	160	14,3	5903	13,7
	Bez zawodu	1	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,1	0	0,0	18	0
	Ogółem	4639	100	640	100	1721	100	1161	100	1117	100	43221	100

^A – miejsca wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

***) brak porównywalnych danych z 2013r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Analizując rozkład popytu na pracę w ujęciu grup wielkich zawodów zauważamy, że w 2014 roku, najwięcej miejsc pracy było adresowanych do grupy 5 **pracownicy usług i sprzedawcy** – 26,7% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w Suwałkach. Drugą co do wielkości popytu na pracę stanowi grupa 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** – 21,3% miejsc pracy. Przegląd danych w ujęciu kwartalnym informuje o grupach wielkich zawodów poszukiwanych sezonowo. W większości grup wielkich można zaobserwować największy popyt na pracowników w II kwartale, a najmniejszy bądź jego brak w I kwartale.

Dokonując analizy popytu na rynku pracy brano również pod uwagę miejsca stażu pracy. Należy jednak podkreślić, że staże są realizowane bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Są to miejsca aktywizacji zawodowej, na których bezrobotni nabywają umiejętności potrzebnych do wykonywania pracy na danym stanowisku pracy. Oznacza to, że miejsca stażu nie powinno być traktowane jako pełnowartościowe miejsca pracy, ale może stanowić potencjalne miejsce pracy, jeżeli po zakończeniu okresu aktywizacji z osobą bezrobotną podpisano umowę o wykonywanie pracy na stanowisku pracy, na którym odbywała wcześniej staż.

Tabela 235. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w Suwałkach w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Liczba zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie	w tym: miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu	
		N	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	76	9	11,8
2	Specjaliści	331	18	5,4
3	Technicy i inny średni personel	513	23	4,5
4	Pracownicy biurowi	274	31	11,3
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	1240	82	6,6
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	9	1	11,1
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	986	57	5,8
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	460	20	4,3
9	Pracownicy przy pracach prostych	749	21	2,8
	Ogółem	4639	262	5,6

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie miasta Suwałki stanowiły w 2014r. znikomy udział w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie (5,6%) na tle średniego udziału w województwie (21,8%). Na 1240 miejsc skierowanych do **pracowników usług i sprzedawców**, staże stanowiły 6,6% (nominalnie 82 miejsca), wśród 57 miejsc pracy skierowanych do **robotników przemysłowych i rzemieślników** staże stanowiły 5,8% (nominalnie 57 miejsc). Znaczący odsetek ofert w postaci stażu (11,3% z wszystkich ofert) wystąpił w grupie **pracownicy biurowi** (nominalnie 31 miejsc). Struktura ofert związanych z realizacją stosunku pracy w ramach stażu w mieście Suwałki pokazuje, iż staż przez pracodawcę może być traktowany jako pewien etap procesu zatrudnieniowego. Szczególne znaczenie może to mieć w przypadku pozyskiwania osób posiadających szczególne kompetencje i umiejętności. Chodzi o możliwość rzeczywistego skonfrontowania ich z potrzebami zatrudniającego. Odnosi się to w szczególności do grupy pracowników biurowych.

W porównaniu do poprzedniego roku liczba miejsc aktywizacji zawodowej w postaci stażu zwiększyła się o 27,1% (o 56).

Szczegółowe informacje dotyczące miejsc stażu w poszczególnych zawodach zawiera Tabela 13.

Tabela 236. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w Suwałkach w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Miasto Suwałki		Źródło upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy											
				Powiatowe Urzędy Pracy		Ochotnicze Hufce Pracy		Prasa regionalna		Ogólnokrajowe internetowe serwisy ogłoszeniowe		Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe		Biura Karier	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	76	100	6	7,9	0	0,0	8	10,5	28	36,8	34	44,7	0	0,0
2	Specjaliści	331	100	57	17,2	0	0,0	0	0,0	58	17,5	206	62,2	10	3,0
3	Technicy i inny średni personel	513	100	97	18,9	3	0,6	3	0,6	53	10,3	357	69,6	0	0,0
4	Pracownicy biurowi	274	100	71	25,9	3	1,1	2	0,7	5	1,8	193	70,4	0	0,0
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	1240	100	290	23,4	18	1,5	2	0,2	58	4,7	872	70,3	0	0,0
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	9	100	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	9	100	0	0,0
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	986	100	273	27,7	1	0,1	3	0,3	2	0,2	707	71,7	0	0,0
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	460	100	137	29,8	0	0,0	3	0,7	5	1,1	314	68,3	1	0,2
9	Pracownicy przy pracach prostych	749	100	303	40,5	4	0,5	2	0,3	10	1,3	430	57,4	0	0,0
	Ogółem	4639	100	1234	26,6	29	0,6	23	0,5	219	4,7	3123	67,3	11	0,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Zestawienie źródeł miejsc pracy ze skalą popytu na reprezentantów 9 grup wielkich zawodów pozwala na ukazanie kanałów rekrutacji specjalizujących się w poszukiwaniu określonej kategorii zawodów. Analizując sytuację w powiecie grodzkim Suwałki można zauważyć, iż Powiatowy Urząd Pracy wyspecjalizował się w poszukiwaniu takich grup jak: **9 pracownicy przy pracach prostych, 5 pracownicy usług i sprzedawcy i 7 robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy**. Natomiast wiodącym źródłem upubliczniania ofert pracy w mieście Suwałki są lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe, przez które przechodzi również większość zapotrzebowania na pracowników z grupy 5, 7 oraz 9. Należy również zauważyć, iż swoją obecność na rynku ogłoszeń zaznaczyły ogólnokrajowe internetowe serwisy pośrednictwa pracy, które największą liczbę informacji o wolnych miejscach pracy skierowały do przedstawicieli grup: **2 specjaliści i 5 pracownicy usług i sprzedawcy oraz 3 technicy i inny średni personel**. Ogólnopolskie serwisy internetowe okazują się bardziej skutecznymi dysponentami informacji o wolnych miejscach pracy w przypadku osób posiadających wyższe kwalifikacje oraz aplikujących na stanowiska kierownicze.

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 237. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w Suwałkach w 2014 roku

Lp.	Kod	Nazwa zawodu	Miasto Suwałki		Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.							
			2014		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał	
			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	522301	Sprzedawca S	323	7,0	68	10,6	122	7,1	66	5,7	67	6,0
2	332203	Przedstawiciel handlowy	173	3,7	62	9,7	56	3,3	23	2,0	32	2,9
3	931301	Robotnik budowlany	161	3,5	1	0,2	86	5,0	36	3,1	38	3,4
4	531104	Opiekunka dziecięca domowa	154	3,3	15	2,3	100	5,8	5	0,4	34	3,0
5	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	147	3,2	13	2,0	68	4,0	22	1,9	44	3,9
6	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	124	2,7	20	3,1	39	2,3	49	4,2	16	1,4
7	513101	Kelner S	94	2,0	8	1,3	39	2,3	32	2,8	15	1,3
8	432103	Magazynier	89	1,9	6	0,9	35	2,0	34	2,9	14	1,3
9	512001	Kucharz S	88	1,9	14	2,2	39	2,3	19	1,6	16	1,4
10	524902	Doradca klienta	79	1,7	13	2,0	23	1,3	22	1,9	21	1,9
11	325905	Opiekunka dziecięca S	74	1,6	2	0,3	3	0,2	48	4,1	21	1,9
12	712301	Monter ociepleń budynków	67	1,4	2	0,3	51	3,0	6	0,5	8	0,7
13	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	61	1,3	23	3,6	13	0,8	12	1,0	13	1,2
14	832202	Kierowca samochodu dostawczego	60	1,3	6	0,9	23	1,3	11	0,9	20	1,8
15	711202	Murarz S	56	1,2	3	0,5	38	2,2	10	0,9	5	0,4
16	513202	Barman	49	1,1	7	1,1	26	1,5	6	0,5	10	0,9
17	722204	Ślusarz S	47	1,0	5	0,8	17	1,0	14	1,2	11	1,0
18	941201	Pomoc kuchenna	47	1,0	8	1,3	14	0,8	16	1,4	9	0,8
19	711601	Brukarz	44	0,9	2	0,3	30	1,7	4	0,3	8	0,7
20	515303	Robotnik gospodarczy	43	0,9	15	2,3	14	0,8	8	0,7	6	0,5
		Pozostałe zawody	2659	57,3	347	54,2	885	51,4	718	61,8	709	63,5
		Ogółem	4639	100	640	100	1721	100	1161	100	1117	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując szczegółowej analizy poszukiwanych zawodów w mieście Suwałki zidentyfikowano 20 zawodów najczęściej poszukiwanych w roku 2014. Najbardziej poszukiwanym zawodem w analizowanym powiecie był *sprzedawca* (7,0% zdefiniowanego popytu). Generalnie powyższa lista największego zapotrzebowania na pracowników zdominowana jest też przez zawody związane z handlem (*przedstawiciel handlowy*), gastronomią (*kelner*, *kucharz*, *barman*, *pomoc kuchenna*), budownictwem (*monter ociepleń budynków*, *murarz*, *brukarz*, *robotnik budowlany*), transportem (*kierowca samochodu ciężarowego*, *kierowca samochodu dostawczego*) oraz usługami opiekuńczymi (*opiekunka dziecięca*).

Tabela 238. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w Suwałkach w 2014 roku (N>50)

Kod	Nazwa zawodu	Miasto Suwałki			
		Pozostałe źródła ofert pracy		Powiatowy Urząd Pracy	
		N	%	N	%
522301	Sprzedawca S	254	7,5	69	5,6
531104	Opiekunka dziecięca domowa	154	4,5	0	0,0
332203	Przedstawiciel handlowy	123	3,6	50	4,1
833203	Kierowca samochodu ciężarowego	108	3,2	39	3,2
931301	Robotnik budowlany	104	3,1	57	4,6
513101	Kelner S	81	2,4	13	1,1
432103	Magazynier	74	2,2	15	1,2
325905	Opiekunka dziecięca S	73	2,1	1	0,1
512001	Kucharz S	71	2,1	17	1,4
712301	Monter ociepleń budynków	67	2,0	0	0,0
524902	Doradca klienta	64	1,9	15	1,2
711202	Murarz S	46	1,4	10	0,8
	Pozostałe zawody	2232	73,3	958	77,6
	Ogółem	3405	100	1234	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Informacje o miejscach pracy rozpowszechniane przez inne niż Powiatowy Urząd Pracy źródła ofert pracy skierowane były najliczniej do: 254 *sprzedawców*, 154 *opiekunek dziecięcych domowych*, 123 *przedstawicieli handlowych*, 108 *kierowców samochodów ciężarowych* i 104 *robotników budowlanych*. W przypadku popytu na *opiekunki dziecięce domowe* i *monterów ociepleń budynków* nie odnotowano ogłoszeń w Powiatowym Urzędzie Pracy lub odnotowano tylko w pojedynczych przypadkach.

Tabela 239. Miejsca pracy w Suwałkach w 2014 roku w przekroju działów gospodarki⁶⁸

Dział PKD 2007	Liczba miejsc pracy	
	N	%
47 Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	391	8,4
43 Roboty budowlane specjalistyczne	292	6,3
56 Działalność usługowa związana z wyżywieniem	261	5,6
97 Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	188	4,1
41 Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	158	3,4
10 Produkcja artykułów spożywczych	109	2,3
49 Transport lądowy oraz transport rurociągowy	109	2,3
64 Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	105	2,3

⁶⁸ W tabeli zaprezentowano działy PKD, w których wśród zidentyfikowanych miejsc pracy w roku 2014 poszukiwano w danym powiecie co najmniej 1% pracowników (należy zaznaczyć, że cecha „dział PKD” została przypisana do 40,6% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w mieście Suwałki – w przypadku pozostałych nie ustalono tego związku).

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Dział PKD 2007	Liczba miejsc pracy	
	N	%
55 Zakwaterowanie	84	1,8
45 Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	83	1,8
46 Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	73	1,6
25 Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	66	1,4
85 Edukacja	54	1,2
16 Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do	53	1,1
24 Produkcja metali	52	1,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Przyporządkowując zidentyfikowane miejsca pracy do działów gospodarki zauważmy, że w mieście Suwałki najwięcej miejsc pracy związanych było z handlem detalicznym (Dział 47) oraz handlem hurtowym (Działy 45 i 46) – łącznie 547 anonsów zatrudnienia (11,8% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w powiecie grodzkim). Dość duże zapotrzebowanie wystąpiło również w budownictwie (Dział 43 *Roboty budowlane specjalistyczne*, 41 *Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków*), gdzie miejsca pracy generowały 9,7% łącznego popytu w Suwałkach. Kolejne działy PKD, w których odnotowano znaczną liczbę miejsc pracy, to działy związane z gastronomią (Dział 56 *Działalność usługowa związana z żywnością*) – 5,6% lokalnego popytu na pracę oraz działalnością produkcyjną: *Produkcja artykułów spożywczych*, *Produkcja gotowych wyrobów metalowych*, *Produkcja wyrobów z drewna* oraz *Produkcja metali*. Łącznie w tych segmentach odnotowano 5,9% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w Suwałkach.

Tabela 240. Zapotrzebowanie na pracowników w Suwałkach w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane)

Branża	Zawód	Liczba miejsc pracy
Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	Ogółem, w tym:	391
	Sprzedawca S	226
	Demonstrator wyrobów	13
	Kierownik działu w handlu detalicznym, Kierownik sali sprzedaży, Kierownik supermarketu	20
	Doradca klienta	12
	Przedstawiciel handlowy	11
	Pracownik rozkładający towar na półkach	10
	Kasjer handlowy	9
	Konsultant / agent sprzedaży bezpośredniej	9
	Magazynier	7
	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	7
Roboty budowlane specjalistyczne	Ogółem, w tym:	292
	Monter ociepleń budynków	41
	Robotnik budowlany	36
	Brukarz	28
	Dekarz S	26
	Murarz S	21
Pozostali robotnicy budowlani robót wykończeniowych i	19	

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Branża	Zawód	Liczba miejsc pracy
	pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	
	Szpachlarz	13
	Głazurnik	12
	Hydraulik	9
	Robotnik drogowy	9
Działalność usługowa związana z żywnością	Ogółem, w tym:	261
	Kelner S	56
	Kucharz S	51
	Pracownik przygotowujący posiłki typu fast food	36
	Barman	30
	Pomoc kuchenna	28
	Dostawca potraw	26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując bardziej szczegółowych analiz dotyczących zapotrzebowania na pracowników według trzech najbardziej popularnych branż można zauważyć, że w branży związanej z handlem detalicznym zdecydowanie najczęściej poszukiwano *sprzedawców*. Natomiast w branży związanej z robotami budowlanymi specjalistycznymi poszukiwano *monterów ociepleń budynków*. Z kolei w branży gastronomicznej najczęściej poszukiwano *kelnerów i kucharzy*.

3.14.3. Podaż pracy w mieście Suwałki

Podaż pracy przedstawiono za pomocą liczby bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy oraz liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych zlokalizowanych w subregionie suwalskim. Jest to podejście nieco uproszczone, bowiem należy zauważyć, że wśród zarejestrowanych bezrobotnych mogą znajdować się absolwenci, a z drugiej strony nie każdy absolwent staje się uczestnikiem rynku pracy, może bowiem kontynuować naukę. Podaż pracy kształtują rzecz jasna również osoby poszukujące pracy, ale nie zarejestrowane w urzędach pracy. Przyjęte podejście wynika z dostępności i sposobu zbierania danych.

Analizując podaż pracy powiatu grodzkiego: miasta Suwałki, wyrażoną w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, przedstawiono strukturę bezrobotnych w ujęciu dziesięciu grup wielkich zawodów oraz zaprezentowano 20 zawodów i specjalności najliczniej reprezentowanych w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych.

Tabela 241. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w Suwałkach w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego

Miasto Suwałki								Struktura zawodowa bezrobotnych w województwie w 2014r. (%)
Kod	Nazwa grupy wielkiej	2013		Kod	Nazwa grupy wielkiej	2014		
		N	%			N	%	
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	723	19,8	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	549	19,7	21,2
3	Technicy i inny średni personel	495	13,6	3	Technicy i inny średni personel	384	13,8	13,1
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	451	12,4	5	Pracownicy usług i sprzedawcy	354	12,7	13,0
2	Specjaliści	430	11,8	2	Specjaliści	325	11,7	10,7
9	Pracownicy przy pracach prostych	306	8,4	9	Pracownicy przy pracach prostych	268	9,6	7,4
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	193	5,3	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	133	4,8	4,6
4	Pracownicy biurowi	152	4,2	4	Pracownicy biurowi	110	3,9	3,2
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	54	1,5	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	36	1,3	2,0
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	19	0,5	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	17	0,6	0,4
0	Sily zbrojne	0	0,0	0	Sily zbrojne	0	0,0	0,01
	Brak zawodu	821	22,5		Bez zawodu	610	21,9	24,2
	Ogółem	3644	100,0		Ogółem	2786	100,0	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W mieście Suwałki grupa **7 robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** była najliczniej reprezentowaną grupą bezrobotnych wśród wielkich zawodów. Populacja pracowników tych zawodów w 2014 roku w miejscowej strukturze bezrobotnych wynosiła 549 osób, co stanowiło 19,7% wszystkich zarejestrowanych. W strukturze bezrobotnych niekorzystnie prezentowało się ponadto położenie osób przypisanych do grupy **3 technicy i inny średni personel** oraz grupy **5 pracownicy usług osobistych i sprzedawcy**. Ich procentowy udział wśród osób pozostających bez zatrudnienia wynosił odpowiednio 13,8% oraz 12,7%. Ponadto trudna sytuacja na rynku pracy odnosiła się również do bezrobotnych **bez zawodu**, których było blisko 610, co stanowiło 21,9% wszystkich osób figurujących w rejestrze. Struktura podaży pracy zdecydowanie odbiega od potrzeb zatrudnieniowych deklarowanych przez pracodawców w mieście Suwałki oraz profilów działalności właściwych dla tej jednostki terytorialnej. Wśród bezrobotnych dominują robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, których kwalifikacje i umiejętności nie są w stanie sprostać rosnącym wymaganiom pracodawców.

Tabela 242. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych w Suwałkach w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego

Kod zawodu	Nazwa zawodu	2013		Kod zawodu	Nazwa zawodu	2014		% bezrobotnych w województwie 2014
		N	%			N	%	
522301	Sprzedawca S	164	4,5	522301	Sprzedawca S	116	4,2	5,6
931301	Robotnik budowlany	92	2,5	931301	Robotnik budowlany	87	3,1	1,8
331403	Technik ekonomista S	91	2,5	331403	Technik ekonomista S	63	2,3	1,6
722204	Ślusarz	72	2,0	752205	Stolarz S	48	1,7	1,1
753105	Krawiec S	53	1,5	753105	Krawiec S	43	1,5	1,5
752205	Stolarz S	52	1,4	711202	Murarz S	42	1,5	1,5
816026	Operator urządzeń przetwórstwa drobiu	52	1,4	722204	Ślusarz S	42	1,5	1,9
752190	Pozostali robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	50	1,4	512001	Kucharz S	38	1,4	1,1
311204	Technik budownictwa S	44	1,2	311204	Technik budownictwa S	37	1,3	0,7
711202	Murarz S	44	1,2	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	36	1,3	1,0
514101	Fryzjer S	43	1,2	242217	Specjalista administracji publicznej	35	1,3	0,9
242217	Specjalista administracji publicznej	42	1,2	512002	Kucharz małej gastronomii S	33	1,2	0,8
512001	Kucharz S	42	1,2	311504	Technik mechanik S	32	1,1	1,4
311504	Technik mechanik S	40	1,1	515303	Robotnik gospodarczy	32	1,1	1,3
411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	38	1,0	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	32	1,1	1,1
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	35	1,0	753303	Szwaczka	30	1,1	0,5
512002	Kucharz małej gastronomii S	34	0,9	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	29	1,0	0,3
932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	33	0,9	752190	Pozostali robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	29	1,0	0,1
515303	Robotnik gospodarczy	32	0,9	514101	Fryzjer S	26	0,9	0,9
314207	Technik rolnik S	31	0,9	241103	Specjalista do spraw rachunkowości	24	0,9	0,1
911207	Sprzątaczką biurowa	31	0,9	314207	Technik rolnik S	24	0,9	1,1
				816026	Operator urządzeń przetwórstwa drobiu	24	0,9	0,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W najtrudniejszym położeniu, w stosunku do zawodów i specjalności reprezentowanych najliczniej w grupie bezrobotnych w mieście Suwałki w 2014 roku znajdowali się *sprzedawcy s*, których liczba wynosiła 116 (4,2% bezrobotnych w powiecie). Procentowy udział sprzedawców w strukturze bezrobotnych w województwie (5,6%) był wyższy niż w powiecie. Odnosząc się do *sprzedawców* należy podkreślić, iż w handlu występuje duża rotacja pracowników, ponieważ jest w nim dużo ofert pracy. Pracownicy, którzy zrezygnowali z etatu w jednym sklepie, mogą znaleźć zajęcie w innej placówce handlowej. Następuje rozwój sieci handlowych, które powodują likwidację małych sklepów, ale z drugiej strony zgłaszają zapotrzebowanie na nowych pracowników. Wraz z nowymi supermarketami i dyskontami tworzone są miejsca pracy. Trzeba również podkreślić, iż zapotrzebowanie na sprzedawców łączy się ze stroną popytową społeczeństwa, która ze

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

względu na sytuację ekonomiczną lokalnej ludności jest ograniczona. Poza *sprzedawcami*, dość trudna sytuacja przedstawiała się również w przypadku: *robotników budowlanych i techników ekonomistów*. Ww. zawody, a także *stolarz, technik budownictwa, szwaczka, pozostali robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni* należą do wyróżniających się grup nadreprezentowanych (porównując dane powiatowe do wojewódzkich).

Na terenie powiatu grodzkiego: miasta Suwałki ponadgimnazjalne szkolnictwo zawodowe obejmowało w 2014 roku 14 szkół policealnych, 10 techników i 4 zasadnicze szkoły zawodowe.

Tabela 243. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013-2015 w Suwałkach w przekroju zawodów i specjalności

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2013	Absolwenci 2014	Absolwenci 2015 (prognoza)
1	325509	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy S	31	110	104
2	311204	Technik budownictwa S	44	48	47
3	351203	Technik informatyk S	47	39	24
4	311513	Technik pojazdów samochodowych S	28	37	22
5	351103	Technik teleinformatyk S	28	36	28
6	331403	Technik ekonomista S	54	33	35
7	514207	Technik usług kosmetycznych S	16	33	54
8	343203	Florysta S	-	30	92
9	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	50	30	14
10	321104	Technik sterylizacji medycznej S	-	30	-
11	311410	Technik mechatronik S	29	28	26
12	333107	Technik logistik S	-	27	18
13	422402	Technik hotelarstwa S	28	26	27
14	422103	Technik obsługi turystycznej S	42	26	39
15	532102	Opiekun medyczny S	24	23	39
16	334306	Technik administracji S	45	23	9
17	712904/ 712905	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie S/ Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie S	16	18	15
18	311303	Technik elektryk S	22	17	17
19	514101	Fryzjer S	15	15	23
20	233008	Nauczyciel języka angielskiego	9	15	-
21	321301	Technik farmaceutyczny S	-	15	11
22	311408	Technik elektronik S	20	13	11
23	325402	Technik masażysta S	16	13	-
24	311504	Technik mechanik S	30	13	29
25	333906	Technik organizacji reklamy S	8	12	10
26	325101	Asystentka stomatologiczna S	16	11	15
27	741203	Elektromechanik pojazdów samochodowych S	14	11	-
28	341204	Opiekunka środowiskowa S	15	11	32
29	333108	Technik spedytor S	12	11	11
30	514105	Technik usług fryzjerskich S	17	11	20
31	751201	Cukiernik S	9	10	9
32	752205	Stolarz S	8	10	11
33	311911	Technik cyfrowych procesów graficznych S	-	9	22
34	311922	Technik technologii drewna S	-	8	6
35	541315	Technik ochrony fizycznej osób i mienia S	13	6	17
36	512001	Kucharz S	3	5	4
37	522305	Technik handlowiec S	10	5	14
38	431103	Technik rachunkowości S	29	5	9
39	751204	Piekarz S	7	4	3
40	721306	Blacharz samochodowy S	4	3	7
41	711202/	Murarz S/ Murarz – tynkarz S	6	3	2

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2013	Absolwenci 2014	Absolwenci 2015 (prognoza)
	711204				
42	741103	Elektryk S	3	2	7
43	722204	Ślusarz S	-	2	-
44	712604	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych S	12	1	-
45	751105/ 751107	Rzeźnik-wędliniarz/ Wędliniarz S	-	1	1
46	216601	Grafik komputerowy DTP	-	-	12
47	314403	Technik technologii żywności S	3	-	6
48	311209	Technik urządzeń sanitarnych S	-	-	9
49	343404	Technik żywienia i usług gastronomicznych S	-	-	12
		Pozostałe zawody	78	68	71
		Ogółem	861	907	994

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Analizując podaż pracy w ujęciu liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w 2014r. odnotowano 907 absolwentów, którzy byli kształceni w 45 zawodach (w 2013r.: odnotowano 926 absolwentów, którzy byli kształceni w 51 zawodach). Najwięcej absolwentów w 2014r. zdobyło zawód *technika bezpieczeństwa i higieny pracy, technika budownictwa, technika informatyka, technika pojazdów samochodowych i technika teleinformatyka*. Najliczniej kształconą profesją w zasadniczych szkołach zawodowych był zdecydowanie *mechanik pojazdów samochodowych*. Biorąc pod uwagę prognozę absolwentów na rok następny, należy zauważyć duże różnice w liczbie absolwentów w roku 2015 w porównaniu do roku 2014 w poszczególnych zawodach. W przypadku takich zawodów jak na przykład: *technik sterylizacji medycznej, nauczyciel języka angielskiego, technik masażysta czy elektromechanik pojazdów samochodowych*, obserwujemy brak takich abiturientów w prognozach w roku 2015. Natomiast w takich zawodach, jak: *technik technologii żywności, technik żywienia i usług gastronomicznych czy technik urządzeń sanitarnych* nie zaobserwowano absolwentów w 2014 r., ale należy spodziewać się ich w roku kolejnym. Biorąc pod uwagę prognozy na 2015r. można ponadto spodziewać się zwiększonej podaży *techników usług kosmetycznych, fryzjerów i techników usług fryzjerskich, techników obsługi turystycznej, techników handlowców, techników mechaników, techników ochrony fizycznej osób i mienia, a także opiekunów medycznych i opiekunek środowiskowych*. Bogata oferta szkół ponadgimnazjalnych w coraz większym stopniu odpowiada potrzebom zatrudnieniowym lokalnych pracodawców, choć nadal taki poziom wykształcenia nie decyduje o pełnym wyposażeniu absolwenta w kompetencje i umiejętności atrakcyjne z punktu widzenia lokalnego rynku pracy. Nadal słabą stroną absolwentów jest brak doświadczenia spowodowany najczęściej niskim stopniem kooperacji szkół zawodowych z praktyką gospodarczą. Poziom atrakcyjności absolwentów na rynku pracy wzrasta w sytuacji podejmowania przez nich dalszej ścieżki kształcenia w celu zmiany kierunkowego wykształcenia lub też jego doskonalenie.

Tabela 244. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2015–2016 w Suwałkach

Typ szkoły	Rok		
	2014	2015	2016
Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych	15	-	-
Szkoła policealna	371	478	715
Technikum	397	433	388
Zasadnicza szkoła zawodowa	124	83	167
Razem	907	994	1270

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Dokonując prognoz absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych według typu szkół na lata 2015-2016, zauważamy, że na rynku pracy miasta Suwałki w roku 2016, w stosunku do roku 2015, uaktywni się potencjalnie zwiększona podaż absolwentów szkół policealnych i zasadniczych zawodowych, a zmniejszy - techników.

3.14.4. Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym

Określając szanse na znalezienie pracy w wyuczonej profesji na rynku lokalnym dokonano porównania podaży, wyrażonej za pomocą liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz liczby bezrobotnych, z popytem wyrażonym za pomocą liczby miejsc pracy.

Tabela 245. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w Suwałkach w 2014 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2014	Bezrobotni zarejestrowani w końcu 2014r.	Podaż (absolwenci + bezrobotni)	Popyt (oferty pracy 2014)	Szanse na znalezienie pracy w zawodzie
541315	Technik ochrony fizycznej osób i mienia S (grupa zaw. 5413)	6	10	16	77	481,3%
741103	Elektryk S (grupa zaw. 7411)	2	6	8	36	450,0%
512001	Kucharz S	5	38	43	88	204,7%
722204	Ślusarz S (grupa zaw. 7222)	2	43	45	57	126,7%
711202	Murarz S	3	42	45	56	124,4%
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S (grupa zaw. 7231)	30	7	37	46	124,3%
522305	Technik handlowiec S	5	4	9	9	100,0%
712604	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych S	1	4	5	5	100,0%
721306	Błacharz samochodowy S	3	4	7	6	85,7%
514207	Technik usług kosmetycznych S (grupa zaw. 5142)	33	2	35	29	82,9%
752205	Stolarz S (grupa zaw. 7522)	10	67	77	54	70,1%
422402	Technik hotelarstwa S (grupa zaw. 4224)	26	2	28	18	64,3%
751204	Piekarz S	4	18	22	14	63,6%
751201	Cukiernik S	10	11	21	12	57,1%
431103	Technik rachunkowości S (grupa zew. 4311)	5	9	14	7	50,0%

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2014	Bezrobotni zarejestrowani w końcu 2014r.	Podaż (absolwenci + bezrobotni)	Popyt (oferty pracy 2014)	Szanse na znalezienie pracy w zawodzie
751105	Rzeźnik-wędliniarz S	1	3	4	2	50,0%
341204	Opiekunka środowiskowa S	11	3	14	5	35,7%
741203	Elektromechanik pojazdów samochodowych S	11	3	14	5	35,7%
514101	Fryzjer S	15	26	41	14	34,1%
321301	Technik farmaceutyczny S	15	3	18	5	27,8%
325402	Technik masażysta S	13	2	15	4	26,7%
311303	Technik elektryk S	17	6	23	5	21,7%
343203	Florysta S	30	0	30	5	16,7%
712904/ 712904	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie S/ Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie S	18	7	25	4	16,0%
311408	Technik elektronik S	13	7	20	3	15,0%
311504	Technik mechanik S	13	32	45	5	11,1%
325101	Asystentka stomatologiczna S	11	0	11	1	9,1%
333108	Technik spedytor S	11	0	11	1	9,1%
351203	Technik informatyk S (grupa zaw. 3512)	39	8	47	4	8,5%
422103	Technik obsługi turystycznej S (grupa zaw. 4221)	36	7	43	2	4,7%
333107	Technik logistyk S	27	0	27	1	3,7%
311513	Technik pojazdów samochodowych S	37	3	40	1	2,5%
325509	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy S	110	1	111	2	1,8%
311204	Technik budownictwa S	48	37	85	0	0,0%
311410	Technik mechatronik S	28	1	29	0	0,0%
311911	Technik cyfrowych procesów graficznych S	9	0	9	0	0,0%
311922	Technik technologii drewna S	8	12	20	0	0,0%
321104	Technik sterylizacji medycznej S	30	0	30	0	0,0%
331403	Technik ekonomista S	33	63	96	0	0,0%
333906	Technik organizacji reklamy S	12	1	13	0	0,0%
334306	Technik administracji S	23	5	28	0	0,0%
351103	Technik teleinformatyk S (grupa zaw. 3511)	36	0	36	0	0,0%
514105	Technik usług fryzjerskich S	11	1	12	0	0,0%
532102	Opiekun medyczny S	23	2	25	0	0,0%

Uwaga: w przypadku niektórych zawodów dane dotyczące liczby zarejestrowanych bezrobotnych i ofert pracy przedstawiono dla całej elementarnej grupy zawodów (numer grupy zawodów w nawiasie) ze względu na zbliżony zestaw czynności wykonywanych na danych stanowiskach pracy/ w ramach danych specjalności należących do jednej grupy zawodów
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku, Kuratorium Oświaty w Białymstoku oraz danych zebranych przez Wykonawcę bezpośrednio ze szkół.

Prawdopodobieństwo (w ujęciu procentowym) podjęcia pracy przez abiturienta na „otwartym” rynku zatrudnienia (strona popytowa nie obejmuje miejsc pracy dostępnych w rekrutacjach zamkniętych – naborze pracowników bez upublicznienia informacji o wolnych miejscach pracy) jest odzwierciedlone poprzez iloraz popytu i podaży. W mieście Suwałki na rynku zatrudnienia w 2014 roku można wskazać aż 8 zawodów, w których szanse na podjęcie

zatrudnienia wynoszą 100%, a liczba miejsc pracy jest w stosunku do zasobów pracy nawet 5-krotnie wyższa. Są to zawody: *technicy ochrony fizycznej ochrony osób i mienia, elektrycy, kucharze, ślusarze, murarze, mechanicy pojazdów samochodowych, technicy handlowcy i monterzy instalacji i urządzeń sanitarnych*. Na tle edukowanych profesji dobre perspektywy znalezienia pracy posiadali również *blacharze samochodowi (85,7%), technicy usług kosmetycznych (82,9%), stolarze (70,1%)*. Z kolei, szczególnie niepokojąca sytuacja na rynku pracy wystąpiła w przypadku *techników budownictwa i techników ekonomistów*, profesji, w przypadku których brakowi miejsc pracy towarzyszył duży strumień absolwentów wchodzących na rynek pracy i duża liczba bezrobotnych figurujących w statystykach urzędów pracy.

3.14.5. Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym

Przeprowadzając analizę zróżnicowania kondycji zawodów na lokalnym rynku przedstawiono różnicę pomiędzy liczbą miejsc pracy a liczbą bezrobotnych, przy czym to zestawienie dokonano na poziomie grup dużych zawodów. Ponadto dokonano klasyfikacji zawodów na grupy zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych.

Tabela 246. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w Suwałkach w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS

Kod grupy zaw.	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica S-D
		N	%	N	%	
31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	201	7,2	59	1,3	142
94	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	165	5,9	94	2	71
75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	225	8,1	176	3,8	49
26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	63	2,3	24	0,5	39
61	Rolnicy produkcji towarowej	36	1,3	6	0,1	30
24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	107	3,8	98	2,1	9
35	Technicy informatyce	13	0,5	8	0,2	5
23	Specjaliści nauczania i wychowania	57	2	55	1,2	2
95	Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach	15	0,5	13	0,3	2
11	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni	2	0,1	3	0,1	-1
62	Leśnicy i rybacy	0	0	3	0,1	-3
41	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	44	1,6	50	1,1	-6
44	Pozostali pracownicy obsługi	5	0,2	11	0,2	-6
73	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	6	0,2	12	0,3	-6
22	Specjaliści do spraw zdrowia	23	0,8	34	0,7	-11
12	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	4	0,1	18	0,4	-14
21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	70	2,5	88	1,9	-18
13	Kierownicy do spraw produkcji i usług	7	0,3	28	0,6	-21
82	Monterzy	8	0,3	30	0,6	-22
14	Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	4	0,1	27	0,6	-23
25	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	5	0,2	32	0,7	-27
34	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych,	25	0,9	74	1,6	-49

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Kod grupy zaw.	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica S-D
		N	%	N	%	
	kultury i pokrewny					
74	Elektrycy i elektronicy	39	1,4	93	2	-54
42	Pracownicy obsługi klienta	24	0,9	80	1,7	-56
81	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	66	2,4	125	2,7	-59
32	Średni personel do spraw zdrowia	32	1,1	95	2	-63
54	Pracownicy usług ochrony	10	0,4	79	1,7	-69
96	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	23	0,8	104	2,2	-81
43	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	37	1,3	133	2,9	-96
72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	147	5,3	244	5,3	-97
53	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	39	1,4	191	4,1	-152
33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	113	4,1	277	6	-164
51	Pracownicy usług osobistych	156	5,6	356	7,7	-200
83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	59	2,1	305	6,6	-246
71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	132	4,7	461	9,9	-329
93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	12	0,4	405	8,7	-393
52	Sprzedawcy i pokrewni	149	5,3	614	13,2	-465
91	Pomoce domowe i sprzątaczk	53	1,9	1320	28,5	-1267
	Bez zawodu	610	21,9	2	0,0	608
	Ogółem	2786	100,0	4639	100,0	-1853

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

W roku 2014 w Suwałkach całkowita liczba miejsc pracy w stosunku do liczby bezrobotnych była o 66,5% wyższa. Największy problem ze znalezieniem zatrudnienia w stosunku do liczby miejsc pracy miał: średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych; pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki; robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni. Najmniej kłopotliwe było znalezienie pracy przez pomoce domowe i sprzątaczk; sprzedawców i pokrewnych; robotników pomocniczych w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie oraz robotników budowlanych (z wyłączeniem elektryków).

Zbiory informacji z poziomu lokalnego (powiatowego) o liczbie osób poszukujących pracy w danym zawodzie oraz wolumenie miejsc pracy adresowanych do przedstawicieli danej profesji pozwoliły na skatalogowanie pięciu typów zawodów: skrajnie deficytowych, deficytowych, zrównoważonych, nadwyżkowych oraz skrajnie nadwyżkowych.

W 2014 roku na lokalnym rynku pracy zidentyfikowano 786 zawodów i specjalności, przy czym 366 zawodów charakteryzowało się deficytem pracowników (w tym w 251 nie odnotowano bezrobotnych), 359 zawodów to profesje nadwyżkowe (w tym w 259 nie odnotowano ofert pracy), natomiast równowagę w zakresie popytu i podaży pracy wykazało jedynie 61 zawodów. W analizie uwzględniono te specjalności, w których wystąpiło co najmniej 20 osób bezrobotnych (zawody nadwyżkowe i zawody o zrównoważonym popycie i podaży pracy) lub co najmniej 20 ofert pracy (zawody deficytowe).

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 247. Zestawienie zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w Suwałkach w 2014 roku

Typ	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki
Skrajnie deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	712301	Monter ociepleń budynków	Brak zarejestrowanych bezrobotnych
	962201	Pracownik prac dorywczych	
	912202	Operator myjni	
	422201	Pracownik centrum obsługi telefonicznej	
	332101	Agent ubezpieczeniowy	
Deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	712990	Pozostali robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni	0,02
	531104	Opiekunka dziecięca domowa	0,03
	721204	Spawacz metodą MAG	0,03
	325905	Opiekunka dziecięca	0,05
	522304	Sprzedawca w branży spożywczej	0,06
	962103	Dostawca potraw	0,08
	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	0,08
	514202	Kosmetyczka	0,08
	241202	Doradca finansowy	0,10
	524404	Telemarketer	0,10
	712101	Dekarz	0,13
	524902	Doradca klienta	0,13
	332203	Przedstawiciel handlowy	0,13
	832202	Kierowca samochodu dostawczego	0,13
	341202	Opiekun osoby starszej	0,13
	711601	Brukarz	0,16
	513202	Barman	0,18
	712303	Tynkarz	0,19
	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	0,24
	941101	Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food	0,24
	243305	Specjalista do spraw sprzedaży	0,25
	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	0,27
	513101	Kelner	0,28
	722303	Operator maszyn do obróbki skrawaniem	0,32
	741103	Elektryk	0,32
	834401	Kierowca operator wózków jezdniowych	0,32
	941201	Pomoc kuchenna	0,34
	911290	Pozostałe pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne	0,38
	962990	Pozostali pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklas.	0,38
	523002	Kasjer handlowy	0,39
	832203	Kierowca samochodu osobowego	0,43
	931205	Robotnik drogowy	0,50
	933401	Pracownik rozkładający towar na półkach	0,52
432103	Magazynier	0,54	
411004	Technik prac biurowych	0,60	
522301	Sprzedawca	0,63	
741201	Elektromechanik	0,64	
Zrównoważony (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	931301	Robotnik budowlany	0,73
	512001	Kucharz	0,77
	911207	Sprzątaczkę biurowa	0,83
	515303	Robotnik gospodarczy	1,00
	711202	Murarz	1,11
Nadwyżkowy	532201	Opiekunka domowa	1,27
	722204	Ślusarz	1,45

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Typ	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki
(uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	752208	Stolarz meblowy	1,43
	331301	Księgowy	2,07
	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	2,08
	753303	Szwaczka	2,33
	751204	Piekarz	2,79
	962902	Dozorca	3,00
	751201	Cukiernik	3,25
	214202	Inż. budownictwa - budownictwo ogólne	3,29
	723307	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	3,29
	512002	Kucharz małej gastronomii	3,76
	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	4,00
	752205	Stolarz	4,14
	514101	Fryzjer	4,36
	261990	Pozostali specjaliści z dziedziny prawa gdzie indziej niesklas.	5,25
	753105	Krawiec	6,25
	752190	Pozostali robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	6,50
	816026	Operator urządzeń przetwórstwa drobiu	10,50
	311504	Technik mechanik	12,00
	242190	Pozostali specjaliści ds zarządzania i organizacji	21,00
	235107	Pedagog	42,00
Skrajnie nadwyżkowy (zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	331403	Technik ekonomista	Brak ofert
	242217	Specjalista administracji publicznej	Brak ofert
	311204	Technik budownictwa	Brak ofert
	241103	Specjalista do spraw rachunkowości	Brak ofert
	613003	Rolnik	Brak ofert
	314207	Technik rolnik	Brak ofert
	263102	Ekonomista	Brak ofert

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Biorąc pod uwagę uzyskane wartości liczbowe wskaźnika intensywności deficytu wyznaczonego dla zawodów zidentyfikowanych w mieście Suwałki, uzyskano pięć zawodów skrajnie deficytowych: *monter ociepleń budynków, pracownik prac dorywczych, operator myjni, pracownik centrum obsługi telefonicznej, agent ubezpieczeniowy*, czyli takich, dla których nie odnotowano w powiecie napływu bezrobotnych.

W kolejnej grupie, czyli w zawodach deficytowych wyróżniono 37 takich profesji. Należy zauważyć, że stopień deficytowości był różny dla poszczególnych zawodów z tej grupy. I tak w zawodzie *pozostali robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni* na 42 oferty pracy pojawił się tylko jeden bezrobotny (wskaźnik na poziomie 0,02), natomiast w zawodzie *elektromechanika* na 25 ofert pracy napłynęło 16 bezrobotnych (wskaźnik na poziomie odpowiednio: 0,64).

Sześcioma zawodami zrównoważonymi okazały się: *robotnik gospodarczy, kucharz, sprzątaczką biurowa, robotnik gospodarczy, murarz oraz opiekunka domowa*, gdzie wskaźniki przyjęły poziom zbliżony do 1, co oznacza, że napływ bezrobotnych do PUP w przybliżeniu równoważony był liczbą upublicznionych ofert pracy.

Zawody nadwyżkowe, to kolejna wyłoniona grupa. Tu liczba osób bezrobotnych była większa niż liczba ofert pracy w danym zawodzie. Wyróżniono 21 zawodów nadwyżkowych,

wśród których największym wskaźnikiem nadwyżki charakteryzuje się zawód *pedagoga*. W tym przypadku na każdą ofertę pracy napłynęło 42 bezrobotnych (wskaźniki równy 42,00). Mniejszą wartością wskaźnika nadwyżki charakteryzuje się kolejny zawód z grupy specjalistów, a mianowicie *pozostali specjaliści ds. zarządzania i organizacji*, w przypadku którego na 1 ofertę pracy napłynęło 21 bezrobotnych (wskaźnik nadwyżki: 21,00).

Ostatnią grupą zawodów są zawody skrajnie nadwyżkowe, czyli takie, w których nie upubliczniono ofert pracy, ale odnotowano napływ bezrobotnych do PUP. W tej grupie wyróżniono 7 zawodów, w tym głównie zawodów specjalistów, techników oraz związanych z rolnictwem.

3.14.6. Podsumowanie

1. Sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu miasta Suwałki na tle średniej województwa przedstawia się bardzo korzystnie. Na taką sytuację wpływają głównie: poziom dochodów budżetu powiatu oraz nakładów inwestycyjnych na 1 mieszkańca, które są jednymi z najwyższych w regionie. W analizowanym powiecie występuje bardzo wysoki poziom wskaźnika przedsiębiorczości na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym oraz stosunkowo niski wskaźnik stopy bezrobocia, który w 2013r. wyniósł 12,9%, a więc znacznie poniżej średniej dla województwa (15,1%).
2. Powiat miasto Suwałki wyróżnia się na tle województwa podlaskiego dominacją dwóch działów PKD: pozostałe górnictwo i wydobywanie oraz produkcja papieru i wyrobów z papieru, które generują odpowiednio: 14,1% i 13,5% zasobów województwa.
3. Najczęstszym źródłem upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy w mieście Suwałki były lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe oraz Powiatowy Urząd Pracy.
4. Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie miasta Suwałki w porównaniu do wszystkich powiatów w 2014r. stanowiły niewielki udział (5,6%) w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy.
5. Najczęściej poszukiwanym zawodem w 2014r. w mieście Suwałki, podobnie jak w regionie, był sprzedawca.
6. Najwięcej miejsc pracy w mieście Suwałki związanych było z handlem detalicznym, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi oraz z robotami budowlanymi specjalistycznymi, co nie pokrywa się z działami wyróżniającymi się w analizowanym powiecie na tle województwa. Może to oznaczać, iż działy najbardziej wyróżniające się są nasycone, nie potrzeba w nich nowych pracowników.
7. Analiza zestawienia liczby miejsc pracy i liczby bezrobotnych w mieście Suwałki w ujęciu grup dużych KZiS pokazuje, iż liczba miejsc pracy była o 67% wyższa od liczby bezrobotnych. Największy deficyt pracowników dotyczył pomocy domowych i sprzątaczek, sprzedawców i pokrewnych oraz robotników pomocniczych w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie, natomiast nadwyżka bezrobotnych wystąpiła w grupie średniego personelu nauk fizycznych, chemicznych i technicznych.
8. Największe szanse na znalezienie pracy w zawodzie w mieście Suwałki mieli absolwenci kończący szkoły w zawodzie: technik ochrony fizycznej osób i mienia, elektryk, kucharz, ślusarz, murarz, mechanik pojazdów samochodowych, technik handlowiec oraz monter instalacji i urządzeń sanitarnych. Jednocześnie jednak duża część absolwentów lokalnych

ponadgimnazjalnych szkół zawodowych zmuszona jest do poszukiwania pracy poza miejscem zamieszkania, gdyż w regionie nie odnotowano ofert pracy dotyczących ich kwalifikacji (m.in. technik budownictwa, technik teleinformatyk, technik ekonomista).

9. Do zawodów skrajnie deficytowych w mieście Suwałki należą monter ociepleń budynków, pracownik prac dorywczych, operator myjni, pracownik centrum obsługi telefonicznej, agent ubezpieczeniowy. Natomiast robotnik gospodarczy, kucharz, sprzątaczką biurowa, robotnik gospodarczy, murarz oraz opiekunka domowa znaleźli się w grupie zawodów zrównoważonych.

3.15. Powiat suwalski

3.15.1. Potencjał powiatowego rynku pracy

Powiat suwalski zajmuje powierzchnię 130 700 ha. W jego skład wchodzi gminy wiejskie: Bakalarzewo, Filipów, Jeleniewo, Przerośl, Raczki, Rutka-Tartak, Suwałki, Szypliszki, Wizajny. Ogólną sytuację społeczno-gospodarczą powiatu, przy szczególnym uwzględnieniu potencjału lokalnego rynku pracy, można przedstawić za pomocą wybranych wskaźników, które w porównaniu do średniej województwa podlaskiego ukazują sytuację w analizowanym powiecie.

Powiat suwalski charakteryzuje się niższą niż w województwie gęstością zaludnienia, która wynosi 27 osób na 1 km² (woj. 59 osób na 1 km²). Dość niskiej gęstości zaludnienia towarzyszy niska lesistość terenu, która w porównaniu do średniej województwa jest większa o 42,0%.

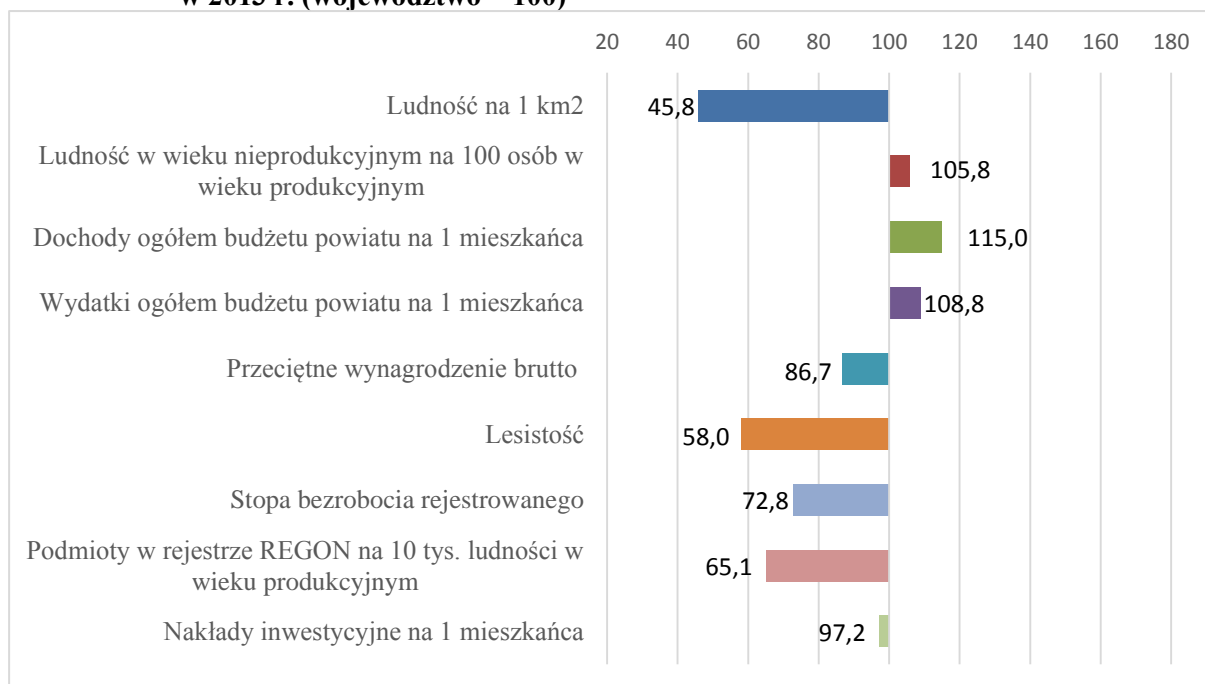
Liczba mieszkańców powiatu suwalskiego zmniejsza się. W końcu 2013r. powiat zamieszkiwało 35,9 tys. osób, czyli o 0,3 tys. mniej niż w końcu 2010r. (o 0,8%). O spadku liczby mieszkańców zdecydowało ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, które wyniosło -3,0 na 1000 ludności; dla województwa wskaźnik ten osiągnął wartość -2,1. Innym decydującym czynnikiem był ujemny przyrost naturalny ludności. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu ukształtował się on w 2013 roku na poziomie -0,1 i odbiegał od wskaźnika wojewódzkiego wynoszącego -1,3.

Ubytkowi ludności towarzyszą niekorzystne zmiany struktury wiekowej. Obciążenie ekonomiczne ludności w analizowanym powiecie jest wyższe niż w całym województwie i wynosi 60,6 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wobec 57,3 osób w regionie) i w porównaniu do roku 2012 zmniejszyło się o 0,9.

W analizowanym powiecie obserwujemy wyższe niż średnia w województwie wskaźniki dotyczące budżetu powiatu, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków przypadających na 1 mieszkańca. Należy zauważyć, że dochody ogółem budżetu powiatu w 2013 roku wynosiły 36,9 mln zł i były wyższe od wydatków ogółem o 2,6 mln zł. W powiecie suwalskim obserwujemy nieznacznie niższe (o 2,8%) od średniej wojewódzkiej nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca.

W powiecie suwalskim liczba zarejestrowanych podmiotów w bazie REGON przypadająca na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym (826,6) jest niższa o 34,9% niż średnia w województwie. W powiecie obserwujemy niższą od średniej dla województwa stopę bezrobocia rejestrowanego, która w 2013 r. wynosiła 11,0%. W powiecie suwalskim stopa bezrobocia powiększa się z roku na rok, a wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych w ciągu 3 lat (od 2010r. do 2013r.) był większy niż średnio w województwie: liczba bezrobotnych wzrosła o 16,5% (w woj. o 11,2%).

Wykres 17. Wybrane wskaźniki powiatu suwalskiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014. Powiat suwalski, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

W przypadku osób pracujących, na koniec 2013 roku w powiecie suwalskim ich liczba wynosiła 11 287 osób (3,4% wszystkich pracujących w województwie podlaskim). Pracujący w rolnictwie tworzyli zdecydowaną większość zatrudnionych – 71,3% wszystkich pracujących, pracownicy sektora usług stanowili 17,0% wszystkich pracujących, zaś 11,8% znalazło pracę w sektorze przemysłu i budownictwa⁶⁹. Struktura zatrudnienia (nadreprezentacja sektora rolniczego w strukturze pracujących na tle województwa na niekorzyść pozostałych sektorów) wynika z rolniczej specyfiki regionu oraz jego potencjału przyrodniczego. Poziom zarobków w analizowanym powiecie był najniższy w całym województwie – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2013 roku wynosiło 2975,70 zł (stanowiło 86,7% płacy podlaskiej i 76,7% poziomu krajowego).⁷⁰

Dokonując analizy przedsiębiorstw funkcjonujących w powiecie suwalskim ze względu na sekcję działalności wg PKD 2007, obserwujemy, że spośród 1 849 zarejestrowanych firm najczęściej funkcjonuje w następujących działach: *handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* (270 firm), *roboty budowlane specjalistyczne* (130), *działalność organizacji członkowskich* (109), *roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków* (109). Łącznie w tych czterech dominujących działach PKD koncentruje się 33,4% wszystkich lokalnych przedsiębiorstw.

⁶⁹ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Pracujący, zatrudnieni i przeciętne zatrudnienie według PKD 2007*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.42754116334185477#

⁷⁰ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Wynagrodzenia*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.6889699152773496#

Warunki przyrodnicze i społeczne regionu przekładają się na specyfikę profilu działalności gospodarczej podmiotów funkcjonujących w powiecie suwalskim. W tabeli przedstawiono sześć działów PKD reprezentowanych najsilniej (na tle Podlasia) w powiecie suwalskim.⁷¹

Tabela 248. Działy PKD wyróżniające się w powiecie suwalskim na tle województwa

Dział PKD	Nazwa działu	Liczba podmiotów	% zasobów województwa
08	Pozostałe górnictwo i wydobywanie	11	8,6
02	Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	66	7,2
91	Działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą	10	6,8
55	Zakwaterowanie	23	5,1
88	Pomoc społeczna bez zakwaterowania	14	5,0
23	Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	27	4,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Dominujące w powiecie suwalskim na tle województwa dwa działy PKD dotyczą potencjału naturalnego powiatu. Biorąc pod uwagę walory przyrodnicze w postaci mnogości jezior na terenie powiatu suwalskiego rozwija się również działalność związana z turystyką. Ponadto w powiecie obserwujemy dość duży zasób firm produkujących wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych.

Specyfika potencjału powiatu suwalskiego wpływa na charakter działalności podmiotów nowo zarejestrowanych w ostatnich trzech latach. Na tle województwa największy odsetek nowych działalności uruchomiono w następujących działach PKD: *działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców* (14,3% wszystkich nowopowstałych działalności w województwie podlaskim, nominalnie 3 podmioty), *leśnictwo i pozyskiwanie drewna* (11,8%, 9 podmiotów), *uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową* (6,5%, 7 podmiotów), *handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych* (5,4%, 19 podmiotów).

3.15.2. Popyt na pracę w powiecie suwalskim

Stronę popytową rynku pracy scharakteryzowano za pomocą liczby ogłoszeń i liczby miejsc pracy upublicznionych za pośrednictwem różnych źródeł w 2014 roku.

Biorąc pod uwagę miejsca pracy dotyczące wykonywania pracy na terenie województwa podlaskiego (43221) odnotowano 1,4% dotyczących powiatu. Łącznie w powiecie suwalskim pojawiło się 587 ogłoszeń o pracę, w których poszukiwano 614 pracowników. W niniejszej analizie zrezygnowano z porównania popytu na pracę do poprzedniego roku ze względu na zmianę zakresu źródeł ofert (w 2013 roku analizowano sytuację łącznie dla powiatu suwalskiego i miasta Suwałki).

⁷¹ Do analizy włączono działy PKD, które w danym powiecie posiadają reprezentację minimum 10 podmiotów, a ich udział w zasobach województwa przekracza 4,5%.

Tabela 249. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie suwalskim w 2014 roku w przekroju podmiotów rekrutujących

Źródło	powiat suwalski				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								województwo podlaskie ^A	
	2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		N	%
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
Powiatowe Urzędy Pracy	313	51,0	**)	-	101	56,7	94	46,5	80	52,6	38	46,3	27826	64,4
Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe	232	37,8	225	-	50	28,1	70	34,7	70	46,1	42	51,2	11065	25,6
Ochotnicze Hufce Pracy	49	8,0	4	-	22	12,4	27	13,4	0	0,0	0	0,0	426	1,0
Ogólnokrajowe internetowe serwisy pośrednictwa pracy	14	2,3	1	-	2	1,1	8	4,0	2	1,3	2	2,4	3136	7,3
Prasa regionalna	5	0,8	0	-	3	1,7	2	1,0	0	0,0	0	0,0	193	0,4
Biura Karier	1	0,2	0	-	0	0,0	1	0,5	0	0,0	0	0,0	575	1,3
Ogółem	614	100	-	-	178	100	202	100	152	100	82	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

***) brak porównywalnych danych z 2013r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

W strukturze kanałów poszukiwania pracowników w powiecie suwalskim w 2014 roku ponad połowę stanowił udział Powiatowego Urzędu Pracy – 51,0% wszystkich ofert. Znaczna była też rola lokalnych internetowych serwisów ogłoszeniowych, które obejmowały 37,8% źródeł informacji o miejscach pracy. Można przypuszczać, iż urząd pracy traci na znaczeniu na rzecz lokalnych internetowych serwisów ogłoszeniowych. W analizowanej jednostce terytorialnej, w porównaniu z sytuacją w województwie, udział urzędu pracy jest znacznie mniejszy. Natomiast w przypadku lokalnych internetowych serwisów ogłoszeniowych sytuacja przedstawia się odwrotnie. W analizowanej jednostce ich udział w pośrednictwie zatrudnienia wynosił o 1/3 więcej niż w województwie. Zupełnie marginalne znaczenie w upublicznianiu informacji o wolnych miejscach pracy miały oferty zamieszczane przez regionalne media prasowe oraz Biura Karier. Natomiast Ochotnicze Hufce Pracy pośredniczyły w dystrybuowaniu 8% wolnych miejsc pracy dostępnych na lokalnym rynku pracy.

Tabela 250. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie suwalskim w 2014 roku w ujęciu grup wielkich zawodów

Kod	Nazwa grupy wielkiej	powiat suwalski		Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								Województwo podlaskie ^A	
		2014**)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		2014	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	4	0,7	1	0,6	1	0,5	1	0,7	1	1,2	681	1,6
2	Specjaliści	18	2,9	4	2,2	6	3,0	5	3,3	3	3,7	3976	9,2
3	Technicy i inny średni personel	71	11,6	40	22,5	15	7,4	11	7,2	5	6,1	5365	12,4
4	Pracownicy biurowi	39	6,4	9	5,1	16	7,9	12	7,9	2	2,4	4185	9,7
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	133	21,7	43	24,2	54	26,7	23	15,1	13	15,9	10337	23,9
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	9	1,5	5	2,8	1	0,5	3	2,0	0	0,0	338	0,8
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	135	22,0	28	15,7	52	25,7	44	28,9	11	13,4	8868	20,5
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	70	11,4	22	12,4	20	9,9	14	9,2	14	17,1	3550	8,2
9	Pracownicy przy pracach prostych	135	22,0	26	14,6	37	18,3	39	25,7	33	40,2	5903	13,7
	Bez zawodu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18	0
	Ogółem	614	100	178	100	202	100	152	100	82	100	43221	100

^A – miejsca wykonywania pracy: województwo podlaskie

***) brak porównywalnych danych z 2013r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Analizując rozkład popytu na pracę w ujęciu grup wielkich zawodów zauważamy, że w 2014 roku, najwięcej miejsc pracy było adresowanych do grup: **7 robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** i **9 pracownicy przy pracach prostych** – po 22,0% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie suwalskim. Trzecią co do wielkości popytu na pracę stanowiła grupa **5 pracownicy usług i sprzedawcy** – 21,7% miejsc pracy. Przegląd danych w ujęciu kwartalnym informuje o grupach wielkich zawodów poszukiwanych sezonowo. W większości grup wielkich można zaobserwować największy popyt na pracowników w I i II kwartale, a najmniejszy bądź jego brak w IV kwartale.

Dokonując analizy popytu na rynku pracy brano również pod uwagę miejsca stażu pracy. Należy jednak podkreślić, że staże są realizowane bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Są to miejsca aktywizacji zawodowej, na których bezrobotni nabywają umiejętności potrzebnych do wykonywania pracy na danym stanowisku pracy. Oznacza to, że miejsca stażu nie powinno być traktowane jako pełnowartościowe miejsca pracy, ale może stanowić potencjalne miejsce pracy, jeżeli po zakończeniu okresu aktywizacji z osobą bezrobotną podpisano umowę o wykonywanie pracy na stanowisku pracy, na którym odbywała wcześniej staż.

Tabela 251. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie suwalskim w 2014 z uwzględnieniem miejsc stażu

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Liczba zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie		w tym: miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu	
		N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	4		1	25,0
2	Specjaliści	18		0	0,0
3	Technicy i inny średni personel	71		2	2,8
4	Pracownicy biurowi	39		0	0,0
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	133		1	0,8
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	9		1	11,1
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	135		7	5,2
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	70		1	1,4
9	Pracownicy przy pracach prostych	135		3	2,2
0	Sily zbrojne	0		0	-
	Bez zawodu	0		0	-
	Ogółem	614		16	2,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu stanowiły w 2014r. znikomy udział w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy na terenie powiatu suwalskiego (2,6%) w porównaniu do średniego udziału staży w województwie (21,8%). Wśród 16 miejsc stażu prawie połowa skierowana była do **robotników przemysłowych i rzemieślników**. Pozostałe miejsca stażu były adresowane do pojedynczych przedstawicieli pozostałych grup zawodów.

W porównaniu do poprzedniego roku liczba miejsc aktywizacji zawodowej w postaci stażu zmniejszyła się o 51,5% (o 17).

Szczegółowe informacje dotyczące miejsc stażu w poszczególnych zawodach zawiera Tabela 13.

Tabela 252. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie suwalskim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy

Kod	Nazwa grupy wielkiej	powiat suwalski		Źródło upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy											
				Powiatowe Urzędy Pracy		Ochotnicze Hufce Pracy		Prasa regionalna		Ogólnokrajowe serwisy ogłoszeniowe		Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe		Biura Karier	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	4	100	1	25,0	0	0,0	0	0,0	1	25,0	2	50,0	0	0,0
2	Specjaliści	18	100	6	33,3	3	16,7	0	0,0	2	11,1	6	33,3	1	5,6
3	Technicy i inny średni personel	71	100	33	46,5	10	14,1	3	4,2	9	12,7	16	22,5	0	0,0
4	Pracownicy biurowi	39	100	24	61,5	7	17,9	0	0,0	1	2,6	7	17,9	0	0,0
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	133	100	70	52,6	8	6,0	0	0,0	1	0,8	54	40,6	0	0,0
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	9	100	1	11,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	8	88,9	0	0,0

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Kod	Nazwa grupy wielkiej	powiat suwalski		Źródło upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy											
				Powiatowe Urzędy Pracy		Ochotnicze Hufce Pracy		Prasa regionalna		Ogólnokrajowe serwisy ogłoszeniowe		Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe		Biura Karier	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	135	100	87	64,4	7	5,2	0	0,0	0	0,0	41	30,4	0	0,0
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	70	100	35	50,0	5	7,1	2	2,9	0	0,0	28	40,0	0	0,0
9	Pracownicy przy pracach prostych	135	100	56	41,5	9	6,7	0	0,0	0	0,0	70	51,9	0	0,0
	Ogółem	614	100	313	51,0	49	8,0	5	0,8	14	2,3	232	37,8	1	0,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Zestawienie źródeł miejsc pracy ze skalą popytu na reprezentantów grup wielkich zawodów pozwala na ukazanie kanałów rekrutacji specjalizujących się w poszukiwaniu określonej kategorii zawodów. Analizując sytuację w powiecie suwalskim, można zauważyć, iż Powiatowy Urząd Pracy wyspecjalizował się w poszukiwaniu takich grup jak: **7 robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy**, **5 pracownicy usług i sprzedawcy** oraz **9 pracownicy przy pracach prostych**. Wiodącym jednak źródłem upubliczniania ofert pracy w powiecie suwalskim są lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe, przez które przechodzi większość również zapotrzebowania na pracowników z grupy 9, 5 oraz 7. Należy również zauważyć, iż swoją obecność na rynku ogłoszeń zaznaczyły Ochotnicze Hufce Pracy, które największą liczbę informacji o wolnych miejscach pracy skierowały do przedstawicieli grup: **3 technicy i inny średni personel** i **9 pracownicy przy pracach prostych**.

Tabela 253. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie suwalskim w 2014 roku

Lp	Kod	Nazwa zawodu	powiat suwalski		Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.							
			2014		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał	
			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	515303	Robotnik gospodarczy	35	5,7	11	6,2	14	6,9	8	5,3	2	2,4
2	941201	Pomoc kuchenna	33	5,4	6	3,4	12	5,9	5	3,3	10	12,2
3	341202	Opiekun osoby starszej S	27	4,4	24	13,5	1	0,5	2	1,3	0	0,0
4	512001	Kucharz S	24	3,9	4	2,2	15	7,4	4	2,6	1	1,2
5	931301	Robotnik budowlany	24	3,9	4	2,2	4	2,0	10	6,6	6	7,3
6	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	20	3,3	4	2,2	3	1,5	6	3,9	7	8,5
7	513101	Kelner S	17	2,8	3	1,7	6	3,0	4	2,6	4	4,9
8	513202	Barman	17	2,8	7	3,9	5	2,5	2	1,3	3	3,7
9	752290	Pozostali stolarze meblowi i pokrewni	15	2,4	0	0,0	7	3,5	8	5,3	0	0,0
10	721290	Pozostali spawacze i pokrewni	14	2,3	0	0,0	8	4,0	6	3,9	0	0,0
11	753403	Tapicer meblowy	13	2,1	7	3,9	0	0,0	6	3,9	0	0,0
12	522301	Sprzedawca S	12	2,0	4	2,2	6	3,0	0	0,0	2	2,4
13	931205	Robotnik drogowy	11	1,8	1	0,6	6	3,0	4	2,6	0	0,0
14	711204	Murarz – tynkarz	10	1,6	0	0,0	5	2,5	5	3,3	0	0,0
15	411004	Technik prac biurowych S	9	1,5	2	1,1	3	1,5	4	2,6	0	0,0

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Lp	Kod	Nazwa zawodu	powiat suwalski		Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.							
			2014		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał	
			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
16	752205	Stolarz S	8	1,3	0	0,0	5	2,5	0	0,0	3	3,7
17	811104	Operator koparki	8	1,3	6	3,4	2	1,0	0	0,0	0	0,0
18	921101	Pomocniczy robotnik polowy	8	1,3	0	0,0	1	0,5	6	3,9	1	1,2
19	432103	Magazynier	7	1,1	1	0,6	2	1,0	3	2,0	1	1,2
20	834401	Kierowca operator wózków jezdniowych	7	1,1	3	1,7	4	2,0	0	0,0	0	0,0
21	921201	Pomocniczy robotnik przy hodowli zwierząt	7	1,1	1	0,6	1	0,5	4	2,6	1	1,2
22	932990	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	7	1,1	0	0,0	2	1,0	0	0,0	5	6,1
		Pozostałe zawody	281	45,8	90	50,6	90	44,6	65	42,8	36	43,9
		Ogółem	614	100	178	100	202	100	152	100	82	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując szczegółowej analizy poszukiwanych zawodów w powiecie suwalskim zidentyfikowano 20 zawodów najczęściej poszukiwanych w roku 2014. Najbardziej poszukiwanym zawodem w analizowanym powiecie był *robotnik gospodarczy* (5,7% zdefiniowanego popytu). Generalnie na powyższej liście zapotrzebowania na pracowników zaznaczył się wysoki udział zawodów związanych z gastronomią (*pomoc kuchenna, kelner, kucharz, barman*), budownictwem (*robotnik budowlany, robotnik drogowy, murarz-tylnik, operator koparki*) oraz usługami opiekuńczymi (*opiekun osoby starszej*).

Tabela 254. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie suwalskim w 2014 roku (N≥10)

Kod	Nazwa zawodu	powiat suwalski			
		Pozostałe źródła ofert pracy		Powiatowy Urząd Pracy	
		N	%	N	%
941201	Pomoc kuchenna	26	8,6	7	2,2
512001	Kucharz S	18	6,0	6	1,9
513101	Kelner S	16	5,3	1	0,3
931301	Robotnik budowlany	11	3,7	13	4,2
513202	Barman	11	3,7	6	1,9
833203	Kierowca samochodu ciężarowego	10	3,3	10	3,2
	Pozostałe zawody	209	69,4	270	86,3
	Ogółem	301	100	313	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Informacje o wolnych miejscach pracy rozpowszechniane przez inne niż Powiatowy Urząd Pracy źródła ofert pracy skierowane były najliczniej do: 26 *pomocy kuchennych*, 18 *kucharzy*, 16 *kelnerów*.

Tabela 255. Miejsca pracy w powiecie suwalskim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki⁷²

Dział PKD 2007	Liczba miejsc pracy	
	N	%
56 Działalność usługowa związana z wyżywieniem	50	8,1
93 Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	17	2,8
01 Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	14	2,3
47 Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	12	2,0
55 Zakwaterowanie	12	2,0
41 Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	10	1,6
43 Roboty budowlane specjalistyczne	10	1,6
49 Transport lądowy oraz transport rurociągowy	9	1,5
97 Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	6	1,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Przyporządkowując zidentyfikowane miejsca pracy do działów gospodarki zauważamy, że w powiecie suwalskim najwięcej miejsc pracy związanych było z *działalnością usługową związaną z wyżywieniem* (Dział 56) – 50 ogłoszeń zatrudnienia (8,1% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w powiecie) oraz w działach związanych z robotami budowlanymi (41 i 43) – 20 ogłoszeń (3,2%). Dość duże zapotrzebowanie wystąpiło również w Dziale 93 *Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna*, gdzie miejsca pracy generowały 2,8% łącznego popytu w powiecie.

Tabela 256. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie suwalskim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane)

Branża	Zawód	Liczba miejsc pracy
Działalność usługowa związana z wyżywieniem	Ogółem, w tym:	50
	Pomoc kuchenna	17
	Kelner S	12
	Kucharz S	11
	Barman	7
Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	Ogółem, w tym:	17
	Pomoc kuchenna	4
	Kucharz S	4
	Instruktor dyscypliny sportu	3
	Kelner S	2
Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	Ogółem, w tym:	14
	Pomocniczy robotnik przy uprawie roślin i hodowli zwierząt	4
	Hodowca bydła	2
	Pomocniczy robotnik polowy	2
	Pomocniczy robotnik przy hodowli zwierząt	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

⁷² W tabeli zaprezentowano działy PKD, w których wśród zidentyfikowanych miejsc pracy w roku 2014 poszukiwano w danym powiecie co najmniej 1% pracowników (należy zaznaczyć, że cecha „dział PKD” została przypisana do 31,6% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie suwalskim – w przypadku pozostałych nie ustalono tego związku).

Dokonując bardziej szczegółowych analiz dotyczących zapotrzebowania na pracowników według wyróżnionych wcześniej trzech najbardziej popularnych branż, można zauważyć, że w branży związanej z gastronomią zdecydowanie najczęściej poszukiwano *pomocy kuchennych, kelnerów i kucharzy*. Również w branży związanej z działalnością sportową, rozrywkową i rekreacyjną poszukiwano *pomoce kuchenne, kucharzy*, a także *instruktorów sportu*. Z kolei w działalności rolniczej największy popyt dotyczył *robotników pomocniczych*.

3.15.3. Podaż pracy w powiecie suwalskim

Podaż pracy przedstawiono za pomocą liczby bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy oraz liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych zlokalizowanych w powiecie suwalskim. Jest to podejście nieco uproszczone, bowiem należy zauważyć, że wśród zarejestrowanych bezrobotnych mogą znajdować się absolwenci, a z drugiej strony nie każdy absolwent staje się uczestnikiem rynku pracy, może bowiem kontynuować naukę. Podaż pracy kształtują rzecz jasna również osoby poszukujące pracy, ale nie zarejestrowane w urzędach pracy. Przyjęte podejście wynika z dostępności i sposobu zbierania danych.

Analizując podaż pracy powiatu suwalskiego, wyrażoną w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, przedstawiono strukturę bezrobotnych w ujęciu dziesięciu grup wielkich zawodów oraz zaprezentowano 20 zawodów i specjalności najliczniej reprezentowanych w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych.

Tabela 257. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie suwalskim na tle struktury województwa podlaskiego

powiat suwalski								% bezrobotnych w województwie w 2014r.
Kod	Nazwa grupy wielkiej	2013		Kod	Nazwa grupy wielkiej	2014		
		N	%			N	%	
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	288	18,6	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	184	18,3	21,2
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	195	12,6	5	Pracownicy usług i sprzedawcy	139	13,8	13,0
3	Technicy i inny średni personel	170	11,0	3	Technicy i inny średni personel	115	11,4	13,1
2	Specjaliści	131	8,5	2	Specjaliści	101	10,0	10,7
9	Pracownicy przy pracach prostych	123	8,0	9	Pracownicy przy pracach prostych	93	9,2	7,4
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	84	5,4	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	56	5,6	4,6
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	46	3,0	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	30	3,0	2,0
4	Pracownicy biurowi	43	2,8	4	Pracownicy biurowi	20	2,0	3,2
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	3	0,2	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	2	0,2	0,4
0	Sily zbrojne	1	0,1	0	Sily zbrojne	0	0,0	0
	Bez zawodu	462	29,9		Bez zawodu	266	26,4	24,2
	Ogółem	1546	100,0		Ogółem	1006	100,0	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W powiecie suwalskim grupa 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** była najliczniej reprezentowaną grupą bezrobotnych wśród wielkich zawodów. Populacja pracowników tych zawodów w 2014 roku w miejscowej strukturze bezrobotnych wynosiła 184 osoby, co stanowiło 18,3% wszystkich zarejestrowanych. W strukturze bezrobotnych niekorzystnie prezentowało się ponadto położenie osób przypisanych do grupy 5 **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** oraz grupy 3 **technicy i inny średni personel**. Ich procentowy udział wśród osób pozostających bez zatrudnienia wynosił odpowiednio: 13,8% i 11,4%. Ponadto trudna sytuacja na rynku pracy odnosiła się również do bezrobotnych **bez zawodu**, których było 266, co stanowiło 26,4% wszystkich osób figurujących w rejestrze. Struktura podaży pracy zdecydowanie odbiega od potrzeb zatrudnieniowych deklarowanych przez pracodawców w powiecie suwalskim oraz profili działalności właściwych dla tej jednostki terytorialnej. Wśród bezrobotnych dominują robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, których kwalifikacje i umiejętności nie są w stanie sprostać rosnącym wymaganiom pracodawców.

Tabela 258. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu suwalskiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego

Kod zawodu	Nazwa zawodu	2013		Kod zawodu	Nazwa zawodu	2014		% bezrobotnych w województwie w 2014r.
		N	%			N	%	
522301	Sprzedawca	57	3,7	931301	Robotnik budowlany	39	3,9	1,8
931301	Robotnik budowlany	45	2,9	522301	Sprzedawca S	37	3,7	5,6
331403	Technik ekonomista	37	2,4	331403	Technik ekonomista S	28	2,8	1,6
512002	Kucharz malej gastronomii	27	1,7	512002	Kucharz malej gastronomii	25	2,5	0,8
752205	Stolarz	27	1,7	515303	Robotnik gospodarczy	20	2,0	1,3
515303	Robotnik gospodarczy	25	1,6	752205	Stolarz S	19	1,9	1,1
752190	Pozostali robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	24	1,6	711202	Murarz S	16	1,6	1,5
723103	Mechanik pojazdów samochodowych	20	1,3	753105	Krawiec S	14	1,4	1,5
613003	Rolnik	19	1,2	314207	Technik rolnik S	13	1,3	1,1
711202	Murarz	18	1,2	613003	Rolnik S	13	1,3	0,8
834103	Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych	18	1,2	816026	Operator urządzeń przetwórstwa drobiu	12	1,2	0,1
314207	Technik rolnik	17	1,1	751204	Piekarz S	11	1,1	0,9
512001	Kucharz	17	1,1	514101	Fryzjer S	10	1,0	0,9
751201	Cukiernik	17	1,1	752190	Pozostali robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	10	1,0	0,1
235107	Pedagog	14	0,9	512001	Kucharz S	9	0,9	1,1
514101	Fryzjer	13	0,8	532201	Opiekunka domowa	9	0,9	0,2
532201	Opiekunka domowa	13	0,8	722204	Ślusarz S	9	0,9	1,9

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Kod zawodu	Nazwa zawodu	2013		Kod zawodu	Nazwa zawodu	2014		% bezrobotnych w województwie w 2014r.
		N	%			N	%	
751204	Piekarz	13	0,8	751201	Cukiernik S	9	0,9	0,8
242217	Specjalista administracji publicznej	12	0,8	311504	Technik mechanik S	8	0,8	1,4
411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	12	0,8	911207	Sprzątaczką biurowa	8	0,8	0,8
753105	Krawiec	12	0,8					
816026	Operator urządzeń przetwórstwa drobiu	12	0,8					

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W najtrudniejszym położeniu, w stosunku do zawodów i specjalności reprezentowanych najliczniej w grupie bezrobotnych w powiecie suwalskim w 2014 roku znajdowali się *robotnicy budowlani*, których liczba wynosiła 39 (3,9% bezrobotnych w powiecie). Procentowy udział *robotników budowlanych* w strukturze bezrobotnych w powiecie był dwukrotnie wyższy niż w województwie (1,8%), mamy więc do czynienia z powiatową nadreprezentacją przedstawicieli tego zawodu. Odnosząc się do *robotników budowlanych* należy podkreślić, iż w na tym stanowisku występuje duża rotacja pracowników, ponieważ najczęściej są to robotnicy niewykwalifikowani podejmujący zatrudnienie po krótkim przeszkoleniu, łatwo taką pracę znaleźć i potraktować jako pracę dorywczą, zwłaszcza że warunki pracy są trudne (praca fizyczna w różnych warunkach atmosferycznych). Poza *robotnikami budowlanymi*, dość trudna sytuacja przedstawiała się również w przypadku: *sprzedawców* i *techników ekonomistów*. Takie zawody i specjalności jak: *technik ekonomista*, *kucharz małej gastronomii*, *operator urządzeń przetwórstwa drobiu* oraz *pozostali robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni* należą do wyróżniających się grup nadreprezentowanych (porównując dane powiatowe do wojewódzkich).

Na terenie powiatu suwalskiego ponadgimnazjalne szkolnictwo zawodowe obejmowało w 2014 roku 1 szkołę policealną, 2 technika i 1 zasadniczą szkołę zawodową.

Tabela 259. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013–2015 w powiecie suwalskim w przekroju zawodów i specjalności

LP	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2013	Absolwenci 2014	Absolwenci 2015 prognoza
1	314207	Technik rolnik S	39	41	51
2	422402	Technik hotelarstwa S	-	9	14
3	331403	Technik ekonomista S	-	8	-
4	314203	Technik hodowca koni S	-	6	6
5	324002	Technik weterynarii S	-	-	23
		Ogółem	39	64	94

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych bezpośrednio ze szkół oraz danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Analizując podaż pracy w powiecie suwalskim w ujęciu liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, w 2014 r. odnotowano 64 absolwentów, którzy byli

kształceni w 4 zawodach (w 2013r.; 39 absolwentów w 1 zawodzie). Najwięcej absolwentów w 2014r. zdobyło zawód *technika rolnika*. W przyszłym roku prognozuje się wzrost liczby absolwentów w tym zawodzie, podobna sytuacja wystąpi w zawodzie *technika hotelarstwa*, a także w dotychczas nie kształconym zawodzie *technika weterynarii*. Oferta szkół ponadgimnazjalnych jest ściśle związana z rolniczym i turystycznym charakterem powiatu.

Tabela 260. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2015 – 2016 w powiecie suwalskim

Typ szkoły	Rok		
	2014	2015	2016
Szkoła policealna	-	23	30
Technikum	64	71	55
Razem	64	94	85

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Dokonując prognoz absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych według typu szkół na lata 2015-2016 zauważamy, że na rynku pracy powiatu suwalskiego w roku 2016, w stosunku do roku 2015, uaktywni się potencjalnie zwiększona podaż absolwentów szkół policealnych, zmniejszy się natomiast liczba absolwentów technikum.

3.15.4. Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym

Określając szanse na znalezienie pracy w wyuczonej profesji na rynku lokalnym dokonano porównania podaży, wyrażonej za pomocą liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz liczby bezrobotnych, z popytem wyrażonym za pomocą liczby miejsc pracy.

Tabela 261. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie suwalskim w 2014 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2014	Bezrobotni zarejestrowani w końcu 2014 roku	Podaż (absolwenci + bezrobotni)	Popyt (oferty pracy 2014)	Szansa na znalezienie pracy w zawodzie
422402	Technik hotelarstwa S (grupa zaw. 4224)	9	2	11	3	27,3%
314203	Technik hodowca koni S	6	0	6	0	0,0%
314207	Technik rolnik S	41	13	54	0	0,0%
331403	Technik ekonomista S	8	28	36	0	0,0%

Uwaga: w przypadku niektórych zawodów dane dotyczące liczby zarejestrowanych bezrobotnych i ofert pracy przedstawiono dla całej elementarnej grupy zawodów (numer grupy zawodów w nawiasie) ze względu na zbliżony zestaw czynności wykonywanych na danych stanowiskach pracy/ w ramach danych specjalności należących do jednej grupy zawodów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku, Kuratorium Oświaty w Białymstoku oraz danych zebranych przez Wykonawcę bezpośrednio ze szkół.

Prawdopodobieństwo (w ujęciu procentowym) podjęcia pracy przez abiturienta na „otwartym” rynku zatrudnienia (strona popytowa nie obejmuje miejsc pracy dostępnych w rekrutacjach zamkniętych – naborze pracowników bez upublicznienia informacji o wolnych

miejscach pracy) jest odzwierciedlone poprzez iloraz popytu i podaży. W powiecie suwalskim w 2014 roku praktycznie nie odnotowano ofert pracy w zawodach reprezentowanych przez absolwentów lokalnych szkół ponadgimnazjalnych. Jedynie w przypadku *techników hotelarstwa* odnotowano pojedyncze propozycje pracy, co dawało 27,3% prawdopodobieństwo pozyskania angażu. Szczególnie niepokojąca sytuacja na rynku pracy wystąpiła w przypadku *techników rolników i techników ekonomistów*, profesji, wobec których brakowi miejsc pracy towarzyszył duży strumień absolwentów wchodzących na rynek pracy i duża liczba bezrobotnych figurujących w statystykach urzędów pracy.

3.15.5. Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym

Przeprowadzając analizę zróżnicowania kondycji zawodów na lokalnym rynku przedstawiono różnicę pomiędzy liczbą miejsc pracy a liczbą bezrobotnych, przy czym to zestawienie dokonano na poziomie grup dużych zawodów. Ponadto dokonano klasyfikacji zawodów na grupy zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych.

Tabela 262. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie suwalskim w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS

Kod grupy zaw.	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica S-D
		N	%	N	%	
31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	51	5,1	11	1,8	40
21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	38	3,8	7	1,1	31
75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	84	8,3	53	8,6	31
52	Sprzedawcy i pokrewni	49	4,9	22	3,6	27
61	Rolnicy produkcji towarowej	27	2,7	4	0,7	23
33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	36	3,6	16	2,6	20
24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	25	2,5	6	1	19
23	Specjaliści nauczania i wychowania	19	1,9	2	0,3	17
26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	16	1,6	1	0,2	15
72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	39	3,9	28	4,6	11
81	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	30	3	19	3,1	11
35	Technicy informatycy	6	0,6	0	0	6
53	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	14	1,4	8	1,3	6
93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	56	5,6	51	8,3	5
54	Pracownicy usług ochrony	3	0,3	0	0	3
74	Elektrycy i elektronicy	7	0,7	4	0,7	3
91	Pomoce domowe i sprzątaczk	17	1,7	14	2,3	3
32	Średni personel do spraw zdrowia	11	1,1	9	1,5	2
71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	52	5,2	50	8,1	2
73	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	2	0,2	0	0	2
14	Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	1	0,1	0	0	1
22	Specjaliści do spraw zdrowia	3	0,3	2	0,3	1
96	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	11	1,1	10	1,6	1
11	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni	1	0,1	1	0,2	0
25	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	0	0	0	0	0

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Kod grupy zaw.	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica S-D
		N	%	N	%	
42	Pracownicy obsługi klienta	8	0,8	8	1,3	0
63	Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	0	0	0	0	0
3	Żołnierze szeregowi	0	0	0	0	0
12	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	0	0	1	0,2	-1
13	Kierownicy do spraw produkcji i usług	1	0,1	2	0,3	-1
82	Monterzy	2	0,2	3	0,5	-1
44	Pozostali pracownicy obsługi	1	0,1	3	0,5	-2
62	Leśnicy i rybacy	3	0,3	5	0,8	-2
95	Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach	0	0	3	0,5	-3
41	Sekretarki, operatorzy urzędów biurowych i pokrewni	6	0,6	14	2,3	-8
43	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	5	0,5	14	2,3	-9
92	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	7	0,7	22	3,6	-15
34	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	11	1,1	35	5,7	-24
83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	24	2,4	48	7,8	-24
51	Pracownicy usług osobistych	73	7,3	103	16,8	-30
94	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	2	0,2	35	5,7	-33
	Bez zawodu	265	26,4	0	0,0	265
	Ogółem	1006	100,0	614	100,0	392

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

W roku 2014 w powiecie suwalskim, całkowita liczba bezrobotnych w stosunku do liczby miejsc pracy była 1,6-krotnie wyższa. Największy problem ze znalezieniem zatrudnienia w stosunku do liczby miejsc pracy miał średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych, a także specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych; robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni. Najmniej kłopotliwe było znalezienie pracy przez pracowników pomocniczych przygotowujących posiłki, pracowników usług pomocniczych, kierowców i operatorów oraz średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny.

Zbiory informacji z poziomu lokalnego (powiatowego) o liczbie osób poszukujących pracy w danym zawodzie oraz wolumenie miejsc pracy adresowanych do przedstawicieli danej profesji pozwoliły na skatalogowanie pięciu typów zawodów: skrajnie deficytowych, deficytowych, zrównoważonych, nadwyżkowych oraz skrajnie nadwyżkowych.

W 2014 roku na lokalnym rynku pracy zidentyfikowano 392 zawody i specjalności, przy czym 111 zawodów charakteryzowało się deficytem pracowników (w tym w 84 nie odnotowano bezrobotnych), 262 zawody to profesje nadwyżkowe (w tym w 221 nie odnotowano ofert pracy), natomiast równowagę w zakresie popytu i podaży pracy wykazało jedynie 19 zawodów. W analizie uwzględniono te specjalności, w których wystąpiło co najmniej 10 osób bezrobotnych (zawody nadwyżkowe i zawody o zrównoważonym popycie i podaży pracy) lub co najmniej 10 ofert pracy (zawody deficytowe).

Tabela 263. Zestawienie zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie suwalskim w 2014 roku

Typ	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu/ nadwyżki
Skrajnie deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 10 i więcej)	341202	Opiekun osoby starszej	Brak zarejestrowanych bezrobotnych
	753403	Tapicer meblowy	
	711204	Murarz-tylnkarz	
Deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 10 i więcej)	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	0,30
	513202	Barman	0,47
	513101	Kelner	0,59
Zrównoważony (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 10 i więcej)	512001	Kucharz S	0,96
	515303	Robotnik gospodarczy	1,29
Nadwyżkowy (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 10 i więcej)	931301	Robotnik budowlany	1,92
	752205	Stolarz	3,00
	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	4,33
	522301	Sprzedawca	4,92
	711202	Murarz	5,67
	752208	Stolarz meblowy	6,00
	911207	Sprzątaczką biurową	7,00
	753105	Krawiec	8,50
	751204	Piekarz	11,50
	532201	Opiekunka domowa	12,00
	752190	Pozostali robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	16,00
	514101	Fryzjer	17,00
	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	21,00
	512002	Kucharz małej gastronomii	22,00
	834103	Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych	60,00
Skrajnie nadwyżkowy (zawody o liczbie bezrobotnych 10 i więcej)	311512	Technik mechanizacji rolnictwa	Brak ofert
	613003	Rolnik	Brak ofert
	314207	Technik rolnik	Brak ofert
	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	Brak ofert
	242217	Specjalista administracji publicznej	Brak ofert
	331403	Technik ekonomista	Brak ofert
	241103	Specjalista do spraw rachunkowości	Brak ofert
	932911	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	Brak ofert
	263102	Ekonomista	Brak ofert
	723307	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	Brak ofert
751201	Cukiernik	Brak ofert	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Biorąc pod uwagę uzyskane wartości liczbowe wskaźnika intensywności deficytu wyznaczonego dla zawodów zidentyfikowanych w powiecie suwalskim, uzyskano trzy zawody skrajnie deficytowe: *opiekun osoby starszej*, *tapicer meblowy* oraz *murarz-tylnkarz*, czyli takie, dla których nie odnotowano w powiecie napływu bezrobotnych.

W kolejnej grupie, czyli w zawodach deficytowych wyróżniono trzy takie profesje. Należy zauważyć, że stopień deficytowości był różny dla poszczególnych zawodów z tej grupy. I tak w zawodzie *kierowca samochodu ciężarowego* na 20 ofert pracy pojawiło się tylko 6 bezrobotnych (wskaźnik na poziomie 0,30), natomiast w zawodzie *kelnera s* na 17 ofert pracy w tych zawodach napłynęło 10 bezrobotnych (wskaźnik na poziomie odpowiednio: 0,59).

Dwoma zawodami zrównoważonymi okazały się: *kucharz* i *robotnik gospodarczy*, gdzie wskaźniki przyjęły poziom zbliżony do 1, co oznacza, że napływ bezrobotnych do PUP w przybliżeniu równoważony był liczbą upublicznionych ofert pracy.

Zawody nadwyżkowe to kolejna wyłoniona grupa. Tu liczba osób bezrobotnych była większa niż liczba ofert pracy w danym zawodzie. Wyróżniono 15 zawodów nadwyżkowych, wśród których największym wskaźnikiem nadwyżki charakteryzuje się zawód *mechanika-operatora pojazdów i maszyn rolniczych*. W tym przypadku na jedną ofertę pracy napłynęło 60 bezrobotnych (wskaźnik równy 60,00). Mniejszą wartością wskaźnika nadwyżki charakteryzują się zawody: *kucharz małej gastronomii* oraz *mechanik pojazdów samochodowych*. W przypadku tych zawodów na 1 ofertę pracy napłynęło około 20 bezrobotnych.

Ostatnią grupą zawodów są zawody skrajnie nadwyżkowe, czyli takie, w których nie upubliczniono ofert pracy, ale odnotowano napływ bezrobotnych do PUP. W tej grupie odnotowano 11 zawodów, w tym głównie zawodów techników, specjalistów oraz zawodów związanych z przemysłem przetwórczym i rolnictwem.

3.15.6. Podsumowanie

10. Sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu suwalskiego na tle średniej województwa przedstawia się umiarkowanie korzystnie. Na taką sytuację wpływają głównie wyższe niż średnio w regionie dochody budżetu powiatu oraz stosunkowo niski wskaźnik stopy bezrobocia, który w 2013r. wyniósł 11,0%, a więc znacznie poniżej średniej dla województwa (15,1%). Niekorzystnie natomiast kształtował się poziom nakładów inwestycyjnych na 1 mieszkańca, znacznie niższa niż średnio w województwie przedsiębiorczość oraz niskie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto.

1. W powiecie suwalskim występują takie warunki przyrodnicze i społeczne, które przyczyniły się do wyróżnienia pewnych działów PKD na tle województwa. Istotnymi dla tego powiatu działami są: pozostałe górnictwo i wydobywanie oraz leśnictwo i pozyskiwanie drewna, które w powiecie suwalskim generują odpowiednio: 8,6% i 7,2% zasobów województwa.
2. Najczęstszym źródłem upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy w powiecie suwalskim był Powiatowy Urząd Pracy oraz lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe.
3. Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu suwalskiego w porównaniu do wszystkich powiatów w 2014r. stanowiły znikomy udział (2,6%) w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy.
4. Najczęściej poszukiwanym zawodem w 2014r. w powiecie suwalskim był robotnik gospodarczy. Zawód sprzedawcy, który był najpopularniejszym zawodem w województwie podlaskim w 2014r., w powiecie suwalskim znalazł się na 12 miejscu w klasyfikacji 20 najpopularniejszych zawodów.
5. Najwięcej miejsc pracy w powiecie suwalskim związanych było z działalnością usługową związaną z żywnością, co nie pokrywa się z działami wyróżniającymi się w analizowanym powiecie na tle województwa. Może to oznaczać, iż działy najbardziej wyróżniające się są nasycone, nie potrzeba w nich nowych pracowników.

6. Analiza zestawienia liczby miejsc pracy i liczby bezrobotnych w powiecie suwalskim w ujęciu grup dużych KZiS pokazuje, iż liczba bezrobotnych jest 1,6-krotnie wyższa od liczby miejsc pracy. Największa nadwyżka bezrobotnych występuje w grupie średniego personelu nauk fizycznych, chemicznych i technicznych.
7. Spośród zawodów absolwentów kończących lokalne szkoły zawodowe, największe szanse na znalezienie pracy w zawodzie w powiecie suwalskim miał technik hotelarstwa. W przypadku zawodów pozostałych absolwentów nie odnotowano ofert pracy. Są to głównie zawody związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego. Natomiast technicy ekonomiści mogą być zmuszeni jest do poszukiwania pracy poza obszarem powiatu albo do zmiany zawodu.
8. Do zawodów skrajnie deficytowych w powiecie suwalskim należały: opiekun osoby starszej, tapicer meblowy oraz murarz-tylnkarz. Natomiast kucharz i robotnik gospodarczy znaleźli się w grupie zawodów zrównoważonych.

3.16. Powiat wysokomazowiecki

3.16.1. Potencjał powiatowego rynku pracy

Powiat wysokomazowiecki zajmuje powierzchnię 128 891 ha. W jego skład wchodzi miasto Wysokie Mazowieckie, gminy miejsko-wiejskie: Ciechanowiec, Szepietowo, Czyżew oraz gminy wiejskie: Klukowo, Kobylin-Borzymy, Kulesze Kościelne, Nowe Piekuty, Sokoły, Wysokie Mazowieckie. Ogólną sytuację społeczno-gospodarczą powiatu, przy szczególnym uwzględnieniu potencjału lokalnego rynku pracy, można przedstawić za pomocą wybranych wskaźników, które w porównaniu do średniej województwa podlaskiego ukazują sytuację w analizowanym powiecie.

Powiat wysokomazowiecki charakteryzuje się niższą niż w województwie gęstością zaludnienia, która od 2010 roku utrzymuje się na poziomie 46 osób na 1 km² (woj. 59 osób na 1 km²). Dość niskiej gęstości zaludnienia towarzyszy niska lesistość terenu, która w porównaniu do średniej województwa jest mniejsza o 39,7%.

Liczba mieszkańców powiatu wysokomazowieckiego zmniejsza się. W końcu 2013r. powiat zamieszkiwało 58,8 tys. osób, czyli o 0,9 tys. mniej niż w końcu 2010r. (o 1,6%). O spadku liczby mieszkańców zadecydowało ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, które wyniosło -3,4 na 1000 ludności; dla województwa wskaźnik ten osiągnął wartość -2,1. Innym decydującym czynnikiem był ujemny przyrost naturalny ludności. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu ukształtował się on w 2013 roku na poziomie -2,5 i odbiegał od wskaźnika wojewódzkiego wynoszącego -1,3.

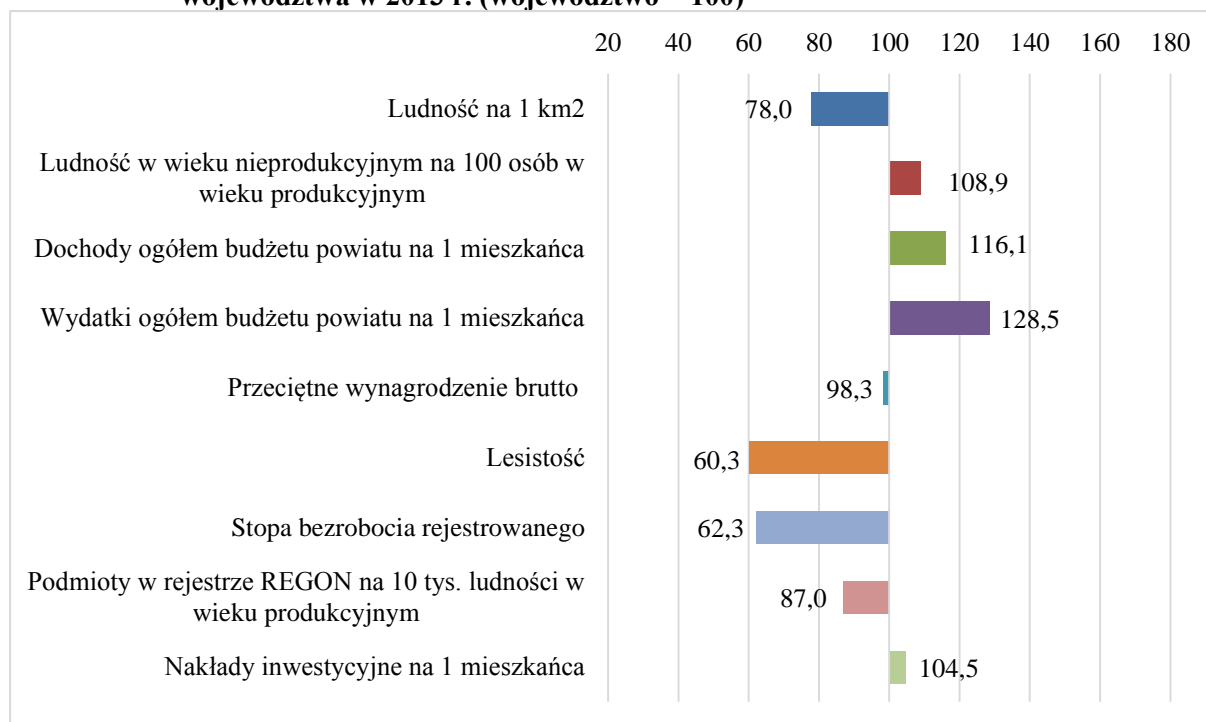
Ubytkowi ludności towarzyszą niekorzystne zmiany struktury wiekowej. Obciążenie ekonomiczne ludności w analizowanym powiecie jest wyższe niż w całym województwie i wynosi 62,4 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wobec 57,3 osób w regionie).

W analizowanym powiecie obserwujemy wyższe niż średnia w województwie wskaźniki dotyczące budżetu powiatu, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków przypadających na 1 mieszkańca. Należy zauważyć, że dochody ogółem budżetu powiatu w 2013 roku wynosiły 61,0 mln zł i były niższe od wydatków ogółem o 5,5 mln zł. Ponadto w powiecie wysokomazowieckim obserwujemy wyższe o 4,5% od średniej wojewódzkiej nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca.

W powiecie wysokomazowieckim liczba zarejestrowanych podmiotów w bazie REGON przypadająca na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym (1105,2) jest niższa o 13,1% niż średnia w województwie.

W powiecie obserwujemy najniższą w województwie podlaskim stopę bezrobocia rejestrowanego, która w 2013r. wynosiła 9,4%. W powiecie wysokomazowieckim stopa bezrobocia powiększała się z roku na rok, a wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych w ciągu 3 lat (od 2010r. do 2013r.) był większy niż średnio w województwie: liczba bezrobotnych wzrosła o 18,9% (w woj. o 11,2%).

Wykres 18. Wybrane wskaźniki powiatu wysokomazowieckiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014. Powiat wysokomazowiecki, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

W przypadku osób pracujących, na koniec 2013 roku w powiecie wysokomazowieckim ich liczba wynosiła 21 623 osoby (6,4% wszystkich pracujących w województwie podlaskim). Pracujący w rolnictwie tworzyli większość zatrudnionych – 64,1% wszystkich pracujących, pracownicy sektora usług stanowili 21,3% wszystkich pracujących, zaś 14,6% znalazło pracę w sektorze przemysłu i budownictwa⁷³. Struktura zatrudnienia (nadreprezentacja sektora rolniczego w strukturze pracujących na tle województwa na niekorzyść pozostałych sektorów) wynika z rolniczej specyfiki regionu oraz jego potencjału przyrodniczego. Poziom zarobków w analizowanym powiecie jest zbliżony do średniej wojewódzkiej – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2013 roku wynosiło 3373,05 zł (stanowiło 98,3% płacy podlaskiej i 87,0% poziomu krajowego).⁷⁴

Dokonując analizy przedsiębiorstw funkcjonujących w powiecie wysokomazowieckim ze względu na sekcję działalności wg PKD 2007, obserwujemy, że spośród 4 001 zarejestrowanych firm najwięcej funkcjonuje w następujących działach: *handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* (692 firmy), *roboty budowlane specjalistyczne* (452), *uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową* (307), *transport lądowy oraz transport rurociągowy* (287). Łącznie w tych czterech dominujących działach PKD koncentruje się 43,4% wszystkich lokalnych przedsiębiorstw.

⁷³ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Pracujący, zatrudnieni i przeciętne zatrudnienie według PKD 2007*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.42754116334185477#

⁷⁴ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Wynagrodzenia*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.6889699152773496#

Warunki przyrodnicze i społeczne regionu przekładają się na specyfikę profilu działalności gospodarczej podmiotów funkcjonujących w powiecie. W tabeli przedstawiono dziewięć działów PKD reprezentowanych najsilniej (na tle Podlasia) w powiecie wysokomazowieckim.⁷⁵

Tabela 264. Działy PKD wyróżniające się w powiecie wysokomazowieckim na tle województwa

Dział PKD	Nazwa działu	Liczba podmiotów	% zasobów województwa
75	Działalność weterynaryjna	47	11,4
01	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	307	10,9
90	Działalność twórcza związana z kulturą i rozrywką	34	7,6
91	Działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą	11	7,4
43	Roboty budowlane specjalistyczne	452	6,0
33	Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	43	5,7
10	Produkcja artykułów spożywczych	45	5,7
59	Działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych	12	5,2
41	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	192	5,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Dominujące na tle województwa działy PKD w powiecie wysokomazowieckim dotyczą rozwiniętej w powiecie działalności rolniczej oraz weterynaryjnej w szczególności związanej z hodowlą skierowaną na dostarczanie mleka do jednej z największych polskich spółdzielni mleczarskich zlokalizowanej w powiecie wysokomazowieckim. Wysoki odsetek podmiotów w porównaniu do zasobów województwa dotyczy również *działalności związanej z kulturą*. Dość znaczny udział w zasobach województwa mają również przedsiębiorstwa budowlane zajmujące się *robotami specjalistycznymi* oraz *robotami związanymi ze wznoszeniem budynków*. Na terenie powiatu wysokomazowieckiego występuje również znaczący udział firm usługowych związanych z *naprawą, konserwacją i instalowaniem maszyn i urządzeń*.

Specyfika potencjału powiatu wysokomazowieckiego ma związek z charakterem działalności podmiotów nowo zarejestrowanych w ostatnich trzech latach. Na tle województwa największy odsetek nowych działalności uruchomiono w następujących działach PKD: *działalność twórcza związana z kulturą* (14,0% wszystkich nowopowstałych działalności w województwie podlaskim, nominalnie 6 podmiotów), *produkcja metalowych wyrobów gotowych* (9,8%, 9 podmiotów), *naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego* (8,0%, 6 podmiotów), *produkcja wyrobów z drewna oraz korka* (7,5%, 5 podmiotów), *uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową* (7,4%, 8 podmiotów), *roboty budowlane specjalistyczne* (6,0%, 60 podmiotów). Należy zwrócić uwagę na różnorodność podejmowanych aktywności gospodarczych.

⁷⁵ Do analizy włączono działy PKD, które w danym powiecie posiadają reprezentację minimum 10 podmiotów, a ich udział w zasobach województwa przekracza 5%.

3.16.2. Popyt na pracę w powiecie wysokomazowieckim

Stronę popytową rynku pracy scharakteryzowano za pomocą liczby ogłoszeń i liczby miejsc pracy upublicznionych za pośrednictwem różnych źródeł w 2014 roku.

Biorąc pod uwagę miejsca pracy dotyczące wykonywania pracy na terenie województwa podlaskiego (43221) odnotowano 4,0% dotyczących powiatu. Łącznie w powiecie wysokomazowieckim pojawiło się 1707 ogłoszeń o pracę, w których poszukiwano 1727 pracowników. Zapotrzebowanie na pracowników w analizowanej jednostce terytorialnej wzrosło w stosunku do roku 2013, kiedy to na terenie powiatu zanotowano 1315 miejsc pracy (wzrost o 412 miejsc pracy, o 31,1%). Świadczy to o rosnącym potencjale rynku pracy w powiecie wysokomazowieckim.

Tabela 265. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie wysokomazowieckim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących

Źródło	powiat wysokomazowiecki				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								województwo podlaskie ^A	
	2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		N	%
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
Powiatowe Urzędy Pracy	1577	91,3	1238	94,1	516	93,1	287	83,2	517	94,2	257	92,1	27826	64,4
Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe	76	4,4	40	3,0	16	2,9	28	8,1	17	3,1	15	5,4	11065	25,6
Ochotnicze Hufce Pracy	40	2,3	26	2,0	20	3,6	20	5,8	0	0,0	0	0,0	426	1,0
Ogólnokrajowe internetowe serwisy pośrednictwa pracy	29	1,7	9	0,7	2	0,4	6	1,7	14	2,6	7	2,5	3136	7,3
Prasa regionalna	4	0,2	1	0,1	0	0,0	4	1,2	0	0,0	0	0,0	193	0,4
Biura Karier	1	0,1	1	0,1	0	0,0	0	0,0	1	0,2	0	0,0	575	1,3
Ogółem	1727	100	1315	100	554	100	345	100	549	100	279	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Struktura kanałów poszukiwania pracowników w 2014 roku praktycznie nie zmieniła się w stosunku do roku poprzedniego. Nieznacznie zmniejszył się udział powiatowego urzędu pracy (z 94,1% wszystkich ofert w 2013r. do 91,3% wszystkich ofert pracy w 2014r.), natomiast zwiększył się udział lokalnych internetowych serwisów ogłoszeniowych (z 3,0% wszystkich ofert w 2013r. do 4,4% wszystkich ofert w 2014r.) oraz ogólnokrajowych internetowych serwisów pośrednictwa pracy (z 0,7% wszystkich ofert w 2013r. do 1,7% wszystkich ofert w 2014r.). Nadal jednak oba, lokalne i ogólnokrajowe, internetowe źródła ofert pracy posiadają niewielki udział w analizowanej jednostce terytorialnej, w porównaniu z sytuacją w województwie. W województwie podlaskim generują one odpowiednio: 25,6% i 7,3% popytu na pracę, natomiast w powiecie wysokomazowieckim stanowią jedynie 4,4%

i 1,7% lokalnego popytu na pracę. W analizowanym roku wzrosło w powiecie wysokomazowieckim poszukiwanie zasobów pracy przy wykorzystaniu Ochotniczych Hufców Pracy. Zupełnie marginalne znaczenie w upublicznianiu informacji o wolnych miejscach pracy miały oferty zamieszczane przez prasę regionalną oraz Biura Karier. Taki stan rzeczy wynika z pewnością z charakteru ogłoszeń o pracę, w tym także ze specyfiki rynku docelowego. Powiatowe urzędy z pracy z perspektywy bezrobotnych, ale także oferentów, stanowią główny kanał upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy.

Tabela 266. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie wysokomazowieckim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów

Kod	Nazwa grupy wielkiej	powiat wysokomazowiecki				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								Województwo podlaskie ^A	
		2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		2014	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	20	1,2	20	1,5	5	0,9	9	2,6	4	0,7	2	0,7	681	1,6
2	Specjaliści	130	7,5	93	7,1	21	3,8	21	6,1	70	12,8	18	6,5	3976	9,2
3	Technicy i inny średni personel	155	9,0	136	10,3	46	8,3	29	8,4	52	9,5	28	10,0	5365	12,4
4	Pracownicy biurowi	273	15,8	194	14,8	111	20,0	38	11,0	86	15,7	38	13,6	4185	9,7
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	441	25,5	410	31,2	152	27,4	85	24,6	129	23,5	75	26,9	10337	23,9
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	2	0,1	2	0,2	1	0,2	1	0,3	0	0,0	0	0,0	338	0,8
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	342	19,8	196	14,9	109	19,7	73	21,2	88	16,0	72	25,8	8868	20,5
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	135	7,8	117	8,9	41	7,4	25	7,2	48	8,7	21	7,5	3550	8,2
9	Pracownicy przy pracach prostych	229	13,3	144	11,0	68	12,3	64	18,6	72	13,1	25	9,0	5903	13,7
	Bez zawodu	0	0,0	3	0,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	18	0
	Ogółem	1727	100	1315	100	554	100	345	100	549	100	279	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Analizując rozkład popytu na pracę w ujęciu grup wielkich zawodów, zauważamy, że w 2014 roku, podobnie jak w roku ubiegłym, najwięcej miejsc pracy było adresowanych do grupy 5 **pracownicy usług i sprzedawcy** – 25,5% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie. Drugą co do wielkości popytu na pracę stanowiła grupa 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** – 19,8% miejsc pracy. Przegląd danych w ujęciu kwartalnym informuje o grupach wielkich zawodów poszukiwanych sezonowo. W odniesieniu do

pracowników usług i sprzedawców oraz **robotników przemysłowych i rzemieślników** największy popyt na pracę zidentyfikowano w I kwartale. W większości grup wielkich można zaobserwować najmniejszy popyt, bądź jego brak w ostatnim kwartale.

Tabela 267. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie wysokomazowieckim w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Liczba zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie	w tym: miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu	
		N	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	20	0	0,0
2	Specjaliści	130	14	10,8
3	Technicy i inny średni personel	155	42	27,1
4	Pracownicy biurowi	273	164	60,1
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	441	116	26,3
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	2	1	50,0
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	342	39	11,4
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	135	1	0,7
9	Pracownicy przy pracach prostych	229	62	27,1
	Ogółem	1727	439	25,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując analizy popytu na rynku pracy brano również pod uwagę miejsca stażu pracy. Należy jednak podkreślić, że staże są realizowane bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Są to miejsca aktywizacji zawodowej, na których bezrobotni nabywają umiejętności potrzebnych do wykonywania pracy na danym stanowisku pracy. Oznacza to, że miejsce stażu nie powinno być traktowane jako pełnowartościowe miejsce pracy, ale może stanowić potencjalne miejsce pracy, jeżeli po zakończeniu okresu aktywizacji z osobą bezrobotną podpisano umowę o wykonywanie pracy na stanowisku pracy, na którym odbywała wcześniej staż.

Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu wysokomazowieckiego stanowiły w 2014r. 25,4% zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie, a więc więcej niż średni udział w województwie (21,8%). Wśród 273 miejsc pracy skierowanych do **pracowników biurowych** staże stanowiły 60,1% (nominalnie 164 miejsca). Na 441 miejsc skierowanych do **pracowników usług i sprzedawców**, staże stanowiły 26,3% (nominalnie 116 miejsc), wśród 229 miejsc pracy skierowanych do **pracowników przy pracach prostych** staże stanowiły 27,1% (nominalnie 62 miejsca). Struktura ofert związanych z realizacją stosunku pracy w ramach stażu, podobnie jak w przypadku innych powiatów, pokazuje, iż staż może być traktowany jako pewien etap procesu zatrudnieniowego. Szczególne znaczenie może to mieć w przypadku pozyskiwania osób posiadających szczególne kompetencje i umiejętności. Chodzi o możliwość rzeczywistego skonfrontowania ich z potrzebami zatrudniającego. Odnosi się to w szczególności do grupy pracowników biurowych. Staże realizowane przez reprezentujących pozostałe zawody są często powiązane z tymczasowym zasileniem poziomu zatrudnienia, np. w sezonie lub w związku z realizacją określonego przedsięwzięcia.

W porównaniu do poprzedniego roku liczba miejsc aktywizacji zawodowej w postaci stażu zwiększyła się o 40,7% (o 127).

Szczegółowe informacje dotyczące miejsc stażu w poszczególnych zawodach zawiera Tabela 13.

Tabela 268. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie wysokomazowieckim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy

Kod	Nazwa grupy wielkiej	powiat wysokomazowiecki		Źródło upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy											
				Powiatowe Urzędy Pracy		Ochotnicze Hufce Pracy		Prasa regionalna		Ogólnokrajowe internetowe serwisy ogłoszeniowe		Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe		Biura Karier	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	20	100	16	80,0	0	0,0	0	0,0	1	5,0	3	15,0	0	0,0
2	Specjaliści	130	100	111	85,4	3	2,3	4	3,1	9	6,9	2	1,5	1	0,8
3	Technicy i inny średni personel	155	100	129	83,2	1	0,6	0	0,0	16	10,3	9	5,8	0	0,0
4	Pracownicy biurowi	273	100	269	98,5	2	0,7	0	0,0	0	0,0	2	0,7	0	0,0
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	441	100	404	91,6	17	3,9	0	0,0	3	0,7	17	3,9	0	0,0
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	2	100	2	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	342	100	311	90,9	12	3,5	0	0,0	0	0,0	19	5,6	0	0,0
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	135	100	128	94,8	0	0,0	0	0,0	0	0,0	7	5,2	0	0,0
9	Pracownicy przy pracach prostych	229	100	207	90,4	5	2,2	0	0,0	0	0,0	17	7,4	0	0,0
	Ogółem	1727	100	1577	91,3	40	2,3	4	0,2	29	1,7	76	4,4	1	0,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Mając na względzie próbę określenia specjalizacji poszczególnych źródeł ogłaszania informacji o wolnych miejscach pracy, należy wziąć pod uwagę fakt, iż w związku z wiodącą rolą powiatowego urzędu pracy jako pośrednika pracy na rynku lokalnym, może się to okazać niemożliwe. W przypadku powiatu wysokomazowieckiego, oferty pracy dla reprezentantów wszystkich grup wielkich zawodów pochodzą w zdecydowanej większości z powiatowych urzędów pracy. Z tego też powodu trudno jest rozważać jakąkolwiek specjalizację źródeł miejsc pracy. W analizowanym powiecie można jednak zauważyć, iż swoją obecność na rynku ogłoszeń zaznaczają lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe, które największą liczbę informacji o wolnych miejscach pracy skierowały do przedstawicieli grupy 7 robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy oraz 5 pracownicy usług i sprzedawcy.

Tabela 269. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie wysokomazowieckim w latach 2013-2014

Lp.	Kod	Nazwa zawodu	powiat wysokomazowiecki				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.							
			2014		2013 *)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał	
			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	522301	Sprzedawca S	164	9,5	144	11,0	57	10,3	30	8,7	49	8,9	28	10,0
2	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	154	8,9	123	9,4	75	13,5	14	4,1	52	9,5	13	4,7
3	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	87	5,0	69	5,2	30	5,4	17	4,9	26	4,7	14	5,0
4	515303	Robotnik gospodarczy	71	4,1	52	4,0	24	4,3	16	4,6	20	3,6	11	3,9
5	712501	Monter/składacz okien	43	2,5	3	0,2	20	3,6	3	0,9	0	0,0	20	7,2
6	752205	Stolarz S	42	2,4	14	1,1	10	1,8	5	1,4	16	2,9	11	3,9
7	911207	Sprzątaczką biurową	36	2,1	25	1,9	15	2,7	3	0,9	14	2,6	4	1,4
8	931301	Robotnik budowlany	32	1,9	29	2,2	5	0,9	9	2,6	14	2,6	4	1,4
9	325905	Opiekunka dziecięca S	31	1,8	27	2,1	17	3,1	0	0,0	14	2,6	0	0,0
10	432103	Magazynier	29	1,7	12	0,9	6	1,1	3	0,9	14	2,6	6	2,2
11	524404	Telemarketer	29	1,7	73	5,6	13	2,3	6	1,7	10	1,8	0	0,0
12	514101	Fryzjer S	24	1,4	16	1,2	12	2,2	5	1,4	6	1,1	1	0,4
13	941201	Pomoc kuchenna	23	1,3	13	1,0	8	1,4	2	0,6	11	2,0	2	0,7
14	711202	Murarz S	22	1,3	11	0,8	3	0,5	9	2,6	6	1,1	4	1,4
15	332203	Przedstawiciel handlowy	21	1,2	25	1,9	4	0,7	3	0,9	7	1,3	7	2,5
16	524902	Doradca klienta	21	1,2	12	0,9	8	1,4	2	0,6	7	1,3	4	1,4
17	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	21	1,2	9	0,7	0	0,0	0	0,0	2	0,4	19	6,8
18	932909	Pomocnik mleczarski	20	1,2	7	0,5	0	0,0	20	5,8	0	0,0	0	0,0
19	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	19	1,1	13	1,0	8	1,4	1	0,3	3	0,5	7	2,5
20	512001	Kucharz S	18	1,0	16	1,2	6	1,1	5	1,4	6	1,1	1	0,4
21	711404	Zbrojarz	18	1,0	4	0,3	2	0,4	4	1,2	9	1,6	3	1,1
		Pozostałe zawody	802	46,4	618	47,0	231	41,7	188	54,5	263	47,9	120	43,0
		Ogółem	1727	100	1315	100	554	100	345	100	549	100	279	100

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując szczegółowej analizy poszukiwanych zawodów w powiecie wysokomazowieckim, zidentyfikowano 20 zawodów najczęściej poszukiwanych w roku 2014. Podobnie jak w roku poprzednim najbardziej poszukiwanym zawodem w powiecie wysokomazowieckim był *sprzedawca* (9,5% zdefiniowanego popytu). Należy zauważyć, że w stosunku do zapotrzebowania na pracę w latach ubiegłych, w 2014 roku zwiększyło się poszukiwanie praktycznie wszystkich zawodów prezentowanych w tabeli, w największym stopniu zaś wzrost popytu dotyczył *monterów/składaczy okien, pozostałych pracowników obsługi biurowej oraz stolarzy*. Spadek zapotrzebowania na zawody odnotowano w stosunku do *telemarketerów oraz przedstawicieli handlowych*.

Tabela 270. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie wysokomazowieckim w 2014 roku (N>5)

Kod	Nazwa zawodu	powiat wysokomazowiecki			
		Pozostałe źródła ofert pracy		Powiatowy Urząd Pracy	
		N	%	N	%
522301	Sprzedawca S	8	5,3	156	9,9
332203	Przedstawiciel handlowy	8	5,3	13	0,8
332101	Agent ubezpieczeniowy	8	5,3	0	0,0
514101	Fryzjer S	6	4,0	18	1,1
751402	Przetwórcza owoców i warzyw	6	4,0	0	0,0
833203	Kierowca samochodu ciężarowego	5	3,3	82	5,2
751201	Cukiernik S	5	3,3	2	0,1
	Pozostałe zawody	104	69,3	1306	82,8
	Ogółem	150	100	1577	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Informacje o miejscach pracy rozpowszechniane przez inne niż Powiatowy Urząd Pracy źródła ofert pracy skierowane były najliczniej do *sprzedawców, przedstawicieli handlowych, agentów ubezpieczeniowych*. W przypadku *agentów ubezpieczeniowych*, a także *przetwórców owoców i warzyw i cukierników* popyt na pracowników był odnotowywany w urzędzie pracy sporadycznie lub wcale. Wykorzystywanie nowoczesnych form komunikacji z potencjalnymi zatrudnionymi w tym przypadku odzwierciedla specyfikę bezrobotnych, dla których Internet jest atrakcyjnym źródłem wiedzy na temat wolnych miejsc na rynku pracy.

Tabela 271. Miejsca pracy w powiecie wysokomazowieckim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki⁷⁶

Dział PKD 2007	Liczba miejsc pracy	
	N	%
10 Produkcja artykułów spożywczych	16	0,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Przyporządkowując zidentyfikowane miejsca pracy do działów gospodarki zauważamy, że w powiecie wysokomazowieckim najwięcej miejsc pracy związanych było z Działem 10 *Produkcja artykułów spożywczych* – 16 anonsów zatrudnienia (0,9% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w powiecie).

Tabela 272. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie wysokomazowieckim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane)

Branża	Zawód	Liczba miejsc pracy
--------	-------	---------------------

⁷⁶ W tabeli zaprezentowano działy PKD, w których wśród zidentyfikowanych miejsc pracy w roku 2014 poszukiwano w danym powiecie co najmniej 10 pracowników (należy zaznaczyć, że cecha „dział PKD” została przypisana do 4,9% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie wysokomazowieckim – w przypadku pozostałych nie ustalono tego związku).

Produkcja artykułów spożywczych	Ogółem, w tym:	16
	Przetwórcza owoców i warzyw	6
	Cukiernik S	3
	Inżynier organizacji i planowania produkcji	2
	Specjalista kontroli jakości	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując bardziej szczegółowej analizy dotyczącej zapotrzebowania na pracowników według najbardziej popularnych branż można zauważyć, że przy produkcji artykułów spożywczych zdecydowanie najczęściej poszukiwano *przetwórców owoców i warzyw* oraz *cukierników*.

3.16.3. Podaż pracy w powiecie wysokomazowieckim

Podaż pracy przedstawiono za pomocą liczby bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy oraz liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych zlokalizowanych w powiecie wysokomazowieckim. Jest to podejście nieco uproszczone, bowiem należy zauważyć, że wśród zarejestrowanych bezrobotnych mogą znajdować się absolwenci, a z drugiej strony nie każdy absolwent staje się uczestnikiem rynku pracy, może bowiem kontynuować naukę. Podaż pracy kształtują rzecz jasna również osoby poszukujące pracy, ale nie zarejestrowane w urzędach pracy. Przyjęte podejście wynika z dostępności i sposobu zbierania danych.

Analizując podaż pracy powiatu wysokomazowieckiego, wyrażoną w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, przedstawiono strukturę bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów oraz zaprezentowano 20 zawodów i specjalności najliczniej reprezentowanych w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wysokiem Mazowieckiem.

Tabela 273. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie wysokomazowieckim na tle struktury województwa podlaskiego w końcu 2013 i 2014 roku

powiat wysokomazowiecki								% bezrobotnych w województwie w 2014r.
Kod	Nazwa grupy wielkiej	2013		Kod	Nazwa grupy wielkiej	2014		
		N	%			N	%	
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	546	21,7	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	487	23,7	21,2
3	Technicy i inny średni personel	458	18,2	3	Technicy i inny średni personel	336	16,3	13,1
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	380	15,1	5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	299	14,5	13,0
2	Specjaliści	257	10,2	2	Specjaliści	214	10,4	10,7
9	Pracownicy przy pracach prostych	142	5,6	9	Pracownicy przy pracach prostych	114	5,5	7,4
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	103	4,1	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	79	3,8	4,6
4	Pracownicy biurowi	67	2,7	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	49	2,4	2,0
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	65	2,6	4	Pracownicy biurowi	47	2,3	3,2
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	3	0,1	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	2	0,1	0,4
	Bez zawodu	494	19,6		Bez zawodu	431	20,9	24,2
	Ogółem	2515	100		Ogółem	2058	100	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W powiecie wysokomazowieckim grupa 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** była najliczniej reprezentowaną grupą bezrobotnych wśród wielkich zawodów. Populacja pracowników tych zawodów w 2014 roku w miejscowej strukturze bezrobotnych wynosiła 487 osób, co stanowiło 23,7% wszystkich zarejestrowanych. W strukturze bezrobotnych niekorzystnie prezentowało się ponadto położenie osób przypisanych do grupy 3 **technicy i inny średni personel** oraz grupy 5 **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy**. Ich procentowy udział wśród osób pozostających bez zatrudnienia wynosił odpowiednio: 16,3% oraz 14,5%. Należy zauważyć, że bardzo zbliżone rozkłady w strukturze bezrobotnych uzyskano w roku poprzednim. Ponadto trudna sytuacja na rynku pracy odnosiła się również do bezrobotnych **bez zawodu**, których było 431, co stanowiło 20,9% wszystkich osób figurujących w rejestrze.

Tabela 274. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu wysokomazowieckiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego

Kod zawodu	Nazwa zawodu	2014		Kod zawodu	Nazwa zawodu	2013		% bezrobotnych w województwie w 2014r.
		N	%			N	%	
522301	Sprzedawca	153	5,5	522301	Sprzedawca S	154	6,1	5,6
331403	Technik ekonomista S	70	2,5	314207	Technik rolnik S	82	3,3	1,1
314207	Technik rolnik S	57	2,1	331403	Technik ekonomista S	71	2,8	1,6
235107	Pedagog	50	1,8	311504	Technik mechanik S	68	2,7	1,4
311504	Technik mechanik S	49	1,8	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	51	2,0	1,1
343403	Technik organizacji usług gastronomicznych	45	1,6	515303	Robotnik gospodarczy	46	1,8	1,3
242217	Specjalista administracji publicznej	43	1,6	722204	Ślusarz S	44	1,7	1,9
351203	Technik informatyk	43	1,6	931301	Robotnik budowlany	42	1,7	1,8
723103	Mechanik pojazdów samochodowych	41	1,5	723105	Mechanik samochodów osobowych	41	1,6	0,8
931301	Robotnik budowlany	40	1,4	613003	Rolnik S	40	1,6	0,8
723105	Mechanik samochodów osobowych	38	1,4	351203	Technik informatyk S	39	1,6	0,5
751204	Piekarz	38	1,4	514101	Fryzjer S	39	1,6	0,9
752205	Stolarz	38	1,4	242217	Specjalista administracji publicznej	38	1,5	0,9
263102	Ekonomista	36	1,3	512002	Kucharz małej gastronomii S	33	1,3	0,8
514101	Fryzjer	36	1,3	753105	Krawiec S	32	1,3	1,5
512002	Kucharz małej gastronomii	35	1,3	752205	Stolarz S	31	1,2	1,1
613003	Rolnik	35	1,3	751204	Piekarz S	30	1,2	0,9
512001	Kucharz	30	1,1	512001	Kucharz S	29	1,2	1,1
722204	Ślusarz	30	1,1	711202	Murarz S	28	1,1	1,5
753105	Krawiec	28	1,0	235107	Pedagog	27	1,1	0,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W najtrudniejszym położeniu, w stosunku do zawodów i specjalności reprezentowanych najliczniej w grupie bezrobotnych w powiecie wysokomazowieckim w 2014 roku znajdowali się *sprzedawcy s*, których liczba wynosiła 154 (6,1% bezrobotnych w powiecie). Procentowy udział *sprzedawców* w strukturze bezrobotnych w powiecie był wyższy niż w województwie (5,6%) o 0,5 punktu proc. Odnosząc się do *sprzedawców* należy podkreślić, iż w handlu występuje duża rotacja pracowników, ponieważ jest w nim dużo ofert pracy. Pracownicy, którzy zrezygnowali z etatu w jednym sklepie, mogą znaleźć zajęcie w innej placówce handlowej. Następuje rozwój sieci handlowych, które powodują likwidację małych sklepów, ale z drugiej strony zgłaszają zapotrzebowanie na nowych pracowników. Wraz z nowymi supermarketami i dyskontami tworzone są miejsca pracy. Trzeba również podkreślić, iż zapotrzebowanie na sprzedawców łączy się ze stroną popytową społeczeństwa, która ze względu na sytuację ekonomiczną lokalnej ludności jest ograniczona. Dość trudna sytuacja przedstawiała się również w przypadku: *techników rolników*, *techników ekonomistów* oraz *techników mechaników*. Wśród zawodów i specjalności reprezentowanych najliczniej w grupie bezrobotnych dominują profesje charakteryzujące się ograniczonym poziomem kompetencji i umiejętności. Są właściwe dla potencjalnych pracowników średniego szczebla.

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Większość najpopularniejszych zawodów bezrobotnych w powiecie wysokomazowieckim należy do wyróżniających się grup nadreprezentowanych (porównując dane powiatowe do wojewódzkich).

Na terenie powiatu wysokomazowieckiego ponadgimnazjalne szkolnictwo zawodowe obejmowało w 2014 roku 8 szkół policealnych, 7 techników i 4 zasadnicze szkoły zawodowe.

Tabela 275. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013–2016 w przekroju zawodów i specjalności w powiecie wysokomazowieckim

LP	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2013	Absolwenci 2014	Absolwenci 2015 (prognoza)
1	314207	Technik rolnik S	101	67	67
2	515203	Technik turystyki wiejskiej S	19	62	81
3	351203	Technik informatyk S	37	49	11
4	331403	Technik ekonomista S	51	44	19
5	314403	Technik technologii żywności S	21	38	48
6	343403	Technik organizacji usług gastronomicznych S	50	35	14
7	514105	Technik usług fryzjerskich S	20	22	19
8	311513	Technik pojazdów samochodowych S	18	16	16
9	334306	Technik administracji S	19	16	12
10	311410	Technik mechatronik S	13	14	10
11	311204	Technik budownictwa S	19	13	11
12	331402	Technik agrobiznesu S	54	12	26
13	422402	Technik hotelarstwa S	11	8	12
14	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	20	7	21
15	834103	Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych S	5	7	-
16	613003	Rolnik S	3	5	6
17	751204	Piekarz S	4	5	5
18	752205	Stolarz S	10	5	3
19	712904/ 712905	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie S/ Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie S	2	4	1
20	751105/ 751107	Rzeźnik-wędliniarz S/ Wędliniarz S	6	4	1
21	712604/ 712616	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych S/ Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych S	2	3	1
22	514101	Fryzjer S	7	2	13
23	741201	Elektromechanik S	-	1	2
24	751201	Cukiernik S	1	1	1
25	512001	Kucharz S	27	-	28
26	411004	Technik prac biurowych S	-	-	8
27	522301	Sprzedawca S	6	-	3
28	711203/ 711204	Murarz S/ Murarz – tynkarz S	2	-	1
29	512002	Kucharz małej gastronomii S	14	-	-
30	741103	Elektryk S	1	-	-
		Ogółem	543	440	442

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych bezpośrednio ze szkół oraz danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Analizując podaż pracy w ujęciu liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w 2014 r. odnotowano 440 absolwentów, którzy byli kształceni w 24 zawodach

(w 2013r.: 543 absolwentów w 30 zawodach). Najwięcej absolwentów w 2014r. zdobyło zawód *technika rolnika, technika turystyki wiejskiej oraz technika informatyka*. Najliczniej kształconą profesją w zasadniczych szkołach zawodowych był *mechanik pojazdów samochodowych* oraz *mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych*. Biorąc pod uwagę prognozę absolwentów na rok następny, należy zauważyć duże różnice w liczbie absolwentów w roku 2015 w porównaniu do roku 2014 w poszczególnych zawodach. W przypadku *mechanika-operatora pojazdów i maszyn rolniczych* obserwujemy brak takich abiturientów w prognozach w roku 2015. Biorąc pod uwagę prognozy na 2015r., można ponadto spodziewać się zwiększonej podaży *techników turystyki wiejskiej, techników technologii żywności, techników agrobiznesu i mechaników pojazdów samochodowych*.

Tabela 276 Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie wysokomazowieckim 2015–2016

Typ szkoły	Rok		
	2014	2015	2016
Szkoła policealna	91	93	158
Technikum (z technikum uzupełniającym)	305	272	253
Sześcioletnia ogólnokształcąca szkoła sztuk pięknych	-	-	18
Zasadnicza szkoła zawodowa	44	77	79
Razem	440	442	508

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Dokonując prognoz absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych według typu szkół na lata 2015-2016 zauważamy, że na rynku pracy powiatu wysokomazowieckiego w roku 2016, w stosunku do roku 2015, uaktywni się potencjalnie zwiększona podaż absolwentów szkół policealnych, zmniejszy się podaż absolwentów techników, a podaż absolwentów zasadniczych szkół zawodowych utrzyma się na zbliżonym poziomie.

3.16.4. Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym

Określając szanse na znalezienie pracy w wyuczonej profesji na rynku lokalnym dokonano porównania podaży, wyrażonej za pomocą liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz liczby bezrobotnych, z popytem wyrażonym za pomocą liczby miejsc pracy

Tabela 277. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie wysokomazowieckim w 2014 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2014	Bezrobotni zarejestrowani w końcu 2014 roku	Podaż (absolwenci + bezrobotni)	Popyt (oferty pracy 2014)	Szanse na znalezienie pracy w zawodzie
752205	Stolarz S	5	27	32	42	131,3%
751201	Cukiernik S	1	8	9	7	77,8%
514101	Fryzjer S	2	37	39	24	61,5%
712604	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych S	3	3	6	3	50,0%
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S (grupa zaw. 7231)	7	39	46	23	50,0%
741201	Elektromechanik S	1	4	5	1	20,0%
422402	Technik hotelarstwa S (grupa zaw. 4224)	8	6	14	2	14,3%
751105	Rzeźnik-wędliniarz S	4	10	14	2	14,3%
712904/ 712905	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie S/Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie S	4	5	9	1	11,1%
751204	Piekarz S	5	35	40	4	10,0%
314403	Technik technologii żywności S	38	3	41	1	2,4%
351203	Technik informatyk S (grupa zaw. 3512)	49	27	76	1	1,3%
314207	Technik rolnik S	67	61	128	0	0,00%
515203	Technik turystyki wiejskiej S	62	1	63	0	0,00%
331403	Technik ekonomista S	44	43	87	0	0,00%
343403	Technik organizacji usług gastronomicznych S	35	19	54	0	0,00%
514105	Technik usług fryzjerskich S	22	7	29	0	0,00%
311513	Technik pojazdów samochodowych S	16	5	21	0	0,00%
334306	Technik administracji S	16	9	25	0	0,00%
311410	Technik mechatronik S	14	1	15	0	0,00%
311204	Technik budownictwa S	13	15	28	0	0,00%
331402	Technik agrobiznesu S	12	12	24	0	0,00%
834103	Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych S	7	8	15	0	0,00%
613003	Rolnik S	5	29	44	0	0,00%

Uwaga: w przypadku niektórych zawodów dane dotyczące liczby zarejestrowanych bezrobotnych i ofert pracy przedstawiono dla całej elementarnej grupy zawodów (numer grupy zawodów w nawiasie) ze względu na zbliżony zestaw czynności wykonywanych na danych stanowiskach pracy/ w ramach danych specjalności należących do jednej grupy zawodów
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku, Kuratorium Oświaty w Białymstoku oraz danych zebranych przez Wykonawcę bezpośrednio ze szkół.

Prawdopodobieństwo (w ujęciu procentowym) podjęcia pracy przez abiturienta na „otwartym” rynku zatrudnienia (strona popytowa nie obejmuje miejsc pracy dostępnych w rekrutacjach zamkniętych – naborze pracowników bez upublicznienia informacji o wolnych miejscach pracy) jest odzwierciedlone poprzez iloraz popytu i podaży. W powiecie wysokomazowieckim na rynku zatrudnienia w 2014 roku najlepsza sytuacja odnosiła się do *stolarzy* (131,3% prawdopodobieństwo pozyskania angażu). Na tle edukowanych profesji dobre perspektywy znalezienia pracy posiadali również *cukiernicy, fryzjerzy i monterzy*

instalacji

i urzędzeń sanitarnych (78%-50%). Z kolei, szczególnie niepokojąca sytuacja na rynku pracy wystąpiła w przypadku techników rolników, techników ekonomistów, techników organizacji usług gastronomicznych, profesji, w przypadku których brakowi miejsc pracy towarzyszył duży strumień absolwentów wchodzących na rynek pracy i duża liczba bezrobotnych figurujących w statystykach urzędów pracy. Wysoka podaż absolwentów na rynku pracy w powiecie wysokomazowieckim nie odpowiada potrzebom lokalnego rynku pracy. Zwiększenie szans zatrudnieniowych absolwentów na rynku pracy w powiecie wysokomazowieckim jest uzależnione nie tylko od atrakcyjności wyuczonego zawodu, ale także ukształtowanych w procesie edukacji kompetencji i postaw przedsiębiorczych. Pojemność rynku pracy jest ograniczona, stąd coraz większego znaczenia nabiera skłonność absolwentów do zakładania własnej działalności gospodarczej.

3.16.5. Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym

Przeprowadzając analizę zróżnicowania kondycji zawodów na lokalnym rynku przedstawiono różnicę pomiędzy liczbą miejsc pracy a liczbą bezrobotnych, przy czym to zestawienie dokonano na poziomie grup dużych zawodów. Ponadto dokonano klasyfikacji zawodów na grupy zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych

Tabela 278. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie wysokomazowieckim w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS

Kod grupy zaw	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica S-D
		N	%	N	%	
31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	181	8,8	25	1,4	156
72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	165	8	74	4,3	91
75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	165	8	85	4,9	80
24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	59	2,9	17	1	42
26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	52	2,5	10	0,6	42
61	Rolnicy produkcji towarowej	43	2,1	2	0,1	41
21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	53	2,6	22	1,3	31
35	Technicy informatycy	27	1,3	4	0,2	23
74	Elektrycy i elektronicy	32	1,6	16	0,9	16
33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	71	3,4	58	3,4	13
22	Specjaliści do spraw zdrowia	15	0,7	5	0,3	10
34	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	25	1,2	15	0,9	10
82	Monterzy	11	0,5	4	0,2	7
51	Pracownicy usług osobistych	144	7	139	8	5
63	Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	5	0,2	0	0	5
73	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	8	0,4	5	0,3	3
92	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	5	0,2	3	0,2	2
62	Leśnicy i rybacy	1	0	0	0	1
81	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	29	1,4	28	1,6	1

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

25	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	4	0,2	4	0,2	0
13	Kierownicy do spraw produkcji i usług	1	0	2	0,1	-1
11	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni	1	0	3	0,2	-2
44	Pozostali pracownicy obsługi	4	0,2	7	0,4	-3
95	Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach	0	0	4	0,2	-4
14	Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	0	0	5	0,3	-5
53	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	6	0,3	13	0,8	-7
12	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	0	0	10	0,6	-10
42	Pracownicy obsługi klienta	12	0,6	24	1,4	-12
54	Pracownicy usług ochrony	6	0,3	25	1,4	-19
32	Średni personel do spraw zdrowia	32	1,6	53	3,1	-21
94	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	3	0,1	25	1,4	-22
96	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	14	0,7	38	2,2	-24
91	Pomoce domowe i sprzątaczk	34	1,7	63	3,6	-29
93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	58	2,8	96	5,6	-38
43	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	15	0,7	55	3,2	-40
23	Specjaliści nauczania i wychowania	31	1,5	72	4,2	-41
71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	117	5,7	162	9,4	-45
83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	39	1,9	103	6	-64
52	Sprzedawcy i pokrewni	143	6,9	264	15,3	-121
41	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	16	0,8	187	10,8	-171
	Bez zawodu	431	20,9	0	0,0	431
	Ogółem	2058	100,0	1727	100,0	331

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

W roku 2014 w powiecie wysokomazowieckim, całkowita liczba bezrobotnych w stosunku do liczby miejsc pracy była wyższa o 19,2%. Największy problem ze znalezieniem zatrudnienia w stosunku do liczby miejsc pracy miał: średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych; robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni oraz robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni. Najmniej kłopotliwe było znalezienie pracy przez sekretarki, operatorów urządzeń biurowych i pokrewnych, sprzedawców i pokrewnych oraz kierowców i operatorów pojazdów. Na wysokomazowieckim rynku pracy łatwiej zdobywają zatrudnienie osoby dysponujące średnim poziomem kompetencji i umiejętności.

Zbiory informacji z poziomu lokalnego (powiatowego) o liczbie osób poszukujących pracy w danym zawodzie oraz wolumenie miejsc pracy adresowanych do przedstawicieli danej profesji pozwoliły na skatalogowanie pięciu typów zawodów: skrajnie deficytowych, deficytowych, zrównoważonych, nadwyżkowych oraz skrajnie nadwyżkowych.

W 2014 roku na lokalnym rynku pracy zidentyfikowano 512 zawodów i specjalności, przy czym 227 zawodów charakteryzowało się deficytem pracowników (w tym w 172 nie odnotowano bezrobotnych), 261 zawodów to profesje nadwyżkowe (w tym w 213 nie odnotowano ofert pracy), natomiast równowagę w zakresie popytu i podaży pracy wykazały jedynie 24 zawody. W analizie uwzględniono te specjalności, w których wystąpiło co

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

najmniej 20 osób bezrobotnych (zawody nadwyżkowe i zawody o zrównoważonym popycie i podaży pracy) lub co najmniej 20 ofert pracy (zawody deficytowe).

Tabela 279. Zestawienie zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie wysokomazowieckim w 2014 roku

Typ	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki
Deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	332203	Przedstawiciel handlowy	0,05
	524902	Doradca klienta	0,05
	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	0,07
	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	0,14
	941201	Pomoc kuchenna	0,17
	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	0,19
	325905	Opiekunka dziecięca	0,19
	515303	Robotnik gospodarczy	0,34
	911207	Sprzątaczką biurową	0,50
	932909	Pomocnik mleczarski	0,55
	712501	Monter/składacz okien	0,56
	524404	Telemarketer	0,59
	432103	Magazynier	0,69
Zrównoważony (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	752205	Stolarz	0,90
	522301	Sprzedawca	0,93
	711202	Murarz	0,95
	931301	Robotnik budowlany	1,25
Nadwyżkowy (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	514101	Fryzjer	1,50
	512001	Kucharz	1,67
	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	2,16
	522305	Technik handlowiec	2,20
	722204	Ślusarz	2,31
	751204	Piekarz	9,50
	723105	Mechanik samochodów osobowych	19,00
	311504	Technik mechanik	24,50
	351203	Technik informatyk	43,00
	235107	Pedagog	50,00
Skrajnie nadwyżkowy (zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	331403	Technik ekonomista	Brak ofert
	314207	Technik rolnik	Brak ofert
	343403	Technik organizacji usług gastronomicznych	Brak ofert
	242217	Specjalista administracji publicznej	Brak ofert
	263102	Ekonomista	Brak ofert
	512002	Kucharz małej gastronomii	Brak ofert
	613003	Rolnik	Brak ofert
	753105	Krawiec	Brak ofert
	242190	Pozostali specjaliści ds zarządzania i organizacji	Brak ofert
	314412	Technik technologii żywności- przetwórstwo mleczarskie	Brak ofert
311204	Technik budownictwa	Brak ofert	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Biorąc pod uwagę uzyskane wartości liczbowe wskaźnika intensywności deficytu wyznaczonego dla zawodów zidentyfikowanych w powiecie wysokomazowieckim, w 2014 roku nie wyróżniono zawodów skrajnie deficytowych, czyli takich, dla których nie odnotowano w powiecie napływu bezrobotnych, a jednocześnie liczących 20 ofert i więcej.

W kolejnej grupie, czyli w zawodach deficytowych wyróżniono 13 takich profesji. Należy zauważyć, że stopień deficytowości był zróżnicowany dla poszczególnych zawodów z tej grupy. I tak w przypadku zawodów: *przedstawiciel handlowy* oraz *doradca klienta* na jednego nowo rejestrującego się bezrobotnego przypadało 21 ofert pracy (wskaźnik deficytu 0,05). Natomiast w zawodzie *magazyniera* na 20 nowo rejestrujących się bezrobotnych przypadało 29 ofert pracy.

Wystąpiły 4 zawody zrównoważone: *stolarz*, *sprzedawca*, *murarz* oraz *robotnik budowlany*, gdzie wskaźniki przyjęły poziomy, które wskazywały, że napływ bezrobotnych do PUP w przybliżeniu równoważony był liczbą upublicznionych ofert pracy.

Zawody nadwyżkowe, to kolejna wyłoniona grupa. Tu liczba osób bezrobotnych była większa niż liczba ofert pracy w danym zawodzie. Wyróżniono 10 zawodów nadwyżkowych, wśród których największym wskaźnikiem nadwyżki charakteryzuje się *pedagog*. W tym przypadku na jedną ofertę pracy napłynęło 50 bezrobotnych. Podobnie wysoką wartością wskaźnika nadwyżki charakteryzuje się zawód *technika informatyka*. W tym przypadku na 1 ofertę pracy napłynęło 43 bezrobotnych.

Ostatnią grupą zawodów są zawody skrajnie nadwyżkowe, czyli takie, w których nie upubliczniono ofert pracy, ale odnotowano napływ bezrobotnych do PUP. W tej grupie odnotowano 11 zawodów, w których zarejestrowało się 20 bezrobotnych i więcej, głównie techników, specjalistów oraz zawody związane z usługami, gastronomią i rolnictwem.

3.16.6. Podsumowanie

1. Sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu wysokomazowieckiego na tle województwa przedstawia się korzystnie. Na taką sytuację wpływa wyższy niż średnio w regionie poziom dochodów budżetu powiatu oraz wyższy poziom nakładów inwestycyjnych na 1 mieszkańca, a przede wszystkim najniższy w województwie wskaźnik stopy bezrobocia 9,4%, przy czym poziom rozwoju przedsiębiorczości na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w powiecie oraz przeciętne wynagrodzenie miesięczne brutto były niższe niż średnio w województwie podlaskim.
2. W powiecie wysokomazowieckim warunki przyrodnicze i społeczne regionu przekładają się na specyfikę profilu działalności gospodarczej podmiotów w nim funkcjonujących. Istotnym dla tego powiatu działem jest działalność weterynaryjna oraz uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową, które w powiecie wysokomazowieckim generują odpowiednio: 11,4% i 10,9% zasobów województwa.
3. Najczęstszym źródłem upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy w powiecie wysokomazowieckim był Powiatowy Urząd Pracy.
4. Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu wysokomazowieckiego w porównaniu do wszystkich powiatów w 2014r. stanowiły ponad 1/4 liczby zidentyfikowanych miejsc pracy, tj. powyżej średniego udziału w województwie (22%).
5. Najczęściej poszukiwanym zawodem w 2014r. w powiecie wysokomazowieckim, podobnie jak w województwie, był sprzedawca.

6. Najwięcej miejsc pracy w powiecie wysokomazowieckim związanych było z produkcją artykułów spożywczych, co częściowo pokrywa się z działami wyróżniającymi się w analizowanym powiecie na tle województwa.
7. Analiza zestawienia liczby miejsc pracy i liczby bezrobotnych w powiecie wysokomazowieckim w ujęciu grup dużych KZiS pokazuje, iż liczba bezrobotnych jest o ok. 19% wyższa od liczby miejsc pracy. Największa nadwyżka bezrobotnych występuje w grupie średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych.
8. Największe szanse na znalezienie pracy w zawodzie w powiecie wysokomazowieckim mieli absolwenci w zawodach; stolarze, cukiernicy oraz fryzjerzy. Znaczna część absolwentów kształconych w powiecie na poziomie szkolnictwa zawodowego zmuszona jest do poszukiwania pracy poza obszarem powiatu wysokomazowieckiego albo do zmiany zawodu, gdyż w analizowanym powiecie nie odnotowano ofert pracy dotyczących ich kwalifikacji (m.in. technik informatyk, technik ekonomista, technik organizacji usług gastronomicznych).
9. Do zawodów najbardziej deficytowych w powiecie wysokomazowieckim należą: przedstawiciel handlowy, doradca klienta oraz pozostali pracownicy obsługi biurowej. Natomiast stolarz, sprzedawca, murarz oraz robotnik budowlany znaleźli się w grupie zawodów zrównoważonych.

3.17. Powiat zambrowski

3.17.1. Potencjał powiatowego rynku pracy

Powiat zambrowski zajmuje powierzchnię 73 312 ha. W jego skład wchodzi miasto Zambrów oraz gminy wiejskie: Kołaki Kościelne, Rutki, Szumowo, Zambrów. Ogólną sytuację społeczno-gospodarczą powiatu, przy szczególnym uwzględnieniu potencjału lokalnego rynku pracy, można przedstawić za pomocą wybranych wskaźników, które w porównaniu do średniej województwa podlaskiego ukazują sytuację w analizowanym powiecie.

Powiat zambrowski charakteryzuje się wyższą niż w województwie gęstością zaludnienia, która od 2012 roku utrzymuje się na poziomie 61 osób na 1 km² (woj. 59 osób na 1 km²). Dość wysokiej gęstości zaludnienia towarzyszy dość niska lesistość powiatu, która w porównaniu do średniej województwa jest mniejsza o 4,2%.

Liczba mieszkańców powiatu zambrowskiego zmniejsza się. W końcu 2013r. powiat zamieszkiwało 44,6 tys. osób, czyli o 0,6 tys. mniej niż w końcu 2010r. (o 1,3%). O spadku liczby mieszkańców zdecydowało ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały, które wyniosło -5,8 na 1000 ludności; dla województwa wskaźnik ten osiągnął wartość -2,1. Innym decydującym czynnikiem był ujemny przyrost naturalny ludności. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu ukształtował się on w 2013 roku na poziomie -0,4 i był korzystniejszy od wskaźnika wojewódzkiego wynoszącego -1,30.

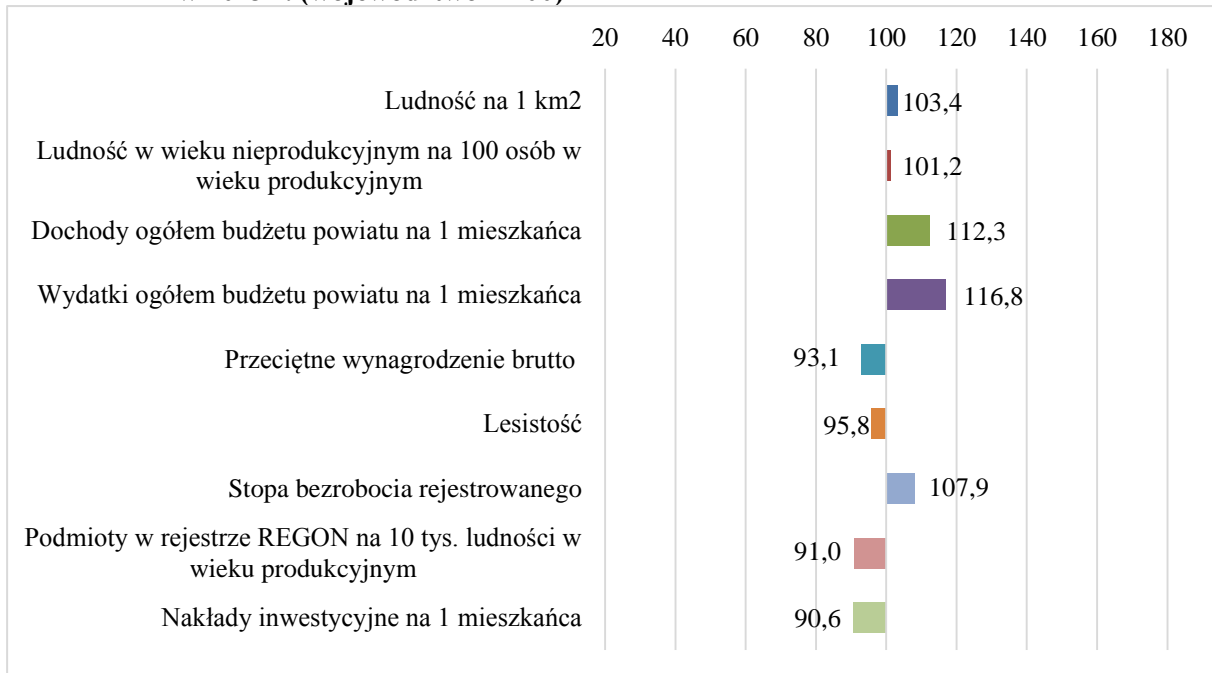
Ubytkowi ludności towarzyszą niekorzystne zmiany struktury wiekowej. Obciążenie ekonomiczne ludności w analizowanym powiecie jest nieznacznie wyższe niż w całym województwie i wynosi 58,0 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wobec 57,3 osób w regionie).

W analizowanym powiecie obserwujemy wyższe niż średnia w województwie wskaźniki dotyczące budżetu powiatu, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków przypadających na 1 mieszkańca. Należy zauważyć, że dochody ogółem budżetu powiatu w 2013 roku wynosiły 44,8 mln zł i były niższe od wydatków ogółem o 1,1 mln zł. Ponadto w powiecie zambrowskim obserwujemy niższe o 9,4% od średniej wojewódzkiej nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca.

W powiecie zambrowskim liczba zarejestrowanych podmiotów w bazie REGON przypadająca na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym (1156,7) jest niższa o 9,0% niż średnia w województwie.

W powiecie obserwujemy wysoką stopę bezrobocia rejestrowanego, które w 2013 r. wynosiło 16,3% i w związku z tym powiat zambrowski zajmuje 10 miejsce wśród wszystkich powiatów województwa podlaskiego pod względem stopy bezrobocia. Warto zaznaczyć, że analizując sytuację na rynku pracy w analizowanym powiecie w okresie 3 ostatnich lat, można zauważyć, że zarówno stopa bezrobocia, jak i liczba zarejestrowanych bezrobotnych zwiększały się do końca 2012 roku, natomiast w 2013 roku liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 5,2% (w województwie o 9,4%), a wartość stopy bezrobocia o 0,5 punktu proc. (w województwie podobnie o 0,5 punktu).

Wykres 19. Wybrane wskaźniki powiatu zambrowskiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014. Powiat zambrowski, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2014.

W przypadku osób pracujących, na koniec 2013 roku w powiecie zambrowskim ich liczba wynosiła 12 511 osób (3,7% wszystkich pracujących w województwie podlaskim). Pracujący w rolnictwie tworzyli większość zatrudnionych – 46,0% wszystkich pracujących, pracownicy sektora usług stanowili 30,4% wszystkich pracujących, zaś 23,6% znalazło pracę w sektorze przemysłu i budownictwa⁷⁷. Struktura zatrudnienia (nadreprezentacja sektora rolniczego w strukturze pracujących na tle województwa na niekorzyść pozostałych sektorów) wynika z rolniczej specyfiki regionu oraz jego potencjału przyrodniczego. Poziom zarobków w analizowanym powiecie jest dość niski – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2013 roku wynosiło 3 194,29 zł (stanowiło 93,1% płacy podlaskiej i 82,4% poziomu krajowego).⁷⁸

Dokonując analizy przedsiębiorstw funkcjonujących w powiecie zambrowskim ze względu na sekcję działalności wg PKD 2007, obserwujemy, że spośród 3 267 zarejestrowanych firm najwięcej funkcjonuje w następujących działach: *handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* (554 firmy), *roboty budowlane specjalistyczne* (371), *transport lądowy oraz transport rurociągowy* (253), *opieka zdrowotna* (198). Łącznie w tych czterech dominujących działach PKD koncentruje się 42,1% wszystkich lokalnych przedsiębiorstw.

Warunki przyrodnicze i społeczne regionu przekładają się na specyfikę profilu działalności gospodarczej podmiotów funkcjonujących w powiecie zambrowskim. W tabeli

⁷⁷ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Pracujący, zatrudnieni i przeciętne zatrudnienie według PKD 2007*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.42754116334185477#

⁷⁸ Obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS, *Wynagrodzenia*, http://www.stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.display?p_id=207590&p_token=0.6889699152773496#

przedstawiono pięć działów PKD reprezentowanych najsilniej (na tle Podlasia) w powiecie zambrowskim⁷⁹.

Tabela 280. Działy PKD wyróżniające się w powiecie zambrowskim na tle województwa

Dział PKD	Nazwa działu	Liczba podmiotów	% zasobów województwa
22	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	18	6,7
82	Działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej	28	6,0
10	Produkcja artykułów spożywczych	43	5,4
01	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	150	5,3
33	Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	39	5,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Dominujący w powiecie zambrowskim dział PKD na tle województwa dotyczy *produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych*. Wysoki odsetek podmiotów w porównaniu do zasobów województwa dotyczy również *działalności związanej z administracyjną obsługą biura i ze wspomaganiem działalności gospodarczej*. Dość znaczny udział w zasobach województwa mają również *uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową oraz produkcja artykułów spożywczych*. Na terenie powiatu zambrowskiego występuje również znaczący udział firm usługowych związanych z *naprawą, konserwacją i instalowaniem maszyn i urządzeń*.

Specyfika potencjału powiatu zambrowskiego ma związek z charakterem działalności podmiotów nowo zarejestrowanych w ostatnich trzech latach. Na tle województwa największy odsetek nowych działalności uruchomiono w następujących działach PKD: *wynajem i dzierżawa* (10,0% wszystkich nowopowstałych działalności w województwie podlaskim, nominalnie 5 podmiotów), *działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej* (8,6%, 7 podmiotów), *naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego* (6,7%, 5 podmiotów), *uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową* (5,6%, 6 podmiotów), *handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych* (4,3%, 15 podmiotów), *roboty budowlane specjalistyczne* (4,1%, 41 podmiotów), *handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* (4,0%, 71 podmiotów). Z punktu widzenia potencjału rynku pracy w powiecie zambrowskim zróżnicowanie podmiotowe (produkcja, rolnictwo, usługi) ma wpływ na oczekiwany poziom i zakres kompetencji i umiejętności potencjalnych pracowników. Znaczenie ma również usytuowanie Zambrowa na trasie do Warszawy.

⁷⁹ Do analizy włączono działy PKD, które w danym powiecie posiadają reprezentację minimum 10 podmiotów, a ich udział w zasobach województwa przekracza 5%.

3.17.2. Popyt na pracę w powiecie zambrowskim

Stronę popytową rynku pracy scharakteryzowano za pomocą liczby ogłoszeń i liczby miejsc pracy upublicznionych za pośrednictwem różnych źródeł w 2014 roku.

Biorąc pod uwagę miejsca pracy dotyczące wykonywania pracy na terenie województwa podlaskiego (43221) odnotowano 5,9% dotyczących powiatu. Łącznie w powiecie zambrowskim pojawiło się 2438 ogłoszeń o pracę, w których poszukiwano 2550 pracowników. Zapotrzebowanie na pracowników w analizowanej jednostce terytorialnej wzrosło w stosunku do roku 2013, kiedy to na terenie powiatu zanotowano 1940 miejsc pracy (wzrost o 610 miejsc pracy, o 31,4%).

Tabela 281. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie zambrowskim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących

Źródło	powiat zambrowski				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								województwo podlaskie ^A	
	2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		N	%
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
Powiatowe Urzędy Pracy	1729	67,8	1555	80,2	686	88,5	333	51,4	386	58,0	324	70,1	27826	64,4
Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe	738	28,9	343	17,7	80	10,3	287	44,3	255	38,3	116	25,1	11065	25,6
Ogólnokrajowe internetowe serwisy pośrednictwa pracy	52	2,0	19	1,0	4	0,5	6	0,9	24	3,6	18	3,9	3136	7,3
Ochotnicze Hufce Pracy	22	0,9	19	1,0	4	0,5	18	2,8	0	0,0	0	0,0	426	1,0
Prasa regionalna	7	0,3	4	0,2	0	0,0	4	0,6	0	0,0	3	0,6	193	0,4
Biura Karier	2	0,1	0	0	1	0,1	0	0,0	0	0,0	1	0,2	575	1,3
Ogółem	2550	100	1940	100	775	100	648	100	665	100	462	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Struktura kanałów poszukiwania pracowników w 2014 roku zmieniła się w stosunku do roku poprzedzającego. Zmniejszył się znacznie udział powiatowego urzędu pracy (z 80,2% wszystkich ofert w 2013r. do 67,8% wszystkich ofert pracy w 2014r.) na korzyść przede wszystkim udziału lokalnych serwisów ogłoszeniowych (wzrost z 17,7% wszystkich ofert pracy w 2013r. do 28,9% wszystkich ofert pracy w 2014r.) i w mniejszym stopniu na rzecz ogólnokrajowych internetowych serwisów pośrednictwa pracy (wzrost z 1,0% wszystkich ofert pracy w 2013r. do 2,0% wszystkich ofert pracy w 2014r.). W analizowanej jednostce terytorialnej, w porównaniu z sytuacją w województwie, znikomy udział wśród źródeł miejsc pracy posiadają ogólnopolskie e-serwisy pośrednictwa zatrudnienia. W województwie podlaskim generują one odpowiednio 27,3% popytu na pracę, natomiast w powiecie zambrowskim stanowią jedynie 2,0% lokalnego popytu na pracę. Natomiast udział lokalnych e-serwisów pośrednictwa pracy jest wyższy niż średnia w województwie (25,6%). Zupełnie marginalne znaczenie w upublicznianiu informacji o wolnych miejscach pracy miały oferty zamieszczane przez prasę regionalną oraz Biura Karier. Powiatowe urzędy pracy w

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

świadomości uczestników rynku pracy traktowane są jako instytucje posiadające największą wiedzę na temat wolnych miejsc pracy. Należy zauważyć także, iż statystyki nie obejmują innych źródeł pozyskiwania informacji o wolnych miejscach pracy, jakimi są np. bezpośrednie osobiste kanały informacji.

Tabela 282. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie zambrowskim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów

Kod	Nazwa grupy wielkiej	powiat zambrowski				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.								Województwo podlaskie ^A	
		2014		2013*)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał		2014	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	33	1,3	9	0,5	12	1,5	6	0,9	7	1,1	8	1,7	681	1,6
2	Specjaliści	122	4,8	86	4,4	18	2,3	19	2,9	52	7,8	33	7,1	3976	9,2
3	Technicy i inny średni personel	227	8,9	161	8,3	28	3,6	79	12,2	83	12,5	37	8,0	5365	12,4
4	Pracownicy biurowi	338	13,3	177	9,1	74	9,5	74	11,4	84	12,6	106	22,9	4185	9,7
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	564	22,1	410	21,1	147	19,0	164	25,3	129	19,4	124	26,8	10337	23,9
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	20	0,8	4	0,2	3	0,4	6	0,9	10	1,5	1	0,2	338	0,8
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	810	31,8	802	41,3	424	54,7	169	26,1	137	20,6	80	17,3	8868	20,5
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	188	7,4	100	5,2	22	2,8	45	6,9	85	12,8	36	7,8	3550	8,2
9	Pracownicy przy pracach prostych	248	9,7	178	9,2	47	6,1	86	13,3	78	11,7	37	8,0	5903	13,7
	Bez zawodu	0	0,0	13	0,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	18	0
	Ogółem	2550	100	1940	100	775	100	648	100	665	100	462	100	43221	100

^A – miejsce wykonywania pracy: województwo podlaskie

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Analizując rozkład popytu na pracę w ujęciu grup wielkich zawodów zauważamy, że w 2014 roku, podobnie jak w roku ubiegłym, najwięcej miejsc pracy było adresowanych do grupy 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** – 31,8% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie. Drugą co do wielkości popytu na pracę stanowi 5 **pracownicy usług i sprzedawcy** – 22,1% miejsc pracy. Przegląd danych w ujęciu kwartalnym informuje o grupach wielkich zawodów poszukiwanych sezonowo. W odniesieniu do **robotników przemysłowych i rzemieślników** największy popyt na pracę zidentyfikowano w I kwartale. Natomiast w przypadku **pracowników usług i sprzedawców** największy popyt na pracę

zidentyfikowano w II kwartale. W większości grup wielkich można zaobserwować najmniejszy popyt, bądź jego brak w ostatnim kwartale.

Tabela 283. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie zambrowskim w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu

Kod	Nazwa grupy wielkiej	Liczba zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie	w tym: miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu	
		N	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	33	1	3,0
2	Specjaliści	122	21	17,2
3	Technicy i inny średni personel	227	47	20,7
4	Pracownicy biurowi	338	138	40,8
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	564	135	23,9
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	20	5	25,0
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	810	63	7,8
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	188	11	5,9
9	Pracownicy przy pracach prostych	248	70	28,2
	Ogółem	2550	491	19,3

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując analizy popytu na rynku pracy brano również pod uwagę miejsca stażu pracy. Należy jednak podkreślić, że staże są realizowane bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Są to miejsca aktywizacji zawodowej, na których bezrobotni nabywają umiejętności potrzebnych do wykonywania pracy na danym stanowisku pracy. Oznacza to, że miejsce stażu nie powinno być traktowane jako pełnowartościowe miejsce pracy, ale może stanowić potencjalne miejsce pracy, jeżeli po zakończeniu okresu aktywizacji z osobą bezrobotną podpisano umowę o wykonywanie pracy na stanowisku pracy, na którym odbywała wcześniej staż.

Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu zambrowskiego stanowiły w 2014r. nieco mniejszy udział w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie niż średni udział w województwie (21,8%). Na 564 miejsca skierowane do **pracowników usług i sprzedawców**, staże stanowiły 23,9% (nominalnie 135 miejsc), wśród 248 miejsc pracy skierowanych do **pracowników przy pracach prostych** staże stanowiły 28,2% (nominalnie 70 miejsc). Zdecydowanie najwięcej ofert dotyczących stażu (40,8%) wystąpiło w grupie **pracownicy biurowi** (nominalnie 138 ofert). Struktura ofert związanych z realizacją stosunku pracy w ramach stażu podobnie jak w przypadku innych powiatów w województwie podlaskim pokazuje, iż staż przez pracodawcę może być traktowany jako pewien etap procesu zatrudnieniowego. Szczególne znaczenie może to mieć w przypadku pozyskiwania osób posiadających szczególne kompetencje i umiejętności. Chodzi o możliwość rzeczywistego skonfrontowania ich z potrzebami zatrudniającego. Odnosi się to w szczególności do grupy pracowników biurowych. Staże realizowane przez reprezentujących pozostałe zawody są często powiązane z tymczasowym zasileniem poziomu zatrudnienia, np.

w _____ sezonie _____ lub
w związku z realizacją określonego przedsięwzięcia.

W porównaniu do poprzedniego roku liczba miejsc aktywizacji zawodowej w postaci stażu zwiększyła się o 25,3% (o 99).

Szczegółowe informacje dotyczące miejsc stażu w poszczególnych zawodach zawiera Tabela 13.

Tabela 284. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie zambrowskim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy

Kod	Nazwa grupy wielkiej	powiat zambrowski		Źródło upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy											
				Powiatowe Urzędy Pracy		Ochotnicze Hufce Pracy		Prasa regionalna		Ogólnokrajowe internetowe serwisy ogłoszeniowe		Lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe		Biura Karier	
				N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	33	100	12	36,4	0	0,0	1	3,0	9	27,3	11	33,3	0	0,0
2	Specjaliści	122	100	67	54,9	0	0,0	0	0,0	3	2,5	51	41,8	1	0,8
3	Technicy i inny średni personel	227	100	96	42,3	0	0,0	1	0,4	21	9,3	108	47,6	1	0,4
4	Pracownicy biurowi	338	100	273	80,8	1	0,3	0	0,0	7	2,1	57	16,9	0	0,0
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	564	100	414	73,4	4	0,7	3	0,5	5	0,9	138	24,5	0	0,0
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	20	100	10	50,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	10	50,0	0	0,0
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	810	100	597	73,7	3	0,4	1	0,1	0	0,0	209	25,8	0	0,0
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	188	100	111	59,0	0	0,0	1	0,5	4	2,1	72	38,3	0	0,0
9	Pracownicy przy pracach prostych	248	100	149	60,1	14	5,6	0	0,0	3	1,2	82	33,1	0	0,0
	Ogółem	2550	100	1729	67,8	22	0,9	7	0,3	52	2,0	738	28,9	2	0,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Mając na względzie próbę określenia specjalizacji poszczególnych źródeł ogłaszania informacji o wolnych miejscach pracy należy wziąć pod uwagę fakt, iż w związku z wiodącą rolą powiatowego urzędu pracy jako pośrednika pracy na rynku lokalnym, może się to okazać utrudnione. Powiatowy Urząd Pracy wyspecjalizował się w poszukiwaniu takich grup pracowników jak: grupa 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** i 5 **pracownicy usług i sprzedawcy**, podobnie jak lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe. Należy również zauważyć, iż swoją obecność na rynku ogłoszeń zaznaczyły ogólnokrajowe internetowe

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

serwisy pośrednictwa pracy, które największą liczbę informacji o wolnych miejscach pracy skierowały do przedstawicieli grupy 3 **technicy i inny średni personel**.

Tabela 285. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie zambrowskim w latach 2013-2014

Lp.	Kod	Nazwa zawodu	powiat zambrowski				Liczba miejsc pracy w kwartałach 2014r.							
			2014		2013 *)		I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał	
			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	712501	Monter / składacz okien	446	17,5	533	27,5	357	46,1	63	9,7	23	3,5	3	0,6
2	522301	Sprzedawca S	271	10,6	169	8,7	84	10,8	96	14,8	45	6,8	46	10,0
3	432103	Magazynier	119	4,7	33	1,7	17	2,2	22	3,4	22	3,3	58	12,6
4	411004	Technik prac biurowych S	113	4,4	93	4,8	31	4,0	24	3,7	30	4,5	28	6,1
5	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	86	3,4	37	1,9	11	1,4	25	3,9	37	5,6	13	2,8
6	332203	Przedstawiciel handlowy	79	3,1	79	4,1	9	1,2	22	3,4	34	5,1	14	3,0
7	931301	Robotnik budowlany	49	1,9	32	1,6	9	1,2	21	3,2	15	2,3	4	0,9
8	332101	Agent ubezpieczeniowy	38	1,5	5	0,3	2	0,3	31	4,8	2	0,3	3	0,6
9	515303	Robotnik gospodarczy	36	1,4	67	3,5	4	0,5	26	4,0	5	0,8	1	0,2
10	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	33	1,3	28	1,4	6	0,8	13	2,0	6	0,9	8	1,7
11	411003	Pracownik kancelaryjny	31	1,2	18	0,9	4	0,5	11	1,7	14	2,1	2	0,4
12	523002	Kasjer handlowy	29	1,1	17	0,9	28	3,6	0	0,0	0	0,0	1	0,2
13	721204	Spawacz metodą MAG	27	1,1	27	1,4	5	0,6	2	0,3	20	3,0	0	0,0
14	941201	Pomoc kuchenna	27	1,1	21	1,1	2	0,3	12	1,9	6	0,9	7	1,5
15	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	21	0,8	22	1,1	0	0,0	4	0,6	10	1,5	7	1,5
16	524902	Doradca klienta	20	0,8	19	1,0	3	0,4	3	0,5	8	1,2	6	1,3
17	931205	Robotnik drogowy	19	0,7	1	0,1	7	0,9	2	0,3	9	1,4	1	0,2
18	412001	Sekretarka	17	0,7	4	0,2	6	0,8	5	0,8	4	0,6	2	0,4
19	513101	Kelner S	17	0,7	7	0,4	6	0,8	1	0,2	5	0,8	5	1,1
20	524404	Telemarketer	17	0,7	2	0,1	2	0,3	0	0,0	0	0,0	15	3,2
21	932909	Pomocnik mleczarski	17	0,7	10	0,5	8	1,0	3	0,5	3	0,5	3	0,6
22	932913	Sortowacz	17	0,7	26	1,3	8	1,0	5	0,8	2	0,3	2	0,4
		Pozostałe zawody	1021	40,0	690	35,6	166	21,4	257	39,7	365	54,9	233	50,4
		Ogółem	2550	100	1940	100	775	100	648	100	665	100	462	100

*) po dostosowaniu zakresu analizowanych źródeł ofert pracy do zakresu analizy w 2014r. (patrz: Metodyka badania str.11)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując szczegółowej analizy poszukiwanych zawodów w powiecie zambrowskim zidentyfikowano 20 zawodów najczęściej poszukiwanych w roku 2014. Podobnie jak w roku poprzednim, najbardziej poszukiwanym zawodem w powiecie zambrowskim był *monter/składacz okien* (17,5% zdefiniowanego popytu). Należy zauważyć, że w stosunku do zapotrzebowania na pracę w roku ubiegłym, w 2014 roku zwiększyło się poszukiwanie większości zawodów prezentowanych w tabeli, w największym zaś stopniu zwiększył się popyt na pracę *sprzedawców, magazynierów, kierowców samochodów ciężarowych*. Spadek zapotrzebowania odnotowano jedynie w stosunku do *monterów/składaczy okien, robotników*

gospodarczych, sortowaczy oraz nieznacznie w stosunku do pracowników ochrony fizycznej bez licencji. Widoczne jest duże zróżnicowanie poszukiwanych zawodów w ofertach pracy w powiecie zambrowskim. Przedkładają się one z jednej strony na profil działalności gospodarczej powiatu, w którym wyraźnie wyodrębnia się sektor produkcyjny (rozpoznawalni w Polsce producenci okien) oraz usługowy.

Tabela 286. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie zambrowskim w 2014 roku (N>10)

Kod	Nazwa zawodu	powiat zambrowski			
		Pozostałe źródła ofert pracy		Powiatowy Urząd Pracy	
		N	%	N	%
712501	Monter / składacz okien	60	7,3	386	22,3
332101	Agent ubezpieczeniowy	38	4,6	0	0,0
522301	Sprzedawca S	33	4,0	238	13,8
432103	Magazynier	25	3,0	94	5,4
332203	Przedstawiciel handlowy	22	2,7	57	3,3
931301	Robotnik budowlany	18	2,2	31	1,8
833203	Kierowca samochodu ciężarowego	17	2,1	69	4,0
531104	Opiekunka dziecięca domowa	15	1,8	0	0,0
411003	Pracownik kancelaryjny	14	1,7	17	1,0
524302	Konsultant / agent sprzedaży bezpośredniej	14	1,7	0	0,0
833202	Kierowca ciągnika siodłowego	13	1,6	0	0,0
524404	Telemarketer	12	1,5	5	0,3
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	11	1,3	22	1,3
331301	Księgowy	11	1,3	3	0,2
	Pozostałe zawody	518	63,1	807	46,7
	Ogółem	821	100	1729	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Informacje o wolnych miejscach pracy rozpowszechniane przez inne niż Powiatowy Urząd Pracy źródła ofert pracy skierowane były najliczniej do: 60 monterów/składaczy okien, 38 agentów ubezpieczeniowych, 33 sprzedawców. W przypadku agentów ubezpieczeniowych, a także opiekunki dziecięce domowe, konsultantów/agentów sprzedaży bezpośredniej, kierowców TIR, telemarketerów i księgowych popyt na pracowników był odnotowywany w urzędzie pracy sporadycznie lub wcale. Z punktu widzenia pracodawców internetowe kanały dotarcia do osób reprezentujących wskazane zawody mogły okazać się bardziej skuteczne. Jak wiadomo, ta forma komunikacji jest szczególnie atrakcyjna dla młodych odbiorców przekazu, ale też się upowszechnia wśród innych grup wiekowych.

Tabela 287. Miejsca pracy w powiecie zambrowskim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki⁸⁰

Dział PKD 2007	Liczba miejsc pracy	
	N	%
41 Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	106	4,2
47 Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	62	2,4
45 Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	43	1,7
32 Pozostała produkcja wyrobów	27	1,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Przyporządkowując zidentyfikowane miejsca pracy do działów gospodarki zauważamy, że w powiecie zambrowskim najwięcej miejsc pracy związanych było z *handlem detalicznym* (Dział 47) i hurtowym (Dział 45) – łącznie 105 anonsów zatrudnienia (4,1% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w powiecie). Dość duże zapotrzebowanie wystąpiło również w Dziale 41 *Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków*, gdzie miejsca pracy generowały 4,2% popytu w powiecie. Kolejnym działem PKD, w którym odnotowano znaczną liczbę miejsc pracy był dział związany z *pozostałą produkcją wyrobów*. W tym segmencie odnotowano 1,1% wszystkich miejsc pracy zidentyfikowanych w powiecie.

Tabela 288. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie zambrowskim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane)

Branża	Zawód	Liczba miejsc pracy
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	Ogółem, w tym:	106
	Monter/składacz okien	50
	Robotnik budowlany	8
	Murarz S	5
	Monter ociepleń budynków	5
	Operator urządzeń do formowania bloków i tynków gipsowych	5
	Księgowy	3
	Tynkarz	3
Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	Ogółem, w tym:	62
	Sprzedawca S	30
	Konsultant / agent sprzedaży bezpośredniej	10
	Przedstawiciel handlowy	4
	Magazynier	3
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	Pracownik rozkładający towar na półkach	3
	Ogółem, w tym:	43
	Mechanik pojazdów samochodowych S, Mechanik samochodów osobowych, Mechanik samochodów ciężarowych	11
	Spedytor	4
	Mechanik maszyn rolniczych, Pozostali mechanicy maszyn i	5

⁸⁰ W tabeli zaprezentowano działy PKD, w których wśród zidentyfikowanych miejsc pracy w roku 2014 poszukiwano w danym powiecie co najmniej 10 pracowników (należy zaznaczyć, że cecha „dział PKD” została przypisana do 21,1% wszystkich zidentyfikowanych miejsc pracy w powiecie zambrowskim – w przypadku pozostałych nie ustalono tego związku).

Branża	Zawód	Liczba miejsc pracy
	urzędzeń rolniczych i przemysłowych	
	Wulkanizator	3
	Pomocnik mechanika	3

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł)

Dokonując bardziej szczegółowych analiz dotyczących zapotrzebowania na pracowników według wyróżnionych wcześniej trzech najbardziej popularnych branż można zauważyć, że w branży budowlanej związanej ze wznoszeniem budynków najczęściej poszukiwano *monterów/składaczy okien*. W handlu detalicznym najwięcej propozycji pracy skierowanych było do *sprzedawców* oraz *konsultantów/agentów sprzedaży bezpośredniej*, a w przypadku handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych – do *mechaników pojazdów samochodowych* oraz *mechaników maszyn rolniczych*.

3.17.3. Podaż pracy w powiecie zambrowskim

Podaż pracy przedstawiono za pomocą liczby bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy oraz liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych zlokalizowanych w powiecie zambrowskim. Jest to podejście nieco uproszczone, bowiem należy zauważyć, że wśród zarejestrowanych bezrobotnych mogą znajdować się absolwenci, a z drugiej strony nie każdy absolwent staje się uczestnikiem rynku pracy, może bowiem kontynuować naukę. Podaż pracy kształtują rzecz jasna również osoby poszukujące pracy, ale nie zarejestrowane w urzędach pracy. Przyjęte podejście wynika z dostępności i sposobu zbierania danych.

Analizując podaż pracy powiatu zambrowskiego, wyrażoną w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, przedstawiono strukturę bezrobotnych w ujęciu dziesięciu grup wielkich zawodów oraz zaprezentowano 20 zawodów i specjalności najliczniej reprezentowanych w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zambrowie.

Tabela 289. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie zambrowskim w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego

powiat zambrowski								% bezrobotnych w województwie w 2014r.
Kod	Nazwa grupy wielkiej	2013		Kod	Nazwa grupy wielkiej	2014		
		N	%			N	%	
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	735	25,8	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	648	27,0	21,2
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	373	13,1	5	Pracownicy usług i sprzedawcy	333	13,9	10,7
3	Technicy i inny średni personel	319	11,2	3	Technicy i inny średni personel	247	10,3	13,0
2	Specjaliści	305	10,7	2	Specjaliści	237	9,9	13,1
9	Pracownicy przy pracach prostych	176	6,2	9	Pracownicy przy pracach prostych	162	6,7	7,4
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	81	2,8	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	76	3,2	4,6
4	Pracownicy biurowi	45	1,6	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	33	1,4	3,2
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	45	1,6	4	Pracownicy biurowi	31	1,3	2,0
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	1	0,0	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	1	0,0	0,4
0	Siły zbrojne	1	0,0	0	Siły zbrojne	0	0,0	0,01
	Bez zawodu	770	27,0		Bez zawodu	633	26,4	24,2
	Ogółem	2851	100,0		Razem	2401	100,0	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W powiecie zambrowskim grupa 7 **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** była najliczniej reprezentowaną grupą bezrobotnych wśród wielkich zawodów. Populacja pracowników tych zawodów w 2014 roku w miejscowej strukturze bezrobotnych wynosiła 648 osób, co stanowiło 27,0% wszystkich zarejestrowanych. W strukturze bezrobotnych niekorzystnie prezentowało się ponadto położenie osób przypisanych do grupy 5 **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** oraz grupy 3 **technicy i inny średni personel**. Ich procentowy udział wśród osób pozostających bez zatrudnienia wynosił odpowiednio: 13,9% oraz 10,3%. Należy zauważyć, że bardzo zbliżone rozkłady w strukturze bezrobotnych uzyskano w roku poprzednim. Ponadto trudna sytuacja na rynku pracy odnosiła się również do bezrobotnych **bez zawodu**, których było 633, co stanowiło 26,4% wszystkich osób figurujących w rejestrze. Zauważa się, iż mniejsze szanse na rynku pracy w powiecie zambrowskim mogą mieć pracownicy mniej wykwalifikowani w porównaniu ze specjalistami.

Tabela 290. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu zambrowskiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle województwa podlaskiego

Kod zawodu	Nazwa zawodu	2013		Kod zawodu	Nazwa zawodu	2014		% bezrobotnych w województwie
		N	%			N	%	
522301	Sprzedawca S	166	5,8	522301	Sprzedawca	130	5,4	5,6
753105	Krawiec S	76	2,7	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	65	2,7	1,1
331403	Technik ekonomista S	72	2,5	931301	Robotnik budowlany	55	2,3	1,8
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	66	2,3	512002	Kucharz małej gastronomii	53	2,2	0,8
722204	Ślusarz S	58	2	712501	Monter/składacz okien	51	2,1	0,2
731809	Tkacz	55	1,9	752205	Stolarz	47	2,0	1,1
512002	Kucharz małej gastronomii S	53	1,9	931205	Robotnik drogowy	47	2,0	0,5
931301	Robotnik budowlany	52	1,8	242217	Specjalista administracji publicznej	46	1,9	0,9
712501	Monter / składacz okien	50	1,8	331403	Technik ekonomista	45	1,9	1,6
512001	Kucharz S	48	1,7	514101	Fryzjer	43	1,8	0,9
931205	Robotnik drogowy	43	1,5	722204	Ślusarz	39	1,6	1,9
514101	Fryzjer S	41	1,4	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	39	1,6	0,6
751201	Cukiernik S	40	1,4	731809	Tkacz	35	1,5	0,4
752205	Stolarz S	39	1,4	751204	Piekarz	35	1,5	0,9
314207	Technik rolnik S	38	1,3	711202	Murarz	33	1,4	1,5
711202	Murarz S	38	1,3	351203	Technik informatyk	30	1,2	0,5
242217	Specjalista administracji publicznej	37	1,3	314207	Technik rolnik	28	1,2	1,1
613003	Rolnik S	33	1,2	512001	Kucharz	28	1,2	1,1
731805	Przędzacz	31	1,1	753105	Krawiec	27	1,1	1,5
751105	Rzeźnik - wędliniarz S	30	1,1	751201	Cukiernik	25	1,0	0,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku.

W najtrudniejszym położeniu, w stosunku do zawodów i specjalności reprezentowanych najliczniej w grupie bezrobotnych w powiecie zambrowskim w 2014 roku znajdowali się *sprzedawcy*, których liczba wynosiła 130 (5,4% bezrobotnych w powiecie). Procentowy udział *sprzedawców* w strukturze bezrobotnych w powiecie był zbliżony do wojewódzkiego (5,6%). Takie zawody i specjalności jak: *mechanik pojazdów samochodowych*, *robotnik budowlany*, *kucharz małej gastronomii*, *monter/składacz okien*, *stolarz*, *robotnik drogowy*, *kierowca samochodu ciężarowego* czy *tkacz* należą do wyróżniających się grup nadreprezentowanych (porównując dane powiatowe do wojewódzkich).

Na terenie powiatu zambrowskiego ponadgimnazjalne szkolnictwo zawodowe obejmowało w 2014 roku 3 szkoły policealne, 2 technika i 4 zasadnicze szkoły zawodowe.

Tabela 291. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013–2015 w powiecie zambrowskim w przekroju zawodów i specjalności

LP	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2013	Absolwenci 2014	Absolwenci 2015 (prognoza)
1	723103	Mechanik pojazdów samochodowych S	22	32	23
2	351203	Technik informatyk S	29	22	35
3	314207	Technik rolnik S	10	16	15
4	325509	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy S	-	10	13
5	311303	Technik elektryk S	-	9	-
6	343403	Technik organizacji usług gastronomicznych S	19	9	-
7	514101	Fryzjer S	7	3	4
8	712904	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie S	-	2	-
9	752205	Stolarz S	1	2	-
10	721306	Blacharz samochodowy S	1	1	-
11	741103	Elektryk S	-	1	-
12	751201	Cukiernik S	3	1	8
13	512002	Kucharz małej gastronomii S	28	-	-
14	331403	Technik ekonomista S	11	-	7
15	522301	Sprzedawca S	11	-	4
16	311408	Technik elektronik S	9	-	10
17	411004	Technik prac biurowych S	4	-	-
18	751204	Piekarz S	1	-	1
19	711202	Murarz S	2	-	-
20	512001	Kucharz S	-	-	17
21	431103	Technik rachunkowości S	-	-	8
22	613003	Rolnik S	-	-	2
23	712616	Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych S	-	-	2
24	711204	Murarz – tynkarz S	-	-	1
		Ogółem	158	108	150

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Analizując podaż pracy w ujęciu liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, w 2014r. odnotowano 108 absolwentów, którzy byli kształceni w 12 zawodach (w 2013r.: 158 absolwentów w 15 zawodach). Najwięcej absolwentów w 2014r. zdobyło zawód *mechanika pojazdów samochodowych, technika informatyka i technika rolnika*. Biorąc pod uwagę prognozę absolwentów na rok następny, należy zauważyć pewne różnice w liczbie absolwentów w roku 2015 w porównaniu do roku 2014 w poszczególnych zawodach. W przypadku takich zawodów jak na przykład: *technik elektryk, technik organizacji usług gastronomicznych* obserwujemy brak takich abiturientów w prognozach w roku 2015. Natomiast w takich zawodach, jak m.in.: *technik ekonomista, technik elektronik, technik rachunkowości, sprzedawca, kucharz* nie zaobserwowano absolwentów w 2014 r, ale należy spodziewać się ich w roku kolejnym. Dostrzega się więc w powiecie zambrowskim wzrost zainteresowania zawodami kształconymi na poziomie zasadniczym zawodowym. Biorąc pod uwagę prognozy na 2015 r., można ponadto spodziewać się zwiększonej podaży *techników informatyków i cukierników*. Oferta szkół ponadgimnazjalnych jest zorientowana na sektor usług, ale tradycyjnych, mniej specjalistycznych. Koniecznym jest monitoring zapotrzebowania na określone zawody, ale także umiejętności i kompetencje wyrażane przez pracodawców, przeprowadzany przez szkoły ponadgimnazjalne. Ważne jest także zorientowanie programów nauczania na potrzeby praktyki gospodarczej. Szanse

zatrudnieniowe tej grupy będą relatywnie wzrastać w sytuacji doksztalcania się lub zmiany dotychczasowego profilu wykształcenia.

Tabela 292. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie zambrowskim 2015 – 2016

Typ szkoły	Rok		
	2014	2015	2016
Szkoła policealna	10	28	32
Technikum	56	60	60
Zasadnicza szkoła zawodowa	42	62	58
Razem	108	150	150

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Dokonując prognoz absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych według typu szkół na lata 2015-2016, zauważamy, że na rynku pracy powiatu zambrowskiego w roku 2016, w stosunku do roku 2015 zostanie utrzymany poziom podaży absolwentów wszystkich typów szkół.

3.17.4. Szansa na znalezienie pracy w zawodach kształconych na rynku lokalnym

Określając szanse na znalezienie pracy w wyuczonej profesji na rynku lokalnym dokonano porównania podaży, wyrażonej za pomocą liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz liczby bezrobotnych, z popytem wyrażonym za pomocą liczby miejsc pracy.

Tabela 293. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie zambrowskim w 2014 roku

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Absolwenci 2014	Bezrobotni zarejestrowani w końcu 2014 roku	Podaż (absolwenci + bezrobotni)	Popyt (oferty pracy 2014)	Szanse na znalezienie pracy w zawodzie
712904/ 712905	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie S /Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie S (grupa zaw. 7129)	2	0	2	11	550,0%
741103	Elektryk S	1	8	9	8	88,9%
723103	Mechanik pojazdów samochodowych S (grupa zaw. 7231)	32	68	100	51	51,0%
721306	Błacharz samochodowy S	1	1	2	1	50,0%
752205	Stolarz S	2	30	32	15	46,9%
751201	Cukiernik S	1	33	34	13	38,2%
514101	Fryzjer S	3	46	49	8	16,3%
311303	Technik elektryk S	9	8	17	1	5,9%
351203	Technik informatyk S (grupa zaw. 3512)	22	15	37	1	2,7%
314207	Technik rolnik S	16	27	43	0	0,0%
325509	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy S	10	1	11	0	0,0%
343403	Technik organizacji usług gastronomicznych S	9	8	17	0	0,0%

Uwaga: w przypadku niektórych zawodów dane dotyczące liczby zarejestrowanych bezrobotnych i ofert pracy przedstawiono dla całej elementarnej grupy zawodów (numer grupy zawodów w nawiasie) ze względu na zbliżony zestaw czynności wykonywanych na danych stanowiskach pracy/ w ramach danych specjalności należących do jednej grupy zawodów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku, Kuratorium Oświaty w Białymstoku oraz danych zebranych przez Wykonawcę bezpośrednio ze szkół.

Prawdopodobieństwo (w ujęciu procentowym) podjęcia pracy przez abiturienta na „otwartym” rynku zatrudnienia (strona popytowa nie obejmuje miejsc pracy dostępnych w rekrutacjach zamkniętych – naborze pracowników bez upublicznienia informacji o wolnych miejscach pracy) jest odzwierciedlone poprzez iloraz popytu i podaży. W powiecie zambrowskim na rynku zatrudnienia w 2014 roku najlepsza sytuacja odnosiła się do *monterów zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie* (550,0% prawdopodobieństwo pozyskania angażu). Na tle edukowanych profesji dobre perspektywy znalezienia pracy posiadali również *elektrycy* (88,9%) i *mechanicy pojazdów samochodowych* (51,0%). Z kolei, szczególnie niepokojąca sytuacja na rynku pracy wystąpiła w przypadku *techników rolników*, profesji, w przypadku której brakowi miejsc pracy towarzyszył duży strumień absolwentów wchodzących na rynek pracy i duża liczba bezrobotnych figurujących w statystykach urzędów pracy.

3.17.5. Zróżnicowanie kondycji zawodów na rynku lokalnym

Przeprowadzając analizę zróżnicowania kondycji zawodów na lokalnym rynku przedstawiono różnicę pomiędzy liczbą miejsc pracy a liczbą bezrobotnych, przy czym to zestawienie dokonano na poziomie grup dużych zawodów. Ponadto dokonano klasyfikacji zawodów na grupy zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych.

Tabela 294. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie zambrowskim w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS

Kod grupy zaw.	Nazwa grupy dużej	Liczba bezrobotnych (S)		Liczba miejsc pracy (D)		Różnica S-D
		N	%	N	%	
75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	200	8,3	63	2,5	137
31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	124	5,2	21	0,8	103
73	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	91	3,8	10	0,4	81
51	Pracownicy usług osobistych	184	7,7	105	4,1	79
24	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	89	3,7	28	1,1	61
26	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	46	1,9	9	0,4	37
61	Rolnicy produkcji towarowej	33	1,4	7	0,3	26
74	Elektrycy i elektrycy	54	2,2	33	1,3	21
35	Technicy informatycy	20	0,8	7	0,3	13
21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	46	1,9	35	1,4	11
72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	157	6,5	147	5,8	10
23	Specjaliści nauczania i wychowania	41	1,7	32	1,3	9
32	Średni personel do spraw zdrowia	22	0,9	15	0,6	7
81	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	37	1,5	36	1,4	1
22	Specjaliści do spraw zdrowia	11	0,5	10	0,4	1
82	Monterzy	8	0,3	8	0,3	0
11	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni	1	0	2	0,1	-1
44	Pozostali pracownicy obsługi	2	0,1	4	0,2	-2
63	Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	0	0	4	0,2	-4
25	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	4	0,2	8	0,3	-4

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

95	Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach	0	0	5	0,2	-5
34	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	18	0,7	23	0,9	-5
91	Pomoce domowe i sprzątaczk	17	0,7	24	0,9	-7
14	Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	0	0	8	0,3	-8
92	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	0	0	9	0,4	-9
62	Leśnicy i rybacy	0	0	9	0,4	-9
12	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	0	0	11	0,4	-11
13	Kierownicy do spraw produkcji i usług	0	0	12	0,5	-12
93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	128	5,3	144	5,6	-16
42	Pracownicy obsługi klienta	3	0,1	20	0,8	-17
94	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	8	0,3	30	1,2	-22
54	Pracownicy usług ochrony	7	0,3	30	1,2	-23
96	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	9	0,4	36	1,4	-27
53	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	5	0,2	32	1,3	-27
33	Średni personel do spraw biznesu i administracji	63	2,6	161	6,3	-98
83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	31	1,3	144	5,6	-113
43	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	11	0,5	135	5,3	-124
41	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	15	0,6	179	7	-164
52	Sprzedawcy i pokrewni	137	5,7	397	15,6	-260
71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	146	6,1	557	21,8	-411
	Bez zawodu	633	26,4	0	0	633
	Ogółem	2401	100	2550	100	-149

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

W roku 2014 w powiecie zambrowskim, całkowita liczba miejsc pracy w stosunku do liczby bezrobotnych była wyższa o 6,2%. W najlepszej sytuacji na lokalnym rynku pracy byli robotnicy budowlani i pokrewni, sprzedawcy i pokrewni, sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni, a także pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej. Z kolei największy problem ze znalezieniem zatrudnienia w stosunku do liczby miejsc pracy mieli: robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni, średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych oraz rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni.

Zbiory informacji z poziomu lokalnego (powiatowego) o liczbie osób poszukujących pracy w danym zawodzie oraz wolumenie miejsc pracy adresowanych do przedstawicieli danej profesji pozwoliły na skatalogowanie pięciu typów zawodów: skrajnie deficytowych, deficytowych, zrównoważonych, nadwyżkowych oraz skrajnie nadwyżkowych.

W 2014 roku na lokalnym rynku pracy zidentyfikowano 533 zawody i specjalności, przy czym 268 zawodów charakteryzowało się deficytem pracowników (w tym w 210 nie odnotowano bezrobotnych), 239 zawodów to profesje nadwyżkowe (w tym w 181 nie odnotowano ofert pracy), natomiast równowagę w zakresie popytu i podaży pracy wykazało jedynie 26 zawodów. W analizie uwzględniono te specjalności, w których wystąpiło co najmniej 20 osób bezrobotnych (zawody nadwyżkowe i zawody o zrównoważonym popycie i podaży pracy) lub co najmniej 20 ofert pracy (zawody deficytowe).

Tabela 295. Zestawienie zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie zambrowskim w 2014 roku

Typ	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu/nadwyżki
Skrajnie deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	411003	Pracownik kancelaryjny	Brak zarejestrowanych bezrobotnych
	523002	Kasjer handlowy	
	721204	Spawacz metodą MAG	
Deficytowy (uwzględniono zawody o liczbie ofert 20 i więcej)	332203	Przedstawiciel handlowy	0,03
	332101	Agent ubezpieczeniowy	0,03
	411004	Technik prac biurowych	0,05
	432103	Magazynier	0,09
	712501	Monter/składacz okien	0,13
	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	0,14
	524902	Doradca klienta	0,20
	515303	Robotnik gospodarczy	0,22
	941201	Pomoc kuchenna	0,30
	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	0,37
	513101	Kelner	0,41
	932909	Pomocnik mleczarski	0,41
	522301	Sprzedawca	0,56
Zrównoważony (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	931301	Robotnik budowlany	0,90
Nadwyżkowy (uwzględniono zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	751201	Cukiernik	2,08
	931205	Robotnik drogowy	2,42
	752208	Stolarz meblowy	2,63
	512001	Kucharz	3,00
	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	3,09
	752205	Stolarz	3,47
	514101	Fryzjer	5,00
	722204	Ślusarz	5,13
	711202	Murarz	5,14
	751204	Piekarz	5,29
	751105	Rzeźnik wędliniarz	8,33
	311408	Technik elektronik	12,00
	613003	Rolnik	24,00
	512002	Kucharz małej gastronomii	27,00
	351203	Technik informatyk	28,00
331403	Technik ekonomista	46,00	
Skrajnie nadwyżkowy (zawody o liczbie bezrobotnych 20 i więcej)	753105	Krawiec	Brak ofert
	242217	Specjalista administracji publicznej	Brak ofert
	731809	Tkacz	Brak ofert
	314207	Technik rolnik	Brak ofert

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WUP w Białymstoku (w tym dane z powiatowych urzędów pracy) oraz EU-CONSULT Sp. z o.o. (oferty z pozostałych źródeł).

Biorąc pod uwagę uzyskane wartości liczbowe wskaźnika intensywności deficytu wyznaczonego dla zawodów zidentyfikowanych w powiecie zambrowskim, uzyskano trzy zawody skrajnie deficytowe, czyli takie, dla których nie odnotowano w powiecie napływu bezrobotnych. Te zawody to: *pracownik kancelaryjny*, *kasjer handlowy* oraz *spawacz metodą MAG*. Są to profesje ściśle specjalistyczne związane z bardzo wąskim zakresem kompetencyjnym.

W kolejnej grupie, czyli w zawodach deficytowych wyróżniono 13 takich profesji. Należy zauważyć, że stopień deficytowości był różny dla poszczególnych zawodów z tej grupy. I tak w zawodzie *przedstawiciela handlowego* na 79 ofert pracy pojawiło się tylko dwóch bezrobotnych (wskaźnik na poziomie 0,03), natomiast w zawodzie: *sprzedawcy*, na 271 ofert pracy napłynęło 151 bezrobotnych (wskaźnik na poziomie 0,56).

Zawodem zrównoważonym okazał się *robotnik budowlany*, gdzie wskaźnik przyjął poziom 0,90, co oznacza, że napływ bezrobotnych do PUP w przybliżeniu równoważony był liczbą upublicznionych ofert pracy.

Zawody nadwyżkowe, to kolejna wyłoniona grupa. Tu liczba osób bezrobotnych była większa niż liczba ofert pracy w danym zawodzie. Wyróżniono 16 zawodów nadwyżkowych, wśród których największym wskaźnikiem nadwyżki charakteryzuje się *technik ekonomista*. W tym przypadku na jedną ofertę pracy napłynęło 46 bezrobotnych (wskaźnik równy 46,00). Mniejszą wartością wskaźnika nadwyżki, ale też wysoką, charakteryzują się zawody: *technik informatyk*, *kucharz malej gastronomii* oraz *rolnik*. W przypadku tych zawodów na 1 ofertę pracy napłynęło odpowiednio: 28, 26 i 24 bezrobotnych.

Ostatnią grupą zawodów są zawody skrajnie nadwyżkowe, czyli takie, w których nie upubliczniono ofert pracy, ale odnotowano napływ bezrobotnych do PUP w liczbie 20 osób i więcej. W tej grupie odnotowano 4 zawody: *krawiec*, *specjalista administracji publicznej*, *tkacz* oraz *technik rolnik*.

3.17.6. Podsumowanie

1. Sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu zambrowskiego na tle województwa przedstawia się niekorzystnie. Na taką sytuację wpływa szczególnie wysoki wskaźnik stopy bezrobocia, który w 2013 r. wyniósł 16,3%, a więc powyżej średniej w województwie (15,1%). Wprawdzie dochody budżetu powiatu na 1 mieszkańca są wyższe niż średnia w województwie, jednak zarówno poziom nakładów inwestycyjnych na 1 mieszkańca, jak i poziom przedsiębiorczości na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym, a także przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto kształtują się poniżej poziomu regionalnego.
2. W powiecie zambrowskim występują określone warunki przyrodnicze i społeczne, które przyczyniły się do wyróżnienia pewnych działów PKD na tle województwa. Istotnym dla tego powiatu działem jest produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych oraz działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej, które w powiecie zambrowskim generują odpowiednio: 6,7% i 6,0% zasobów województwa.
3. Najczęstszym źródłem upubliczniania informacji o wolnych miejscach pracy w powiecie zambrowskim był Powiatowy Urząd Pracy. W roku 2014 swoją obecność na lokalnym rynku pracy zaznaczyły lokalne internetowe serwisy ogłoszeniowe.
4. Miejsca aktywizacji zawodowej w postaci stażu na terenie powiatu zambrowskiego w 2014 r. stanowiły zbliżony do wojewódzkiego udział w liczbie zidentyfikowanych miejsc pracy (19%).

5. Najczęściej poszukiwanym zawodem w 2014r. w powiecie zambrowskim był monter / składacz okien. Zawód sprzedawcy, który był najpopularniejszym zawodem w województwie podlaskim w 2014r., w powiecie zambrowskim uplasował się na 2 miejscu klasyfikacji 20 najpopularniejszych zawodów.
6. Najwięcej miejsc pracy w powiecie zambrowskim związanych było z robotami budowlanymi związanymi ze wznoszeniem budynków oraz handlem hurtowym i detalicznym, co nie pokrywa się z działami wyróżniającymi się w analizowanym powiecie na tle województwa. Może to oznaczać, iż działy najbardziej wyróżniające się są nasycone, nie potrzeba w nich nowych pracowników.
7. Analiza zestawienia liczby miejsc pracy i liczby bezrobotnych w powiecie zambrowskim w ujęciu grup dużych KZiS pokazuje, iż liczba miejsc pracy była o około 6% wyższa od liczby bezrobotnych. Największy deficyt pracowników wystąpił w grupie robotników budowlanych i pokrewnych, sprzedawców i pokrewnych oraz sekretarek, operatorów urządzeń biurowych i pokrewnych.
8. Największe szanse na znalezienie pracy w zawodzie w powiecie zambrowskim mieli absolwenci w zawodach: monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie oraz elektryk. Część absolwentów zmuszona jest do poszukiwania pracy poza obszarem powiatu zambrowskiego, gdyż w analizowanym powiecie nie odnotowano ofert pracy dotyczących ich kwalifikacji bądź odnotowano pojedyncze (m.in. technik informatyk, technik bezpieczeństwa i higieny pracy).
9. Do zawodów skrajnie deficytowych w powiecie zambrowskim należą: pracownik kancelaryjny, kasjer handlowy oraz spawacz metodą MAG. Natomiast robotnik budowlany znalazł się w grupie zawodów zrównoważonych.

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

SPIS TABEL

Tabela 1. Specjalizacja gospodarcza województwa podlaskiego: działy PKD o najwyższym udziale podmiotów funkcjonujących w woj. podlaskim w zasobach krajowych (2013).....	18
Tabela 2. Ranking powiatów woj. podlaskiego ze względu na wybrane wskaźniki opisujące sytuację społeczno-gospodarczą w 2013r.....	20
Tabela 3. Zróżnicowanie popytu w województwie podlaskim w przekroju grup źródeł ofertujących (powiatowe urzędy pracy a pozostałe źródła) w ujęciu miesięcznym 2014 roku.....	22
Tabela 4. Zróżnicowanie popytu na pracę w woj. podlaskim w 2014 roku w ujęciu terytorialnym (zidentyfikowane miejsca pracy w przekroju rodzaju źródeł ofertujących (powiatowe urzędy pracy a pozostałe źródła).....	23
Tabela 5. Lokalizacja miejsca świadczenia pracy ofertowanej w woj. podlaskim w 2014 roku	24
Tabela 6. Zagraniczne oferty pracy w przekroju zawodów najpowszechniej rekrutowanych (N>30) i najpopularniejszych krajów docelowych świadczenia pracy.....	25
Tabela 7. Oferty pracy krajowej poza granicami województwa podlaskiego w przekroju zawodów najpowszechniej rekrutowanych (N>100).....	26
Tabela 8. Popyt na pracę w 2014 roku a zasoby demograficzne powiatów ziemskich woj. podlaskiego.....	26
Tabela 9. Miejsca pracy zidentyfikowane w województwie podlaskim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących	27
Tabela 10. Rozkład miejsc pracy zidentyfikowanych w województwie podlaskim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów	28
Tabela 11. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w województwie podlaskim w 2014 roku w przekroju źródeł upubliczniania informacji o miejscach pracy	29
Tabela 12. Zestawienie 50 najczęściej poszukiwanych zawodów w województwie podlaskim w latach 2013-2014	30
Tabela 13. Staże dofinansowane przez powiatowe urzędy pracy w 2014 roku wg zawodu i miejsca odbywania stażu (N>50)	33
Tabela 14. Miejsca pracy w województwie podlaskim w latach 2013-2014 wg sekcji PKD.....	35
Tabela 15. Miejsca pracy oferowane w województwie podlaskim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki.....	36
Tabela 16. Struktura bezrobotnych w województwie podlaskim w latach 2013-2014 w ujęciu wielkich grup zawodów.....	37
Tabela 17. Zawody i specjalności najliczniej reprezentowane przez bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa podlaskiego w końcu 2013 i 2014 roku.....	38
Tabela 18. Podaż edukacyjna województwa podlaskiego 2013-2015 w przekroju zawodów oraz liczby kształcących ponadgimnazjalnych szkół zawodowych.....	39
Tabela 19. Zmiana podaży potencjalnej a zmiana podaży realnej zasobów pracy w województwie podlaskim w latach 2013-2014.....	42
Tabela 20. Zestawienie podaży pracy (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu na pracę (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w 2014 roku w województwie podlaskim według szansy na podjęcie zatrudnienia	45
Tabela 21. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w województwie podlaskim w 2014 roku w ujęciu grup dużych zawodów	47
Tabela 22. Zestawienie zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w województwie podlaskim w 2014 roku w ujęciu grup dużych zawodów	49
Tabela 23. Zestawienie zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w województwie podlaskim w 2014 roku.....	51
Tabela 24. Działy PKD wyróżniające się w powiecie augustowskim na tle województwa.....	58
Tabela 25. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie augustowskim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących	60
Tabela 26. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie augustowskim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów	61
Tabela 27. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie augustowskim w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu	62
Tabela 28. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie augustowskim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy	63
Tabela 29. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie augustowskim w latach 2013-2014.....	64
Tabela 30. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie augustowskim w 2014 roku (N≥10).....	65
Tabela 31. Miejsca pracy w powiecie augustowskim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki.....	66

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 32. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie augustowskim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane).....	66
Tabela 33. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie augustowskim wg stanu w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego.....	68
Tabela 34. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu augustowskiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego.....	69
Tabela 35. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2014–2015 w powiecie augustowskim w przekroju zawodów i specjalności	70
Tabela 36. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie augustowskim na lata 2015 – 2016.....	71
Tabela 37. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie augustowskim w 2014 roku.....	72
Tabela 38. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie augustowskim w 2014 roku w ujęciu grup dużych zawodów ...	73
Tabela 39. Zestawienie zawodów i specjalności deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie augustowskim w 2014 roku	75
Tabela 40. Działy PKD wyróżniające się w Białymstoku w 2013 roku na tle województwa	81
Tabela 41. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w Białymstoku w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących	82
Tabela 42. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w Białymstoku w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów.....	83
Tabela 43. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w Białymstoku w 2014 z uwzględnieniem miejsc stażu	84
Tabela 44. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w Białymstoku w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy ..	85
Tabela 45. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w Białymstoku w latach 2013-2014	86
Tabela 46. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w Białymstoku w 2014 roku (N>50).....	87
Tabela 47. Miejsca pracy w Białymstoku w 2014 roku w przekroju działów gospodarki.....	88
Tabela 48. Zapotrzebowanie na pracowników w Białymstoku w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane).....	88
Tabela 49. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w Białymstoku w latach 2013-2014 na tle struktury województwa podlaskiego.....	90
Tabela 50. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych zarejestrowanych w końcu 2013 i 2014 roku w Białymstoku na tle województwa podlaskiego.....	91
Tabela 51. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w latach 2013-2015 w Białymstoku w przekroju zawodów i specjalności.....	92
Tabela 52. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w Białymstoku 2015–2016.....	94
Tabela 53. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w Białymstoku w 2014 roku.....	95
Tabela 54. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w Białymstoku w 2014 roku w ujęciu grup dużych zawodów.....	97
Tabela 55. Zestawienie zawodów i specjalności deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w Białymstoku w 2014 roku.....	99
Tabela 56. Działy PKD wyróżniające się w powiecie białostockim na tle województwa	106
Tabela 57. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie białostockim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących	107
Tabela 58. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie białostockim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów	108
Tabela 59. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie białostockim w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu.....	109
Tabela 60. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie białostockim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy	110
Tabela 61. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie białostockim w latach 2013-2014	111
Tabela 62. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie białostockim w 2014 roku (N>10)	112
Tabela 63. Miejsca pracy w powiecie białostockim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki	112
Tabela 64. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie białostockim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane).....	113
Tabela 65. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie białostockim wg stanu w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego.....	114

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 66. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie białostockim w końcu 2013 i 2014 roku.....	115
Tabela 67. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013–2015 w powiecie białostockim w przekroju zawodów i specjalności.....	116
Tabela 68. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie białostockim 2015–2016..	117
Tabela 69. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie białostockim w 2014 roku	118
Tabela 70. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie białostockim w 2014 roku w ujęciu grup dużych zawodów ..	119
Tabela 71. Zestawienie zawodów i specjalności deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie białostockim w 2014 roku.....	120
Tabela 72. Działy PKD wyróżniające się w powiecie bielskim na tle województwa.....	126
Tabela 73. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie bielskim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących	127
Tabela 74. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie bielskim w ujęciu grup wielkich zawodów w latach 2013-2014	128
Tabela 75. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie bielskim w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu.....	129
Tabela 76. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie bielskim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy	130
Tabela 77. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie bielskim w latach 2013-2014.....	131
Tabela 78. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie bielskim w 2014 roku (N>10).....	132
Tabela 79. Miejsca pracy w powiecie bielskim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki	132
Tabela 80. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie bielskim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane).....	133
Tabela 81. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie bielskim na tle struktury województwa podlaskiego wg stanu w końcu 2013 i 2014 roku	134
Tabela 82. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu bielskiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego.....	135
Tabela 83. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013-2015 w przekroju zawodów i specjalności w powiecie bielskim	136
Tabela 84. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie bielskim 2015–2016.....	136
Tabela 85. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie bielskim w 2014 roku	137
Tabela 86. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie bielskim w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS.....	138
Tabela 87. Zestawienie zawodów i specjalności deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie bielskim w 2014 roku.....	140
Tabela 88. Działy PKD wyróżniające się w powiecie grajewskim na tle województwa	145
Tabela 89. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie grajewskim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących	146
Tabela 90. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie grajewskim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów.....	147
Tabela 91. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie grajewskim w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu.....	148
Tabela 92. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie grajewskim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy	149
Tabela 93. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie grajewskim w latach 2013-2014.....	150
Tabela 94. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie grajewskim w 2014 roku (N≥10)	151
Tabela 95. Miejsca pracy w powiecie grajewskim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki	151
Tabela 96. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie grajewskim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane).....	152
Tabela 97. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie grajewskim na tle struktury województwa podlaskiego w latach 2013-2014	153
Tabela 98. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu grajewskiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego	154
Tabela 99. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013 – 2015 w powiecie grajewskim w przekroju zawodów i specjalności.....	155

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 100. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie grajewskim 2014–2016..	156
Tabela 101. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie grajewskim w 2014 roku	157
Tabela 102. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie grajewskim w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS	158
Tabela 103. Zestawienie zawodów i specjalności deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie grajewskim w 2014 roku	160
Tabela 104. Działy PKD wyróżniające się w powiecie hajnowskim na tle województwa	165
Tabela 105. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie hajnowskim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących	166
Tabela 106. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie hajnowskim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów	167
Tabela 107. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie hajnowskim w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu	168
Tabela 108. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie hajnowskim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy	169
Tabela 109. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie hajnowskim w latach 2013-2014	170
Tabela 110. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie hajnowskim w 2014 roku ($N \geq 10$)	171
Tabela 111. Miejsca pracy w powiecie hajnowskim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki	171
Tabela 112. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie hajnowskim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane)	172
Tabela 113. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie hajnowskim na tle struktury województwa podlaskiego wg stanu w końcu 2013 i 2014 roku	173
Tabela 114. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu hajnowskiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego	174
Tabela 115. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013–2015 w powiecie hajnowskim w przekroju zawodów i specjalności	175
Tabela 116. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie hajnowskim 2015 – 2016	175
Tabela 117. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie hajnowskim	176
Tabela 118. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie hajnowskim w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS	177
Tabela 119. Zestawienie zawodów i specjalności deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie hajnowskim w 2014 roku	179
Tabela 120. Działy PKD wyróżniające się w powiecie kolneńskim na tle województwa	184
Tabela 121. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie kolneńskim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących	185
Tabela 122. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie kolneńskim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów	186
Tabela 123. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie kolneńskim w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu	187
Tabela 124. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie kolneńskim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy	188
Tabela 125. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie kolneńskim w 2014 roku	189
Tabela 126. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie kolneńskim w 2014 roku ($N > 10$)	190
Tabela 127. Miejsca pracy w powiecie kolneńskim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki	190
Tabela 128. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie kolneńskim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane)	191
Tabela 129. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie kolneńskim na tle struktury województwa podlaskiego w końcu 2013 i 2014 roku	192
Tabela 130. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu kolneńskiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego	193
Tabela 131. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013–2015 w powiecie kolneńskim w przekroju zawodów i specjalności	194
Tabela 132. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie kolneńskim 2015 – 2016	195
Tabela 133. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie kolneńskim w 2014 roku	196
Tabela 134. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie kolneńskim w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS	197

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 135. Zestawienie zawodów i specjalności deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie kolneńskim w 2014 roku.....	198
Tabela 136. Działy PKD wyróżniające się w Łomży na tle województwa	204
Tabela 137. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w Łomży w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących .	205
Tabela 138. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w Łomży w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów	206
Tabela 139. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w Łomży w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu	207
Tabela 140. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w Łomży w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy	208
Tabela 141. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w Łomży w 2014 roku.....	209
Tabela 142. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w Łomży w 2014 roku (N>20).....	210
Tabela 143. Miejsca pracy w Łomży w 2014 roku w przekroju działów gospodarki.....	210
Tabela 144. Zapotrzebowanie na pracowników w Łomży w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane)	211
Tabela 145. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w Łomży w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego	212
Tabela 146. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych w Łomży w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego	213
Tabela 147. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013–2015 w Łomży w przekroju zawodów i specjalności	214
Tabela 148. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w Łomży 2015 – 2016.....	216
Tabela 149. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w Łomży w 2014 roku.....	217
Tabela 150. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w Łomży w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS	219
Tabela 151. Zestawienie zawodów i specjalności deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w Łomży w 2014 roku	220
Tabela 152. Działy PKD wyróżniające się w powiecie łomżyńskim na tle województwa	226
Tabela 153. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie łomżyńskim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących	227
Tabela 154. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie łomżyńskim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów	228
Tabela 155. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie łomżyńskim w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu	229
Tabela 156. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie łomżyńskim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy	230
Tabela 157. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie łomżyńskim w latach 2013-2014.....	231
Tabela 158. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie łomżyńskim w 2014 roku (N>10).....	232
Tabela 159. Miejsca pracy w powiecie łomżyńskim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki	233
Tabela 160. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie łomżyńskim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane).....	233
Tabela 161. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie łomżyńskim na tle struktury województwa podlaskiego w końcu 2013 i 2014 roku	235
Tabela 162. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu łomżyńskiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego	236
Tabela 163. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013–2015 w powiecie łomżyńskim w przekroju zawodów i specjalności.....	237
Tabela 164. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie łomżyńskim 2015 – 2016	237
Tabela 165. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie łomżyńskim w 2014 roku	238
Tabela 166. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie łomżyńskim w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS	239
Tabela 167. Zestawienie zawodów i specjalności deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie łomżyńskim w 2014 roku.....	240
Tabela 168. Działy PKD wyróżniające się w powiecie monieckim na tle województwa	245
Tabela 169. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie monieckim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących	246
Tabela 170. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie monieckim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów	247
Tabela 171. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie monieckim w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu.....	248

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 172. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie monieckim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy	249
Tabela 173. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie monieckim w latach 2013-2014.....	250
Tabela 174. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie monieckim w 2014 roku (N>10).....	251
Tabela 175. Miejsca pracy w powiecie monieckim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki	251
Tabela 176. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie monieckim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane).....	252
Tabela 177. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie monieckim na tle struktury województwa podlaskiego w końcu 2013 i 2014 roku	253
Tabela 178. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu monieckiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego	254
Tabela 179. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013–2015 w przekroju zawodów i specjalności w powiecie monieckim.....	255
Tabela 180. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie monieckim 2015 – 2016. 255	
Tabela 181. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie monieckim w 2014 roku	256
Tabela 182. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie monieckim w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS.....	257
Tabela 183. Zestawienie zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie monieckim w 2014 roku	258
Tabela 184. Działy PKD wyróżniające się w powiecie sejneńskim na tle województwa.....	263
Tabela 185. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie sejneńskim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących	264
Tabela 186. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie sejneńskim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów.....	265
Tabela 187. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie sejneńskim w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu.....	266
Tabela 188. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie sejneńskim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy	267
Tabela 189. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie sejneńskim w latach 2013-2014.....	268
Tabela 190. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie sejneńskim w 2014 roku (N>10).....	269
Tabela 191. Miejsca pracy w powiecie sejneńskim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki	269
Tabela 192. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie sejneńskim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane).....	270
Tabela 193. Struktura bezrobotnych w powiecie sejneńskim w ujęciu grup wielkich zawodów na tle struktury województwa podlaskiego w końcu 2013 i 2014 roku	271
Tabela 194. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu sejneńskiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego	272
Tabela 195. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013–2015 w przekroju zawodów i specjalności w powiecie sejneńskim.....	273
Tabela 196. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie sejneńskim 2015 – 2016. 273	
Tabela 197. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie sejneńskim w 2014 roku.....	273
Tabela 198. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie sejneńskim w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS.....	274
Tabela 199. Zestawienie zawodów i specjalności deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie sejneńskim w 2014 roku.....	276
Tabela 200. Działy PKD wyróżniające się w powiecie siemiatyckim na tle województwa	281
Tabela 201. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie siemiatyckim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących	282
Tabela 202. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie siemiatyckim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów	283
Tabela 203. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów z uwzględnieniem miejsc stażu w powiecie siemiatyckim w 2014 roku.....	284
Tabela 204. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie siemiatyckim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy	285
Tabela 205. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie siemiatyckim w latach 2013-2014	286
Tabela 206. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie siemiatyckim w 2014 roku (N>5)	287

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 207. Miejsca pracy w powiecie siemiatyckim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki	287
Tabela 208. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie siemiatyckim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane).....	287
Tabela 209. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie siemiatyckim w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego	288
Tabela 210. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu siemiatyckiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego	289
Tabela 211. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013–2015 w przekroju zawodów i specjalności w powiecie siemiatyckim	290
Tabela 212. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie siemiatyckim 2015 – 2016	291
Tabela 213. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie siemiatyckim 2014 – 2016	291
Tabela 214. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie siemiatyckim w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS	293
Tabela 215. Zestawienie zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie siemiatyckim w 2014 roku	294
Tabela 216. Działy PKD wyróżniające się w powiecie sokólskim na tle województwa	299
Tabela 217. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie sokólskim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących	301
Tabela 218. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie sokólskim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów.....	302
Tabela 219. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie sokólskim w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu.....	303
Tabela 220. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie sokólskim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy	304
Tabela 221. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie sokólskim w latach 2013-2014	305
Tabela 222. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie sokólskim w 2014 roku (N>10)	306
Tabela 223. Miejsca pracy w powiecie sokólskim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki	306
Tabela 224. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie sokólskim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane).....	307
Tabela 225. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie sokólskim na tle struktury województwa podlaskiego w końcu 2013 i 2014 roku	308
Tabela 226. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu sokólskiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego	309
Tabela 227. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013 – 2014 w przekroju zawodów i specjalności w powiecie sokólskim	310
Tabela 228. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie sokólskim 2014 – 2016 ..	310
Tabela 229. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie sokólskim w 2014 roku	311
Tabela 230. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie sokólskim w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS	312
Tabela 231. Zestawienie zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie sokólskim w 2014 roku	313
Tabela 232. Działy PKD wyróżniające się w mieście Suwałki na tle województwa.....	319
Tabela 233. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w Suwałkach w 2014 roku w przekroju podmiotów rekrutujących.....	320
Tabela 234. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w Suwałkach w 2014 roku w ujęciu grup wielkich zawodów.....	321
Tabela 235. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w Suwałkach w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu	322
Tabela 236. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w Suwałkach w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy .	323
Tabela 237. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w Suwałkach w 2014 roku.....	324
Tabela 238. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w Suwałkach w 2014 roku (N>50)	325
Tabela 239. Miejsca pracy w Suwałkach w 2014 roku w przekroju działów gospodarki.....	325
Tabela 240. Zapotrzebowanie na pracowników w Suwałkach w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane).....	326
Tabela 241. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w Suwałkach w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego.....	328
Tabela 242. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych w Suwałkach w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego	329

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 243. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013-2015 w Suwałkach w przekroju zawodów i specjalności.....	330
Tabela 244. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2015–2016 w Suwałkach.....	332
Tabela 245. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w Suwałkach w 2014 roku.....	332
Tabela 246. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w Suwałkach w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS	334
Tabela 247. Zestawienie zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w Suwałkach w 2014 roku	336
Tabela 248. Działy PKD wyróżniające się w powiecie suwalskim na tle województwa.....	342
Tabela 249. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie suwalskim w 2014 roku w przekroju podmiotów rekrutujących	343
Tabela 250. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie suwalskim w 2014 roku w ujęciu grup wielkich zawodów.....	344
Tabela 251. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie suwalskim w 2014 z uwzględnieniem miejsc stażu	345
Tabela 252. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie suwalskim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy	345
Tabela 253. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie suwalskim w 2014 roku	346
Tabela 254. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie suwalskim w 2014 roku (N≥10).....	347
Tabela 255. Miejsca pracy w powiecie suwalskim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki.....	348
Tabela 256. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie suwalskim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane).....	348
Tabela 257. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie suwalskim na tle struktury województwa podlaskiego.....	349
Tabela 258. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu suwalskiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego.....	350
Tabela 259. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013–2015 w powiecie suwalskim w przekroju zawodów i specjalności.....	351
Tabela 260. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2015 – 2016 w powiecie suwalskim..	352
Tabela 261. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie suwalskim w 2014 roku.....	352
Tabela 262. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie suwalskim w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS	353
Tabela 263. Zestawienie zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie suwalskim w 2014 roku	355
Tabela 264. Działy PKD wyróżniające się w powiecie wysokomazowieckim na tle województwa	361
Tabela 265. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie wysokomazowieckim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących	362
Tabela 266. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie wysokomazowieckim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów.....	363
Tabela 267. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie wysokomazowieckim w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu	364
Tabela 268. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie wysokomazowieckim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy.....	365
Tabela 269. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie wysokomazowieckim w latach 2013-2014.	366
Tabela 270. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie wysokomazowieckim w 2014 roku (N>5)	367
Tabela 271. Miejsca pracy w powiecie wysokomazowieckim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki	367
Tabela 272. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie wysokomazowieckim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane)	367
Tabela 273. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie wysokomazowieckim na tle struktury województwa podlaskiego w końcu 2013 i 2014 roku	369
Tabela 274. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu wysokomazowieckiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego	370
Tabela 275. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013–2016 w przekroju zawodów i specjalności w powiecie wysokomazowieckim	371
Tabela 276 Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie wysokomazowieckim 2015–2016.....	372

PODLASKA MAPA ZAWODÓW I KWALIFIKACJI 2014
ANALIZA PODAŻY I POPYTU NA ZAWODY NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Tabela 277. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie wysokomazowieckim w 2014 roku	373
Tabela 278. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie wysokomazowieckim w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS	374
Tabela 279. Zestawienie zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie wysokomazowieckim w 2014 roku.....	376
Tabela 280. Działy PKD wyróżniające się w powiecie zambrowskim na tle województwa	381
Tabela 281. Wolne miejsca pracy zidentyfikowane w powiecie zambrowskim w latach 2013-2014 w przekroju podmiotów rekrutujących	382
Tabela 282. Rozkład popytu na pracę zidentyfikowanego w powiecie zambrowskim w latach 2013-2014 w ujęciu grup wielkich zawodów	383
Tabela 283. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie zambrowskim w 2014 roku z uwzględnieniem miejsc stażu	384
Tabela 284. Popyt na przedstawicieli grup wielkich zawodów w powiecie zambrowskim w 2014 roku w przekroju źródeł ofert pracy.....	385
Tabela 285. Zestawienie 20 najczęściej poszukiwanych zawodów w powiecie zambrowskim w latach 2013-2014.....	386
Tabela 286. Profesje poszukiwane najliczniej poza PUP w powiecie zambrowskim w 2014 roku (N>10)	387
Tabela 287. Miejsca pracy w powiecie zambrowskim w 2014 roku w przekroju działów gospodarki	388
Tabela 288. Zapotrzebowanie na pracowników w powiecie zambrowskim w 2014 roku według branż (zawody najliczniej reprezentowane).....	388
Tabela 289. Struktura bezrobotnych w ujęciu grup wielkich zawodów w powiecie zambrowskim w końcu 2013 i 2014 roku na tle struktury województwa podlaskiego	390
Tabela 290. Zawody i specjalności reprezentowane najliczniej w grupie bezrobotnych powiatu zambrowskiego w końcu 2013 i 2014 roku na tle województwa podlaskiego	391
Tabela 291. Absolwenci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych 2013–2015 w powiecie zambrowskim w przekroju zawodów i specjalności	392
Tabela 292. Prognoza liczby absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w powiecie zambrowskim 2015 – 2016	393
Tabela 293. Zestawienie podaży (absolwenci i bezrobotni) oraz popytu (miejsca pracy) w grupie zawodów kształconych w powiecie zambrowskim w 2014 roku	393
Tabela 294. Miejsca pracy a liczba bezrobotnych w powiecie zambrowskim w 2014 roku w ujęciu grup dużych KZiS	394
Tabela 295. Zestawienie zawodów deficytowych, zrównoważonych i nadwyżkowych w powiecie zambrowskim w 2014 roku.....	396

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Wybrane wskaźniki województwa podlaskiego w relacji do średniej krajowej w 2013 roku (Polska = 100).....	17
Wykres 2. Zróżnicowanie popytu na pracę w województwie podlaskim w 2014 roku w ujęciu miesięcznym (w%).....	21
Wykres 3. Wybrane wskaźniki powiatu augustowskiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)	57
Wykres 4. Wybrane wskaźniki powiatu grodzkiego miasta Białegostoku w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100).....	80
Wykres 5. Wybrane wskaźniki powiatu białostockiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)	105
Wykres 6. Wybrane wskaźniki powiatu bielskiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)....	125
Wykres 7. Wybrane wskaźniki powiatu grajewskiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)	144
Wykres 8. Wybrane wskaźniki powiatu hajnowskiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)	164
Wykres 9. Wybrane wskaźniki powiatu kolneńskiego w relacji do średniej województwa w 2013r. (województwo = 100)	183
Wykres 10. Wybrane wskaźniki powiatu grodzkiego miasta Łomży w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100).....	203
Wykres 11. Wybrane wskaźniki powiatu łomżyńskiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)	225
Wykres 12. Wybrane wskaźniki powiatu monieckiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)	244
Wykres 13. Wybrane wskaźniki powiatu sejneńskiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)	262
Wykres 14. Wybrane wskaźniki powiatu siemiatyckiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)	280
Wykres 15. Wybrane wskaźniki powiatu sokólskiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)	298
Wykres 16. Wybrane wskaźniki dla miasta Suwałki w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)..	318
Wykres 17. Wybrane wskaźniki powiatu suwalskiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)	341
Wykres 18. Wybrane wskaźniki powiatu wysokomazowieckiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)	360
Wykres 19. Wybrane wskaźniki powiatu zambrowskiego w relacji do średniej województwa w 2013 r. (województwo = 100)	380